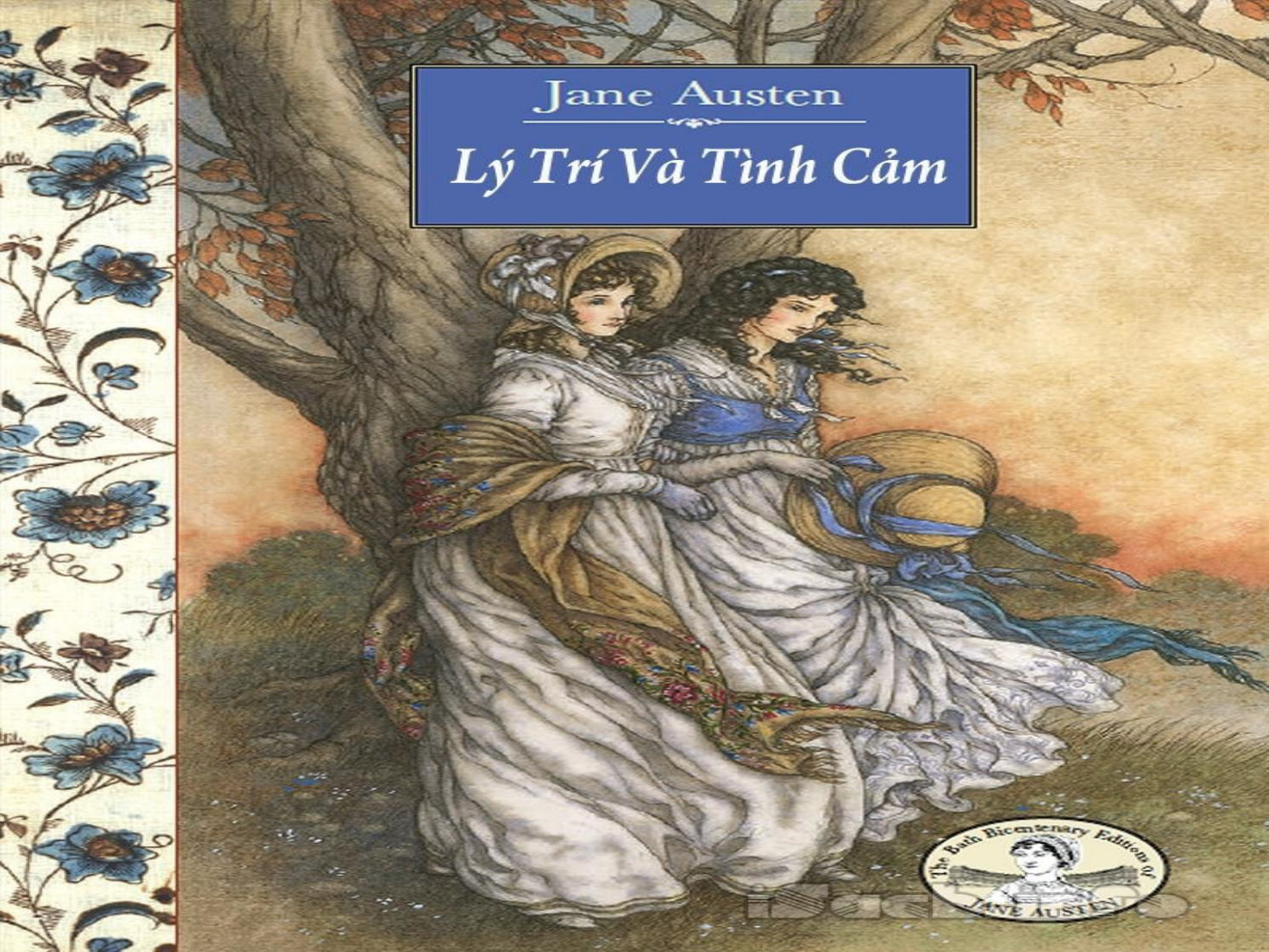

Jane Austen
Lý Trí Và Tình Cảm

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Giới Thiệu Tác Giả Và Tác Phẩm

Jane Austen sinh ngày 16 tháng 12 năm 1775 tại Steventon, Hants, Anh quốc, và là người thứ bảy trong tám người con của Mục sư George Austen (1731-1805), cai quản giáo xứ Steventon, và bà Cassandra Leigh (1739-1827). Người thân thiết nhất trong cuộc đời tác giả là cô chị Cassandra; cả hai không bao giờ kết hôn. Ông bố là một học giả luôn khuyến khích con cái tính ham học hỏi. Tuy thế, tác giả không được tiếp thu nhiều giáo dục từ nhà trường mà chủ yếu được ông bố dạy học, và cũng có điều kiện đọc nhiều sách vở. Không khí gia đình sống động và yêu thương, cộng thêm những mối quan hệ rộng rãi với họ hàng và bạn hữu, đã cung cấp bối cảnh cho các tác phẩm của tác giả.

J

Từ tuổi nhỏ, Jane Austen đã bắt đầu viết những vở kịch ngắn và tiểu phẩm nhằm tạo vui thú trong gia đình, tiếp theo là một ít thơ và văn xuôi. Tác giả đã sử dụng khung cảnh đời sống của mình - vùng nông thôn, giáo xứ, làng giềng và những thị trấn miền quê, cùng những chuyến thăm viếng đến các thành phố Bath và London để lấy chất liệu cho những tình huống, cá tính và đề tài trong các tác phẩm của mình.

Tác phẩm Lý trí và Tình cảm (Sense and Sensibility) được viết vào năm 1784 dưới tựa đề Elinor và Marianne, qua nhiều bổ sung đến năm 1811 mới được xuất bản, chỉ ghi tác giả là "một phụ nữ", và với chi phí tác giả tự bỏ ra. Tương tự, truyện Kiều hãnh và Định kiến (Pride and Prejudice) được phác thảo trong thời gian 1796-1797 và xuất bản lần đầu tiên năm 1813. Thêm truyện Mansfield Park được xuất bản năm 1814, và Emma năm 1815. (Bản dịch của Price and Prejudice và Emma đã được Nhà xuất bản Hội Nhà văn phát hành cùng với bản dịch này.) Một nhà phê bình văn học có uy tín đã ca ngợi "tác giả không tên" là ngòi bút tuyệt diệu của "tiểu thuyết hiện đại" trong truyền thống mới về hiện thực. Tất cả tác phẩm xuất bản lúc Jane Austen còn sống vẫn đề tên tác giả vô danh. Sau khi tác giả qua đời, lần đầu tiên tên thật của tác giả mới xuất hiện năm 1817, trên truyện Persuasion.

Sống với gia đình của mình trong suốt cuộc đời, tác giả chớm căn bệnh Addison (thoái hóa tuyến thượng thận) vào năm 1816 và qua đời ngày 18 tháng 7 năm 1817, chỉ hưởng thọ 42 tuổi.

Tuy được một số nhà phê bình văn học đương thời tán thưởng, tác giả chỉ được công chúng chú ý chút ít khi còn sống. Khoảng ba thập kỷ sau khi tác giả qua đời, công luận thế giới bắt đầu có những nhận xét nghiêm túc và nồng nhiệt hơn, và từ bây giờ đến nay Jane Austen đều được đánh giá như là một trong những tác giả tiểu thuyết đặc sắc nhất của nền văn học Anh. Nhiều câu lạc bộ của những người yêu thích Jane Austen đã được thành lập ở Argentina, Úc, Nhật, Mỹ... và dĩ nhiên là ở Anh quốc.

Jane Austen được xem là nhà văn đã mang đến cho nền tiểu thuyết tính cách hiện đại độc đáo qua văn phong hài hước để phê phán thói hư tật xấu trong đời thường. Các nhà phê bình văn học ca ngợi tiểu thuyết của tác giả về giá trị đạo đức lẫn tính chất giải trí; họ cũng yêu mến việc tả chân cá tính con người và đánh giá cao tính hiện thực giản đơn. Những phong cách này đem đến cho người đọc một thay đổi sáng khoái so với cách viết cường điệu lãng mạn đang thịnh hành thời bấy giờ. Trong khi nền tiểu thuyết của Anh phát sinh vào đầu thế kỷ 18, các tác phẩm của Jane Austen tạo ra không khí mới mẻ qua việc tả chân những con người trung bình trong những bối cảnh thông thường.

Đặc biệt, Jane Austen đã dựng lên bộ khung khôi hài của giới trung lưu Anh quốc vào thời đại của mình, mở đầu xu hướng cho nền "tiểu thuyết gia đình" khi xói vào cung cách, nhân phẩm, và sự căng thẳng giữa các nhân vật nữ và xã hội mà họ đang sống. Jane Austen đã thoát khỏi mô-típ văn học thời đại cô sống, vốn vẫn đưa ra nhân vật nữ luôn có đức độ, truyện tình luôn thơ mộng, và những sự kiện ngẫu nhiên gây đột biến cho câu chuyện. Đặc điểm này đã khiến tiểu thuyết của tác giả có mối tương quan gần gũi với thể giới đương đại hơn là những truyền thống của thế kỷ 18.

Tóm lại, qua các tác phẩm của Jane Austen, người đọc có thể nhận ra những mẫu người "trần thế", không tuyệt vời mà cũng không tồi tệ, nhưng phức tạp, trong bối cảnh tình yêu và lãng mạn bị chi phối bởi kinh tế và bản chất thật của con người, qua đây họ thể hiện "tài" và "tật" mà gia đình và xã hội đã góp phần đúc khuôn họ.

Để thấu hiểu ý nghĩa văn học của Jane Austen, có lẽ nên nhìn qua bối cảnh chung. Vào thời của tác giả, phụ nữ không có mấy cơ may thăng tiến trong xã hội Anh quốc: những nghề chuyên môn, các đại học, giới chính trị, quân ngũ... đều khép kín đối với phụ nữ. Nhiều cô ít được đến trường, mà chủ yếu được cha mẹ hoặc gia sư dạy học ở nhà (tác giả cũng thế). Một số ít ngành nghề phụ nữ có thể tham gia (như nhận chân dạy học cho trẻ em và sống cùng gia chủ) thì không được coi trọng. Phụ nữ con nhà "gia giáo" chỉ có thể mong được vị thế xã hội tốt qua việc hưởng thừa kế hoặc qua hôn nhân. Nhưng việc thừa kế toàn bộ bất động sản lại dành cho nam giới theo thứ tự liên hệ gia tộc; phụ nữ thường chỉ nhận thừa kế những đồ dùng trong nhà, cùng lắm là một khoản tiền nho nhỏ.

Chỉ còn con đường duy nhất để đảm bảo tương lai cho người con gái: lấy chồng giàu! Do vậy mà phát sinh mối ưu tư lớn lao của những bà mẹ có con gái, đến nỗi các bà mẹ trong truyện của Jane Austen không giáo huấn cho con gái nhiều về tình yêu và hôn nhân,

với chủ kiến con gái chỉ cần đẹp để lấy chồng giàu! Mặt khác, các chàng trai con nhà giàu cũng chịu áp lực gia đình là nên lấy vợ có gia thế tương xứng. Những bối cảnh này đã tạo nên tiền đề cho tác giả châm biếm và cảm thông.

Con gái chưa chồng còn phải chịu nhiều hạn chế do phong tục thời ấy: muốn cưới ngựa phải có gia nhân cưới ngựa đi theo (lại thêm chi phí!), khi đi xa nếu không có bậc trưởng thượng thì phải có người bảo mẫu có tư cách tốt để kèm cặp, không được viết thư cho chàng trai nào khi chưa hẹn ước... Và đã là con gái nhà gia giáo thì chỉ học văn chương, nghệ thuật, nữ công... trong khi chờ hôn nhân!

Cuộc sống trong giới trung lưu (thường là địa chủ) còn phiền toái ở chỗ, vì không phải làm lụng nhiều, các gia đình trung lưu thường tổ chức họp mặt, dạ vũ, dã ngoại... rồi chuyện phiếm với nhau, từ đây hay bàn tán cợt đùa về chuyện riêng tư lẫn nhau. Hậu quả là các cô gái chưa chồng phải chịu thêm sức ép của dư luận vốn rất bảo thủ trong xã hội chủ yếu còn sống về nông nghiệp. Có lẽ vì thế mà Jane Austen lúc còn sống không muốn đề tên mình trên các tác phẩm, vì với cách châm biếm thói đời, cô khó có thể được yên ổn với xã hội chung quanh nếu tung tích bị tiết lộ!

Cũng là con nhà trung lưu gia giáo, Jane Austen hẳn phải thấm thía với thân phận của phụ nữ như thế, nên đã dựng nên những mẫu người mà các nhà phê bình văn học gọi là "nữ anh hùng". Đây là những cô gái trẻ thuộc gia đình có vật chất kém, nhưng lại cứng cỏi hoặc ương ngạnh, không màng đến các anh trai trẻ giàu sang hoặc bất chấp những lễ nghi và thành kiến. Họ muốn biểu hiện là chính mình: tự chủ - ngay cả kiêu hãnh - chứ không phải lo tìm kiếm hôn nhân giàu sang cho bằng được, dù bà mẹ có gây sức ép hoặc có phiền hà! Có người trở nên phóng khoáng, sống cho tình cảm của mình chứ không muốn gượng ép theo "đất lè quê thói". Trong tình yêu, các cô được hướng dẫn bảo ban rất ít, mà phải tự khám phá, rồi tự hành xử mà giải quyết vấn đề của riêng mình.

Điều tốt đẹp sau cùng của những "nữ anh hùng" này là họ cũng vấp ngã, nhưng cũng biết nhìn nhận lầm lỗi của mình và tha thứ cho lầm lỗi của người khác.

Truyện Lý trí và Tình cảm xoay quanh hai chị em Elinor và Marianne. Trong khi cô chị Elinor chủ yếu sống dựa vào lý trí (nhận thức), luôn cân trọng, biết cách tự kiềm chế vui buồn; cô em Marianne hành xử theo cách vô cùng lãng mạn theo ý tình của mình, buông thả vào những cảm nhận đến mức khinh suất - một tố chất tạo cho tác giả phạm trù rộng rãi để châm biếm và cảm thông. Giọng văn châm biếm xã hội trong truyện này đã đạt tầm mức cao hơn những tác phẩm khác của Jane Austen. Làm thế nào mỗi cô thiếu nữ ứng phó với bất hạnh trong tình cảm và rút tía được những bài học cho mình đã tạo nên mấu chốt cho câu chuyện. Mặc dù Marianne, với thái độ bất cần quy ước xã hội có thể trở nên hấp dẫn với người đọc trong thời đại phóng khoáng, tác giả có ý đề cao nhân vật Elinor. Ảnh hưởng của cha mẹ đối với con cái (hoặc quá nuông chiều hoặc quá khe khắt) trong giai đoạn này ở Anh Quốc cũng được trình bày khá rõ nét. Qua cách đan kết hai chị em có tố chất khác hẳn nhau qua mỗi biến động tâm tư và những nhu cầu thực tế cùng hạn chế của nữ giới

trong khung cảnh xã hội Anh Quốc vào thế kỷ 18, Jane Austen đã xây dựng nên tiền đề rằng chỉ có thể đạt được hạnh phúc khi có sự hài hòa giữa nhận thức và cảm nhận (hay ta thường nói là giữa lý trí và tình cảm).

Dựa theo truyện này, phim *Sense and Sensibility* được thực hiện năm 1995, với Emma Thompson trong vai Elinor, Kate Winslet vai Marianne, Hugh Grant vai Edward. Emma Thompson cũng là người viết kịch bản phim. Phim được Hội đồng Phê bình Quốc gia Hoa Kỳ (National Board of Review), Hiệp hội các Đạo diễn Mỹ (Directors Guild of America) và các Hiệp hội Phê bình Điện ảnh của Thành phố New York, Los Angeles, Boston... trao các giải thưởng phim hay nhất, đạo diễn, nữ diễn viên chính và kịch bản phim. Phim đoạt giải Golden Globe về phim hay nhất và kịch bản phim hay nhất. Với giải Oscar năm 1995, phim được đề cử trong 7 thể loại, và đoạt giải kịch bản phim hay nhất.

Ghi chú của người dịch: - Có thể nói nhiều câu, nhiều từ ngữ của Jane Austen đều rất bóng bẩy, sâu sắc, ngay cả trêu tượng, pha thêm châm biếm dí dỏm, mà người đọc cần nghiền ngẫm, suy nghĩ với cả nhận thức và cảm nhận mới tìm ra được những Chân, Thiện Mỹ ẩn khuất trong văn phong của tác giả. Ngay cả một số người Anh, Mỹ cũng nhìn nhận là không mấy hứng thú theo dõi các tình tiết trong truyện này khi lần đầu đọc nguyên bản Anh ngữ. Vì thế, người đọc không nên nôn nóng lướt vội qua những trang sách của Jane Austen để nắm bắt ngay cốt truyện hoặc theo dõi ngay diễn tiến kế tiếp của các sự kiện. Làm như thế sẽ bị phản tác dụng. Dù văn phong của nguyên bản đã được chuyển thể ít nhiều trong bản dịch theo thể cách đương đại nhằm diễn đạt thông suốt hơn phần nào ý nghĩa tác giả muốn truyền tải, người đọc vẫn nên đánh giá cao - thay vì than phiền - văn phong này ở thế kỷ 18 được thể hiện bởi một tác giả được xếp vào hàng đầu của nền văn học Anh quốc trong mọi thời đại.

Người dịch Mùa mưa 2009

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 1

Gia tộc Daswood đã từ lâu cư ngụ ở Sussex. Họ có sự sản lớn, gia cư của họ tọa lạc ở Norland Park, giữa vùng đất họ làm chủ, nơi mà nhiều thế hệ đã sinh sống theo cung cách đáng kính gây thiện cảm từ những gia đình chung quanh. Chủ nhân sự sản này là 1 người đàn ông đơn chiếc, sống đến tuổi khá cao, trong nhiều năm có người em gái sống cùng để bầu bạn với ông và chăm lo nhà của giúp ông. Nhưng người em gái này đã chết mười năm trước khi ông qua đời, mang đến thay đổi sâu xa trong ngôi nhà ông; vì để bù đắp cho sự mất mát, ông đã mời gia đình người cháu trai là Henry Daswood đến sống cùng ông. Henry là người thừa kế sự sản Norland theo luật định, cũng là người ông dự kiến trao quyền thừa kế. Với gia đình vợ chồng cháu trai cùng con cái của họ, những ngày cuối cùng của ông cụ được thoải mái. Càng ngày ông càng yêu quý họ hơn. Hai vợ chồng Henry Daswood chăm chút chiều theo mọi ý muốn của ông cụ, không phải đơn thuần do họ nghĩ đến tư lợi, mà còn do thiện ý muốn tạo cho ông tất cả sự thoải mái mà tuổi tác cao của ông có thể đón nhận; và các đứa trẻ tươi tắn góp thêm niềm vui cho cuộc sống của ông.

G

Ông Henry Daswood có một con trai trong cuộc hôn nhân thứ nhất và ba con gái trong cuộc hôn nhân thứ hai. Người trai trẻ có tính khí vững vàng và được mến trọng, được chu cấp đầy đủ từ sự sản khá giả của bà mẹ, và phần nửa sự sản này được dành cho anh khi đến tuổi trưởng thành. Cũng thế, qua cuộc hôn nhân của mình sau tuổi trưởng thành ít lâu, gia sản anh được tăng thêm. Vì thế, đối với anh việc kế thừa sự sản Norland không thiết yếu như đối với các cô em cùng cha khác mẹ của anh; vì các cô này chỉ kế thừa phần nhỏ nhoi của ông bố. Bà mẹ của họ không có sự sản gì, ông bố chỉ có 7000 bảng; vì lẽ phần còn lại ít ỏi của sự sản bà vợ trước được giành riêng cho con của bà, còn ông chỉ hưởng phần sinh lợi từ khoản tiền này.

Khi ông cụ qua đời, di chúc của ông được mở ra đọc và, cũng như hầu hết những di chúc khác, tạo ra thất vọng lẫn niềm vui. Ông không thiên vị, cũng không vô ơn bạc nghĩa mà giữ phần gia sản đứa cháu đáng được hưởng; nhưng ông để đứa cháu kế thừa qua những điều khoản khiến giá trị kế thừa chỉ còn một nửa.

Ông Henry Daswood đã mong mỏi nhiều hơn cho vợ ông cùng ba cô con gái và ít hơn cho chính ông hoặc cậu con trai của ông.

Cậu con trai này cùng đưa con trai bốn tuổi của anh được kế thừa theo cách thức ông không còn quyền hạn nào để chu cấp cho những người thân thương nhất đối với ông-những người cần được chu cấp nhất qua phân tích ra từ sự sản hoặc qua tiền bán gỗ quý trên vùng đất của ông. Tất cả để được dồn cho đứa trẻ kia, người đã chiếm cảm tình của người ông họ nó qua những chuyến thăm viếng ông bố và bà mẹ nó ở Norland, những tình cảm không có gì là bất thường đối với một đứa trẻ hai hoặc ba tuổi: cách ăn nói ngây ngô, tính khí sôi nổi muốn làm theo ý mình, nhiều trò ngộ nghĩnh và lăm lăm ào, như thể lấn át mọi giá trị của công lao chăm nom mà trong nhiều năm ông già đã nhận được từ cháu gái và ba cô con gái của bà.

Tuy nhiên, ông cụ không phải là xấu tính, và nhằm chứng tỏ lòng thương mến của ông dành cho ba cô gái, ông để lại 1000 bảng cho mỗi cô.

Ông Daswood thất vọng nào nề lúc đầu nhưng tỏ ra vui vẻ và tự tin: ông có lý do để hy vọng còn sống thêm nhiều năm, và nếu sống cần kiệm ông có thể tạo dựng một khoản kha khá do vùng đất rộng đang sinh lợi, hầu như ngay lập tức có khả năng cải thiện tình hình. Nhưng vì được tạo ra quá muộn, gia sản chỉ kéo dài 12 tháng. Ông chỉ sống thọ hơn ông bác trong thời gian ngắn như thế, và bà vợ góa cùng các cô con gái của ông chỉ có 10000 bảng kể cả những di sản sau này.

Người con trai của ông được gọi đến ngay khi ông nhận rõ tình trạng an nguy của mình và, bằng mọi sức lực cùng tính cách khẩn thiết mà con bạo bệnh cho phép, ông Daswood đề nghị với anh về quyền lợi của bà mẹ kế cùng ba cô em cùng cha khác mẹ của anh.

Anh John Daswood không có mối dây tình cảm thân thiết với những người còn lại trong gia tộc; nhưng anh chịu tác động của lời đề nghị theo cách thức như thế trong tình cảnh như thế, và anh hứa sẽ làm mọi cách trong khả năng của anh để họ sống thoải mái. Ông bố cảm thấy nhẹ nhõm với lời hứa này, và anh John Daswood có thời giờ nhàn nhã để tính toán xem anh có thể hành xử khả năng của anh một cách cẩn trọng như thế nào để lo cho họ.

Anh không phải là người trai trẻ nhẵn tâm, chỉ vì thói lãnh đạm và khá ích kỉ khiến anh trở nên nhẵn tâm, nhưng nói chung anh được vị nể vì anh tự ý thức trong việc hành xử đúng đắn những nghĩa vụ thông thường của anh. Nếu anh cưới một cô vợ nhân ái hơn, anh đã có thể được quý trọng hơn, bản thân anh đã có thể trở nên dễ thương; tất cả chỉ vì anh lập gia đình ở tuổi còn trẻ và yêu quý cô vợ của anh hết mực. Nhưng cô John Daswood lại thể hiện mình là bức tranh biếm họa của anh: hẹp hòi và ích kỷ hơn.

Khi anh ngộ lời hứa với ông bố, anh dự trù tăng gia sản của mỗi cô em cùng cha khác mẹ ở mức 1000 bảng. Lúc ấy, anh nghĩ mình thực sự đủ khả năng làm việc này. Viễn cảnh của 4000 mỗi năm cộng thêm vào lợi tức hiện tại, chưa kể phần phân nửa gia tài bà mẹ quá cố của anh, làm anh ấm lòng, tạo điều kiện để anh rộng lượng. "Đúng thế, anh ấy sẽ cho ba cô em 3000 bảng, là khoản tiền hào phóng và xem ra đáng kể. Đủ để giúp ba cô sống thoải mái. 3000 bảng! Anh ấy có thể trích ra số tiền lớn như thế mà không phải nhọc công lắm."

Cả ngày anh suy nghĩ về việc này, và trong nhiều ngày tiếp theo anh không ăn ngủ.

o o o

Ngay sau khi lễ tang ông bố của anh xong xuôi, cô vợ John Daswood cùng với đứa con và những người hầu dờn đến ở mà không báo trước cho bà mẹ kế của chồng cô. Không ai có thể chất vấn quyền của cô muốn đến: khu gia cư đã thuộc về chồng cô ngay từ lúc ông cụ qua đời, nhưng điều đáng nói là cung cách của cô không được tế nhị. Với một phụ nữ trong hoàn cảnh của bà Daswood, chỉ những cảm nghĩ thông thường đã đủ gay khó chịu; huống hồ tâm tư của bà có nhận thức về danh dự, một tư tưởng bao quát đến độ lãng mạn, đến nỗi sự xúc phạm mà bất cứ ai gây ra hoặc nhận lãnh, đối với bà là một duyên cớ để kinh tởm không gì lay chuyển được. Cô John Daswood chưa bao giờ được cảm tình của ai trong gia đình nhà chồng, mà đây là cho đến giờ cô chưa có dịp cho họ thấy cô vô tình với tâm tư người khác trong hoàn cảnh đặc biệt.

Bà Daswood sâu sắc nhận ra tư cách bất nhã này và khinh miệt cô con dâu thậm tệ, đến nỗi khi cô đến bà đã có thể dờn đi nơi khác, nếu không có cô con gái đầu lòng của bà khuyên nhủ bà nên suy nghĩ lại, rồi tình thương của bà dành cho ba cô con gái khiến bà quyết định ở lại; và cũng vì chúng, bà muốn tránh đổ vỡ tình cảm với ông anh của chúng.

Elinor, cô con gái đầu lòng với những lời khuyên nhủ rất hữu ích, có tố chất mạnh mẽ qua tính dễ cảm thông và trầm tính trong phán đoán. Do vậy, dù mới 19 tuổi cô đã trở thành người cố vấn cho bà mẹ của mình, qua đây giúp ích cho mọi người khi cô là đối trọng cho tính khí sôi nổi của bà Daswood vốn thường khiến bà kém cân trọng. Cô có tấm lòng đôn hậu; tính khí triu mến và tinh thần cương nghị, nhưng cô biết tự kiềm chế. Đây là ý thức mà bà mẹ vẫn chưa lĩnh hội được và các em gái cô vẫn không muốn được dạy bảo.

Những khả năng của cô em kế Marianne khá tương đồng với Elinor trong nhiều phương diện. Cô nhạy cảm, tinh khôn, nhưng sôi động trong mọi chuyện: những phiến muộn và sự rộng rãi của cô không có chừng mực. Cô rộng lượng, dễ mến, hay đề ý; cô có nhiều đức tính ngoại trừ thiếu cân trọng. Cô rất giống bà mẹ ở điểm này.

Elinor lo lắng nhận ra em gái có cảm nhận thái quá, nhưng dưới mắt bà mẹ đây lại là điều được đánh giá cao và khen ngợi. Hai mẹ con cùng cố vu nhau theo cách họ gán bó khăng khít với nhau. Những ưu tư khiến ban đầu hai người phiến muộn thì sau đây lại được họ áp ủ, rồi họ tìm kiếm thêm thương đau, mãi tạo thêm thương đau. Họ buông thả hoàn toàn trong khổ tâm, lại bị dẫn dắt thêm với ý nghĩ thâm sâu, rồi không chịu chấp nhận ai khuyên giải. Elinor cũng bị ảnh hưởng sâu sắc, nhưng cô vẫn chống chọi, vẫn có thể tự mình vượt qua được. Cô có thể tham khảo ý kiến ông anh, có thể tiếp đón chị dâu và đối đãi người này tử tế, và có thể cố gắng thúc đẩy bà mẹ cũng làm như thế, khuyến khích bà nên chịu đựng như cô.

Cô em út Margaret có tính tình vui tươi, có thiện ý với mọi người; nhưng vì cô đã bị tiêm nhiễm tư tưởng lãng mạn của Marianne mà thiếu nhận thức, vào tuổi 13 này cô bé chưa tương đồng với hai chị mình trong đoạn đời tuổi nhỏ của cô.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 2

Cô vợ John Daswood giờ trở thành bà chủ ngôi nhà Norland; bà mẹ cùng các cô em chồng bị đẩy xuống vị thế của những người khách. Tuy thế, cô vẫn đối đãi họ lịch sự; anh chồng vẫn cư xử với họ tử tế theo cách anh cố gắng cư xử với bất cứ ai ngoài chính anh, vợ anh và đứa con trai anh. Anh nài ép họ một cách chân tình và khẩn thiết hãy xem Norland như là chính ngôi nhà của họ. Mọi người chấp nhận lời mời của anh vì không có cách nào khác hơn là để bà Daswood tiếp tục ở đây cho đến khi bà tìm được nơi cư ngụ khác quanh vùng.

C

Được tiếp tục lưu lại ở nơi chốn gọi cho bà mọi kỷ niệm đẹp chính là hợp với ý của bà. Trong những thời khắc vui vẻ, bà vui hơn ai hết, và nếu chỉ do chính hạnh phúc ấy thì không ai cảm thấy hạnh phúc hơn bà. Nhưng khi buồn thảm bà cũng bị lôi cuốn bởi óc tưởng tượng theo cách tương tự mà không ai khuyên giải được, tương tự như khi bà sướng thỏa không ai có thể khiến bà tiết chế.

Cô vợ John Daswood không hề chấp nhận ý định của anh chồng đối với các cô em. Lấy đi 3000 bảng của đứa con trai yêu quý hẳn sẽ làm nó nghèo xuống mức khinh khiếp. Cô van nài anh nên suy nghĩ lại. Làm thế nào anh có thể tự biện minh khi anh đa cướp đi khoản tiền lớn nhất của con trai mình, và đẩy lại là đứa con duy nhất? Và các cô em nhà Daswood, vốn chỉ có quan hệ cùng cha khác mẹ mà cô không cho là họ hàng thân thiết, liệu có tư cách gì để nhận khoản tiền lớn như thế do hào phóng? Nhiều người đều biết rõ rằng không trông mong có tình cảm giữa các người con của những cuộc hôn nhân khác nhau; thế thì tại sao anh lại tự hủy hoại mình và đứa con nhỏ Harry đáng thương của hai người, mang tất cả tiền bạc của nó đem cho các cô em cùng cha khác mẹ?

Chồng cô đáp:

- Đây là ý muốn cuối cùng của ông bố, rằng anh nên hỗ trợ bà vợ góa và các cô con gái của ông.

- Em có thể nói rằng ông ấy không biết mình nói gì, có điều chắc chắn là lúc ấy ông không sáng suốt. Nếu ông ấy nhận thức đúng đắn hơn, có lẽ ông đã không có ý nghĩ như thế để nài ép anh mang đi cho phân nửa gia tài của đứa con trai anh.

- Em Fanny thân yêu, ông ấy không nói đến số tiền nào. Ông ấy chỉ yêu cầu anh, một cách chung chung, hỗ trợ họ, giúp cho họ thoải mái hơn là khả năng của ông làm được. Có lẽ cũng như thế ông để tùy ý anh lo liệu. Hẳn ông cũng nghĩ rằng anh không thể bỏ quên họ. Nhưng vì ông yêu cầu anh hứa, anh không thể nào không hứa; ít ra lúc ấy anh nghĩ thế. Cho nên anh đã hứa, và phải giữ lời. Anh phải làm việc gì đấy cho họ khi họ rời khỏi Norland và ổn định nơi cư ngụ mới.

- Thế thì, chúng ta sẽ làm gì đấy cho họ, nhưng việc này không nhất thiết phải là 3000 bảng. Anh nghĩ xem, đồng tiền khi đã ra đi là không bao giờ trở lại. Các cô em sẽ lập gia đình, thế là số tiền mất hẳn. Nếu có thể thu hồi cho đứa con trai khốn khổ của chúng ta...

Ông chồng trang trọng:

- Chắc hẳn rồi, đây sẽ là một khác biệt lớn. Sẽ đến lúc Harry lấy làm tiếc phải mất đi số tiền lớn như thế. Giả dụ, nếu nó có một gia đình đông đúc, có thêm món tiền này cùng là đáng kể.

- Thế thì, có lẽ tốt hơn cho mọi bên nếu ta giảm món tiền còn phân nửa. 500 bảng hẳn cũng là phần phụ thêm đáng kể cho gia sản của họ.

- Ô, thế là tốt quá rồi. Có người anh nào trên đời này muốn chia cho các em gái mình dù chỉ bằng phân nửa số này, ngay cả đối với em ruột. Trong khi ở đây- chỉ là em cùng cha khác mẹ! Nhưng anh có lòng hào phóng đấy.

Anh trả lời:

- Anh không muốn lộ vẻ bủn xỉn. Trong những trường hợp như thế, người ta muốn làm tốt thêm hơn là làm kém đi. Ít nhất, không ai có thể nghĩ anh đã không giúp họ đầy đủ: ngay cả họ cũng khó mong hơn thế.

Cổ vợ nói:

- Không có cách nào biết họ mong ước gì, nhưng ta không nên nghĩ họ muốn gì: vấn đề là anh có khả năng đến mức nào.

- Chắc hẳn rồi, và anh nghĩ anh có khả năng cho họ mỗi người 5000 bảng. Thật ra, dù không cần anh thêm khoản nào, mỗi đứa sẽ có trên 3000 bảng khi bà mẹ chúng qua đời: một mức khá thoải mái cho bất kì cô gái nào.

- Đúng thế, và ý em là có lẽ họ không mong ước gì thêm. Chúng nó sẽ có 10000 bảng để chia nhau. Nếu chúng lập gia đình, chắc chắn chúng sẽ được thoải mái; nếu không, chúng có thể sống rất thoải mái bằng tiền lãi từ 10000 bảng.

- Em nói rất đúng, vì thế anh không rõ liệu anh nên làm việc gì đây cho mẹ chúng nó khi bà còn sống thay vì cho chúng nó; ý anh muốn nói đến khoản bà nhận theo định kỳ. Các cô em của anh cũng sẽ hài lòng như bà. 100 bảng mỗi năm cũng giúp chúng nó được hoàn toàn thoải mái.

Cô vợ có ý lưỡng lự một chút, nhưng cuối cùng cô thuận theo kế hoạch này. Cô bảo:

- Hẳn rồi, như thế tốt hơn là chi trả 1500 bảng ngay một lần. Nhưng này, nếu bà Daswood sống thêm được 15 năm, chúng ta sẽ hoàn toàn bị vào tròng.

- 15 năm! Em Fanny yêu, đời sống của bà không đáng giá bằng phân nửa số tiền ấy!

- Chắc chắn là không, nhưng nếu anh để ý, người ta luôn sống dai khi nhận được khoản tiền theo định kỳ; trong khi bà đang đầy đà khỏe mạnh, chưa đến 40. Khoản tiền định kỳ là chuyện rất nghiêm túc, phải trả đều đặn mỗi năm, không có cách nào hủy bỏ. Anh không nhận thức rõ anh đang làm gì. em biết có nhiều vấn đề lỗi thời do khoản tiền theo định kỳ; vì mẹ em bị gánh nặng khôn khổ do phải chi trả cho những gia nhân đã quá già nua theo di chúc của cha em, và kẻ cũng lạ lùng khi thấy bà khó chịu biết bao về việc này. Các khoản này được trả mỗi năm hai lần; rồi chịu phiền phức lo cho số tiền đến tay họ; rồi được nghe là một trong số những người này đã qua đời, sau đấy hóa ra lại không đúng. Mẹ em đã chán ngán việc này lắm rồi. Bà bảo lợi tức của bà không phải là của riêng bà chỉ vì mấy khoản chi trả bất tận như thế. Cha em càng trở nên khắc nghiệt, bởi vì nếu không như thế khoản tiền sẽ hoàn toàn thuộc quyền mẹ sử dụng, không hề có ràng buộc nào cả. Chuyện này khiến em có ác cảm với việc chi trả định kỳ, đến nỗi em không hề muốn chính mình bị vướng vào.

Anh Daswood đáp:

- Đúng là chuyện khó chịu khi lợi tức của ta bị rút đi hàng năm bởi mấy khoản chi như thế. Mẹ em đã nói đúng, người ta có lợi tức mà không phải thuộc hẳn về người ta. Bị trói buộc vào việc chi trả món tiền như thế, vào mỗi ngày nộp tiền thuê nhà, thì thật là phiền phức: nó làm người ta mất đi tự chủ.

- Hẳn là thế. Rốt cuộc không ai hàm ơn ai cả. Họ nghĩ cuộc sống của họ được đảm bảo, cho rằng việc anh làm không gì khác hơn là bốn phần của anh phải làm thế, và họ không cảm thấy hàm ơn anh. Nếu em là anh, bất kỳ việc gì mẹ làm phải do em tự quyết định. Em sẽ không tự trói buộc mình để cho họ nhận khoản gì mỗi năm. Có thể trong một năm nào đấy, chúng ta sẽ bị khó khăn khi muốn chi tiêu 100, hoặc ngay cả 50 bảng.

- Em yêu, anh tin rằng em nói đúng; có thể là tốt hơn nếu ta không phải trả theo định kỳ. Bất kỳ khoản nào đấy anh thỉnh thoảng chi

cho họ sẽ có giá trị hỗ trợ lớn hơn là khoản thường niên, bởi vì họ chỉ sống phong lưu hơn nếu họ thấy chắc chắn có khoản thu nhập lớn, và đến cuối năm họ không được giàu thêm xu teng nào. Chắc chắn có cách khác tốt hơn. Thỉnh thoảng biếu họ một món tiền 50 bảng sẽ giúp họ không phải khốn đốn, và anh nghĩ việc này đủ để giúp anh giữ lời hứa với ông bố của anh.

-Em chắc chắn như thế. Thật ra, bản thân em tin chắc rằng ông bố của anh không hề có ý trông mong anh sẽ cho họ tiền. Em đoán chắc rằng việc hỗ trợ mà ông nghĩ đến chỉ có chừng mực; ví dụ, tìm cho họ một căn nhà nhỏ đủ tiện nghi, giúp họ dọn nhà, biếu họ cá mình câu hoặc thú rừng mình săn được, tùy theo mùa. Em đoán chắc rằng ông cụ không có ý gì thêm; thật ra, nếu ông có ý như thế thì quả là lạ lùng và vô lý.

" Anh Daswood thân yêu, xin anh hãy nghĩ xem, bà mẹ kế của anh cùng các cô con gái của bà có thể sống thoải mái như thế nào bằng tiền lãi từ 7000 bảng, cộng thêm 1000 mỗi cô, mang lại cho mỗi cô 50 bảng, dĩ nhiên là họ sẽ dùng tiền này để trả tiền nhà cho bà mẹ. Cộng chung lại, họ sẽ có 500 mỗi năm; bốn người phụ nữ còn mong gì hơn nữa? Họ sẽ sống với nhu cầu chi tiêu rất thấp! Tiền chăm sóc nhà cửa không là gì cả. Họ sẽ không có xe kéo, không có ngựa, khó thể có người hầu, không có thân nhân sống chung với họ và không thể có món chi tiêu nào như thế! Chỉ cần nghĩ xem họ sẽ sống thoải mái như thế nào! 500 bảng mỗi năm! Em không thể tưởng tượng ra họ làm cách nào để tiêu phân nửa số tiền này; và rồi anh cho họ thêm nữa, nghĩ thật là vô lý. Họ có thừa khả năng để cho anh một khoản nào đấy."

Anh Daswood nói:

- Tin anh đi, anh nghĩ em hoàn toàn đúng lý. Khi ngỏ lời yêu cầu anh, ông bố chắc chắn không có ý gì hơn là việc em nói. Bây giờ nah đã hiểu thông suốt, và anh sẽ làm tròn trách nhiệm qua cách hỗ trợ và qua lòng tốt mà em đã diễn tả. Khi bà mẹ kế của anh dời đến ở nhà khác, anh sẽ giúp bà ổn định cuộc sống theo cách anh có khả năng. Vài món món nội thất nhỏ cũng có thể chấp nhận được đối với họ.

Cô Daswood đáp trả:

- Đúng thế. Tuy nhiên, cần xét đến một điều. Khi ông bố và bà mẹ kế của anh dời đến Norland, mặc dù nội thất ở Stanhill được bán đi, mọi món bát đĩa và chăn nệm đều được giữ lại, và bây giờ giao cho bà mẹ. Vì thế mà căn nhà mới của bà hầu như sẽ được trang bị đầy đủ ngay khi bà dọn vào.

- Chắc chắn đây là một suy xét thực tế. Một di sản quả thật quý giá! và tuy thế, đáng lẽ chúng ta đã được quyền sử dụng vài món bát đĩa này.

- Vâng, bộ đồ sứ dùng điếm tâm có giá trị gấp đôi loại ta có trong nhà này. Em nghĩ, nó quá sang trọng cho bất kỳ nơi nào họ trả được tiền thuê. Thôi thì ta phải chấp nhận. Ông bố của anh chỉ nghĩ đến họ thôi. Em phải nói điều này: anh không hàm ơn ông cụ về bất cứ điều gì cả, anh không cần nghĩ đến những ước muốn của ông; vì chúng ta đã biết rất rõ rằng nếu ông ấy có thể làm được thì ông đã để lại hầu như mọi thứ trên đời này cho họ rồi.

Không thể chống lại luận cứ này. Nó tạo cho anh động lực mà từ trước đến giờ anh chưa quyết định được. Cuối cùng, anh cả quyết rằng hoàn toàn không cần thiết, nếu không muốn nói là không phải phép, giúp đỡ cho bà vợ góa cùng các đứa con của ông bố nhiều hơn là mức hỗ trợ theo tình làng nghĩa xóm như cô vợ anh đã vạch ra.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 3

Bà Daswood lưu lại Norland trong vài tháng. Không phải do bà không muốn đi khi mà mọi khung cảnh quen thuộc đã không làm bà xúc động mãnh liệt như ban đầu; vì khi tâm tư bà được khuây khỏa trở lại và đầu óc bà có những vương bận khác thay vì những hồi tưởng nhớ nhung, bà nóng lòng muốn đi, hồi han không mệt mỏi về một nơi chốn ổn định phù hợp trong vùng Norland; vì không thể dời đi xa hẳn khỏi nơi chốn thân yêu này. Nhưng bà không tìm ra nơi nào có thể đáp ứng được yêu cầu tiện nghi và thoải mái của bà, và thích hợp với đức cần trọng của cô con gái lớn, vì óc phán đoán của cô luôn kiên định bác bỏ vài căn nahf quá rộng so với lợi tức của họ, nếu không bà mẹ đã chấp nhận.

B

Bà Daswood đã được ông chồng cho biết về lời hứa trịnh trọng của cậu con trai ông, vốn đã giúp cho ông được nhẹ nhõm sau những suy tư trần thế cuối cùng. Bà không nghi ngờ sự chân thành trong lời hứa của anh đến mức như anh nghi ngờ chính mình, và bà hài lòng nghĩ việc này sẽ giúp nhiều cho các con bà, mặc dù chính bà tin rằng khoản tiền thấp hơn 7000 bảng cũng đủ để bà sống sung túc. Bà cũng lấy làm vui với tình cảm của nah con riêng của chồng bà, vui cho tâm tư của anh, tự trách mình lúc trước đã thiếu công tâm với anh khi nghĩ rằng anh không rộng lượng. Thái độ chăm chú của anh dành cho bà cùng các cô em của anh đã thuyết phục bà rằng anh quan tâm đến an sinh của họ và, trong thời gian dài, bà tin tưởng vững chắc những ý định phóng khoáng của anh.

Ý miệt thị của bà đối với con dâu, khởi đầu từ lúc họ vừa quen biết nhau, nặng nề thêm nhiều khi bà hiểu rõ hơn tính tình cô qua nửa năm họ sống chung dưới một mái nhà. Cho dù xét đến tư cách lịch sử của con dâu hoặc tình cảm của bà mẹ, có lẽ hai phụ nữ vẫn cảm thấy không thể sống chung với nhau trong thời gian dài đến thế, nếu không xảy ra một hoàn cảnh đặc biệt mà-theo mơ tưởng của bà- sẽ tạo điều kiện hợp lệ để các con bà tiếp tục lưu lại Norland.

Hoàn cảnh này là tình thân ngay càng thắm thiết giữa cô con gái lớn của bà và anh trai cô vợ John Daswood, một thanh niên hòa nhã và dễ mến, được giới thiệu với họ ít lâu sau khi em gái anh dời đến tại Norland, và từ lúc ấy anh này đã thường lui tới.

Vài bà mẹ khác hẳn đã khuyến khích hai người thân thiện với nhau thêm qua động lực tư lợi, vì Edward Ferras là trưởng nam của một

ông bố rất giàu đã qua đời; trong khi vài người khác hẳn đã kiếm chế bởi lý do thận trọng, vì cả gia sản của anh, ngoại trừ những món tiền vật vĩnh, tùy thuộc vào ý muốn của bà mẹ. Những ý kiến theo chiều nào cũng không ảnh hưởng đến bà Daswood. Đối với bà, nếu anh có tư cách dễ thương, nếu anh yêu con gái bà, và nếu Elinor đáp lại anh, thế là đủ. Điều này đi ngược lại mọi chủ kiến của bà rằng cách biệt giàu nghèo sẽ khiến mọi đôi lứa phải chia tay dù tính khí có tương đồng nhau; và rằng tính tình của Elinor hẳn không được người đã quen biết cô đánh giá cao, mà theo bà điều này hoàn toàn không đúng.

Anh Edward Ferras không được ai, dù khoan dung hoặc khôn khéo, chấm điểm cao để giới thiệu với người khác. Anh không đẹp trai, và cung cách của anh đòi hỏi người ta phải thân thiết với anh mới mến anh được. Anh thiếu tự tin để công tâm với chính mình; nhưng khi anh trấn áp tính cả thẹn cổ hữu, tư cách anh cho thấy mọi dấu hiệu của một tâm hồn cởi mở, thân ái. Anh có tính cảm thông với người, và nền giáo dục anh nhận được giúp anh càng dễ cảm thông. Nhưng anh không có đủ khả năng hoặc tính khí đáp lại ý nguyện của bà mẹ và cô em, những người muốn anh phai nổi bật... như... như thế nào thì họ không rõ. Họ muốn anh trở nên một người thành đạt trên thế gian theo cách này hoặc cách khác. Bà mẹ anh mong ước anh quan tâm đến chính trị, mong anh được đặc cử nghị viện, hoặc mong anh có mối giao hảo với những người nổi tiếng đương thời. Cô John Daswood có cùng ước muốn, nhưng cho đến lúc được hưởng ơn phước, trong lúc này cô tạm hài lòng nhìn thấy anh đi trên cỗ xe ngựa to.

Nhưng Edward không màng đến mấy người nổi tiếng hoặc xe ngựa to. Mọi ước muốn của anh chỉ thiên về không khí gia đình ấm cúng và đời sống riêng tư bình lặng. Điều may mắn là anh có người em trai có nhiều hứa hẹn hơn.

Edward phải mất vài tuần ngụ trong ngôi nhà trước khi bà Daswood chú ý đến anh, vì lúc này bà đang đau buồn nên không để ý gì đến những gì xảy ra chung quanh. Bà chỉ thấy anh có tính trầm lặng và khiêm tốn, bà mến anh vì điều này. Lúc đầu bà quan sát anh, rồi chấp nhận anh thêm qua câu nhận xét tình cờ của Elinor về những khác biệt giữa anh và em gái của anh. Chính sự tương phản đã khiến bà mến anh. Bà nói:

- Chỉ cần cho rằng anh ấy không giống Fanny là đủ nói lên tất cả. Nó ngấm chỉ ra mọi điều dễ mến. Mẹ đã mến anh ấy.

Elinor nói:

- Con nghĩ mẹ sẽ mến anh ấy khi mẹ hiểu anh hơn.

Bà mẹ mỉm cười:

- Mến anh ấy! Mẹ không thấy có mức độ chấp nhận nào thấp hơn là tình yêu.

- Mẹ có thể quý trọng anh.

- Mẹ chưa hề biết điều gì ngăn cách giữa quý trọng và tình yêu.

Bây giờ bà Daswood chịu khó tìm hiểu anh nhiều hơn. Cừ chi của bà có tính gán bó, chẳng bao lâu đã giúp anh bớt dè dặt. Bà nhanh chóng nhận ra mọi đức tính của anh; việc anh quan tâm đến Elinor có lẽ giúp bà được gần gũi anh hơn; nhưng bà thật lòng tin tưởng giá trị nơi anh. Ngay cả tính điềm đạm, vốn đáng lẽ khiến bà suy nghĩ đây không phải là tư cách mẫu thanh niên cần phải có, thì bà không màng đến nữa khi biết rằng anh có con tim nồng hậu và tính khí trù mến.

Ngay sau khi bà nhận ra dấu hiệu của ý tình trong cách anh đối xử với Elinor, bà đã xem mối quan hệ nghiêm túc giữa hai người là chắc chắn, mong họ tiến nhanh đến hôn nhân. Bà nói:

- Marianne thân yêu, trong vài tháng Elinor rất có thể sẽ được ổn định. Chúng ta đều sẽ nhớ nhưng chị con, nhưng chị con sẽ được hạnh phúc.

- Ôi! Mẹ ơi, liệu chúng ta sẽ sống ra sao mà không có chị ấy?

- Con yêu, đây không hẳn là chia ly. Chúng ta sẽ sống cách nhau chỉ vài dặm, sẽ gặp nhau mỗi ngày trong cả cuộc đời chúng ta. Con sẽ có thêm một anh rể- một người anh chân chính, trù mến. Mẹ có ấn tượng tốt đẹp nhất trên đời này về tâm tính của Edward. Nhưng Marianne, trông con có vẻ nghiêm nghị; con không chấp nhận người mà chị con chọn phải không?

Marianne trả lời:

- Có lẽ thế, con có thể nhìn việc này mà không mấy ngạc nhiên. Edward là người rất dễ mến; con có cảm tình tha thiết với anh ấy. Tuy nhiên, anh không phải là mẫu thanh niên- còn thiếu một cái gì đấy, ngoại hình của anh không nổi bật- không có vẻ gì trang nhã mà con mong đợi người nghiêm túc gán bó với chị con. Đôi mắt của anh thiếu cái hồn, thiếu chất lửa tỏa ra đức độ và thông minh.

" Và mẹ ạ, ngoài các điều này, con e anh ấy không có khiếu thẩm mỹ chân chính. Có vẻ như anh không thích âm nhạc, và mặc dù anh rất thích mấy bức họa của Elinor, đây không phải là cách thưởng ngoạn của một người hiểu ra giá trị. Mặc dù anh ấy thường chăm chú xem chị ấy vẽ, hiển nhiên là anh không biết gì về nghệ thuật này. Anh ngưỡng mộ theo cách của người đang yêu, không phải là cách người biết thưởng thức. Phải có cả hai kết hợp thì con mới hài lòng."

" Con không thể cảm thấy hạnh phúc với một người không có khiếu thẩm mỹ trùng hợp với con. Anh ấy phải thâm nhập được

những cảm nghĩ của con; cả con và nah ấy phải say mê cùng những quyển sách, cùng loại âm nhạc. Ôi, mẹ ạ! Edward trông thật là vô hồn, nhạt nhẽo thế nào ấy khi anh ấy đọc thơ cho ta nghe tối hôm qua! Con rất lo lắng cho chị của con. Tuy thế, chị ấy bình tĩnh chịu đựng việc này, có vẻ như chị ấy không để ý đến. Con khó lòng ngồi yên. Phải nghe những dòng thơ tuyệt diệu ấy vốn vẫn thường làm con ngây ngất, lại được đọc lên qua giọng trầm lắng cứng nhắc như thế, với cái hồn vô tâm chán ngắt như thế!"

- Chắc chắn là anh ấy có thể diễn tả lời cuốn hơn với loại văn xuôi đơn giản và trang trọng. lúc ấy mẹ đã nghĩ thế, nhưng đáng lẽ con nên đưa cho anh ấy Cowper!

- Không, mẹ ạ, con e rằng anh ấy cũng không trở nên sinh động vì Cowper! Nhưng ta nên chấp nhận có khác biết về khiếu thẩm mỹ. Elinor không có tâm tư như con, vì thế chị ấy có thể bỏ qua điều này và cảm thấy hạnh phúc với anh ấy, tìm con sẽ tan vỡ khi nghe anh đọc thơ với quá ít cảm nhận như thế. Mẹ ạ, càng hiểu qua nhân thế, con càng tin rằng con sẽ không bao giờ gặp được người con có thể yêu thật lòng. Con đòi hỏi quá nhiều! Người này phải có đủ các đức tính của Edward, cộng thêm cá tính và cử chỉ để làm đẹp cho tổ chất anh ấy qua mọi cách lôi cuốn.

- Con yêu ạ, nên nhớ rằng con chưa đến tuổi 17. Quá non trẻ trong đời để thất vọng về hạnh phúc như thế. Tại sao con phải vô phúc hơn mẹ của con? Marianne à, mẹ cầu mong chỉ qua một cơ hội, số phận của con sẽ khác với mẹ!

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 4

Marianne nói:

M

- Quả là tiếc khi Edward không có khiếu thẩm mỹ về hội họa.

Elinor đáp:

- Không có khiếu thẩm mỹ! Do đâu mà em nghĩ như thế? Đúng thật là anh không vẽ tranh, nhưng anh rất thích xem tranh của những người khác, và chị có thể nói chắc với em rằng khiếu thẩm mỹ của anh ấy không hề kém, tuy anh không có cơ hội trau dồi. Nếu anh ấy muốn học tập, chị nghĩ anh cũng vẽ tranh được. Anh không tin vào khả năng đánh giá của chính mình, đến nỗi không bao giờ anh muốn đưa ý kiến về bức họa nào, nhưng anh bẩm sinh có khuôn phép và tính giản đơn trong khiếu thẩm mỹ.

Marianne e ngại xúc phạm cô chị và không nói gì thêm về việc này, nhưng theo thái độ mà Elinor tán thành anh khi diễn tả, cùng cách anh thường ngoạn tranh của những người khác vẫn chưa đến mức thích thú nồng nhiệt mà theo cô tự nó có thể gọi là khiếu thẩm mỹ. Tuy thế, dù trong thâm tâm cô mỉm cười về sự ngộ nhận này, cô vẫn tôn trọng chị mình khi mù quáng thân thiết với Edward.

Elinor nói tiếp:

- Marianne, chị mong em không cho rằng anh ấy yếu kém về khiếu thẩm mỹ nói chung. Thật ra, chị nghĩ em không cho là thế, vì cử chỉ của em hoàn toàn thân thiện với anh ấy; và nếu đây là ý kiến của em, chị tin chắc rằng em không bao giờ có thể lịch sự với anh.

Marianne không biết nói gì. Cô không thể làm tổn thương tâm tư của chị cô vì bất cứ lý do nào, tuy thế cô không thể nói ra điều mà cô không tin. Cuối cùng cô đáp:

- Chị Elinor, chị không nên cảm thấy bị xúc phạm nếu cách em ca ngợi anh ấy không bằng với nhận thức của chị về các phẩm chất

của anh. Em chưa có nhiều cơ hội như chị để đánh giá các thiên khiếu tinh tế của anh; các sở thích của anh; nhưng em có ý nghĩ tốt đẹp nhất trên thế gian về tư cách và nhận thức của anh. Em nghĩ, theo mọi mặt, anh là người đáng quý và dễ mến.

Elinor mỉm cười:

- Chị tin chắc rằng những người bạn thân thiết nhất của anh ấy không thể phật ý vì lời khen ngợi như thế. Chị không thể nghĩ ra làm thế nào em có thể nhận xét nông hậu hơn.

Marianne vui khi thấy chị mình dễ hài lòng như thế.

Elinor tiếp:

- Chị nghĩ nếu đã gặp gỡ anh ấy thường xuyên để trò chuyện thoải mái cùng anh, thì không còn ai nghi ngờ nhận thức và phẩm chất của anh. Chỉ vì nhút nhát nên tính cảm thông và các phép tắc xuất sắc của anh bị che đậy và thường làm anh ít nói. Em đã hiểu anh ấy khá rõ, nên cần công minh với chân giá trị của anh, như em nói, vì hoàn cảnh đặc biệt em không hiểu rõ bằng chị. Anh ấy và chị đã có nhiều dịp gần nhau, trong khi em bị đắm chìm trong nguyên tắc thương cảm nhất của mẹ. Chị đã tiếp xúc với anh ấy nhiều lần, đã tìm hiểu tâm tư của anh, đã nghe ý kiến của anh trong những đề tài văn học và khiếu thẩm mỹ.

" Nói chung, chị tin rằng anh có đầu óc khá hiểu biết, anh rất thích sách vở, có óc tưởng tượng phong phú, nhận thức công bằng và đúng đắn, khiếu thẩm mỹ chi ly và khắt khe. Thoạt nhìn, cử chỉ của anh không gây ấn tượng. Ngoại hình của anh khó có thể nói là đẹp trai, nhưng nếu nhận ra đôi mắt biểu lộ tinh anh một cách khác thường và tư thái dịu dàng của anh thì mới thấy khác hẳn. Bây giờ, chị đã biết rõ anh ấy, đến nỗi chị nghĩ anh ấy thật sự đẹp trai; hoặc ít nhất, gần như thế. Em nghĩ thế nào, hờ Marianne?"

- Chị Elinor ạ, chẳng bao lâu em sẽ nhận ra anh ấy đẹp trai nếu bây giờ em chưa thấy. Khi nào chị bảo em nên mến anh như là người anh rể, lúc ấy em sẽ không còn thấy khuyết điểm trên dung mạo anh như hiện giờ em thấy khuyết điểm ở tâm hồn anh.

Elinor ngạc nhiên khi nghe em gái nói, thấy hối hận vì cô đã quá nông nản khi nói về anh. Cô cho rằng Edward có vị trí rất cao trong tâm tưởng của cô. Cô tin rằng anh và cô đều nghĩ về nhau, nhưng cô cần dấu hiệu chắc chắn hơn thế để thuyết phục Marianne về mối quan hệ của hai người. Cô biết tính tình Marianne và bà mẹ: hiện hai người còn suy đoán nhưng chẳng bao lâu sẽ tin ngay- họ là thế, ước ao là để hy vọng, và hy vọng là để đợi chờ. Cô cố gắng giải thích thực chất của sự việc cho em gái hiểu. Cô nói:

- Chị không muốn cố phũ nhận rằng chị nghĩ rất tốt về anh ấy... rằng chị tôn quý anh ấy, chị mến anh ấy.

Đến đây, Marianne nóng nảy thốt nên:

- Tôn quý anh ấy! Mến anh ấy! Chị Elinor quả thật lạnh lùng! Quả xấu hổ không muốn biểu lộ ngược lại. Nếu chị còn nói như thế, em sẽ rời khỏi nơi này ngay lập tức.

Elinor không thể nhin cười:

- Xin lỗi em, và hãy tin rằng chị không có ý xúc phạm khi nói với em về tâm tư của chị còn mạnh mẽ hơn là những gì chị nói, tóm lại là hãy tin anh xứng đáng được như thế. Riêng tính hồ nghi-niềm hy vọng nơi ý tình của anh ấy- đối với chị có thể xem như đúng lý, để không vấp phải khinh suất hoặc ngu xuẩn.

" Nhưng em không nên tin vào những gì đi xa hơn thế. Chị không hề chắc chắn về tình cảm của anh ấy dành cho chị. Có những điều lúc này xem chừng đáng ngờ. Khi chưa rõ tâm tư của anh, em không nên băn khoăn về ý chị muốn tránh buông thả tình cảm mình, em không nên tin tưởng xa hơn thực tại. Trong tâm tưởng, chị không cảm thấy gì nhiều-mà đây không phải do nghi ngờ ý tình của anh.

" Nhưng có những điểm khác cần phải xét qua ngoài chuyện tình cảm. Anh ấy không có khả năng tự lập. Chúng ta không biết mẹ anh ấy nghĩ gì;nhưng theo cách Fanny thỉnh thoảng nhận xét thái độ và ý kiến của bà, ta không nên cho rằng bà là người dễ mến. Chị sẽ lầm to nếu tự bản thân Edward không nhận ra rằng sẽ bị nhiều trở ngại khi muốn cưới một cô gái không có sự sản mà cũng không cùng giai cấp.

Marianne ngạc nhiên tột độ khi nhận ra bà mẹ và chính cô đã vọng tưởng quá xa. Cô em nói:

- Chị không hẹn ước với anh ấy! Tuy thế, việc này sẽ sớm xảy ra. Nhưng sẽ có hai điều lợi do sự chậm trễ này. Em sẽ không phải xa chị sớm quá, còn Edward sẽ có nhiều cơ hội hơn để nâng cao trình độ thường thức của anh cho hợp với ý mong mỏi của chị, rất cần thiết cho hạnh phúc của chị sau này. Ôi, thật là đẹp lòng biết bao nếu anh được thiên tài của chị khuyến khích mà cố học về!

Elinor đã cho em gái biết ý kiến chân thật của mình. Cô không thể buông thả tình cảm với Edward theo mức độ nồng nàn như Marianne đã tin cô phải như thế. Đôi lúc, cô không thấy anh tỏ lộ ý tình rõ rệt, khiến cô nghĩ nếu đây không phải là hững hờ, thì có vẻ gần như là thiếu hứa hẹn. Dù cho anh có ý phân vân về tâm tình của cô, đáng lẽ anh không nên thêm lặng lẽ vì điều này. Ý nghĩ ấy khó thể làm anh thối chí như cô thường nhận ra. Đúng hơn, có lẽ là do anh không được tự lập, nên anh không thể sống theo tình cảm của mình. Cô biết rằng vào thời gian này, mẹ anh không tạo cho anh cuộc sống thoải mái nơi gia cư của anh và cũng không có hứa hẹn gì để giúp anh tạo dựng một mái ấm gia đình cho riêng anh, vì bà vẫn muốn áp đặt ý của bà muốn nâng cao địa vị của anh.

Theo cách hiểu như thế, Elinor không thể thấy thoải mái. Cô không thể chỉ dựa vào ý tình của anh dành cho cô, mà bà mẹ và cô em tin tưởng chắc chắn. Không được, nếu anh và cô càng gần gũi nhau hơn thì cô lại càng phân vân về tâm tư của anh. Đôi lúc, trong một vài giây phút buồn nản, cô tin rằng không có gì hơn là tình bạn.

Nhưng, cho dù thật sự có giới hạn nào, cô em của anh vẫn cảm thấy hết mức chịu đựng khi đã nhận ra sự việc, khiến cô bức bối, và cùng lúc (lại càng thường xuyên hơn) khiến cô trở nên bất nhả. Ngay khi cổ díp, cô đã đối diện với bà mẹ chồng của mình, cô nói hùng hồn về các cao vọng của anh, về chủ định của bà Ferras rằng cả hai người con trai của bà phải kết hôn với người sang cả, về mối nguy hiểm đang chờ từ mỗi cô gái muốn quyến rũ anh. Cô còn kết án bà Daswood không thể giả vờ không hay biết, hoặc ra vẻ trầm tĩnh. Bà mẹ chồng đã cho cô câu trả lời tỏ rõ thái độ khinh miệt của bà, rồi bước ngay ra khỏi phòng, quyết tâm rằng không nên để Elinor yêu cầu của bà có thêm một tuần lễ nào nữa để chịu đựng mây lời lẽ bóng gió này, dù cho phải khó khăn hoặc tổn kém thế nào để ra đi.

Trong trạng thái tinh thần như thế, bà Daswood nhận được một lá thư qua đường bưu điện, đưa ra một đề nghị đặc biệt hợp thời. Lá thư của một người thân thích của bà có chức phận và tài sản khá ở Devonshire, mời bà dời đến ngụ ở một ngôi nhà nhỏ, điều kiện cho thuê dễ dãi. Chính ông này viết lá thư trong tinh thần thật lòng thân thiện. Ông được biết bà đang cần nơi cư ngụ mới; và mặc dù ngôi nhà chỉ là nơi nghỉ mát, ông hứa sẽ làm mọi việc bà cần, nếu bà muốn. Ông cho biết chi tiết ngôi nhà Barton Cottage và khu vườn trong cùng địa phận giáo xứ của ông, khẩn khoản mời bà cùng các cô con gái đi đến Barton Park, là nơi ông cư ngụ, để tự họ xem xét liệu chính trang ngôi nhà như thế nào cho họ được đủ tiện nghi.

Ý ông có vẻ tha thiết muốn tiếp nhận họ và cả lá thư bày tỏ thân thiện khiến bà chị họ của ông phải lấy làm hài lòng, đặc biệt đúng vào thời điểm bà đang khổ sở vì thái độ lạnh nhạt và vô cảm của các mối quan hệ quanh bà. Bà không muốn mất thì giờ để suy nghĩ hoặc dò hỏi. Ngay sau khi đọc lá thư, ý bà đã quyết. Nếu chỉ vài giờ trước, địa điểm của ngôi nhà Barton ở chốn thôn dã cách xa Devonshire khiến bà không màng đến, thì giờ đây bà chấp nhận. Bà không còn tiếc nuối phải rời Devonshire, mà ngược lại bà mong muốn đi xa. Đây là điều may mắn so với tình cảnh khó chịu phải làm khách của cô con dâu. Bà lập tức hồi am cảm ơn lòng tốt của Ngài John Middleton, nhận lời mời của ông; rồi vội vàng cho các cô con gái xem cả hai lá thư, vì bà muốn họ cũng tán thành quyết định của bà trước khi bà gửi thư phúc đáp.

Elinor đã luôn nghĩ rằng cần cân trọng mà ổn định ở một khoảng cách với Norland, hơn là sống giữa các mối quan hệ hiện giờ. Vì thế, theo chiều hướng này, cô không có lý do để phản đối ý định của bà mẹ muốn dời đến Devonshire. Hơn nữa, theo lời Ngài John, ngôi nhà nhỏ gọn và tiền thuê thấp, nên cô lại càng không có quyền phản đối dựa theo hai tiêu chí này. Do vậy, cô không ngăn trở bà mẹ trả lời chấp nhận, dù theo chiều hướng khác, đây không phải là kế hoạch mà cô mơ mộng, dù việc rời xa hẳn khỏi vùng lân cận của Norland là ngoài ước muốn của cô.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 5

Ngay sau khi gửi thư phúc đáp, bà Daswood lấy làm vui báo tin cho cô con dâu và nah chồng của cô biết là bà đã tìm được nơi ổn định, và sẽ chỉ làm phiền họ thêm một thời gian ngắn trong khi chuẩn bị xong mọi việc ở ngôi nhà mới. Họ nghe bà với sự kinh ngạc. Cô John Daswood không nói gì, nhưng anh chồng của cô có nhĩa mong rằng bà sẽ không đi quá xa khỏi Norland. Với vẻ rất hài lòng, bà cho biết bà định dời đến ở tại Devonshire. Ngay khi nghe nói thế, lập tức Edward quay sang nhìn bà, qua giọng ngạc nhiên và lo lắng mà không cần giải thích cho bà hiểu, lặp lại:

N

- Devonshire! Bà thực sự dời đến đấy sao? Cách nơi đây quá xa. Và vùng nào ở Devonshire thế?

Bà cho anh rõ tình hình. Đây là nơi cách Exeter 4 dặm về phía bắc. Bà tiếp:

- Chỉ là nhà nghỉ mát, nhưng tôi hy vọng có thể tiếp đón nhiều người bạn ở đấy. Có thể dễ dàng làm thêm 1 hoặc 2 buồng, và nếu những người bạn của tôi không thấy khó khăn để vượt đường xa như thế mà thăm viếng tôi, tôi tin chắc tôi thu xếp được cho họ.

Bà kết luận bằng ngôn từ rất lịch sự mời hai vợ chồng John Daswood đến thăm viếng bà ở Barton; riêng với Edward lời mời lại còn tha thiết hơn. Mặc dù cuộc đối thoại cuối cùng với cô con dâu đã xóa đi chủ định của bà muốn lưu lại Norland, bà không tiếc nuối gì. Bà không hề muốn ngăn cách Edward và Elinor, và qua lời mời anh Edward bà muốn tỏ cho cô John Daswood thấy rằng bà hoàn toàn bất chấp sự phản đối của cô về chuyện hai người.

Anh John Daswood lặp đi lặp lại với bà rằng anh rất lấy làm tiếc bà đã chọn nơi chốn cách xa Norland đến thế, khiến anh không thể giúp bà chuyển đi các món nội thất. Anh thật lòng bứt rứt vì việc này, vì qua đây anh lại khó thực hiện lời hứa của anh với ông bố lúc lâm chung. Mọi món nội thất đều phải chờ bằng đường thủy. Các món này gồm chăn màn, tô đĩa, sách vở, cùng với chiếc dương cầm của Marianne. Cô John Daswood thờ dãi nhìn thấy những kiện đồ đạc ra đi: cô không thể dứt ra khỏi ý nghĩ rằng vì lợi tức của bà Daswood sẽ quá yếu kém so với cô, đáng lẽ cô phải làm chủ mấy món nội thất sang trọng như thế.

Việc trang bị nội thất cho nơi cư ngụ mới đã xong, và bà Daswood có thể tiếp nhận được ngay. Hai bên chủ nhà và người thuê không gặp vấn đề gì. Bà chỉ còn chờ thanh lý đồ đạc ở Norland, sắp xếp nơi ăn chốn ở mới, và bà hoàn tất các việc này vô cùng nhanh chóng. Một thời gian ngắn sau khi ông chồng qua đời, bà đã bán các con ngựa do ông để lại, giờ đây có cơ hội để thanh lý nốt cỗ xe, bà cũng chấp thuận theo lời khuyên khẩn thiết của cô con gái đầu lòng. Nếu bà muốn theo ý mình, bà có thể giữ lại cỗ xe để các cô con gái được tiện lợi; nhưng ý kiến của Elinor chiếm phần quyết định. Tính toán khôn ngoan của cô cũng giới hạn số gia nhân là ba người: hai cô hầu và một ông quản gia đã làm việc cho gia đình từ lúc họ ổn định ở Norland.

Ông quản gia và 1 trong 2 cô hầu lập tức được phái đến Devonshire để chuẩn bị cho ngôi nhà trước khi mọi người chuyển đến, vì bà Daswood hoàn toàn không quen biết Phu nhân Middleton nên bà muốn dời thẳng đến ngôi nhà mới thay vì làm khách một thời gian tại Braton Park. Bà không hề hồ nghi sự mô tả của Ngài John về ngôi nhà, nên không hiếu kỳ muốn xem xét trước khi bà dời đến cư ngụ. Ý bà nôn nóng muốn dời khỏi Norland không nhạt phai với vẻ mãn nguyện hiển hiện của cô con dâu khi thấy bà sắp ra đi; vẻ mãn nguyện khó thể được che lấp bởi lời lẽ lạnh nhạt mời bà nán lại.

Bây giờ là lúc anh con trai có thể giữ trọn lời hứa của anh với người cha quá cố. Nhưng chẳng bao lâu bà Daswood mất cả hy vọng trong việc này: qua cách anh ta lững lờ, bà tin chắc rằng sự hỗ trợ của anh không đi quá mức đã cho phép họ lưu lại Norland trong sáu tháng. Anh thường nói về các khoản gia tăng chi phí trong nhà và về nhu cầu phải chi trả bất tận từ túi tiền của anh hơn bất kỳ người đàn ông có vai vế nào khác trên thế gian, đến nỗi dường như chính anh là người cần thêm tiền hơn là phải trợ giúp tiền bạc.

Vài tuần sau khi lá thư của Ngài John Middleton đến Norland, mọi việc đều ổn định trong tương lai để cho phép bà Daswood cùng các cô con gái bắt đầu cuộc hành trình.

Nhiều nước mắt nhỏ xuống trong cuộc phân ly cuối cùng với nơi chốn thân thương. Khi bước vòng quanh ngôi nhà một mình, vào buổi tối cuối cùng, Marianne than van:

- Norland yêu dấu ơi! Không biết khi nào mình mới thôi luyến tiếc? Có phải khi đã chấp nhận mái áp ở nơi khác? Ôi, ngôi nhà hạnh phúc, có biết rằng mình đang đón đau ngắm nhìn mi ở đây, từ nay trở đi có lẽ mình không thể ngắm nhìn mi được nữa! Còn cây cối ở đây, nhưng chúng mày sẽ tiếp tục sống như thế. Sẽ không có chiếc lá nào bị mục nát vì mình phải ra đi, không có cành nào bị chết lặng dù mình không còn có thể ngắm! Không, tất cả chúng mày sẽ như xưa; không màng đến những vui buồn chúng mày đã gây ra, vô cảm với bất kỳ thay đổi nào nơi những người đi dạo dưới bóng mát của chúng mày! Nhưng còn ai ở đây để mà vui thú với chúng mày?

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 6

Noan đầu của cuộc hành trình trải qua trong u phiền nên họ không thấy nhọc nhằn và khó chịu. Nhưng khi đi gần đến đích, họ chú tâm đến ý đến quang cảnh của vùng thôn dã nên tâm trạng bớt chán ngán, và khi đi vào Thung lũng Barton, khung cảnh khiến họ tươi vui lên. Đây là vùng màu mỡ trong bất mắt, nhiều cây cối, đồng cỏ xanh mướt. Sau khi đi ngoằn ngoèo hơn một dặm, họ đã đến ngôi nhà mới. Một khoảng sân cỏ xanh chiếm toàn bộ mặt trước; một khung cổng nhỏ trang nhã đón họ vào bên trong.

N

Nếu xem là nhà ở, Barton Cottage là ngôi nhà tiện nghi, gọn ghẽ; nhưng nếu là nhà nghỉ mát thì lại có khuyết điểm vì kiểu kiến trúc phổ thông, mái lợp ngói, cánh song cửa không được sơn màu xanh, mặt ngoài các bức tường không có dây leo bò lên. Một hành lang hẹp xuyên qua ngôi nhà dẫn thẳng qua sân vườn phía sau. Mỗi bên cửa ra vào là một phòng khách rất hẹp, kế đấy là phòng làm việc và cầu thang. Còn lại 4 phòng ngủ và 2 gác xép. Nhà xây chưa được mấy năm, và còn tốt. So với Norland, nó trông thật nghèo nàn và nhỏ hẹp! - nhưng những giọt lệ tưng hoai niệm chóng khô khi họ bước vào ngôi nhà. Gia nhân vui vẻ tiếp đón họ; mỗi người vì những người khác mà chủ định tao không khí hạnh phúc. Đây là thời gian đầu tháng Chín; khí hậu dễ chịu trong năm; và khi ngắm nhìn quang cảnh trong thời tiết tốt, họ cảm nhận ấn tượng đẹp để để giúp họ ổn định lâu dài.

Ngôi nhà có vị trí tốt. Những ngọn đồi cao nhô lên ngay phía sau, cách một khoảng không xa hai bên. Vài sườn đồi phủ thảm cỏ, một số được canh tác và có cây cối. Ngôi làng Barton nằm trên một trong các đồi này, tao nên một quang cảnh mát mắt từ các cửa sổ của ngôi nhà. Quang cảnh phía trước mở rộng hơn, bao trùm cả thung lũng, trải dài đến tận xa xa. Những ngọn đồi chung quanh ngôi nhà giới hạn thung lũng theo hướng này; dưới một địa danh khác và theo một hướng khác, thung lũng phân nhánh thành hai vùng đồi dốc nhất.

Bà Daswood hài lòng với khuôn khổ và nội thất của ngôi nhà; vì mặc dù cảnh sống của bà trước kia khiến rất cần phải có thêm nhiều thứ ở nơi này, thêm thất và cải thiện tự nó là thú vui của bà. Lúc này bà có đủ tiền để mua sắm mọi thứ bà muốn nhằm tạo thêm vẻ sang trọng cho ngôi nhà. Bà bảo:

-Với ngôi nhà này, chắc chắn là quá nhỏ cho cả gia đình ta, nhưng hiện tại chúng ta nên tự thu xếp để được thoải mái, vì đã quá

muốn trong năm nên không thể lo việc cải tạo. Có lẽ chờ đến khi sang xuân, nếu mẹ có nhiều tiền, vì mẹ tin chắc thế, chúng ta có thể nghĩ đến việc xây dựng thêm. Các gian tiền phòng này quá nhỏ, không thể tiếp đón những người bạn của gia đình mình theo ý mẹ muốn. Mẹ có ý định nối một phần hai hành lang với nhau, dùng một phần kia làm lối vào; thế là sẽ có một ngôi nhà ấm cúng với một phòng dùng trà thêm vào phòng ngủ và gác xếp phía trên. Mẹ còn muốn có cầu thang hoa mỹ hơn. Nhưng ta không thể đòi hỏi mọi thứ, dù mẹ cho rằng không khó để coi nói cho rộng ra. Mẹ sẽ xem mẹ có khả năng đến đâu vào mùa xuân, rồi chúng ta sẽ lên kế hoạch cải tạo theo đấy.

Trong khi chờ đợi mọi công trình biến cải, sử dụng tích lũy từ lãi suất của 500 bảng mỗi năm của một phụ nữ trong đời chưa từng biết dành dụm tiền, họ đủ khôn ngoan để hài lòng với ngôi nhà theo nguyên trạng. Mỗi người đều bận rộn sắp xếp theo cách của riêng mình, cố gắng sắp đặt các quyển sách cùng mọi thứ khác, để tạo nên mái ấm. Chiếc dương cầm của Marianne được mở ra đặt vào vị trí thích hợp; các bức tranh của Elinor được treo trong phòng khách.

Trong khi đang bận rộn như thế, không lâu sau bữa ăn sáng ngày hôm sau, họ bị gián đoạn vì chủ nhà Boarton đến, để mang biếu vài món từ gia cư và vườn rau của gia đình này mà họ có thể còn thiếu. Ngài John Middleton là ưa nhìn ở tuổi khoảng 40. Trước đây ông đã đến thăm viếng Stanhill, nhưng đã khá lâu nên các cô cháu họ không nhận ra ông. Ông có nét mặt trông hoàn toàn vui tính, thái độ cũng thân thiện như ngôn từ ông viết trong thư. Ông dường như thật sự hài lòng được họ chấp thuận đến cư ngụ, sốt sắng quan tâm muốn họ có tiện nghi. Ông nói đến ước mong tha thiết thấy họ sống hòa hợp với gia đình ông, ông khản khoản mời gia đình đến dùng bữa tối tại Barton Park mỗi ngày cho đến lúc họ ổn định ở nơi chốn mới, khản khoản đến nỗi dù ông nài ép đến mức vượt quá phép lịch sự, họ vẫn không thể cảm thấy khó chịu. Lòng tử tế của ông không chỉ thể hiện bằng lời; vì một giờ sau khi ông ra về, họ nhận một giỏ to đựng các loại rau quả từ khu vườn rau, tiếp theo là thịt săn được gửi đến vào cuối ngày. Hơn nữa, ông còn nài ép được giúp nhận và gửi thư từ qua bưu điện cho gia đình, và không thể chịu mất nguồn vui được gửi báo chí đến cho họ mỗi ngày.

Phu nhân Middleton đã nhờ ông mang đến ít dòng chữ rất lịch sự, tỏ ý mong mỗi được tiếp đãi bà Daswood ngay khi Phu nhân biết chắc không gây bất tiện cho gia đình; và vì tin nhắn được đáp lại bằng một lời mời không kém lịch sự, Phu nhân được giới thiệu với gia đình vào hôm sau.

Đương nhiên là gia đình nào nức được gặp một người có ảnh hưởng rất nhiều đến tiện nghi đời sống của họ ở Barton, và họ đều mến vẻ bề ngoài trang nhã của bà. Phu nhân có nét mặt thanh tú, vóc dáng cao và nổi bật, lời lẽ phong nhã. Thái độ của bà toát ra mọi vẻ thanh lịch mà chồng bà muốn. Nhưng ông có thể khá hơn nếu ông bớt trực tính và vồ vập; còn chuyến thăm viếng của bà kéo dài đủ thời gian để họ nhận ra những gì khác với ấn tượng ban đầu, cho thấy dù bà được giáo dục chu đáo, bà có tính dè dặt, lãnh đạm, không biết nói chuyện gì khác hơn là những lời hỏi thăm hoặc nhận xét chung chung.

Tuy nhiên, chuyện trò thì không hề thiếu, vì Ngài John quá liến thoắng, và Phu nhân Middleton đã khôn ngoan dẫn thoe đứa con lớn của họ, một cậu bé khoảng 6 tuổi, trở nên một đề tài thường xuyên cho các phụ nữ bàn đến: vì họ phải hỏi đến tên và tuổi cậu bé, khen ngợi nó, hỏi nó những câu mà bà mẹ phải trả lời thay trong khi thường ồn ào ở nhà. Trong mỗi buổi thăm viếng trang trọng, đứa trẻ phải là trung tâm điểm của cuộc họp mặt, bằng cách tạo đề tài để mọi người nhận xét và phỏng đoán. Trong trường hợp này, mất đến 10 phút để xác định xem đứa trẻ giống cha hay giống mẹ hơn, và giống mỗi người theo chi tiết gì; và mỗi người đều lấy làm ngạc nhiên về ý kiến của những người kia.

Nhà Daswood chẳng bao lâu sẽ có cơ hội tham gia biện luận về các đứa trẻ còn lại, vì Ngài John không chịu ra về nếu không nhận được lời chấp nhận của họ đến dùng bữa tối với gia đình ông vào hôm sau.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 7

Barton Park nằm cách ngôi nhà nghỉ mát khoảng nửa dặm. Bốn phụ nữ đã đi ngang qua đây trên con đường dọc theo thung lũng, nhưng tầm mắt từ nơi cư ngụ của họ hướng đến đây bị một ngọn đồi chắn ngang. Ngôi gia cư rộng rãi và tráng lệ; gia đình Middleton sống trong khung cảnh vừa hiếu khách vừa phong nhã. Hiếu khách là tính cách của ông; phong nhã là nét của Phu nhân. Hiếm khi họ không có vài người bạn đến ở cùng trong khu gia cư; họ tiếp đón nhiều tầng lớp người đa dạng hơn ở bất cứ gia đình nào khác trong vùng. Việc này cần thiết để cả hai vợ chồng được hạnh phúc; vì tuy hai người có tính tình và phong thái khác nhau như thế, họ đều rất giống nhau ở điểm khiêm khuyết về năng khiếu và óc thường ngoạn khiến giao tiếp của họ bị hạn hẹp, không liên quan đến giai cấp của họ. Ngài John thích chơi thể thao; Phu nhân Middleton có chức năng làm mẹ. Ông đi săn; còn bà hài lòng với các con, chỉ có thể làm nguồn vui. Phu nhân Middleton có lợi thế ở việc nuông chiều các con của bà quanh năm, còn Ngài John phải tùy thuộc vào sự xuất hiện của thú rừng trong nửa năm. Tuy nhiên, việc họ tiếp đãi khách khứa giúp bù đắp cho họ phần khiêm khuyết về thiên nhiên và giáo dục, giúp nâng đỡ tinh thần Ngài John, tạo cơ hội cho bà vợ ông tập sống theo phong cách tầng lớp của bà.

B

Phu nhân rất kỹ tính về cách bày biện bàn ăn đãi khách cho sang trọng, và về mọi cách sắp xếp trong khu gia cư; nguồn vui lớn nhất của bà trong các buổi họp mặt là qua các thứ phù phiếm như thế. Nhưng sự mãn nguyện của Ngài John trong xã hội có thực chất hơn: ông lấy làm vui tập hợp quanh ông những người trẻ đông hơn là ngôi nhà ông có thể chứa được; họ càng ồn ào ông càng vui. Ông là điều may mắn cho giới trẻ quanh vùng, vì vào mùa hè ông liên tục mở chiêu đãi ngoài trời với món thịt đùi và gà ngỗng, còn vào mùa đông các buổi tối họp mặt của ông thì vô số, đủ cho bất kỳ thiếu nữ trẻ nào tránh buồn chán ở tuổi 15.

Ông luôn lấy làm vui khi một gia đình vừa dời đến ngụ trong vùng; và trong mọi phương diện, ông bị thu hút bởi các cư dân mà ông mới tiếp nhận vào nhà nghỉ mát của ông ở Barton. Các cô nhà Daswood đều trẻ trung, xinh xắn, không giả tạo. Thế là đủ để ông có ấn tượng tốt, vì một thiếu nữ xinh xắn chỉ cần tỏ ra không giả tạo là trở nên cuốn hút. Vì thế, khi tỏ ra lịch sự với các cô cháu họ, từ tâm hồn hiền hòa ông cảm thấy hài lòng thật sự. Khi giúp ổn định một gia đình chi toàn phụ nữ trong nhà nghỉ mát của mình, một thể thao gia thường chỉ trông vọng cùng giới đàn ông, không mấy khi họ muốn nâng cao khiếu thẩm mỹ bằng cách nhận phụ nữ vào cư ngụ trong

khuôn viên gia cư của họ.

Bà Daswood cùng ba cô con gái được Ngài John ra đón tiếp tận cửa chính, chào đón họ đến Barton Park qua về chân thành; và khi ông đưa họ đến phòng gia đình, ông lập lại với họ nỗi quan ngại ông tỏ bày ngày trước rằng không thể mời anh trai trẻ nào đến để giới thiệu cho họ. Ông bảo, họ sẽ chỉ gặp một người ở giai cấp quý phái ngoài ông ra; một người bạn đặc biệt đang lưu lại khu gia cư của ông, nhưng lại không còn trẻ và không mấy vui nhộn. Ông hy vọng họ không lấy làm phiền vì buổi họp mặt chỉ có ít người, trấn an rằng việc này sẽ không bao giờ xảy ra nữa. Vào buổi sáng ông đã thăm viếng vài gia đình với hy vọng mời thêm được người, nhưng đây là thời gian trắng trợn và ai nấy đều đã có hẹn. Điều may mắn là bà mẹ của Phu nhân Middleton đã đến Barton vào giờ chót, và vì bà là phụ nữ rất vui vẻ dễ chịu, ông mong các thiếu nữ sẽ không cảm thấy vô vị như họ tưởng. Các cô gái, cũng như bà mẹ, đều hoàn toàn hài lòng được gặp hai người lạ, và không muốn gặp thêm người khác.

Bà Jennings, mẹ của Phu nhân Middleton, là một phụ nữ tươi vui, hoạt náo, người to béo, nói huyên thuyên, có vẻ hạn phúc, có phần thiếu tế nhị. Bà có đủ chuyện hài hước và tiếng cười, và trước khi bữa ăn chấm dứt bà đã kể mọi chuyện đi dóm về đề tài những người tình và ông chồng; bà hy vọng họ không còn lưu luyến tình cảm ở Sussex, giả vờ như nhìn thấy họ xấu hổ dù họ xấu hổ hay không. Marianne bực mình dùm cô chị, quay sang nhìn Elinor xem chị mình chịu đựng được giấu cợt đến mức nào, theo cách tha thiết khiến Elinor khó chịu hơn là do cung cách của bà Jennings.

Đại tá Bradon, bạn của Ngài John, dường như không thể thích ứng để có tính khí tương đồng so với bạn ông, tình cảnh tương tự như Phu nhân Middleton so với chồng bà, hoặc bà Jennings so với Phu nhân Middleton. Ông có tính trầm lặng, nghiêm nghị. Tuy thế, vẻ bề ngoài của ông không phải là khó chịu, dù trong ý tưởng của Marianne và Margaret ông đích thật là mầu đàn ông độc thân già vì ông đã quá tuổi 35; nhưng dù khuôn mặt ông không được đẹp trai, cử chỉ của ông nhiều tình cảm, lời lẽ của ông đặc biệt phong nhã.

Không có ai trong buổi họp mặt có thể được giới thiệu làm bạn của nhà Daswood; nhưng tư cách nhạt nhẽo của Phu nhân Middleton thì đặc biệt gây mất cảm tình, đến nỗi họ mếm tính nghiêm nghị của Đại tá Bradon và ngay cả tận nhiệt náo của Ngài John và bà mẹ vợ của ông. Phu nhân Middleton dường như chỉ bùng vui lên khi bốn đứa trẻ của bà chạy vào sau bữa ăn, nín kéo lấy bà, giằng xé trang phục của bà, khiến mọi chuyện trò đều chấm dứt ngoại trừ việc nói về bọn trẻ.

Vào buổi tối, khi mọi người được biết Marianne có năng khiếu âm nhạc, họ mời cô biểu diễn. Họ mở chiếc dương cầm ra, mọi người đón chờ được cuốn hút, và Marianne hát rất hay. Theo yêu cầu, cô trình bày cùng Phu nhân Middleton những bài hát mà bà mang đến cho gia đình sau ngày cưới, rồi cô lễ từ ngày ấy nó nằm nguyên vẹn trên mặt dương cầm như thế, vì bà ăn mừng ngày cưới bằng cách bỏ bê âm nhạc, dù theo lời bà mẹ, trước đây bà trình diễn thật tuyệt diệu, mà mẹ rất yêu thích.

Mọi người tán thưởng nồng nhiệt phần trình diễn của Marianne. Sau mỗi bài hát, Ngài John ồn ào tán thưởng, cũng không kém ồn ào trò chuyện cùng những người khác giữa các bài hát. Phu nhân thường nhắc ông giữ im lặng, tự hỏi làm thế nào người ta có thể bị chi phối mà không màng đến âm nhạc, và yêu cầu Marianne hát lại bài hát cô vừa chấm dứt. Trong cả nhóm, chỉ có Đại tá Bradon yên lặng lắng nghe cô. Ông có ý khen ngợi cô chỉ bằng cách chú tâm nghe cô đàn mà không nói lời nào nên có lúc cô cảm thấy quý ông, trong khi những người khác đánh mất sự trọng vọng của cô vì không biết thưởng thức nghệ thuật mà lại không thấy xấu hổ. Có thể nhận ra thú vui của ông trong âm nhạc khi thấy sự tương phản với thái độ vô cảm khinh khiếp của những người khác, dù ông không ra vẻ sượng thỏa đủ để cô thấy đồng cảm với ông. Cô đủ biết điều để chấp nhận rằng một người đàn ông ở tuổi 35 hẳn đã sống quá giai đoạn cảm nhận nồng nhiệt và năng lực vui thú. Cô hoàn toàn sẵn lòng rộng lượng cho tình trạng tuổi tác của ông Đại tá mà tính nhân bản đòi hỏi.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 8

Bà Jennings là một góa phụ có sự sản lớn do chồng để lại. Bà chỉ có hai người con gái, cả hai đều lập gia đình theo quan hệ trọng vọng, vì thế giờ đây bà không còn việc gì để làm ngoại trừ lo chuyện hôn nhân cho cả nhân loại còn lại. Bà tỏ ra tích cực sốt sắng khi tiến hành mục tiêu này theo khả năng cho phép; bà không bỏ lỡ cơ hội nào để dự kiến chuyện hôn nhân trong số những người trẻ mà bà quen biết. Bà nhạy bén đặc biệt khi nhìn ra những mối dây tình cảm, vui thích vì lợi thế tạo bối rối và tính phù phiếm của nhiều phụ nữ khi nói bóng gió đến mảnh lục của họ đối với trai trẻ.

B

Bà vận dụng khả năng sâu sắc này sau khi đến Barton để tuyên bố cả quyết rằng Đại tá Bradon đã phải lòng Marianne Daswood, vào buổi tối đầu tiên mọi người gặp nhau. Bà rất tin như thế qua việc ông chăm chú nghe cô hát; và khi nhà Middleton đáp lại lời mời đến dùng bữa tại nhà nghỉ mát, sự kiện được xác nhận lần nữa khi ông lại chăm chú nghe cô hát. Hẳn phải là thế. Bà hoàn toàn tin như thế. Hai người sẽ rất xứng đôi với nhau, vì ông ấy giàu có còn cô ấy thì xinh đẹp. Bà Jennings nóng lòng muốn thấy Đại tá Bradon có cuộc hôn nhân tốt đẹp kể từ lúc quan hệ giữa bà và Ngài John giúp bà quen biết ông. Bà luôn luôn nôn nóng muốn tìm một người chồng tốt cho mỗi thiếu nữ xinh đẹp.

Thuận lợi của bà không hề suy kém, vì bà có vô số chuyện trêu ghẹo hai người. Tại gia cư Barton bà trêu ông Đại tá, tại nhà nghỉ mát bà trêu Marianne. Ông hoàn toàn dửng dưng với trò giễu cợt của bà nếu đấy chỉ liên quan đến ông thôi; nhưng đối với cô ban đầu cảm thấy khó hiểu, và khi cô hiểu ra, cô không rõ mình có nên chế nhạo sự vô lý hoặc chê trách tính xác xược, vì cô xem thái độ của bà là vô cảm với tuổi tác của ông Đại tá và với tình cảnh cô đơn của một ông già độc thân.

Bà Daswood không thể nghĩ một người đàn ông nào kém bà 5 tuổi, trông cực kỳ cổ lỗ như ông, lại đi yêu cô gái trẻ trung của bà, nên cố lèo lái bà Jennings tránh khỏi việc đùa cợt về tuổi tác của ông.

Marianne nói:

- Nhưng, mẹ ạ, dù mẹ có thể không nghĩ ước đoán này chỉ là vô tình tuy khó chịu, mẹ không thể phủ nhận nó là phi lý. Chắc chắn Đại tá Bradon trẻ hơn bà Jennings, nhưng ông ấy đã đủ tuổi để làm cha của con; và nếu ông ấy có khi nào trở nên sinh động để đem lòng yêu ai, thì ông đã sống quá tuổi cho mọi loại cảm xúc. Thật là điều quá buồn cười! Tại sao một người đàn ông cứ bị chế giễu kiểu này, trong khi đáng lẽ người ta phải giữ thể diện với ông vì lý do tuổi tác và thể chất già lão?

Elinor nói:

- Già lão à? Ý em muốn nói Đại tá Bradon đã già lão sao? Chị có thể dễ dàng nghĩ rằng ông ấy chỉ lớn tuổi chứ không già hơn mẹ, nhưng em không thể tự lừa dối mình rằng ông ấy không thể sự dụng chân tay!

Bà mẹ cười to:

- Con yêu à, nếu cứ xét như thế con sẽ phải luôn hải hùng về vẻ tàn tạ của mẹ; và dường như là phép lạ đối với cô khi đời mẹ đã được kéo dài đến tuổi 40.

- Mẹ ạ, mẹ không công tâm với con. Con biết rõ rằng Đại tá Brandon chưa già đến nỗi phải khiến bạn hữu ông lo sợ sẽ bị mất ông do quá trình lão hóa tự nhiên. Ông ấy có thể còn sống thêm 20 năm nữa. Nhưng tuổi 35 không can dự gì đến hôn nhân.

Elinor nói:

- Có lẽ hai tuổi 35 và 17 không nên dính dáng đến hôn nhân với nhau. Nhưng nếu cơ may xảy đến cho một phụ nữ còn độc thân ở tuổi 27, chị không nghĩ Đại tá Brandon ở tuổi 35 từ chối cưới cô ấy.

Marianne ngập ngừng một chút, rồi nói:

- Một phụ nữ tuổi 27 không còn bao giờ có thể hy vọng hoặc khơi dậy tình yêu, và nếu gia cảnh cô ấy không được thoải mái hoặc tài sản nhỏ nhoi, em nghĩ cô ta có thể tự mang mình đến phòng điều dưỡng, để được sự cung ứng và an thân của một người vợ. Vì thế, không có gì thích hợp cho ông ấy khi cưới một phụ nữ như thế. Đây chỉ là một kế ước do tiện lợi, và thế gian sẽ hài lòng. Trong mắt em, đây không phải là hôn nhân; nó không là gì cả. Đối với em, đây chỉ là trao đổi thương mại, trong đó mỗi người đều muốn hưởng phần lợi từ người kia.

Elinor đáp;

- Chị biết không thể thuyết phục em tin rằng một phụ nữ tuổi 27 có thể cảm nhận điều gì đầy gần như là tình yêu nơi một người đàn ông tuổi 35, để biến ông thành một người bạn đời đáng ao ước. Nhưng chị không đồng ý việc em muốn đày đọa Đại tá Brandon và cô vợ của ông vào một phòng bệnh hạn hẹp chỉ vì ông ấy vô tình than phiền ngày hôm qua (một ngày rất âm lạnh) về chứng nhức mỏi phong thấp nhẹ ở vai ông.

Marianne nói:

- Nhưng ông ấy nói về mấy áo choàng bằng vải fla-nen, và đối với em một áo choàng bằng vải fla-nen luôn liên quan đến những chứng nhức mỏi, chuột rút, phong thấp, cùng mọi chứng bệnh có thể xảy ra cho người già yếu.

- Nếu ông ấy chỉ bị một cơn sốt cao, hẳn em sẽ không khinh khi ông ấy đến phân nửa như thế. Marianne, em nên nhìn nhận rằng có một cái gì đầy đáng cho em quan tâm trong má ửng hồng, mắt lõm và nhịp mạch nhanh của cơn sốt, không phải hay sao?

- Ngay sau đấy, khi Elinor đã ra khỏi phòng, Marianne nói:

- Mẹ ạ, con lo ngại chuyện bệnh tật mà không thể giấu mẹ. Con nghĩ anh Edward Ferrars không được khỏe. Chúng ta đã ở đây được gần nửa tháng rồi mà anh ấy vẫn chưa đến thăm. Không có lý do gì ngoài vấn đề sức khỏe khiến có sự chậm trễ này. Có việc gì khác lưu anh lại ở Norland cơ chứ?

Bà Daswood đáp:

- Con nghĩ anh ấy sẽ chóng đến đây như thế hay sao? Mẹ không có ý nghĩ gì. Ngược lại, nếu mẹ có lo lắng gì về việc này, đấy chỉ là nhớ lại rằng đôi lúc anh không tỏ ra vui vẻ và sẵn lòng chấp thuận lời mời của mẹ, khi mẹ nói đến việc anh đến thăm Barton. Liệu Elinor có mong anh đến không?

- Con chưa từng đề cập việc này với chị ấy, nhưng dĩ nhiên là chị ấy mong.

- Mẹ muốn nghĩ con đã nhầm, vì hôm qua khi mẹ nói chuyện với chị con về việc mua vi lò sưởi trong phòng ngủ cho khách, nó bảo rằng không cần gấp vì có lẽ một thời gian nữa mới có khách đến ngủ.

- Thật là lạ! Điều này có nghĩa gì đấy! Nhưng không thể lý giải cho thái độ của cả hai người! Cuộc chia tay lần cuối giữa hai người trông lạnh nhạt, điềm đạm như thế nào ấy! Họ trò chuyện với nhau trong buổi tối cùng theo cách uể oải làm sao! Theo cách Edward giả từ, không có sự khác biệt giữa Elinor và con: chỉ là mấy lời chúc tốt lành của một người anh triu mến dành cho cả hai. Hai lần con cố ý để

cho hai người được riêng tư với nhau trong buổi sáng cuối cùng, mỗi lần anh đều đi theo con ra khỏi phòng một cách khó hiểu. Và Elinor, khi rời xa Norland và Edward, đã không khóc như con. Ngay cả bây giờ chị ấy vẫn luôn tự kiềm chế. Có khi nào chị ấy muốn lánh mặt mọi người, hoặc tỏ ra bồn chồn hoặc bất mãn vì họ không?

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 9

Gia đình Daswood giờ đã ổn định tại Barton với tiện nghi họ chấp nhận được. Ngôi nhà và khu vườn, cùng mọi cảnh quan chung quanh, giờ đã trở nên quen thuộc với họ. Những công việc thường nhật họ theo đuổi vốn chỉ cho Norland phân nửa niềm hứng khởi, giờ lại được tiếp tục qua niềm vui lớn lao hơn là Norland có thể tạo ra, kể từ khi cha họ qua đời. Ngài John Middleton đến thăm họ mỗi ngày trong hai tuần đầu, không thể giấu sự ngạc nhiên khi thấy họ luôn bận rộn, vì ông không quen nhìn thấy nhiều công việc trong khu gia cư của mình.

G

Họ không có nhiều khách thăm viếng ngoại trừ những người đến từ Barton Park; vì lẽ dù ngài John đã khuyến khích họ nên giao du nhiều hơn quanh vùng, lập đi lập lại rằng cỗ xe của ông lúc nào cũng sẵn sàng cho họ sử dụng, tinh thần độc lập của bà Daswood trấn áp lòng ham muốn giao tiếp của các con bà, và bà nhất quyết từ chối thăm viếng một gia đình nào ở cách xa hơn quãng đường đi bộ. Chỉ có vài gia đình sống cách quãng ngắn như thế; không phải tất cả đều có thể giao hảo được.

Trong một lần đi dạo, các cô gái đã tìm thấy một ngôi biệt thự trông đáng kính cách nhà họ một dặm rưỡi, dọc theo thung lũng Allenham hẹp quanh co phân nhánh từ Barton. Ngôi biệt thự gợi cho họ nhớ chút ít về Norland, kích động trí tưởng tượng của họ và khiến họ muốn tìm hiểu thêm về nơi này. Nhưng sau khi dò hỏi, họ được biết rằng chủ nhân là một bà cụ có tư cách tốt, nhưng không thể giao tiếp với thiên hạ vì quá già yếu, không bao giờ bước ra khỏi nhà.

Cả vùng thôn dã quanh họ có nhiều lối đi dạo đẹp mắt. Từ mọi khung cửa sổ của ngôi nhà nghỉ mát, các đồi núi cao mờ mịt họ đến thường ngoạn không khí trên các đỉnh, một thay đổi hạnh phúc so với cát bụi từ các thung lũng phía dưới che lấp mọi vẻ đẹp trên cao.

Marianne và Margaret có một buổi sáng đáng nhớ là đi dạo đến một trong các ngọn đồi này, bị thu hút bởi ánh mặt trời mù mờ dưới khung trời mưa lâm râm, không còn chịu đựng được khi bị giam hãm trong phòng như hai ngày trước. Thời tiết không đủ hấp dẫn hai người kia xa rời cây bút chì và quyển sách của họ, dù Marianne cho rằng cả ngày hôm ấy trời sẽ đẹp và đám mây trông có vẻ đe dọa họ sẽ bị thổi đi khỏi các ngọn đồi. Thế là hai cô gái cùng nhau cất bước.

Hai người thích chí đi xuống các triền đồi, vui mừng nhận ra loáng thoáng từng mảng khung trời xanh, và khi cơn gió tây-nam thổi quật vào mặt họ, họ thương hại cho bà mẹ và Elinor, vì đã e sợ nên không có dịp chia sẻ cảm giác vui thú như thế.

Marianne nói:

- Trên đời có hạnh phúc nào lớn lao hơn thế này không? Margaret, ta sẽ đi dạo nơi này trong hai giờ.

Margaret đồng ý. Hai cô đi ngược chiều gió, vừa chống chọi cơn gió vừa thỏa thích cười vang thêm khoảng 20 phút, rồi đột nhiên mây giăng đầy đặc trên đầu, và cơn mưa ập xuống mặt mũi họ. Thất vọng và ngạc nhiên, hai cô đành phải quay lại, vì không có nơi nào trú mưa gần hơn nhà của họ. Tuy nhiên, họ vẫn còn có điều an ủi là có thể chạy thật nhanh theo triền đồi dốc dẫn thẳng xuống cửa vườn nhà họ, đây là do tình thế bắt buộc hơn là phép tắc thông thường.

Hai người bắt đầu chạy. Lúc đầu Marianne có lợi thế, nhưng cô bị trượt một bước và thỉnh linh ngã xuống đất. Margaret không thể dừng bước để giúp cô chị, phải tiếp tục chạy, và xuống đến chân đồi an toàn.

Một thanh niên mang một khẩu súng, cùng hai con chó chỉ điểm quần quít bên cạnh, đang đi lên triền đồi cách Marianne ít bước khi cô bị ngã xuống. Anh đặt khẩu súng xuống và chạy đến. Cô đã tự đứng dậy, nhưng khi ngã cô đã bị bong gân cổ chân, và cô khó đứng vững được. Người thanh niên tỏ ý muốn giúp cô; và nhận ra rằng do nữ tính nhũn nhặn cô thấy không cần trợ giúp, hai tay anh nâng cô lên rồi mang cô xuống triền đồi. Anh đi qua khu vườn, bước vào cánh cổng do Margaret mở ra, mang cô thẳng vào nhà, trong khi Margaret cũng vừa vào đến, không rời xa cho đến khi anh đặt cô chị xuống chiếc ghế trong hành lang.

Elinor và bà mẹ ngạc nhiên đứng dậy khi hai người đi vào. Khi đôi mắt họ dần lên anh trong phân vân và ngưỡng mộ kín đáo, anh tỏ ý xin lỗi đã đường đột và cho biết nguyên do bằng cử chỉ thẳng thắn và nhã nhặn đến độ vốc đáng anh, vốn đã đẹp trai khác thường, càng thêm thu hút nhờ giọng nói và phong thái. Ngay cả nếu anh có già yếu, xấu xí và thô lỗ, bất kỳ hành động chăm sóc nào cho con gái bà cũng đủ được bà biết ơn; đằng này ảnh hưởng của tuổi trẻ, ngoại hình đẹp trai cùng hải độ thanh lịch đã đẩy lên sự quan tâm phải có hành động cần thiết - đúng theo tâm tư của bà.

Bà lặp đi lặp lại lời cảm ơn anh, rồi qua giọng ngọt ngào cố hữu, bà mời anh ngồi. Nhưng anh từ chối vì người anh lắm bận và ướt sũng. Rồi bà khẩn khoản xin anh cho biết bà đã mang ơn ai. Anh đáp tên anh là Willoughby, anh hiện cư ngụ tại Allenhurst. Anh tỏ ý xin bà cho phép anh trở lại ngày hôm sau để thăm hỏi cô Daswood. Bà chấp nhận ngay vinh dự này, rồi anh kiêu từ, khiến cho mọi người càng để tâm đến anh giữa cơn mưa mù mịt.

Đáng vẻ đẹp trai và phong thái nhã nhặn đến khác thường của anh lập tức là đề tài cho mọi người ngưỡng mộ. Thói quen nịnh đầm của anh thường khởi động tiếng cười của Marianne, và tiếng cười càng rộn rã hơn vì vẻ bề ngoài thu hút của anh. Bản thân Marianne không nhìn ra anh nhiều như những người còn lại, vì cơn bối rối khiến mặt cô đỏ bừng, khi anh nâng cô lên, đã đánh mất khả năng cô đánh giá anh. Nhưng cô đã nhìn ra anh đủ để cùng với mọi người cảm mến anh, qua tình thần nồng nàn vốn luôn đi kèm theo lời ca ngợi của cô. Con người và phong cách của anh đúng như trí tưởng tượng của cô vẽ ra cho mẫu anh hùng của cốt truyện cô mê thích. Cách anh bế cô đi vào nhà, mà không tỏ ra khách sáo gì trước, chứng tỏ suy nghĩ nhanh nhậy và tính cách hành động cả quyết. Mọi chi tiết thuộc về anh đều đáng được để tâm nhận xét. Tên anh nghe hay hay, nơi anh cư ngụ nằm trong cùng thôn dã họ thích, và chẳng bao lâu cô đã thấy rằng trong mọi loại trang phục cho đàn ông, áo vét đi săn trông phù hợp nhất. Trí tưởng tượng của cô căng sức làm việc, các hồi tưởng của cô đều dễ chịu, và cô không màng gì đến cơn đau của cổ chân bị bong gân.

o o o

Vào buổi sáng ngay khi thời tiết tốt đẹp trở lại cho phép Ngài John ra khỏi nhà, ông đến thăm họ. Ông đã nghe kể qua tai nạn của Marianne, bây giờ bị hỏi han một cách nôn nóng liệu ông có biết anh trai tẻ nào tên là Willoughby ở Allenham hay không.

Ông thốt lên:

- Willoughby! Gì thế? Anh ấy đang ở đây à? Đây là tin vui; ngày mai tôi sẽ đi mời anh đến dùng bữa ngày Thứ Năm.

Bà Daswood nói:

- Thế là ông quen biết anh ấy.

- Quen biết! Chắc chắn là tôi có quen biết. Anh ấy xuống đây chơi mỗi năm.

- Anh ấy là người như thế nào?

- Bà hãy tin tôi, mẫu thanh niên cũng tốt như bất kỳ ai khác. Một tay súng săn khá, và không có ai ở Anh quốc cười ngửa gan lì như thế.

Marianne khinh miệt thốt lên:

- Ông chỉ nói về anh ấy có thể thôi sao? Tư cách trong giao tiếp thân mật là như thế nào? Anh ấy theo đuổi những gì, có những biệt

tài gì, khả năng thiên phú ra sao?

Ngài John bối rối một ít:

- Quả thật, tôi không biết gì nhiều về anh ấy hơn thế. Nhưng anh chàng dễ chịu, vui vẻ, có một con chó cái đen chỉ điểm giới tôi chưa từng thấy. Con chó này có đi theo anh hôm nay không?

Nhưng Marianne không muốn nói qua màu lông con chó của anh để làm ông hài lòng, cũng như ông không thể diễn tả những sắc màu của tâm tư anh để làm cô hài lòng.

Elinor hỏi:

- Nhưng anh ấy là ai? Gốc gác ở đâu? Anh có nhà ở Allenhams không?

Về điểm này, Ngài John có thể cho thông tin rõ ràng hơn. Ông cho họ biết rằng anh Willoughby không có sự sản riêng trong vùng, mà chỉ lưu lại đây khi đến thăm bà cô ngụ ở Allenhams Court, người có quan hệ họ hàng với anh và sẽ để thừa kế cho anh các món sở hữu cá nhân. Ông thêm:

- Vâng, vâng, cô Daswood, anh ấy là người rất đáng tóm lấy. Anh ấy có riêng sự sản nhỏ ở Somersetshire; và nếu tôi là cô, tôi sẽ không muốn mang em gái cho anh ta dù có xảy ra mấy việc ngã lặn xuống đồi. Cô Marianne không nên trông mong thu tóm mọi đàn ông cho mình. Brandon sẽ ghen tức, nếu cô không khôn khéo.

Bà Daswood mỉm cười pha trò:

- Tôi không tin cái anh Willoughby này sẽ khó chịu vì bị một trong các cô con gái của tôi thử việc mà ông gọi là tóm lấy anh ấy. Chúng nó không được dạy dỗ theo cách này. Đàn ông đều được an toàn với chúng tôi; cứ để cho họ được giàu có mãi mãi. Tuy nhiên, theo ý ông nói, tôi lấy làm vui mà thấy rằng anh ấy là một thanh niên đáng kính, và phải là người đủ tư cách mới làm quen với anh được.

Ngài John lặp lại:

- Tôi tin rằng anh là một mẫu thanh niên cũng tốt như bất kỳ ai khác. Tôi nhớ đêm Giáng Sinh vừa qua tại buổi nhảy thân mật ở nhà tôi, anh ta nhảy từ 8 giờ đến 4 giờ sáng, mà không hề ngồi nghỉ.

Mắt tròn xoe, Marianne thốt lên:

- Anh nhảy như thế thật ư? Với thanh lịch, với sức sống chứ?

- Đúng thế, rồi 8 giờ sáng anh phóng lên ngựa đi săn.

- Đây là điều tôi thích; một người trai trẻ phải là như thế. Dù cho anh có theo đuổi những gì, sự háo hức trong các theo đuổi này không nên ở mức bình dị, không mang lại cho anh cảm giác mệt mỏi.

Ngài John nói:

- Vâng, vâng, tôi thấy rồi sẽ ra sao, rồi tôi sẽ thấy. Bây giờ cô định quyến rũ anh ấy mà không còn nghĩ gì đến ông Brandon tội nghiệp.

Marianne trầm giọng:

- Đây là cách nói mà tôi đặc biệt không thích. Tôi ghét ngôn từ bình dân có ý dí dỏm; "quyến rũ" hoặc "chinh phục" là những từ ngữ ghê tởm nhất. Nó cho thấy xu hướng thô tục, bần tiện, và nếu cách dùng có bao giờ được xem là tinh không, thì từ lâu thời gian đã lấy đi mọi tế nhị.

Ngài John không hiểu lắm ẩn ý mỉa mai này; nhưng ông cười theo cách thoải mái nhất của ông, rồi trả lời:

- À, tôi đoán chắc cô sẽ có thành tích chinh phục nhiều, bằng cách này hay cách khác. Tội nghiệp Brandon! Ông ta đã buồn nhiều rồi, và tôi có thể nói cho cô biết, ông ấy đáng cho cô quyến rũ dù cho xảy ra mấy vụ trượt ngã và bong cổ chân.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 10

Willoughby - con người có phong cách, người bảo hộ sức khỏe cho Marianne cũng như cho Margaret - đến ngôi nhà nghỉ mát vào sáng hôm sau để thăm hỏi bệnh tình theo tư cách riêng, có thêm vẻ thanh lịch ở bề ngoài chứ không phải thêm lý do chính xác là thăm bệnh. Bà Daswood đón tiếp anh qua phép lịch sự hơn cả ngày trước - cộng thêm thái độ tử tế do lời của Ngài John kể về anh và cũng do chính bà cảm thấy biết ơn anh. Mọi việc diễn ra trong buổi thăm viếng đều cho anh thấy khả năng nhận thức, phong cách, thái độ triu mến lẫn nhau, và vẻ thoải mái trong tình thân gia đình mà tai nạn kia đã giới thiệu cho anh. Anh không cần phải thăm viếng lần thứ hai để nhận ra sự thu hút của họ.

W

Anh nhận thấy cô Daswood có nước da mịn màng, đáng vẻ cân đối, vóc người khá đẹp; nhưng Marianne càng xinh đẹp hơn. Vóc người cô càng nổi bật hơn, dù không được cân đối như cô chị qua khuyết điểm về chiều cao. Khuôn mặt cô trông yêu kiều đến nỗi dù có giả dối ca tụng cô là mỹ nhân, vẫn có nhiều sự thật hơn là trắng trợn. Da cô nâu giòn nhưng tươi sáng; đáng vẻ đều đẹp; nụ cười ngọt ngào, hấp dẫn; và từ đôi mắt đen tuyền của cô ánh lên một sức sống, một tinh thần, một hào hứng mà ai nhận ra cũng vui theo. Đối với Willoughby, những biểu lộ từ đôi mắt cô ban đầu có phần dè dặt khi cô xấu hổ nhớ lại cách anh cứu giúp cô. Nhưng khi việc này qua đi, khi cô trấn tĩnh lại được tinh thần - khi cô nhận ra anh đã kết hợp thẳng thắn với sinh động trong phong cách gia giáo hoàn hảo của một người cao quý. Và trên hết, khi cô nghe anh nói rằng anh mê thích âm nhạc và khiêu vũ, cô nhìn anh với vẻ chấp thuận như để thu tóm cho cô phần quan trọng nhất của ngôn từ anh trong cả thời gian thăm viếng còn lại.

Chỉ cần nhắc đến bất kỳ thú đam mê nào là đủ thu hút cô vào câu chuyện. Cô không thể giữ im lặng với các đề tài như thế, cũng không cả thẹn hoặc dè dặt khi thảo luận. Hai người nhanh chóng nhận ra rằng họ cùng chia sẻ thú vui khiêu vũ và âm nhạc, và đây là xuất phát từ sự hòa hợp của óc phán đoán trong mỗi chủ đề. Cảm thấy được khích lệ để tìm hiểu thêm quan điểm của anh, cô bắt đầu hỏi han anh qua đề tài văn học. Qua tinh thần cuồng nhiệt, cô nhắc đến tác giả mà cô yêu mến; đến nỗi bất kỳ thanh niên nào ở tuổi 25 hẳn sẽ vô cảm nếu không chứng tỏ tác phẩm ấy là kiệt tác, bất luận trước đó anh ta đã chê bai đến đâu. Những khiêu thưởng thức của họ trùng hợp nhau một cách nổi bật. Hai người đều tâm đắc với cùng một tựa sách, cùng những đoạn văn. Nếu anh có ý kiến dị biệt hoặc

phản bác thì cũng không kéo dài lâu với luận cứ mạnh mẽ và đôi mắt tinh anh của cô. ANh đồng ý với mọi khẳng định của cô, nắm bắt lấy mọi nhiệt tình của cô; và chẳng bao lâu họ cùng nhau trò chuyện như hai người đã thân quen một thời gian dài.

Ngay sau khi anh ra về, Elinor nói:

- Này, Marianne, chị thấy chị trong một buổi sáng em đã kết thúc được nhiều việc. Em đã đồng tình với mọi ý kiến của anh Willoughby trong hầu hết đề tài quan trọng. Em biết anh ấy nghĩ thế nào về Cowper và Scott; em tin tưởng cách thức anh ta phê bình các vần thơ này; em nhìn nhận anh ca ngợi không quá đáng về Pope. Nhưng làm thế nào mỗi giao tiếp của em sẽ kéo dài theo cách giải quyết rốt ráo mọi đề tài thảo luận như thế? Chẳng bao lâu em không còn đề tài tâm đắc nào khác. Gặp thêm một buổi nữa cũng đủ giải thích những cảm tưởng của anh về vẻ đẹp nên thơ, buổi thứ hai về những cuộc hôn nhân, rồi em sẽ không còn gì thêm để hỏi.

Marianne thốt lên:

- Chị Elinor, thế này có đúng mực không? Có công tâm không? Những ý tưởng của em có hơi hợt không? Nhưng em hiểu chị muốn nói gì. Em đã qua thoải mái, quá vui vẻ, quá thẳng thắn. Em đã liều sai sót mà không muốn màu mè! Em đã cời mở và chân tình trong khi đáng lẽ em phải dè dặt, vô hồn, nhạt nhẽo và dối trá. Nếu em chỉ nói về thời tiết và đường sá, và nếu 10 phút chỉ nói một câu, thì hẳn sẽ không bị trách cứ như thế.

Bà mẹ nói:

- Con yêu, con không nên cảm thấy bị xúc phạm vì Elinor- chị con chỉ muốn bông đùa thôi. Mẹ có thể trách mắng chị con, nếu nó muốn kiểm soát niềm vui của con khi trò chuyện với người bạn mới của chúng ta.

Marianne được xoa dịu ngay.

Về phần Willoughby, anh tỏ ra mọi cách để biểu lộ niềm vui trong mỗi giao tiếp của họ và cho thấy anh ước muốn mỗi giao tiếp càng gắn bó thêm. Anh đến thăm viếng họ mỗi ngày. Ban đầu anh lấy lý do là thăm hỏi tình trạng sức khỏe của Marianne, nhưng anh được khích lệ qua thái độ chào đón ngày càng lịch sự, nên sau đấy lý do trở nên không cần thiết trước khi anh không thể viện cớ nào, vì Marianne đã lãnh hẳn. Cô phải giam mình trong nhà vài ngày, nhưng chưa bao giờ bị giam mình ít tẻ nhạt hơn lần này. Willoughby là chàng trai trẻ có nhiều tài năng, óc tưởng tượng nhạy bén, tinh thần sôi động, cử chỉ phóng khoáng đầy tình cảm. Anh đúng là người có mãnh lực lôi cuốn con tim của Marianne; vì qua các tổ chất như thế, anh kết hợp không chỉ nhân cách quyến rũ mà còn là nhiệt tâm tự nhiên, bây giờ được nhiệt tâm của cô khơi dậy thêm và càng được tình cảm của cô chấp nhận hơn là bất cứ thứ gì khác.

Mỗi giao hảo với anh, dần dần trở nên niềm vui tuyệt diệu nhất cho cô. Họ cùng nhau đọc văn thơ, trò chuyện, đàn hát; anh có khiếu âm nhạc đáng kể; anh đọc văn thơ bằng mọi cảm nhận và tâm hồn mà Edward không may còn thiếu.

Trong xét đoán của bà Daswood, anh cùng toàn bích như Marianne. Elinor không thấy gì để chê anh, ngoại trừ anh muốn nói thật nhiều những gì anh nghĩ mỗi khi có dịp mà không để ý ai đang nói với ai hoặc nói trong hoàn cảnh nào-nhưng cái tật này lại rất giống cô em và đã biệt làm hài lòng cô em. Anh thiếu cẩn trọng qua cách hấp tấp định hình và phát biểu ý kiến về những người khác, bỏ qua phép lịch sự khi bắt người khác chú ý tuyệt đối đến điều đang ngự trị trong tư tưởng anh, và dễ dàng xem nhẹ những khuôn phép xã hội. Elinor không thể chấp nhận tư cách này, mặc cho tất cả những giành và Marianne muốn nói để biện hộ.

Bây giờ Marianne bắt đầu nhận ra rằng nỗi vô vọng chiếm lĩnh cô ở tuổi 16-e không thể gặp một người có thể thỏa mãn các ý tưởng của cô về toàn bích-đã trở nên vô vọng và vô lý. Willoughby là tất cả những gì mà trí tưởng tượng của cô đã vẽ vời-trong những giờ phút bất hạnh ấy và cả trong mọi thời khoảng vui vẻ hơn-về người có khả năng làm cho cô gắn bó. Cử chỉ của anh biểu lộ ý anh muốn mình là con người trong mộng như thế của cô, cũng tha thiết ngang bằng với năng lực mạnh mẽ của anh.

Mẹ cô cũng thế, trong tâm tưởng bà không hề hồ nghi về cuộc hôn nhân giữa hai người. Trước khi một tuần trôi qua, vui triển vọng sang giàu của anh, bà đã hy vọng và chờ đợi cuộc hôn nhân này; rồi bà thâm tự chú mừng mình đã có được hai chàng rể như Edward và Willoughby.

Ý tình của Đại tá Brandon dành cho Marianne, vốn đã được những người bạn của ông sớm khám phá ra, bây giờ trở nên rõ ràng trước mắt Elinor, trong khi những người kia không còn nhận ra nữa. Họ quay ra chsu ý và hóm hỉnh với tình địch may mắn hơn của ông, và các chế giễu với ông là đối tượng trước khi ý tình lộ ra, giờ đã được rút lại khi sự bông đùa bắt đầu thực sự gắn kết với cảm nhận của ông. Mặc dù không muốn tịn, Elinor vẫn phải tin rằng những tâm tư mà bà Jennings gán cho ông chỉ để thỏa mãn cho riêng bà, bây giờ thật ra là được em gái cô khích động. Tuy nhiên, cô cũng thấy dù tình cảm của em gái mình nghiêng về Willoughby do hai người có tính khí giống nhau, tổ chất trái ngược chưa hẳn là trở ngại cho Đại tá Brandon. Cô nhìn sự việc mà lo lắng, vì một người đàn ông trầm lặng ở tuổi 35 có thể mong đợi được gì, khi đối đầu với một anh trai trẻ sinh động ở tuổi 25? Vì cô không thể ngay cả khi chúc cho ông được toại ý, cô thật tâm mong ông nên dừng dừng. Cô mến ông-dù cho ông nghiêm nghị và kín đáo, cô thấy nơi ông một đối tượng đáng quan tâm. Tư thái của ông dịu dàng, dù nghiêm túc, vẻ kín đáo của ông dường nư là do kiềm chế tính khí hơn là do tâm tư u sầu tự nhiên. Ngài John đã nói bóng gió về những thương đau và tuyệt vọng trong quá khứ, nên qua đây cô tin rằng ông là một người bất hạnh, nên cô phán xét ông với kính trọng và cảm thông.

Có lẽ cô thương hại và tôn quý ông thêm vì Willoughby và Marianne xem nhẹ ông, nghĩ ông không được sinh động và tươi trẻ,

đường nư quyết tâm đánh giá thấp các phẩm chất của ông.

o o o

Một ngày, khi họ cùng nhau đề cập đến ông, Willoughby nói:

- Brandon chỉ là một mẫu người ai nấy có thể nói tốt, nhưng không ai màng đến; là người tất cả đều thích gặp, nhưng không ai nhớ đã nói đến.

Marianne thốt lên:

- Đúng là em nghĩ ông ấy như thế.

Elinor nói:

- Nhưng đừng nói khoác về điều này, vì hai người đều không công tâm. Mọi người trong gai đình Ngài John đều trọng vọng ông ấy, còn bản thân tôi lúc nào gặp ông cũng đều muốn bỏ thời giờ trò chuyện với ông.

Willoughby đáp:

- Được cô bảo trợ chắc chắn có lợi cho ông ấy; nhưng được những người khác trọng vọng, chính đây là điều đáng chê trách. Ai lại muốn hạ mình tự làm nhục để được những phụ nữ như Phu nhân Middleton và bà Jennings đánh giá cao, là những người ai nấy đều dừng dừng?

- Nhưng có lẽ sự sỉ nhục của những người như anh và Marianne giúp bù đắp cho ý kiến của Phu nhân Middleton và mẹ của bà. Nếu lời ngợi khen của họ có giá trị chê bai, lời chê bai của hai người có thể có giá trị ngợi khen; vì họ không phải kém phân biệt tốt xấu so với định kiến và bất công của hai người.

- Khi bảo vệ cho người cô che chở, cô có thể trở nên thô lỗ.

- Người được tôi che chở, theo cách anh nói, là một người đầy nhận thức; và nhận thức luôn hấp dẫn tôi. Đúng thế, Marianne, ngay cả đối với một người đàn ông ở tuổi giữa 30 và 40. Ông ấy đã kinh qua nhiều việc trên thế gian; đã sống ở nước ngoài, đã từng đọc nhiều, có đầu óc biết suy nghĩ. Chị đã tìm thấy nơi ông khả năng cho chị nhiều kiến thức trong những lĩnh vực khác nhau, và ông luôn sẵn lòng

trả lời các câu hỏi của chị qua tư cách có gia giáo và bản chất tốt đẹp.

Marianne khinh thường thốt lên:

- Điều này có nghĩa, như ông ấy đã kể cho chị nghe, rằng Đông Ấn có khí hậu nóng bức và muỗi mòng gây phiền toái.
- Chị chắc chắn là ông ấy đã kể cho chị nghe, nếu chị có hỏi; nhưng các câu hỏi của chị là về những điểm chị đã biết trước.

Willoughby nói:

- Có lẽ những gì ông ấy đã qua sát là các quan thuộc địa, tiền vàng mẫu quốc và kiểu cáng.
- Tôi có thể nói rằng những quan sát của ông ấy rộng hơn tính ngay thẳng của anh. Nhưng tại sao anh có ác cảm với ông ấy?
- Tôi không có ác cảm. Ngược lại, tôi xem ông ấy là người đáng kính, được mọi người khen và không được ai chú ý đến; người có nhiều tiền hơn mức có thể chi tiêu, có nhiều thời giờ hơn là biết phải dùng như thế nào, và có hai áo choàng mỗi năm.

Marianne thốt lên:

- Thêm vào đây là ông không có khả năng thiên bẩm, khiếu thẩm mỹ, hoặc tinh thần. Thêm nữa là sự cảm thông của ông không thấy rạng rỡ, các cảm xúc của ông không nồng nàn, giọng nói của ông không biểu lộ ý tình.

Elinor đáp:

- Em nói qua các khiếm khuyết của ông mà quá thiên về khối lượng và năng lực của chính mình, đến nỗi lời khen mà chị có thể dành cho ông so ra lại là lạnh nhạt và chán ngắt. Chị chỉ có thể nhận xét ông ấy là người có tình cảm, có gia giáo, có kiến thức, cách ăn nói nhẹ nhàng và, chị tin chắc, có một tâm hồn dễ mến.

Willoughby thốt lên:

- Cô Daswood, bây giờ cô đang đối xử với tôi một cách không khoan nhượng. Cô đang cố xoa dịu tôi bằng lý lẽ, thuyết phục tôi chống lại chủ ý của tôi. Nhưng không được đâu. Cô có thể thấy tôi cũng bướng bỉnh giống như cô có thể khéo léo. Tôi có ba lý do không thể lý giải được cho ác cảm với Đại tá Brandon: ông ấy cảnh cáo tôi về mưa bão khi tôi muốn trời quang đãng, ông ấy chê bai việc tôi phóng tốc độ trên xe song mã hai bánh, và tôi không thể thuyết phục ông ấy mua con ngựa nâu của tôi. Tuy thế, nếu cô có thấy mẫn

nguyện để được nghe rằng tôi tin cá tính của ông ấy là không thể chê trách theo những phương diện khác, thì tôi sẵn sàng thú nhận. Và để đáp lại lời xác nhận này mà tôi cảm thấy đau đớn, cô không thể tước đoạt quyền của tôi có ác cảm với ông ấy như bấy lâu nay.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 11

Khi họ vừa đến Devonshire, bà Daswood và các cô con gái đã không thể mừng tượng ra có nhiều giao tiếp chiếm thì giờ của họ đến thế, hoặc là có nhiều lời mời và khách thăm viếng đến thế khiến họ không còn nhiều thời giờ để làm những việc qua trọng. Mà thật đúng như thế. Khi Marianne đã bình phục, những kế hoạch vui chơi trong nhà hoặc nơi xa, mà Ngài John đã vạch ra, được thực hiện. Thế là những buổi khiêu vũ thân mật bắt đầu; những buổi đi chơi trên sông hồ tiến hành thường xuyên khi thời tiết Tháng Mười cho phép. Trong mọi cơ hội, Willoughby đều tham dự; và không khí xuề xòa thân thiện vốn được tạo ra tự nhiên trong các buổi họp mặt như thế đều có tính toán đúng mức để anh được thêm gần gũi trong mỗi giao tiếp với gia đình Daswood, để tạo cơ hội cho anh chứng kiến tài năng xuất chúng của Marianne, cho anh chứng tỏ lòng ngưỡng mộ sôi động dành cho cô, cho anh đón nhận tình quý mến của cô qua thái độ cô đáp lại anh.

K

Elonor không lấy làm ngạc nhiên về quan hệ giữa hai người, Cô chỉ mong rằng mối quan hệ này không quá lộ liễu, và một đôi lần cô khuyên Marianne nên tự kiềm chế. Nhưng Marianne ghét cay ghét đắng mọi cách che đậy vì cô em thấy không có gì phải hổ thẹn khi cười mở. Đối với cô em, kiềm chế tình cảm, vốn tự nó không phải là đáng chê trách, không những là nỗ lực không cần thiết, mà còn lệ thuộc một cách đáng hổ thẹn vào những quy ước đời thường sai lạc. Willoughby có ý tưởng tương tự, nên hành vi của hai người luôn luôn biểu hiện quan điểm của họ.

Khi ở bên anh, cô không màng đến ai khác. Mọi việc anh làm đều đúng; mọi việc anh nói đều khôn ngoan. Nếu có ván bài trong chương trình họp mặt, anh ăn gian chính mình và ăn gian cả những người khác để cô có tay bài tốt. Nếu có dạ vũ, họ nhảy với nhau cả nửa buổi; chỉ dành phải tách ra trong vài bản nhạc, cố ý đứng gần nhau, ít khi nói tiếng nào với bất kỳ ai khác. Dĩ nhiên là người ta giễu cợt tự cách như thế, nhưng giễu cợt không làm họ hổ thẹn và dường như không khiêu khích được họ.

Bà Daswood can dự vào những tâm tư của họ với thái độ nồng nà, nên không buồn kiểm soát sự biểu lộ quá trớn của họ. Đối với bà, đây chỉ là kết quả tự nhiên của tình cảm trong tinh thần tươi trẻ và cháy bỏng.

Đây là một mùa hạn phúc của Marianne. Quả tim của cô được dâng hiến cho Willoughby; và lòng quyến luyến Norland mà cô mang từ Sesssex đã nguôi ngoai nhiều hơn là cô nghĩ, do những cuốn hút mà mỗi giao tiếp với anh mang đến cho nơi định cư mới của cô.

Elinor không được hạnh phúc như em gái. Quả tim cô không được yên ổn như thế, và cô không cảm thấy thỏa mãn trong các vui thú của mọi người. Trong đám họ không có ai thân thiết với cô để bù đắp cho những gì cô bỏ lại phía sau, và cũng không có ai giúp cô nghĩ về Norland với ít tiếc nuối hơn. Phu nhân Middleton và bà Jennings không thể khiến cô quên những buổi chuyện trò trước kia, dù cho bà là người nói huyền thuyên và Phu nhân đối xử tử tế với cô để cô chịu trao đổi trong phần lớn câu chuyện. Bà đã kể cho cô nghe ba hoặc bốn lần tiểu sử của bà; và nếu trí nhớ của Elinor ngang bằng với cách tận dụng của bà, ngay từ lúc đầu quen nhau cô đã biết được mọi chi tiết của cơn bệnh cuối cùng của ông Jennings và những gì ông nói với bà trước khi qua đời.

Phu nhân Middleton chỉ dễ chịu hơn bà mẹ ở chỗ giữ im lặng nhiều hơn. Không cần quan sát nhiều nhưng Elinor cũng biết tính dễ dặt của Phu nhân chỉ là tư thái điềm đạm, không liên quan gì đến nhận thức. Cách thức Phu nhân đối xử với ông chồng và bà mẹ cũng giống như với khách mời, vì thế không cần phải tìm kiếm hoặc yêu cầu tình thân. Phu nhân thường nói lại những chuyện đã nói ngày trước. Bà luôn luôn nhạt nhẽo, vì ngay cả tinh thần của bà lúc nào vẫn thế. Mặc dù Phu nhân không chống đối việc ông chồng tổ chức những buổi họp mặt miễn là đúng nghi thức và có hai đứa con lớn tham dự, có vẻ như bà không bao giờ lấy đó làm vui hơn là khi ngồi nhà. Sự hiện diện của Phu nhân không làm những người khác vui thêm bao nhiêu, đến nỗi chỉ khi bà tỏ ra quan tâm đến mấy đứa con trai hay quấy, người ta mới nhớ đến sự hiện diện của bà.

Trong số các mối giao tiếp mới, Elinor chỉ tìm thấy nơi Đại tá Brandon là người có thể được cô kính trọng về khả năng, khơi dậy mối quan tâm về tình bạn, hoặc tạo niềm vui như là người bạn đồng hành. Willoughby thì hoàn toàn không. Tình thương mến của cô, ngay cả tình thương mến của cô em, là cho riêng anh; nhưng anh là người đang yêu, anh chỉ chú tâm đến Marianne, và một người kém tương hợp hơn nhiều vẫn có thể dễ thương hơn. Không may cho Đại tá Brandon, ông không được khích lệ như thế chỉ nghĩ đến Marianne; và trong khi trò chuyện cùng Elinor, ông tìm thấy niềm an ủi bù đắp cho sự hờ hững của em gái cô.

Mỗi đồng cảm của Elinor dành cho ông càng dâng cao, vì cô có lý do để đoán rằng ông đã biết khổ vì tình tuyệt vọng. Suy đoán này là do ông vô tình thốt ra ít lời vào buổi tối tại Brandon Park, khi hai người cùng ngồi với nhau trong khi những người khác đang khiêu vũ. Đôi mắt đang dán lên Marianne, và sau im lặng ít phút, ông nói với nụ cười nhẹ nhàng:

- Theo tôi hiểu, em gái cô không chấp nhận người có mối tình thứ hai.

Elinor đáp:

- Đúng thế, các ý tưởng của nó đều lãng mạn.

- Hoặc là cô ấy cho rằng không thể có tình yêu lần thứ hai.

- Tôi có cùng nhận xét. Nhưng tôi không biết làm thế nào có chủ kiến như thế mà không nhận xét đến bản chất của ông cụ chúng tôi, vì ông có hai vợ. Tuy nhiên, trong vài năm nữa ý tưởng của nó sẽ có nền tảng hợp lý dựa trên nhận thức và quan sát. Lúc ấy, chính nó chứ không ai khác có thể xác định và biện minh các ý tưởng một cách dễ dàng hơn là bây giờ.

Ông đáp:

- Có lẽ là như thế, nhưng những định kiến của một đầu óc non trẻ có cái gì đầy dễ hương, đến nỗi người ta lấy làm tiếc khi thấy các định kiến này nhường chỗ cho việc tiếp thu những ý kiến phổ cập hơn.

Elinor nói:

-Tôi không thể đồng ý với ông về điểm này. Có nhiều bất lợi khi mang tính khí như Marianne, mà mọi sức quyến rũ của nhiệt tình và dốt nát trên đời không thể chuộc lại. Cả tâm tư nó đều có xu hướng không may là không hề biết như thế nào là đúng mực; và tôi muốn thấy nó có hiểu biết tốt hơn về nhân thế, xem như là lợi thế lớn nhất có thể có cho nó.

Sau một hồi im lặng, ông tiếp tục câu chuyện:

- Em gái cô có đối xử phân biệt gì về mối tình thứ hai không, hoặc xem đây đều là tội lỗi nơi tất cả mọi người không? Liệu những người đã thất vọng trong chọn lựa thứ nhất, hoặc là do đối tượng của họ thiếu trung kiên hoặc là do tình cảnh éo le, lẽ nào vo cảm trong suốt cả cuộc đời còn lại được?

- Thú thật, tôi không hiểu rõ uẩn khúc trong các nguyên tắc của nó. Tôi chỉ biết rằng tôi chưa hề nghe nó chấp nhận có thể tha thứ cho cuộc tình thứ hai.

Ông nói:

- Ý kiến như thế không đứng vững; phải có thay đổi, thay đổi tư tưởng hoàn toàn. Khong, không, ta không nên mong ước, vì khi tình túy lãng mạn của một con tim non trẻ phải ra đi, có thể tiếp theo thường là những ý tưởng quá thông thường, quá nguy hiểm! Tôi nói theo kinh nghiệm. Có một dạo tôi biết một phụ nữ với tính khí và đầu óc rất giống em gái cô, suy nghĩ và phán xét như em gái cô, nhưng

từ một thay đổi bị thúc ép - từ một loạt tình huống bất hạnh-

Đến đây ông thình lình ngừng lại, dường như cho là ông đã nói quá nhiều; nét mặt ông toát ra điều gì đấy khiến người ta ước đoán, nếu đã không xâm nhập vào tư tưởng Elinor. Có lẽ cô sẽ không nghĩ ngợi gì, nếu không muốn nói ra việc gì liên quan đến người phụ nữ ấy. Đàng này, chỉ cần một ít tưởng tượng là có thể liến kết xúc cảm cuat ông với hồi tưởng dịu dàng về một mối quan hệ trong quá khứ. Elinor không muốn nghĩ thêm. Nhưng nếu ở trong hoàn cảnh của cô, có lẽ Marianne không muốn dừng lại ở đây. Cô em hẳn sẽ nhanh chóng thêu dệt cả câu chuyện qua trí tưởng tượng phong phú của mình; mọi điều được hình thành trong bối cảnh u buồn nhất của một cuộc tình bất hạnh.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 12

Khi Elinor và Marianne cùng nhau đi dạo sáng hôm sau, cô em báo cho chị một tin khiến chị cô, dù đã hiểu rõ tính kém cân trọng và thiếu suy nghĩ của em mình, vẫn ngạc nhiên theo cả hai góc độ. Với cả sự đồng ý, cô em báo rằng Willoughby đã tặng cô một con ngựa mà anh đã tự gây giống tại bất động sản của anh ở Somersetshire, được nuôi dưỡng để phụ nữ cưới. Đã không suy xét rằng mẹ cô không có ý định nuôi một con ngựa nào; và nếu bà có thay đổi ý định để chấp nhận món quà, bà sẽ phải mua một con ngựa khác cho gia nhân, rồi thuê một gia nhân để cưỡi nó, rồi còn phải xây chuồng cho nó - thế mà cô em lại không do dự chấp nhận món quà và còn hào hứng thông báo cho chị cô hay. Cô thêm:

K

- Anh ấy định gửi người nài ngựa đi ngay Somersetshire, và khi nó đến chúng ta sẽ cưỡi ngựa mỗi ngày. Chị có thể dùng chung nó với em. Chị Elinor thân thương, hãy tưởng tượng thú vui khi phóng nước đại trên mấy ngọn đồi này.

Cô không muốn thoát ra khỏi giấc mơ hạnh phúc như thế để hiểu thấu mọi sự thật khổ tâm liên quan đến vụ việc, nên trong một thời gian cô không muốn chấp nhận. Về việc có thêm một gia nhân, chi phí sẽ là chuyện vặt vãnh; chắc chắn bà mẹ sẽ không bao giờ phản đối, có thể mua cho anh ta bất kỳ con ngựa nào; anh ta có thể nhận một con ở Brandon Park; còn chuồng ngựa, chỉ cần một cái chái nhỏ cũng đủ. Rồi Elinor tò ý nghi ngờ tính phải phép khi nhận món quà như thế từ một người đàn ông mà cô biết quá ít, hoặc ít nhất chỉ mới quen biết gần đây.

Thế là qua mức đối với cô em. Cô nói:

- Chị Elinor, chị lầm rồi khi cho là em biết rất ít về Willoughby. Đúng thật là em chưa quen anh ấy lâu, nhưng em hiểu rõ anh ấy hơn là hiểu bất cứ ai trên đời này, ngoại trừ chính chị và mẹ. Không phải thời gian hoặc cơ hội quyết định mối thân thiết: chỉ là tâm hồn thôi. Bảy năm có thể không đủ để vài người hiểu nhau; bảy ngày quá đủ cho những người khác. Em nên bị quở trách là càng không phải phép khi nhận một con ngựa từ ông anh, hơn là từ Willoughby. Em biết rất ít về John, mặc dù chúng ta đã sống cùng nhau nhiều năm; nhưng đối với Willoughby em đã có phán đoán từ lâu.

Elinor nghĩ tốt nhất không nên đã động gì thêm về việc này. Cô đã hiểu tính khí của em gái. Càng ngăn cản chuyện tình cảm như thế chỉ càng khiến cô em bám lấy quan điểm của mình. Nhưng Marianne dịu ngay khi chị cô kêu gọi tình thương dành cho bà mẹ, trình bày những bất tiện mà bà mẹ thích nuông chiều sẽ phải tự gánh vác, nếu (có thể như trong trường hợp này) bà thuận tình với các khoản chi tiêu gia tăng. Cô em hứa không nhắc đến món quà để thử thách bà mẹ nuông chiều thiếu cẩn trọng, và sẽ từ chối anh Willoughby khi cô gặp anh lần đầu.

Cô em giữ lời hứa; và khi Willoughby đến thăm trong ngày ấy, Elinor nghe cô nói nho nhỏ với anh, bày tỏ tiếc rằng phải từ chối quà tặng của anh. Cô cũng trình bày những lý do theo cách anh không thể nài ép. Tuy nhiên, anh vẫn nồng nà tỏ lộ quan tâm, rồi thăm thì nói thêm:

- Nhưng Marianne, con ngựa vẫn là của cô, dù bây giờ cô không thể dùng nó. Tôi sẽ nuôi nấng nó cho đến khi cô muốn nhận. Khi cô rời Barton để ổn định nơi chốn lâu dài, con Queen Mab sẽ đón tiếp cô.

Cô Daswood đã nghe lỏm tất cả. Trong suốt câu chuyện và trong cách anh chàng thân mật gọi cô em bằng tên thay vì bằng họ, lập tức cô nhận ra sự thân thiết rất khẳng định, một ý nghĩa rất thẳng thắn, như thể chứng tỏ hai người đã đồng thuận tuyệt đối. Từ lúc này, cô không còn nghi ngờ việc hai người đã hẹn ước với nhau; và niềm tin này tạo ra không gì khác hơn là sự ngạc nhiên rằng cô, hoặc bất kỳ người bạn nào của họ, bị những tâm tính thẳng thắn như thế giữ tin mà lại biết về sự việc chỉ qua tình cờ.

Ngày kế, Margaret kể cho cô nghe một việc giúp làm sáng tỏ sự kiện. Willoughby đã đến với gia đình buổi tối trước, và cô em út có cơ hội quan sát họ. Qua vẻ mặt nghiêm trọng nhất, cô bé kể lại với chị cả khi chỉ có hai chị em với nhau.

- Chị Elinor, em kể cho chị nghe một bí mật về Marianne. Em chắc chắn là chị ấy sẽ cưới anh Willoughby một ngày rất gần.

Elinor đáp:

- Em đã nói như thế hầu như mỗi ngày kể từ khi họ gặp nhau trên Thung lũng Highchurch. Chị nhớ, lúc họ quen nhau chưa đầy một tuần mà em đã quyết định rằng Marianne mang ảnh của anh ấy trên cổ, nhưng hóa ra chỉ là ảnh của ông chú chúng ta.

- Nhưng đây là một việc khác. Em chắc chắn chẳng bao lâu họ sẽ cưới nhau, vì anh đã lấy một lọn tóc của chị ấy.

- Marianne, hãy cẩn thận. Có thể chỉ là tóc của ông chú nào đấy của anh ấy.

- Nhưng, chị Elinor, đúng thật là tóc của Marianne. Em hầu như chắc chắn, vì em thấy anh ấy cắt lấy lọn tóc. Sau tuần trà tối qua, khi

chị và mẹ đi ra khỏi phòng, hai người đang cùng nhau to nhỏ, nói liên thoảng với nhau, có vẻ như anh đang cầu xin hị ấy món gì đấy, rồi anh cầm lấy cái kéo cắt một lọn tóc của chị ấy, vì bộ tóc rù trên lưng của chị ấy; rồi anh hôn nó, gấp vào một mảnh giấy, rồi đặt trong quyển sách bỏ túi của anh.

Elinor không thể nghi ngờ các chi tiết như thế, được tường thuật một cách thông suốt như thế: cô không phải nghi ngờ, vì tình huống hoàn toàn phù hợp với những gì chính cô đã nghe và thấy.

o o o

Đầu óc sắc sảo của Margaret không phải lúc nào cũng thuận lợi cho chị của cô. Một buổi tối ở Barton Park, khi bà Jennings trêu ghẹo cô cho biết điều bà tò mò đã lâu về anh thanh niên mà cô đặc biệt mến, Margaret nhìn cô chị và nói:

- Em không nên nói ra, có phải thế không hở chị Elinor?

Dĩ nhiên là câu noi này khiến mọi người cười vang, Elinor cũng gượng gạo cười theo. Nhưng gượng gạo này khiến cô rất khó chịu. Cô tin rằng Margaret có ý nhắm đến tên cô không thể giữa bình tĩnh để chịu đựng lời cợt đùa của bà Jennings.

Marianne thật lòng cảm thông với chị; nhưng cô lại làm tình thế trầm trọng hơn, khi mặt đỏ bừng giận dữ nói với Margaret:

- Nên nhớ rằng dù em có ức đoán gì, em không có quyền nói ra.

Margaret đáp:

- Em chưa bao giờ ức đoán; chính chị đã nói cho em nghe.

Câu nói này lại khiến mọi người cười cợt thêm, và Margaret bị thúc bách phải nói ra thêm.

Bà Jennings nói:

-Cô Margaaret, xin vui lòng nói cho chúng tôi nghe, anh này tên là gì?

- Thưa bà, cháu không thể nói. Nhưng cháu biết rất rõ anh ấy là ai, và cháu còn biết anh ấy ở đâu nữa.

- Vâng, vâng, chúng tôi có thể đoán anh này là ai; chắc chắn là ngu tại Norland. Tôi đoán chắc anh là mục sư của giáo xứ.

- Không, không phải thế. Anh ấy không có nghề nghiệp gì cả.

Marianne nói rất ngọt ngào:

- Margaret, em biết rõ rằng tất cả chỉ là tưởng tượng của em; không có người nào như thế.

- Được rồi, chị Marianne, thế thì anh ấy cuối cùng đã chết, vì em chắc chắn có lúc đã có một người như thế, tên anh bắt đầu bằng chữ F.

Lúc này, Elinor cảm thấy vô cùng biết ơn Phu nhân Middleton khi nghe bà nhận xét "trời đang mưa lớn", tuy cô nghĩ lời cắt ngang không phải để mọi người bớt chú ý đến cô, mà chỉ vì Phu nhân có ác cảm với các đề tài giễu cợt kém thanh lịch như thế trong khi ông chồng và bà mẹ lại vui thích. Tuy thế, Đại tá Brandon nổi tiếp ý tưởng của bà vì ông luôn để ý đến tâm tư người khác; và hai người nói chuyện chủ yếu về mưa nắng. Willoughby mở nắp chiếc dương cầm và yêu cầu Marianne ngồi xuống đấy, nhờ thế mọi người không thể bắt lại câu chuyện cũ. Nhưng Elinor không thể dễ dàng trấn tĩnh từ tâm trạng hoảng hốt.

Vào buổi tối ấy, họ hẹn nhau ngày hôm sau sẽ cùng đi xem một vùng rất đẹp cách Barton 12 dặm, do em rể của Đại tá Brandon làm chủ. Nếu không có Đại tá họ không thể vào xem được, vì chủ nhân lúc ấy đã đi xa và ra ệnh nghiêm ngặt như thế. Mọi người được biết phong cảnh vùng này rất đẹp, do Ngài John nồng nhiệt ca ngợi. Có thể là ông phán đoán đúng, vì ông đã tổ chức ít nhất hai chuyến đi vào mỗi mùa hè trong thời gian qua. Có một hồ nước nên thơ, đi thuyền buồm ở đây sẽ tạo vui thú cho gần hết buổi sáng. Họ sẽ mang theo thức ăn nguội, chỉ dùng xe ngựa mui trần, mọi việc đều theo cách xuề xòa để đoàn du ngoạn vui vẻ với nhau.

Đối với vài người trong nhóm, chuyến đi có phần mạo hiểm vào mùa này trong năm, và trong hai tuần qua mỗi ngày đều có mưa. Elinor khuyên bà Daswood nên ở nhà vì bà đang bị cảm.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 13

Chuyến đi Withwell có nhiều thay đổi so với những gì Elinor dự kiến ban đầu. Cô đã dự phòng sẽ bị ướt đầm, mệt mỏi và hãi sợ; nhưng sự việc còn bất hạnh hơn nữa, bởi vì họ không đi đâu cả.

C

Vào lúc 10 giờ, cả đoàn đã tề tựu ở Barton Park và dùng điểm tâm. Tiết trời buổi sáng khá tốt mặc dù mưa cả đêm, mặt trời thường ló dạng. Tinh thần mọi người đều phấn chấn, hào hứng, háo hức để vui thú, quyết tâm chịu đựng mọi bất tiện và khó nhọc thay vì than phiền.

Trong khi mọi người đang dùng điểm tâm, gia nhân mang thư từ vào. Có một lá thư cho Đại tá Brandon; ông cầm lên, đọc qua, đổi sắc mặt, lập tức ra khỏi phòng.

Ngài John hỏi:

- Có chuyện gì xảy đến cho Brandon thế?

Không ai có thể trả lời.

Phu nhân Middleton nói:

- Tôi hy vọng ông ấy không nhận tin chẳng lành. Hẳn có việc bất thường gì đấy khiến Đại tá Brandon phải rời bàn điểm tâm của tôi đột ngột như thế.

Ông trở lại 5 phút sau.

Khi ông bước vào, bà Jennings nói:

-Đại tá, tôi hy vọng không phải tin chẳng lành.

- Thưa bà, không có gì, xin cảm ơn.

- Có phải thư đến từ Avignon không? Tôi mong tin tức không phải là bệnh em ông nặng thêm.

- Thưa bà, không thư đến từ thành phố, chỉ là thư thương mại.

- Nhưng nếu đây chỉ là thư thương ại, tại sao ông bối rối thế kia? Này, này, Đại tá, như thế không được. Hãy cho chúng tôi biết sự thật.

- Mẹ yêu ả, xin hãy giữ lời.

Bà Jennings không đếm xỉa gì đến lời trách móc của con gái:

- Có lẽ thư báo cho ông rằng cô em họ Fanny của ông kết hôn phải không?

- Không, thật ra không phải.

- Thế thì, Đại tá, tôi biết đấy là ai rồi. Và tôi mong cô ấy vẫn khỏe.

Ông ửng đỏ mặt:

-Bà muốn nói đến ai?

- À! Ông biết tôi muốn nói đến ai.

Ông nói với Phu nhân Middleton:

- Thưa bà, rất tiếc là tôi nhận được lá thư này hôm nay, vì thư nói đến công việc cần ngay đến sự hiện diện của tôi ở thành phố.

Bà Jennings thốt lên:

- Ở thành phố! Ông làm gì được ở thành phố vào thời gian này trong năm?

Ông nói tiếp:

- Tôi rất tiếc khi phải kiêu từ buổi họp mặt vui vẻ như thế này, vì tôi e phải có tôi đi cùng thì quý vị mới được phép vào Whitwell.

Anh đã giảng một đòn cho mọi người!

Marianne sốt sắng:

- Nhưng nếu ông viết lời nhắn cho người quản gia, như thế không đủ hay sao?

Ông lắc đầu.

Ngài John nói:

- Chúng tôi phải đi. Không thể hoãn được khi đã sẵn sàng đâu vào đấy. Brandon, đến ngày mai anh mới đi thành phố được, chỉ có thế.

- Tôi ước có thể dàn xếp được dễ dàng như thế. Nhưng tôi không có quyền trì hoãn dù chỉ một ngày!

Bà Jennings nói:

- Nếu ông nói cho chúng tôi biết công việc của ông là gì, chúng tôi sẽ thấy trì hoãn được hay không.

Willoughby nói:

- Dù cho ông hoãn ra đi cho đến lúc chúng tôi trở về, ông bị muộn cũng không quá sáu giờ đồng hồ.

- Tôi không thể để mất một giờ.

Lúc ấy Elinor nghe Willoughby thăm thì cùng Marianne:

- Có những người không thể chịu đựng một nhóm vui thú với nhau. Brandon là một người như thế. Tôi đoán chắc ông ấy sợ bị cảm lạnh, bày ra tiểu xảo này để thoát thân. Tôi muốn cá cược 50 tiền vàng lá thư là do chính ông ấy viết.

Marianne nói:

- Tôi cũng nghĩ chắc như thế.

Ngài John đáp:

- Brandon, tôi biết không thể thuyết phục anh đổi ý một khi anh đã quyết tâm. Nhưng tôi hy vọng anh sẽ suy nghĩ kỹ hơn. Thử nghĩ xem, có hai cô em nhà Carey từ Newtondeens, ba cô em nhà Daswood lợi bộ từ nhà nghỉ mát, còn anh Willoughby phải thức dậy 2 giờ sớm hơn lệ thường, với mục đích đi Whitwell.

Một lần nữa, Đại tá Brandon nói ông tiếc phải khiến cả đoàn thất vọng; nhưng cùng lúc ông cho biết không thể tránh được.

- Được rồi, thế thì, chừng nào ông sẽ trở lại?

Phu nhân thêm:

- Tôi mong chúng tôi sẽ gặp ông tain Barton ngay khi thuận tiện ông có thể rời thành phố, còn chúng tôi phải hoãn chuyến đi Whitwell cho đến khi ông trở lại.

- Cảm ơn bà rất nhiều. Nhưng tôi không chắc lúc nào có thể trở lại, nên không dám hứa trở lại.

Ngài John thốt lên:

- Ông ấy phải trở lại và sẽ trở lại. Nếu cuối tuần tới ông ấy không đến đây, tôi sẽ đi lòng ông ấy.

Bà thốt lên:

- Đúng, Ngài John, hãy làm như thế, có lẽ lúc ấy ông sẽ biết được ông ấy có việc gì.

Gia nhân gọi người dẫn ngựa của Đại tá Brandon đến.

Ngài John thêm:

- Ông không cưỡi ngựa đi thành phố, phải không?

- Không. Tôi chỉ cười ngựa đến Honiton. Rồi tôi sẽ dùng xe ngựa trạm.

- Được, nếu ông nhất quyết đi, tôi chúc ông đi bnhf an. Nhưng ông nên đổi ý.

- Xin ông hiểu cho hoàn cảnh bất buộc.

Rồi ông từ giả mọi người, và thêm:

- Cô Daswood, có cơ hội nào tôi được gặp cô và hai cô em cô ở thành phố vào mùa đông này không?

- Tôi e là không có cơ hội nào.

- Thế thì tôi phải từ biệt cô trong một thời gian dài hơn là tôi muốn.

Với Marianne, ông chỉ cúi đầu mà không nói gì.

Bà Jennings nói:

- Nay Đại tá, trước khi ông đi, cho tôi biết ông đi vì việc gì.

Ông chào bà, rồi được Ngài John tiễn ra cửa.

Các than phiền và trách móc, đã được mọi người kiềm chế vì lịch sự, giờ bộc phát; và họ cùng lặp đi lặp lại với nhau rằng thật là tức tối bị thất vọng như thế.

Bà Jennings hớn hờ.

- Tuy nhiên, tôi đã đoán được ông ấy có việc gì.

Hầu như mọi người đều đồng thanh:

- Bà đoán được à?

- Vâng, tôi chắc chắn đấy là cô Williams.

Marianne nói:

- Cô Williams là ai?

- Cái gì! Cô không biết cô Williams là ai à? Tôi tin chắc cô đã nghe nói đến cô này. Cô là người thân của Đại tá, cháu gái ạ, một người rất thân thiết. Chúng tôi không muốn nói thân thiết như thế nào, vì e các cô gái trẻ bị sốc.

Rồi, hạ giọng một tí, bà nói với Elinor:

- Cô này là con ruột của ông.

- Thật thế!

- À, vâng, giống ông như đúc. Tôi đoán chắc Đại tá sẽ để lại cho cô toàn bộ tài sản của ông.

Khi Ngài John trở lại, ông phụ họa cùng mọi người tỏ ý tiếc nuối đã có sự cô không may; tuy nhiên kết luận rằng họ phải làm gì đấy để vui với nhau vì dù sao đã tụ tập nơi đây. Sau một lúc bàn bạc, tất cả đồng ý dù họ không thể đi chơi ở Whitwell, họ có thể đánh xe vòng quanh để giải buồn. Gia nhân dẫn các cỗ xe đến; xe của Willoughby đến trước nhất, và Marianne chưa bao giờ trông hạnh phúc như thế khi cô bước lên cỗ xe này. Anh đổ xe chạy thật nhanh và chẳng bao lâu hai người đã mất hút, và chỉ sau khi mọi người quay về, hai người mới trở về. Cả hai trông hào hứng sau cuộc du ngoạn; nhưng chỉ nói chung chung là họ đi dọc theo các con đường, trong khi những người khác đi xuống các triền đồi.

Họ đồng ý một buổi khiêu vũ tối ấy, thế là mọi người sẽ rất vui vẻ cả ngày. Thêm vài người trong họ Carey đến dự bữa ăn tối, và gần 20 người cùng vui vẻ ngồi tại bàn ăn, mà Ngài John quan sát với hài lòng tốt độ. Willoughby chọn chỗ ngồi thường lệ giữa hai cô chị nhà Daswood. Bà Jennings ngồi bên phải Elinor. Họ chỉ vừa ngồi xuống không lâu, rồi bà nghiêng đến phía sau Marianne và Willoughby, nói với cô nhưng đủ to cho hai người cùng nghe:

- Tôi đã biết được dù hai người có mọi tiểu xảo. Tôi biết hai người đi đâu sáng nay.

Marianne đỏ mặt, trả lời hấp tấp:

- Ở đâu, thưa bà?

Willoughby nói:

- Bà không biết sao, là chúng tôi đi trên xe song mã hai bánh của tôi?

- Vâng, vâng, Ông Trơ Trảo, tôi biết rất rõ, tôi nhất quyết tìm ra hai người đã đi đâu. Tôi hy vọng cô thích ngôi nhà của cô, cô Marianne ạ. Đây là ngôi nhà rất to, tôi biết, và khi tôi đến thăm cô, tôi mong cô đã nâng cấp nó, vì sáu năm trước khi tôi đến đây, tôi thấy còn thiếu nhiều thứ.

Marianne quay mặt đi trong thẹn thùng vô tả. Bà Jennings cười thoải mái. Elinor hiểu ra rằng trong quyết tâm tìm hiểu hai người đã đi đâu, thật ra bà đã phái cô hầu của mình dò hỏi anh đánh xe của Willoughby; qua cách này bà được thông báo rằng họ đã đi Allenham và dành nhiều thời gian để đi vòng quanh khu vườn và đi xem khắp ngôi nhà.

Elinor khó tin rằng đây là sự thật, vì không có lý nào Willoughby đề nghị, hoặc Marianne đồng ý, đi vào ngôi nhà trong khi bà Smith đang ở trong ấy, mà Marianne không hề quen biết với bà.

Ngay sau khi họ ra khỏi phòng ăn, Elinor hỏi em gái về chuyện này; càng ngạc nhiên khi được biết mọi tình tiết mà bà Jennings thuật lại đều đúng. Marianne giận dữ vì thấy chị có ý nghi ngờ.

- Chị Elinor, tại sao chị lại tưởng tượng rằng chúng tôi đã không đi đến đây, hoặc chúng tôi không đến xem ngôi nhà? Có phải chính chị cũng thường ước mong đi đến đây sao?

- Đúng thế, Marianne, nhưng chị sẽ không đến đây khi bà Smith có nhà, và đi với ai khác chứ không đi cùng anh Willoughby.

- Nhưng anh là người duy nhất có quyền dẫn cho xem ngôi nhà; và vì anh đi trên xe song mã, không thể nào có thêm người khác đi cùng. Em chưa từng trải qua một buổi sáng thú vị như thế trong đời.

Elinor đáp:

- Chị e rằng một chuyến đi thú vị không phải lúc nào cũng là lý do để biện minh là phải phép.

- Chị Elinor, ngược lại, không có lý do nào mạnh hơn thế; vì nếu có gì thật sự không phải phép trong việc em làm, em đã cảm thấy như thế lúc ấy, vì chúng em luôn luôn biết khi nào mình làm quấy, và khi biết như thế em không thể cảm thấy thích thú.

- Nhưng, em Marianne yêu, chính việc em làm đã gây cho em những bình phẩm xấu xược, bây giờ em có bắt đầu nghi ngờ tư cách chính chắn của em chưa?

- Nếu các bình phẩm xấu xược của bà Jennings là minh chứng cho tư cách thiếu chính chắn, chúng ta sẽ luôn bị xúc phạm trong cuộc đời chúng ta. Em không coi trọng lời chê trách của bà, cũng như em không coi trọng lời khen tặng của bà. Em không cảm thấy bức xúc đã làm việc gì sai trái khi đi dạo trên vườn bà Smith, hoặc vào xem nhà của bà. Một ngày nào đấy, tất cả sẽ thuộc về anh Willoughby, và -

- Marianne, dù cho có một ngày nào đấy nó là của em, em vẫn không thể bào chữa cho việc em đã làm.

Cô em đỏ mặt với ẩn ý này, nhưng lại cảm thấy hài lòng ra mặt. Sau khoảng mười phút suy nghĩ nghiêm chỉnh, cô vui vẻ nói với Elinor:

- Chị Elinor, có lẽ em đã thiếu suy xét khi đi đến Allenham; nhưng anh Willoughby tha thiết muốn chỉ cho em xem nơi ấy; và đây là ngôi nhà thật quyến rũ, chị tin em đi. Có một phòng khách khá xinh xắn trên lầu, rộng thoải mái để sử dụng thường xuyên, cùng nội thất hiện đại trông dễ nhìn. Phòng nằm ở một góc, với cửa sổ mở ra hai bên. Từ một bên chị nhìn qua một khoảng cỏ chơi bowling, phía sau ngôi nhà, đến một khu vườn treo xinh đẹp; từ bên kia chị thấy phong cảnh ngôi nhà thờ và xóm làng, xa hơn nữa là các dãy đồi mà chúng ta vẫn thường ngắm. Em không lợi dụng ngắm nhìn nhiều, vì không gì đáng thương hơn là mấy món nội thất, nhưng nếu được sửa sang - Willoughby nói chỉ cần vài trăm bảng là đủ để tạo ra một trong những căn phòng mùa hè để chịu nhất cả nước Anh.

Nếu không có những người khác chen vào, Elinor đã có thể nghe em gái mô tả mọi phòng ốc trong ngôi nhà với cùng niềm phấn khởi.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 14

Việc Đại tá Brandon thỉnh linh cất ngang chuyển thăm viếng Barton Park và thái độ kiên quyết giữ kín nguyên nhân ông phải ra đi đã lấp đầy ý nghĩ và thắc mắc của bà Jennings trong hai, ba ngày. Bà có tính hay thắc mắc, cũng giống như mọi người khác vốn hay để ý đến việc đi lại của những người quen biết. Bà luôn thắc mắc về lý do của việc này, tin chắc rằng đây phải là do tin dữ, nghĩ ra mọi tình huống khổ sở ông có thể vấp phải, rồi nhất quyết cho rằng ông không thể nào vượt qua tất cả. Bà bảo:

V

- Tôi tin chắc có điều gì đấy rất u uẩn. Tôi thấy được trên nét mặt ông ấy. Tội nghiệp! Tôi e rằng tình cảnh của ông có thể không sáng sủa. Sự sản ở Delaford không bao giờ mang lại quá hai nghìn mỗi năm, và anh ông ấy để lại mỗi thứ đều mang lại nợ nần lồi thoi. Tôi nghĩ ông được mời đến vì chuyện tiền bạc, chứ nếu không thì là chuyện gì khác! Tôi không rõ có đúng không. Tôi muốn hy sinh tất cả để biết được sự thật.

"Có lẽ đấy là chuyện cô Williams, và dần dà tôi dám chắc đúng thế, vì tôi nghe nói cô này bị bệnh khá nặng. Tôi có thể đánh cuộc bất kỳ bao nhiêu về cô Williams. Không lẽ nào ông ấy bị khổ sở về hoàn cảnh của ông ấy hiện giờ, vì ông là người rất cẩn trọng, chắc chắn lúc này đã thu xếp sự sản xong xuôi. Tôi không hiểu đấy là thu xếp như thế nào!"

"Có thể cô em ở Avignon bị bệnh nặng thêm và đã mời ông đến. Ông ấy phải đi vội vã dường như là do chuyện này. Trong thâm tâm tôi mong ông ấy vượt qua mọi buồn phiền, và xem xét cưới một cô vợ."

Bà Jennings thắc mắc như thế, nói năng như thế. Bà thay đổi ý kiến theo từng ước đoán mới, tất cả đều dường như hợp lý như nhau khi bà chợt nghĩ ra. Mặc dù Elinor thật lòng quan tâm đến tình cảnh của Đại tá Brandon, cô không thể chiều theo ý muốn của bà Jennings mà đưa ra mọi ước đoán về việc ông ra đi thỉnh linh. Ngoài việc cô cho là không nên cứ thắc mắc hoặc suy đoán mãi sự việc như thế, tâm trí cô còn bị vương bận vì chuyện khác.

Đấy là sự im lặng khác thường của cô em và Willoughby về chuyện hai người, mà đáng lẽ họ phải biết mọi người đều để tâm đến.

Khi hai người tiếp tục im lặng, mỗi ngày trôi qua đều khiến họ có vẻ lạ lùng hơn, trái ngược hơn với tính khí của cả hai. Elinor không thể hiểu được tại sao họ không công khai xác nhận với bà mẹ và cô, điều mà thái độ mỗi người đối với người kia đã cho thấy.

Cô có thể dễ dàng nhận ra rằng vào lúc này hai người chưa đủ điều kiện để tiến hành hôn nhân; vì dù Willoughby có khả năng tự lập, không có lý do mà tin rằng anh giàu có. Ngài John đã ước lượng sự sản của anh cho lợi tức khoảng sáu hoặc bảy trăm bảng mỗi năm, nhưng mức này khó bằng mức anh chi tiêu, và chính anh thường than túng thiếu. Nhưng cô không thể lý giải việc hai người kín đáo một cách lạ lùng như thế này so với quan hệ của họ vốn không giữ kín đáo gì cả. Vì sự kiện nghịch lý hoàn toàn với quan điểm và lối sống của hai người, đôi lúc cô nảy sinh ý nghĩ họ chưa thật sự tỏ tình với nhau; nên ý nghĩ này đủ để ngăn cô dò hỏi Marianne.

Đối với mọi người, hành vi của Willoughby biểu hiện rõ nhất ý tình giữa hai người. Đối với Marianne, đây là tất cả niềm thương mến đặc biệt mà quả tim một người biết yêu có thể bộc lộ; đối với những người khác trong gia đình đây là sự chăm chút triu mến của một người con rể và anh, em rể. Có vẻ như anh xem ngôi nhà nghỉ mát là nhà của mình: anh đến đây thường hơn là ở Allenhurst. Nếu không có buổi họp mặt nào tại Barton Park, việc anh ra khỏi nhà buổi sáng hầu như chỉ để đến đây; anh ở bên Marianne suốt ngày cùng với con chó săn của anh quần quít bên chân cô.

...

Một buổi tối, khoảng một tuần sau khi Đại tá Brandon ra đi, tâm hồn anh dường như cởi mở hơn cho mọi cảm nghĩ gắn bó với những vật thể chung quanh anh. Khi nghe bà Daswood nói đến ý định nâng cấp ngôi nhà vào mùa xuân, anh nồng nàn phản đối mọi thay đổi cho nơi chốn mà tình cảm anh xem như đã hoàn thiện. Anh thốt lên:

- Gì thế! Cải tạo nơi chốn thân yêu này! Không, tôi không bao giờ đồng ý việc này. Nếu tôn trọng cảm nhận của tôi, thì xin đừng thêm một viên đá nào trên bức tường, đừng nói rộng ra một phân nào.

Cô Daswood nói:

- Anh không nên lo lắng, sẽ không có việc như thế; vì mẹ tôi sẽ không bao giờ có đủ tiền để muốn thử.

Anh thốt lên:

- Tôi rất hài lòng được biết như thế. Tôi mong bà ấy nghèo mãi, nếu bà ấy dùng tiền bạc vào mục đích tốt hơn.

Bà nói:

- Cám ơn, Willoughby. Nhưng anh nên yên tâm là tôi sẽ không hy sinh tâm tư của anh hoặc của ai khác tôi mến, để chỉ tiêu nâng cấp cả thể gian. Hãy tin rằng khi tôi tính toán tiền nong của tôi vào mùa xuân, dù có khoản nào chưa dùng đến, tôi thà để nó vô dụng thay vì chỉ tiêu khiến anh phải khó chịu. Nhưng có thật là anh yêu mến nơi này nên không thấy nó có khuyết điểm nào không?

Anh nói:

- Đúng thật. Đối với tôi, nơi chốn này là hoàn hảo. Không, hơn nữa, tôi xem đây là mẫu nhà duy nhất trong đó người ta được hạnh phúc; và nếu tôi có đủ tiền tôi sẽ cho tháo dỡ Combe, xây lại đúng theo mẫu nhà nghỉ mát này.

Elinor thêm:

- Cùng những cầu thang tối tắm và nhà bếp tỏa khói, tôi đoán thế.

Anh vẫn nồng nhiệt:

- Vâng, cùng mọi thứ thuộc về nó; nếu vì tiện lợi hoặc bất tiện thì mọi thay đổi càng ít lộ liễu càng tốt. Lúc này, và chỉ lúc này, dưới mái nhà như thế, tôi mới cảm thấy hạnh phúc ở Combe giống như đã hạnh phúc ở Barton.

Elinor đáp:

- Tôi cảm thấy tự hào rằng ngay trong hoàn cảnh bất tiện đòi hỏi phòng ốc tốt hơn và cầu thang rộng hơn, anh lại thấy nơi đây như là ngôi nhà hoàn hảo của anh.

Willoughby nói:

- Chắc chắn có những tình huống tạo cho tôi ý tình sâu đậm hơn, nhưng nơi này sẽ mãi mãi chiếm giữ tâm tư tôi mà không nơi nào khác chia sẻ được.

Bà Daswood hài lòng nhìn Marianne, trong khi đôi mắt cô dán lên anh Willoughby với đầy ý nghĩa, như thể chỉ ra rõ ràng cô thật sự hiểu ý tình của anh.

Anh thêm:

- Trong mười tháng tôi lưu lại Allenham, bao nhiêu lần tôi đã ước ao có ai đẩy cư ngụ trong nhà nghỉ mát Barton! Lúc nào đi ngang

qua đây tôi đều ngưỡng mộ khung cảnh của nó, đau xót nhận thấy không có ai đến ở. Lần kế khi tôi về đây, được bà Smith báo tin đã có người đến cư ngụ, rồi tôi cảm thấy hải lòng và để tâm đến việc này, tôi không ngờ đây lại là khởi đầu cho niềm hạnh phúc trong tôi.

Rồi anh hạ thấp giọng:

- Có phải thế không, hờ Marianne?

Và anh cao giọng tiếp tục:

- Và tuy thế, căn nhà này bà Daswood định hủy hoại đấy à? Bà sẽ đánh mất chất giản đơn của nó qua việc nâng cấp trong vọng tưởng! Hành lang thân thương này nơi chúng ta bắt đầu quen nhau, trong đó chúng ta đã trải qua nhiều giờ hạnh phúc, bà lại hạ giá trị xuống còn một lối vào thông thường, rồi mọi người sẽ hồ hởi đi qua căn phòng từ trước đến giờ đã cung hiến nhiều tiện nghi thật sự hơn bất cứ gian phòng nào có kích thước rộng rãi nhất trên đời.

Một lần nữa, bà Daswood lại trấn an anh rằng bà sẽ không thực hiện sửa chữa nào như thế.

Anh nồng ẩm đáp:

- Bà thật là tử tế. Lời hứa của bà làm tôi an tâm. Chỉ cần bà hứa thêm một tí là tôi được hạnh phúc. Xin hãy nói với tôi rằng không những ngôi nhà của bà sẽ được giữ nguyên, mà tôi còn luôn thấy bà và những người khác cũng không thay đổi; và lúc nào bà cũng đối xử với tôi qua lòng hiền hòa vốn đã khiến những gì thuộc về bà trở nên rất thân thiết với tôi.

Bà Daswood sẵn lòng hứa, và thái độ của Willoughby trong cả buổi tối hôm ấy tỏ rõ mọi vẻ nồng thắm và hạnh phúc.

Khi anh từ giã, bà Daswood nói:

- Chúng tôi có thể gặp lại anh tại bữa ăn tối ngày mai không? Tôi không yêu cầu anh đến buổi sáng vì chúng tôi phải đi thăm Phu nhân Middleton.

Anh hẹn sẽ trở lại lúc bốn giờ chiều.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 15

Bà Daswood cùng hai cô con gái đi thăm Phu nhân Middleton ngày kế; bởi Marianne xin kiếu, lấy cớ vật vãnh bận việc gì đấy. Bà Daswood hoàn toàn hài lòng để cô ở nhà, vì đoán Willoughby đã hẹn đến gặp cô khi ba người đi khỏi.

B

Khi trở về, họ thấy chiếc xe song mã hai bánh và gia nhân của Willoughby tại nhà nghỉ mát, và bà Daswood nghĩ mình đã đoán đúng. Cho đến lúc này mọi việc đều như bà tiên liệu, nhưng khi bước vào nhà bà thấy rằng mình đã không nhìn xa trông rộng hết. Khi ba người vừa đi vào hành lang, Marianne vội vàng đi ra với vẻ đau khổ tột độ, khăn tay chấm đôi mắt; và cô chạy lên lầu mà không để ý đến họ. Ngạc nhiên và hoang mang, họ đi thẳng vào căn phòng cô vừa đi ra, thấy Willoughby đang đứng tựa bệ lò sưởi, quay lưng về phía họ. Anh quay lại khi họ bước vào, và nét mặt của anh cho thấy anh góp phần vào nỗi xúc động đang hành hạ Marianne.

Bà Daswood thốt lên:

- Con nhỏ có việc gì thế - nó có bị bệnh không?

Cố tạo nét vui vẻ, anh đáp:

- Tôi hy vọng là không.

Và qua nụ cười gượng, anh tiếp:

- Chính tôi là người có thể ngã bệnh - vì tôi đang thất vọng nào nê.

- Thất vọng?

- Vâng, vì tôi không thể giữ lời hẹn với bà. Sáng nay, bà Smith lấy quyền của người giàu đối với một đứa cháu nghèo còn sống

nương tựa, bằng cách phái tôi đi lo công việc ở London. Tôi vừa nhận được tin nhắn và đã giả biệt Allenham, bây giờ tôi đến để giả biệt bà.

- Đi London! Anh chuẩn bị đi sáng nay à?

- Hầu như là ngay bây giờ.

- Thật là không may. Nhưng cần làm theo ý bà Smith; tôi hy vọng công việc sẽ không bó buộc anh phải xa chúng tôi lâu.

Anh đỏ mặt khi trả lời:

- Bà thật tử tế, nhưng tôi không có kế hoạch trở lại Devonshire ngay. Những lần tôi đến với bà Smith không bao giờ kéo dài dưới mười hai tháng.

- Nhưng có phải anh quen biết duy nhất bà Smith đâu? Có phải chỉ ngôi nhà Allenham tiếp đón anh thôi sao? Thật xấu hổ, Willoughby, anh phải đợi tôi mời à!

Mặt anh càng đỏ bừng. Với đôi mắt cúi gầm, anh chỉ có thể trả lời:

- Bà thật quá tốt bụng.

Bà Daswood kinh ngạc nhìn Elinor. Elinor sững sốt không kém. Trong một lúc, mọi người đều im lặng. Bà Daswood nói trước:

- Anh Willoughby thân yêu, tôi chỉ biết nói thêm là nhà nghỉ Barton lúc nào cũng sẵn lòng tiếp đón anh. Tôi sẽ không nài ép anh trở lại ngay, vì chỉ anh mới liệu định được bà Smith sẽ hài lòng đến mức nào về việc này. Theo ý này, tôi không thể hồ nghi việc định liệu của anh cũng như không nghi ngờ tâm tư anh.

Willoughby lúng túng:

- Chuyện tôi đang bận rộn có tính cách... đến nỗi... tôi xấu hổ -

Anh ngưng bật. Bà Daswood quá ngạc nhiên nên không thể trả lời. Thêm một khoảnh khắc im lặng. Rồi anh mỉm cười:

- Kể cũng điên rồ mà kéo dài giây phút này. Tôi không muốn tự dằn vặt thêm nữa để lưu luyến với những người bạn mà bây giờ gặp

nhau chỉ thêm buồn.

Anh vội vàng giã từ họ và đi ra khỏi phòng. Họ thấy anh bước lên cỗ xe ngựa, và trong một thoáng anh đã mất hút.

Bà Daswood quá xúc động mà không thể nói nên lời, lập tức đi ra khỏi hành lang để được một mình sống với lo âu và hoang mang do cuộc giã biệt bất ngờ.

Elinor ít nhất cũng có cùng tâm trạng bất ổn như bà mẹ. Cô nghĩ về những gì đã xảy ra với nỗi lo lắng và nghi ngờ. Hành vi của Willoughby khi từ biệt họ, vẻ bối rối và gương gao làm vui, và trên tất cả, việc anh không muốn nhận lời mời của bà mẹ, hoàn toàn ngược lại với cử chỉ của người đang yêu - không hề giống con người anh chút nào; tất cả đều khiến cô hoang mang. Có một lúc cô nghĩ anh không có ý định gì nghiêm túc; lúc khác cô cho là giữa anh và đứa em gái bất hạnh đã xảy ra tranh cãi; nét sầu thảm ở Marianne có thể minh chứng một cách hợp lý nhất có tranh cãi căng thẳng, dù khi cô xét qua tình yêu của Marianne dành cho anh, cái lầy đường như khó thể xảy ra.

Nhưng bất luận tình tiết trong cuộc phân ly giữa hai người có là thế nà, Elinor không thể nghi ngờ gì là cô em bị buồn khổ. Qua niềm cảm thông thấm thiết nhất, cô nghĩ về tính tình ủy mị của em gái: bộc lộ đau khổ dữ dội không phải để được nhẹ nhàng, mà như thể làm tròn nghĩa vụ với anh ta sau khi phân ly.

Khoảng nửa giờ sau bà mẹ quay lại, và dù đôi mắt bà đỏ, nét mặt của bà không phải kém vui.

- Elinor, Willoughby thân yêu của chúng ta giờ đã đi xa khỏi Barton nhiều dặm. Không hiểu tâm tư của anh ấy nặng nề thế nào khi phải đi?

- Mọi chuyện đều rất lạ lùng. Ra đi thình lình như thế! Dường như là quyết định bộc phát trong giây phút. Tối hôm qua, có phải anh ấy còn ở bên chúng ta thật hạnh phúc, thật vui vẻ, thật tình cảm? Bây giờ, chỉ sau mười phút báo tin, ra đi mà không hứa sẽ trở lại! Có chuyện gì đấy đã xảy ra ngoài những gì anh thú nhận với chúng ta. Anh ấy không nói, không hành xử giống như bản chất của anh. Mẹ hẳn đã thấy sự khác biệt như con thấy. Đây là chuyện gì? Có thể hai người cãi vã với nhau chăng? Còn lý do nào khác khiến anh không muốn nhận lời mẹ mời quay lại?

- Elinor à, anh ấy không muốn từ chối; mẹ thấy rõ điều này. Anh ấy không có thực quyền để nhận lời. Hãy tin đi, mẹ đã nghĩ kỹ mọi điều, mẹ có thể lý giải rõ ràng mọi chuyện mà lúc đầu cả mẹ và con đều thấy lạ lùng.

- Thật thế sao?

- Đúng vậy. Mẹ đã tự lý giải cho mình theo cách hợp lý nhất; nhưng con, Elinor à, con cứ hay nghi ngờ mọi chuyện - con sẽ không an tâm, mẹ biết; nhưng con không nên khuyên mẹ đừng tin tưởng. Mẹ tin rằng bà Smith đã nghi anh ấy có ý tình với Marianne, không chấp nhận chuyện này (có thể vì bà đã nhầm đến người khác cho anh), nên vì lý do đó muốn đẩy anh đi, rồi nguy tạo ra công việc nào đó để tống khứ anh đi. Mẹ tin như thế. Hơn nữa, anh biết bà ấy đích thực chống đối mối quan hệ với em con, nên anh không dám thú thực anh đã tỏ tình với Marianne, rồi vì không có khả năng tự lập anh thấy nên thuận theo bà, làm theo ý bà, đi khỏi Devonshire một thời gian. Mẹ biết con sẽ bảo đây có thể đúng hoặc không đúng; nhưng mẹ không muốn nghe con cãi bướng, trừ khi con có ý khác lý giải hợp lý sự việc như thế này. Elinor, bây giờ con muốn nói gì?

- Con không muốn nói gì cả, vì mẹ đã tiên liệu câu trả lời của con.

- Thế thì đáng lẽ con đã nói rằng chuyện này có thể hoặc không thể xảy ra. Ôi, Elinor, tâm tư của con khó hiểu thế nào ấy! Con thà nghĩ về chuyện xấu hơn là tốt. Con thà tìm kiếm nỗi đau khổ cho Marianne và trách cứ Willoughby tội nghiệp hơn là tha thứ cho anh ấy. Con nhất quyết cho rằng anh ấy đáng bị kết án, vì anh già từ chúng ta qua ít ý tình hơn là thái độ thường nhật của anh biểu lộ. Nhưng con không nghĩ do anh ấy sơ ý, hoặc do sa sút tinh thần vì bị thất vọng lúc gần đây, hay sao? Không thể chấp nhận điều khả dĩ nào hay sao, chỉ vì không biết chắc? Liệu không có gì xứng đáng với người mà chúng ta đều có lý do để thương mến, và không có lý do nào để nghĩ xấu, hay sao? Hoặc với giả định của những động lực tự nó không thể trả lời được, mặc dù là bí mật không thể tránh trong một thời gian? Rốt cuộc, con nghi ngờ anh ấy điều gì?

- Tự con khó thể nói ra. Nhưng nghi ngờ về điều khó chịu gì đây là hậu quả tất yếu của sự thay đổi như thế mà ta thấy nơi anh. Tuy nhiên, mẹ rất có lý khi thuyết phục nên thông cảm cho anh, và con rất muốn thẳng thắn khi xét đoán mọi người. Phải công nhận Willoughby có thể có lý do rất chính đáng khi tỏ thái độ ấy; con hy vọng như thế. Nhưng người như Willoughby đáng lẽ phải bày tỏ ngay các lý do này. Có thể cần bí mật, nhưng con không thể không băn khoăn tại sao anh lại thế.

- Con đừng trách anh ấy khi anh hành xử không như tố chất của mình, khi anh cần phải thay đổi. Nhưng con có thật lòng nhìn nhận mẹ công tâm khi biện hộ cho anh ấy không? Mẹ rất đẹp lòng - và anh được tha thứ.

- Không phải hoàn toàn như thế. Có thể là hợp cách khi che giấu tình cảm của hai người (nếu thật sự họ có tình ý với nhau) đối với bà Smith; và nếu đúng thế, sẽ có lợi cho anh khi che giấu chút ít ở Devonshire. Nhưng không có lý do để che giấu với chúng ta.

- Che giấu với chúng ta! Con yêu, ý con kết án Willoughby và Marianne che giấu à? Thật là lạ, vì chính con đã mỗi ngày trách cứ hai

người là thiếu cân trọng.

Elinor nói:

- Con không cần chứng cứ của ý tình hai người, nhưng chứng cứ là họ đã hẹn ước với nhau thì con cần.

- Mẹ hoàn toàn hài lòng ở cả hai điểm.

- Tuy vậy, không ai nói một lời nào với mẹ về chuyện của họ.

- Mẹ không cần nghe lời lẽ khi hành động đã nói lên rõ ràng như thế. Có phải thái độ của anh dành cho Marianne và tất cả chúng ta, ít nhất trong nửa tháng qua, đã nói lên rằng anh ấy yêu và xem em gái của con như là vợ tương lai, anh ấy cảm thấy chúng ta là những người thân gần gũi nhất, đúng không? Không phải chúng ta đã hiểu nhau rất rõ rồi hay sao? Có phải những ánh mắt của anh ấy, cử chỉ của anh ấy, thái độ trọng vọng trong chăm chút và tình cảm của anh ấy, đều có ý xin mẹ chấp thuận, hay sao? Elinor của mẹ, lẽ nào con hồ nghi chuyện hẹn ước của hai người? Làm thế nào con lại có ý nghĩ như thế? Làm thế nào con cho là Willoughby lại có thể rời xa em gái của con, rời xa có lẽ trong nhiều tháng, mà lại không tỏ tình với con nhỏ, khi đã chắc rằng con nhỏ yêu nó; và tại sao con lại nghĩ họ đã xa nhau mà không hẹn ước với nhau?

Elinor đáp:

- Con nhìn nhận rằng ngoại trừ một điều, thì mọi tình huống đều cho thấy họ đã hẹn ước, và cái điều này là cả hai đều hoàn toàn im lặng về sự việc. Đối với con, điều này lẫn át các tình huống khác.

- Thật là lạ lùng! Con thật sự nghĩ tồi tệ về Willoughby, nếu con vẫn còn hồ nghi bản chất của mối quan hệ giữa hai người, sau khi mọi chuyện đã lộ rõ. Có phải trong suốt thời gian qua, một phần thái độ anh ấy là do đóng kịch với em của con không? Con nghĩ anh ấy hoàn toàn hờ hững với con nhỏ hay sao?

- Không, con không thể nghĩ như thế. Con tin chắc anh ấy yêu em con.

- Nhưng yêu theo thứ ý tình lạ lùng, theo cách con gán cho anh ấy, khi anh có thể từ giã con nhỏ mà hững hờ như thế, mà vô tâm như thế về chuyện tương lai.

- Mẹ yêu ả, xin mẹ nhớ con chưa bao giờ nói chắc chắn về chuyện này. Con nhìn nhận là riêng con đã có nghi vấn; nhưng những

ngghi vẫn này yếu hơn lúc trước, có thể chẳng bao lâu không còn nữa. Nếu chúng ta thấy hai người thư từ qua lại với nhau, mọi e ngại của con sẽ biến mất.

- Lời thú nhận quả thật lớn lao! Nếu con thấy hai đứa đứng trước bàn thờ, con sẽ đoán rằng họ sắp cưới nhau. Đứa con gái hẹp hòi! Nhưng mẹ không cần chứng cứ như thế. Trong đầu óc mẹ không hề có ý nghĩ nào để biện minh cho nghi ngờ; không hề giữ bí mật nào; tất cả đều bộc lộ và thẳng thắn. Con không thể nghi ngờ các ước vọng của em con. Vì thế, Willoughby chính là người mà con nghi ngờ. Nhưng tại sao? Anh ấy không phải là người có danh dự và tình cảm hay sao? Anh đã có cái gì thiếu nhất quán khiến ta phải lo lắng hay sao? Lẽ nào anh là người dối trá?

Elinor thốt lên:

- Không phải con hy vọng thế, không phải con tin như thế. Con mến Willoughby, thật tình con mến anh ấy. Khi nghi ngờ về tư cách của anh, con cũng đau đớn như mẹ. Tự ý con nghi ngờ, con không muốn khuyến khích ý nghi ngờ. Thú thật, con rất đỗi ngạc nhiên về thái độ thay đổi của anh ấy sáng nay: anh ấy ăn nói không phải theo cách của anh, không đáp lại lòng tử tế của mẹ bằng cử chỉ thân thiện gì cả. Nhưng tất cả có thể giải thích là do hoàn cảnh của anh, như mẹ đã nói. Anh vừa già từ em con, đã thấy nó rời xa anh trong đau khổ nhất. Nếu vì sợ xúc phạm bà Smith mà anh không dám trở về sớm, tuy thế, hiểu rằng khi từ chối lời mời của mẹ bằng cách nói sẽ đi xa một thời gian, anh có thể nghĩ gia đình chúng ta sẽ thấy anh hẹp hòi, nghi ngờ, thế thì đáng lẽ anh phải lấy làm bối rối và khó xử. Trong trường hợp như thế, nếu anh thú nhận rõ ràng và thẳng thắn các khó khăn của mình thì mới đúng là theo danh dự của anh, cũng như nhất quán với tư cách của anh. Nhưng con sẽ không phản đối tư cách của bất kỳ ai theo cơ sở khắt khe đến thế, dù cho có khác với phán xét của con hoặc khác với điều con nghĩ là đúng và nhất quán.

- Con nói rất hợp cách. Chắc chắn Willoughby không đáng bị nghi ngờ. Mặc dù chúng ta chưa quen anh ấy lâu, anh không phải người xa lạ ở đây; và đã có ai từng nói không tốt về anh ấy đâu? Nếu anh ấy ở trong hoàn cảnh được làm theo ý mình và xúc tiến hôn nhân ngay, hẳn đúng là kỳ hoặc khi anh già từ chúng ta mà không tỏ lộ gì ngay với mẹ; nhưng không phải là trường hợp ở đây. Xét theo vài khía cạnh, đây là việc hẹn ước chưa bắt đầu thuận lợi, vì cuộc hôn nhân của hai người chưa thể chắc chắn ngay; và theo mẹ thấy, ngay cả giữ kín đáo là việc nên làm.

Hai người bị cắt ngang vì Marianne đi vào. Elinor có cơ hội để suy nghĩ về những điều bà mẹ nói, để nhìn nhận vài điều là có thể, và hy vọng tất cả đều đúng.

Họ chỉ thấy Marianne vào giờ ăn tối, khi cô đi vào phòng và ngồi vào bàn mà không nói một lời. Đôi mắt cô sưng đỏ; có vẻ như ngay cả lúc này cô cũng phải cố kiềm giữ nước mắt. Cô tránh ánh mắt của mọi người, không thể ăn uống hoặc chuyện trò; và sau ít

khoảnh khắc khi bà mẹ nắm lấy bàn tay của cô qua cảm thông trĩu mến, sự chịu đựng yếu ớt của cô đã đến giới hạn - cô khóc òa lên và rời khỏi phòng ăn.

Tinh thần cô xuống dốc thảm hại cả buổi tối. Cô không còn sức lực nào, vì cô không thiết tự kiềm chế. Chỉ cần nhắc đến điều gì có liên quan đến Willoughby là đủ để khiến cô đau khổ. Mặc dù cả gia đình thiết tha chăm chút mong cho cô được thoải mái, họ không thể làm được gì để giúp cô xa lánh mọi ý nghĩ liên quan đến anh.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 16

Marianne hẳn nghĩ rằng không thể tự bào chữa được nếu cô ngủ ngon giấc vào đêm đầu tiên sau khi Willoughby già từ. Cô có thể cảm thấy ngượng ngùng nhìn vào mắt mọi người sáng hôm sau nếu cô thức dậy trong trạng thái dễ chịu, không cần nghỉ ngơi thêm nữa. Cô nghĩ nếu mình còn giữ bình tĩnh thì là đáng hổ thẹn, nhưng cô không phải chịu dằn vặt do cảm nghĩ này, vì cô không thể bình tĩnh: cô thao thức suốt đêm, khóc nhiều trong đêm. Cô trở dậy với cơn nhức đầu, không thể chuyện trò, không muốn ăn uống một thứ gì; mỗi lúc đều khiến bà mẹ và chị em cô đau đớn, và không cho ai an ủi cô. Cảm nhận của cô quả thật khá dai dẳng!

M

Sau khi xong điểm tâm, cô một mình bước ra ngoài, đi thơ thẩn quanh làng Allenham, đắm chìm trong hồi tưởng hạnh phúc đã qua, khóc về nỗi bất hạnh trong suốt buổi sáng.

Buổi tối trôi qua cũng buông thả vào cảm xúc. Cô đàn mọi bản nhạc mà cô từng đàn cho Willoughby nghe, mọi cung điệu mà hai người thường hát với nhau, đắm đuối nhìn mỗi dòng nhạc mà anh đã viết ra cho cô, cho đến lúc cơn tim cô trở nên nặng nề đến nỗi không thể nào buồn hơn được nữa. Mỗi ngày cô đều áp ủ nỗi thâm sâu như thế. Cô ngồi trước chiếc dương cầm hàng giờ, hết hát lại khóc, giọng cô thường xuyên nghẹn ngào vì những giọt nước mắt. Cũng như khi chơi nhạc, lúc đọc sách cô khổ sở với khác biệt giữa quá khứ và hiện tại. Cô chỉ tìm đọc những gì hai người thường đọc với nhau.

Nỗi đau khổ dữ dội như thế không thể kéo dài lâu; trong vòng vài ngày nó chìm vào trạng thái u uẩn nhẹ nhàng hơn. Nhưng những công việc thường ngày, những chuyến đi dạo cô đọc trong suy tư trầm lắng thỉnh thoảng tuôn ra nỗi u sầu vẫn da diết như ngày đầu.

Không có lá thư nào đến từ Willoughby, và dường như Marianne không trông đợi gì. Mẹ cô ngạc nhiên, và Elinor lại trở nên bất an. Nhưng mỗi khi muốn, bà Daswood tìm ra được lời giải thích, tự nó có thể giúp bà mãn nguyện. Bà bảo:

- Elinor, nên nhớ đã bao lần Ngài John giúp nhận thư cho chúng ta ở bưu điện và mang thư chúng ta đi gửi. Chúng ta đã đồng ý cần giữ kín đáo, và phải nhìn nhận rằng không thể giữ kín nếu thư từ của hai người qua tay Ngài John.

Elinor không thể phủ nhận sự thật trong cách lý giải này, gương gao xem đây là một lý do chính đáng cho việc mất liên lạc giữa hai người. Nhưng có một cách rất thẳng thắn, rất đơn giản, và theo ý cô, rất phù hợp để biết được tình trạng đích thật của sự việc, và để xóa đi mọi bí ẩn, nên cô phải đề nghị với bà mẹ:

- Tại sao mẹ không hỏi Marianne ngay, liệu nó đã hẹn ước với Willoughby chưa! Câu hỏi như thế từ mẹ, mẹ của nó, bà mẹ thật tử tế, thật nuông chiều, thì không thể gây xúc phạm. Đây là kết quả tất yếu từ tình thương của mẹ dành cho nó. Nó vẫn thường bộc trực, nhất là với mẹ.

- Mẹ không thể nào hỏi câu này. Giả dụ hai đứa chưa hẹn ước, hỏi như vậy sẽ gây đau khổ đến thế nào! Dù sao đi nữa, như thế là quá hẹp hòi. Mẹ không còn xứng đáng với lòng tin tưởng của nó, sau khi đã thúc ép nó phải thú nhận điều mà hiện giờ nó không muốn nói cho ai nghe. Mẹ biết rõ tâm tính của Marianne: mẹ biết nó rất thương mẹ, và mẹ cũng biết mẹ sẽ không phải là người cuối cùng nó muốn thổ lộ, khi hoàn cảnh được thuận tiện. Mẹ không muốn bức bách ai phải tiết lộ chuyện riêng tư; ngay đối với một đứa trẻ càng không nên như thế; bởi vì nhận thức về bổn phận sẽ khiến nó không thể chối cãi, đi ngược với ý muốn của nó.

Elinor nghĩ tính phóng khoáng của bà bị căng ra quá mức xét theo tuổi non nớt của em gái. Cô muốn thúc ép thêm, nhưng vô ích: nhận thức thông thường, quan ngại thông thường, cân trọng thông thường, tất cả đều chìm ngập trong cung cách tế nhị lãng mạn của bà Daswood.

o o o

Phải nhiều ngày trôi qua, gia đình mới nhắc đến tên anh Willoughby trước mặt Marianne. Thật ra, Ngài John và bà Jennings không được tế nhị như thế: những giễu cợt của họ mang thêm đau đớn cho nhiều thời khắc đau đớn. Nhưng một buổi tối, bà Daswood tình cờ cầm lấy một tác phẩm của Shakespeare, thốt lên:

- Marianne này, chúng ta chưa đọc xong Hamlet; anh Willoughby thân yêu của chúng ta đã ra đi trước khi chúng ta có thể đọc xong. Ta có thể chờ khi anh ấy trở về... Nhưng hẳn phải mất nhiều tháng, việc này mới xảy ra.

Marianne thốt lên, ngạc nhiên tột độ:

- Nhiều tháng! Không - không đến nhiều tuần.

Bà Daswood tiếc đã lỡ lời; nhưng Elinor được vui, vì bà đã khiến cô em trả lời với sự tin tưởng nơi anh Willoughby và cho thấy cô đã

biết ý định của anh.

o o o

Một buổi sáng, một tuần sau khi anh ra đi, Marianne được thuyết phục đi dạo cùng chị và em gái, thay vì thơ thẩn một mình. Từ trước đến giờ cô cần thận tránh đi cùng ai khác. Nếu chị em cô định đi lên đồi, cô đi ngược về phía các con đường; nếu họ nói về thung lũng, cô vội trèo lên các đỉnh đồi và hai người kia không bao giờ tìm ra cô khi họ khởi hành. Nhưng cuối cùng, Elinor phản đối mạnh mẽ cách tự cô lập trường kỳ như thế, nên cô em nghe theo lời thuyết phục của chị. Họ đi dọc con đường chạy qua thung lũng, ít nói năng gì, vì tâm tư của Marianne không được tự chủ, còn cô chị không muốn nài ép sau khi đã đạt mục tiêu đầu tiên. Vượt qua lối vào thung lũng nơi quang cảnh không hoang dã lắm và thoáng đàng hơn tuy vẫn còn nhiều cây cối, trước mặt ba người là một con đường dài dẫn đến Barton. Họ dừng lại ở một điểm họ chưa từng đi đến trong những buổi đi dạo trước, ngắm nhìn quanh quất, chiêm ngưỡng toàn bộ khung cảnh mà họ thấy từ nhà nghỉ mát.

Trong số những mục tiêu mà ba người quan sát, chẳng bao lâu họ nhận ra một mục tiêu di động: một người đàn ông trên lưng ngựa đang phi về phía họ. Trong ít phút họ phân biệt được đây là một người quý phái, và trong khoảnh khắc kế tiếp Marianne reo lên:

- Đây là anh ấy, đúng thật; em biết đúng là như thế.

Và cô chạy đến để gặp anh, trong khi Elinor kêu lên:

- Marianne, thật ra chị nghĩ em đã nhầm. Không phải Willoughby. Người này không cao như anh ấy, hình dáng không giống.

- Giống, giống. Em biết chắc là anh ấy! - hình dáng, áo choàng, con ngựa. Em đã biết anh sẽ sớm quay lại.

Cô vừa nói một cách hào hứng vừa rảo bước, và Elinor bước vội theo để che chắn cho em vì cô hầu như chắc chắn người kia không phải Willoughby. Chẳng bao lâu hai người đã cách người kia vài chục bước. Marianne nhìn kỹ lần nữa; tim cô chùng xuống. Cô nhanh chóng quay mặt đi, bước nhanh trở lại, rồi tiếng nói của chị em cô cất lên gọi cô lại. Một tiếng gọi thứ ba, gần quen thuộc như Willoughby, phụ họa kêu cô đứng lại. Cô quay lại, ngạc nhiên, và lên tiếng chào hỏi Edward Ferras.

Anh nhảy xuống, giao ngựa cho người hầu, cùng hai người đi bộ về Barton, là nơi anh đang đi đến để thăm viếng họ.

Mọi người chào đón anh trong thái độ thân mật tốt cùng, nhưng đặc biệt là Marianne khi cô tỏ ra nồng nàn với anh hơn là chính Elinor. Đối với Marianne, cuộc gặp gỡ giữa Edward và chị cô chỉ là tiếp nối của quan hệ lạnh lùng không thể hiểu được giữa hai người mà

cô nhận thấy ở Norland. Đặc biệt hơn, về phần Edward, ánh mắt và ngôn từ trong dịp như thế này không có vẻ như của người đang yêu. Anh bị bối rối, dường như ít tỏ ra vui mừng được gặp lại họ, không tỏ vẻ hồ hởi hoặc sung sướng, ngôn từ ít ỏi khi bắt buộc phải nói để trả lời, không tỏ lộ với Elinor ý tình gì đặc biệt. Càng quan sát và lắng nghe, Marianne càng ngạc nhiên hơn. Cô bắt đầu gần như có ác cảm với Edward; và cũng như các sự kiện khác, việc này khiến cô nhớ đến Willoughby, người có thái độ hoàn toàn khác hẳn với ông anh cộc chèo tương lai.

Sau khoảnh khắc im lặng tiếp theo ngạc nhiên ban đầu và những câu chào đón, Marianne hỏi Edward anh có đi thẳng từ London hay không. Không, anh đã ở tại Devonshire được nửa tháng. Cô lặp lại "Nửa tháng!", ngạc nhiên vì anh đã ở gần Elinor mà không đến thăm sớm hơn.

Anh có vẻ rất khổ sở khi nói thêm rằng mình đã lưu lại với vài người bạn gần Plymouth.

Elinor hỏi:

- Gần đây anh có đến Sussex không?
- Tôi có đến Norland khoảng một tháng trước.

Marianne thốt lên:

- Và Norland rất yêu dấu giờ trông ra sao?

Elinor nói:

- Norland rất yêu dấu mùa này có lẽ trông như mọi năm trước - rừng cây và lối đi phủ đầy lá úa.

Marianne thốt lên:

- Ôi, em đã từng nhìn lá vàng rơi mà cảm thấy như thế nào ấy! Em đã thú vị biết bao khi đi dạo nhìn lá vàng thổi theo gió bay cuộn quanh em! Cảm nghĩ mấy chiếc lá khuấy động ra sao cùng với mùa, với tiết trời! Bây giờ không còn ai nhìn ngắm. Người ta chỉ xem lá vàng như phiền toái, vội vã quét đi, mang đi càng xa cho khuất mắt càng tốt.

Elinor nói:

- Không phải ai cũng mê đắm với lá vàng như em.

- Không. Các ý tình của em ít khi được sẻ chia, ít khi được thấu hiểu. Nhưng cũng có đôi lúc.

Khi nói, cô chìm vào mơ màng trong một khoảnh khắc, rồi bật dậy, gọi anh về với thực tại:

- Edward ạ, ở đây là thung lũng Barton. Anh nhìn xem, cố để tâm tư được an bình. Nhìn mấy quả đồi này. Anh có thấy ở đâu đẹp như thế không? Phía bên trái là Barton Park, nằm giữa mấy khu rừng và đồn điền ấy. Anh có thể thấy phần sau ngôi nhà. Còn đằng kia, dưới quả đồi xa nhất ấy, nhô lên hoành tráng, là nhà của gia đình chúng tôi.

Anh đáp:

- Vùng này thật đẹp, nhưng mấy vùng trũng hẻo lánh phải lắm bản trong mùa đông.

- Làm thế nào anh lại nghĩ đến bùn đất với quang cảnh trước mắt anh như thế này?

Anh mỉm cười:

- Bởi vì trong số những cảnh vật trước mắt mình, tôi thấy một con đường đầy bụi đất.

Marianne đáp, khi cô vẫn đều bước:

- Lạ quá!

- Cô có lảng giềng dễ chịu không? Những người trong gia tộc Middleton có vui vẻ không?

- Không, không phải tất cả, chúng tôi không thấy ở đâu tệ như ở đây.

Cô chị nói:

- Marianne, làm thế nào em nói như thế được? Làm thế nào em lại bất công như thế? Anh Ferras, đây là gia đình được trọng vọng, và họ đối xử với chúng tôi theo cách thân thiện nhất. Marianne, em quên sao ta đã có bao nhiêu ngày vui nhờ có họ?

Marianne trầm giọng:

- Em không quên, cũng như em không quên bao nhiêu thời khắc đau khổ.

Elinor tảng lờ câu này. Cô hướng chú ý đến người khách của họ, gượng gạo làm việc gì đấy khi tiếp chuyện anh, nói về nơi ở hiện giờ của gia đình cô, những tiện lợi..., khuyến khích anh hỏi han hoặc cho nhận xét. Thái độ lãnh đạm và dè dặt của anh khiến cô cảm thấy mất thể diện nặng nề; cô vừa phật ý vừa có phần tức giận, nhưng quyết tâm tỏ cho anh thấy cách hòa hoãn dựa theo quá khứ hơn là hiện tại. Cô tránh lộ vẻ tức giận hoặc bực bội, đối xử với anh theo cách cô nghĩ nên đối xử với một người có quan hệ với gia tộc.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 17

Bà Daswood chỉ ngạc nhiên trong phút chốc khi vừa gặp anh; vì trong ý nghĩ của bà, việc anh đến thăm là hoàn toàn tự nhiên. Niềm vui của bà và lòng quý mến dành cho anh đã vượt quá mọi ngạc nhiên. Anh được bà đón tiếp theo cách chân tình nhất; và những nhút nhát, lạnh nhạt và e dè không thể tồn tại qua cách đón tiếp như thế. Trước khi anh bước vào nhà, anh mang mọi tính cách này, nhưng thái độ của bà Daswood đã xóa đi tất cả. Đúng thật là một thanh niên không thể yêu cô con gái nào mà không biểu lộ ý tình với bà mẹ. Elinor hài lòng thấy anh đã chóng trở lại như con người của anh. Tình cảm anh dường như sống lại đối với tất cả mọi người, và anh lại tỏ lộ quan tâm đến cuộc sống an sinh của họ. Tuy nhiên, tinh thần anh không được phấn khởi; anh khen ngôi nhà của họ, trầm trồ khung cảnh, anh tỏ ra chú tâm và hòa nhã, nhưng vẫn không phải trong hào hứng. Cả gia đình đều nhận thấy điều này, riêng bà Daswood cho đây là do mẹ anh thiếu phóng khoáng, nên bà ngồi xuống bàn ăn trong sự khinh miệt mọi bậc cha mẹ ích kỷ.

B

Khi bữa ăn tối đã xong và mọi người ngồi quanh lò sưởi, bà hỏi:

- Edward à, bà Ferras hiện nghĩ về anh như thế nào? Anh vẫn còn là nhà hùng biện đại tài tuy anh không muốn thế?

- Không. Tôi nghĩ giờ mẹ tôi phải chấp nhận là tôi không có biệt tài gì để trở thành con người của công chúng!

- Nhưng làm thế nào để gây dựng tiếng tăm của anh? Để được nổi tiếng, anh phải làm cả gia tộc anh hài lòng, và nếu không chịu bỏ chi phí, không thích gặp gỡ người lạ mặt, không hành nghề chuyên môn, không có gì đảm bảo cho cuộc sống, anh có thể thấy là cả vấn đề khó khăn.

- Tôi không muốn thử. Tôi không kỳ vọng trở nên xuất chúng, và có mọi lý do để hy vọng không bao giờ. Cảm ơn Trời! Tôi không thể bị ép buộc để trở nên thiên tài và hùng biện.

- Tôi biết rõ anh không có tham vọng. Mọi ước vọng của anh đều vừa phải.

- Cũng vừa phải như phần lớn thiên hạ, tôi nghĩ thế. Cũng như bất kỳ ai khác, tôi muốn được hoàn toàn hạnh phúc; và cũng như ai khác đây phải là theo ý của tôi. Trờ nên vĩ đại sẽ không mang đến cho tôi hạnh phúc này.

Marianne kêu lên:

- Điều lạ là nó có thể! Được giàu sang hoặc nổi tiếng thì liên quan gì đến hạnh phúc?

Elinor nói:

- Nổi tiếng thì không, nhưng giàu sang thì liên quan rất nhiều.

Marianne nói:

- Chị Elinor, xấu hổ quá! Tiền bạc chỉ đem lại hạnh phúc khi không có cái gì khác để tạo hạnh phúc. Ngoài tài năng, tiền bạc không tạo mãn nguyện thật sự, nếu chỉ có cái tôi.

Elinor mỉm cười:

- Có lẽ chúng ta đi đến cùng một quan điểm. Tài năng của em và giàu sang của chị rất giống nhau. Nếu không có cả hai, như thể gian cho thấy, chúng ta sẽ thiếu thốn mọi thứ tiện nghi bên ngoài. Chỉ có điều là ý tưởng của em cao nhã hơn của chị. Đây, tài năng của em là gì?

- Khoảng một nghìn tám hoặc hai nghìn mỗi năm, không cao hơn thế.

Elinor cười:

- Hai nghìn mỗi năm! Một là mức giàu sang của chị! Chị đã đoán được mức này sẽ cạn kiệt như thế nào.

Marianne nói:

- Tuy thế, hai nghìn mỗi năm là thu nhập rất khiêm tốn. Một gia đình không thể sống khá nếu có ít hơn. Em tin rằng em không đòi hỏi quá mức. Một vài gia nhân, một cỗ xe, có thể là hai, và những người đi săn; không thể sống với ít hơn được.

Edward lặp lại:

- Người đi săn! Nhưng tại sao cô phải có người đi săn? Không ai đi săn cả.

Marianne mặt ửng hồng:

- Nhưng phần lớn người ta đi săn.

Marianne bật lên một ý nghĩ mới:

- Em muốn có ai đẩy cho mỗi người chúng ta cả gia sản lớn.

Elinor thốt lên:

- Ô, em yêu! Thế thì chị sẽ hạnh phúc biết bao! Chị tự hỏi sẽ làm gì với gia sản này!

Marianne ra vẻ như thể cô không nghi ngờ chuyện này.

Bà Daswood nói:

- Tôi sẽ bị bối rối khi chi tiêu một gia sản lớn, nếu các con tôi đều giàu có mà không cần tôi trợ giúp.

Elinor nhận xét:

- Mẹ nên bắt đầu nâng cấp ngôi nhà này, rồi các khó khăn của mẹ sẽ chóng qua.

Edward nói:

- Với việc như thế, các đơn đặt hàng từ gia đình này gửi đến London sẽ tuyệt diệu biết bao! Đây sẽ là ngày hạnh phúc của cửa hàng sách, cửa hàng âm nhạc, nhà in. Cô Daswood, cô sẽ cho hoa hồng hậu hi cho mỗi tác phẩm gửi đến cô; còn đối với Marianne, tôi biết tâm hồn vĩ đại của cô ấy - âm nhạc ở London sẽ không có đủ để chiều lòng cô ấy. Còn nói về sách! Thomson, Cowper, Scott - cô ấy sẽ mua và mua thêm những tác phẩm: tôi tin cô ấy sẽ mua hết những bản in để không cho rơi vào tay không xứng đáng, cô sẽ mua hết những tựa sách hướng dẫn cho cô cách chiêm ngưỡng một cây khô. Có phải thế không, hử Marianne? Xin thứ lỗi, nếu tôi quá sỗ sàng. Nhưng tôi sẵn lòng muốn chứng tỏ cho cô thấy tôi đã không quên các tranh cãi của chúng ta.

- Edward, tôi thích được nhắc về quá khứ - dù u uẩn hoặc hoạt náo, tôi muốn nhớ lại - và anh sẽ chẳng bao giờ xúc phạm tôi khi nói

về những ngày qua. Anh rất đúng khi giả dụ tôi sẽ tiêu tiền của mình như thế nào - một tỷ tiền, ít nhất tiền lẻ của tôi chắc chắn sẽ được dùng để bổ sung bộ sưu tập âm nhạc và sách của tôi.

- Và phần lớn số gia sản của cô sẽ được trả định kỳ cho các tác giả hoặc người thừa kế của họ.

- Không, Edward à, tôi phải chi tiêu cho món gì khác.

- Thế thì, có lẽ cô sẽ dùng nó làm phần thưởng cho người đã viết bài bảo vệ hay nhất cho câu ngạn ngữ mà cô thích, tức là không ai được yêu hơn một lần trong đời - ý kiến kiên định của cô về điểm này, phải không?

- Chắc hẳn rồi. Vào tuổi này của tôi, những tư tưởng đã được ổn định theo cách chấp nhận được. Bây giờ không có khả năng tôi thấy hoặc nghe điều gì khiến tôi có thể thay đổi các tư tưởng này.

Elinor nói:

- Anh thấy không, Marianne vẫn trung kiên như từ trước đến giờ. Cô ấy sẽ không thay đổi gì cả.

- Cô ấy chỉ trang nghiêm hơn một ít so với lúc trước.

Marianne nói:

- Không, Edward à, anh không nên trách tôi. Chính anh không mấy hoạt náo.

Anh thở dài:

- Tại sao cô nghĩ thế? Nhưng hoạt náo chưa bao giờ là một phần trong cá tính của tôi.

Elinor nói:

- Tôi nghĩ đây cũng không phải là một phần trong cá tính của Marianne. Tôi khó có thể gọi Marianne là một cô gái sinh động; cô ấy rất nồng nhiệt, rất háo hức trong mọi việc cô làm - đôi lúc nói rất nhiều, luôn luôn sôi nổi - nhưng không hẳn cô ấy thường vui thật sự.

Anh đáp:

- Tôi tin cô nói đúng, tuy thế tôi luôn xem cô ấy là một thiếu nữ sinh động.

Elinor nói:

- Tôi thường tự xét thấy mình có khuyết điểm như thế, khi hoàn toàn hiểu lầm cá tính về phương diện này hoặc phương diện khác: tưởng tượng người ta là hoạt náo hơn hoặc trang nghiêm hơn, hoặc thông minh hay ngu xuẩn hơn so với thực chất của họ; và tôi không thể nói tại sao hoặc từ đâu có sự nhầm lẫn. Đôi lúc người ta bị dẫn dắt bởi những gì người ta tự nói ra, rất thường khi bởi điều người khác nói với họ, mà không chịu bỏ thời giờ để suy nghĩ và xét đoán.

Marianne nói:

- Chị Elinor, nhưng em nghĩ được những người khác dẫn dắt hoàn toàn là điều phải. Em thấy những phán đoán gán cho chúng ta chỉ quy lụy theo phán đoán của mấy người láng giềng của ta. Em biết chắc đây luôn là bộ khung phép tắc của chị.

- Không, Marianne, không bao giờ. Khung phép tắc của chị không bao giờ nhắm đến chịu khuất phục về hiểu biết. Tất cả những gì chị đã cố gắng gây ảnh hưởng là về hành vi. Em không nên làm rối ý nghĩ của chị. Thú thật, chị thường mong em quan tâm đến những bằng hữu láng giềng của chúng ta hơn nữa; nhưng có khi nào chị khuyên em nên tiếp nhận cảm nghĩ của họ hoặc chiều theo suy xét của họ trong những sự việc nghiêm túc hay không?

Edward nói với Elinor:

- Cô đã không thể thuyết phục em gái cô chấp nhận bộ khung phép tắc của cô. Cô không đạt được gì cả phải không?

Elinor gửi một ánh mắt đầy ẩn ý đến Marianne:

- Không được gì.

Anh đáp trả:

- Suy xét của tôi hoàn toàn theo phía cô, nhưng tôi e cách tôi thực hiện có phần giống em gái cô hơn. Tôi không bao giờ muốn xúc phạm, nhưng tôi nhút nhát một cách xuẩn ngốc, tôi thường lộ vẻ lơ là trong khi tôi chỉ bị vụng về do thiên bẩm. Tôi thường nghĩ rằng bản chất tự nhiên của tôi là thích tầng lớp thấp; tôi không mấy thoải mái khi ở giữa những người lạ trong giai cấp quý phái.

Elinor nói:

- Marianne không hề nhút nhát mà tha thứ cho sự thờ ơ của cô ấy.

Elinor đáp:

- Cô ấy biết giá trị của mình quá rõ nên không quy lỗi một cách sai lạc. Tính nhút nhát chỉ là kết quả của mặc cảm tự ti theo cách này hay cách khác. Nếu tôi có thể tự thuyết phục rằng tư cách của mình hoàn toàn thoải mái và phong nhã, tôi sẽ không cảm thấy nhút nhát.

Marianne nói:

- Nhưng anh cũng còn giữ kẽ, đấy lại là tệ hại hơn.

Edward ngạc nhiên:

- Giữ kẽ! Tôi có giữ kẽ thật à, Marianne?

- Vâng, rất giữ kẽ.

Anh đỏ mặt:

- Tôi không hiểu cô. Giữ kẽ! - như thế nào, theo cách nào? Tôi phải nói gì với cô đây? Cô mong tôi phải làm thế nào?

Elinor tỏ lộ ngạc nhiên thấy anh xúc động; nhưng cố cười gạt qua, nói với anh:

- Anh không biết cô ấy rõ để hiểu cô ấy có ý gì hay sao? Anh không biết bất kỳ ai không nói nhanh như cô ấy và không ngưỡng mộ cái mà cô ấy ngưỡng mộ đều bị cô gọi là giữ kẽ, hay sao?

Edward không trả lời. Anh trở lại nghiêm nghị và suy tư, ngồi một hồi lâu trong im lặng và thần thờ.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 18

Elinor quan sát anh bạn cô xuống tinh thần mà cảm thấy bất an. Chuyến thăm viếng của anh chỉ khiến cô hài lòng chút ít, trong khi anh dường như không được vui trọn vẹn. Hiển nhiên là anh không được hạnh phúc; cô cũng mong hiển nhiên là anh vẫn còn đối xử với cô một cách đặc biệt hơn những người khác qua ý tình mà có lần cô chắc chắn đã nhận ra; nhưng cho đến giờ này dường như không chắc anh còn như xưa. Thái độ giữ kẽ của anh đối với cô trong một khoảnh khắc trở nên mâu thuẫn với những gì mà ánh mắt sinh động của anh đã thầm nói lên trước đây.

E

Sáng hôm sau, anh gặp cô và Marianne trong phòng điếm tâm trước khi những người khác đi xuống. Marianne luôn sốt sắng thúc đẩy hạnh phúc của họ càng chóng thành càng tốt, nên cô muốn hai người được riêng tư với nhau. Nhưng trước khi cô bước lên được phân nửa thanh lâu cô nghe cánh cửa hành lang mở ra và, ngoái nhìn lại, cô ngạc nhiên thấy chính Edward đi ra ngoài.

Anh nói:

- Tôi đi đến làng để xem các con ngựa của tôi, vì gia đình chưa sẵn sàng dùng điếm tâm; tôi sẽ trở lại ngay.

o o o

Edward trở lại với thêm lời ca ngợi cảnh quan quanh vùng. Trên đường đi đến ngôi làng, anh đã thấy nhiều cảnh thung lũng đẹp. Ngôi làng ở trên vùng cao hơn nhà nghỉ mát, từ đây mở ra toàn quang cảnh khiến anh rất thích thú. Đây là đề tài thu hút sự chú ý của Marianne, và cô bắt đầu diễn tả ca ngợi của riêng cô về các cảnh quan này, hỏi han anh kỹ càng hơn về những gì làm anh thích nhất.

Edward ngắt lời cô:

- Marianne, cô không nên hỏi quá xa; xin nhớ tôi không có kiến thức về cảnh quan. Qua dốt nát và kém khiêu thẩm mỹ, tôi sẽ xúc phạm cô nếu ta bàn đến chi tiết. Tôi sẽ gọi các triền đồi là nghiêng thay vì dốc đứng hùng vĩ; mặt đất lạ lùng và hoang dại thay vì là nhấp

nhỏ và lượn sóng; cảnh vật ngoài tầm mắt thay vì là xa mờ qua làn sương đục. Cô nên hài lòng với cách thưởng thức mà tôi diễn tả một cách. Tôi gọi vùng đất này là đẹp: các đồi dốc, các khoảnh rừng có nhiều gỗ tốt, thung lũng trông thoải mái và ấm cúng, với các đồng cỏ phì nhiêu, đầy đó vài nông trại ngăn nắp. Tất cả đều đúng như ý tưởng của tôi về một vùng đất đẹp, bởi vì nó hài hòa về đẹp với chuyên dụng; và tôi tin chắc vùng này cũng nên thơ, bởi vì cô tán thưởng nó. Tôi có thể dễ dàng tin rằng cũng có đá sỏi và doi đất, rêu xám và lùm bụi, nhưng tôi không nhận ra. Tôi không biết gì về vẻ nên thơ.

Marianne nói:

- Tôi e anh nói đúng, nhưng tại sao anh lại khoe khoang như thế?

Elinor nói:

- Chị đoán là khi né tránh một tình cảm, Edward lại sa đà vào một tình cảm khác. Bởi vì anh ấy tin rằng nhiều người giả vờ ca ngợi những vẻ đẹp nhiều hơn là chính họ cảm nhận được. Anh khinh thường giả dối như thế, nên khi chiêm ngưỡng vẻ đẹp anh muốn dừng đọng nhiều hơn và ít phân biệt hơn so với tâm hồn của anh. Anh kỹ tính và từ đó sẽ mang thói giả tạo.

Marianne nói:

- Đúng thật là việc chiêm ngưỡng cảnh quan đã biến thành đặc ngữ đơn thuần. Mọi người giả vờ cảm nhận và gắng gượng diễn tả qua khiếu thẩm mỹ và lịch lãm của người đầu tiên định nghĩa thế nào là phong cảnh nên thơ. Tôi có ác cảm với mọi loại đặc ngữ, đôi lúc tôi giữ lấy những cảm xúc cho riêng mình, vì tôi không thể tìm ngôn từ nào để diễn tả ngoại trừ theo mấy lối mòn nhàm chán về nhận thức và ý nghĩa.

Edward nói:

- Tôi tin cô thực sự cảm thấy mọi thích thú với một toàn cảnh tinh tế mà cô cho rằng mình đã cảm nhận được. Nhưng, để đáp lại, chị cô phải cho phép tôi không cảm thấy gì khác hơn là tôi diễn tả. Tôi thích toàn cảnh tinh tế, nhưng không dựa theo các nguyên tắc về vẻ nên thơ. Tôi không thích cây cối bị gãy khúc, vụn vẹo, xơ xác. Tôi say mê những cây cao hùng vĩ, vút thẳng, sum suê lá cành. Tôi không thích những ngôi nhà nghi hư hại, đổ nát. Tôi không yêu dây tầm gai, cây kễ, hoặc thạch nam. Tôi yêu một nông tranh ấm cúng hơn là một tháp canh; những dãy làng ngăn nắp an bình hơn là những thảo khấu anh dũng nhất thế gian.

Marianne nhìn Edward với vẻ ngạc nhiên thú vị, và nhìn chị cô với lòng thương hại. Elinor chỉ cười.

Họ không bàn cãi thêm; và Marianne lại im lặng trong suy tư, cho đến khi cô đột nhiên chú ý đến một vật. Cô đang ngồi kế bên Edward, và trong khi đón nhận tách trà từ tay bà Daswood bàn tay anh đưa ngay trước mặt cô, cho thấy rõ ràng một chiếc nhẫn với một lọn tóc. Cô thốt lên:

- Edward, tôi chưa bao giờ thấy anh mang nhẫn. Có phải đây là tóc của Fanny không? Tôi nhớ nghe chị ấy hứa tặng anh ít tóc. Nhưng tôi nghĩ tóc chị ấy sẫm màu hơn.

Marianne nói ra điều cô nghĩ mà không đắn đo; nhưng khi cô thấy mình đã gây bối rối cho Edward đến thế, nổi bứt rứt vì kém suy nghĩ không thể kém sự bối rối của anh.

Anh đỏ bừng mặt, rồi nhìn thoáng qua Elinor, đáp:

- Vâng, đây là tóc của em gái tôi. Khi đính lên nhẫn, tóc luôn có màu sẫm hơn, cô biết đấy.

Elinor đón nhận ánh mắt của anh, cũng lộ vẻ tỉnh táo như anh. Cũng như Marianne, cô an tâm rằng đây chính là tóc của em gái anh; riêng kết luận của hai người là khác biệt. Trong khi Marianne cho rằng đây là món quà của em gái anh, cô đoán là do lấy trộm hoặc một sự sắp đặt nào đấy mà cô không rõ. Tuy nhiên, cô không cảm thấy si nhục. Ra về không để ý đến những gì đã xảy ra, cô bắt ngay sang chuyện khác. Trong tâm tư cô tự nhủ từ bây giờ trở đi cô sẽ tranh thủ mọi cơ hội để nhìn qua lọn tóc và để xác nhận đúng là màu tóc của em gái anh.

Edward bối rối một hồi lâu, rồi trấn tĩnh lại trong trầm tư. Anh đặc biệt nghiêm nghị trong cả buổi sáng. Marianne tự trách móc thậm tệ về câu nói của mình; nhưng thói quen tự tha thứ có thể còn nhanh chóng hơn, vì cô không mừng tượng được mình đã xúc phạm chị cô đến thế nào.

◦ ◦ ◦

Trước buổi trưa, Ngài John và bà Jennings đến thăm họ để xem xét anh sau khi được tin có một người quý phái đến thăm viếng nhà nghỉ mát. Có bà mẹ vợ hỗ trợ, chẳng bao lâu Ngài John đã khám phá là tên của Ferrars bắt đầu bằng chữ F, và điều này tạo nên một cái mớ để ông khai thác mà giấu cọt Elinor trong tương lai, nhưng ông chưa bắt đầu bây giờ vì họ chỉ mới quen biết Edward. Qua những ánh mắt đầy ẩn ý, cô chỉ nhận thấy là họ đã biết được bao nhiêu qua hướng dẫn của Margaret.

Ngài John không bao giờ thăm viếng gia đình Daswood mà không mời họ đến dùng bữa hôm sau, hoặc dùng trà vào tối hôm ấy. Vào

dịp này, để anh khách được vui hơn và ông cũng vui vì có đóng góp, ông mời cả anh cùng đến. Ông nói:

- Anh phải đến dùng trà với chúng tôi tối nay vì chúng tôi khá quạnh hiu; và ngày mai nhất định anh phải đến dùng bữa tối với chúng tôi vì chúng tôi sẽ có đồng người.

Bà Jennings nhấn mạnh việc cần thiết phải làm:

- Và ai biết được, anh sẽ khởi đầu một buổi khiêu vũ. Thế là hấp dẫn đối với cô đấy, Marianne.

Marianne thốt lên:

- Khiêu vũ! Không thể được! Ai sẽ khiêu vũ?

- Ai nữa! Chính các cô đấy, rồi còn nhà Carey và Whitaker, chắc hẳn rồi. Sao! Cô nghĩ không ai sẽ khiêu vũ bởi vì một người giàu tên nào đó đã ra đi!

Ngày John thốt lên:

- Với cả tâm tư, tôi ước mong Willoughby sẽ trở lại với chúng ta.

Câu này, cùng với gương mặt đỏ hồng của Marianne, làm Edward thắc mắc. Anh hỏi nhỏ cô Daswood lúc này ngồi kế anh:

- Willoughby là ai?

Cô đáp ngắn gọn. Về mặt Marianne càng trở nên đầy ý nghĩa. Edward nhìn và không những đủ hiểu hàm ý của những người khác, mà còn đọc được cảm nghĩ của Marianne vốn đã từng khiến anh cảm thấy khó hiểu. Khi hai vị khách ra về, anh đi ngay đến cô, thì thầm:

- Tôi đã đoán được. Tôi có nên nói cho cô biết tôi đoán gì không?

- Anh có ý gì?

- Tôi có nên nói không?

- Được.

- Thế thì, tôi đoán anh Willoughby thích đi săn.

Marianne ngạc nhiên và ngượng ngùng, tuy thế cô không thể ngăn nụ cười với vẻ tinh nghịch trầm lặng của anh. Sau một khoảnh khắc im lặng, cô nói:

- Ô, Edward! Làm thế nào anh đoán được? Nhưng sẽ đến lúc, tôi hy vọng... tôi tin anh sẽ mến anh ấy.

- Tôi chắc thế.

Anh ngạc nhiên thấy cô sôi nổi và nồng nàn; vì nếu anh không hiểu đây là câu pha trò dựa trên chuyện gì đấy hoặc không có gì cả giữa anh Willoughby và cô, thì hẳn anh sẽ không nhắc đến tên người kia.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 19

Edward lưu lại nhà nghỉ mát trong một tuần. Bà Daswood tha thiết nài ép anh ở lại lâu hơn; nhưng như thể tự hành xác, dường như anh nhất mực muốn ra đi khi cuộc vui với những người bạn của anh lên đến đỉnh điểm. Trong hai, ba ngày cuối, tinh thần anh có khá lên nhiều tuy vẫn còn dao động - càng ngày anh càng yêu mến ngôi nhà và khung cảnh - không bao giờ nói đến chia tay mà không thờ dài - cho biết thời giờ của anh hoàn toàn không vướng bận - thậm chí không chắc sẽ đi đâu khi từ giã họ; nhưng dù sao anh vẫn phải đi.

E

Chưa bao giờ có tuần lễ nào trôi qua nhanh như thế; anh khó tin được thời gian sắp cạn. Anh nói đi nói lại điều này; anh cũng nói đến những chuyện khác, để che giấu tâm tư đảo lộn của anh và đối trá về các động thái của anh. Anh không có niềm vui nào ở Norland. Anh ghét ở lại thành phố; nhưng anh phải đi, hoặc ở Norland hoặc ở London. Anh đánh giá lòng từ tế của họ cao hơn bất kỳ điều gì khác; niềm hạnh phúc lớn lao nhất của anh là được gần bên họ. Tuy thế, anh phải từ giã họ vào cuối tuần, dù họ không muốn và anh không muốn, dù thời giờ của anh không có gì giới hạn.

Elinor cho rằng bà mẹ anh đã gây nên thái độ đáng ngạc nhiên của anh. May mắn cho cô là đã hiểu rất rõ bà mẹ anh, vốn là lý do cho mọi điều lạ kỳ về phần anh con trai. Dù cho thất vọng và bức bối, đôi khi khó chịu về thái độ mù mờ của anh, cô vẫn muốn nghĩ tốt về các động thái của anh. Tính vô tư và độ lượng như thế là do bà mẹ của cô đòi hỏi ở cô để bênh vực cho Willoughby. Tinh thần anh yếu đuối, lại không được coi trọng và nhất quán, phần lớn là vì anh thiếu khả năng tự lập, và anh biết rõ hơn mọi người về thái độ và ý định của bà Ferrars. Chuyến thăm viếng ngắn ngủi, lại khẳng khẳng đòi ra về, đều xuất phát từ cùng xu hướng cam chịu gông cùm, cần thiết để hoàn hoãn với bà mẹ anh. Lời phản nài lâu đời về bổn phận đi ngược với ý muốn, cha mẹ đi ngược với con cái, đều là nguyên nhân của tất cả. Cô sẽ vui mà được biết khi nào các khó khăn này chấm dứt, sự chống đối được nhượng bộ, - khi bà Ferrars được cải hóa và con trai bà được tự do mưu tìm hạnh phúc.

Nhưng từ các ước muốn vô vọng như thế, cô bắt buộc phải tìm an ủi trong việc phục hồi niềm tin yêu của cô về ý tình của Edward, trong hoài niệm về mỗi ánh mắt hoặc ngôn từ của anh khi lưu lại đây, và trên tất cả, trong chứng cứ của sự tôn vinh ấy mà anh thường

đeo trên ngón tay anh.

o o o

Khi ngồi vào bàn điểm tâm sáng hôm sau, bà Daswood nói:

- Edward à, tôi nghĩ anh sẽ được hạnh phúc hơn nếu anh có một nghề nghiệp để dùng thời giờ và tâm trí vào những kế hoạch và công việc. Những người bạn của anh sẽ chịu thiệt thòi, vì anh không thể dành nhiều thời gian cho họ. Nhưng (bà mỉm cười) anh sẽ có thuận lợi cụ thể theo ít nhất một phương diện: anh biết sẽ đi về đâu khi từ giả họ.

Anh đáp:

- Xin bà tin rằng từ lâu tôi đã nghĩ về việc này. Từ trước, hiện nay và có lẽ mãi mãi sau này, tôi bị bất hạnh nặng nề nếu không có công ăn việc làm, không có nghề nghiệp để giúp tôi bận rộn, hoặc để tạo cái gì đấy cho tôi như là vị thế tự lập. Nhưng không may là tính tình tế của tôi, và tính tình tế của những thân quyến, đã tạo cho tôi thành con người bây giờ: nhàn rỗi, vô dụng. Chúng tôi không bao giờ đồng ý với nhau khi lựa chọn nghề nghiệp cho tôi. Tôi luôn thích làm việc cho giáo hội, và hiện giờ vẫn thích. Nhưng gia đình tôi nghĩ như thế là chưa được cao trọng. Họ khuyên tôi gia nhập quân ngũ. Nhưng việc này lại quá cao trọng đối với tôi. Ngành luật tạo con người phong lưu vừa phải: nhiều anh trai trẻ đã thành đạt, có phong cách rất ấn tượng trong tầng lớp thượng lưu, chạy vòng thành phố trên xe độc mã hai bánh trông rất bánh bao. Nhưng tôi không thiết tha với nghề luật ngay cả trong môn học không mấy khó khăn này, tuy gia đình tôi chấp nhận. Còn về hải quân, bình chủng này tạo phong cách, nhưng khi nghĩ đến thì tôi đã quá tuổi. Và, cuối cùng, tôi không bị bức xúc phải có nghề nghiệp gì cả. Không cần mặc áo choàng đồ 1, tôi vẫn có thể bánh bao và phong lưu như người vô công rỗi nghề, và một trai trẻ tuổi mười tám không sốt sắng muốn bận rộn. Vì thế, tôi theo học đại học Oxford và vẫn rảnh rỗi từ ngày ấy.

Bà Daswood nói:

- Vì rảnh rỗi không tạo hạnh phúc cho anh, tôi đoán hậu quả của việc này là những người con trai của anh sẽ được giáo huấn để theo đuổi nhiều ngành nghề khác nhau, như là Columella 2.

Anh nghiêm túc:

- Chúng nó sẽ được giáo huấn để càng khác với tôi càng tốt - khác về cảm nghĩ, về cách hành động, về điều kiện sống, về mọi thứ.

- Này, này, Edward, đây là lời bộc phát từ tinh thần yếu kém. Anh đang trong trạng thái u uẩn, tưởng tượng rằng người nào không

giống anh hẳn được hạnh phúc. Nhưng anh nên nhớ ai cũng buồn như nhau khi chia xa bạn hữu, bất luận họ ở trình độ giáo dục nào hoặc khiếu thẩm mỹ nào. Anh cần nhận ra hạnh phúc của anh. Anh không thiếu gì cả ngoại trừ kiên nhẫn - hoặc gọi theo ngôn từ lồi cuồn hơn, là hy vọng. Sẽ đến lúc mẹ anh cho anh được tự lập như anh mong mỏi; đây là bổn phận của bà, và nó sẽ là bổn phận; chẳng bao lâu bà sẽ vui khi thấy cả tuổi trẻ của anh không bị uổng phí trong bất mãn. Một vài tháng thì uổng phí bao nhiêu?

Edward đáp:

- Tôi nghĩ tôi có thể mất nhiều tháng để làm được cái gì đấy tốt cho tôi.

Tâm trạng chán nản như thế, dù bà Daswood không hiểu, khiến mọi người buồn thêm trong buổi tối chia tay đã đến gần; đặc biệt lưu lại trong cảm xúc của Elinor một ấn tượng bất an phải qua khó khăn và cần thời gian để trấn áp. Nhưng vì cô đã quyết tâm trấn áp và không muốn tỏ lộ nỗi buồn nặng nề hơn là gia đình đã sẵn buồn vì xa cách, cô không theo phương pháp mà Marianne áp dụng một cách khôn ranh trong trường hợp tương tự khi rút vào im lặng, cô đơn và nhàn rỗi. Cách thức của hai chị em khác biệt giống như mục tiêu của họ khác biệt, đều thích hợp để đạt mỗi mục tiêu.

o o o

Ngay sau khi anh ra khỏi nhà, Elinor ngồi vào bàn viết, tìm việc làm bận rộn cả ngày, không gợi ý cũng không né tránh ai nhắc đến tên anh, ra vẻ như chính mình chú tâm vào các công việc của gia đình. Nếu qua cách này cô không thể khuây khỏa nỗi buồn, ít nhất nỗi buồn không nặng thêm, nhờ thế bà mẹ và hai em gái không phải lo lắng về cô.

Đối với Marianne, tư cách này trái ngược hẳn với cô, có vẻ không đáng khen lắm cũng như tư cách của cô không khiếm khuyết lắm. Cô em xác định rất dễ dàng về tư cách tự kiểm chế: với tình cảm sâu đậm thì không đáng kiểm chế. Cô không chối cãi, nhưng đo mặt khi công nhận, là tình cảm của chị cô đúng là trầm tĩnh. Còn về nghị lực của riêng cô, cô cho thấy chứng cứ rõ ràng là cô vẫn yêu thương và tôn trọng chị mình.

Không đóng cửa tự cô lập khỏi gia đình, hoặc bước ra khỏi nhà trong đơn độc để trốn tránh họ, hoặc nằm thao thức cả đêm để suy tưởng, vào những thời khắc khác nhau của mỗi ngày Elinor đều có thể nhàn nhã nghĩ về Edward và về thái độ của Edward trong mọi trạng thái tinh thần khác nhau - triu mến, thương cảm, chấp nhận, chê trách, nghi ngờ. Có nhiều khoảnh khắc, khi mà, nếu không do bà mẹ hoặc hai em gái vắng mặt thì ít nhất do họ bị bận rộn, không ai nói gì với nhau, cô được đơn độc để sống với chính mình. Đương nhiên là tâm tư cô được tự do; tư tưởng cô không bị ràng buộc nơi khác. Quá khứ và hiện tại phải ở trước mặt cô, phải bắt buộc cô để tâm đến, và chiếm lĩnh hoài niệm của cô, suy tư của cô, mộng tưởng của cô.

Từ mơ màng như thế, khi ngồi ở bàn viết một buổi sáng, không lâu sau khi Edward rời xa họ, cô bị đánh thức bởi có khách đến nhà. Cô đang ngồi một mình trong phòng. Cô nghe tiếng cánh cổng sân vườn trước nhà, hướng tầm mắt qua khung cửa sổ, nhận ra một nhóm đông người đang đi đến cửa chính. Trong số đó là Ngài John, Phu nhân Middleton và bà Jennings, nhưng còn thêm hai người khác, một đàn ông và một phụ nữ mà cô chưa quen biết. Cô đang ngồi gần cửa sổ, và ngay khi Ngài John nhận ra cô, ông tách ra khỏi nhóm người đang làm nghi lễ gõ cửa để bước qua bãi cỏ, bắt buộc cô phải mở khung cửa sổ để nói chuyện với ông, tuy chỉ có khoảng cách ngắn giữa cửa sổ và cửa chính, nên họ khó nói chuyện với nhau mà những người khi không nghe được.

Ông nói:

- Này, chúng tôi dẫn đến vài người lạ. Cô thấy họ thế nào?

- Suyt! Họ nghe được.

- Dù họ nghe được cũng không sao. Đây là vợ chồng Palmer. Tôi có thể nói Charlotte xinh lắm. Cô có thể thấy cô ấy nếu nhìn hướng này.

Vi Elinor chắc chắn sẽ gặp cô này trong ít phút mà không phải sở sàng như thế, cô từ chối.

- Marianne đâu? Cô ấy đã chạy trốn vì chúng tôi đến phải không? Tôi thấy chiếc đàn còn đang mở.

- Tôi đoán cô ấy đang đi dạo.

Bà Jennings đi đến, vì không đủ kiên nhẫn đợi cánh cửa mở để kể chuyện của bà. Bà kêu với đến cửa sổ:

- Có khỏe không, cháu yêu? Bà Daswood vẫn khỏe chứ? Còn các em gái cô đâu? Cái gì! Một mình! Cô sẽ lấy làm vui có một nhóm nhỏ ngồi cùng cô. Tôi dẫn anh con rể kia và con gái tôi đến gặp cô. Thử nghĩ họ thành linh đến đây! Tôi nghĩ tôi nghe tiếng xe ngựa đêm hôm qua, khi chúng tôi đang dùng trà, nhưng tôi không ngờ rằng họ đến. Tôi không nghĩ về gì khác ngoài việc Đại tá Brandon có thể đến; nên tôi nói với Ngài John, tôi chắc chắn nghe tiếng xe; có lẽ Đại tá Brandon đang đến.

Giữa câu chuyện của bà, Elinor bắt buộc phải quay đầu phía khác để chào đón những người kia trong đoàn. Phu nhân Middleton giới thiệu hai người lạ. Cùng lúc, bà Daswood và Margaret đi xuống thang lầu. Họ cùng ngồi xuống nhìn nhau, trong khi bà Jennings tiếp tục câu chuyện của bà khi đi vào hành lang, với Ngài John kể bên.

Cô vợ Palmer kém Phu nhân Middleton vài tuổi, và hoàn toàn khác về mọi phương diện. Cô thấp và béo, có khuôn mặt rất xinh, mọi nét đều lộ vẻ hài hước. Cử chỉ của cô không được phong nhã như bà chị, nhưng lời cuốn hơn. Cô đi vào với nụ cười - mỉm cười suốt buổi thăm viếng ngoại trừ khi cất tiếng cười lớn, và mỉm cười khi ra về.

Anh chồng có nét nghiêm nghị ở tuổi hai mươi sáu hoặc hai mươi bảy, với tư thái theo thời thượng và có nhận thức hơn, nhưng không sẵn lòng lấy làm vui hoặc làm cho người khác vui. Anh bước vào phòng với vẻ tự cho mình là quan trọng, khề cùi đầu chào các phụ nữ mà không nói một lời, và sau khi quan sát họ cùng ngồi nhà, cầm lấy một tờ báo trên bàn và đọc liên tục suốt buổi.

Ngược lại, cô vợ Palmer có tố chất vừa lịch sự vừa vui vẻ, và ngay khi ngồi xuống cô đã buột miệng ca ngợi hành lang và mọi vật.

- Này! Quà là gian phòng thú vị! Tôi chưa từng thấy ở đâu quyến rũ đến thế! Mẹ ạ, nghĩ xem, nhà đã được làm đẹp như thế nào so với lúc con ở đây! Con luôn nghĩ đây là nơi ẩm cúng, mẹ ạ (quay qua nhìn bà Daswood), nhưng bà đã biến nó thành quyến rũ! Chị ạ, (nói với Phu nhân Middleton) hãy xem, mọi thứ đều hay hay thế nào ấy! Làm thế nào mà chính em cũng thích ngôi nhà như thế này! Anh Palmer, anh có thích không?

Anh Palmer không trả lời cô, thậm chí không nhướn mắt khỏi trang báo.

Cô cười:

- Anh Palmer không nghe tôi nói, đôi lúc anh chẳng bao giờ nghe. Thật là lạ lùng.

Đây là điều khá mới lạ đối với bà Daswood; bà chưa quen chế giễu ai thiếu quan tâm, và không thể không lộ vẻ ngạc nhiên đối với cả hai.

Trong lúc này, bà Jennings nói oang oang, tiếp tục kể về nỗi ngạc nhiên của bà tối hôm trước khi vừa nhận ra khách đến, nói không dứt cho đến khi kể xong xuôi. Cô vợ Palmer cười thoải mái khi nghe nhắc đến sự ngạc nhiên của họ; và hai, ba lần mọi người đều đồng ý rằng đây là một ngạc nhiên vui sướng.

Nghiêng người về phía Elinor và trong giọng nói khẽ như thể không muốn cho ai khác nghe tuy họ đều ngồi quay quần trong phòng, bà Jennings thêm:

- Mọi người có thể tin chúng tôi vui như thế nào; nhưng, tuy thế, tôi không thể không mong họ đừng đánh xe quá nhanh như thế, hoặc đi quãng đường xa như thế, vì họ đi vòng qua London để lo ít công việc, vì mọi người biết đấy (gật đầu trình trọng và chỉ về cô con

gái bà), không hợp với tình trạng con gái tôi. Tôi muốn cô ấy ở nhà nghỉ ngơi sáng nay, nhưng cô đòi đi theo chúng tôi; cô ấy thiết tha muốn gặp mọi người ở đây.

Cô vợ Palmer cười, bảo cô không hề gì.

Bà Jennings tiếp:

- Cô ấy sẽ phải ở cũ vào Tháng Hai.

Phu nhân Middleton không còn chịu đựng được cuộc trò chuyện như thế, vì bà cố hỏi han anh Palmer có tin gì mới trên báo hay không. Anh trả lời không có gì, rồi tiếp tục đọc.

Ngài John kêu lên:

- Nay, Marianne đến rồi. Bây giờ, Palmer, anh sẽ thấy một thiếu nữ đẹp kinh khủng.

Ông lập tức đi ra hành lang, mở cánh cửa chính, đích thân đưa cô vào. Ngay khi cô bước vào phòng, bà Jennings hỏi có phải cô đã đi Allenham hay không; và cô vợ Palmer cười thật thỏa thích như thể chứng tỏ mình đã hiểu. Anh Palmer chỉ ngược lên kh cô đi vào, nhìn cô một khoảnh khắc, rồi trở lại với tờ báo. Đôi mắt cô Palmer giờ đang dán lên các bức tranh treo quanh phòng. Cô đứng dậy để xem kỹ hơn.

- Ô! Những bức tranh này đẹp làm sao! Đây! Trông thật thú vị! Mẹ ạ, nhìn xem, dễ thương làm sao! Con dám nói khá lôi cuốn; con có thể thưởng ngoạn mãi.

Rồi cô ngồi xuống, chẳng bao lâu quên ngay là có các bức tranh như thế treo trong phòng.

Khi Phu nhân Middleton đứng dậy để ra về, anh Palmer cũng đứng theo, buông tờ báo xuống, co dãn cơ thể và nhìn quanh mọi người.

Cô vợ anh cười:

- Anh yêu, anh đã ngủ gật phải không?

Anh yêu không trả lời; và sau khi xem qua căn phòng chỉ nhận xét là mái quá dốc, trần bị oằn cong. Rồi anh cúi người chào và ra đi

cùng với các người khác.

Ngài John đã khẩn thiết mời mọi người đến Barton Park ngày hôm sau. Bà Daswood không muốn dùng bữa với họ thường xuyên hơn là họ dùng bữa tại nhà nghỉ mát, nên nhất quyết từ chối cho riêng mình; riêng ba cô con gái thì tùy ý họ. Nhưng các cô không hiểu kỳ muốn biết vợ chồng Palmer ăn uống ra sao, nên nghĩ không vui thú gì với họ. Vì thế, các cô cũng muốn từ chối; thời tiết thì thất thường, có vẻ không được tốt. Nhưng Ngài John không hài lòng; ông sẽ gửi xe ngựa đi đón và họ phải đến. Phu nhân Middleton cũng thế: dù không nài ép bà mẹ, bà nài ép ba cô con gái. Bà Jennings và cô Palmer cùng tham gia khẩn khoản, tất cả dường như muốn tránh một buổi họp mặt chỉ trong phạm vi gia đình; và ba cô gái trẻ phải nhận lời.

Ngay sau khi họ ra về, Marianne than van:

- Tại sao họ mời chúng ta? Tiền thuê nhà nghỉ mát này nói là thấp; nhưng ta thuê qua điều kiện ngặt nghèo nếu ta phải đi ăn với họ mỗi khi có bất kỳ ai đến chơi với họ, hoặc họ đến chơi với mình.

Elinor nói:

- Qua những lời mời thường xuyên này, họ không có ý kém lịch sự hoặc tử tế so với những lời mời vài tuần trước. Chính họ không thay đổi nếu những buổi họp mặt của họ trở nên nhọc nhằn và nhạt nhẽo. Ta phải tìm sự thay đổi nơi khác.

1 Áo choàng đỏ: quân phục đặc trưng nước Anh, nên được dùng để chỉ quân nhân Anh hoặc quân đội Anh,.

2 Columella: điển tích này khiến ngay cả nhiều người đọc nguyên tác cũng thấy khó hiểu. Theo một giải thích, Columella là nhân vật trong một tác phẩm năm 1779 của Richard Graves, tin rằng những người con trai của ông phải có nhiều nghề để tránh nhàm chán như ông. Cũng có thể Jane Austen ám chỉ Lucius Moderatus Columella, sống vào thế kỷ 1 thuộc Tây Ban Nha bây giờ, tác giả 12 bộ sách về nhiều ngành nghề nông nghiệp: thổ nhưỡng, quản lý nước, cải tạo đất, trồng trọt, nuôi bò, ngựa, cừu, dê, gà vịt, nuôi cá, nuôi ong, quản lý trang trại...

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 20

Ngày hôm sau, khi các cô nhà Daswood đi vào phòng gia đình của Barton Park qua một cánh cửa, cô Palmer chạy vào từ cánh cửa kia, vẫn có vẻ khôi hài và tươi tắn như bao giờ. Cô nắm lấy tay ba người ra chiều thân thiết nhất, tỏ ý rất vui được gặp lại họ.

N

Ngồi giữa Elinor và Marianne, cô nói:

- Tôi rất vui được gặp các cô, vì ngày hôm nay sẽ vô vị nếu các cô không đến; đây sẽ là chuyện gây sốc, vì ngày mai chúng tôi ra về. Các cô biết không, chúng tôi phải về vì nhà Weston đến thăm chúng tôi. Chuyến đi đến đây là chuyện khá bất ngờ, và tôi không biết gì cho đến lúc cỗ xe chạy đến cổng, rồi anh Palmer hỏi tôi có muốn đi Barton cùng anh hay không. Anh ấy thật là buồn cười! Anh không bao giờ nói chuyện gì với tôi! Tôi lấy làm tiếc vợ chồng chúng tôi không thể lưu lại lâu hơn, tuy nhiên tôi hy vọng chúng ta sẽ gặp lại nhau ở thành phố.

Ba cô con gái bắt buộc phải chấm dứt kỳ vọng này.

Cô Palmer cười, thốt lên:

- Không đi thành phố! Tôi sẽ khá thất vọng nếu các cô không đi. Tôi sẽ tìm một ngôi nhà đẹp nhất trên trần gian cho các cô, kế nhà chúng tôi, ở Quảng trường Hanover. Các cô phải đến, thật đấy. Tôi tin chắc tôi sẽ rất vui làm giám hộ cho các cô bất kỳ lúc nào cho đến khi tôi phải nằm cử, nếu bà Daswood không thích đi ra trước công chúng.

Ba cô có lời cảm ơn nhưng bắt buộc phải cưỡng lại mọi khẩn cầu.

Cô Palmer kêu đến anh chồng, lúc này vừa bước vào:

- Nay, anh yêu, anh phải giúp em thuyết phục các cô nhà Daswood đi thành phố mùa đông năm nay.

Anh yêu của cô không trả lời, và sau khi khẽ cúi đầu chào các phụ nữ, bắt đầu than phiền thời tiết. Anh nói:

- Thật là đáng sợ! Thời tiết như thế này làm cho mọi thứ và mọi người kinh khiếp. Khi có mưa thì trong cũng như ngoài trời đều chán ngắt. Nó làm ta căm ghét mọi người quen biết. Ngài John có ý quái quỷ gì mà không có một phòng bi-a trong ngôi nhà của ông? Không có mấy người hiểu tiện nghi là gì! Ngài John cũng ngu xuẩn như thời tiết.

Những người còn lại chẳng bao lâu đã vào đến.

Ngài John nói:

- Cô Marianne, tôi e hôm nay cô không thể đi dạo đến Allenham như thường nhật.

Marianne lộ vẻ rất nghiêm nghị và không nói gì.

Cô Palmer nói:

- Nay, cô không nên kín đáo với chúng tôi, vì chúng tôi đã biết cả rồi, nói cho cô an tâm; và tôi rất ngưỡng mộ khiếu thẩm mỹ của cô, vì tôi nghĩ anh ấy vô cùng đẹp trai. Cô biết không, chúng tôi ngụ không cách xa anh ấy lắm, - tôi có thể nói không quá mười dặm.

Anh chồng của cô nói:

- Gần đến ba mươi dặm.

- À, thế! Không khác biệt bao nhiêu. Tôi chưa từng đến nhà anh ấy, nhưng họ nói đây là nơi khá dễ thương.

Anh Palmer nói:

- Một nơi kinh tởm nhất chưa từng thấy.

Marianne hoàn toàn giữ im lặng, mặc dù về mặt cô cho thấy cô chú ý lắng nghe câu chuyện của họ.

Cô Palmer tiếp:

- Nó thật sự xấu à? Thế thì tôi đoán phải có ngôi nhà nào khác đẹp đến thế.

Khi mọi người ngồi vào bàn ăn, Ngài John lấy làm tiếc mà nhận xét rằng tất cả chỉ có tám người. Ông nói với bà vợ:

- Em yêu, có ít người như thế này là điều rất khiêu khích. Tại sao em không mời nhà Gilbert đến hôm nay?

- Ngài John, có phải trước đây khi ngài hỏi về việc này, em đã nói rằng không thể được? Họ đã đến dùng bữa với chúng ta kỳ rồi.

Bà Jennings nói:

- Ngài John, ông và tôi, chúng ta không nên theo lễ nghi như thế.

Anh Palmer thốt lên:

- Thế thì bà không có gia giáo.

Cô vợ anh nói qua tiếng cười cổ hủ:

- Anh yêu, anh mâu thuẫn với mọi người. Anh có biết anh khá thô lỗ không?

- Anh không biết anh đã mâu thuẫn với ai khi nói mẹ em là không có gia giáo.

Bà mẹ vợ dễ tính nói:

- Được, anh có thể sỉ nhục tôi tùy thích, anh đã cướp Charlotte từ tay tôi và không thể trả nó lại. Vì thế tôi được tay trên so với anh.

Charlotte cười sảng khoái khi nghĩ rằng anh chồng không thể tổng khứ cô, đặc chí nói cô không màng anh cái gắt với cô ra sao vì hai người phải sống với nhau. Khó có ai xuề xòa hoặc cứ muốn vui vẻ như cô vợ Palmer. Tính tình hờ hững, lảm li và bất mãn của chồng cô không làm cô khổ sở; và khi anh trách mắng hoặc sỉ nhục cô, cô dễ đánh trống lảng.

Cô thì thâm cùng Elinor:

- Anh Palmer thật là kỳ hoặc! Anh không hề biết vui vẻ gì cả.

Sau một ít quan sát, Elinor không thấy anh thật sự xấu tính hoặc thiếu gia giáo như anh muốn tỏ ra thế. Cũng như nhiều đàn ông khác, tính khí của anh có lẽ trở nên cáu kỉnh đôi chút khi nhận ra mình là chồng của một phụ nữ rất ngu xuẩn sau khi đã bị sắc đẹp người

vợ thu hút một cách khó hiểu; nhưng vợ anh biết rằng tư cách như thế là quá thông thường cho bất kỳ người đàn ông nhạy cảm nào nên không thấy bị tổn thương lâu. Cô tin đây chỉ làm một ước muốn độc đáo khiến anh khinh bỉ mọi người, si nhục mọi thứ trước mắt anh. Đây là lòng khát khao muốn tỏ ra vượt trội người khác. Động lực quá thông thường nên không cần phải lấy làm lạ; nhưng tư cách thiếu lịch sự như thế không làm ai, trừ cô vợ, gần gũi được anh.

Giấy lát sau, cô Palmer nói:

- À, cô Daswood thân yêu, tôi muốn cô và em gái cô cho tôi một ân huệ. Giáng Sinh này hai cô có thể đến chơi Cleveland được không? Nay, xin hai cô chấp nhận, - và đến chơi với chúng tôi cùng nhà Weston. Hai cô không thể biết tôi sẽ vui sướng thế nào! Sẽ vui lắm đấy!

Quay sang anh chồng, cô tiếp:

- Anh yêu, anh có muốn hai cô nhà Daswood đến Cleveland không?

Anh khụt khịt mũi:

- Chắc hẳn rồi. Anh đã đến Devonshire không ngoài ý gì khác.

Cô vợ anh nói:

- Nay, hai cô thấy đấy, anh Palmer mong hai cô đến; nên hai cô không thể từ chối.

Cả hai đều nhất quyết từ chối lời mời.

- Nhưng đúng ra hai cô phải đến và sẽ đến. Tôi chắc chắn hai cô sẽ thích mọi thứ. Nhà Weston sẽ ở chơi với chúng tôi, vui lắm. Hai cô không thể biết Cleveland là nơi dễ thương như thế nào, và lúc ấy chúng ta sẽ hoạt náo, vì anh Palmer luôn đi khắp nơi vận động chống bầu cử. Vì thế mà có nhiều người tôi chưa gặp bao giờ đến dùng bữa với chúng tôi, khá hào hứng! Nhưng, tội nghiệp! Anh ấy rất vất vả! Vì anh ấy bị bắt buộc phải làm cho mọi người mến anh.

Elinor không thể giữ nguyên sắc mặt khi cô đồng ý với bốn phận khổ nhọc như thế.

Charlotte nói:

- Khi anh ấy làm việc ở Nghị viện, nghe thật là hấp dẫn! Phải không? Tôi thấy nực cười thế nào ấy! Thật kỳ khôi khi thấy mọi thư từ gửi đến anh mang chữ "M. P." - Nghị viên. Nhưng hai cô có biết không, anh ấy nói, anh sẽ không bao giờ thẳng thắn với tôi? Anh ấy tuyên bố như thế. Có phải không, anh Palmer?

Anh Palmer không để ý gì đến cô.

Cô tiếp:

- Anh ấy không chịu được phải viết lách, anh bảo việc này thật gây sốc.

Anh nói:

- Không, tôi chưa bao giờ nói chuyện gì vô lý như thế. Đừng tổng mọi lạm dùng về ngôn ngữ đến tôi.

- Đấy, hai cô thấy anh ấy kỳ khôi như thế nào. Anh ấy luôn là thế! Đôi lúc anh không nói chuyện với tôi cả nửa ngày, rồi anh đi ra ngoài cùng cái gì đấy thật kỳ khôi - đủ mọi loại trên đời.

Khi họ trở ra phòng khách, cô hỏi Elinor có mến anh Palmer lắm không.

Elinor rất ngạc nhiên, đáp:

- Chắc hẳn rồi, anh trông rất dễ chịu.

- À, tôi vui vì thấy cô mến anh ấy. Tôi đã nghĩ như thế, anh ấy rất hiền. Tôi có thể nói cho cô biết, anh Palmer rất đẹp lòng với cô và hai em gái cô, và cô không thể hiểu được anh sẽ thất vọng như thế nào nếu các cô không đến Cleveland. Tôi không thể nghĩ ra tại sao cô lại từ chối.

Elinor lại bắt buộc phải khước từ lời mời, nói qua chuyện khác để chấm dứt mọi khăn cầu. Cô nghĩ vì họ sống trong cùng một hạt, cô vợ Palmer có thể cho nhiều chi tiết về tư cách của Willoughby, hơn là thu thập từ nhà Middleton vốn chỉ quen sơ với anh; nên cô nôn nóng muốn bất kỳ ai xác nhận phẩm cách của anh nhằm xóa đi mọi e sợ của Marianne. Cô bắt đầu bằng câu hỏi họ có thường gặp anh ở Cleveland không, có quen thân với anh không.

Cô Palmer nói:

- À, có; tôi biết anh ấy rất rõ. Đúng vậy, không phải vì tôi đã tiếp chuyện với anh, nhưng tôi thường thấy anh ở thành phố. Vì lý do này khác, tôi chưa từng đến Barton trong cùng thời gian anh quay lại Allenhurst. Mẹ đã gặp anh ấy một lần ở đây, nhưng lúc ấy tôi đang đi thăm ông chú tại Weymouth. Tuy nhiên, tôi dám nói tôi ít gặp anh ở Somersetshire, chỉ vì không may là anh ấy và tôi không đến đây cùng một lúc. Tôi tin anh ít khi về Combe; nhưng ngay cả nếu anh có ở đây, tôi không nghĩ anh Palmer sẽ đến thăm, vì anh Willoughby ở bên phe đối lập, cô biết chứ, hơn nửa đường đi cũng xa. Tôi biết tại sao cô dọ hỏi về anh ấy, được lắm; em gái cô sẽ cưới anh. Tôi thấy vui kinh khủng về chuyện này, vì như thế tôi sẽ có cô ấy là láng giềng, cô biết đấy.

Elinor nói:

- Thật tình, cô biết về vụ việc rõ hơn tôi, nếu cô có lý do tin rằng sẽ có hôn nhân.

- Đừng giả vờ phủ nhận, bởi vì cô biết không, mọi người đã nói về chuyện này. Tôi cá quyết với cô tôi đã nghe qua chuyện này ở thành phố.

- Cô Palmer thân yêu!

- Tôi lấy danh dự đoan chắc với cô. Tôi gặp Đại tá Brandon sáng Thứ Hai trên Phố Bond, ngay trước khi tôi rời thành phố, và chính ông ấy cho tôi biết.

- Cô làm tôi ngạc nhiên hết sức. Đại tá Brandon nói cho cô biết! Hẳn là cô đã nhầm lẫn. Tôi không nghĩ người như Đại tá Brandon lại loan tin như thế cho một người không liên can, dù là tin chính xác.

- Nhưng tôi đảm bảo với cô mọi việc đúng như thế; để tôi nói cho cô nghe sự việc ra sao. Khi chúng tôi gặp ông ấy, ông quay lại và đi bộ cùng chúng tôi; thế là chúng tôi bắt đầu trò chuyện về ông anh và bà chị tôi, rồi chuyện này chuyện kia. Rồi tôi nói với ông: "Đại tá, thế là, tôi nghe nói có một gia đình mới dời đến nhà nghỉ Barton, và tôi nghe bà cụ tôi nói các cô này rất xinh, và một trong các cô sẽ cưới anh Willoughby ở Combe Magna. Có đúng thế không? Dĩ nhiên ông phải biết vì ông ghé qua Devonshire lúc gần đây".

- Và Đại tá nói gì?

- À, ông ấy không nói gì nhiều; nhưng ra vẻ như ông đã biết đây là sự thật, nên từ lúc này tôi tin là chắc chắn. Tôi thấy vui đấy! Chừng nào hai người làm đám cưới?

- Ông Brandon vẫn khỏe chứ?

- À! Vâng, vẫn khỏe. Ông ấy khen cô lắm, chỉ nói tốt về cô thôi.

- Tôi thấy ngượng vì lời khen của ông ấy. Ông ấy có vẻ là người rất tốt; tôi nghĩ ông rất dễ mến.

- Tôi cũng nghĩ thế. Ông là người có sức thu hút mạnh, nên kể cũng tiếc ông lại nghiêm nghị và tẻ nhạt. Mẹ nói ông ấy cũng yêu em gái cô. Tôi đoán chắc với cô đây là điều nên tự hào, vì không mấy khi ông yêu ai.

- Anh Willoughby được biết đến nhiều ở Somersetshire không?

- À! Có, rất nhiều; - đấy là, tôi không tin nhiều người quen biết anh, vì Combe Magna ở khá xa; nhưng tôi đoán chắc với cô họ đều rất có cảm tình với anh. Ở mỗi nơi anh đến không ai được nhiều người mến như anh, và cô có thể nói với em gái cô như thế. Tôi lấy danh dự mà nói cô ấy may mắn ghê gớm có được anh, vì cô ấy rất đẹp và dễ thương nên cô xứng đáng được tất cả. Tuy nhiên, tôi nghĩ cô ấy không đẹp hơn cô bao nhiêu, xin cô tin tôi; vì tôi nghĩ hai cô đều đẹp cực kỳ, và tôi chắc chắn anh Palmer cũng nghĩ thế, mặc dù tối qua tôi không thể bắt anh ấy nói ra.

Tin tức về cô Palmer quý trong Willoughby không đáng kể lắm, nhưng dù bất kỳ tin nhỏ nhất nào thuận lợi về anh cũng đều làm cô vui.

Charlotte tiếp:

- Tôi rất vui cuối cùng chúng ta đã quen biết nhau. Bây giờ tôi hy vọng chúng ta mãi là bạn thân của nhau. Cô không biết đã bao lâu rồi tôi mong được gặp cô! Thật là thích khi cô được ở tại nhà nghỉ mát. Tôi chắc chắn không có gì bằng! Và tôi rất vui được biết em gái cô sắp kết hôn! Tôi hy vọng các cô sẽ yêu thích Combe Magna 1. Đây là nơi dễ thương theo mọi phương diện.

- Cô đã quen Đại tá Brandon lâu rồi, phải không?

- Vâng, khá lâu; từ lúc chị tôi lấy chồng. Tôi tin ông ấy là bạn đặc biệt của Ngài John.

Rồi hạ thấp giọng, cô tiếp:

- Ông ấy hẳn đã rất đẹp lòng mà cưới tôi, nếu cưới được tôi. Cả Ngài John và Phu nhân Middleton đều rất mong muốn có cuộc hôn nhân này. Nhưng mẹ cho là ông không hợp với tôi, nếu không Ngài John đã đề cập với Đại tá, và chúng tôi đã có thể cưới nhau ngay lập tức.

- Đại tá Brandon có biết đến ý kiến của Ngài John đối với mẹ của cô trước đây hay không? Ông ấy có yêu cô không?

- À, không; nhưng nếu mẹ không chống đối, tôi đoán chắc ông đã chấp nhận tất cả. Ông chỉ gặp tôi không quá hai lần, vì khi ấy tôi còn đang đi học. Tuy nhiên, giờ đây tôi được hạnh phúc hơn. Anh Palmer là mẫu người đàn ông mà tôi thích. <

1 Combe Magna: như đoạn trước đã đề cập, chỉ nơi cư ngụ của anh Wiloughby

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 21

Vợ chồng Palmer trở về Cleveland ngày hôm sau; hai gia đình ở Barton lại được giao hảo với nhau. Nhưng việc này không kéo dài lâu. Ngay sau khi Elinor mang các vị khách cuối cùng ra khỏi đầu óc cô, tự hỏi tại sao Charlotte hạnh phúc đến thế mà không có nguyên do nào, phân vân về anh Palmer hành xử một cách đến thế qua mọi khả năng tài tình, và về hai vợ chồng không hợp nhau một cách kỳ lạ, thì vì lý do giao tiếp, Ngài John và bà Jennings lại nồng nhiệt giới thiệu hai người quen mới cho họ quan sát và nhận xét.

V

Trong buổi sáng đi chơi ở Exeter, họ đã gặp hai phụ nữ trẻ mà bà Jennings hài lòng biết ra là có quan hệ gia tộc với bà, thế là đủ để Ngài John mời hai cô đến Barton Park, ngay sau khi công việc của hai cô ở Exeter kết thúc. Các công việc của hai cô ở Exeter lập tức được gạt qua một bên do lời mời như thế, và Phu nhân Middleton hoảng hốt không ít khi Ngài John trở về, báo cho bà biết gia đình sẽ tiếp đón hai cô gái mà bà chưa hề gặp trong đời. Còn về tính cách thanh lịch của hai cô - ngay cả vị thế tranh anh có thể chấp nhận được ra sao - thì bà không có chứng cứ; vì lời đảm bảo của chồng bà và bà mẹ không đáng gì cả. Tư cách quan hệ họ hàng khiến lời đảm bảo lại trở nên tệ hại hơn. Vì thế, những cố gắng an ủi của bà Jennings không may là đúng lý, khi bà khuyên con gái không nên để ý đến trang phục của hai cô - chỉ vì là chị em với nhau nên họ phải đua đòi với nhau.

Tuy nhiên, vì không thể nào ngăn hai cô đến, Phu nhân Middleton đành phải chấp nhận bằng mọi triết lý sống đời của một phụ nữ có gia giáo, tự bằng lòng với việc trách móc ông chồng nhẹ nhàng năm, sáu lần mỗi ngày.

Hai cô gái trẻ đến; bề ngoài của họ không có vẻ gì kém quý phái hoặc không hợp thời trang. Các bộ áo của hai cô thật sang trọng, thái độ rất lịch sự, họ mến thích ngôi nhà, và trong khi khen ngợi nồng nhiệt các món nội thất, bỗng dưng hai cô tỏ ra yêu mến mê mẩn các đứa trẻ, đến nỗi không đầy một giờ sau khi họ đến, Phu nhân Middleton đã có ý nghĩ tốt đẹp về họ. Bà tuyên bố hai cô đúng là dễ mến; và đối với Phu nhân, cách nói này chỉ ra lòng cảm mến nồng nhiệt.

Qua lời khen ngợi sinh động này, Ngài John dấy thêm tự tin về khả năng phán đoán của ông; nên ông đi ngay đến nhà nghỉ mát để báo tin cho các cô nhà Daswood về chuyến thăm viếng của hai cô nhà Steele, đảm bảo với họ rằng hai cô này là những thiếu nữ dễ

thương nhất trần đời. Tuy nhiên, lời khen tặng như thế không cho biết gì cả; Elinor hiểu rõ rằng những thiếu nữ dễ thương nhất trần đời thì ở Anh quốc đâu đâu cũng có, với mọi thể hình, khuôn mặt, tính khí và kiến thức khác nhau. Ngài John muốn cả nhà đi ngay đến Barton Park để xem mặt hai cô. Một con người hiền hòa, nhân từ! Ông cảm thấy khổ sở ngay cả khi giữ một cô cháu họ thứ ba cho riêng ông.

Ông bảo:

- Hãy đến ngay bây giờ, xin vui lòng đến - các cô phải đến - tôi nhất quyết các cô sẽ đến. Các cô không thể biết tôi mến họ như thế nào. Lucy đẹp ghê gớm, lại còn vui vẻ và dễ mến! Bọn trẻ đã vây lấy cô ấy như thể cô là người quen lâu ngày. Cả hai đều mong mỗi được gặp các cô, vì ở Exeter họ đã nghe nói các cô là những thiếu nữ đẹp nhất trần đời. Tôi bảo họ đây là sự thật, và còn nhiều nữa. Tôi chắc chắn các cô sẽ vui với họ. Họ đã mang một xe đầy đồ chơi cho các đứa trẻ. Các cô có bực mình gì đâu mà không đến? Các cô biết không, hai người là chị em họ của các cô đấy, theo cách hiểu thời thượng. Các cô có quan hệ gia tộc với tôi, hai người kia có quan hệ với vợ tôi, nên tất cả các cô có quan hệ với nhau.

Nhưng Ngài John không thắng thế. Ông chỉ nhận được lời họ hứa sẽ đến trong một, hai ngày kế; rồi ông từ già, lạ lùng về thái độ dửng dưng của họ, đi trở về và khoe khoang về tình cảm của họ dành cho hai cô nhà Steele, cũng như ông đã khoe khoang về tình cảm của hai cô nhà Steele dành cho họ.

o o o

Qua chuyến thăm viếng Barton Park như đã hứa và tiếp theo là được giới thiệu với hai phụ nữ trẻ, các cô nhà Daswood tìm thấy nơi bề ngoài của cô chị, gần ba mươi, vẻ mặt giản dị và không được nhạy cảm, không có gì đáng chiêm ngưỡng. Nhưng với cô kia, không hơn hai mươi hai hoặc hai mươi ba, họ nhận ra vẻ đẹp đáng kể; các đường nét của cô đều rất xinh xắn, và cô có đôi mắt tinh anh, tư thái sang trọng, tuy không lộ vẻ phong nhã hoặc duyên dáng những cũng tạo mẫu người độc đáo. Cừ chỉ hai người đều đặc biệt lịch sự, và chẳng bao lâu Elinor có ý khen họ về nhận thức, khi cô thấy họ tỏ ra dễ mến dưới mắt Phu nhân Middleton qua những chăm chú thường xuyên và tinh khôn. Đối với các đứa trẻ của Phu nhân, họ luôn phần khích, ca ngợi nét dễ thương tuổi thơ, gây cho bọn chúng chú ý, bông đùa với những thói đồng dảnh của chúng.

Thời gian còn lại là cho những yêu cầu thúc bách của phép lịch sự, hai cô dành ra để khen ngợi Phu nhân khi bất kỳ bà làm việc gì, hoặc để xin mẫu cắt may các kiểu áo sang trọng mà Phu nhân đã mặc ngày trước khiến cho họ không ngừng mê thích. May mắn cho những người muốn lấy lòng qua những điểm yếu này, một bà mẹ yêu quý con cái lại thường cả tin nhất, dù bà nằm trong số những người ham hồ nhất khi theo đuổi lời khen ngợi cho đám trẻ của họ. Các đòi hỏi của bà đều quá đáng, nhưng bà sẽ chấp nhận bất cứ cái gì; vì thế

Phu nhân Middleton không ngạc nhiên và hồ nghi về những triu mến và chịu đựng vượt mức của chị em Steele đối với các con của bà. Qua lòng nuông chiều mẫu tử, bà nhìn những hành động xâm lấn sỗ sàng và những trò tác quái mà hai chị em họ phải chịu đựng. Bà nhìn các dải thắt lưng của hai cô bị mở tung ra, tóc họ bị kéo chung quanh vành tai, các túi của họ bị lục lọi, dao kéo của họ bị lên lấy đi, mà vẫn tin rằng đây là những trò vui cho tất cả các bên. Bà không thấy gì là đáng ngạc nhiên ngoài việc Elinor và Marianne ngồi trang nghiêm, không muốn tham dự vào những gì đang diễn ra.

Khi đưa con trai giật lấy chiếc khăn tay của cô Steele và ném ra ngoài cửa sổ, bà nói:

- Hôm nay John thật hiếu động! Nó làm đủ các trò khi.

Chẳng bao lâu sau, khi đưa trẻ thứ hai cầu véo mạnh một ngón tay bà, bà âu yếm nhận xét:

- Williams ham vui thế nào ấy!

Khi triu mến vuốt ve một cô bé ba tuổi không làm ồn trong hai phút trước đây, bà thêm:

- Và đây là con bé Annamaria hiền dịu. Con bé này luôn hiền hòa và trầm lặng - không bao giờ có đứa nào trầm lặng như thế.

Không may là trong khi ban tặng những ôm hôn này, một chiếc kim trên mái tóc Phu nhân khê cào suốt cổ đứa trẻ; từ sự cố hiền dịu gây nên những tiếng thét dữ dội, không hề kém sinh vật nào khác tự nhận là ồn ào. Bà mẹ lo lắng cực độ, nhưng không thể vượt quá thái độ cuồng cuồng của hai chị em nhà Steele; và trong tình hình khẩn cấp gay cấn như thế, cả ba người làm đủ mọi cách nhằm xoa dịu cơn đau của nạn nhân nhỏ tuổi. Bà mẹ bế con bé ngồi trên lòng, bao trùm con bé bằng những nụ hôn; một cô nhà Steele quỳ trên sàn rửa vết thương cho bé bằng nước ướp hoa oải hương 1; cô kia nhồi nhét mấy thỏi kẹo đường vào miệng của bé. Qua cách tương thường như thế do chảy nước mắt, con bé thừa thông minh để hiểu nên tiếp tục khóc lóc. Con bé vẫn la hét và rầm rứt một cách khát khao, đá hai đứa anh vì muốn sờ đến em gái. Mọi liên minh cộng tác làm xoa dịu đều vô hiệu cho đến khi Phu nhân Middleton may mắn nhớ ra rằng trong một cảnh thảm nã tương tự tuần trước, mứt đào đã có công hiệu khi thoa trên thái dương bị bầm. Thế là phương án cứu chữa bằng mứt đào được sốt sắng đề nghị cho vết trầy xước bất hạnh này, và vài tiếng thét đứt đoạn của con bé khi nghe nói cho thấy dường như cô bé không phản đối phương án. Thế nên bé được vòng tay bà mẹ bế ra khỏi phòng để đi lùng liều thuốc, và vì hai đứa anh vẫn muốn đi theo dù bà mẹ khẩn khoản chúng ở lại, bốn cô gái trẻ được hưởng bầu không khí an bình không hề có suốt nhiều giờ trước.

Ngay sau khi họ đi ra, cô Steele nói:

- Tội nghiệp mấy đứa trẻ! Hẳn đây là một tai nạn rất đáng buồn.

Marianne thốt lên:

- Tôi không rõ lắm là đáng buồn ra sao, trừ khi tai nạn này nằm trong tình huống hoàn toàn khác biệt. Nhưng đây là cách thông thường để nâng cao mức báo động, khi mà trong thực tế không có gì đáng báo động cả.

Lucy Steele nói:

- Phu nhân Middleton thật là một phụ nữ hiền dịu làm sao!

Marianne im lặng. Cô không thể nói ra điều mà cô không cảm nhận, dù hoàn cảnh có là vụn vặt đến đâu. Thế là cả nhiệm vụ nói dối khi phép lịch sự đòi hỏi luôn đổ dồn lên Elinor. Cô chỉ cố gắng khi phải thi hành nhiệm vụ này, bằng cách nói về Phu nhân Middleton đến mức nồng nàn hơn là cô cảm nhận, dù vẫn còn kém xa cô Lucy.

Cô chị cả thốt lên:

- Và Ngài John cũng thế, quả thật là một người có sức lôi cuốn!

Ở đây cũng thế, lời khen của cô Daswood, chỉ giản dị và công minh, đưa ra mà không nhằm gây tiếng vang nào. Cô chỉ muốn nhận xét là ông rất vui tính và thân thiện.

- Và họ có một gia đình nhỏ đáng yêu làm sao! Tôi chưa từng thấy những đứa trẻ nào dễ thương như thế trên đời. Tôi thú nhận tôi đã mê chúng nó, đúng thật là tôi thương trẻ em một cách điên cuồng.

Elinor mỉm cười:

- Tôi có thể đoán được từ những gì tôi chứng kiến sáng nay.

Lucy nói:

- Tôi có ý nghĩ, cô cho rằng các đứa nhỏ nhà Middleton được nuông chiều thái quá; có lẽ chúng được cung phụng quá mức; đó là lẽ đương nhiên đối với Phu nhân Middleton. Còn về phần tôi, tôi thích thấy trẻ em đầy hiếu động và nhiệt náo; tôi không chịu được nếu chúng ngoan ngoãn và trầm lặng.

Elinor đáp:

- Thú thật, trong khi tôi thăm viếng Barton Park, tôi không bao giờ ghét bỏ trẻ em ngoan ngoãn và trầm lặng.

Một khoảnh khắc im lặng tiếp theo, rồi được cô Steele ngắt ngang khi cô quá sẵn sàng tiếp tục câu chuyện, thỉnh thoảng cất tiếng:

- Cô Daswood, cô có thích Devonshire không? Tôi đoán cô rất buồn phải lìa xa Sussex.

Có phần ngạc nhiên về câu hỏi quen thuộc, hoặc ít nhất về cách đặt câu hỏi, Elinor đáp đúng thế.

Cô Steele thêm:

- Norland là một vùng đẹp để lạ thường, phải không?

Lucy dường như muốn tìm cách xin lỗi cho chị mình đã suồng sã:

- Chúng tôi nghe Ngài John ca ngợi nhiều về vùng đất này.

Elinor đáp:

- Tôi nghĩ ai đã thấy qua vùng này đều phải mến thích, tuy không phải ai như chúng tôi cũng nhận ra những vẻ đẹp.

- Và ở đó có nhiều trang công tử tuần tú theo đuổi cô không? Tôi đoán ở nơi này cô không có nhiều người như thế; riêng nơi tôi ở, tôi nghĩ luôn có thêm nhiều anh.

Lucy lộ vẻ xấu hổ thay cho cô chị:

- Nhưng tại sao chị nghĩ ở Devonshire không có nhiều thanh niên quý phái như ở Sussex?

- Không, em yêu à, chị không hề giả vờ nói là không có. Chị chắc chắn không có nhiều trang công tử ở Exeter; nhưng em biết chứ, làm thế nào chị nói được có trang công tử tuần tú nào ở Norland. Chị chỉ em các cô nhà Daswood có thể thấy nhàm chán ở Barton, nếu hai cô không gặp gỡ nhiều thanh niên như lúc trước. Nhưng có lẽ các cô trẻ không quan tâm đến thanh niên, tự nguyện sống mà không có đàn ông một cách thanh thản cũng như khi có họ.

"Về phần chị, chị nghĩ số đông họ dễ mến, miễn là họ ăn mặc bánh bao và có tư thái lịch sự. Nhưng chị không thể chịu được khi họ dơ bẩn và thô tục. Em biết không, có anh Rose ở Exeter, một thanh niên phong lưu quý phái, khá đẹp trai, làm thư ký cho ông Simpson; nhưng nếu em chỉ gặp anh ta vào buổi sáng thì anh ta không xứng đáng để gặp."

"Cô Daswood, tôi đoán anh của cô là trang công tử khá trước khi anh kết hôn, vì anh giàu có như thế, phải không?"

Elinor đáp:

- Thú thật, tôi không thể cho cô biết, vì tôi không hiểu rõ ý nghĩa của từ ngữ. Nhưng tôi có thể nói thế này: nếu anh ấy đã từng là trang công tử trước khi kết hôn, anh ấy vẫn là thế, vì anh không có thay đổi nào dù nhỏ nhặt nhất.

- Ôi! Trời ơi! Người ta không bao giờ nghĩ về những anh đã kết hôn là công tử - họ phải làm việc nào khác.

Cô em nói:

- Chúa tôi! Anne, chị không nói chuyện gì khác ngoài mấy công tử; chị sẽ khiến cô Daswood tin chị không nghĩ về việc gì khác.

Rồi để lái câu chuyện sang hướng khác, cô bắt đầu chiêm ngưỡng ngôi nhà và các món nội thất.

o o o

Việc phán xét hạng người như hai cô nhà Steele thế là đủ. Không ai khen ngợi thói suồng sã thô tục và ý nghĩ điên rồ của cô chị; và vì Elinor không mù quáng với sắc đẹp hoặc vẻ tinh anh của cô em để không nhận ra yếu kém về thanh lịch và thẩm mỹ chân chính, cô từ già mà không muốn biết thêm về hai người.

Hai cô nhà Steele thì không như thế. Họ từ Exeter đến, được khen ngợi nồng nhiệt qua cách thức vận dụng Ngài John Middleton, gia đình ông và mọi mối quan hệ của ông. Phần khen ngợi cũng được ban bố rộng rãi cho các cô cháu họ xinh đẹp của ông, mà hai người nói rằng là những thiếu nữ đẹp nhất, phong nhã nhất, có giáo dục tốt nhất và dễ mến nhất họ từng gặp - cũng là những người họ đặc biệt thiết tha muốn quen thân thêm. Vì thế, chẳng bao lâu Elinor nhận ra số phận không tránh khỏi là phải quen thân thêm, vì Ngài John hoàn toàn đứng về phe hai cô nhà Steele; hai chị em có vị thế mạnh không thể trấn áp được. Thế là Elinor phải ép mình chấp nhận tình thân, có nghĩa là hầu như mỗi ngày phải ngồi bên nhau suốt một hoặc hai giờ.

Ngài John không thể làm gì hơn, nhưng ông không biết cần làm gì hơn: theo quan niệm của ông, thân tình có nghĩa là gặp gỡ. Trong

khi cách thức giúp các cô liên tục gặp nhau tỏ ra có hiệu quả, ông cứ nghĩ chắc hẳn họ là bạn thân với nhau.

Phải công tâm với ông, ông đã làm mọi việc trong quyền hạn của mình để khuyến khích các cô nhà Daswood bớt e dè, bằng cách tiết lộ với hai chị em nhà Steele bất cứ điều gì ông biết hoặc ước đoán về tình hình các cô cháu họ của ông, kèm theo các chi tiết tế nhị. Hậu quả là, chỉ sau khi Elinor gặp họ hai lần, cô chị nhà Steele đã chúc mừng em gái cô có may mắn chinh phục được một công tử thật lịch sự kể từ khi đến Barton.

Cô nói:

- Cũng là điều tốt khi cô ấy kết hôn ở tuổi còn trẻ như thế, và tôi nghe anh ấy quả là một công tử, đẹp trai lạ thường. Và tôi hy vọng chẳng bao lâu chính cô sẽ có may mắn như thế, - nhưng có lẽ cô đã lên lút có một người bạn ở đâu đấy rồi.

Elinor biết không nên trông mong, so với trường hợp của Marianne, Ngài John có thể tử tế hơn khi thông tin các hồ nghi của ông về ý tình của cô dành cho Edward. Đúng vậy, trong hai đề tài bông đùa, ông thích bông đùa Elinor hơn, vì có nhiều tình tiết mới hơn, nhiều ước đoán hơn. Sau chuyến thăm viếng của Edward, mỗi khi ngồi ăn với nhau ông đều nâng ly chúc cho hạnh phúc của cô qua đây ẩn ý và nhiều cái gật đầu cùng nháy mắt, như thể để khuyến khích mọi người chú ý. Chữ F - luôn được mang ra bàn tán, tạo vô số chuyện bông đùa, đến nỗi từ lâu đã được gắn liền với Elinor.

Đương nhiên là hai cô nhà Steele giờ được thụ hưởng mọi chuyện bông đùa này. Cô chị tò mò muốn biết tên người quý phái được ám chỉ, tuy được nói đến một cách xác xược nhưng là đề tài để cô dò hỏi sâu vào những chuyện trong gia đình họ. Nhưng Ngài John không muốn đùa cợt mãi với sự tò mò mà ông lấy làm vui được khởi động, vì ông cũng có niềm vui để nói ra cái tên.

Qua giọng thì thầm nghe rất rõ, ông nói:

- Anh này có họ Ferrars, nhưng cô đừng nói ra vì đây là một bí mật.

Cô Steele nhắc lại:

- Ferrars! Anh Ferrars quả là hạnh phúc, phải không? Cái gì! Anh trai của chị dâu cô, hử cô Daswood? Chắc hẳn đây là một người dễ mến; tôi biết anh này rất rõ.

Luôn phải cải chính những lời phát biểu của chị mình, Lucy nói:

- Chị Anne, làm thế nào chị nói như thế được? Mặc dù chúng ta đã gặp anh ấy một đôi lần ở nhà ông chú, nói là biết anh ấy rất rõ là quá đáng.

Elinor nghe tất cả với chú tâm và ngạc nhiên. "Ông chú này là ai? Ông sống ở đâu? Làm thế nào họ có quen biết?" Dù không thích tham gia vào câu chuyện, cô rất muốn được nghe thêm; nhưng không ai nói gì hơn. Lần đầu tiên trong đời, cô nghĩ bà Jennings hoặc là thiếu óc hiểu kỳ hoặc không thích chuyện trò. Cũ chi của cô Steele khi nói đến Edward khiến cô hiểu kỳ thêm; vì bất chợt cô xem ra có vẻ xấu tính, nghi ngờ cô này biết - hoặc giả vờ biết - một điều gì đấy bất lợi cho anh. Nhưng nỗi hiểu kỳ của cô không được thỏa mãn, vì cô Steele không nói thêm gì khi tên anh Ferrars được ám chỉ, hoặc ngay cả khi được Ngài John nhắc đến.

1 Oải hương (Anh ngữ Lavender): loại cây thảo nhỏ, có lá hẹp, hoa nhỏ màu tím. Hoa được ép lấy dầu dùng làm nước hoa, cũng có công dụng gây an thần.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 22

Marianne vẫn không bao giờ chấp nhận những khuyết điểm như xấu xí, thô lỗ, thấp hèn, hoặc ngay cả khác biệt với cô về khiếu thẩm mỹ. Đặc biệt giờ đây, cô thêm ác cảm nên không thể lấy làm vui với hai cô nhà Steele, hoặc khuyến khích hai người cởi mở thêm. Elinor cho rằng mình được họ mến hơn do thái độ lạnh lùng cố hữu của em gái đối với họ khiến ngăn chặn mọi cố gắng làm thân của họ. Điều này sớm hiện rõ ở cả hai cô, nhưng đặc biệt là Lucy không bỏ lỡ cơ hội nào để bắt chuyện với cô, hoặc để củng cố tình thân qua cách trao đổi bình dị và thẳng thắn về tâm tư của mình.

M

Lucy có tố chất khôn khéo; các nhận xét của cô thường công tâm và vui vẻ. Sau nửa giờ chuyện trò, Elinor thường thấy cô dễ mến; nhưng các khả năng của cô không được nền giáo dục hỗ trợ. Cô kém hiểu biết và dốt nát; và sự yếu kém về thẳng tiến tinh thần, việc thiếu kiến thức trong nhiều lĩnh vực thông thường đều không qua mắt được cô Daswood, bất luận mọi cố gắng để tỏ vẻ vượt trội. Elinor nhận ra - và thương hại cho cô này - về sự thiếu quan tâm đến những khả năng mà nền giáo dục có thể giúp cô được trọng vọng.

Nhưng qua cảm nghĩ ít thương mến hơn, Elinor cũng nhận ra các khuyết điểm thiếu tế nhị, thiếu chính trực, kém suy nghĩ như biểu hiện qua những chú mục, những vồn vã, những xu nịnh ở Barton Park. Cô không thể hải lòng lâu dài khi giao du với những người vừa thiếu chân thành vừa kém hiểu biết, người có cách cư xử với những người khác khiến cho mọi chăm chút và kính trọng đối với cô đều trở nên hoàn toàn vô giá trị.

o o o

Một ngày, khi cùng nhau đi dạo từ Barton Park đến nhà nghỉ mát, Lucy nói với cô:

- Tôi đoán chắc cô sẽ nghĩ câu hỏi của tôi là kỳ hoặc, nhưng tôi muốn hỏi, cô có quen biết với mẹ của chị dâu cô, bà Ferrars, hay không?

Elinor thật sự nghĩ câu hỏi rất kỳ hoặc. Nét mặt của cô diễn tả ý nghĩ này, khi cô trả lời rằng cô chưa từng gặp bà Ferrars.

Lucy đáp:

- Thật à! Tôi thắc mắc, vì tôi nghĩ cô hẳn đã thỉnh thoảng gặp bà ở Norland. Thế thì, có lẽ cô nói cho tôi biết bà người như thế nào được không?

Elinor cẩn thận không muốn cho ý kiến chân thật của cô về mẹ anh Edward, và không thiết thỏa mãn tính tò mò dường như vô phép tắc, nên cô chỉ nói:

- Không, tôi không biết gì về bà ấy.

Lucy nhìn cô chăm chú:

- Tôi chắc cô nghĩ tôi thật lạ kỳ khi hỏi về bà ấy theo cách như thế, nhưng hẳn là có lý do - tôi ước mình có thể tiết lộ, nhưng tôi mong cô sẽ công tâm với tôi để tin rằng tôi không có ý vô phép tắc.

Elinor trả lời theo phép lịch sự, và hai người tiếp tục bước đi trong im lặng.

Lucy do dự, rồi trở lại chuyện cũ:

- Tôi không thể chịu được để cô nghĩ tôi tò mò vô phép tắc. Tôi thà làm bất cứ việc gì trên đời hơn là bị một người có ý kiến đáng lắng nghe như cô nghĩ về tôi như thế. Tôi chắc chắn không nên ngại tin tưởng cô. Thật thế, tôi sẽ rất vui được nghe ý kiến phải làm thế nào trong trường hợp khó khăn của tôi; tuy nhiên, không có cơ hội để làm phiền cô. Tôi tiếc cô không quen biết bà Ferrars.

Elinor rất đổi ngạc nhiên:

- Tôi tiếc tôi không quen biết, nếu điều này có thể giúp cô biết ý kiến của tôi về bà ấy. Nhưng thật tình tôi chưa từng biết cô có liên quan đến gia đình này, vì thế tôi thú nhận tôi có phần ngạc nhiên về câu hỏi nghiêm túc như thế đối với tư cách của bà.

- Tôi đoán chắc cô ngạc nhiên, và tôi không thắc mắc gì. Nhưng nếu tôi dám nói hết với cô, cô sẽ không ngạc nhiên như thế. Hiện giờ bà Ferrars không là gì với tôi - nhưng có thể đến lúc - đến lúc nào là tùy thuộc nhiều vào bà ấy, khi chúng tôi có thể quan hệ rất mật thiết với nhau.

Cô cúi gầm mặt, thẹn thùng một cách đáng yêu, nghiêng mặt nhìn người đồng hành để quan sát phản ứng.

Elinor thốt lên:

- Trời đất! Cô có ý nói gì! Cô có quan hệ với anh Robert Ferrars à? Có lẽ nào?

Và cô không hài lòng với ý tưởng có một người em dâu chồng như thế.

Lucy đáp:

- Không, không phải anh Robert Ferrars - tôi chưa từng gặp anh này trong đời, nhưng là (đăm đăm mắt nhìn Elinor) anh cả của anh này.

Lúc này Elinor cảm thấy thế nào? Ngạc nhiên tột độ, có thể là đau đớn, nếu ngay lập tức cô không bác bỏ lời tự thú của Lucy. Cô quay nhìn Lucy trong ngỡ ngàng, không thể ước đoán nguyên nhân hoặc mục đích của câu nói; và dù nét mặt cô có thay đổi, cô đứng im trong ngỡ ngàng, không cảm thấy nguy cơ bị kích động cuồng loạn hoặc ngất xỉu.

Lucy tiếp:

- Cô có thể rất ngạc nhiên, vì trước đây hẳn cô không biết gì về chuyện này. Tôi biết chắc anh ấy không hề tỏ lộ tí gì cho cô hoặc cho bất kỳ ai trong gia đình cô biết bởi vì anh luôn muốn giữ bí mật tuyệt đối, còn tôi cũng giữ kín cho đến lúc này. Không một người thân nào của tôi biết ngoại trừ Anne, và đáng lẽ tôi không nói cho cô biết nếu tôi không tin tưởng cô sẽ giữ kín. Thật tình tôi nghĩ thái độ của tôi khi hỏi nhiều về bà Ferrars có vẻ kỳ hoặc, nên tôi phải giải thích. Và tôi nghĩ anh Ferrars sẽ không phật ý khi biết tôi tin tưởng cô, vì tôi biết anh có ý nghĩ tốt nhất trên đời về gia đình cô, xem cô cùng hai cô em nhà Daswood như là những em gái của anh.

Cô ngưng bật.

Trong một khoảnh khắc, Elinor im lặng. Lúc đầu, cô quá ngạc nhiên không thể nói nên lời; nhưng cuối cùng cô bắt buộc phải nói, và nói một cách thận trọng, trầm tĩnh để che giấu ngạc nhiên và quan ngại:

- Tôi xin phép hỏi, hai người đã hẹn ước lâu chưa?

- Chúng tôi đã hẹn ước với nhau bốn năm nay.

- Bốn năm!

- Vâng.

Mặc dù cảm thấy bị sốc, Elinor vẫn không muốn tin:

- Trước đây tôi không được biết.

- Tuy thế, chúng tôi quen biết nhau đã được nhiều năm. Cô biết không, anh ấy được chú tôi dạy dỗ trong một thời gian khá dài.

- Chú của cô!

- Vâng, ông Pratt. Cô đã nghe anh ấy nói đến ông Pratt không?

Elinor cố đè nén cảm xúc dâng cao:

- Tôi nhớ đã có nghe.

- Anh ấy sống với ông chú tôi trong bốn năm, tại Longstaple, gần Plymouth. Hai chúng tôi bắt đầu quen nhau ở đây, vì mẹ tôi và tôi thường đến thăm chú tôi, và hai chúng tôi đã hẹn ước với nhau ở đây, gần một năm sau khi anh ấy thôi học; nhưng anh ấy hầu như luôn luôn đến ngụ với chúng tôi sau đấy. Như cô có thể đoán, tôi rất ngại hẹn ước với anh ấy khi mẹ anh không hay biết và không được can trọng. Cô Daswood, dù cô không hiểu anh ấy rõ như tôi, hẳn cô đã biết anh ấy có tố chất khiến mộ phụ nữ thiết tha yêu anh chân thành.

Elinor đáp:

- Chắc hẳn vậy.

Cô không biết nói gì hơn; nhưng sau một khoảnh khắc ngẫm nghĩ, qua niềm tin sống lại về danh dự và tình yêu của Edward và về sai lầm của người bạn đồng hành, cô nói:

- Hẹn ước với anh Edward Ferrars! Phải thú thật tôi hoàn toàn ngạc nhiên về chuyện cô nói, nhưng thật ra... xin lỗi cô... nhưng chắc là có nhầm lẫn về người hoặc tên. Chúng ta hẳn không nói đến cùng một anh Ferrars.

Lucy thốt lên, mỉm cười:

- Chúng ta không thể nói đến ai khác. Anh Edward Ferrars, trưởng nam của bà Ferrars, ở Phố Park, là anh của chị dâu cô, bà John Daswood, chính là người mà tôi nói đến. Cô nên nghĩ rằng tôi không thể bị nhầm lẫn về tên của người quyết định cả hạnh phúc cuộc đời tôi.

Trong nỗi hoang mang đau đớn nhất, Elinor nói:

- Điều lạ là tôi chưa từng nghe anh ấy nhắc đến ngay cả tên cô.

- Đúng. Xét qua tình cảnh của chúng tôi, điều này không lạ. Mỗi bận tâm trước nhất của chúng tôi là giữ kín vụ việc. Cô không biết gì về tôi, về gia đình của tôi, do đó cô không thể có cơ hội để nghe đến tên tôi. Và khi anh luôn e ngại em gái anh nghi ngờ, điều đó đủ là lý do tại sao anh không nói ra.

Cô im lặng. Cảm tưởng yên tâm của Elinor đã trĩu nặng, nhưng đầu óc tự chủ không trĩu theo. Qua giọng rõ ràng, cô nói:

- Hai người đã hẹn ước bốn năm.

- Vâng; và ai biết được chúng tôi sẽ chờ đến bao lâu. Tội nghiệp Edward! Chuyện này khiến cho anh héo hắt!

Rồi rút ra một bức tiểu họa từ túi áo, cô thêm:

- Để tránh nhầm lẫn, xin cô vui lòng xem gương mặt này. Bức họa vẽ không đẹp như người thật, nhưng tôi nghĩ cô không thể bị nhầm về người được vẽ. Tôi có bức họa này đã ba năm nay.

Cô đặt bức tiểu họa vào lòng bàn tay của Elinor. Dù còn một thoáng e sợ mình quyết định quá hấp tấp hoặc mong ước tìm ra sự lừa dối, cô không nghi ngờ gì đây là gương mặt của Edward. Cô trao lại bức tiểu họa hầu như lập tức, công nhận đúng là anh.

Lucy tiếp:

- Tôi chưa bao giờ có thể tặng anh ấy bức họa của tôi, và mãi bức rút về việc này vì anh ấy luôn thiết tha muốn có! Nhưng tôi nhất quyết ngay khi có cơ hội sẽ ngồi làm mẫu cho họa sĩ vẽ.

Elinor điềm tĩnh đáp:

- Cô nói đúng lắm.

Rồi họ tiếp tục bước trong im lặng. Lucy nói trước:

- Tôi biết chắc, tôi tin tưởng được cô giữ kín bí mật này, bởi vì cô hẳn biết điều quan trọng đối với chúng tôi như thế nào là không để cho mẹ anh ấy biết việc này; vì tôi biết bà sẽ không chấp thuận. Tôi sẽ không có gia sản khi kết hôn, và tôi đoán bà là một người cực kỳ kiêu hãnh.

Elinor nói:

- Thật tình tôi không muốn tìm hiểu chuyện riêng tư của cô, nhưng cô nghĩ tôi quá quan trọng khi tưởng tượng rằng tôi có thể giúp đỡ. Tôi sẽ giữ kín bí mật của cô, nhưng xin thứ lỗi nếu tôi biểu lộ ít ngạc nhiên về cuộc trao đổi không cần thiết này. Ít nhất cô nên nghĩ rằng dù tôi biết rõ chuyện của cô, thì cũng không phương hại đến bí mật của cô.

Khi nói thế, Elinor chăm chú nhìn Lucy, hy vọng tìm thấy điều gì đầy trên vẻ mặt cô này - có lẽ sự lừa dối trong lời nói. Nhưng vẻ mặt của Lucy không biểu hiện điều gì như thế.

Lucy nói:

- Tôi đã e sợ cô sẽ nghĩ tôi quá tự tiện với cô khi kể về mọi chuyện này. Đúng thật là tôi chưa quen biết cô lâu, ít nhất theo phương diện cá nhân, nhưng tôi đã biết về cô và toàn gia đình cô qua lời kể; và ngay khi vừa gặp cô, tôi hầu như có cảm tưởng như thể cô là người quen thân.

"Ngoài chuyện này, tôi thật lòng nghĩ cần giải thích cho cô rõ sau khi đã dò hỏi về mẹ của Edward; và thật không may là không có ai giúp khuyên bảo tôi. Anne là người duy nhất biết chuyện này, và chị ấy không có óc phán đoán nào. Thật ra, chị ấy gây phiền toái cho tôi hơn là hỗ trợ, vì tôi luôn e sợ chị sẽ tiết lộ bí mật của tôi. Chị ấy không biết giữ mồm giữ miệng, như cô đã thấy. Một ngày nọ, tôi kinh hãi gần chết khi Ngài John nhắc đến tên Edward, e rằng chị ấy sẽ nói ra tất cả."

"Cô không thể hiểu được những gì đã hành hạ tâm tư tôi. Tôi chỉ ngạc nhiên là mình đã còn sống sau những khổ sở phải chịu đựng trong bốn năm qua chỉ vì nghĩ đến Edward. Mọi việc đều trong tình trạng hồi hộp và vô định, và ít gặp anh như thế - chúng tôi gặp nhau không quá hai lần mỗi năm. Tôi lấy làm lạ là tìm tôi chưa đến nỗi tan vỡ."

Đến đây cô rút ra chiếc khăn tay, nhưng Elinor không cảm thương cho cô lắm.

Sau khi lau đi đôi mắt, Lucy tiếp:

- Tôi không rõ có thể tốt hơn cho hai chúng tôi không nếu chấm dứt hẳn quan hệ tình cảm. (Khi cô nói thế, cô nhìn thẳng vào người đồng hành.) Nhưng rồi vào những lúc khác, tôi không đủ cương nghị để làm thế. Tôi không thể chịu đựng với ý nghĩ làm cho anh khổ, vì tôi biết chỉ cần nói thế anh sẽ khổ. Và đây cũng do tôi - vì với tôi anh là tất cả - tôi nghĩ tôi không đủ sức chịu đựng nếu chấm dứt quan hệ. Cô Daswood, trong trường hợp này cô khuyên tôi phải làm sao? Nếu là cô, cô sẽ làm gì?

Ngạc nhiên vì câu hỏi, Elinor nói:

- Xin lỗi, nhưng tôi không thể khuyên cô trong tình huống như thế này. Tùy cô suy xét.

Trong ít phút cả hai đều im lặng, rồi Lucy tiếp:

- Chắc chắn một ngày nào đấy mẹ anh ấy sẽ chu cấp cho anh, nhưng Edward khôn khổ bị thất vọng bởi chuyện này! Cô có nghĩ anh ấy mất tinh thần kinh khiếp ở Barton không? Anh ấy thật khổ sở khi từ già chúng tôi ở Longstaple để đi thăm cô, đến nỗi tôi e cô sẽ nghĩ anh ấy không được khỏe.

- Thế thì, anh ấy đi từ nhà ông chú cô rồi đến thăm chúng tôi, phải không?

- À, đúng. Anh ấy lưu lại nhà chúng tôi nửa tháng. Cô nghĩ anh ấy đi thẳng từ thành phố đến đây hay sao?

Elinor nhảy cảm với mọi tình huống mới chúng nhận tính trung thực của Lucy. Cô đáp:

- Không, tôi nhớ anh ấy bảo tôi rằng anh đã lưu lại gần Plymouth với vài người bạn của anh.

Cô cũng nhớ lúc ấy cô ngạc nhiên vì anh không nói gì thêm về các người bạn này, vì anh hoàn toàn im lặng ngay cả đối với tên của họ.

Lucy nhắc lại:

- Cô có nghĩ anh ấy mất tinh thần không?

- Đúng là chúng tôi có nghĩ như thế khi anh mới đến.

- Tôi van anh ấy phải giữ vững tinh thần kéo cô nghỉ ngơi có chuyện gì; nhưng chuyện này làm anh u uẩn, không thể lưu lại với chúng tôi hơn nửa tháng mà thấy tôi bị ảnh hưởng nặng như thế. Thật tội nghiệp cho anh chàng! Tôi e hiện giờ anh ấy vẫn thế, vì anh biên thư cho tôi trong tình trạng khổ não. Tôi được tin anh ấy ngay trước khi tôi rời Exeter.

Cô rút ra một lá thư từ túi áo, chỉ lung tung cho Elinor xem:

- Tôi nghĩ cô nhận ra nét chữ anh ấy, thật là dễ mến; nhưng thư này không được viết đẹp như bình thường. Tôi nghĩ anh ấy mệt mỏi, vì anh chỉ viết cho đầy trang giấy.

Elinor thấy đây đúng là nét chữ của anh, và cô không còn nghi ngờ. Bức họa ấy, cô tự cho phép mình tin rằng có lẽ do tình cờ mà có chứ không phải là kỷ vật của Edward; nhưng một lá thư chỉ có thể do hẹn ước, không thể do việc gì khác. Trong một khoảnh khắc, cô hầu như bị mất tự chủ - tìm cô trữu nặng và cô gần như đứng không vững. Nhưng cần thiết tuyệt đối phải gắng gượng, và cô nhất quyết chống chọi để tư tưởng không bị suy sụp, nên cô lấy lại tinh thần khá nhanh.

Lucy cho lá thư trở lại vào túi áo.

- Trong mấy lúc xa cách lâu dài như thế này, biên thư cho nhau là niềm an ủi duy nhất cho chúng tôi. Vâng, tôi có một an ủi khác nơi bức họa của anh, nhưng Edward tội nghiệp không được như thế. Chỉ cần có một bức họa của tôi, anh nói anh sẽ được thanh thản. Tôi tặng anh ấy một lọn tóc kết trên mặt một chiếc nhẫn khi anh ấy đến Longstaple kỳ rồi; và anh nói đây là một ít an ủi cho anh, nhưng không bằng một bức họa. Có lẽ cô đã để ý đến chiếc nhẫn khi cô gặp anh ấy phải không?

- Tôi có thấy.

Cô cố giữ giọng bình tĩnh, nhưng dưới bề ngoài bình tĩnh là đợt sóng ngầm xúc động và đau đớn hơn là những gì cô đã từng trải qua. Cô chết lặng, bị sốc, hoang mang.

May mắn cho cô, bây giờ hai người đã về đến nhà nghỉ, và cuộc chuyện trò không thể đi xa hơn. Sau ít phút ngồi với họ, cô Steele trở về Barton Park, và Elinor được một mình để suy ngẫm và khổ não.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 23

Tuy Elinor không mấy tin vào lời nói của Lucy, sau khi ngẫm nghĩ nghiêm túc cô thấy không thể nghi ngờ, khi không thể lý giải tính diên rồ nếu bịa đặt như thế. Vì vậy, Elinor không thể nghi ngờ và không còn dám nghi ngờ về những gì Lucy kể; nhất là lại có các chứng cứ cho mỗi tình huống mà không ai có thể phủ nhận ngoại trừ chính ước vọng của cô muốn phủ nhận. Cơ hội của hai người được quen nhau tại nhà ông Pratt là nguồn cội cho các chuyện về sau, chính đây không thể phủ nhận và là tình huống đáng lo. Rồi chuyến thăm viếng của Edward gần Plymouth, trạng thái u uẩn của anh, bất mãn về chính tương lai của anh, thái độ không dứt khoát với cô, sự hiểu biết mật thiết của các cô nhà Steele về Norland và các quan hệ gia tộc của họ vốn thường làm cô ngạc nhiên. Rồi đến bức tiểu họa, lá thư, chiếc nhẫn, tất cả chứng cứ giúp vượt qua mọi e ngại phải kết án anh một cách bất công, và xác định một sự kiện - mà lẽ công bằng không thể gạt bỏ - cho thấy anh đã đối xử với cô một cách tệ hại.

T

Trong một thời gian ngắn, trong cô chỉ có cảm nhận cho chính mình: oán giận vì hành vi như thế, phẫn nộ vì bị lừa dối. Chẳng bao lâu, những ý tưởng khác và những suy xét khác dấy lên. Có phải Edward đã cố tình dối gạt cô? Có phải anh giả tạo một tình cảm dành cho cô mà anh không rung động? Có phải anh hẹn ước với Lucy từ con tim? Không; hiện tại cô không thể tin, bất luận những gì đã xảy ra trong quá khứ. Tình cảm của anh dành tất cả cho cô. Cô không thể bị lừa dối về điều này. Mẹ cô, hai em của cô, Fanny, tất cả đã nhận ra ý tình của anh hướng về cô lúc còn ở Norland; đây không phải là ảo tưởng do phù phiếm.

Chắc chắn là anh yêu cô. Thật là thanh thản trong tâm hồn khi áp ủ tin yêu như thế! Và giúp cho cô dễ tha thứ cho anh! Anh đáng trách, rất đáng trách, vì đã lưu lại Norland sau lần đầu tiên anh cảm nhận ảnh hưởng của cô đối với anh mạnh hơn là bình thường.

Thật ra, không thể biện hộ cho anh; nhưng nếu anh làm cô bị tổn thương, liệu anh còn bị tổn thương hơn đến đâu? Nếu tình cảnh của cô là đáng thương, tình cảnh của anh là tuyệt vọng! Sự thiếu cẩn trọng của anh làm cô khổ sở một thời gian, nhưng dường như khiến cho anh mất đi mọi cơ hội để có một cuộc đời khác. Đến một lúc cô sẽ được an bình trở lại; nhưng về phần anh, anh trông mong được gì? Liệu anh có được hạnh phúc dù tương đối với Lucy Steele? Dù cho anh không yêu cô này, nhưng quá tính chính trực, cung cách tế nhị

và đầu óc hiểu biết, liệu anh có thể hài lòng với một người vợ như cô ta - dốt nát, tinh ranh, và ích kỷ?

Tuổi mười chín bỗng bột đương nhiên đã làm anh mù quáng với mọi thứ ngoại trừ sắc đẹp và vẻ hồn nhiên; nhưng bốn năm kế tiếp - những năm đáng lẽ mang lại thêm kiến thức nếu biết cách sống - đáng lẽ đã giúp anh được mở mắt về các khiếm khuyết trong giáo dục của cô này. Về phần cô này, cũng thời gian đó chỉ được dùng vào mấy mối giao hảo thấp kém, theo đuổi việc lông bông, có lẽ đã lấy đi vẻ giản đơn vốn có thời đã tạo nên tố chất cho sắc đẹp.

Nếu việc xúc tiến hôn nhân với chính cô có vẻ khó khăn từ phía bà mẹ, liệu khó khăn sẽ càng lớn hơn đến đâu khi so với chính cô, đối tượng của anh chắc chắn kém hơn về gia thế, có lẽ cũng kém hơn về sự sản! Thật ra, với con tim đã xa lánh Lucy, những khó khăn có thể không gây áp lực mà cố kiên nhẫn; nhưng anh lại u uẩn vì trông mong gia đình chống đối và tàn nhẫn để anh được nhẹ nhõm!

Các suy tưởng này tuần tự lướt qua đầu cô trong đau khổ. Cô khóc cho anh hơn là cho cô. Sau cú sốc đầu tiên, cô tin mình đã không làm gì để đáng bị gánh chịu khổ sở, tự an ủi rằng Edward đã không làm gì để đánh mất niềm tôn quý của cô, nên cô nghĩ mình nên tự kiềm chế để mẹ và hai em gái không nghi ngờ. Cô có thể giải đáp một cách thỏa đáng các kỳ vọng của riêng mình, đến nỗi khi cô cùng với họ ngồi vào bàn ăn chỉ hai giờ sau khi cô khổ sở vì mọi hy vọng đã tan biến, không ai có thể nhìn bề ngoài của hai chị em mà biết rằng Elinor đang thầm khóc thương cho các trở ngại muôn đời chia cắt cô và người cô yêu; và rằng Marianne đang mộng mơ về những sự toàn vẹn của một chàng trai có quả tim mà cô bé nghĩ mình đã chiếm trọn, và là người mà cô bé mong đợi được nhìn thấy trong mỗi cỗ xe chạy gần nhà.

Dù phải giấu diếm bà mẹ và Marianne về chuyện bí mật mà cô được tin tưởng nghe thổ lộ, Elinor không đau khổ thêm. Trái lại, cô nhẹ người vì không phải báo tin sự việc khiến họ buồn, cũng không phải nghe lời kết án Edward tuôn ra từ tình thương cường điệu của họ dành cho cô mà khó cho cô bào chữa hộ anh.

Cô biết hai người không thể nâng đỡ mình qua lời khuyên hoặc câu chuyện trò. Tình thương và nỗi buồn của họ sẽ làm cho cô khổ sở thêm, trong khi họ sẽ không khuyến khích hoặc khen ngợi tính tự kiềm chế của cô. Qua các tiệc nuôi cay đắng và còn mới mẻ, cô một mình rần rỗi thêm; và nhận thức đúng đắn của cô hỗ trợ tích cực cho cô, đến nỗi sự cứng cỏi được kiên định, vẻ tươi tỉnh bề ngoài được vững vàng.

Tuy cô khổ sở vì buổi trò chuyện đầu tiên với Lucy, chẳng bao lâu cô thiết tha muốn trao đổi thêm, do nhiều nguyên nhân. Cô muốn nghe lại các chi tiết về hẹn ước giữa hai người, cô muốn hiểu rõ hơn ý tình thật sự của Lucy dành cho Edward là như thế nào, và liệu cô này chân thành đến đâu khi bày tỏ tình cảm với anh. Đặc biệt, qua trò chuyện thêm và giữ bình tĩnh khi trò chuyện, cô muốn thuyết phục Lucy rằng cô không quan tâm đến việc gì khác hơn là qua tư cách một người bạn. Cô e khi mình bị xúc động trong buổi sáng, cô bạn ít

nhất đã đặt nghi vấn. Rất có thể là Lucy dễ ghen tuông với cô: rõ ràng là Edward luôn ca ngợi cô, và đây không phải chỉ do Lucy xác nhận, mà còn vì chỉ trong thời gian ngắn sau khi quen biết, cô này đã tin cậy mà tiết lộ bí mật quan trọng.

Và ngay cả tin tức loan truyền qua cách giễu cợt của Ngài John cũng có một phần trọng lượng. Mà thật thế: trong khi thâm tâm Elinor vẫn vững tin là Edward yêu cô thật lòng, đương nhiên là Lucy sẽ ghen tuông; và nếu đúng thế, sự tin cậy của cô này là chứng cứ. Còn lý do nào khác minh chứng khi cô này thổ lộ, ngoại trừ để Elinor được thông báo rằng Lucy đã chiếm trọn tình cảm của Edward, và rằng phải biết lánh mặt anh trong tương lai? Vì thế, không mấy khó cho cô để hiểu ý đồ của tình địch.

Trong khi cô nhất quyết hành động theo nguyên tắc danh dự và trung tín, chống chọi với tình cảm riêng của cô dành cho Edward và gặp anh càng ít càng tốt; cô vẫn muốn cố thuyết phục cho Lucy hiểu rằng con tim cô không bị thương tổn. Và vì bây giờ cô không có gì đau đớn để nghe về sự việc hơn là những gì đã được nghe, cô không hồ nghi khả năng của mình giữ bình tĩnh để nhắc lại các chi tiết.

Nhưng nhất thời cô không thể tạo ra cơ hội như thế tuy Lucy vẫn sẵn sàng như cô để tận dụng, vì thời tiết không cho phép họ cùng nhau đi dạo những nơi họ có thể dễ dàng xa lánh những người khác. Mặc dù hai người gặp nhau hai ngày một lần thường là tại nhà nghỉ mát nhưng cũng có khi tại Barton Park, họ không thể chuyện trò riêng tư với nhau. Ngài John hoặc Phu nhân Middleton không nhận ra ý nghĩ như thế, nên không tạo cơ hội cho họ chuyện trò, nhất là chuyện trò trong riêng tư. Hai cô chỉ gặp nhau để ăn uống và cười đùa với nhau, chơi bài, hoặc tham dự trò chơi ồn ào nào đấy.

Sau một, hai buổi gặp gỡ như thế được tổ chức mà không cho Elinor được riêng tư với Lucy, Ngài John thăm viếng nhà nghỉ mát một buổi sáng để nhân danh lòng từ bi mà kêu gọi các cô đến dùng bữa tối với Phu nhân Middleton vì ông bận tham dự câu lạc bộ ở Exeter và bà sẽ khá cô đơn vì chỉ có bà mẹ và hai cô nhà Steele. Elinor tiên đoán một cơ hội cho mục đích sẵn có trong đầu cô, được thông thả với Phu nhân Middleton ít nói và có gia giáo hơn là ông chồng thích tụ tập họ trong ồn ào, nên cô lập tức nhận lời mời. Margaret cũng nhận lời, qua sự chấp thuận của bà mẹ. Còn Marianne, tuy không hứng thú gia nhập, nhưng được bà mẹ thuyết phục vì không thể chịu được khi thấy cô tự giam mình xa lánh mọi dịp vui chơi, nên cô cũng đi.

Ba cô gái đến, và Phu nhân Middleton vui mừng được thoát khỏi cảnh đơn chiếc hãi hùng đã đe dọa bà. Buổi họp vô vị đúng như Elinor đã trù liệu, không hề có tư tưởng hoặc phát biểu nào mới lạ, không có gì nhằm chán hơn là mấy bài diễn thuyết kéo dài từ phòng ăn ra phòng gia đình nơi đám trẻ con nhập bọn, và trong khi tất cả ở đây, cô không thể nào bắt chuyện với Lucy. Đám trẻ chỉ đi ra khi đến lúc dọn dẹp bàn dùng trà. Họ bày bàn chơi bài ra, và Elinor bắt đầu tự hỏi làm thế nào để có thời gian chuyện trò. Họ đều đứng dậy để chuẩn bị cho ván bài.

Phu nhân Middleton nói với Lucy:

- Tôi mừng mà thấy cô không định làm nốt cái giỏ của con bé Annamaria tội nghiệp tối nay; vì tôi biết mắt cô sẽ mỏi khi làm việc với hoa văn vàng bạc bên ánh đèn nến. Chúng tôi sẽ tìm cách bù lại sự thất vọng của con bé ngày mai, và tôi hy vọng con nhỏ sẽ không phiền não.

Ấn ý như thế là đủ. Lucy nhớ ra ngay và nói:

- Phu nhân Middleton, thật ra bà đã hiểu lắm. Tôi chỉ chờ xem liệu bà nhóm đủ tay bài mà không cần có tôi hay không, nếu được tôi có thể làm việc với hoa văn vàng bạc. Tôi không muốn cô thiên thần nhỏ thất vọng, và nếu bà cần tôi chơi bài, tôi định sẽ làm nốt cái giỏ sau bữa ăn nhẹ.

- Cô tử tế quá, tôi hy vọng cô sẽ không bị mỏi mắt - xin cô gọi chuông nhờ mang vài cây nến để làm việc được không? Tôi biết con bé đáng thương của tôi sẽ thất vọng nào nề nếu ngày mai không làm xong cái giỏ, vì mặc dù tôi bảo con bé không thể làm xong, tôi biết chắc nó trông mong được làm xong.

Lucy tự mình kéo cái bàn đến gần, ngồi xuống với điệu bộ nhanh nhẩu và tươi tắn, như thể cho thấy không gì vui hơn là làm giúp đứa trẻ hư đồn một cái giỏ với hoa văn vàng bạc.

Phu nhân Middleton đề nghị họ chơi loại bài casino 1. Không ai phản đối, nhưng Marianne với thái độ thiếu phép tắc thường thấy, kêu lên:

- Xin Phu nhân vui lòng cho tôi ngồi ngoài - bà đã biết tôi ghét chơi bài. Tôi sẽ chơi dương cầm; tôi chưa từng chơi lại sau khi người ta đã chinh dây đàn lần rồi.

Và không có nghi thức nào thêm, cô quay người đi đến chiếc dương cầm.

Phu nhân Middleton lộ vẻ như thể bà cảm ơn trời chính bà chưa từng ăn nói thô lỗ như thế.

Cổ xoa dịu sự xúc phạm, Elinor nói:

- Phu nhân biết không, Marianne không thể xa rời lâu chiếc đàn này và tôi không lấy làm lạ, vì đây là chiếc đàn có âm thanh hay nhất mà tôi từng nghe.

Còn lại năm người ở bàn chơi bài.

Elinor tiếp:

- Nếu bỏ bớt được tôi, tôi có thể giúp cuốn giấy cho cô Lucy Steele. Vẫn còn nhiều việc phải làm cho cái giờ đến nỗi tôi nghĩ cô ấy không thể hoàn tất tới nay. Tôi muốn giúp cho nhanh, nếu cô ấy cho phép tôi cùng làm.

Lucy kêu lên:

- Thật ra tôi muốn cô giúp, vì tôi thấy có nhiều việc phải làm hơn là tôi nghĩ ban đầu; và sẽ là chuyện gây sốc nếu ta gây thất vọng cho cô bé Annamaria yêu dấu.

Cô Steele nói:

- Ô! Đấy thật là tệ. Tôi thương cô bé thế nào ấy!

Phu nhân Middleton nói với Elinor:

- Cô thật là tử tế, và vì cô thật lòng thích công việc này, có lẽ cô sẽ đợi đến hội bài sau, hoặc cô muốn thử thời vận bây giờ?

Elinor vui sướng nắm bắt lấy cơ hội đầu, và vì thế chỉ qua cách ăn nói khéo léo một chút mà Marianne không bao giờ thực hiện, cô đã đạt được mục đích của mình, cùng lúc khiến Phu nhân Middleton được hả dạ. Lucy chăm chút dọn chỗ cho cô ngồi, và thế là hai tình định xinh xắn ngồi kế bên nhau, qua mỗi thuận hòa tốt cùng, giúp nhau cùng làm một công việc. Marianne chìm đắm trong âm nhạc của cô và tâm tư của riêng cô, quên bẵng sự hiện diện của các người khác trong phòng. Điều may là chiếc dương cầm được đặt gần hai người, nên bây giờ cô Daswood thấy được an toàn trong bức tường âm thanh để bắt đầu câu chuyện mà không phải lo bàn chơi bài nghe lôm.

1 Casino: loại bài chơi phổ biến từ thế kỷ 17, gồm 2 hoặc 4 người chơi, dùng những lá bài có trên tay để thu lấy những lá bài đặt trên bàn.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 24

Elinor bắt đầu qua một giọng chắc chắn dù thận trọng:

E

- Tôi không xứng đáng với lòng tin cậy mà cô đã đặt vào tôi, nếu tôi không thiết tha tiếp tục trao đổi, hoặc không tò mò gì thêm về sự việc. Vì thế, tôi sẽ không xin lỗi vì muốn bắt chuyện lần nữa.

Lucy nồng ấm:

- Cảm ơn cô vì đã xóa ta mọi e dè qua đó giúp tâm tư tôi được nhẹ nhàng, bởi vì không hiểu sao tôi lo sợ mình đã xúc phạm cô qua những gì tôi kể cho cô nghe ngày Thứ Hai vừa rồi.

Elinor nói qua lòng chân thành nhất:

- Xúc phạm tôi! Làm thế nào mà cô lại xúc phạm tôi được? Tin tôi đi, tôi không hề có ý nghĩ này về cô. Không phải cô đã có một động lực để tin tưởng, khiến tôi cảm thấy vinh hạnh và tự mãn, hay sao?

Đôi mắt sắc bén của Lucy mang đầy ẩn ý khi cô đáp:

- Tuy thế, tôi đoán chắc cùng cô, với tôi dường như cô đã lạnh nhạt và phật ý khiến tôi không an tâm. Tôi nghĩ cô giận tôi, từ lúc ấy tôi đã tự dằn vặt vì đã tùy tiện làm phiền cô với chuyện riêng của tôi. Nhưng tôi rất vui thấy rằng đây chỉ là do tôi tưởng tượng và rằng cô thật tình không trách móc tôi. Nếu cô biết tôi đã được an ủi như thế nào khi mở rộng tâm tư để nói với cô về những gì tôi luôn suy nghĩ trong mọi khoảnh khắc của đời tôi, thì tôi tin sự cảm thông của cô sẽ giúp cô bỏ qua mọi chuyện khác.

- Đúng thật, tôi có thể dễ dàng tin rằng cô sẽ được nhẹ nhõm rất nhiều khi trình bày hoàn cảnh của cô cho tôi nghe, và xin cô tin rằng cô sẽ không bao giờ có lý do để hối hận đã làm việc này. Trường hợp của cô thật là không may: đối với tôi dường như cô bị bao vây

bởi nhiều khó khăn, và cô sẽ cần đến mọi niềm cảm thông hai chiều để hỗ trợ cô. Tôi tin rằng anh Ferrars hoàn toàn lệ thuộc vào mẹ anh.

- Anh ấy chỉ có hai nghìn bảng làm của riêng. Kết hôn với tài sản như thế là chuyện điên rồ, mặc dù về phần mình, tôi có thể dễ dàng vứt bỏ hơn thế nữa mà không than thở. Tôi đã quen sống bằng lợi tức rất nhỏ, và vì anh, tôi có thể xoay xở trong mọi cảnh nghèo; nhưng vì tôi rất yêu anh, tôi không muốn ích kỷ để anh bị tước đoạt mọi thứ mà mẹ anh đáng lẽ cho anh nếu anh kết hôn theo ý bà. Chúng tôi phải chờ đợi, có thể trong nhiều năm. Với hầu hết những người đàn ông khác trên thế gian, đây có thể là viễn cảnh đáng quan ngại; nhưng tôi biết mình vẫn có tình cảm trung kiên của Edward.

- Niềm tin này hẳn là tất cả đối với cô, và chắc hẳn anh ấy cũng được nâng đỡ bởi cùng niềm tin nơi cô. Nếu sức mạnh của tình cảm hai bên có suy yếu, như đã xảy ra giữa nhiều người khác và trong nhiều trường hợp hẹn ước kéo dài bốn năm, thì hoàn cảnh của cô sẽ thật là đáng thương.

Lucy nhìn lên, nhưng Elinor cẩn trọng giữ sắc mặt không thay đổi để khiến lời cô nói ra chiều đáng nghi.

Lucy nói:

- Tình yêu của Edward dành cho tôi đã được thử thách qua việc chúng tôi xa cách nhau trong thời gian lâu, rất lâu kể từ khi chúng tôi hẹn ước lần đầu; nên nếu bây giờ tôi còn cả nghi thì là điều không thể tha thứ được. Tôi có thể tự tin mà nói rằng anh chưa hề khiến tôi phải lo âu một giây phút nào.

Elinor không biết nên mỉm cười hoặc thờ dài với điều cả quyết này.

Lucy tiếp:

- Bản tính tôi thường hay ghen; và do những hoàn cảnh khó khăn trong cuộc đời chúng tôi, do vị thế của anh trong giao tế xã hội hơn tôi nhiều, và do xa cách thường xuyên tôi cũng có xu hướng hồ nghi muốn tìm ra sự thật ngay, nếu khi chúng tôi gặp nhau anh có một chút thay đổi trong cử chỉ, hoặc biểu lộ sa sút tinh thần mà không có lý do chính đáng, hoặc nếu anh nói về một cô gái một cách đặc biệt hơn so với các cô khác, hoặc không còn cảm thấy hạnh phúc như ở Longstaple lúc trước. Tôi không có ý nói tôi hay rình mò hoặc tinh mắt, nhưng trong trường hợp như thế tôi tin chắc mình không thể bị lừa dối.

Elinor nghĩ: "Mọi thứ này đều hay ho gớm! Nhưng không thể áp đặt lên người nào trong hai chúng ta." Sau khoảnh khắc im lặng, cô nói:

- Nhưng cô có ý định ra sao? Hoặc không làm gì cả mà chỉ chờ đến khi bà Ferrars qua đời, là bước đường cùng u buồn và gây sốc? Liệu anh con trai bà có quyết tâm cam chịu việc này, cam chịu nhiều năm buồn tẻ và hồi hộp mà cũng can dự đến cô, hơn là thử liều bị bà mẹ phạt ý một thời gian vì biết sự thật?

- Nếu chúng tôi biết chắc chắn đây chỉ là một thời gian! Nhưng bà Ferrars là một phụ nữ rất kiêu hãnh và kiên định; và trong cơn giận dữ khởi đầu ngay khi nghe sự thật, bà có thể chuyển mọi phần thừa kế cho Robert. Vì lo cho Edward, ý tưởng này làm tôi khiếp sợ mà không dám có hành động gì hấp tấp.

- Và cũng vì cô nữa, vì cô không có thói vụ lợi một cách vô lý.

Lucy lại nhìn qua Elinor, và im lặng.

Elinor hỏi:

- Cô có quen biết anh Robert Ferrars không?

- Tôi không quen biết gì. Tôi chưa từng gặp anh ấy, nhưng tôi tưởng tượng anh ấy không hề giống người anh - ngu xuẩn và là một công tử bột chính hiệu.

Tại cô Steele bắt lấy các lời này giữa đoạn ngắt quãng trong bản đàn của Marianne. Cô lặp lại:

- Một công tử bột chính hiệu! À, hai cô đang nói đến chàng trai trong mộng của họ, tôi biết mà.

Lucy kêu lên:

- Không phải chị ạ, chị đã nhầm ở đây, những chàng trai trong mộng của chúng em không phải là công tử bột.

Bà Jennings cười thỏa thuê:

- Tôi có thể trả lời rằng chàng trai của cô Daswood không phải như thế, vì anh ấy là một trong những anh trai trẻ khiêm tốn nhất, đẹp trai nhất mà tôi đã từng gặp; còn về Lucy, cái cô nhỏ này thật láu lỉnh, không thể biết cô ấy mến anh nào.

Cô Steele kêu lên, nhìn qua hai người đầy ẩn ý:

- Ô, tôi dám chắc chàng trai của Lucy cũng khiêm tốn và đẹp trai nhưng chàng của cô Daswood.

Elinor đỏ mặt mà không thể giữ được tự nhiên. Còn Lucy cắn môi giận dữ nhìn qua người chị. Một khoảnh khắc im lặng, rồi Lucy hạ giọng dù lúc này Marianne đang chờ họ một chỗ che chắn bằng một đoạn concerto tuyệt diệu:

- Tôi sẽ trung thực kể cho cô một phương án mà cuối cùng tôi đã nghĩ ra, để giải quyết sự việc. Thật ra, tôi đã định cho cô biết bí mật này vì cô là bên có liên quan. Tôi biết cô đã gặp Edward thường nên hẳn đã rõ anh ấy thích làm việc với giáo hội hơn là làm những nghề khác. Bây giờ tôi có kế hoạch là anh ấy sẽ thụ phong càng sớm càng tốt, và rồi tôi biết vì cô sẵn lòng giúp anh qua tình bạn và cũng hy vọng cô thương đến tôi, cô có thể dùng ảnh hưởng của mình mà thuyết phục ông anh cô để cho Edward cai quản giáo xứ Norland. Tôi nghĩ chức vụ này sẽ cho lợi tức khá, và người đương nhiệm chắc không sống được lâu nữa. Việc này sẽ đủ cho chúng tôi dựa vào đấy mà kết hôn, rồi sẽ tùy thời gian và hoàn cảnh để chờ đợi những gì còn lại.

Elinor đáp:

- Tôi luôn thấy vui mà chứng tỏ lòng quý trọng và tình thân hữu dành cho anh Ferrars, nhưng cô có thấy ảnh hưởng của tôi trong việc này sẽ hoàn toàn không cần thiết không? Anh ấy là anh của chị John Daswood - thế là đủ để tiến cử với chồng chị ấy.

- Nhưng cô John Daswood sẽ không chấp thuận Edward gia nhập hàng giáo phẩm.

- Thế thì tôi nghĩ ảnh hưởng của tôi sẽ chẳng giúp được gì nhiều.

Hai người lại im lặng ít phút. Cuối cùng, Lucy thở dài:

- Tôi tin cách khôn ngoan nhất là lập tức chấm dứt tình cảnh này bằng cách cắt đứt mối quan hệ của chúng tôi. Chúng tôi dường như bị các khó khăn từ mỗi bên quấy rối, đến nỗi mặc dù quyết định này sẽ làm cho chúng tôi đau khổ trong một thời gian, cuối cùng chúng tôi sẽ được hạnh phúc hơn. Nhưng, cô Daswood, cô có thể cho tôi lời khuyên được không?

Elinor mỉm cười, qua đấy che giấu những cảm xúc rất dao động:

- Không, về sự việc như thế này chắc chắn tôi sẽ không cho lời khuyên. Cô biết rất rõ rằng ý kiến của tôi sẽ không có trọng lượng nào đối với cô, ngoại trừ khi tôi nói theo ý muốn của cô.

Qua vẻ mặt thật nghiêm nghị, Lucy nói:

- Thật ra, cô đã hiểu lầm. Tôi không biết ai khác có óc suy xét chín chắn được tôi đánh giá cao như cô; và tôi thật tình tin rằng, nếu cô nói "Tôi khuyên cô nên tìm mọi cách chấm dứt mối quan hệ với Edward Ferrars vì hạnh phúc của hai người", thì tôi nhất quyết sẽ làm theo lập tức.

Đỏ mặt vì cô vợ tương lai của Edward đã thiếu thành thật, Elinor trả lời:

- Lời khen này thật ra làm cho tôi sợ mà không dám đưa ra ý kiến nào, dù cho tôi đã có ý kiến trong đầu. Cô đã nâng ảnh hưởng của tôi lên quá cao. Chia cách hai người tha thiết cùng nhau gắn bó là điều quá đáng đối với một người bàng quan.

Với chút hờn dỗi, nhấn mạnh từng chữ, Lucy nói:

- Đây chỉ vì cô là một người bàng quan, và tiếp: - nên óc phán đoán của cô có trọng lượng đối với tôi. Nếu cô có thiên vị do cảm nghĩ của riêng cô, thì ý kiến của cô không đáng để nghe theo.

Elinor nghĩ tốt nhất không nên trả lời, kéo hai người có thể khiêu khích lẫn nhau khi trở nên quá thoải mái và cởi mở không hợp cách. Cô còn nhất quyết không bao giờ đề cập đến chuyện này nữa. Hai người lại chìm trong im lặng nhiều phút, và Lucy vẫn là người đầu tiên tiếp tục. Cô nói qua về tự miễn cổ hữu:

- Cô Daswood, mùa đông này cô sẽ đi thành phố chứ?

- Chắc chắn là không.

Đôi mắt cô kia sáng lên:

- Tôi lấy làm tiếc; tôi sẽ rất vui nếu được gặp lại cô ở đó. Nhưng tôi nghĩ dù có nói thế, cô sẽ đi. Chắc chắn là anh và chị cô sẽ mời cô đi với họ.

- Nếu có thể, tôi cũng không có quyền chấp nhận lời mời của họ.

- Thật là không may! Tôi đã tin sẽ gặp cô ở đó. Vào cuối Tháng Giêng, chị Anne và tôi sẽ đi thăm vài người thân vì trong mấy năm qua họ cứ mong chúng tôi đến! Nhưng tôi chỉ muốn đi gặp Edward. Anh sẽ ở đó vào Tháng Hai, nếu không tôi chẳng thấy London có gì vui thú cả. Tôi không hào hứng với thành phố này.

Chẳng bao lâu. Elinor được gọi đến chơi hội bài kè, và vì thế buổi trò chuyện riêng tư của hai cô phải chấm dứt mà không ai lường lự, vì mỗi cô vẫn mang ác cảm với nhau như lần trước. Elinor ngồi xuống bàn chơi bài với nỗi u uẩn là Edward không những không yêu người sẽ làm vợ anh, mà còn không có cả cơ may để có hạnh phúc dù tương đối trong hôn nhân, dù do tình yêu chân thành của cô ta tạo ra. Chỉ vì ích kỷ mà một phụ nữ muốn giữ lấy người đàn ông trong hôn ước, trong khi dường như cô hiểu rất rõ rằng anh không còn hứng thú.

Từ lúc này trở đi, Elinor không bao giờ nhắc lại sự việc. Riêng Lucy ít khi bỏ lỡ cơ hội để khơi mào, nhất là khi cô báo tin mình sung sướng nhận được một lá thư của Edward. Elinor chỉ đón nhận qua thái độ bình thản và thận trọng, và lảng tránh một cách lịch sự, vì cô cảm thấy các cuộc trò chuyện như thế biểu hiện sự buông thả không đáng có đối với cô kia, mà cũng không hay cho mình.

Chuyến thăm viếng của hai cô nhà Steele tại Barton Park kéo dài hơn thời gian hàm ý trong lời mời đầu tiên. Hai cô được yêu mến; chủ nhân cần đến hai cô. Ngài John không muốn nghe việc hai cô phải ra đi; và mặc dù có nhiều công việc đã hẹn trước ở Exeter, mặc dù tối cần thiết phải trở về ngay mỗi tuần, hai cô được khản khoản lưu lại trong gần hai tháng, và để trợ giúp cho một lễ hội sắp đến vốn đòi hỏi nhiều buổi họp mặt và đại tiệc để phô diễn tầm quan trọng.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 25

Mặc dù bà Jennings có thói quen sử dụng phần lớn thời gian trong năm tại nhà của các con và bạn bè, bà vẫn có nơi cư ngụ ổn định cho riêng mình. Kể từ cái chết của chồng bà, người đã làm ăn thành công ở một khu vực kém thanh lịch của thành phố, vào mỗi mùa đông bà đến ngụ tại một ngôi nhà ở Quảng trường Portman. Khi Tháng Giêng gần đến, ý nghĩ của bà là quay trở về ngôi nhà này, và do đó một ngày - rất thịnh linh và không hề rào đón - bà mời hai cô chị nhà Daswood đi theo mình.

M

Elinor không để ý thấy gương mặt em gái ửng hồng và vẻ sống động cho thấy sự hào hứng, lập tức từ chối cho cả hai chị em một cách khéo léo nhưng cương quyết, vì cô tin mình nói theo ý muốn của cả hai. Cô viện lý do là không thể xa rời bà mẹ vào mùa này trong năm.

Bà Jennings có phần ngạc nhiên, lập tức nhắc lại lời mời:

- Ôi, Chúa tôi! Tôi tin chắc mẹ hai cô có thể xa cô mà không có vấn đề gì, và tôi muốn van nài hai cô cho tôi một ân huệ làm bạn đồng hành với tôi, vì ý tôi đã quyết. Đừng tưởng tượng hai cô sẽ làm phiền tôi gì cả, vì tôi sẽ để các cô được tự do thông thả. Chỉ cần gửi Betty đi xe trạm, và tôi hy vọng có đủ tiền chi trả cho việc này. Ba chúng ta sẽ đi thoải mái trên cỗ xe của tôi; và khi chúng ta đến thành phố, nếu có nơi nào hai cô không muốn tháp tùng tôi, chẳng sao cả, lúc nào các cô cũng có thể đi cùng một trong hai con gái của tôi.

"Tôi chắc chắn mẹ hai cô sẽ không phản đối; vì tôi đã có may mắn gả chồng xong cho cả hai đứa con gái nên bà sẽ nghĩ tôi là người bảo mẫu thích hợp cho các cô; và nếu tôi không thể giúp các cô có hôn nhân tốt đẹp sau khi tôi đã xong việc, đây sẽ không phải lỗi do tôi. Tôi sẽ nói tốt về các cô cho mọi anh trai trẻ; các cô cứ tin nơi tôi."

Ngài John nói:

- Tôi có ý kiến là cô Marianne sẽ không phản đối kế hoạch như thế, nếu chị của cô cũng đi theo. Quả là không phải nếu cô không có

một ít vui thú chỉ vì cô Daswood không muốn. Cho nên tôi khuyên bà và cô em cứ lên đường đi thành phố khi cảm thấy chán Barton, mà không cần phải nói gì với cô Daswood.

Bà Jennings thốt lên:

- Được. Tôi sẽ vui ghê gớm nếu có cô Marianne cùng đi bất luận cô Daswood đi hay không, chỉ có điều là càng đông càng vui, và tôi nghĩ có hai chị em đi cùng thì thuận tiện hơn; bởi vì nếu họ chán tôi, họ có thể trò chuyện cùng nhau và cười đùa sau lưng tôi về cung cách cổ lỗ của tôi. Nhưng tôi phải có một trong hai cô, nếu không được cả hai. Cảm ơn trời! Nghĩ xem làm thế nào tôi có thể sống đơn độc: tôi đã quen có Charlotte bên cạnh cho đến mùa đông này. Nào, cô Marianne, bắt tay đồng ý đi, và nếu cô Daswood dằn dả thay đổi ý định thì càng hay.

Marianne nồng ấm nói:

- Tôi xin cảm ơn bà, thật lòng cảm ơn; lời mời của bà khiến tôi nhớ ơn mãi và cho tôi niềm vui - vâng, hầu như là niềm vui lớn nhất mà tôi có thể nhận được. Nhưng mẹ tôi - bà mẹ thân yêu và hiền dịu nhất - tôi thấy chị Elinor nói đúng, và nếu mẹ chúng tôi phải buồn và vất vả vì chúng tôi đi vắng... Ồ! Không, không có gì khuyến dụ tôi xa bà. Không nên có dằn co ở đây.

Bà Jennings lại trấn an rằng bà Daswood có thể cho hai cô đi mà không bị ảnh hưởng gì.

Elinor bây giờ đã hiểu ý em gái, thấy ngoài vẻ dửng dưng còn là sự nôn nóng muốn gặp lại Willoughby, nên cô không còn từ chối đi theo kế hoạch mà chỉ nói chờ bà mẹ quyết định, tuy không trông mong bà sẽ ủng hộ mình để từ chối chuyến đi mà chính cô không thể ưng thuận dùm Marianne và cô cũng có lý do riêng để né tránh. Mỗi khi Marianne muốn việc gì, bà mẹ đều sốt sắng hưởng ứng - cô không trông mong gây được ảnh hưởng cho bà về tính can trọng trong chuyện tình cảm vì cô không bao giờ có thể truyền đạt đến bà sự hồ nghi; và cô không dám giải thích động lực khiến cho cô từ chối đi London.

Còn Marianne, tuy vốn khó chiều và đã quá quen với cung cách của bà Jennings mà cô thường chán ghét, bây giờ lại phớt lờ mọi phiền toái do bà đã gây ra và bất chấp những việc có thể làm cô chị thương tổn trong khi theo đuổi mục tiêu của mình. Đây là bằng chứng rõ ràng cho thấy cô xem mục tiêu này quá quan trọng. Dù qua những gì đã xảy ra, Elinor vẫn không thể chuẩn bị tinh thần để đối phó.

Khi được biết về lời mời, bà Daswood tin rằng hai cô con gái sẽ có dịp vui thích và, qua lòng quan tâm tha thiết, thấy rõ tâm tư của Marianne đặt nặng vào chuyến đi như thế nào. Thế là bà không muốn nghe hai cô con gái từ chối viện lý do về bà, khẳng khái bảo họ

nên nhận lời; và rồi qua niềm hân hoan cố hữu bà bắt đầu mừng tượng một số lợi điểm cho hai cô từ cuộc xa cách này. Bà thốt lên:

- Mẹ rất thích kế hoạch này, đúng như ý mẹ mong mỏi. Margaret và mẹ sẽ được thuận lợi như hai con. Khi hai con và nhà Middleton đã đi, hai mẹ con ở nhà sẽ cùng nhau có thời gian thanh tịnh, vui thú cùng sách vở và âm nhạc! Khi hai con trở về, hai con sẽ thấy Margaret là một người khác hẳn! Mẹ cũng có một kế hoạch nho nhỏ sửa chữa phòng ngủ của hai con, bây giờ có thể tiến hành mà không làm phiền ai. Thật đúng là hai con nên đi thành phố; mẹ muốn mỗi con gái ở tuổi này làm quen với cung cách và thú vui ở London. Và bằng mọi cách nên gặp anh của hai con, cho dù anh hoặc vợ anh có lỗi gì, khi mẹ xét qua cha anh ấy là ai, mẹ không thể chịu được khi các con xa lìa nhau.

Elinor nói:

- Dù là với lo lắng thường xuyên cho hạnh phúc của các con, mẹ đã xóa bỏ mọi ngáng trở do chuyến đi này gây cho mẹ, nhưng vẫn còn một trở ngại mà con nghĩ không thể dễ dàng vượt qua.

Marianne sầm mặt xuống:

Bà Daswood hỏi:

- Elinor cần trọng thân thương của mẹ có ý nói gì? Con gái mẹ định mang đến trở ngại kinh khủng nào đây? Nói cho mẹ nghe chi phí của việc này.

- Ý con là, mặc dù con nhận rõ lòng tốt của bà Jennings, bà không phải thuộc tầng lớp hợp cho chúng con giao du, mà cũng không thể bảo vệ chúng con để tránh hậu quả.

Bà mẹ đáp:

- Con nói rất đúng, nhưng về tầng lớp của bà, cách biệt với những người khác, con sẽ không giao du nhiều với họ là bao, và hai con sẽ hầu như luôn luôn xuất hiện trong công chúng cùng với Phu nhân Middleton.

Marianne nói:

- Nếu chị Elinor ngại ngùng vì có ác cảm với bà Jennings, ít nhất điều này không nên ngăn cản con nhận lời mời của bà. Con không kỹ tính như thế, và con tin chắc con dễ dàng chịu đựng được mọi thứ phiền hà.

Elinor không thể nén nụ cười về biểu hiện dửng dưng với cung cách của một người mà cô vẫn thấy khó khăn thuyết phục Marianne nên xử sự qua lễ độ có chịu đựng. Cô quyết định nếu em gái mình nhất quyết muốn đi, cô cũng sẽ cùng đi. Cô nghĩ không phải phép nếu để đầu óc suy xét non nớt của Marianne dẫn dắt em gái, hoặc bà Jennings có thể bỏ mặc Marianne ra ngoài vui chơi để bà được thoải mái trong nhà bà. Cô cảm thấy dễ dàng chấp nhận ý định này hơn, khi nhớ lại Lucy cho cô hay rằng Edward Ferrars sẽ không đến thành phố trước Tháng Hai; và rằng chuyến đi của họ có thể chấm dứt trước khi anh đến mà không phải rút ngắn thời gian nhiều.

Bà Daswood nói:

- Mẹ muốn cả hai con đi, không có lý gì mà từ chối. Hai con sẽ có nhiều vui thú ở London đặc biệt là khi đi với nhau; và nếu Elinor có khi nào hạ mình để chuẩn bị vui chơi, con sẽ đi được nhiều nơi; con cũng có thể củng cố mối quan hệ với gia đình chị dâu của con.

Elinor đã thường hy vọng có cơ hội cho bà mẹ nhận ra không mong vào tình cảm giữa Edward và cô, để bà sẽ không bị sốc lắm khi cả sự thật được phơi bày. Bây giờ, dù gần như tuyệt vọng, cô cố tỏ ra trầm tĩnh:

- Con rất mến Edward Ferrars và luôn vui khi gặp anh; nhưng đối với những người khác trong gia đình anh, con đều hoàn toàn không màng đến, dù cho con đã từng quen biết họ hay chưa.

Bà Daswood chỉ mỉm cười mà không nói gì. Marianne nhướn mắt lên ngạc nhiên, còn Elinor ra dấu là em gái nên liệu giữ mồm giữ miệng.

Sau khi trò chuyện thêm đôi chút, cuối cùng họ đồng ý là nên toàn tâm nhận lời mời. Bà Jennings vui sướng tột độ khi nghe tin, với nhiều lời trấn an là hai cô sẽ được bà chăm sóc tử tế; và đây là niềm vui không chỉ dành cho bà. Ngài John cũng hài lòng; vì đối với một người đàn ông luôn bồn chồn khi ít có người bên cạnh, có hai người thêm vào những cư dân ở London là điều đặc biệt. Ngay cả Phu nhân Middleton cũng chịu khó tỏ ra hài lòng, khác với bản tính của bà. Về phần các cô nhà Steele, nhất là Lucy, khi nghe tin, họ chưa từng vui như thế bao giờ.

Elinor chấp nhận mọi sắp xếp đi ngược lại ý muốn của mình qua ít ngại ngùng hơn là cô nghĩ lúc đầu. Về phần cô, bây giờ không còn vấn đề nên đi thành phố. Khi nhìn bà mẹ hoàn toàn hài lòng với kế hoạch và cô em sướng thỏa qua sắc diện, tiếng nói và cử chỉ trở lại sinh động như xưa và còn nâng lên quá mức sướng thỏa bình thường, cô không còn bất mãn với nguyên do và không muốn cho phép mình hồ nghi về hậu quả.

Niềm vui của Marianne hầu như vượt mức hạnh phúc, cũng lớn lao như nỗi xao động trong tâm tư và trạng thái bồn chồn được lên

đường. Cô chỉ bình tâm lại khi bịn rịn với bà mẹ, và vào lúc chia tay nỗi buồn của cô trở nên quá đáng. Nỗi buồn của bà mẹ không hẳn kém, riêng Elinor là duy nhất trong ba người xem sự chia ly không đến nỗi như vĩnh biệt.

Họ khởi hành vào tuần lễ đầu Tháng Giêng. Gia đình Middleton sẽ đi sau khoảng một tuần. Các cô nhà Steele còn lưu lại Barton Park và chỉ lên đường với những người còn lại trong gia đình.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 26

Khi bắt đầu chuyển đi dưới quyền bảo mẫu của bà Jennings mà cũng là khách của bà, ngồi chung cỗ xe với bà, Elinor nghĩ về mình mà ngạc nhiên về tình cảnh hiện giờ: chỉ qua thời gian ngắn quen biết với bà, hoàn toàn không hợp nhau về tuổi tác và tính khí, và quá nhiều chống đối lại kế hoạch này chỉ vài ngày trước! Nhưng qua hào khí trong hạnh phúc của tuổi trẻ mà Marianne và bà mẹ cùng chia sẻ, các chống đối này đã bị lấn át hoặc phớt lờ. Dù đôi lúc nghi ngờ sự chung thủy của Willoughby, Elinor chứng kiến sự bộc phát của ước vọng lấp đầy trong tâm hồn và tỏa ra trên đôi mắt của Marianne mà cảm thấy so với em gái, viễn cảnh của mình thật trống rỗng, tâm trạng của mình thật vô vị. Cô ước ao được ở trong hoàn cảnh của Marianne để có cùng mục đích sinh động trước mắt, áp ủ cùng điều khả dĩ về hy vọng.

K

Tuy nhiên, bây giờ, trong một thời gian ngắn, rất ngắn, sẽ đủ để nhận ra những ý định của Willoughby là như thế nào; rất có thể anh đã đến thành phố. Thái độ nôn nóng của cô em về chuyến đi cho thấy cô trông mong được gặp lại anh ở đó. Elinor chủ định không những sẽ tìm hiểu những khía cạnh mới trong tính cách của anh so với những gì cô đã quan sát và nghe người khác nhận xét, mà còn để ý xem xét cử chỉ của anh đối với em gái, hầu nhận ra anh là người như thế nào và có ý định gì. Nếu điều cô quan sát không được khả quan, cô nhất quyết sẽ làm cho em gái sáng mắt ra. Còn nếu kết quả ngược lại, cô sẽ có phản ứng khác - lúc ấy cô sẽ gắng không có so sánh ích kỷ nào, dẹp bỏ mọi tiếc nuối có thể khiến cô kém vui với hạnh phúc của em gái.

Cuộc hành trình của họ kéo dài ba ngày. Thái độ của Marianne trong chuyến đi là ví dụ sinh động cho bà Jennings thấy những ngày sắp đến cô sẽ xuê xoa và dễ kết bạn như thế nào khi đi cùng với bà. Elinor im lặng gần suốt đường đi, đắm chìm trong các suy tưởng của riêng mình, ít khi tự bắt chuyện, ngoại trừ khi có phong cảnh đẹp trong tầm mắt khiến cô thốt lên lời ca ngợi chỉ nói với cô em.

Sau đấy, để chuộc lỗi cho thái độ này, Elinor lập tức nhận lấy vai trò lịch sự mà cô tự chỉ định cho mình, tỏ ra chăm sóc bà Jennings, trò chuyện với bà, cười đùa với bà, lắng nghe bà nói mỗi khi có thể được. Riêng bà Jennings đối xử thật tử tế với cả hai, luôn hỏi han xem hai cô có thoải mái và vui thích không; chỉ phiền hà khi không thể bảo họ tự chọn thức ăn ở quán trọ và cũng không được nghe họ thú

nhận thích món cá hương hơn là cá thu, hoặc thịt gia cầm hơn là sườn cừu.

o o o

Họ đến thành phố vào lúc ba giờ chiều ngày thứ ba, vui mừng được giải thoát khỏi cỗ xe tù túng, sẵn sàng hưởng thụ mọi xa xỉ của một lò sưởi ấm cúng.

Ngôi nhà có kiến trúc đẹp, lại được trang bị nội thất đẹp; và hai cô gái trẻ lập tức được đưa vào một phòng ngủ thật thoải mái. Trước kia đây là phòng của Charlotte, và phía trên bệ lò sưởi vẫn còn treo bức tranh phong cảnh bằng lụa màu mà cô yêu thích, để làm bằng chứng là cô đi học ở một trường nổi tiếng trong thành phố.

Vì còn hai giờ mới đến bữa ăn, Elinor quyết định dùng thời giờ để biên thư cho bà mẹ, và cô ngồi xuống để bắt đầu. Trong chốc lát, Marianne cũng sửa soạn viết một lá thư.

Elinor nói:

- Marianne, chị đang viết thư về nhà; nếu em trì hoãn thư của em một, hai ngày có phải tốt hơn không?

- Em không viết cho mẹ.

Elinor không nói gì thêm. Cô chợt nghĩ ra rằng em gái muốn viết thư cho Willoughby. Kết luận theo ngay sau đấy là, dù hai người muốn giữ quan hệ của họ cho có vẻ bí ẩn, họ hẳn đã hẹn ước với nhau. Suy đoán này, dù không hoàn toàn thỏa đáng, cũng khiến cô hài lòng; và tiếp tục lá thư của mình bằng mọi sức sáng. Marianne kết thúc chỉ trong vài phút; đấy không thể dài hơn lời nhắn tin. Cô gấp lá thư, dán phong bì, nhanh chóng ghi địa chỉ. Elinor nghĩ cô đã nhận ra một chữ "W" theo hướng ngòi bút; và ngay sau khi viết xong Marianne nhấn chuông, yêu cầu người hầu mang lá thư đi gửi ở bưu điện. Việc này xác định nghi vấn ngay lập tức.

Tinh thần cô em vẫn cao hứng; nhưng có phần kích động khiến ngăn cản mang niềm vui đến cho cô chị, và nỗi xao động này tăng lên khi chiều xuống. Cô không ăn uống được nhiều trong bữa tối, và sau đấy khi họ trở vào phòng gia đình, cô bồn chồn lắng nghe tiếng mỗi cỗ xe chạy qua.

Elinor vui mừng nhận ra bà Jennings không nhìn thấy nhiều những gì đang xảy ra vì bà mãi bận rộn trong phòng riêng. Trà được mang đến, và sau khi Marianne đã bị thất vọng vài lần bởi tiếng gõ cửa bên nhà lân cận, thỉnh thoảng có một tiếng gõ lớn không thể nhầm với nhà nào khác. Elinor an tâm chờ báo tin Willoughby đến; còn Marianne đứng lên, đi đến cánh cửa. Mọi thứ đều yên lặng; việc này

không thể kéo dài nhiều giây. Cô em mở cánh cửa, bước ít bước về phía cầu thang, và sau nửa phút lắng nghe, trở vào phòng với mọi phấn khích cho thấy chỉ có lý do duy nhất là nghe anh sắp đến. Trong giây phút cảm xúc tốt cùng này, cô chẳng dặng dưng thốt lên "Ôi, chị Elinor, đây là Willoughby, đúng thực là anh ấy!"; và dường như sẵn sàng ngã bổ vào vòng tay của anh, thì Đại tá Brandon xuất hiện.

Cô bị sốc quá mạnh nên không thể giữ điềm tĩnh, lập tức bước ra khỏi phòng. Elinor cũng thất vọng, nhưng cùng lúc sự tôn kính của cô dành cho Đại tá Brandon khiến cô chào hỏi ông. Cô cảm thấy có phần thương tổn rằng một người đã có lòng yêu mến em gái cô đến thế lại nhận ra rằng em cô đau khổ và thất vọng khi trông thấy ông. Cô thấy ngay là ông cũng nhận ra điều này, rằng ông đã quan sát khi em gái cô bước ra, quá ngạc nhiên và âu lo đến nỗi ông không còn nhớ ra phải giữ lịch sự với cô chị.

Ông hỏi:

- Em của cô không được khỏe à?

Elinor khổ sở trả lời rằng đúng như ông đoán, rồi nói về những chứng nhức đầu, tinh thần sa sút và những mối mệt - mọi thứ mà cô có thể gán cho cử chỉ của em gái.

Ông đặc biệt chú tâm lắng nghe cô, nhưng rồi dường như lấy lại tự chủ, không hỏi thêm gì, bắt đầu nói lên niềm vui của ông được gặp lại hai cô ở London, hỏi han theo thông lệ về chuyến đi của họ, về các người thân còn ở nhà.

Trong cách thức trầm tĩnh như thế mà mỗi bên không mấy tập trung tư tưởng, hai người tiếp tục trò chuyện, cả hai đều mất hào hứng; ý nghĩ của mỗi người bận rộn nơi khác. Elinor rất muốn hỏi liệu Willoughby đang có mặt trong thành phố hay không, nhưng cô e ông buồn vì câu hỏi về tình địch của ông. Cuối cùng, để tìm cách nói chuyện gì đấy, cô hỏi có phải ông đã lưu lại thành phố từ khi họ chia tay với nhau hay không.

Ông đáp:

- Vâng, hầu như từ lúc ấy; tôi đi Delaford một hoặc hai lần trong vài ngày, nhưng không có cơ hội trở lại Barton.

Chuyện này, và qua cách nói, khiến cô lập tức nhớ lại mọi tình huống khi ông rời nơi ấy làm cho bà Jennings hoang mang và thắc mắc, và cô e câu hỏi của cô đã hàm ý hiểu kỳ hơn là cô nghĩ trong thâm tâm.

Chẳng bao lâu, bà Jennings đi vào. Qua giọng vui vẻ ồn ào cổ hủ, bà nói:

- Ô! Đại tá, tôi vui ghê gớm được gặp lại ông - rất tiếc tôi không thể đến sớm hơn - xin ông thứ lỗi, nhưng tôi phải lo ít việc cho mình, xem xét công việc nhà vì tôi đã đi vắng khá lâu, và ông biết đấy, người ta luôn có cả núi công việc không đâu sau khi vắng mặt; và rồi tôi phải làm việc với Cartwright để giải quyết mọi việc. Chúa tôi, tôi bị bận túi bụi từ lúc ăn chiều xong! Nhưng này, Đại tá, làm thế nào ông biết được tôi về thành phố hôm nay?

- Tôi may mắn được biết tin qua gia đình anh Palmer khi tôi đến ăn ở đó.

- À, thế sao; tất cả gia đình thế nào? Charlotte ra sao? Tôi đảm bảo với ông lúc này cơ thể con nhỏ đã khá nặng nề.

- Cô Palmer trông vẫn khỏe, và tôi được nhờ nhắn là chắc chắn bà sẽ gặp cô ấy ngày mai.

- Được, chắc thế rồi, tôi cũng nghĩ vậy. À, Đại tá, tôi đã dẫn về hai thiếu nữ trẻ, ông thấy... ý tôi nói, bây giờ ông chỉ thấy một cô, nhưng còn cô kia ở đâu đó. Còn có bạn của ông, cô Marianne nữa - mà ông sẽ hài lòng được nghe. Tôi không biết giữa ông và anh Willoughby sẽ tính toán ra sao về cô ấy. Tốt, còn trẻ và đẹp là một điều hay. À! Có thời tôi cũng còn trẻ, nhưng chưa bao giờ được đẹp - vô phúc nhất cho tôi. Tuy nhiên, tôi có một người chồng thật tốt, và tôi không biết một sắc đẹp xuất chúng nhất có thể được gì hơn. À! Tội nghiệp cho ông ấy! Đã qua đời được hơn tám năm. Nhưng Đại tá, ông đã đi đâu từ lúc chúng ta chia tay? Công việc của ông ra sao? Này, này, giữa bạn bè không nên có bí mật.

Ông trả lời mọi chất vấn của bà qua thái độ mềm mỏng cố hữu, nhưng không làm bà mãn nguyện về lời đáp nào. Bây giờ Elinor bắt đầu dọn trà, và Marianne bắt buộc phải xuất hiện trở lại.

Sau khi cô bước vào, Đại tá Bradon trở nên tư lự và im lặng hơn, và bà Jennings không thể mời ông lưu lại lâu hơn. Không có người khách nào khác buổi tối hôm ấy, và các phụ nữ nhất trí đi nghỉ sớm.

Marianne thức dậy sáng hôm sau với tinh thần hồi phục và đáng vẻ hạnh phúc. Nỗi thất vọng tối qua dường như đã sớm đi vào quên lãng để chờ đón chuyện sẽ đến hôm nay. Khi vừa xong bữa ăn sáng, cỗ xe ngựa kéo to của cô vợ Palmer dừng trước cổng, và vài phút sau cô đi vào cười vang, vui mừng được gặp lại mọi người đến nỗi khó biết cô vui hơn vì mẹ cô hay vì hai cô nhà Daswood. Cô ngạc nhiên vì hai cô bạn đã đến thành phố tuy cô đã chờ đợi từ trước, giận dữ vì hai cô nhận lời bà mẹ sau khi đã khước từ lời mời của mình, tuy cùng lúc cô sẽ không bao giờ tha thứ cho họ nếu họ không đến!

Cô nói:

- Anh Palmer sẽ rất vui được gặp lại hai cô. Khi anh ấy nghe tin hai cô đến cùng mẹ, hai cô có biết anh này nói thế nào không? Bây giờ tôi quên rồi, nhưng mà buồn cười lắm!

Sau một hoặc hai giờ trải qua việc mà bà mẹ gọi là chuyện phiếm thoả mái, hoặc nói cách khác, một loạt những câu hỏi từ phía bà Jennings về những người quen biết và những chuỗi cười không duyên cớ của cô Palmer, cô này đề nghị mọi người thắp tùng cô đi xem vài cửa hiệu nơi cô có ít công việc buổi sáng này. Bà Jennings và Elinor nhận lời ngay vì muốn mua ít món, và Marianne sau khi đã từ chối lúc đầu cũng được thuyết phục đi theo.

Mọi nơi họ đến, Marianne đều dòm ngó quanh quất. Nhất là ở Phố Bond nơi họ đến mua sắm, đôi mắt của cô luôn tìm kiếm. Trong mỗi cửa hàng khi họ đang bận bịu, đầu óc cô bị phân tán, không còn để ý đến những gì trước mặt mà mọi người khác đang chú mục và bận rộn. Bồn chồn và bất mãn mọi nơi, cô không đáp lại lời người chị hỏi ý kiến về bất cứ món hàng nào cho dù có liên quan đến cả hai. Cô không thấy thích thú gì cả, chỉ nôn nóng muốn trở về. Cô còn bực mình về cô Palmer đã quá ham mê bị bắt mắt với mọi thứ sang trọng, đắt tiền hoặc mới lạ; muốn mua mọi thứ nhưng không thể quyết định chọn món nào, bỏ thời gian đi la cà trong phần khích và phân vân.

Họ về đến nhà lúc gần trưa. Ngay sau khi họ bước vào, Marianne hồi hả nhảy các bậc cầu thang, và khi Elinor đi theo, cô thấy em mình bước đi khô khan viết với nét mặt buồn thảm chứng tỏ Willoughby đã không có ở đó.

Cô hỏi người quản gia lúc ông này mang các gói hàng vào:

- Có lá thư nào để lại cho tôi từ lúc chúng tôi đi ra ngoài không?

Ông trả lời là không.

- Ông có chắc thế không? Ông có chắc gia nhân hoặc người khuân vác không để lại lá thư hoặc tin nhắn gì chứ?

Ông trả lời là không có gì.

Quay mặt về hướng cửa sổ trong nỗi thất vọng, cô nói nhỏ:

- Thật lạ lùng!

Lo lắng nhìn em gái, Elinor lặp lại trong tâm tư: "Đúng, lạ thật! Nếu con nhỏ không biết anh ấy đang ở thành phố nó sẽ không viết

cho anh; đáng lẽ nó viết gửi đi Combe Magna; và nếu anh ấy đang ở thành phố, thật lạ lùng khi anh không đến thăm hoặc biên thư! Ôi! Mẹ thân thương của con ơi, bà đã sai lầm khi cho phép một đứa con gái còn trẻ như thế hẹn ước với một người đàn ông còn xa lạ như thế, theo cung cách thật đáng ngờ, bí ẩn! Con muốn tìm hiểu, nhưng làm thế nào sự can dự của con được chấp nhận?"

Sau khi suy nghĩ, cô quyết định là nếu mọi vẻ bề ngoài tiếp tục nhiều ngày như hiện giờ, cô sẽ cứng cỏi đề nghị với bà mẹ cần thiết phải dò hỏi nghiêm túc về vụ việc.

Cô Palmer và hai bà bạn của bà Jennings được mời ăn tối với họ. Cô Palmer ra về sau khi dùng trà để lo nốt những việc còn lại, và Elinor phải phụ giúp bày cỗ bài uýt 1 cho những người khác. Marianne không giúp ích gì trong các dịp này vì không bao giờ muốn học chơi bài; nhưng mặc dù có thời giờ nhàn rỗi, cô không được vui thú trong buổi tối như Elinor khi cứ mãi lo lắng vì mong đợi và khổ sở vì thất vọng. Thình thoảng cô gắng gượng đọc sách nhưng chỉ được một lúc lại để quyển sách qua một bên, bước qua bước lại quanh phòng, dừng lại một khoảnh khắc khi đi ngang cửa sổ, mong mỏi nhận ra một tiếng gõ cửa không thể nhầm lẫn nhưng lại phải chờ đợi đã lâu.

1 Bài uýt (Anh ngữ Whist): loại bài đòi hỏi bốn người chơi chia ra làm hai cặp, mỗi cặp tìm cách thắng nhiều quân bài nhất.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 27

Khi mọi người ngồi vào bàn ăn sáng ngày kế, bà Jennings nói:

K

- Nếu thời tiết ẩm áp như thế này kéo dài thêm, Ngài John chỉ thích đi săn chứ không muốn rời Barton Park tuần tới. Kể cũng buồn cho các tay súng săn phải mất một ngày vận động ngoài trời. Tội nghiệp! Tôi luôn thương cảm họ, vì họ xem chuyện săn bắn là vô cùng hệ trọng.

Marianne bước đến cửa sổ để xem xét thời tiết rồi thốt lên:

- Đúng thế. Tôi đã không nghĩ ra điều này. Thời tiết như thế sẽ lôi cuốn nhiều người có tinh thần thể thao đi ra ngoài thiên nhiên.

Đây là hồi ức may mắn, vực dậy tinh thần cô khi cô ngồi xuống bàn ăn sáng với gương mặt hạnh phúc. Cô tiếp:

- Thời tiết thật là dễ thương cho họ. Họ sẽ vui thích lắm! Nhưng (qua một ít âu lo trở lại) không thể kéo dài. Vào mùa này trong năm và sau một đợt mưa như thế, chắc chắn chúng ta không còn thưởng thức được gì thêm. Chẳng bao lâu sẽ có sương giá, có thể khá nặng. Có lẽ trong một, hai ngày; thời tiết thật ẩm như thế này không thể kéo dài lâu - không đâu, có lẽ đêm nay sẽ có băng giá.

Không muốn bà Jennings nhận ra ý nghĩ của em gái như mình, Elinor nói:

- Dù sao đi nữa, chắc chắn Ngài John và Phu nhân Middleton sẽ đến thành phố cuối tuần tới.

- Đúng, chị yêu, em chắc thế. Mary luôn luôn muốn theo ý mình.

Elinor thầm nghĩ: "Bây giờ con nhỏ sẽ gửi thư đến Combe qua đường phát nhanh."

Như nếu cô em có thật sự viết, cô kín đáo viết và gửi đi lá thư, thoát khỏi sự dòm ngó của người chị để xác định sự thật. Bất luận sự thật có là thế nào và tuy Elinor không hẳn yên tâm, khi thấy Marianne phần chấn tinh thần cô không lo lắng lắm. Và Marianne đứng là lên tinh thần: vui vì tiết trời ấm cúng, và còn vui hơn khi trông chờ băng giá.

Buổi sáng trôi qua trong việc để lại danh thiếp ở nhà những người quen biết của bà Jennings để thông báo là bà đã về thành phố. Marianne luôn bận rộn nhìn hướng gió, quan sát những biến dạng trên bầu trời và vọng tưởng có thay đổi trong không khí.

- Chị Elinor, chị có thấy sáng nay trời lạnh hơn trước không? Đường như em thấy có khác biệt rõ rệt. Em khó giữ hai bàn tay cho ấm ngay cả khi mang găng. Em nghĩ hôm qua không lạnh như thế. Có vẻ như trời bớt mây mù, mặt trời sẽ lộ dạng trong phút chốc, và chúng ta sẽ có một buổi chiều quang đãng.

Elinor vừa bị phân tâm vừa khổ sở; nhưng Marianne vẫn dai dẳng, và thấy, mỗi buổi tối qua ánh sáng lửa lò sưởi và mỗi buổi sáng qua sắc màu của khung trời, vài dấu hiệu của đợt băng giá đang đến gần.

Hai cô nhà Daswood không có lý do quan trọng hơn để than phiền về lối sống của bà Jennings và những người quen biết của bà, so với thái độ của bà lúc nào cũng tử tế với hai cô. Mọi sắp xếp của gia đình đều tạo thoải mái. Ngoại trừ vài người bạn cũ ở thành phố mà Phu nhân Middleton rất tiếc không thể khất, bà không đi thăm viếng ai nếu thấy việc giới thiệu có thể khiến hai cô gái trẻ bối rối. Được nhẹ nhàng vì ở trong hoàn cảnh dễ chịu hơn là cô e ngại lúc đầu, Elinor đáp ứng với ý muốn được vui vẻ trong những lần họp mặt buổi tối ở nhà hoặc đi ra ngoài, chỉ để chơi bài, nhưng cô không thích thú gì.

Đại tá Brandon luôn được mời, đến gần như hàng ngày, thăm hỏi Marianne và trò chuyện với Elinor. Elinor thấy vui được trò chuyện với ông hơn là những chuyện khác xảy ra hàng ngày, nhưng cùng lúc âu lo thấy ông vẫn giữ tình cảm dành cho em gái cô. Cô e rằng tình cảm này càng sâu đậm hơn. Cô đau lòng thấy ông tha thiết với Marianne, và tinh thần ông chắc chắn xuống thấp hơn là khi ở Barton.

o o o

Khoảng một tuần sau khi họ đến thành phố, mọi người được biết chắc chắn Willoughby sẽ đến. Danh thiếp của anh nằm trên mặt bàn khi họ đi chơi trở về.

Marianne thốt lên:

- Trời ơi! Anh ấy đến đây khi chúng ta đi vắng.

Vui mừng vì được biết anh đang ở thành phố, Elinor nói:

- Em cứ tin đi, anh ấy sẽ đến lần nữa ngày mai.

Nhưng Marianne dường như không nghe rõ lời cô. Khi bà Jennings đi vào, cô lẩn tránh với tấm danh thiếp quý giá.

Sự kiện này vực dậy tinh thần Elinor và phục hồi tinh thần cô em, và trên tất cả, là nét sống động lúc trước. Từ lúc này, đầu óc cô em không bao giờ tĩnh lặng; mỗi giờ trong ngày cô trông chờ được gặp lại anh, cô không còn tâm tư làm việc gì khác. Cô nhất quyết muốn ở nhà vào sáng hôm sau, khi mọi người đi vắng.

Ý nghĩ của Elinor luôn hướng về những gì sắp xảy ra ở Phố Berkeley 1 trong khi họ vắng mặt; nhưng khi họ trở về, chỉ cần nhìn thoáng qua em gái, cô biết ngay là Willoughby đã không đến lần thứ hai. Lúc này gia nhân mang vào một phong thư đặt trên bàn.

Marianne vội vã bước đến:

- Của tôi!

- Không, thưa cô, của bà chủ tôi.

Nhưng Marianne không tin, cầm phong thư lên:

- Đúng là của bà Jennings. Thật là tức!

Elinor không còn giữ được im lặng:

- Thế thì em đang trông đợi một lá thư phải không?

- Vâng, chút ít thôi - không mong lắm.

Sau một ít ngập ngừng, cô chị nói:

- Marianne, em không cười mở với chị.

- Không, chị Elinor, lời trách móc này lại là do chị nói ra thế sao? Chính chị không cười mở với ai cả!

Elinor nhắc lại với chút hoang mang:

- Chị! Marianne, thật ra chị không có gì để kể.

Marianne có phần phẫn khích:

- Em cũng thế, hoàn cảnh của chúng ta giống nhau. Chúng ta đều không có gì để kể: chị, do chị không muốn truyền đạt, và em, do em không giấu diếm gì.

Buồn vì lời kết án ngược lại mà cô không thể gạt bỏ, trong tình cảnh này Elinor không biết làm thế nào thúc ép Marianne được cởi mở hơn.

Bà Jennings đi đến, đọc lá thư được mang đến cho bà. Đây là thư của Phu nhân Middleton, báo tin đêm trước họ đã đến Phố Conduit, mời bà cùng các cô em họ đến. Vì Ngài John bận việc và bà bị cảm, họ không thể đến thăm Phố Berkeley. Họ nhận lời; nhưng khi gần đến giờ hẹn Elinor phải khó khăn mới thuyết phục được Marianne chấp thuận cùng đi, vì cả hai chị em phải giữ phép xã giao với bà Jennings mà thấp túng bà trong chuyến thăm viếng như thế này. Tuy nhiên, vì chưa được gặp Willoughby, cô em không còn lòng dạ nào mà đi ra ngoài kéo anh lại đến trong khi cô vắng mặt.

o o o

Khi buổi tối đã qua đi, Elinor thấy tính khí ấy không hề thay đổi bởi sự chuyển dịch nơi cư ngụ, vì tuy mới vừa đến thành phố, Ngài John đã xoay sở mời được hơn hai mươi người trẻ, và tổ chức khiêu vũ để tiếp đãi họ. Tuy nhiên, Phu nhân Middleton không tán đồng cách thức này. Ở vùng thôn dã, một buổi khiêu vũ không chuẩn bị trước là điều được chấp nhận; nhưng ở London nơi mà tiếng tăm về thanh lịch quan trọng hơn và khó gây dựng hơn, nếu để lan truyền tin tức là Phu nhân Middleton đã tổ chức khiêu vũ cho tám hoặc chín cặp, chỉ với hai cây đàn vĩ cầm và bữa ăn nhẹ bày biện sơ sài, thì rủi ro thị phi sẽ quá lớn chi để nuông chiều vài cô gái trẻ.

Hai vợ chồng Palmer cũng có mặt. Vì muốn tránh ra về bận tâm đến bà mẹ vợ, anh không bao giờ đến gần bà, nên khi bước vào họ không được anh chào đón đúng phép, dù họ chưa gặp lại anh từ lúc đến thành phố. Anh chỉ nhìn thoáng qua hai cô, ra vẻ như không biết họ là ai, và chỉ đứng ở cuối gian phòng gật đầu chào bà Jennings. Marianne đảo mắt một lượt quanh phòng khi vừa bước vào; thế là đủ - anh ấy không đến đây. Rồi cô ngồi xuống, không màng gì đến việc hòa đồng vui vẻ với người khác.

Sau khi họ đã tụ tập được khoảng một giờ, anh Palmer ung dung bước đến hai cô nhà Daswood để bày tỏ ngạc nhiên gặp lại họ

trong thành phố, mặc dù Đại tá Brandon trước đây đã được báo tin ở nhà anh là hai cô sắp đến, và chính anh đã nói gì đấy rất khôi hài về việc này. Anh nói:

- Tôi nghĩ hai cô đang ở Devonshire.

Elinor đáp:

- Thật à?

- Khi nào hai cô trở về?

- Tôi không biết.

Thế là chấm dứt cuộc chuyện trò.

Chưa bao giờ trong đời Marianne chán nản khiêu vũ như thế, chưa bao giờ mệt mỏi như thế. Cô than vãn về điều này khi họ trở về Phố Berkeley.

- Này, này, chúng tôi biết nguyên do rất rõ; nếu có một người vô danh nào đó hiện diện, cô sẽ không mệt tí gì; và nói thật, anh ấy không phải phép chút nào khi được mời mà vẫn không đến gặp cô.

Marianne thốt lên:

- Được mời!

- Con gái của tôi bảo tôi thế, vì sáng nay dường như Ngài John đã gặp anh ở đâu đấy trên phố.

Marianne không nói gì thêm, nhưng lộ vẻ thương tổn nặng nề. Nôn nóng muốn làm việc gì đấy trong tình cảnh này để giúp em gái, sáng hôm sau Elinor quyết định biên thư cho bà mẹ và hy vọng giúp bà nhìn ra vấn đề mà quan ngại cho sức khỏe của Marianne, để chính bà hỏi han về sự việc thay vì lần nữa mãi. Ý định về biện pháp này càng cả quyết hơn khi sau bữa ăn sáng ngày sau, cô nhận ra Marianne lại biên thư cho Willoughby, vì cô không thể nghĩ em gái viết cho ai khác.

Vào giữa ngày, bà Jennings phải đi lo công việc, và cô bắt đầu viết lá thư trong khi Marianne quá buồn chồn không thể làm việc gì, quá lo lắng không thể chuyện trò, chỉ đi từ cửa sổ này qua cửa sổ khác, hoặc ngồi bên lò sưởi trong suy tưởng u uẩn. Elinor rất tha thiết

trong cái lời khuyên cho bà mẹ, kể lại mọi chuyện đã xảy ra, những hồ nghi của cô về tính chung thủy của Willoughby, và theo mọi cách của bốn phận và tình thương, cô thúc dục bà đòi hỏi Marianne cho biết tình hình thật sự của em gái liên quan với anh.

Khi cô chưa kịp chấm dứt lá thư, một tiếng gõ cửa báo hiệu có khách, và gia nhân báo tin Đại tá Brandon đến. Marianne đã nhìn thấy ông qua cửa sổ, và đi ra khỏi căn phòng trước khi ông vào, vì cô chán ghét gặp gỡ bất cứ ai.

Ông trông nghiêm trọng hơn ngày thường, và mặc dù biểu lộ hài lòng thấy chỉ có một mình cô Daswood, như thể ông có chuyện đặc biệt muốn nói với cô, ông ngồi một hồi mà không nói lời nào. Tin rằng ông muốn nói chuyện liên quan đến em gái mình, Elinor kiên nhẫn chờ ông mở lời. Đây không phải là lần đầu tiên cô có cùng cảm nghĩ; vì đã hơn một lần, bắt đầu qua câu nhận xét "Hôm nay em cô trông không được khỏe", hoặc "Em cô dường như xuống tinh thần", ông đi đến chủ đề hoặc đề báo tin, hoặc đề hỏi han chi tiết gì đấy về em gái cô.

Sau vài phút im lặng, qua giọng xao xuyến ông hỏi bao giờ ông được chúc mừng cô về việc cô có em rể? Elinor đã không chuẩn bị cho câu hỏi như thế, và không sẵn có câu trả lời, nên đành phải dùng thủ thuật đơn giản và thông thường bằng cách hỏi ông có ý gì?

Ông gượng gạo mỉm cười khi trả lời:

- Việc em gái cô hẹn ước với anh Willoughby thì nhiều người đã biết.

Elinor đáp trả:

- Không phải nhiều người đã biết, vì chính gia đình nó không biết.

Ông tỏ vẻ ngạc nhiên:

- Xin cô thứ lỗi, tôi e câu hỏi của tôi không được phải phép, nhưng tôi không nghĩ ra là đã có ý định giữ bí mật, vì hai người công khai trao đổi thư từ qua lại, và nhiều người đã bàn tán về hôn lễ của họ.

- Làm thế nào được? Ông đã nghe tin này qua ai?

- Qua nhiều người - vài người cô không hề quen biết, những người khác cô quen thân nhất - bà Jennings, cô Palmer, và gia đình Middleton. Nhưng tôi có thể vẫn không tin - vì có lẽ khi con tim không muốn tin, nó sẽ luôn tìm thấy điều gì đấy để mà hồ nghi - nếu khi ông gia nhân đón tôi vào hôm nay, tôi không tình cờ nhìn thấy một phong thư trên tay ông này, để gửi anh Willoughby với nét chữ của

em gái cô.

- Tôi đến để hỏi thăm, nhưng tôi đã tin đây là sự thật trước khi đặt câu hỏi. Có phải mọi việc đã được thu xếp xong xuôi rồi chẳng? Có lẽ nào...? Nhưng tôi không có quyền, và tôi không thể có cơ may để nguyện ước được thành.

"Cô Daswood, xin cô thứ lỗi. Tôi tin mình đã sai trái khi nói quá nhiều, nhưng tôi không biết phải làm gì, và tôi tin vào tính cần trọng của cô. Cứ cho tôi biết rằng mọi việc đã được quyết định, rằng mọi nỗ lực... rằng giờ chỉ là chôn kín, nếu chôn kín được."

Các lời này khiến Elinor thật cảm động, vì cô hiểu đây là lời ông trực tiếp bày tỏ tình yêu của ông dành cho em gái mình. Nhất thời cô không thể nói được gì, và ngay cả khi cô lấy lại tinh thần, cô phân vân một lúc để nghĩ cần trả lời như thế nào cho hợp cách. Cô biết rất ít về tình cảnh thật sự giữa Willoughby và em gái cô, đến nỗi nếu gượng gạo giải thích, cô chỉ có thể nói càng ít càng tốt. Nhưng vì cô tin rằng tình cảm của Marianne dành cho Willoughby không cho Đại tá Brandon hy vọng nào, bất luận diễn tiến của tình cảm này như thế nào, và cùng lúc cô không muốn tư cách của mình bị trách móc, sau chút ít suy xét cô nghĩ nên cần trọng và tử tế để nói nhiều hơn là cô thật sự biết hoặc tin. Vì thế, cô nhìn nhận rằng mặc dù họ không hề thổ lộ gì với cô về tình cảm giữa hai người, cô không hồ nghi việc hai người yêu nhau, và không ngạc nhiên khi nghe chuyện thư từ qua lại.

Ông im lặng lắng nghe cô, và khi cô dứt lời, đứng dậy, nói qua giọng đầy xúc động:

- Về phần em gái cô, tôi xin chúc mọi hạnh phúc có thể tưởng tượng được; còn về phần Willoughby, tôi mong anh cố tỏ ra xứng đáng với cô ấy.

Rồi ông từ giã ra về.

Elinor không được thoải mái về cuộc trao đổi này để giảm nhẹ mối ưu tư trong tâm tưởng của cô về các khía cạnh khác. Ngược lại, cô vẫn vương vấn cảm nghĩ u uẩn về tình cảnh bất hạnh của Đại tá Brandon, và cô không thể ngay cả ước muốn xóa đi bất hạnh này trong khi cô đang bồn chồn trông đợi sự kiện xác nhận là ông bất hạnh.

1 Phố Berkeley: chỉ gia cư của bà Jennings.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 28

Không có gì xảy ra trong ba hoặc bốn ngày kế tiếp khiến Elinor hối tiếc việc biên thư thúc dục bà mẹ, vì Willoughby không đến thăm mà cũng không gửi thư.

K

Sau thời gian này, họ được mời đi cùng Phu nhân Middleton tham dự một buổi họp mặt mà không có bà Jennings đi cùng, vì cô con gái út của bà không được khỏe. Marianne chuẩn bị tham dự mà không phần khởi: cầu thả về hình thức bên ngoài, dường như cũng không màng việc đi ra ngoài hoặc ở nhà, không lộ vẻ hy vọng gì hoặc biểu lộ thích thú gì. Sau khi dùng trà, cô ngồi kế bên lò sưởi trong phòng gia đình để chờ Phu nhân Middleton đến, không hề cử động, nét mặt vô cảm, chìm đắm trong ưu tư, không nhận ra người chị kế bên. Khi hai người được thông báo Phu nhân Middleton đang chờ ở cửa chính, cô bước đi như thể đã quên rằng có người đang đợi.

Họ đến nơi đúng giờ, xuống xe, đi lên các bậc thang lầu, nghe tên họ xướng lên rõ ràng từ giữa thềm thang lầu đến thềm kế tiếp, rồi đi vào một gian phòng được chiếu sáng lộng lẫy, khá đông đúc, vô cùng nóng bức. Sau khi hai cô khẽ nhún gối thi lễ với nữ chủ nhân của tòa nhà, họ được phép hòa lẫn trong đám đông, cùng chia sẻ nóng bức và bất tiện mà họ cũng góp phần vào. Sau một chốc không nói năng nhiều và không làm gì, Phu nhân Middleton ngồi xuống bàn bài casino, và vì Marianne không thiết đi quanh quẩn, cô và Elinor may mắn tìm được hai ghế trống, ngồi gần bàn bài.

Hai cô chưa ngồi được lâu thì Elinor nhận ra Willoughby, đứng cách họ dăm mười bước, sõi nổi trò chuyện cùng một phụ nữ ăn mặc rất sang trọng. Chẳng bao lâu anh nhận ra cô chị, lập tức nghiêng người chào cô, nhưng không có ý bắt chuyện với cô hoặc tiến đến gặp Marianne, tuy anh không thể nào không nhìn thấy cô em; rồi anh tiếp tục trò chuyện cùng người phụ nữ kia. Bất chợt Elinor nhìn qua Marianne xem em gái có thấy anh không.

Vừa lúc cô em nhận ra anh, và cả gương mặt cô tươi tắn lên qua niềm vui bất ngờ; cô đã có thể đi đến anh ngay nếu không do chị cô giữ lại. Cô buột miệng:

- Trời ơi! Anh ấy ở đây - anh ở đây. Ôi! Tại sao anh ấy không nhìn đến em? Tại sao em không thể nói chuyện với anh?

Elinor kêu lên:

- Này, này, em phải bình tĩnh, đừng tỏ lộ cảm xúc cho mọi người thấy. Có lẽ anh ấy chưa trông thấy em.

Tuy nhiên, chính cơ không thể tin điều này; và bây giờ giữ bình tĩnh là nỗ lực quá mức đối với Marianne, cũng là quá mức mong mỏi của cô chị. Cô ngồi vội về đau khổ vì mất kiên nhẫn, bị xúc động cả toàn thân.

Cuối cùng, anh quay mặt lại lần nữa, nhìn cả hai; cô đứng dậy, kêu tên anh qua giọng triu mến, giăng tay về phía anh. Anh tiến đến, mở lời với Elinor thay vì với Marianne, như thể tránh ánh mắt của cô em và chủ định không để ý gì đến thái độ của cô em, vội vã hỏi thăm bà Daswood, và hỏi hai người đã đến thành phố được bao lâu. Elinor hoàn toàn hoang mang với thái độ như thế, không thể nói lên lời nào.

Nhưng cảm nhận của em gái cô được phô bày lập tức. Cả gương mặt cô đỏ bừng, và qua giọng tràn đầy xúc động nhất, cô thốt lên:

- Chúa tôi! Willoughby, như thế là nghĩa lý gì? Anh có nhận được mấy lá thư của tôi không? Anh không muốn bắt tay với tôi sao?

Anh không thể tránh né, nhưng khi cô chạm đến anh, trông anh dường như thật khổ sở, và anh giữ bàn tay của cô chỉ trong một tích tắc. Cả thời gian này, rõ ràng là anh cố tự trấn tĩnh. Elinor nhìn về mặt anh và thấy anh dần trở lại thư thái.

Sau giây phút im lặng, anh từ tốn nói:

- Thứ Ba rồi, tôi có hân hạnh đến thăm Phố Berkeley, và rất tiếc tôi không được may mắn gặp hai cô và bà Jennings. Tôi hy vọng danh thiếp của tôi không bị thất lạc.

Marianne thốt lên trong xao xuyến cuồng nhiệt nhất:

- Nhưng anh có nhận được mấy tin nhắn của tôi không? Tôi tin có sơ suất - sơ suất kinh khiếp nào đấy. Có nghĩa gì thế? Willoughby, nói cho tôi biết; anh nói đi, có chuyện gì thế?

Anh không trả lời, mặt anh ửng đỏ, anh bối rối trở lại. Rồi khi bắt gặp ánh mắt của người phụ nữ anh đã cùng chuyện trò lúc trước, như thể cần gắng gượng lập tức, anh tự trấn tĩnh, và nói:

- Vâng, tôi lấy làm vui nhận được tin tức mà cô đã từ tể gửi cho tôi nói cô đến thành phố.

Rồi anh vội vã khẽ cúi đầu chào từ giã và bước trở lại với bạn gái anh.

Marianne lúc này đã trắng bệch kinh khiếp và không thể đứng vững, ngồi phệt xuống ghế. Lo sợ sẽ nhìn thấy em mình ngất đi bất cứ lúc nào, Elinor cố ngồi che chắn không cho những người khác thấy, trong khi giúp em gái trấn tĩnh bằng nước hoa oải hương.

Ngay khi có thể nói được, Marianne kêu lên:

- Chị Elinor, đến tìm anh ấy và bắt anh đến đây với em. Bảo anh ấy em phải gặp anh - chị phải bảo anh ấy lập tức. Em không thể ngồi yên - em sẽ không có giây phút nào yên ổn nếu anh không giải thích - có hiểu lầm khủng khiếp hoặc là điều gì đấy. Ôi, chị hãy đến gặp anh ấy ngay bây giờ.

- Làm thế sao được? Không, em Marianne yêu à, em phải chờ. Đây không phải là chỗ để giải thích. Chờ cho đến ngày mai.

Tuy thế, khó khăn lắm cô mới có thể ngăn cản em gái tự đi đến anh. Cô cũng không thể thuyết phục em gái kiềm chế cảm xúc, để ít nhất giữ bình tĩnh cho đến lúc có thể nói chuyện kín đáo với anh cho ra lẽ. Marianne liên tục rên rĩ về nỗi thâm sâu trong tâm tư mình, than vãn về tình trạng bất hạnh của mình. Trong phút chốc Elinor thấy Willoughby rời gian phòng đi qua cánh cửa dẫn ra cầu thang. Cô cho Marianne biết anh đã ra về, bảo không thể nào nói chuyện với anh tối nay, nhắc em gái lần nữa phải giữ bình tĩnh. Cô van nài em gái xin Phu nhân Middleton đưa họ về nhà, vì cô em đã quá khổ sở không thể lưu lại thêm phút nào.

Dù đang ở giữa ván bài khi nghe nói Marianne không được khỏe, Phu nhân Middleton quá lịch sự nên không muốn ngăn cản ý định cô muốn ra về, giao tay bài cho một người bạn. Không ai nói lời nào trên đường trở về Phố Berkeley. Marianne chìm trong im lặng đau đớn, tinh thần quá nặng nề đến nỗi không thể khóc. May mắn là bà Jennings chưa trở về, họ đi thẳng vào phòng riêng, và bột sừng hươu 1 giúp cô em bình tâm lại phần nào. Marianne thay quần áo rồi lên giường, và vì ra chiều như muốn được một mình, chị cô đi ra, và trong khi chờ bà Jennings về, có thời giờ nghĩ về những gì đã xảy ra.

Elinor không hồ nghi về cách hẹn ước nào đấy giữa Willoughby và Marianne, và cũng thấy rõ ràng Willoughby đã chán về việc này; vì dù cho Marianne vẫn còn ấp ủ các ước vọng của riêng mình, cô không thể gán thái độ như thế cho một cách nhầm lẫn hoặc ngộ nhận nào. Không điều gì khác lý giải được ngoài sự thay đổi sâu xa về tình cảm. Cô có thể phẫn nộ hơn lúc trước nếu không nhận ra về bối rối dường như cho thấy anh đã nhận thức về hành vi sai trái của mình. Đồng thời cô cũng không tin anh là hạng người vô nguyên tắc đến nỗi đùa cợt trên tình cảm của em gái mình ngay từ lúc đầu mà không có toan tính cần được kiểm tra. Sự xa cách có lẽ đã khiến tình cảm

anh bị phai nhạt, và một hoàn cảnh thuận tiện hẳn đã khiến anh mất tự chủ, nhưng cô chắc chắn là lúc trước tình cảm đã nảy nở giữa hai người.

Cô suy tưởng mà lo lắng sâu sắc cho Marianne, vì em gái đã hứng chịu những đau nhói sau cuộc gặp gỡ vô phúc đến thế, và sắp đến có thể bị nhức nhối nặng nề hơn trong hệ lụy của sự việc. So sánh với em gái, tình cảnh của cô còn khá hơn, vì cô vẫn có thể tôn quý Edward như ngày xưa bất luận hai người bị ngăn cách như thế nào trong tương lai, và tâm tư của cô sẽ luôn được nâng đỡ. Nhưng dường như mọi tình huống có thể tụ hội với nhau để làm cho Marianne khổ não thêm trong cuộc chia ly cuối cùng với Willoughby - chia ly trong tan vỡ tức thời và không gì hàn gắn được.

1 Bột sừng hươu: được phẩm dạng bột, chế từ sừng hươu, thời xưa được dùng để giúp trấn tĩnh tinh thần.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 29

Trước khi đến giờ gia nhân thắp đèn cho hai cô ngày kế, hoặc trước khi mặt trời có tia nắng nào le lói qua một buổi sáng lạnh lẽo và âm u của Tháng Hai, Marianne, chưa kịp thay y phục chỉnh tề, quỳ kế bệ cửa sổ để bắt lấy ít ánh sáng, đang viết nhanh giữa những dòng nước mắt. Tiếng sột soạt và các tiếng nấc của cô khiến Elinor thức giấc, nhận ra em gái; và sau khi quan sát một lúc trong nỗi lo lắng thầm lặng, hỏi qua giọng nhẹ nhàng ý tứ nhất:

T

- Marianne, chị có thể hỏi -?

- Không, Elinor, chị đừng hỏi gì cả; chẳng bao lâu chị sẽ biết hết.

Cách thức trầm tĩnh vô vọng trong lời nói không kéo dài lâu, tiếp theo ngay sau đây là cùng nỗi ưu phiền nặng nề như lúc trước. Phải mất vài phút cô mới có thể tiếp tục viết lá thư, và những đợt sầu khổ dâng trào từng lúc khiến cô phải cố giữ vững cây viết - đủ là các bằng chứng cho thấy cô đang viết lá thư cuối cùng cho Willoughby.

Elinor quan sát em gái trong im lặng và không ngáng trở. Cô đã có thể gắng gượng an ủi và xoa dịu thêm em gái, nếu Marianne đã không van nài cô bằng mọi vẻ thiết tha trong cái nhìn nhất là không được nói gì với mình. Trong các tình huống này, không nên gần bên nhau là điều tốt cho cả hai. Tâm tư bồn loạn của Marianne khiến cô không thể giam mình trong phòng sau khi thay đổi trang phục, nhưng bắt buộc cô tìm nơi vắng vẻ và luôn thay đổi chỗ, khiến cô đi quanh quẩn trong nhà cho đến giờ ăn sáng, tránh gặp mặt mọi người.

Tại bàn ăn, Marianne không ăn gì, và không cố ăn thức gì. Các chăm chú của Elinor không phải để khuyên nhủ, thương hại hoặc bày tỏ tình cảm với em gái, mà để cố bắt chuyện cho bà Jennings chỉ chú ý đến mình.

Vì có những món bà Jennings yêu thích, bữa ăn sáng kéo dài khá lâu, và sau đây khi họ vừa mới chuyển sang bàn làm việc, một lá thư được gửi cho Marianne. Cô giật lấy phong thư từ tay ông gia nhân và, mặt trắng bệch như người chết, lập tức chạy ra khỏi phòng.

Elinor đã thấy rõ mọi việc như thế đã nhận ra chiều hướng được vạch trước, biết đây là lá thư từ Willoughby. Cô có ngay cảm giác đau nhói trong tim khiến cô khó ngẩng đầu lên, rùng mình khi cô e khó thể tránh bị bà Jennings nhìn thấy.

Tuy nhiên, người phụ nữ tốt bụng này chỉ thấy Marianne đã nhận một lá thư từ Willoughby, vốn dĩ là đề tài cho bà cợt đùa, và thế là bà đùa cợt bằng cách cười lớn nói hy vọng cô sẽ đọc được những gì cô đang mong đợi. Bà đang bận đo chiều dài các cuộn len cho tấm thảm của bà nên không để ý đến Elinor đang khổ sở, vẫn bình thân tiếp tục nói ngay sau khi Marianne mất hút:

- Tôi đoán chắc, trong đời tôi chưa từng thấy một phụ nữ trẻ nào yêu đương một cách dữ dội như thế. Các con gái của tôi không là gì so với cô ấy, và tuy thế chúng nó có lúc khá ngu xuẩn; nhưng về phần cô Marianne, kể ra cô ấy quả là một người khác thường. Trong thâm tâm tôi mong anh ấy sẽ không bắt cô phải chờ đợi lâu, vì thật là xót xa khi thấy cô có vẻ bệnh hoạn và trợ trợ như thế. Xin cho biết, bao giờ hai người cưới nhau?

Dù Elinor chưa bao giờ muốn giữ im lặng như lúc này, nhưng cô đành phải đáp lời giấu cợt như thế, nên gắng gượng nở nụ cười, cô đáp:

- Thưa bà, thật sự bà muốn tự mở lời khuyên dụ em tôi hẹn ước với anh Willoughby phải không? Tôi đã nghĩ đây chỉ là lời bông đùa, nhưng câu hỏi nghiêm túc như thế dường như có thêm ẩn ý; và vì thế, tôi xin bà không nên tự giả vờ nữa. Tôi xin bà tin rằng không có gì khiến tôi ngạc nhiên hơn là nghe hai người sắp cưới nhau.

- Thật là xấu hổ, xấu hổ lắm, cô Daswood ạ! Làm sao cô lại nói như thế? Tất cả chúng ta đều biết rằng hai người xứng đôi với nhau, rằng hai người đã yêu nhau say đắm từ khi mới gặp nhau, đúng không? Có phải ở Devonshire tôi thấy hai người bên nhau hằng ngày và suốt cả ngày; và tôi không biết rằng em gái cô đi thành phố với tôi có mục đích mua áo cưới, hay sao? Này, này, chả ích gì. Vì cô cứ kín đáo như thế, cô nghĩ không ai nhận ra; nhưng không đúng thế, tôi có thể nói cho cô biết, vì cả thành phố đã biết chuyện này từ lâu. Tôi đã nói cho mọi người nghe và Charlotte cũng thế.

Elinor nói thật trang nghiêm:

- Thưa bà, thật ra bà đã nhầm lẫn. Thật thế, bà đang làm một việc không được tử tế lắm khi loan truyền tin này; và bà sẽ thấy đúng như lời tôi nói, dù bây giờ bà không tin tôi.

Bà Jennings lại cười, nhưng Elinor không còn tinh thần nào mà nói thêm. Nôn nóng muốn biết Willoughby đã viết những gì, cô vội vã trở về phòng hai người. Khi mở cánh cửa, cô thấy Marianne nằm dài trên giường, gần như ngهن ngào vì đau khổ, một lá thư nắm

trong tay, hai hoặc ba lá thư khác nằm kế bên. Elinor bước đến gần, nhưng không nói lời nào. Cô ngồi xuống giường, nắm lấy tay em, hôn em nồng thắm, rồi thả mình trong cơn trào nước mắt, khởi đầu mãnh liệt không kém Marianne.

Cô em không thể nói năng được gì, dường như cảm nhận được mọi triu mến, và sau một chốc cùng nhau trút ra mọi đau khổ như thế, cô đặt tất cả lá thư vào tay Elinor; rồi vùi mặt trong chiếc khăn tay, gần như gào thét trong thâm sâu.

Elinor hiểu rằng cần để yên cho nỗi khổ đau như thế tự tuôn trào sau khi đã gây sốc lúc đầu, nên cô không làm gì thêm để an ủi. Cô đợi cho đến khi em gái có phần dịu xuống, rồi quay qua đọc lá thư của Willoughby.

Phổ Bond, Tháng Hai THỨ A CÔ - Tôi vừa có hân hạnh nhận được thư cô, và xin có lời cảm ơn chân thành về việc này. Tôi rất lấy làm quan ngại nhận thấy trong cách cư xử của tôi tới qua có điều gì đây không được cô tán thành; và mặc dù tôi khá bối rối khi tìm hiểu làm thế nào tôi đã có thể không may xúc phạm đến cô, tôi khẩn khoản xin cô thứ lỗi cho điều mà tôi mong cô tin rằng hoàn toàn không chủ động.

Tôi sẽ không bao giờ hồi tưởng về mối giao tình trước kia với gia đình cô ở Devonshire mà không cảm thấy niềm vui trân trọng, và tự bản thân tôi cảm thấy tự mãn khi mối giao tình này không bị sút mẻ do bất kỳ nhầm lẫn hoặc hiểu lầm nào về các hành động của tôi. Lòng quý trọng của tôi dành cho toàn thể gia đình cô là rất chân thật; nhưng nếu tôi vô phúc làm dấy lên sự tin tưởng về những gì vượt quá lòng tôi cảm nhận, hoặc có ý tỏ lộ, tôi sẽ tự trách mình đã không cẩn trọng hơn khi tôi biểu lộ lòng quý trọng ấy.

Xin cô hiểu rằng tôi không thể nào có ý gì khác hơn, khi cô hiểu rằng tình cảm của tôi từ lâu đã được hẹn ước nơi khác, và tôi tin sẽ không còn nhiều tuần nữa, mối hẹn ước này sẽ được thỏa nguyện.

Qua tiếc nuối sâu sắc, tôi xin tuân theo lời cô sai khiến để hoàn trả các lá thư mà tôi đã có vinh dự được nhận từ cô, cùng lọn tóc mà cô đã sẵn lòng ban tặng cho tôi.

Vô cùng trân trọng, JOHN WILLOUGHBY

Có thể hiểu được Elinor phần nộ đến thế nào với lá thư như thế. Mặc dù trước khi bắt đầu đọc, cô đã đoán anh sẽ thú thật mình thiếu trung kiên và xác nhận cuộc phân ly vĩnh viễn, cô đã không thể mừng tượng ngôn từ như thế lại bị lạm dụng để thông báo các ý này! Cô cũng không thể nghĩ Willoughby lại có thể dứt ra khỏi biểu hiện về danh dự và cảm nghĩ tế nhị - hoàn toàn xa rời tính cách đoan chính của một con người quý phái - để gửi một lá thư tàn nhẫn và trắng tráo như thế: một lá thư thay vì mang ý nghĩa là anh mong muốn thổ lộ nỗi tiếc, lại công nhận không có sút mẻ về lòng tin, phủ nhận mọi tình cảm đặc biệt - một lá thư mà mỗi dòng đều gây xúc phạm,

cho thấy người viết mang thói bất lương dày dạn.

Cô ngẫm nghĩ một lúc qua ngạc nhiên phần nộ, rồi đọc đi đọc lại lá thư; nhưng mỗi lần đọc chỉ khiến cô thêm ghê tởm người đàn ông, và thêm cay đắng với anh ta, đến nỗi cô không đủ tự tin để cất tiếng. Cô e mình làm Marianne thương tổn thêm khi cô xem sự đổ vỡ không phải là mất mát cái gì tốt đẹp, mà là giải thoát khỏi cái gì tệ hại nhất và cái độc địa nhất không thể cải hóa được, thoát khỏi mối quan hệ suốt đời với một người vô nguyên tắc, là một sự cứu nguy chân chính nhất, một phúc lành trọng đại nhất.

Trong khi suy tư bấn loạn về nội dung của lá thư, về đầu óc đồi bại đã viết nên lá thư này, và có lẽ, về một tâm tư rất khác lạ của một con người rất khác lạ vốn không có mối liên quan bất kỳ nào với cuộc tình ngoại trừ những gì con tim cô trao cho anh, Elinor đã không còn nhớ đến nỗi khổ sở của em gái, không còn nhớ là có ba lá thư khác mà cô chưa đọc, và không nhớ gì về thời gian cô ngồi trong phòng, đến nỗi khi nghe tiếng một cỗ xe chạy đến cửa, cô đi đến cửa sổ để nhìn xem ai đã không biết điều đến sớm như thế.

Cô ngạc nhiên nhận ra cỗ xe của bà Jennnings. Với chủ định không muốn xa rời Marianne dù không mong giúp được gì vào lúc này, Elinor vội chạy đi xin khất với bà Jennings, với lý do em gái cô không được khỏe. Qua lòng quan tâm luôn vui vẻ về nguyên nhân gây ra tình trạng của cô em, bà Jennings chấp nhận ngay lời cô, và sau khi tiễn chân bà, cô quay lại cùng Marianne.

Cô thấy em gái đang gượng ngồi dậy trên giường, vừa kịp lúc đỡ cho cô em không bị lăn xuống sàn, bất tỉnh và choáng váng vì đã mất ngủ và bỏ ăn. Đã qua nhiều ngày cô bé không thiết ăn uống gì, và nhiều đêm không ngủ yên giấc. Bây giờ, khi tâm tư cô không còn được nâng đỡ bởi cơn sốt của hồi hộp, hệ lụy còn sót lại được nhận ra qua cái đầu vầng vát, dạ dày trống rỗng, thần kinh gần như bất tỉnh.

Elinor mang đến một ly rượu vang giúp em gái dễ chịu hơn, và cuối cùng cô em có thể bày tỏ một ít tình thân thương.

- Chị Elinor tội nghiệp! Em đã làm chị khổ đến thế nào!

Cô chị đáp:

- Chị chỉ mong có thể làm bất kỳ việc gì để mang đến nhẹ nhàng cho em.

Điều này, cũng như bất kỳ những điều khác, là quá đáng đối với Marianne. Cô em chỉ có thể thốt lên từ nỗi thâm sâu trong tâm tư:

- Ôi! Chị Elinor, em thật là khổ!

Rồi câu nói của cô chìm giữa những tiếng nước nở.

Elinor không còn đủ can đảm chứng kiến trong im lặng nỗi thương đau không thể chống chọi này. Cô thốt lên:

- Em Marianne yêu, em phải tự nỗ lực, nếu không em sẽ tự giết em và giết cả những người thương em. Hãy nghĩ đến mẹ, nghĩ đến nỗi khổ của bà trong khi em đau khổ; vì mẹ mà em phải tự vực mình lên.

Marianne khóc:

- Em không thể, không thể được, chị mặc em, để mặc em một mình nếu em làm cho chị buồn; để mặc em, ghét em đi, quên em đi! Nhưng đừng tra tấn em như thế! Ôi! Quá dễ cho những người chính mình không biết khổ mà cứ khuyên người khác phải tự vực dậy! Elinor hạnh phúc, hạnh phúc quá, chị không thể hiểu được em khổ như thế nào.

- Marianne, em nói chị hạnh phúc hở? Hừ! Nếu em biết được! Và em tin chị được hạnh phúc khi thấy em khốn khổ như thế này hay sao?

Cô em vòng tay ôm cổ chị:

- Xin chị thứ lỗi, thứ lỗi cho em, em biết chị cảm thương em; em cũng biết con tim chị ra sao; nhưng dù thế chị đang... chị đúng là đang hạnh phúc; Edward yêu chị... cái gì, ờ nhỉ, cái gì có thể làm tan vỡ hạnh phúc như thế?

Elinor nghiêm trọng:

- Nhiều tình huống, rất nhiều.

- Không, không, không, anh ấy yêu chị, và chị yêu chị thôi. Không thể nào chị lại khổ.

- Chị không vui gì khi thấy em trong tình cảnh như thế này.

- Và chị sẽ chẳng bao giờ thấy em khác hơn thế này. Không có gì xua tan nỗi khổ của em.

- Marianne, em không được nói như thế. Em không có nguồn an ủi hay sao? Không có bạn bè hay sao? Sự mất mát của em không có gì để xoa dịu hay sao? Bất luận hiện giờ em khổ như thế nào, hãy nghĩ em còn khổ đến đâu nếu chỉ sau này em mới phát hiện được tư cách của anh ta - nếu hai người đã hẹn ước tháng này qua tháng nọ rồi anh ta quyết định chấm dứt. Về phần em, có thêm một ngày tin

yêu bất an chỉ khiến kết cục thêm bi thảm.

Marianne thốt lên:

- Hẹn ước! Không có hẹn ước.

- Không hẹn ước?

- Không có, anh ấy không phải là thứ vô lại như chị nghĩ. Anh không phản bội lòng tin gì cả đối với em.

- Nhưng anh ta đã nói anh yêu em.

- Đúng thế... mà không... không bao giờ... tuyệt đối. Mỗi ngày đều có ẩn ý, nhưng chưa bao giờ thổ lộ. Đôi lúc em nghĩ anh ấy đã bày tỏ - nhưng thật ra chưa bao giờ.

- Thế mà em lại gửi thư cho anh ta?

- Vâng. Đây có phải là sai trái không sau những gì đã biểu hiện? Nhưng em không thể nói chuyện.

Elinor không nói gì thêm, quay lại với ba lá thư giờ khiến cô hiểu kỳ hơn lúc nào. Cô thoáng nhìn qua nội dung cả ba. Lá thư thứ nhất, được cô em gửi đi ngay sau khi đến thành phố, là như sau.

Phổ Berkeley, Tháng Hai, Anh Willoughby, anh hẳn sẽ ngạc nhiên thế nào khi nhận thư này, và tôi tin anh sẽ cảm thấy điều gì đấy hơn là ngạc nhiên, khi anh biết tôi đang ở thành phố. Một cơ hội đến tình cờ, dù với bà Jennings, là điều hấp dẫn mà chị tôi và tôi không thể cưỡng lại được. Tôi ước anh nhận thư này kịp cho tối nay, nhưng tôi không dám trông mong. Dù sao, tôi chờ anh ngày mai. Trong khi chờ đợi, tạm biệt.

M. D.

Lá thư thứ hai của cô, viết vào buổi sáng sau buổi khiêu vũ tại tư gia nhà Middleton, là như sau:

Tôi không thể diễn tả nỗi thất vọng của mình vì đã không được gặp anh ngày hôm kia, và ngạc nhiên vì không nhận được phúc đáp cho thư tôi gửi anh khoảng một tuần trước. Mỗi giờ trong ngày trôi qua, tôi đã trông mong tin anh, và trông mong nhất là được gặp anh. Xin anh đến càng sớm càng tốt, giải thích cho tôi rõ tại sao tôi phải trông chờ vô vọng như thế này. Lần sau anh nên đến vào giờ sớm

hơn, bởi vì cả nhà thường đi vắng vào lúc một giờ. Tối qua, mọi người đến tư gia Phu nhân Middleton, nơi có dạ vũ. Tôi nghe nói anh được mời đến dự. Nhưng lẽ nào lại như thế? Hẳn anh đã thay đổi nhiều sau khi chúng ta chia tay, nên anh không đến dạ vũ. Nhưng tôi không tin anh có thể thay đổi, nên tôi mong sớm được chính anh xác nhận.

M. D.

Nội dung của lá thư cuối cùng viết cho anh là như sau:

Willoughby, tôi phải tưởng tượng ra sao về thái độ của anh tối qua? Một lần nữa, tôi muốn anh giải thích về chuyện này. Tôi đã chuẩn bị để gặp lại anh qua nỗi vui mừng vui mà sự xa cách của chúng ta đương nhiên sẽ mang lại, theo tình thân quen mà quan hệ mật thiết giữa chúng ta ở Barton dường như đã minh chứng. Tôi đã bị cự tuyệt thật sự! Tôi đã trải qua một đêm khốn khổ để gắng gượng tha thứ cho tư cách khó để gọi kém hơn là sự si nhục; nhưng mặc dù tôi chưa thể hình dung ra lời xin lỗi hợp lý cho hành vi của anh, tôi hoàn toàn sẵn lòng nghe anh biện hộ cho chuyện này. Có lẽ anh đã ngộ nhận, hoặc cố tình bị lừa dối về chuyện nào đấy liên quan đến tôi khiến anh xem thường tôi. Hãy nói cho tôi biết đã xảy ra chuyện gì, giải thích lý do về hành động của anh, rồi tôi sẽ được miễn nguyên bằng cách làm cho anh miễn nguyên.

Thật tình tôi lấy làm đau khổ phải nghĩ xấu về anh; nhưng nếu tôi có nghĩ thế, nếu tôi biết được rằng những gì tôi đã tin anh từ trước, rằng tình cảm anh dành cho tôi là giả tạo, rằng thái độ của anh chỉ có chủ ý lừa dối, thì cứ nói ra càng sớm càng tốt.

Tâm tư của tôi vào lúc này đang ở trong tình trạng bất định kinh khiếp; tôi muốn tha thứ cho anh, nhưng chắc chắn dù theo chiều hướng nào cũng sẽ là thanh thản so với điều tôi đang phải chịu khổ sở.

Nếu tâm tư của anh không còn như xưa, anh nên trả lại các lá thư của anh, cùng lọn tóc của tôi mà anh đang giữ.

M. D.

Vì Willoughby mà Elinor không muốn tin là các lá thư đầy tình cảm và tin tưởng như thế lại được phúc đáp như thế. Nhưng khi kết án anh, cô vẫn không quên rằng thư từ như thế cho một người con trai là không phải phép chút nào. Cô thảm lặng đau khổ vì đứa em gái khinh suất đã mạo hiểm tự nguyện đưa ra những bằng chứng về tình cảm mà trước đây chưa được xác minh qua những gì xảy ra, nhưng sau này lại bị kết án qua những sự kiện.

Khi Marianne thấy cô đã đọc xong, cô em giải thích với chị rằng các lá thư không viết gì đặc biệt ngoại trừ những gì bất cứ ai cũng

viết trong hoàn cảnh tương tự. Cô thêm:

- Tự em cảm thấy đã được nghiêm chỉnh hẹn ước với anh, như thể luật pháp chặt chẽ nhất đã ràng buộc hai người với nhau.

Elinor nói:

- Chị có thể tin được điều này, nhưng không may là anh ấy không cảm nhận như thế.

- Chị Elinor, anh ấy có cảm nhận như thế - tuần này qua tuần khác anh đã cảm nhận. Em biết anh cảm nhận. Bất luận chuyện gì đẩy khiến anh bây giờ thay đổi, (và không có gì khác ngoại trừ tiểu xảo đen tối chống lại em), có lúc em là thân thương với anh ấy giống như tâm tư em ước nguyện. Lọn tóc này, mà bây giờ anh ấy sẵn sàng từ bỏ, là do anh thiết tha xin em. Giả như chị thấy ánh mắt của anh, cử chỉ của anh, giả như chị nghe tiếng nói của anh vào lúc ấy! Chị còn nhớ không buổi tối cuối cùng em và anh ấy bên nhau ở Barton? Và buổi sáng mà anh chia tay với em nữa! Khi anh ấy nói có lẽ phải nhiều tuần mới gặp lại em - nét mặt đau khổ của anh - làm thế nào em quên được đau khổ của anh?

Trong một vài khoảnh khắc Marianne không thể nói thêm, nhưng khi cơn dao động đã qua, bằng một giọng vững chắc cô thêm:

- Chị Elinor, em đã bị lợi dụng một cách tàn nhẫn; nhưng không phải do Willoughby.

- Marianne thân yêu, do ai ngoại trừ chính anh ta? Anh có thể bị ai xúi bẩy chứ?

- Do cả thiên hạ, chứ không phải do con tim của anh. Em muốn tin rằng mọi người quen biết với em hợp sức nhau để hủy hoại em trong tâm tưởng của anh, hơn là tin rằng anh chủ định tàn nhẫn như thế. Người phụ nữ mà anh viết - bất kỳ cô là ai - hoặc nói tóm lại, bất cứ ai ngoại trừ chính chị thân yêu, mẹ và Edward, đều có thể đã man gây ấn tượng sai lầm về em. Không nói đến ba người thân thương, có ai khác trên đời mà em nghi ngờ ngoài Willoughby với tâm hồn em hiểu rất rõ?

Elinor không thể tranh cãi, chỉ nói:

- Em yêu à, bất kỳ ai có thể là kẻ thù của em một cách đáng ghét như thế, nên để mặc họ bị lừa dối về chiến thắng hiểm ác của họ, để họ nhận thấy rằng ý thức về sự vô tội của em và về thiện ý đã nâng đỡ một cách cao cả như thế nào cho tinh thần của em. Chính niềm tự hào đúng lý và đáng ca ngợi sẽ chống lại ác ý như thế.

Marianne thốt lên:

- Không, không, không có tự hào gì trong nỗi khổ em đang mang như thế này. Em không màng ai biết em đang khổ khổ. Chiến thắng được trông thấy em khổ có thể công khai cho cả thiên hạ. Elinor, chị Elinor ạ, những người ít khổ có thể hãnh diện và tự chủ như ý họ muốn - họ có thể chống lại sự sỉ nhục, hoặc đáp trả sự mất thể diện - nhưng em không thể làm thế. Em phải cảm xúc - em phải khổ khổ - và họ cứ tự do vui với ý thức rằng em đang khổ.

- Nhưng vì em và vì chị -

- Em sẽ vì chị và vì mẹ hơn là vì em. Nhưng phải tỏ ra hạnh phúc khi em đang khổ sở! Ôi! Ai lại có thể đòi hỏi như thế?

Cả hai lại im lặng. Elinor suy tư bước từ lò sưởi đến cửa sổ, rồi từ cửa sổ đến lò sưởi mà không nhận ra hơi nóng từ một nơi hoặc những hình ảnh rõ ràng từ nơi kia. Marianne ngồi kế chân giường, đầu tựa lên một cột giường, lại nhặt lá thư của Willoughby lên, và sau khi rùng mình qua mỗi câu, kêu lên:

- Quá đáng! Ôi, Willoughby, Willoughby, có thể đây là thư của anh hay sao? Độc ác, độc ác - không thể tha thứ được anh. Chị Elinor, không gì có thể tha thứ được. Bất luận anh ấy có nghe nói gì về em - đáng lẽ anh ấy không nên tin, phải không? Đáng lẽ anh ấy nói chuyện với em, để em có cơ hội giải bày, phải không? (Cô đọc theo lá thư) "Lộn tóc mà cô đã sẵn lòng ban tặng cho tôi" - Không thể miễn thứ được. Willoughby, con tìm anh ở đâu khi anh viết mấy dòng này? Ôi! Xác xược một cách tàn nhẫn! Chị Elinor, có thể nào biện minh cho anh ấy không?

- Không, Marianne, không có cách nào biện minh.

- Và tuy thế người phụ nữ này - ai mà biết tiểu xảo của cô ta là gì! Cô ta đã âm mưu từ bao lâu và trù tính sâu xa đến đâu! Cô ta là ai? Cô ta có thể là ai? Em đã nghe anh ấy nói có ai là trẻ và hấp dẫn trong số các cô gái anh quen đâu? Ôi! Không ai, không có ai - anh ấy nói với em chỉ về em thôi.

Thêm một khoảnh khắc. Marianne bị dao động mạnh, nói:

- Chị Elinor ạ, em phải về nhà. Em phải trở về và an ủi mẹ. Chúng ta về ngày mai được không?

- Ngày mai hờ Marianne?

- Vâng, tại sao em phải ở đây? Em đến đây chỉ vì Willoughby, và bây giờ ai màng đến em? Ai thương em?

- Không thể về ngày mai. Chúng ta hàm ơn bà Jennings nhiều hơn là phép lịch sự, và phép lịch sự thông thường nhất không cho phép ra về vội vã như thế.

- À, thế thì một hoặc hai ngày, có lẽ vậy; nhưng em không thể ở đây lâu, em không thể lưu lại để chịu đựng mấy lời hỏi han và nhận xét của những người này. Nhà Middleton và nhà Palmer - làm thế nào chịu đựng được họ thương hại em? Tình thương hại từ một phụ nữ như Phu nhân Middleton! Ôi, còn ông ấy sẽ nói đến chuyện này như thế nào!

Elinor khuyên cô em nên nằm xuống. Em gái cô vâng lời một lúc, nhưng không cách nào làm cho cô được thanh thản. Trong nỗi dao động của tinh thần và thể chất, cô luôn trở mình, vẫn thêm bất cứ. Elinor thấy khó mà giữ em gái nghỉ ngơi trên giường, và có lúc e phải miễn cưỡng gọi bác sĩ. Nhưng vài giọt nước hoa oải hương mà cô chị khuyên bảo nên dùng tỏ ra có tác dụng. Từ lúc này cho đến khi bà Jennings trở về, cô em nằm thêm thiếp trên giường.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 30

Bà Jennings lập tức đi đến phòng của hai người, không đợi có lời mời, mở cửa phòng và bước vào qua vẻ mặt quan ngại. Bà triu mến hỏi:

B

- Cháu gái thân yêu của tôi cảm thấy thế nào?

Marianne quay mặt đi, không trả lời.

- Cô Daswood, cô ấy thế nào? Tội nghiệp! Cô ấy trông yếu lắm. Không lạ gì. Đây, tin tức thế mà đúng. Anh ta sẽ kết hôn ngay gần đây - con người chẳng ra gì! Tôi không được kiên nhẫn với anh ta. Bà Taylor cho tôi biết nửa giờ trước, và một người bạn của cô Grey báo tin cho bà, nếu không tôi không tin; và tôi muốn rụng rời.

"Đây, tôi đã nói, tất cả những gì tôi muốn nói là, nếu đây là sự thật, anh ta đã lợi dụng một cách ghê tởm một phụ nữ trẻ có quan hệ với tôi, và cả thâm tâm tôi ước cô vợ anh ta sẽ hành hạ con tim anh ta. Và tôi sẽ luôn nói như thế, cháu yêu ạ, cứ tin tôi đi. Nếu tôi có dịp gặp lại anh ta, tôi sẽ mắng anh ta một trận để đời."

"Nhưng cô Marianne thân yêu à, có một an ủi: anh ta không phải là người trai trẻ duy nhất trên thế gian đáng cho cô bận tâm. Với sắc đẹp của cô, cô sẽ không hề thiếu người theo đuổi. Được rồi, tội nghiệp! Tôi không muốn làm phiền cô ấy thêm, vì cô cần khóc để được nhẹ nhàng. Hai cô biết không, may là các gia đình Parry và Sanderson sẽ đến chơi tối nay; và cô em sẽ được vui."

Rồi bà đi ra, bước chân rón rén như thể cho rằng nỗi khổ của cô cháu nhỏ của bà có thể nặng nề thêm vì tiếng ồn.

Marianne quyết định dùng bữa tối với họ, khiến cô chị ngạc nhiên. Elinor ngay cả khuyên nhủ cô không nên. Nhưng "Không, em sẽ đi xuống; em sẽ chịu đựng rất giỏi, rồi những xô xao quanh em sẽ dịu đi". Hải lòng vì em gái tự chủ với động lực như thế tuy khó tin rằng cô có thể ngồi trong suốt bữa ăn, Elinor không nói gì thêm. Trong khi Marianne còn nằm trên giường, cô chị xốc lại trang phục theo cách

tốt nhất có thể được, sẵn sàng trợ lực em gái cô đi vào phòng ăn khi được gọi.

Tại bàn ăn, dù vẫn còn vẻ khổ sở nhất, cô em ăn được khá, tỏ ra bình tĩnh hơn là chị cô mong đợi. Nếu cô gắng gượng tiếp chuyện hoặc để ý đến phân nửa chăm chút có thiện ý nhưng thiếu suy xét của bà Jennings dành cho cô, hẳn cô không thể giữ vẻ bình tĩnh này. Nhưng cô không nói lời nào, và các suy tưởng giúp cô không biết gì đến mọi chuyện đang xảy ra trước mặt mình.

Công tâm với lòng từ tế của bà Jennings, tuy bà thường liếng thoảng gây khổ tâm và đôi lúc kỳ quặc, Elinor đáp lời và trả lễ phép lịch sự thay cho em khi em gái không biết nói gì. Bà cô tốt bụng thấy Marianne đang buồn và cảm thấy mọi chuyện đều do bà gây ra. Vì thế, bà đối xử với cô bằng mọi cách chiều chuộng trong trù mến của bậc cha mẹ dành cho một đứa con cưng vào ngày cuối cùng của kỳ nghỉ mát. Marianne được xếp chỗ ngồi ẩm cúng nhất gần lò sưởi, được khuyên bảo dùng mọi món đặc sản của gia đình, được khuấy khóa bằng tin tức xảy ra trong ngày.

Nếu Elinor không nhận ra sự kiềm chế mọi cười đùa qua nét mặt rười rượi của Marianne, cô hẳn có thể hài lòng khi thấy bà Jennings cố gắng chữa trị cơn thất tình bằng đủ loại đồ ngọt và quả ô-liu, cùng một lò sưởi ẩm cúng. Tuy nhiên, ngay khi đã nhận ra mọi chăm sóc này được đổ dồn liên tục lên Marianne, cô em không thể ngồi lâu thêm. Qua câu than phiền vội vã về nỗi khổ và dấu hiệu cho cô chị đừng đi theo, cô đứng dậy và bước nhanh về phòng mình.

Ngay sau khi cô đi khỏi, bà Jennings thốt lên:

- Tội nghiệp! Tôi khổ sở làm sao khi nhìn thấy cô ấy! Và tôi thấy cô chấm dứt bữa ăn mà không dùng hết rượu vang của cô! Còn mấy quả anh đào khô nữa! Chúa tôi! Không gì có thể giúp được cô. Nếu tôi biết được cô thích thứ gì, tôi sẽ phái người đi lùng cả thành phố. Này, điều kỳ lạ nhất đối với tôi là một người đàn ông có thể lợi dụng xấu xa đến thế một cô gái đẹp. Nhưng mà rồi, một phía có nhiều tiền của, còn phía kia hầu như không có gì, lạ Chúa! Họ không còn màng đến những thứ như tình nghĩa!

- Thế thì người phụ nữ kia - cô Grey, tôi nhớ không lầm bà gọi thế - rất giàu có, phải không?

- Cháu gái thân yêu à, năm mươi nghìn bảng. Cô đã gặp cô ta chưa? Họ nói cô này rất thanh lịch, thời trang đúng kiểu. Tôi còn nhớ rất rõ bà di cô ta, Biddy Henshawwe; bà lấy một ông chồng rất giàu. Nhưng gia đình hai bên đều giàu. Năm mươi nghìn bảng! Và theo mọi người nói, chỉ được trao khi có nhu cầu; vì họ nói anh ta hoang đàng. Không lạ gì! Phóng vòng quanh với chiếc xe song mã hai bánh và mấy người thích đi săn!

"Này, không đáng để nói; nhưng khi một anh trai trẻ đi đến tỏ tình với một cô gái đẹp rồi hứa hẹn hôn nhân, anh ta không nên nuốt

lời chỉ vì bị nghèo túng và có một cô gái giàu muốn lấy mình. Trong trường hợp này, tại sao anh ta không bán mấy con ngựa của mình, cho thuê ngôi nhà, cho gia nhân thôi việc, và lập tức cải tổ toàn diện? Tôi đoán chắc cùng cô, cô Marianne có thể sẵn sàng chờ đợi khi mọi việc ổn thỏa. Nhưng bây giờ người ta không làm thế; mấy chàng trai tuổi anh ta không bao giờ muốn từ bỏ thú vui vật chất."

- Bà có biết cô Grey là người như thế nào không? Người ta có nói cô ấy dễ thương không?

- Tôi chưa từng nghe nói xấu về cô ấy; thật ra tôi rất ít khi nghe đề cập; ngoại trừ sáng nay bà Taylor có nói là ngày nọ cô Walker có ấn ý là cô tin ông bà Ellison sẽ không phiền lòng để cho cô Grey kết hôn, vì cô và bà Ellison không hợp nhau.

- Gia đình Ellison là ai?

- Là những người giám hộ của cô ấy, cháu yêu ạ. Nhưng bây giờ cô ấy đã trưởng thành và có thể tự chọn lựa cho mình. Kể ra cô đã có một lựa chọn hay ho gớm!...

"Tôi đâu rồi (ngưng lại một chút)... tôi đoán cô em đáng thương của cô rút về phòng để ta thán một mình. Ta không thể kiếm cái gì để an ủi cô ấy được hay sao? Tôi nghiệp, xem ra khá tàn nhẫn để cô ấy một mình."

"Này, dần dà chúng ta sẽ có vài người bạn mới, nhờ đó cô em sẽ vui được một ít. Chúng ta sẽ chơi bài gì? Tôi biết cô ấy ghét bài uýt, nhưng không có loại bài gì khác cho cơ chơi hay sao?"

- Thưa bà, lòng từ tế này không cần thiết lắm. Tôi đoán chắc tối nay Marianne sẽ không rời khỏi phòng nữa. Tôi sẽ cố thuyết phục em tôi đi nghỉ sớm, vì tôi biết chắc nó cần được nghỉ ngơi.

- Được, tôi tin như thế là tốt nhất cho cô ấy. Để cô ấy gọi thức ăn nhẹ, rồi đi nghỉ. Chúa tôi! Không lạ gì cô ấy trông không được khỏe và chán nản trong một, hai tuần rồi, vì tôi đoán vụ việc này đã vương vấn tâm trí cô trong thời gian này. Và rồi lá thư đến ngày hôm nay chấm dứt tất cả! Thấy mà thương! Nếu tôi đã biết được thư nói gì, chắc chắn tôi đã không cười đùa về chuyện này. Mà rồi, cô biết không, làm thế nào tôi đoán được? Tôi đã dám chắc không có chuyện gì ngoại trừ một lá thư tình thông thường, và cô biết chứ, bọn trẻ thích được người ta trêu ghẹo.

"Chúa tôi! Khi biết đến chuyện này, Ngài John và các con gái của tôi sẽ lo lắng đến thế nào! Nếu có đủ nhận thức về mình, tôi đã có thể đến thăm Phố Conduit 1 trên đường về và kể cho họ nghe. Nhưng tôi sẽ đi thăm họ ngày mai."

- Tôi tin bà không cần nhắc nhờ cô Palmer và Ngài John đừng nói đến tên anh Willoughby, hoặc thậm chí có ấn ý gì đến chuyện đã

xảy ra, trước mặt em tôi. Qua tổ chất vui vẻ hòa đồng, họ sẽ bị xem như tàn nhẫn khi ra về biết chuyện gì đấy lúc có mặt em tôi; và càng ít nói với tôi về vụ việc, tâm tư tôi càng được nhẹ nhàng hơn, như bà cô thân yêu của tôi có thể dễ dàng đồng ý.

- Chúa tôi! Vâng, đúng là tôi nên làm thế. Cô sẽ khó chịu ghê gớm khi nghe bàn tán về chuyện này; còn về phần em gái cô, tôi sẽ không nói một tiếng với thiên hạ. Cô đã thấy đấy, tôi không nói gì suốt bữa ăn. Ngài John hoặc hai đứa con gái của tôi cũng sẽ không nói, vì họ đều chín chắn và có ý tứ - nhất là khi tôi có ý nhắc nhở họ, và tôi sẽ nhắc nhở. Về phần tôi, tôi nghĩ càng ít nói về mấy chuyện như thế này càng tốt, chẳng bao lâu vụ việc sẽ tan biến và đi vào quên lãng. Và cô biết đấy, có gì phải nói mãi đâu?

- Trong chuyện này, bàn tán chỉ gây thêm phiền - có lẽ phiền hơn so với những trường hợp tương tự, bởi lẽ có những tình huống không thể công khai, vì lợi ích của mọi người. Tôi cần có công tâm thế này đối với anh Willoughby - không phải anh ấy cắt đứt một hẹn ước rõ ràng với em tôi.

- Chúa ơi, cháu gái yêu! Đừng giả vờ biện hộ cho anh ta. Không hẹn ước rõ ràng đấy! Không hẹn ước mà lại dắt em gái của cô đi xem khắp Tư gia Allenhams, lo sửa sang các căn phòng để sau này họ sẽ sống chung với nhau!

Vì em gái, Elinor không thể thúc ép vấn đề xa thêm nữa, và cô hy vọng không cần có mình lo cho Willoughby; vì lẽ, mặc dù Marianne có thể mất mát nhiều, anh hẳn được lợi rất ít qua sự thật phơi bày.

Sau một lúc im lặng, qua tất cả khôi hài cổ hủ bà Jennings lại bật lên:

- Này, cháu gái yêu, có câu nói rất đúng là trong cái rủi có cái may, vì việc này hoàn toàn tốt hơn cho Đại tá Brandon. Cuối cùng ông ấy sẽ có cô em; vâng, ông sẽ có. Bây giờ, xin nhắc nhở tôi, nếu hai người không cưới nhau vào giữa mùa hè. Chúa ơi! Ông ấy sẽ cười khúc khích ra sao qua tin này! Tôi ước ông ấy đến tối nay. Tất cả sẽ là một cuộc hôn phối tốt hơn cho em gái cô. Hai nghìn mỗi năm mà không bị nợ nần hoặc khoản khấu trừ nào - ngoại trừ một đứa con ngoại hôn. Vâng, tôi đã quên con bé này; nhưng nó có thể được nhận một khoản chu cấp nhỏ, và rồi việc này có nghĩa lý gì?

"Gia cư của Đại tá Brandon ở Delaford nằm trong một vùng đẹp, tôi có thể cho cô biết. Tôi đã đến đấy rồi. Đúng như tôi nói, là một vùng mang phong cách cổ kính, có đầy thoải mái và tiện lợi; khá biệt lập trong mấy bức tường hoa viên có cây ăn quả tốt nhất cả nước, còn có cây dâu ngon như thế ở một góc! Chúa tôi! Charlotte và tôi đã no bụng làm sao khi chúng tôi đến thăm! Và rồi, còn có một chuồng bồ câu, mấy ao cá trông thật thích, thêm một con kênh rất đẹp."

"Tóm lại là mọi thứ đáng ao ước; hơn nữa, gần với nhà thờ, chỉ cách một nút giao thông một phần tư dặm, vì thế đời sống không khi

nào buồn nản, vì nếu cô chỉ cần đến ngồi dưới một lùm cây thủy tùng già sau ngôi nhà, cô có thể nhìn thấy những cỗ xe chạy qua. Ôi, thật là một nơi tuyệt diệu! Một cửa hiệu bán thịt ở trong làng, và tư dinh cha xứ chỉ cách một quãng ngắn. Tôi tưởng tượng, cả nghìn thuận lợi hơn Barton Park, nơi mà người ta phải đi ba dặm để mua thịt, không có lán giềng nào ở gần hơn là mẹ cô."

"Được rồi, tôi sẽ ủng hộ tinh thần Đại tá càng sớm càng tốt. Cô biết đấy, chỉ cần thúc đẩy một chút là sự việc sẽ tự nó tiến triển. Nếu ta chỉ cần gạt Willoughby ra khỏi đầu óc của cô ấy!"

Elinor nói:

- Vâng, thưa bà, nếu chúng ta có thể làm được việc này, chúng ta sẽ làm rất tốt dù có hoặc không có Đại tá Brandon.

Và rồi cô đứng dậy, đi đến với Marianne. Như cô đã dự đoán, cô em đang ở trong phòng, khốn khổ yên lặng, ngồi kế lò sưởi đã tàn lụi và không có nguồn ánh sáng nào khác.

Cô chỉ nhận được lời yêu cầu của em gái:

- Chị nên để em được một mình.

Elinor nói:

- Chị sẽ để em một mình nếu em đi nghỉ.

Qua tính ngang bướng trong đau khổ thiếu chịu đựng, cô em không chịu nghe theo. Nhưng cô chị dịu dàng và khẩn thiết khuyên nhủ, cuối cùng cô dịu đi và thuận theo. Elinor nhìn em gái, kê đầu trên gối để cổ được nghỉ ngơi yên tĩnh như cô mong mỏi, rồi đi ra ngoài.

Cô đến ngồi trong phòng gia đình, và chẳng bao lâu bà Jennings cũng đến, với một ly rượu vang trong tay. Bà nói khi đang đi vào:

- Cháu gái yêu của tôi, tôi vừa nhớ ra có thứ rượu vang Constantia ngon nhất trong nhà mà chưa từng thử, nên tôi mang một ly đến cho em gái cô. Ông chồng tội nghiệp của tôi! Ông ấy thích rượu vang làm sao! Mỗi khi ông bị lên cơn đau gút kinh niên, ông bảo rượu vang có hiệu lực cho ông hay hơn bất kỳ thứ nào khác trên đời. Xin cô mang ly này đến cho em gái cô.

Mỉm cười khi nghe bà đề xuất cùng một giải pháp cho hai loại khổ sở khác biệt nhau, Elinor nói:

- Thưa bà, bà thật tử tế quá! Nhưng tôi vừa đặt Marianne nằm xuống giường, hy vọng bây giờ em tôi đang ngủ; và vì tôi nghĩ không có gì tốt hơn cho cô ấy bằng giấc ngủ, nếu bà cho phép tôi được tự tiện, tôi sẽ uống ly này.

Dù lấy làm tiếc đã không đến năm phút sớm hơn, bà Jennings vẫn hài lòng với giải pháp dung hòa. Khi nuốt chất rượu, Elinor nghĩ tuy công dụng của nó trong cơn đau gút không quan trọng gì với cô bây giờ, hiệu lực của nó với một cơn tim thất vọng có tác dụng cho cô cũng tốt như em gái cô.

Đại tá Brandon đến khi hai người đang dùng trà. Qua cử chỉ của ông nhìn quanh phòng tìm kiếm Marianne, Elinor nghĩ ngay là ông không mong đợi và cũng không muốn được gặp em gái ở đây, và, tóm lại, ông đã biết được chuyện gì khiến cho cô vắng mặt.

Bà Jennings không có cùng ý nghĩ; vì ngay khi ông đi vào, bà đi đến bàn trà nơi Elinor đang ngồi, thì thào:

- Cô thấy không, ông Đại tá vẫn lộ vẻ khắc khổ như lúc nào. Ông không biết gì về chuyện này; cháu gái yêu ạ, hãy nói cho ông biết. Ông kéo một chiếc ghế ngồi xuống gần cô, và qua vẻ mặt trấn an cô về thiện ý của mình, hỏi han về cô em.

Cô nói:

- Marianne không được khỏe. Cô ấy yếu cả ngày, nên chúng tôi đã thuyết phục cô nằm nghỉ.

Ông ngập ngừng:

- Thế thì, có lẽ những gì tôi nghe sáng nay hẳn là... có phần nào sự thực hơn là tôi muốn tin lúc đầu.

- Ông đã nghe nói gì?

- Tôi nghe nói một anh mà tôi có lý do để nghĩ... tóm lại là một người mà tôi biết đã có hẹn ước... nhưng tôi có thể nói với cô như thế nào đây? Cô đã biết rồi, và vì cô đã biết rõ, tôi không cần nói thêm.

Elinor gắng gượng giữ bình tĩnh:

- Ý ông muốn nói, hôn lễ giữa anh Willoughby và cô Grey. Vâng, chúng tôi đã được biết tất cả. Dường như đây là ngày mà mọi chuyện được sáng tỏ, vì chúng tôi được biết thế sáng nay. Không thể hiểu nổi anh Willoughby! Ông nghe tin này ở đâu?

- Trong một cửa hiệu bán giấy bút ở khu thương mại Pall Mall, nơi tôi có cơ sở làm ăn. Hai phụ nữ đang đứng chờ cỗ xe của họ, và một người kể cho người kia về hôn lễ được dự trù, trong giọng nói không muốn giữ kín đáo, khiến tôi không thể nào không nghe tất cả. Nhiều lần họ nhắc đến tên Willoughby, John Willoughby, khiến tôi chú ý lắng nghe, sau đó họ nói rõ là mọi việc cuối cùng đã được thu xếp cho hôn lễ của anh với cô Grey - đây không còn là bí mật - sẽ được cử hành trong vài tuần, với nhiều chi tiết về việc chuẩn bị và những việc khác. Đặc biệt tôi nhớ một chi tiết, vì nó giúp xác định rõ ràng hơn ai là ai: ngay sau hôn lễ, hai người sẽ đi Combe Magna, nhà của anh ấy ở Somersetshire.

"Tôi thật ngạc nhiên! Nhưng không thể diễn tả cảm nghĩ của tôi ra sao. Sau khi họ đi rồi, tôi dò hỏi và được biết người phụ nữ này là một bà Ellison, như sau đây tôi được biết, là tên của một người giám hộ của cô Grey."

- Đúng thế. Nhưng ông có nghe rằng cô Grey có năm mươi nghìn bảng không? Qua điều này, ta tìm được lời lý giải.

- Chắc là vậy; nhưng Willoughby có khả năng... ít nhất tôi nghĩ...

Ông ngưng lại như thể không tin chính mình, rồi nói tiếp:

- Và em gái cô... cô ấy đã như thế nào...

- Em tôi khổ sở nặng nề. Tôi chỉ hy vọng là đau khổ sẽ ngăn ngủi tương ứng với sự việc ngăn ngủi. Đây đã là, đang là, một tai họa tàn nhẫn. Cho đến ngày hôm qua, tôi vẫn tin rằng em tôi chưa bao giờ hồ nghi tình cảm của anh ấy; có lẽ ngay cả bây giờ - nhưng tôi hầu như biết rõ anh ấy chưa bao giờ thật sự gắn bó với em tôi. Anh ấy đã quá dối trá! Và, theo vài phương diện, dường như con người anh bị chai lì về tình cảm.

- À! Đúng thế! Nhưng em gái cô không... tôi nghe cô nói thế... suy xét không giống như cô, phải không?

- Ông đã biết tính khí của em tôi, và ông có thể tin nó sẽ biện hộ cho anh ta như thế nào khi có cơ hội.

Ông không trả lời. Sau đấy, khi trà nước được dọn đi và cỗ bài bày ra, hai người phải chấm dứt câu chuyện. Đã vui mừng quan sát họ trò chuyện, bà Jennings chờ đợi thấy hiệu quả từ trao đổi của cô Daswood, trong nét sinh động của Đại tá Brandon theo cung cách của một người đàn ông trẻ trung, đầy hy vọng và hạnh phúc. Nhưng bà ngạc nhiên thấy ông vẫn nghiêm nghị và ưu tư cả buổi tối.

1 Phở Conduit: như đoạn trước đã đề cập, chỉ nơi cư ngụ của gia đình Middleton ở London.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 31

Sau một đêm ngủ được nhiều hơn là mong đợi, Marianne thức dậy vào sáng ngày sau với cùng ý thức về khổ não như khi cô sắp chợp mắt.

S

Elinor khuyến khích theo cách có thể được để em gái thổ lộ tâm tư của mình; và trước khi bữa sáng sẵn sàng hai chị em đã nói đi nói lại cùng sự việc; qua cùng ý nghĩ kiên định và khuyên bảo thương yêu từ phía Elinor, cùng cảm xúc sôi nổi và ý kiến bất nhất từ phía Marianne - tất cả đều như lúc trước. Đôi lúc cô em tin Willoughby cũng bất hạnh và vô tội như mình, còn những lúc khác mất mọi niềm an ủi trong khả năng tha thứ cho anh. Có một lúc cô hoàn toàn dửng dưng với mọi nhận xét của thiên hạ, lúc khác cô né tránh tất cả, lúc kế tiếp đến cô phản bác bằng mọi về hăng say.

Tuy nhiên, cô chấp nhận một điều, đấy là tránh sự hiện diện của bà Jennings nếu có thể, và vẫn im lặng khi phải chịu đựng bà. Con tim cô đã khô cứng với bà Jennings nên không muốn tin bà chen vào những buồn khổ của cô qua cảm thông. Cô thốt lên:

- Không, không, không thể nào bà ấy hiểu được. Từ tế không phải từ cảm thông; thiện ý của bà không phải là do nhạy cảm. Bà ấy chỉ muốn ngồi lê đôi mách; bà mền em chỉ vì em là khởi nguồn cho bà có chuyện phiếm.

Elinor không cần phải đợi nghe như thế để xác định em gái mình thiếu công tâm khi xét đoán người khác. Cô em đã định hình tư tưởng dễ cáu kỉnh của cô, đặt tầm quan trọng quá cường điệu cho những tế nhị trong cảm nhận và những phong nhã trong cung cách lịch sự. Cũng giống như phân nửa nhân thế, nếu hơn phân nửa tổ chất con người là khôn khéo và có thiện chí, Marianne không tỏ ra đúng lý và trung thực với họ, tuy cô có những khả năng vượt trội và tính khí nổi bật. Cô đòi hỏi những người khác có cùng quan niệm và cảm nghĩ như của chính mình, và phán đoán các động lực của họ qua hiệu quả tức thời mà hành động của họ gây ra cho mình. Vì thế, có một tình huống xảy ra trong khi hai chị em rút về phòng của họ sau bữa ăn sáng, khiến cho cô càng đánh giá thấp con tim của bà Jennings; bởi vì, qua khuyết điểm của bà, lại có nỗi đau đớn mới cho cô em, mặc dù đấy chỉ vì bà tỏ thiện ý quá mức trong cơn bộc tuệch.

Với một lá thư trong bàn tay giăng rộng và gương mặt tươi cười rạng rỡ trong chủ định mang đến an ủi, bà đi vào phòng, nói:

- Bây giờ, cháu gái yêu à, tôi mang đến cho cô cái này mà tôi chắc chắn sẽ làm cô hài lòng.

Marianne đã nghe quá đủ. Cô tưởng tượng ngay đây là lá thư của Willoughby, đầy triu mến và hối hận, giải thích mọi chuyện đã xảy ra, làm cô thỏa nguyện, thuyết phục được cô; rồi cô mừng rỡ tưởng tượng ngay theo sau chính là Willoughby, nôn nóng chạy vào, quỳ bên chân cô, qua ánh mắt thiết tha khẳng định những gì anh viết trong lá thư. Những hoài vọng trong một khoảnh khắc bị khoảnh khắc tiếp theo phá vỡ. Trước mặt cô là nét chữ của bà mẹ, cho đến lúc này vẫn được trông chờ. Trong cơn thất vọng đau buốt tiếp theo sau nỗi sướng thỏa về điều gì đây hơn là hy vọng, cô có cảm nhận như chưa bao giờ phải khổ sở đến thế.

Không ngôn từ gì - trong khả năng hùng biện của cô ở phút giây hạnh phúc nhất - có thể diễn tả bà Jennings tàn nhẫn đến thế nào; và bây giờ cô chỉ có thể trách móc bà Jennings qua những dòng lệ với cảm xúc dữ dội. Tuy nhiên, trách móc cũng không được đối tượng thấu hiểu; vì sau nhiều câu tỏ ý thương hại, bà đi ra mà vẫn nói với cô về lá thư giúp an ủi.

Nhưng khi đã đủ bình tĩnh để đọc, lá thư mang đến rất ít an ủi. Willoughby lấp đầy mỗi trang giấy. Vẫn còn tự tin về hẹn ước của hai người và vẫn nồng nàn dựa trên sự chung thủy của anh, bà mẹ chỉ để ý đến đề nghị của Elinor là khẩn nài Marianne cởi mở hơn với hai người. Điều này - qua tình thương như thể dành cho cô, cảm tình như thể dành cho Willoughby, tin tưởng như thể về hạnh phúc của hai người - đã khiến Marianne nức nở suốt thời gian đọc lá thư.

Bây giờ cô lại nóng lòng muốn trở về nhà. Mẹ cô là thân thương với cô hơn bao giờ hết - càng thân thương hơn qua niềm tin nhầm lẫn và quá mức dành cho Willoughby, và cô càng cảm thấy điên cuồng muốn khẩn cấp trở về nhà.

Không thể tự quyết định ở lại London hoặc trở về Barton là tốt hơn cho Marianne, Elinor chỉ khuyên em gái nên kiên nhẫn chờ cho đến khi biết ý muốn của bà mẹ; và cuối cùng cô em thuận lòng.

o o o

Bà Jennings rời khỏi nhà sớm hơn lệ thường, vì bà không thấy an ổn trong khi hai nhà Middleton và Palmer chưa bày tỏ đau khổ như bà. Nhất quyết từ chối Elinor đề nghị tháp tùng, bà ra đi một mình cả buổi sáng. Qua tâm hồn trĩu nặng, Elinor cảm nhận nỗi đau đớn mà cô sẽ truyền đạt, nhận thấy qua lá thư bà mẹ gửi cho Marianne, bà vẫn chưa hiểu hết ý của cô. Rồi cô ngồi xuống viết một lá thư khác cho bà mẹ về những gì đã xảy ra và khẩn khoản đường hướng cho tương lai. Marianne đã đi vào phòng gia đình trong khi bà Jennings vắng nhà, ngồi bất động xem Elinor đang viết thư, nhìn theo hướng cây viết, than vãn về công việc cực nhọc như thế, càng than vãn

thêm về ảnh hưởng đối với bà mẹ.

Hai chị em ngồi cùng nhau như thế trong khoảng một phần tư tiếng đồng hồ, rồi Marianne - với thần kinh không thể chịu nổi bất kỳ tiếng động thỉnh linh nào - bị giật mình bởi một tiếng gõ cửa.

Elinor thốt:

- Có thể là ai? Cũng còn quá sớm. Chị nghĩ chúng ta được yên ổn.

Marianne đi đến cửa sổ, rồi bực mình nói:

- Đây là Đại tá Brandon. Chúng ta không bao giờ được yên ổn với ông ấy.

- Ông sẽ không vào, vì bà Jennings đi vắng.

Marianne nói, khi quay bước về phòng cô:

- Em sẽ không cả tin điều này. Một người đàn ông không có việc gì làm với thời gian của mình thì không có ý thức khi xâm phạm vào thời gian của những người khác.

Dù thiếu công minh và thừa ngộ nhận, ước đoán của Marianne lại đúng: Đại tá Brandon quả thật đi vào. Elinor tin rằng ông đến vì quan tâm đến Marianne, nhìn thấy lòng quan tâm ấy trong dáng vẻ bối rối và u uẩn của ông và trong lời hỏi thăm lo lắng tuy ngắn gọn. cô không thể tha thứ cho em gái đã xem thường ông như thế.

Sau lời chào đầu tiên, ông nói:

- Tôi đã gặp bà Jennings trên Phố Bond; bà khuyến khích tôi đến. Tôi là người dễ được khuyến khích, vì tôi nghĩ có khả năng tôi được gặp cô một mình; và tôi rất muốn thế. Mục đích của tôi... ước muốn của tôi... ước muốn duy nhất... tôi hy vọng - tôi tin như thế - là tạo an ủi, tôi không nên nói an ủi... không phải niềm an ủi hiện giờ... mà là niềm tin, niềm tin trường cửu dành cho tâm tư của em gái cô. Niềm quý mến của tôi dành cho cô ấy, dành cho cô, dành cho mẹ cô... xin cô cho phép tôi được chứng tỏ, bằng cách kể lại vài tình huống mà do không gì khác ngoài niềm quý mến rất chân thành - không gì khác ngoài mong mỏi thiết tha được giúp ích; tôi nghĩ tôi được mình chứng, mặc dù đã trải qua nhiều giờ để tôi tự thuyết phục tôi làm đúng ở chỗ nào, có lý do nào để e sợ tôi làm sai không?

Ông ngưng lại.

Elinor nói:

- Tôi hiểu ý ông. Ông hẳn muốn nói về anh Willoughby cho tôi nghe, nhằm phơi bày thêm bản chất của anh ấy. Việc này là hành động thân thiện tốt nhất có thể cho Marianne thấy được. Ông sẽ có ngay lòng quý trọng của tôi qua thông tin nhằm mục đích ấy, còn lòng quý trọng của em tôi sẽ theo thời gian mà đến. Xin ông vui lòng nói cho tôi nghe.

- Cô sẽ nghe; và, để vắn tắt, khi tôi rời Barton Tháng Mười rồi... nhưng cô sẽ không hiểu. Tôi cần đi ngược về quá khứ. Cô Daswood, cô sẽ thấy tôi rất vụng về khi kể chuyện, tôi không biết phải bắt đầu từ đâu. Tôi tin cần thiết phải kể chút ít về mình, và sẽ ngắn gọn. Về chuyện này, tôi không muốn dông dài.

Ông thờ dài nặng nề khi nói đến đây, ngừng một khoảnh khắc để hồi tưởng, và rồi, qua thêm tiếng thờ dài, tiếp tục:

- Có lẽ cô chưa quên hẳn cuộc chuyện trò (không có ý nói nó có thể tạo ấn tượng gì cho cô) - cuộc chuyện trò giữa cô và tôi ở Barton Park, đấy là một buổi dạ vũ - trong đó tôi ám chỉ một phụ nữ có đạo tôi quen biết, theo vài phương diện giống như Marianne em gái cô.

Elinor đáp:

- Đúng, tôi không quên chuyện này.

Ông ra vẻ vui vì cô vẫn còn nhớ, và thêm:

- Nếu tôi không bị nhầm lẫn vì những gì không chắc chắn hoặc vì hồi tưởng mềm yếu bị thiên vị, hai người rất giống nhau về tâm hồn cũng như thể chất. Cùng con tim nồng hậu, cùng tinh thần sôi nổi. Người phụ nữ này là một trong những người có quan hệ gần nhất với tôi, mồ côi từ lúc còn nhỏ, được cha tôi bao bọc. Hai chúng tôi gần bằng tuổi nhau, từ những năm đầu tiên chúng tôi là bạn chơi đùa với nhau. Tôi không thể nhớ có thời gian nào mà tôi không yêu Eliza; và khi chúng tôi lớn lên, tình cảm của tôi dành cho cô ấy là thế, tuy rằng, có lẽ xét đoán theo tình cảnh đơn độc và nghiêm nghị thiếu vui tươi hiện nay, cô hẳn nghĩ tôi không bao giờ biết cảm nhận. Tôi tin tình cảm của cô ấy dành cho tôi cũng sôi sục như em gái cô dành cho anh Willoughby, cũng vô phúc, tuy rằng từ nguyên do khác.

"Vào tuổi mười bảy, cô ấy không còn quan hệ gì với tôi. Cô ấy kết hôn - kết hôn với anh tôi ngoài ý muốn của cô. Cô ấy có sự sản lớn, và bất động sản của gia đình chúng tôi mang nhiều nợ nần. Anh tôi không xứng đáng với cô ấy; thậm chí anh không yêu cô ấy. Tôi

đã hy vọng tình cảm của cô ấy dành cho tôi sẽ vực cô lên trong những khó khăn, và trong một thời gian đúng như thế. Nhưng cuối cùng, vì cô ấy trải qua cách đối xử rất tệ hại, tình cảnh khốn khổ của cô ấy đã dập tắt mọi quyết tâm của cô, và mặc dù cô ấy đã không hứa với tôi gì cả, nhưng tôi đã mù quáng thế nào ấy!"

"Tôi chưa kể với cô làm thế nào dẫn đến chuyện này. Chỉ còn vài giờ là chúng tôi dắt nhau đi Scotland 1. Người hầu của cô ấy đã phản bội - hoặc đại dột - tiết lộ tin tức. Tôi bị gửi đến ở nhà một người có quan hệ xa; còn cô ấy bị cấm tự do, cấm giao thiệp, cấm vui chơi; cho đến khi ông bố tôi thấy mọi người đã hiểu ý răn đe của ông. Tôi đã quá tin vào tính ngoan cường của cô ấy, và nổi thất vọng thật là nặng nề; nhưng giá như cô ấy có cuộc hôn nhân hạnh phúc, vì lúc ấy tôi còn trẻ, vài tháng có thể giúp tôi nhẹ nhàng, hoặc ít nhất bây giờ tôi không phải than van. Tuy nhiên, không được như thế. Anh tôi không yêu cô ấy; những vui thích của anh ấy không phải là bình thường như người ta nghĩ, và ngay từ lúc đầu anh đã đối xử tệ hại với cô ấy."

"Những hệ lụy của chuyện này, trên một tâm tư non trẻ như thế, sinh động như thế, thiếu kinh nghiệm như cô ấy, là đương nhiên. Lúc đầu, cô ấy tự cam chịu mọi khổ não; có thể là hạnh phúc nếu cô không sống để vượt qua tiếc nuối do hồi tưởng về tôi gợi lại. Nhưng với một người chồng như thế để cuối cùng bị thiếu kiên nhẫn, không có một người bạn để khuyên nhủ hoặc kiềm chế (vì cha tôi chỉ sống thêm vài tháng sau hôn lễ của họ, và tôi đang phục vụ trong trung đoàn ở Đông Ấn), ta có thể tự hỏi liệu cô ấy sẽ đứng vững được không? Có lẽ, nếu tôi ở lại Anh quốc... nhưng tôi có ý vun vén cho hạnh phúc của cả hai bằng cách đi xa khỏi cô nhiều năm."

Qua giọng xao xuyến nhất, ông tiếp:

- Cú sốc mà cuộc hôn nhân của cô ấy gây ra cho tôi chỉ là gánh nặng vụn vặt - không là gì so với khi tôi nghe tin cô ly dị khoảng hai năm sau. Chính điều này là tôi buồn thêm - ngay cả bây giờ hồi ức về những gì làm cho tôi đau khổ...

Ông không thể nói thêm, chợt đứng dậy đi vòng quanh phòng. Elinor không thể nói gì, xúc động vì lời ông kể, càng xúc động hơn vì nỗi khổ của ông. Ông nhìn thấy cô có lòng quan ngại, bước đến cô, cầm lấy bàn tay cô, rồi nắm chặt và hôn bằng cả kính trọng biết ơn. Nỗ lực im lặng trong vài phút giúp ông tiếp tục trong sự điềm tĩnh:

- Gần ba năm sau thời gian bất hạnh ấy, tôi trở về Anh quốc. Điều tôi quan tâm trước tiên khi tôi vừa về đến dĩ nhiên là đi tìm cô ấy, nhưng cuộc tìm kiếm vừa vô vọng vừa khổ sở. Tôi chỉ có thể dò tìm tung tích của cô cho đến người tình đầu tiên của cô ấy, có mọi lý do mà sợ rằng cô đã rời xa anh này để rồi dần sâu thêm vào cuộc sống tội lỗi. Phần chu cấp theo luật định không đủ để tạo sự sản cho cô, cũng không đủ để cô được thoải mái, rồi anh tôi báo cho tôi hay là vài tháng trước quyền nhận chu cấp đã được chuyển cho một người khác. Anh ấy đoán - có thể bình thân mà đoán - rằng vì cô ấy tiêu pha hoang phí rồi sau đó lâm vào cảnh khốn cùng, nên cô phải chuyển một phần quyền nhận chu cấp để có được trợ cấp tức thời.

"Tuy nhiên, cuối cùng, sáu tháng sau khi tôi trở về Anh quốc, tôi đã tìm được cô ấy. Vì tình cảm đối với một gia nhân cũ của tôi lúc này lâm cảnh khổn khổ, tôi đến thăm ông ấy nơi nhà tạm giam những người mang nợ. Cùng bị giam trong nhà này là cô em vô phúc của tôi. Thay đổi quá nhiều... xanh xao... tiêu tụy bởi khổ nạn mọi thứ! Tôi khó thể tin được hình dạng u uẩn và bệnh tật trước mặt tôi là những gì còn lại của một thiếu nữ dễ thương, tươi đẹp, khỏe mạnh mà có thời tôi đã say đắm."

"Tôi đã chịu đựng ra sao khi ôm lấy cô ấy - nhưng tôi không có quyền làm thương tổn tâm tư của cô mà diễn tả - tôi đã làm cô xúc động nhiều rồi. Theo mọi vẻ, cô ấy đang ở giai đoạn cuối của bệnh lao phổi và thế là... vâng, trong hoàn cảnh như thế đây là niềm an ủi lớn nhất cho tôi. Cuộc sống không thể làm gì cho cô ấy, ngoài việc cho thêm thời gian để chuẩn bị tốt hơn cho cái chết; và cô được thêm thời gian. Tôi gửi cô ấy đến ở tại một phòng cho thuê, và cô ấy được chăm sóc đúng cách. Tôi đến thăm cô ấy mỗi ngày trong quãng đời còn lại ngắn ngủi của cô. Tôi ở bên cô ấy vào những giây phút cuối cùng của cô."

Ông ngưng lại để định thần. Elinor bày tỏ tâm trạng của cô trong quan ngại dịu dàng về số phận người bạn bất hạnh của ông.

Ông tiếp:

- Tôi hy vọng em gái cô không bị xúc phạm khi tôi nghĩ đến các điểm tương đồng giữa cô ấy và người thân ô nhục khổn khổ của tôi. Số phận của họ, vận hạn của họ không thể như nhau. Nếu tính khí ngọt dịu bẩm sinh được che chở bởi một đầu óc cứng cỏi hơn, hoặc một cuộc hôn nhân hạnh phúc hơn, cô sẽ thấy cô ấy hẳn đã trở thành một người hoàn toàn khác. Nhưng mấy điều này dẫn đến đâu? Đường như tôi đã khiến cô sầu não mà không có mục đích.

"À! Cô Daswood... một câu chuyện như thế này... không được nói đến trong mười bốn năm... nếu cứ nói lan man thì rất buồn! Tôi sẽ tự chủ hơn - súc tích hơn. Cô ấy để lại cho tôi chăm sóc đứa con duy nhất của cô, một đứa con gái nhỏ, dòng dõi của mối quan hệ tội lỗi đầu tiên, lúc này được ba tuổi. Cô ấy rất thương đứa trẻ, luôn giữ nó bên cạnh. Đây là lòng tin nhiệm rất quý giá dành cho tôi, và đáng lẽ tôi rất vui mà nhận lãnh theo ý nghĩa nghiêm túc nhất bằng cách tự tôi lo việc giáo dục cho con bé, nếu tôi có hoàn cảnh thuận tiện. Nhưng tôi không có gia đình, lúc ấy không nhà cửa; vì thế tôi phải gửi con bé Eliza của tôi vào trường nội trú."

"Tôi đều đến thăm con bé mỗi khi có dịp, và sau khi anh tôi qua đời (năm năm trước, để lại cho tôi sự sản của gia đình), con bé đến thăm tôi ở Delaford. Tôi gọi cô ấy là thân nhân xa, nhưng tôi biết rõ người ta nghi ngờ tôi có quan hệ mật thiết hơn với con bé. Lúc bấy giờ là ba năm trước (con bé vừa đến tuổi mười bốn), tôi đón con bé ra khỏi trường, gửi đến dưới quyền giám hộ của một phụ nữ có vị thế rất trọng vọng, ngụ ở Dorsetshire. Bà này cũng chăm sóc bốn hoặc năm cô gái khác trạc cùng tuổi nhau, và trong hai năm tôi có mọi lý do để hài lòng với cuộc sống của con bé."

"Nhưng vào Tháng Hai vừa qua, gần mười hai tháng trước, thỉnh linh con bé biến mất. Chiều theo ý muốn tha thiết của con bé, tôi đã cho phép nó (một cách bất cần, như từ lúc ấy đã cho thấy) đi Bath cùng với một người bạn trẻ của nó lúc này đang chăm sóc sức khỏe ông bố ở đó. Tôi biết ông ấy là một người rất tử tế, và tôi có ý nghĩ tốt về con gái ông - tốt hơn là thực chất của cô, vì qua thái độ kín đáo trong sự bướng bỉnh và khinh suất này, cô này không muốn nói ra gì, không cho biết manh mối gì, mặc dù chắc chắn cô biết tất cả. Ông này - cha cô gái - là một người có thiện ý nhưng không được tinh mắt, tôi tin không thể thật sự cung cấp thông tin; vì ông bị giam hãm trong nhà trong khi hai cô gái tung tăng khắp phố và làm bạn với bất kỳ ai chúng thích. Ông cố gắng nói cho tôi tin - cũng như chính ông đã tin - rằng con gái ông hoàn toàn không can dự gì trong vụ việc."

"Tóm lại, tôi không được biết gì khác hơn là con bé đã bỏ đi. Trong mười tám tháng sau, những gì còn lại thì chỉ có thể ước đoán. Điều mà tôi nghĩ - điều mà tôi sợ - có thể dường tượng được; đấy cũng là điều làm cho tôi đau khổ."

Elinor thốt lên:

- Trời ơi! Có thể nào đấy... đấy là Willoughby!...

Ông tiếp:

- Tin tức đầu tiên về con bé đến được với tôi là qua một lá thư từ chính con bé, vào Tháng Mười qua. Thư được chuyển từ Delaford, và tôi nhận được đúng vào buổi sáng chúng ta chuẩn bị đi Whitwell. Đây là lý do tôi phải rời Barton thỉnh linh như thế, mà tôi biết chắc lúc ấy có vẻ lạ lùng dưới mắt mọi người, và đã xúc phạm vài người.

"Tôi đoán khi anh Willoughby tỏ vẻ trách tôi vô phép tắc khi giải tán buổi họp mặt, anh khó tưởng tượng ra rằng tôi được gọi đi để cứu giúp một người mà anh đã làm cho khốn khó và khổ sở; nhưng cho dù anh có biết, thì có lợi ích gì? Liệu anh ấy có kém hoạt náo hoặc kém hạnh phúc với các nụ cười của em gái cô không? Không, anh đã làm chuyện ấy - chuyện mà không ai làm nếu đã có thể nghĩ đến người khác. Anh bỏ rơi cô gái với tuổi trẻ và ngây thơ mà anh đã cảm dỗ, để con bé rơi vào hoàn cảnh khốn khổ cùng cực, không có nơi cư ngụ tử tế, không ai giúp đỡ, không bạn bè, không biết được địa chỉ của anh! Anh đã chia tay con bé, hứa sẽ trở lại. Anh không trở lại, không thư từ cho con bé, không chu cấp cho nó."

Elinor kêu lên:

- Thật là quá sức tưởng tượng.

- Tư cách của anh giờ được đặt trước mặt cô - xa hoa, phóng dăng, và còn tệ hại hơn cả hai. Khi đã biết được tất cả - vì tôi đã biết được nhiều tuần rồi - cô thử đoán tôi đã nghĩ gì khi nhìn thấy em gái cô vẫn thân ái với anh ấy như bao giờ; và khi được tin em gái cô sẽ cưới anh ấy, thử đoán tôi đã nghĩ gì cho cô ấy.

"Tuần rồi khi tôi đến đây và thấy cô chỉ có một mình, tôi đến với chủ định tìm hiểu sự thật; tuy không rõ mình sẽ làm gì một khi đã biết sự thật đau lòng. Lúc ấy cử chỉ của tôi hẳn là kỳ lạ đối với cô, nhưng bây giờ cô đã hiểu tại sao. Làm cho hai cô đau khổ thấy bị lừa dối như thế; thấy em gái cô... nhưng tôi làm gì được? Tôi không hy vọng ngăn cản được cuộc hôn nhân, và đôi lúc tôi nghĩ ảnh hưởng của em gái cô sẽ cảm hóa được anh ta."

"Nhưng bây giờ, sau những sự lợi dụng ô nhục như thế, ai mà nói được anh toan tính những gì với em gái cô. Tuy nhiên, bất luận các toan tính này là như thế nào, khi em gái cô so sánh hoàn cảnh của mình với hoàn cảnh của Eliza khốn khổ của tôi, khi biết qua tình trạng cùng khổ và vô vọng của con bé đáng thương này, bây giờ em gái cô hẳn cảm thấy - sau này chắc chắn sẽ cảm thấy - là hoàn cảnh của mình còn may mắn. Em gái cô nên tưởng tượng mình là con bé kia; với tình cảm dành cho anh ta còn sâu đậm - cũng sâu đậm như chính tình cảm của em cô - với tư tưởng giằng xé vì tự trách mình, và tư tưởng này cứ vương vấn suốt đời. Chắc chắn so sánh này sẽ hữu ích cho em gái cô. Cô ấy sẽ thấy những khổ sở của mình không là gì cả. Đây chỉ là do hành vi sai lạc, chứ không làm ô nhục. Trái lại, các khổ sở này phải khiến mỗi bằng hữu của em gái cô trở thành bạn tốt hơn. Mỗi quan tâm tới bất hạnh của em gái cô, và lòng kính trọng cho sự chịu đựng bất hạnh này, phải củng cố mọi quan hệ gần bó."

"Tuy nhiên, cô nên suy xét khi truyền đạt đến cô ấy những gì tôi đã kể cho cô nghe. Hẳn cô là người biết rõ hơn ai hết ảnh hưởng là như thế nào; nhưng nếu tôi đã không tin một cách nghiêm túc từ trong thâm tâm rằng mình có thể giúp ích, có thể xoa dịu tiếc nuối của em gái cô, thì tôi đã không chịu khổ sở để làm phiền cô vì câu chuyện đau buồn này trong gia đình tôi - có vẻ như với mục đích đề cao tôi và hạ nhục người khác."

Elinor tha thiết cảm ơn ông, cùng lúc bày tỏ hy vọng có thể giúp ích cho Marianne qua việc truyền đạt những gì đã được nghe. Cô nói:

- Tôi đã chịu đau đớn do em tôi cố tha thứ cho anh ta hơn là do những gì khác. Việc này khiến tâm tư em tôi xốn xang hơn là cứ kết án hoàn toàn tính vô lại của anh ta. Bây giờ, mặc dù nó sẽ đau khổ nhiều, tôi tin chắc không bao lâu nó sẽ được dễ chịu hơn.

Sau một khoảng khắc im lặng, cô tiếp:

- Ông đã gặp lại anh Willoughby chưa, kể từ khi ông già biệt anh ấy ở Barton?

Ông đáp một cách nghiêm trọng:

- Tôi có gặp một lần. Một cuộc gặp gỡ không thể tránh né được.

Ngạc nhiên vì thái độ của ông, Elinor lo lắng nhìn ông:

- Sao! Ông đã gặp anh ấy để...

- Tôi không thể gặp anh ấy theo cách khác. Eliza đã thú thật với tôi - tuy rất do dự - tên của người tình; và khi anh ta trở về thành phố, khoảng nửa tháng sau khi tôi về, chúng tôi hẹn gặp nhau, để anh ta tự vệ, để tôi trừng phạt tư cách của anh ta. Cả hai đều không bị thương 2, và vì thế cuộc gặp gỡ được giữ kín.

Elinor thờ dãi nghĩ về hành động phải cần đến mức quá đáng như thế, nhưng đối với một người đàn ông và cũng là một người lính, cô thấy không nên trách.

Sau một lúc im lặng, Đại tá Brandon nói:

- Đây là điểm tương đồng vô phúc giữa số phận của bà mẹ và đứa con gái! Và tôi đã không làm tròn trách nhiệm!

- Cô ấy còn ở tại thành phố không?

- Không. Ngay sau khi cô ấy vừa tạm hồi phục - vì tôi gặp cô ấy gần lúc sinh nở - tôi mang cô ấy và đứa bé về miền quê, và cô lưu lại ở đó.

Rồi nhớ lại ông đã giữ Elinor khá lâu cách xa cô em, ông xin kiểu từ, một lần nữa được cô trân trọng cảm ơn, ra về với cả niềm cảm thương và tôn kính của cô.

1 Scotland: tác giả ngụ ý nói đến ngôi làng ở Gretna Green, là nơi cử hành hôn lễ cho người tuổi 16 trở lên, trong khi ở Anh quốc hôn lễ cho người tuổi 16 đến 18 cần có sự ưng thuận của cha mẹ. Đại tá Brandon có ý định kết hôn với người yêu tuổi dưới 18 nên muốn dẫn cô đi Scotland.

2 > Bị thương: nên hiểu là Đại tá Brandon và Willoughby đã thách đấu nhau, theo "anh hùng tính" thời ấy. Đại tá Brandon chỉ nói

thoáng qua về chuyện này cho Elinor nghe, vì lý do tế nhị không muốn đề cập đến bạo lực với một phụ nữ mà ông mến.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 32

Khi cô Daswood thuật lại các chi tiết của cuộc trò chuyện cho em gái, ảnh hưởng không hoàn toàn như cô hy vọng được trông thấy. Không phải Marianne tỏ vẻ hồ nghi phần nào của câu chuyện, vì cô em lắng nghe qua chú tâm trong bình tĩnh và tiếp nhận, không phản đối hoặc nhận xét gì, không cố bào chữa cho Willoughby, và qua nước mắt dường như cảm thấy không thể bào chữa được. Elinor thấy cử chỉ của em gái chứng tỏ nhận thức về tội lỗi đã chen vào đầu óc, và cũng hài lòng nhìn thấy kết quả vì cô em không còn lánh mặt Đại tá Brandon khi ông đến thăm, mà còn tự ý cùng ông trò chuyện một cách kính trọng và thông cảm. Tình thần cô em cũng ít xốn xang dằn vặt hơn trước.

K

Tuy thế, Marianne không bớt đau khổ. Tâm tư cô trở nên ổn định, nhưng ổn định trong buồn nản và u sầu. Cô cảm nhận sự mất mát tư cách của Willoughby nặng nề hơn là sự mất mát tình cảm của anh. Việc anh quyến rũ và bỏ rơi cô Williams, nỗi khốn khổ của cô bé đáng thương ấy, và hồ nghi về các toan tính của anh có thể một lần ngự trị trong cô - tất cả cùng nhau ám ảnh tinh thần cô đến nỗi cô không thể nói ra cảm nghĩ của mình ngay cả với Elinor. Áp ủ thâm sâu trong im lặng, cô làm cho chị cô đau đớn hơn là nếu cô thú nhận thâm sâu này một cách cởi mở nhất và thường xuyên nhất.

Những cảm nghĩ và ngôn từ của bà Daswood khi nhận và trả lời thư của Elinor chỉ lặp lại những cảm nghĩ và ngôn từ của hai cô con gái. Đây là thất vọng đau đớn không kém so với Marianne, và cảm phần còn nặng hơn so với Elinor. Những lá thư của bà nối tiếp nhau kể lể tất cả những đau khổ bà trải qua và những suy tư của bà, an ủi Marianne, khẩn cầu con gái ngoan cường chịu đựng cảnh bất hạnh này. Nỗi ưu phiền của Marianne quả thật nặng nề, khi bà mẹ có thể nói đến ngoan cường! Nguồn gốc của những tiếc nuối này hẳn phải cảm thấy xấu hổ và nhục nhã: đáng lẽ bà nên mong muốn cô con gái đừng buông thả!

Dù cô em muốn được thoải mái, bà Daswood quyết định là tốt hơn cho Marianne trong lúc này nếu ngụ tại bất cứ nơi đâu ngoại trừ Barton, nơi mà mọi cảnh quan sẽ gợi nhớ một cách mạnh mẽ nhất và đau khổ nhất về quá khứ khi lúc nào cũng đặt Willoughby trước mặt cô, như thể cô luôn nhìn thấy anh ở đó. Vì thế, bà khuyên hai cô con gái không nên rút ngắn chuyến thăm viếng nhà bà Jennings, dự trù

ít nhất năm hoặc sáu tuần tuy chưa bao giờ dự định chính xác. Không như ở Barton, nơi đây có nhiều loại hình sinh hoạt, có nhiều điểm để tham quan và có nhiều mối giao tiếp, mà bà hy vọng qua thời gian Marianne có thể bị đánh lừa rồi thấy đáng để ý dù không cố tình, hoặc ngay cả cảm thấy vui thú.

Về nguy cơ gặp lại Willoughby, bà mẹ xét dù ở thành phố hoặc miền dân dã, ít nhất cô sẽ được an bình như nhau, vì tất cả những ai tự nhận là người thân quen của cô hẳn sẽ ngưng giao tiếp với anh. Dù cho cố ấy, vẫn không bao giờ có thể tạo cơ hội cho hai người gặp nhau; dù cho so8 suất, vẫn không bao giờ có thể để họ gặp bất ngờ. Cơ may cho họ gặp nhau trong đám đông ở London còn ít hơn là khi rút về Barton, nơi mà anh có thể bắt buộc xuất hiện trước mặt cô khi trở về Allenham sau hôn lễ của anh. Bà Daswood ban đầu dự kiến đây chỉ là có thể, sau cùng nghĩ là chắc chắn.

Bà còn có một lý do khác khi muốn hai cô lưu lại: một lá thư của con trai bà cả thông báo anh và vợ anh sẽ đi thành phố vào giữa Tháng Hai, và bà thấy hai cô nên thỉnh thoảng thăm viếng người anh cùng cha khác mẹ của họ.

Marianne hứa sẽ nghe theo lời khuyên của bà mẹ, vì thế cô ngoan ngoãn vâng lời; dù lời khuyên có khác với những gì cô đã mong ước và trông chờ; dù cô cảm thấy lời khuyên hoàn toàn sai lạc, dựa trên luận cứ nhầm lẫn. Cô cũng nghĩ khi bà mẹ buộc cô kéo dài chuyến đi London, nỗi khổ của cô không thể được xoa dịu: cô không được gần gũi sự cảm thông của bà mẹ, và không thể nghỉ ngơi vì phải giao tiếp. Tuy thế, cô có niềm an ủi lớn lao là dù lời khuyên mang hậu quả không mong muốn cho cô, nhưng sẽ mang điều tốt lành cho chị cô.

Mặt khác, Elinor đoán mình không thể tránh gặp mặt Edward, nên cô tự an ủi mà cho rằng dù cô có thể lâm vào tình huống không vui, em gái sẽ ở trong hoàn cảnh tốt hơn là trở về Barton ngay bây giờ. Cô vẫn cẩn thận che chắn em gái để không phải nghe ai nhắc đến Willoughby.

Marianne được yên ổn mà không biết việc này, vì cả bà Jennings, Ngài John và ngay cả cô Palmer đều tránh nói đến anh ta trước mặt cô. Elinor ước ao thái độ này cũng áp dụng cho mình, nhưng không thể được; và hàng ngày cô bắt buộc phải nghe lời họ bình phẩm đến mức cô phẫn nộ với cả ba người.

Ngài John không thể tự kiềm chế. "Một người mà ông ấy luôn có lý do để nghĩ tốt! Thật là một anh chàng vui tính! Ông ấy không tin có người nào ở Anh quốc cười ngửa liềm hơn! Đây là một vụ việc không thể lý giải được. Trong thâm tâm ông ấy muốn quý tha ma bắt anh ta đi. Ông sẽ không nói một tiếng nào nữa với anh ta, đi gặp anh ta nơi có thể gặp! Không, không được nếu phải lên lúc ở Barton, và họ đã phải chờ cả hai giờ đồng hồ. Cái tên vô lại như thế! Con chó lọc lừa! Trong dịp hai người gặp nhau vừa rồi anh ta đã ngó ý tặng ông một cho chó con! Thế là chấm dứt tất cả!"

Cô Palmer giận dữ không kém theo cách thức của cô. "Cô ấy quyết định ngay lập tức không giao thiệp với anh ta, và cảm thấy may mắn chưa từng quen biết gì với anh ta. Từ thâm tâm cô ước Combe Magna không ở gần Cleveland đến thế, nhưng điều này không nghĩa lý gì, vì đường đi quá xa không thể thăm viếng được. Cô ấy ghét anh ta đến mức nhất quyết không bao giờ nhắc đến tên anh ta nữa, và cô sẽ bảo mọi người mà cô gặp rằng anh là tên vô lại."

Phần còn lại trong tình cảm thông của cô Palmer được bộc lộ khi tìm hiểu mọi chi tiết qua khả năng của cô về cuộc hôn nhân sắp đến, và cô thông báo cho Elinor. Rồi cô kể xường nào đang đóng cỗ xe mới, họa sĩ nào vẽ chân dung anh Willoughby, và nhà kho nào chứa mẫu trang phục của cô Grey.

Thái độ dửng dưng trong điềm tĩnh và lịch sự của Phu nhân Middleton giúp tinh thần của Elinor được nhẹ nhõm, thay vì bị đè nén bởi tư cách tử tế huyền ảo của những người khác. Kể cũng vô cùng thoải mái đối với cô khi được biết chắc ít nhất có một người trong nhóm bạn hữu không tỏ ra bận tâm, có một người gặp cô mà không hiếu kỳ về các tin tức, hoặc lo lắng cho sức khỏe của em gái cô.

Với nhiều người khác, mỗi lời nhận xét thỉnh thoảng cất lên qua mỗi tình huống đều vượt quá ý nghĩa thật sự nên tỏ bày. Thỉnh thoảng cô mệt mỏi vì cách chia buồn lảng xảng của họ, để từ đó cô đánh giá tính cách gia giáo - chứ không phải tính khí vui vẻ - là cần thiết để đem lại thoải mái cho hai chị em cô.

Phu nhân Middleton bày tỏ cảm nghĩ của bà về vụ việc mỗi ngày khoảng một lần, hoặc hai lần nếu đề tài được bàn đến nhiều hơn, bằng cách nói "Đúng thật là gây sốc". Qua cách liên tục tuy nhẹ nhàng nói cho hả, bà có thể không những lúc đầu gặp hai chị em Daswood mà không có chút xúc cảm, mà còn gặp lại họ nhưng không còn nhớ một chữ về vụ việc. Sau khi đã nâng cao phẩm giá của giới tính của bà và nói ra lời phê phán điều sai trái của giới kia, bà tự cho mình có tự do để chăm nom lợi ích của đám người bà tụ tập đến. Vì thế, bà cả quyết (tuy trái ý Ngài John) rằng vì cô Willoughby lập tức sẽ là một phụ nữ thanh lịch và sang cả, nên để lại danh thiếp của bà cho cô ngay sau lễ cưới.

Cô Daswood vui vẻ tiếp nhận những câu thăm hỏi tế nhị, không xen vào riêng tư của Đại tá Brandon. Ông được phép thảo luận thân mật về nỗi thất vọng của cô em, qua sự hăng say thân thiện mà ông cố làm dịu, và họ luôn luôn trò chuyện trong riêng tư. Phần thưởng chủ yếu của ông cho việc tiết lộ đau buồn trong quá khứ và nhục nhã trong hiện tại là ánh mắt cảm thương của Marianne đôi lúc hướng đến ông, và giọng nói mềm mọng mỗi khi (nhưng không thường) cô bị bắt buộc - hoặc có thể tự bắt buộc mình - trò chuyện cùng ông. Các điều này cho ông tin rằng nỗ lực của ông đã nâng cao thiện ý hướng về ông, và các điều này giúp Elinor hy vọng thiện ý được tiến xa hơn sau này.

Nhưng bà Jennings không biết những gì xảy ra giữa hai người, chỉ thấy ông Đại tá vẫn nghiêm nghị như bao giờ. Bà nghĩ không thể

dẫn dụ ông tự tỏ bày, mà cũng không thể phó thác cho cô mờ lờ với ông. Sau hai ngày, bà bắt đầu nghĩ rằng thay vì vào Ngày Hạ chí 1, phải đợi đến ngày Lễ Thánh Michael 2 ông và cô cháu mới kết hôn được. Sau một tuần, bà nghĩ không thể có hôn lễ giữa hai người. Sự thông cảm sâu sắc giữa ông Đại tá và cô Daswood có vẻ cho thấy vinh dự làm chủ cây dâu, con kênh và lùm cây thủy tùng sẽ được chuyển qua cô chị; và trong một thời gian bà Jennings đã không còn nghĩ gì đến anh Ferrars.

o o o

Đầu Tháng Hai, trong vòng nửa tháng sau khi nhận lá thư của Willoughby, Elinor có nhiệm vụ đau đớn để báo tin cho em gái biết là anh đã kết hôn. Cô đã cẩn thận tự mình báo tin ngay sau khi được biết hôn lễ đã kết thúc, vì không muốn Marianne nhận được tin qua báo chí mà cô em náo nức đọc mỗi sáng.

Cặp vợ chồng Willoughby rời thành phố ngay sau khi kết hôn. Vì bây giờ không còn nguy cơ em gái gặp một trong hai người, Elinor hy vọng thuyết phục được em gái đi ra ngoài như lúc trước, vì cô em vẫn giam mình trong nhà từ cú sốc đầu tiên.

Vào thời gian này, hai chị em nhà Steele, sau khi lưu lại nhà của người anh họ trong Tòa nhà Bartlett, Holburn, đến thăm họ hàng quan trọng hơn của hai cô ở Phố Conduit và Phố Berkeley, và đều được tiếp đãi rất nồng hậu.

Elinor chỉ thấy khó chịu khi gặp lại hai cô. Sự hiện diện của họ luôn gây xốn xang cho cô, và cô không biết làm thế nào tỏ ra thật hòa nhã để đáp lại nỗi vui mừng nồng nhiệt của Lucy khi thấy cô vẫn còn ở thành phố.

Cô Lucy nhắc đi nhắc lại, nhấn mạnh từ ngữ quan trọng:

- Nếu không thấy cô vẫn còn ở đây thì tôi hẳn đã khá thất vọng. Nhưng tôi luôn luôn nghĩ mình nên chịu thất vọng. Tôi gần như chắc chắn cô còn ở lại London một thời gian; mặc dù ở Boston cô đã nói cho tôi biết, cô nhớ không, rằng cô sẽ lưu lại không quá một tháng. Nhưng lúc ấy, tôi nghĩ rất có thể cô sẽ đổi ý khi đến lúc. Thật là tiếc phải ra đi trước khi chị và anh cô đến. Và bây giờ, chắc chắn cô sẽ không có gì vội vã phải đi. Tôi vui một cách ngờ ngàng là cô đã không giữ ý định.

Elinor hiểu ý cô này rất rõ, và bắt buộc phải cố hết sức trấn tĩnh để tỏ vẻ cô đã không giữ ý định.

Bà Jennings nói:

- Này, cô cháu yêu, chuyển đi như thế nào?

Cô Steele nhanh chóng hơn hớ:

- Không phải đi bằng xe tuyến 3, bà an tâm; chúng tôi dùng xe trạm suốt đường đi, và có một trang công tử đẹp trai chăm sóc chúng tôi. Bác sĩ Davies cũng đi thành phố, nên chúng tôi nghĩ nên đi cùng với ông bằng xe trạm; ông cư xử rất mềm mỏng, trả tiền xe nhiều hơn chúng tôi trả.

Bà Jennnings thốt lên:

- Đấy, đấy! Thật là hay ho! Tôi đảm bảo với các cô ông Bác sĩ còn độc thân.

Cô Steele nở nụ cười dỏm đáng:

- Lại nữa! Mọi người đều phá lên cười tôi như thế về ông Bác sĩ, còn tôi không thể nghĩ ra tại sao. Các anh chị họ của tôi nói họ chắc chắn tôi đã có thành tích chinh phục; nhưng về phần mình, tôi không bao giờ nghĩ đến ông ấy từ giờ này qua giờ khác. "Chúa ơi! Công tử của lòng em đến rồi, Nancy ạ", ngày nọ người chị họ của tôi nói như thế khi bà thấy một người đi băng ngang đường về phía nhà chúng tôi. "Rõ là công tử của em!", tôi nói thế, "Em không thể nghĩ ra chị muốn nói ai. Ông Bác sĩ không phải là công tử của em."

- Này, này, nói nghe hay lắm - nhưng tôi không tin - chính là ông Bác sĩ đấy, tôi biết mà.

Cô cháu họ của bà sôi nổi:

- Không, thật thế! Và tôi xin bà cải chính, nếu có khi nào bà nghe nói như thế.

Bà Jennings trấn an rằng, chắc chắn bà sẽ không cải chính để tạo phần khởi cho cô, thế là bà làm cô Steele hoàn toàn vui sướng.

Sau một lúc tạm ngưng những ẩn ý thù địch, Lucy quay trở lại tấn công:

- Cô Daswood, tôi đoán cô sẽ đến ở tại nhà anh chị của cô khi họ đến thành phố.

- Không, tôi không nghĩ chúng tôi sẽ ở đó.

- À, có, tôi dám chắc cô sẽ ở đó.

Elinor không muốn giúp vui cô bằng cách phủ nhận thêm.

- Thật là vui khi bà Daswood chịu để cho hai cô đi cùng nhau trong một thời gian dài đến thế!

Bà Jennings chen vào:

- Dài thật! Sao cơ, chuyến thăm viếng của hai cô chỉ mới bắt đầu.

Lucy bị bà làm cho cảm hòng.

Cô Steele nói:

- Cô Daswood, chúng tôi tiếc không được gặp em gái của cô. Tôi tiếc cô ấy không được khỏe.

Khi họ đi vào, Marriane đã đi ra khỏi phòng.

- Cô tử tế lắm. Em gái tôi cũng tiếc không kém đã không gặp lại cô, nhưng cô ấy gần đây bị chứng nhức đầu nên không thể họp mặt hoặc chuyện trò.

- Ôi, trời ơi, thật là tội nghiệp! Nhưng đối với các bạn cũ như Lucy và tôi! Tôi nghĩ cô ấy có thể gặp chúng tôi, còn tôi đảm bảo chúng tôi sẽ không thất một lời.

Qua tất cả khéo léo, Elinor từ chối lời đề nghị. Cô em có lẽ đang nằm trên giường, mặc áo ngủ, vì thế không thể xuống gặp hai cô.

Cô Steele thốt lên:

- Nay, nếu chỉ có thể, chúng tôi có thể lên gặp cô ấy.

Elinor bắt đầu nghĩ thái độ xấc xược này là quá mức chịu đựng của mình, nhưng cô không buộc phải tự kiểm chế vì Lucy đã cất tiếng trách móc chị mình một cách gay gắt. Tuy bằng lời nói không được dịu dàng, trong nhiều trường hợp, Lucy thường có uy lực kiểm chế cách cư xử của cô chị.

1 Ngày Hạ chí: 21 hoặc 22 tháng 6, là ngày mặt trời đi theo đường cao nhất trên bầu trời.

2 Lễ Thánh Michael: nhằm ngày 29 tháng 9.

3 Xe tuyến: loại xe ngựa chở hành khách đi theo tuyến và có giờ giấc nhất định, theo cách tương tự như xe đò bây giờ.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 33

Sau một ít chống đối, Marriane thuận theo lời van nài của cô chị, và một buổi sáng đồng ý đi ra ngoài trong nửa giờ cùng với chị và bà Jennings. Tuy nhiên, cô đặt điều kiện rõ ràng là không thăm viếng ai, không làm gì hơn là thắp tùng hai người đến cửa hiệu Gray's ở Phố Sackville, để Elinor mặc cả đôi một ít nữ trang kiểu cổ cho bà mẹ.

S

Khi bà người dừng bước ở cánh cửa, bà Jennings nhận ra một phụ nữ đứng ở cuối con đường mà bà nên đến gặp; và vì bà không có việc gì ở cửa hiệu Gray's, họ đồng ý là trong khi hai cô cháu trẻ lo việc mua bán của họ, bà sẽ đi gặp bà bạn và trở lại với hai cô sau.

Khi bước lên các bậc thang lầu, hai cô nhà Daswood thấy có nhiều người bên trong và không có ai rảnh rỗi để tiếp họ, nên họ phải chờ. Họ không biết làm gì khác hơn là ngồi xuống ở cuối cái quầy để mong được đến lượt nhanh chóng. Chỉ có một người đàn ông đang đứng đây, và có lẽ Elinor không phải không có hy vọng anh sẽ hành xử theo phép lịch sự để kết thúc công việc của anh cho nhanh. Nhưng đôi mắt tin tưởng và trình độ thẩm mỹ tế nhị của anh chứng tỏ quá mức lịch sự. Anh đang hỏi mua một hộp đựng tăm xia răng cho anh, rồi xem xét và cân nhắc tất cả các hộp bày bán trong cửa hiệu về kích thước, hình thù và hoa văn trong mười lăm phút. Sau khi anh đã hài lòng theo sở thích sáng tạo của mình, anh không để ý gì nhiều đến hai phụ nữ ngoài ba hoặc bốn lần nhìn thoáng qua. Tư thái khiến Elinor nhớ lại một mẫu người và khuôn mặt, theo tính cách phù hoa mạnh mẽ, tự nhiên và vô giá trị, tuy được tô điểm trong bộ thời trang kiểu mới nhất.

Marianne thoát khỏi những cảm nghĩ phiền toái do sự khinh miệt và bất mãn vì sự sẫm soi xác xược, vì thái độ hợm mình của anh ta khi quyết định về những đặc tính quái đản khác nhau của các hộp đựng tăm xia răng khác nhau được trình ra cho anh xem. Cô vẫn tập trung tư tưởng trong đầu mà không để ý đến những gì đang xảy ra, dù cho ở cửa hiệu Grey's hoặc đang ở trong nhà.

Cuối cùng, công việc của anh chàng được quyết định xong xuôi. Các món bằng ngà, vàng và ngọc trai được định ngày hẹn đến lấy. Anh định ngày cuối cùng anh có thể sống mà không cần có hộp đựng tăm xia răng, cẩn thận nhàn nhả mang đôi găng tay vào, đảo nhìn hai cô nhà Daswood một lần nữa như thể theo yêu cầu hơn là theo ngưỡng mộ, rồi bước ra qua điệu bộ vui vẻ trong kiểu ngạo và dừng

dung.

Elinor không muốn để mất thời giờ, nhưng khi chưa kịp bắt đầu với cửa hàng thì có một người đàn ông khác bước đến bên cô. Cô quay sang nhìn và ngạc nhiên nhận ra đấy chính là ông anh cùng cha khác mẹ của mình.

Hai người biểu lộ tình cảm và vui mừng theo cách rất đáng khen trong cửa hiệu của ông Gray. John Daswood không mảy may hồ hững khi gặp lại hai cô em của anh, ba người đều vui; và các câu thăm hỏi của anh dành cho bà mẹ đều có ý kính trọng và quan tâm.

Elinor được biết anh và Fanny đã đến thành phố hai ngày trước.

Anh nói:

- Anh rất muốn đến thăm hai em ngày hôm qua nhưng không thể được, vì vợ chồng anh buộc phải dẫn Harry đi xem động vật hoang dã ở Exeter Exchange; và thời gian còn lại sau đấy vợ chồng anh đến thăm bà Ferrars. Harry rất vui. Sáng nay anh định chắc chắn sẽ đến thăm hai em nếu có thể thu xếp dành ra được nửa giờ, nhưng người ta luôn có nhiều việc khi mới đến thành phố. Anh đến đây để làm chứng cho con dấu của Fanny. Nhưng anh nghĩ ngày mai chắc chắn có thể đến thăm Phố Berkeley, và được giới thiệu với bà cô Jennings của hai em. Anh nghe nói bà là một phụ nữ có gia thế rất tốt. Còn gia đình Middleton nữa, hai em phải giới thiệu anh với họ. Vì họ có quan hệ với mẹ kế của anh, anh sẽ rất vui có dịp tỏ lòng kính trọng họ. Anh được biết họ là những láng giềng tuyệt vời của các em ở miền quê.

- Quả là tuyệt vời. Họ quan tâm đến an sinh của gia đình chúng em, tình thân thiện trong mỗi chi tiết đều hơn là những gì em có thể nói được.

- Anh rất mừng được nghe nói thế, thật đấy, thật là mừng. Nhưng mà phải như thế: họ là những người có gia thế, họ có quan hệ gia tộc với các em, mọi phép lịch sự và chăm sóc để giúp gia đình hai em được dễ chịu cũng là điều đương nhiên. Và thế là hai em được ổn định thoải mái nhất trong một ngôi nhà nghỉ mát và không thiếu thứ gì! Edward đã kể cho anh chị nghe về khung cảnh thần tiên: anh ấy nói ngôi nhà được vẹn toàn chưa từng thấy, và tất cả các em đều rất thích nơi ổn định mới. Anh chị rất hài lòng được nghe thế, hai em tin đi.

Elinor cảm thấy xấu hổ một ít cho ông anh, không tiếc khi không phải trả lời anh, vì gia nhân của bà Jennings đi đến báo cho hai cô biết bà chủ đang đợi họ ngoài cửa.

Anh Daswood đưa hai cô xuống cầu thang, được giới thiệu với bà Jennings ở cánh cửa cỗ xe của bà, nhắc lại hy vọng của anh có thể thăm viếng họ ngày kế, rồi từ giã.

Anh đến như đúng theo bốn phận. Anh giả cách lời xin lỗi của chị dâu các cô đã không thể đến; "nhưng cô ấy quá bận bịu với bà mẹ, đến nỗi thật sự không còn thiết đi đâu cả". Tuy thế, bà Jennings trấn an anh rằng bà không muốn theo khuôn phép lễ nghi vì tất cả là họ hàng với nhau, hoặc gần như thế, và chắc chắn bà sẽ đến thăm cô John Daswood và dẫn hai cô em đi theo. Cử chỉ của anh đối với hai cô đều hoàn toàn nhã nhặn tuy trầm lặng; đối với bà Jennings, lịch sự chăm chút nhất. Một ít lâu sau Đại tá Brandon đến, và anh nhìn ông qua vẻ tò mò dường như để nói rằng anh chỉ cần biết là ông rất giàu, và cũng lịch thiệp như anh.

Sau khi ngồi với họ nửa giờ, anh mời Elinor đi dạo cùng mình đến Phố Conduit, để cô giới thiệu anh với Ngài John và Phu nhân Middleton. Thời tiết thật tốt, và cô sẵn lòng nhận lời. Ngay sau khi họ bước ra khỏi nhà, những dọ hỏi của anh bắt đầu.

- Đại tá Brandon là ai? Sự sản của ông có khá không?

- Vâng; ông ấy có bất động sản rất khá ở Dorsetshire.

- Anh mừng. Ông ấy có vẻ là một người quý phái nhất; và Elinor này, anh nghĩ anh có thể chúc mừng em về triển vọng của một cơ ngơi đáng vị nể nhất trong đời.

- Em, ông anh! Anh có ý nói gì?

- Ông ấy mến em. Anh đã quan sát ông ấy rất kỹ, và tin chắc điều đó. Sự sản của ông trị giá bao nhiêu?

- Em tin là khoảng hai nghìn một năm.

- Hai nghìn một năm...

Và rồi tự tác động để đạt mức hào phóng nồng nhiệt, anh tiếp:

- Elinor, anh ước bằng cả tâm tư nó phải là gấp đôi, để xứng với em.

Elinor đáp:

- Em tin anh, nhưng em biết chắc chắn là Đại tá Brandon không hề có ý muốn cưới em.

- Em đã nhảm, Elinor, em nhảm to. Em chỉ cần chịu khó một tí là đủ để nắm bắt ông ấy. Có lẽ bây giờ ông ấy còn lưỡng lự; sự sản nhỏ của em có thể khiến ông do dự; bạn bè của ông có thể can gián ông. Nhưng một ít chăm chút và khuyến dụ mà các cô có thể dễ dàng thực hiện sẽ giúp ông ấy quyết định, dù có ngược lại ý muốn. Và không có lý do tại sao em lại không thử với ông. Ý không phải nói là bất kỳ mối gắn bó nào trước đây về phía em... tóm lại, em biết ý anh muốn nói đến mối gắn bó nào, xem như vô vọng; các chồng đối không thể vượt qua được - em có nhận thức khá nên hẳn phải nhìn thấy mọi điều này. Đại tá Brandon chính là người cho em, và phần anh không thiếu lịch duyệt để khiến ông hài lòng với em và gia đình em. Đây là cuộc hôn phối khiến mọi người hài lòng. Tóm lại, đây là cách mà... (anh hạ giọng xuống mức thì thầm quan trọng) sẽ được mọi bên hoan nghênh nồng nhiệt.

Rồi bình tâm lại, anh thêm:

- Đây là, anh muốn nói... những người thân của em đều thật lòng quan tâm muốn thấy em được ổn định; đặc biệt là Fanny, vì cô ấy luôn quan tâm đến em, tin anh đi. Còn bà mẹ cô ấy nữa, bà Ferrars, một phụ nữ rất tốt bụng, anh tin chắc bà sẽ rất hài lòng; ngày nọ bà đã nói như thế.

Elinor không muốn hạ cổ ban cho câu trả lời nào.

Anh tiếp:

- Bây giờ, có chuyện khá quan trọng, chuyện buồn cười nếu Fanny có một người anh và một cô em ổn định cuộc đời cùng một lúc. Và tuy thế, chuyện này rất có thể xảy ra.

Elinor gắng giọng đặt câu hỏi:

- Anh Edward Ferrars sắp kết hôn phải không?

- Chuyện này chưa cụ thể, nhưng đã có vài chuyển động. Anh ấy có bà mẹ tuyệt vời. Qua lòng phóng khoáng cực độ, bà Ferrars sẽ đứng ra và lo cho anh ấy một nghìn mỗi năm, nếu hôn lễ được cử hành. Cô dâu là một cô Morton, con gái duy nhất của Tướng công 1 Morton, với ba mươi nghìn bảng. Một cuộc hôn phối hai bên đều thoải nguyện, và anh không hề hồ nghi sẽ trở thành hiện thực. Một nghìn bảng mỗi năm là số tiền lời mà một bà mẹ phải bỏ ra, chi trả suốt đời; nhưng bà Ferrars có tinh thần cao thượng. Để anh kể cho em nghe một trường hợp khác về lòng phóng khoáng của bà:

"Ngày nọ, ngay sau khi anh chị vừa đến thành phố, bà biết bây giờ anh chị không còn tiền bạc nhiều, bà dúi vào tay Fanny một số

tiền đến hai trăm bảng. Thật là một cử chỉ rất đáng được trân trọng, vì trong khi ở đây anh chị phải chi tiêu nhiều."

Anh ngưng lại để cô có thời giờ đồng ý và thương cảm, khiến cô bắt buộc phải nói:

- Mức chi tiêu của anh chị cả ở thành phố và miền quê chắc chắn phải là đáng kể, nhưng lợi tức còn lớn hơn.

- Anh dám nói không lớn lắm như nhiều người nghĩ. Tuy nhiên, anh không có ý phàn nàn; đây chắc chắn là mức thoải mái, và anh hy vọng với thời gian sẽ khá hơn. Việc chấm dứt thụ hưởng hoa lợi trên mảnh đất Norland Common, hiện đang được tiến hành, làm tiêu hao nghiêm trọng nhất. Và rồi anh đã đầu tư một ít trong vòng giữa năm nay để mua Trại East Kingham, hẳn em còn nhớ, nơi mà ông già Gibson có lúc cư ngụ ở đó. Đất ở đây rất hợp ý anh về mọi phương diện, rất gần mảnh đất của anh hiện giờ, đến nỗi anh thấy có nghĩa vụ phải rằng mua. Lương tâm anh không cho phép nó rơi vào tay người khác. Người ta phải tốn kém để được thuận tiện, và mảnh đất này đang làm anh tốn rất nhiều tiền.

- Tốn nhiều hơn là giá trị chân chính và thực chất của nó.

- À, anh hy vọng không đến nỗi như thế. Sau này anh có thể bán lại theo giá cao hơn giá anh mua; nhưng nói về đồng tiền mua sắm, anh có thể đã rất may mắn; vì các cổ phiếu lúc ấy có giá thấp đến nỗi nếu anh không có sẵn món tiền cần thiết ở ngân hàng, thì anh đã phải bán đi mà chịu lỗ nặng.

Elinor chỉ có thể mỉm cười.

- Anh chị còn có những khoản chi tiêu lớn không tránh khỏi khi mới dời đến Norland. Như em đã biết rõ, người cha đáng kính của chúng ta đã để tất cả của cải nội thất Stanhill còn lại ở Norland (và có giá trị rất cao) cho mẹ em kế thừa. Anh không hề bực dọc về việc làm này của ông; đương nhiên ông có quyền để thừa kế di sản của ông theo cách ông muốn, nhưng hậu quả của việc này là anh chị bắt buộc phải mua nhiều món chần gối, đồ sứ vân vân để thế vào mấy món đã bị mang đi. Em có thể đoán được, sau mấy khoản chi tiêu như thế này, anh chị không còn giàu có gì nữa, và lòng từ tế của bà Ferrars là quý hóa đến thế nào.

Elinor nói:

- Chắc hẳn rồi, và cộng thêm lòng phóng khoáng của bà, em hy vọng anh chị vẫn sống được trong mọi điều kiện dễ chịu.

Anh nghiêm nghị đáp:

- Trong một hoặc hai năm nữa mới được như thế, nhưng vẫn còn phải làm nhiều việc. Nhà kính của Fanny vẫn chưa được lát một viên đá nào, còn vườn hoa chưa có gì ngoại trừ sơ đồ xác định vòng rào.

- Nhà kính sẽ được xây ở đâu?

- Trên cái gò phía sau nhà. Sẽ phải đốn các cây hồ đào già để lấy mặt bằng. Việc này sẽ tạo nên một cảnh quan đẹp nhìn từ mọi phía trong khuôn viên, còn vườn hoa sẽ thoải dốc xuống trước mặt, và sẽ vô cùng rực rỡ. Anh chị đã cho đốn hết các bụi gai mọc dọc theo sườn đồi.

Elinor giữ kín trong lòng mối quan ngại và chê trách của cô, cảm thấy rất may mắn Marianne không ở đây để chia sẻ với cô kế hoạch khiêu khích tâm tư của cô dành cho vùng đất cư ngụ cũ.

Sau khi đã đủ dũng dãi để nói rõ về cảnh nghèo của mình, cũng để loại trừ sự cần thiết phải mua cho mỗi cô em một đôi bông tai trong chuyến thăm viếng sắp đến của anh ở cửa hàng Gray's, tâm tư của anh rẽ ngoặt về chiều hướng vui vẻ. Anh bắt đầu chúc mừng Elinor đã có một người thân như bà Jennings.

- Bà có vẻ là một phụ nữ đáng quý nhất. Ngôi nhà của bà, cách sống của bà, tất cả đều nói lên mức thu nhập rất cao. Đây là mối giao tiếp không những giúp ích nhiều cho em từ giờ trở đi, mà sau này còn có thể được lợi lộc thiết yếu. Việc bà ấy mời em đến thành phố chắc chắn có lợi rất nhiều cho em; và thật thế, nó nói lên tình cảm rất tốt dành cho em đến mức khi bà qua đời em sẽ không bị bỏ quên. Bà sẽ có nhiều thứ để cho thừa kế.

- Không có gì cả, em đoán thế; vì bà chỉ có phần thừa kế của chồng bà để lại, và phần này sẽ được để thừa kế cho các con của bà.

- Nhưng đừng tưởng tượng bà chi tiêu hết lợi tức của bà. Ít người có tính thận trọng thông thường làm như thế; và bất cứ khoản nào bà tích lũy được, bà sẽ phân phối.

- Anh không cho rằng bà sẽ để lại cho hai cô con gái của bà thay vì cho chúng em, hay sao?

- Hai cô con gái của bà đều kết hôn chỗ giàu có, nên vì thế anh không thấy bà cần nhớ đến họ nhiều hơn. Trong khi, theo ý anh, khi bà chú ý đến em và đối xử với em như thế này, bà đã dành cho em quyền được hưởng một phần, mà không một phụ nữ nào có ý thức lại quên được. Không có gì tử tế hơn thái độ của bà, và khó thể làm như thế mà không vọng tưởng do hành động của bà tạo ra.

- Nhưng bà không tạo ra vọng tưởng gì ở những người có liên quan nhất. Anh ạ, lo lắng của anh về an sinh và phúc lợi của chúng

em đã dẫn anh đi quá xa.

Đường như anh đã trấn tĩnh lại:

- Sao? Chắc chắn rồi, người ta có khả năng rất ít, ít lắm. Nhưng, em Elinor thương, Marianne có chuyện gì thế? Cô ấy trông rất yếu, xanh xao, và khá gầy. Cô ấy bị bệnh à?

- Cô ấy không được khỏe, trong vài tuần nay cô bị yếu thần kinh.

- Anh rất tiếc. Vào tuổi của cô, bất kỳ cơn bệnh nào đều tàn phá hằn nét thanh xuân! Tuổi thanh xuân của cô quá ngắn! Tháng Chín rồi cô ấy còn xinh đẹp, như anh chưa từng thấy; và có sức thu hút thanh niên. Có cái gì đấy trong vẻ đẹp của cô đặc biệt khiến nhiều thanh niên mê mẩn. Anh nhớ Fanny từng nói rằng cô ấy sẽ có cuộc hôn nhân sớm hơn và tốt hơn em; nhưng không phải là chị em không thương em - nhưng chị em chỉ buộc miệng nói thế.

"Tuy nhiên, chị em sẽ nhầm. Anh tự hỏi liệu bây giờ Marianne sẽ cưới được một anh cùng lắm là hơn năm hoặc sáu trăm mỗi năm hay không, và anh sẽ nhầm to nếu em không được khá hơn."

"Dorsetshire! Anh biết rất ít về Dorsetshire; nhưng, em Elinor thương, anh sẽ rất vui được biết thêm về vùng này; và anh nghĩ anh và Fanny có thể chấp nhận lời mời để được là hai trong số những người khách đến sớm nhất và vui nhất của em."

Elinor cố gắng một cách rất nghiêm chỉnh để thuyết phục anh rằng không có chuyện cô sẽ cưới Đại tá Brandon, nhưng đây là niềm mong ước quá vui cho anh nên anh không muốn gạt bỏ. Anh thật lòng nhất quyết sẽ tạo tình thân với ông này, thúc đẩy cuộc hôn nhân bằng mọi cách chăm chút có thể được. Anh chỉ có đủ hối tiếc là phần mình đã không làm được gì cho các cô em, nên vô cùng thiết tha mong bất kỳ ai khác làm được nhiều hơn. Lời tỏ tình của Đại tá Brandon, hoặc di sản của bà Jennings, là những phương cách dễ dàng nhất để bù lại cho thái độ bỏ bê của anh.

Hai người may mắn được gặp Phu nhân Middleton đang ở nhà, và cũng gặp Ngày John trước khi cuộc thăm viếng kết thúc. Ngài John sẵn sàng mến bất cứ ai, và mặc dù anh Daswood xem chừng không biết nhiều về ngựa, chẳng bao lâu ông đã xếp anh vào mẫu người rất tốt bụng, trong khi Phu nhân Middleton có đủ nhận xét về trang phục bề ngoài của anh để bà nghĩ đáng có mối giao tiếp như anh. Anh Daswood ra về mà hài lòng với cả hai người.

Khi đi về cùng cô em, anh nói:

- Anh sẽ có một câu chuyện hấp dẫn để kể với Fanny. Phu nhân Middleton đúng là một phụ nữ thanh lịch nhất! Anh tin chắc Fanny sẽ vui mà được quen biết một phụ nữ như thế. Còn bà Jennings nữa, một phụ nữ có tư cách vô cùng lịch sự, tuy không được thanh lịch như con gái bà. Em gái ta không cần phải e dè gì với bà ấy ngay cả khi thăm viếng bà, mà nói thật, anh thấy không phải là vấn đề hệ trọng; vì anh chị biết bà Jennings là góa phụ của một ông chồng đã kiếm mọi đồng tiền qua con đường thấp kém; và Fanny và bà Ferrars cả hai đều đã có thiên kiến nặng, nên bà và hai cô con gái bà không phải là hạng người mà Fanny muốn giao du. Nhưng bây giờ anh có thể kể cho chị em nghe những điều thuận lợi.

1 Tướng công (Anh ngữ Lord), danh xưng để gọi những người được phong các tước (bá tước, hầu tước...) cao hơn "Hiệp sĩ".

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 34

Cô John Daswood rất tin tưởng nơi óc xét đoán của chồng mình, đến nỗi ngay ngày hôm sau cô đến thăm viếng cả bà Jennings và con gái bà. Sự tin tưởng của cô được đền đáp khi cô thấy rằng ngay cả bà - ngay cả người phụ nữ đã mời hai em cô đến ở - xứng đáng cho cô để ý đến. Còn về Phu nhân Middleton, cô nhận thấy bà là một trong những phụ nữ có sức thu hút nhất trần đời!

C

Phu nhân Middleton cũng hài lòng tương tự với cô Daswood. Hai bên đều ích kỷ lạnh lùng, và chính tính cách này khiến họ cảm thấy gần nhau; họ cảm thông với nhau trong thái độ tẻ nhạt và thiếu hiểu biết.

Tuy nhiên, cùng thái độ khiến cô John Daswood chiếm cảm tình của Phu nhân Middleton lại không hợp với cảm nghĩ của bà Jennings, vì đối với bà, cô này không có vẻ gì khác hơn là một phụ nữ nhỏ tuổi lại lộ vẻ tự mãn, có cách ăn nói kém thân tình, người đối xử với các cô em chồng không chút tình cảm, hầu như không có gì để nói với hai cô; vì trong vòng mười lăm phút được ban ơn ở Phố Berkely, cô ngồi khoảng bảy phút rưỡi trong im lặng.

Tuy không muốn hỏi, Elinor vẫn rất muốn biết Edward lúc này có mặt ở thành phố hay không, nhưng không có gì dẫn dụ Fanny tự ý nhắc đến tên anh trước mặt cô. Phải chờ cho đến khi chị dâu cô cho biết là cuộc hôn nhân giữa anh và cô Morton đã được định đoạt, hoặc cho đến khi các kỳ vọng của chồng cô về Đại tá Brandon được đáp ứng. Chị dâu cô tin hai người vẫn còn thiết tha với nhau, nên dù cần miễn thể nào để ngăn cách họ qua lời nói và hành động khi có cơ hội đều không phải là dư thừa.

Tuy nhiên, tin tức mà cô này không muốn thông báo lại được loan đi qua đường khác. Ngay tiếp theo đấy, Lucy đến để mong Elinor tỏ lòng trắc ẩn cho cô đã không được gặp Edward, mặc dù anh đã đi đến thành phố cùng vợ chồng Daswood. Anh không dám đến Tòa nhà Barlett 1 vì sợ bị phát giác, và mặc dù không nên nói ra về sự nóng lòng của cả hai bên, họ không thể làm gì khác hơn là trao đổi thư từ.

Không lâu sau, Edward báo cho họ biết anh đang ở tại thành phố, bằng cách hai lần đến thăm Phố Berkeley. Hai lần danh thiếp anh

được để lại trên bàn, khi họ trở về sau công việc phải ra đi vào buổi sáng. Elinor hài lòng vì anh đã đến thăm, còn hài lòng hơn vì cô không gặp được anh.

Hai vợ chồng John Daswood đặc biệt hài lòng với nhà Middleton đến nỗi, mặc dù không có thói quen chiêu đãi ai lần nào, hai người quyết định đãi họ một bữa ăn. Chẳng bao lâu sau khi hai bên quen biết nhau, hai vợ chồng mời họ dùng bữa tối ở Phố Harley, nơi hai người thuê một ngôi nhà rất sang trọng trong ba tháng. Hai cô em và bà Jennings cũng được mời, và John Daswood đã cẩn thận mời cho được Đại tá Brandon. Ông này luôn vui được gặp hai cô Daswood, nên đón nhận các lời lẽ lịch sự tha thiết qua chút ít ngạc nhiên, nhưng qua nhiều mừng vui.

Họ sẽ gặp bà Ferrars, nhưng Elinor không thể biết các con trai bà sẽ có mặt hay không. Tuy nhiên, lòng trông mong được gặp bà là đủ cho cô quan tâm đến buổi họp mặt. Dù bây giờ cô có thể gặp bà mẹ của Edward mà không còn lo lắng như lúc trước nếu có dịp như thế, dù bây giờ cô có thể dùng dung với nhận xét của bà về cô, cô vẫn như ngày xưa là muốn gặp bà Ferrars và tò mò muốn biết bà là con người như thế nào.

Khi được biết các cô nhà Steele cũng đến dự, mối quan tâm của cô về bữa tiệc càng dâng cao một cách mạnh mẽ hơn, nhưng không phải là mừng vui hơn.

Hai cô này rất được cảm tình của Phu nhân Middleton; bà rất mến tính chuyên cần của hai cô, nên mặc dù Lucy chắc chắn không được thanh lịch và cô chị không được ngay cả dịu dàng, Phu nhân và Ngài John vẫn sẵn lòng mời hai cô lưu lại Phố Conduit một hoặc hai tuần. Điều này đặc biệt thuận lợi cho hai cô nhà Steele, ngay sau khi nhận lời mời của vợ chồng John Daswood, là họ đến vài ngày trước khi bữa tiệc diễn ra.

Tư cách của hai cô nhà Steele đối với cô Daswood - là hai đứa cháu của người đã chăm sóc anh của cô trong nhiều năm - chưa xứng đáng để được mời đến bàn tiệc của cô. Chỉ vì họ là khách của Phu nhân Middleton, nên cô phải tiếp đãi. Lucy đã từ lâu muốn gia đình biết đến cô, muốn biết thêm về tính cách của họ và các khó khăn của chính mình, nên cô chưa từng trong đời cảm thấy hạnh phúc như thế khi nhận thiệp mời của cô John Daswood.

Cảm nghĩ của Elinor thì khác hẳn. Cô lập tức nghĩ ra rằng Edward đang ở với mẹ anh, vì mẹ anh được mời đến bữa tiệc do em gái anh tổ chức, anh cũng sẽ phải được mời; và cô sẽ gặp lại anh lần đầu tiên cùng với sự hiện diện của Lucy! Cô không biết mình sẽ phải chịu đựng ra sao!

Có lẽ các âu lo này không hoàn toàn dựa trên lý lẽ, chắc chắn không dựa trên sự thật chút nào. Tuy nhiên, các âu lo này được giải

tòa không do cô suy nghĩ lại, mà qua lòng tốt của Lucy. Cô này tin mình sẽ chịu thất vọng nào nề khi kể với Elinor rằng chắc chắn Edward sẽ không đến Phố Harley 2 ngày Thứ Ba sắp đến, và cô còn hy vọng mang nỗi đau đớn đi xa hơn khi muốn Elinor tin rằng anh phải vắng mặt do tình cảm sâu đậm của anh dành cho cô, mà anh không thể giấu diếm nếu họ ở bên nhau.

Ngày Thứ Ba quan trọng đã đến để giới thiệu hai cô gái trẻ cho bà mẹ chồng kinh khiếp.

Khi đang đi bên nhau lên các bậc thang, Lucy nói:

- Cô Daswood thân yêu, hãy thương hại tôi. Không có ai ở đây ngoài cô cảm thông với tôi được. Tôi nghĩ tôi khó đứng vững. Trời ơi! Trong phút chốc tôi sẽ gặp người quyết định hoàn toàn hạnh phúc đời tôi - người sẽ là mẹ chồng tôi.

Elinor đáng lẽ đã có thể trấn an cô ngay bằng cách nói đến khả năng bà sẽ là mẹ chồng của cô Morton, là người mà họ phải để ý, chứ không phải là mẹ chồng của cô bạn. Nhưng thay vì nói thế, qua chân thành hết mực Elinor cho cô bạn biết rằng mình thương hại cho cô. Lucy ngạc nhiên tốt độ, vì mặc dù cô thật sự thiếu thoải mái, cô hy vọng ít nhất mình là đối tượng cho Elinor ghen tức vô bờ bến.

Bà Ferrars là một phụ nữ nhỏ nhắn, gầy còm; thẳng đuột, thậm chí trang trọng, trong vóc dáng; và nghiêm nghị, thậm chí chanh chua, trong tính khí. Bà có nước da vàng vọt, khuôn mặt nhỏ nhắn mà không đẹp, đương nhiên là không biểu lộ cảm xúc, nhưng may mắn là lông mày được thu hẹp giúp khuôn mặt đỡ nhạt nhẽo bằng cách tạo ra vẻ kiêu hãnh và xấu nét. Bà không phải là mẫu phụ nữ nhiều lời; vì, không giống như những người khác, bà cân đối ngôn từ với số ý kiến nhiều hay ít của bà. Trong số ít ỏi âm tiết phát ra từ bà, không âm tiết nào được chia cho cô Daswood, người mà bà nhìn qua chủ định mạnh mẽ sẽ ghét bỏ cô trong mọi trường hợp.

Elinor bây giờ không buồn vì thái độ này. Vài tháng trước cô hẳn đã bị tổn thương cùng cực; nhưng lúc này bà Ferrars không còn có khả năng làm cô buồn; và cử chỉ phân biệt của bà đối với hai cô nhà Steele - dường như có ý phân biệt để hạ nhục cô thêm - chỉ khiến cho cô buồn cười. Cô không thể nén nụ cười khi nhìn về lịch sự của cả bà mẹ và cô con gái đối với cùng một người - vì Lucy giờ đây được chú ý một cách đặc biệt - người mà nếu họ biết như cô đã biết, hẳn họ sẽ lo lắng đến mức nhục nhã; trong khi chính cô không có khả năng làm họ bị tổn thương lại bị cả hai xem thường. Nhưng trong khi cô mỉm cười với lịch sự được ban phát sai lạc như thế, cô nghĩ về thói ngông cuồng hẹp hòi vốn là nguồn gốc của lịch sự ấy, quan sát các chăm chú có chủ tâm của hai cô nhà Steele để tranh thủ được tiếp tục lịch sự, mà khinh bỉ cả bốn người.

Lucy vô cùng sướng thỏa khi được phân biệt đối xử một cách vinh dự như thế, còn cô Steele muốn được giễu cợt về Bác sĩ Davies để hoàn toàn mừng vui.

Bữa tiệc rất thịnh soạn, gia nhân đông vô số kể, mọi thứ đều cho thấy ý hướng của Bà Chủ muốn phô trương và khả năng Ông Chủ muốn hỗ trợ cho bà. Dù cho bao công trình nâng cấp và xây mới ở bất động sản Norland, và dù cho chủ nhân đã có lần gần như phải bán một nghìn bảng cổ phiếu để chịu lỗ lỗ, không thấy dấu hiệu bản cùng nào mà anh đã cố gắng suy luận ra; không có vẻ nghèo nàn gì ngoại trừ về cách trò chuyện; nhưng về điểm này, sự yếu kém là đáng kể. John Daswood không có gì nhiều để nói về mình mà đáng để nghe, và vợ anh còn có ít hơn. Nhưng không có gì nhục nhã trong điều này, vì đây cũng là trường hợp của đa số khách mời, những người luôn gắng công để tỏ ra dễ chịu - kém nhận thức - hoặc là bẩm sinh hoặc là do học hỏi - kém thanh lịch, yếu tinh thần, hoặc yếu tính khí.

Khi các phụ nữ đi vào phòng gia đình sau bữa ăn, sự yếu kém này càng hiển hiện hơn, vì các ông đã cung cấp đề tài đa dạng để trao đổi - đa dạng về chính trị, làm hàng rào cho mấy mảnh đất, thuần hóa mấy con ngựa - nhưng rồi mọi trao đổi cũng cạn; và cho đến khi cả phê được mang ra, một đề tài chỉ có phụ nữ tham gia là so sánh chiều cao của Harry Daswood và của con trai thứ hai của Phu nhân Middleton, cả hai gần bằng tuổi nhau.

Nếu có hai đứa trẻ ở đó, có thể xác định vấn đề quá dễ dàng bằng cách lập tức đo chiều cao bọn chúng. Nhưng vì chỉ có Harry hiện diện, hai bên chỉ biết ước đoán, và mỗi người đều có quyền cả quyết ngang nhau trong ý kiến của họ, lặp đi lặp lại mỗi khi họ thích.

Thế là buổi họp mặt diễn tiến như sau:

Hai bà mẹ lịch sự công nhận bên kia cao hơn, tuy mỗi người tin rằng con mình cao hơn.

Hai bà ngoại đều sôi nổi bênh vực cho cháu mình, qua sự thiên vị không kém nhưng thành thật hơn.

Vì lo lắng không kém nếu làm cho một bên vui hơn bên kia, Lucy nghĩ cả hai đều cao lớn so với tuổi của chúng, không thể nhận ra sự khác biệt nhỏ nhoi nào giữa hai đứa trẻ. Qua cách ăn nói long trọng, cô Steele nói thật nhanh có thể được, là mỗi đứa này cao hơn đứa kia.

Elinor đã một lần cho ý kiến theo phe William khiến xúc phạm bà Ferrars và Fanny thêm, không thấy cần thiết phải nói rõ thêm. Khi hỏi đến Marianne, cô này xúc phạm tất cả, qua câu trả lời rằng cô không có ý kiến vì chưa bao giờ nghĩ đến mấy chi tiết này.

Trước khi dời đi khỏi Norland, Elinor đã vẽ một cặp mảnh lưới rất đẹp cho chị dâu của cô, giờ được mang về nhà, tỏ điểm cho phòng gia đình. John Daswood nhìn thấy hai tấm mảnh khi theo các ông đi vào, và anh lảng xảng chỉ cho Đại tá Brandon xem để thưởng ngoạn. Anh nói:

- Đây là do cô em lớn của tôi vẽ, và tôi tin ông, là người có khiếu thường thức, sẽ lấy làm thích. Tôi không rõ ông đã bao giờ xem cô ấy vẽ chưa, nhưng cô ấy được nhìn nhận là vẽ rất khá.

Tuy phủ nhận mình có khiếu thường thức, ông Đại tá tán dương nồng hậu, cũng như có thể khen bất kỳ thứ gì mà cô Daswood vẽ. Khi những người khác nổi tính hiếu kỳ, họ được chuyển tay nhau hai bức mảnh để ngắm nghía. Không biết đây là công trình của Elinor, bà Ferrars yêu cầu được xem qua; và sau khi Phu nhân Middleton ngỏ lời khen, Fanny trình cho bà mẹ, cùng lúc ý tứ cho bà biết đây là do cô Daswood vẽ.

Bà Ferrars chỉ nói "Hừm, đẹp lắm", rồi không xem qua gì cả, trao hai bức mảnh lại cho con gái bà.

Có lẽ lúc này Fanny nghĩ mẹ cô có phần thô lỗ, vì đỏ mặt một tí, cô nói ngay:

- Mẹ à, hai bức này rất đẹp; mẹ có thấy không?

Và rồi, có lẽ kinh sợ đã quá lịch sự, tỏ ra quá nâng đỡ em chồng, cô thêm:

- Mẹ ạ, mẹ có nghĩ hai bức mảnh này phẳng phát nét vẽ của cô Morton không? Cô ấy thật sự vẽ rất ưa nhìn! Bức phong cảnh vừa rồi của cô ấy trông mới đẹp làm sao!

- Thật quả là đẹp! Nhưng cô ấy làm việc gì cũng giỏi.

Marianne không thể chịu đựng được. Cô đã rất bất mãn với bà Ferrars; và câu ca ngợi người khác vào thời điểm không thích hợp như thế, nhằm hạ nhục Elinor, dù cô không hiểu rõ ẩn ý, đã khiêu khích cho cô giận dữ nói ngay:

- Đây là thưởng ngoạn theo kiểu rất đặc biệt! Cô Morton là gì với chúng ta? Ai biết, hoặc ai mường đến cô ấy? Chúng ta đang nghĩ và nói về Elinor.

Và trong khi nói như thế, cô giật lấy hai tấm mảnh từ tay chị dâu, để chính cô thưởng ngoạn theo đúng cách phải thưởng ngoạn.

Bà Ferrars lộ vẻ vô cùng giận dữ, thẳng người dậy, phát biểu câu trả đũa chanh chua:

- Cô Morton là con gái của Tướng công Morton.

Fanny cũng tỏ vẻ rất giận dữ, và chồng cô hoàn toàn kinh hãi với sự táo bạo của em gái anh. Elinor khó chịu nhiều do Marianne sôi

nổi hơn là do những người khác có phản ứng; nhưng đôi mắt của Đại tá Brandon, dán lên Marianne, chứng tỏ ông chỉ thấy trong tính sôi nổi là nét dễ thương, là một con tim triu mến không thể chịu đựng được khi thấy chị mình bị xem thường dù trong việc nhỏ nhặt nhất.

Cảm nghĩ của Marianne không dừng ở đây. Cô nghĩ về xúc phạm lạnh lùng trong thái độ của bà Ferrars đối với chị cô, dường như báo trước cho Elinor về khó khăn và khổ sở mà chính con tim thương tổn của cô đã dạy cho cô biết nghĩ với kinh hoàng; và thôi thúc bởi cơn bốc đồng mạnh mẽ của cảm nhận trong triu mến, cô đi đến bên ghế chị cô đang ngồi, vòng tay qua cổ chị, một bên má áp vào má chị, hạ giọng một cách thiết tha:

- Chị, chị Elinor yêu, đừng để ý đến họ. Đừng để họ làm khổ chị.

Cô không thể nói gì thêm; tinh thần cô bị kiệt quệ; úp mặt trên vai Elinor, cô khóc nức lên. Mọi người đều được kêu gọi chú ý, và hầu như tất cả mọi người đều quan ngại. Đại tá Brandon đứng dậy và bước đến họ mà không biết mình đang làm gì. Bà Jennings, qua câu nói rất thông minh "Ôi! Tội nghiệp", lập tức cho cô dùng thuốc muối của mình. Ngài John giận dữ một cách vô vọng đối với tác giả của cơn khổ não tinh thần này, đến nỗi ông đến ngồi gần Lucy Steele và, bằng giọng thì thầm, kể cho nghe toàn bộ vụ việc gây sốc.

Tuy nhiên, trong ít phút, Marianne đã hồi phục đủ để chấm dứt mọi xô xao, cùng với những người khác ngồi xuống; tuy tinh thần của cô vẫn còn mang ấn tượng của những gì đã xảy ra cả buổi tối.

Ông anh của cô nhỏ giọng nói với Đại tá Brandon:

- Tội nghiệp Marianne! Cô ấy không có sức khỏe tốt như chị cô, tinh thần cô bất an, cô không có thể chất như Elinor; và ta nên thông cảm là có cái gì đấy rất phiền phức đối với một phụ nữ đã từng là hoa khôi bị mất nét hấp dẫn. Có lẽ ông không biết, nhưng vài tháng trước Marianne còn khá đẹp - đẹp gần bằng Elinor. Bây giờ ông đã thấy mọi nét đẹp đều biến mất.

1 òa nhà Barlett: như đoạn trước đã đề cập, chỉ nơi cư ngụ của chị em nhà Steele ở London.

2 Phố Harley: như đoạn trước đã đề cập, chỉ nơi cư ngụ của vợ chồng John Daswood ở London.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 35

Mọi hiểu kỳ của Elinor về bà Ferrars đã được thỏa mãn. Cô đã tìm thấy nơi bà mọi điều khiến cho việc củng cố quan hệ giữa hai gia đình chỉ gây thêm rắc rối. Cô đã thấy quá đủ tính kiêu hãnh của bà, tính hẹp hòi của bà và định kiến cá quyết của bà về cô, để thấu hiểu mọi khó khăn sẽ làm rối reng mối giao tình và làm tri trệ hôn nhân giữa Edward và cô - dù cho anh được tự do. Cô cũng nhận ra quá đủ để cảm thấy may mắn cho chính bản thân cô, may mắn là một trở ngại lớn hơn đã che chắn cô khỏi khổ sở vì bất cứ tấn tuồng nào khác của bà Ferrars, che chắn cô khỏi lệ thuộc vào tính thất thường của bà hoặc khỏi phải bận tâm tìm hiểu ý kiến thuận lợi của bà. Hoặc ít nhất, nếu cô không gắng gượng ra vẻ vui khi thấy Edward bị cùm chân với Lucy, cô nghĩ nếu Lucy được dễ thương, cô phải thấy vui.

M

Cô thấy lạ lùng là tinh thần của Lucy lại phấn khởi đến thế do cử chỉ lịch sự của bà Ferrars; và cũng lạ lùng là lợi lộc và phù phiếm đã khiến cô ta mù quáng như thế, đến nỗi xem sự chú ý - dường như dành cho cô ta chỉ vì cô ta không phải là Elinor - như là lời khen hoặc khích lệ, bởi vì chẳng qua là hoàn cảnh của cô ta được giữ kín. Nhưng tinh thần này không những được biểu lộ qua ánh mắt của Lucy vào lúc ấy, mà còn được diễn tả công khai sáng ngày hôm sau, khi cô xin phép Phu nhân Middleton đi đến Phố Berkeley với hy vọng gặp Elinor để nói cho Elinor biết cô vui mừng đến thế nào.

Lucy gặp may mắn, vì ít lâu sau khi cô đến, một tin nhắn của cô Palmer được gửi đến khiến bà Jennings phải ra đi.

Ngay khi hai người được riêng tư với nhau, Lucy thốt lên:

- Cô bạn thân yêu, tôi đến để bày tỏ với cô về hạnh phúc của tôi. Có điều gì làm tôi mãn nguyện hơn là cách bà Ferrars đối đãi với tôi tối qua không? Bà thật là hòa nhã! Cô biết đấy, tôi đã chết khiếp vì ý nghĩ sẽ gặp bà; nhưng ngay khi tôi được giới thiệu, thái độ nhã nhặn của bà dường như nói bà đã mến tôi lắm. Không phải thế sao? Cô đã thấy tất cả, và cô có ấn tượng như thế không?

- Nhất định là bà lịch sự với cô.

- Lịch sự! Cô không thấy gì khác ngoài lịch sự sao? Tôi thấy nhiều điều khác - thái độ tử tế chỉ với một mình tôi! Không kiêu hãnh, không cao kỳ; còn chị của cô cũng thế - đều ngọt ngào và hiền hòa.

Elinor muốn nói chuyện khác, nhưng Lucy vẫn thúc ép cô nên tin rằng có lý do để cảm thấy hạnh phúc cho bạn mình; và Elinor buộc phải tiếp tục:

- Chắc chắn là, nếu họ đã biết chuyện hẹn ước của cô, thì không có gì miễn nguyện với cách đối xử như thế; nhưng đây không phải là trường hợp này -

Lucy nhanh nhẩu đáp:

- Tôi đã đoán cô sẽ nói thế, nhưng không có lý do nào để bà Ferrars già vờ tỏ ra mến tôi, và đây là tất cả đối với tôi. Cô không nên dẫn dụ tôi không nên hài lòng. Tôi tin chắc mọi chuyện sẽ kết thúc tốt đẹp, và sẽ không có trở ngại gì về chuyện tôi vẫn hằng nghĩ đến. Bà Ferrars là một phụ nữ lời cuốn, chị dâu của cô cũng thế. Cả hai thật là những phụ nữ làm mê đắm! Tôi tự hỏi tại sao tôi chưa bao giờ nghe cô nói cô John Daswood dễ chịu đến thế nào!

Elinor không trả lời, và không gắng gượng trả lời.

- Cô Daswood, cô có sao không? Cô có vẻ yếu; chắc cô không được khỏe.

- Tôi chưa bao giờ khỏe thế này.

- Tôi vui bằng cả tâm tư, nhưng có vẻ cô không thấy thế. Tôi sẽ rất buồn nếu làm cô không được khỏe; cô, đã là nguồn an ủi lớn lao nhất trong đời tôi! Chỉ trời mới biết không có tình bạn của cô tôi sẽ ra sao.

Elinor gắng gượng trả lời một cách lịch sự, dù nghi ngờ tính cách lịch sự của chính mình. Nhưng dường như Lucy được hài lòng, vì cô đáp ngay:

- Thật ra tôi hoàn toàn tin tưởng nơi tình thương mến cô dành cho tôi; và ngoài tình yêu của Edward, đây là nguồn động viên lớn nhất cho tôi. Tội nghiệp Edward! Nhưng bây giờ có chuyện tốt lành - chúng tôi sẽ được phép gặp nhau, và gặp nhau thường xuyên. Vì Phu nhân Middleton được hài lòng với cô John Daswood, nên tôi dám chắc chúng tôi sẽ thăm viếng Phố Harley thường xuyên, và Edward có nửa thời gian với em gái anh ấy. Hơn nữa, Phu nhân Middleton và bà Ferrars sẽ đến thăm viếng; và vì bà Ferrars và chị dâu của cô đều đã hơn một lần nói họ mến tôi, hai người sẽ luôn vui mỗi khi gặp lại tôi. Họ thật là những phụ nữ dễ mến! Tôi tin chắc nếu cô

có dịp nói với chị dâu của cô tôi nghĩ về cô ấy như thế nào, dù cô nói đến đâu cũng không quá lời.

Nhưng Elinor sẽ không có động thái khích lệ nào để cô này hy vọng cô sẽ nói với chị dâu của mình.

Lucy tiếp tục:

- Tôi tin chắc nếu bà Ferrars có ác cảm với tôi thì tôi sẽ thấy ngay. Ví dụ như bà chỉ cần có một cử chỉ nghiêm trang mà không nói một lời, không bao giờ để ý đến tôi, không bao giờ nhìn tôi qua cách dễ chịu - cô biết tôi có ý gì, - nếu tôi bị đối xử theo cách ngăn cấm như thế, tôi sẽ buông xuôi tất cả trong vô vọng. Tôi sẽ không thể chịu được. Vì một khi bà thật sự có ác cảm, tôi biết cái ác cảm này sẽ dữ dội nhất.

Elinor bị ngăn trở trả lời cho nổi đăc thẳng vì cánh cửa mở ra, người hầu báo tin anh Edward đến, và ngay sau đấy Edward bước vào.

Đây là giây phút thật lúng túng, và nét mặt mỗi người đều hiện rõ. Cả ba đều lộ vẻ vô cùng ngốc nghếch; và Edward có vẻ như muốn quay trở ra cùng với ý muốn bước vào thêm. Trong không khí khó chịu nhất, cả ba rơi vào chính tình huống mà mỗi người đều khắc khoải muốn tránh. Không những ba người cùng gặp lại nhau, mà gặp nhau trong hoàn cảnh không được ai trong hai người kia nâng đỡ. Hai phụ nữ trấn tĩnh lại trước. Lucy không thể bước đến vì phải giữ vẻ bề ngoài bí mật. Thế nên cô chỉ có thể nhìn người mình yêu, và sau khi khẽ chào anh, không nói gì thêm.

Nhưng Elinor phải làm nhiều việc hơn. Cô muốn cư xử thích đáng vì anh và vì cô, nên sau một khoảnh khắc định thần, cô chào đón anh qua dáng vẻ và cử chỉ thoải mái nhất, công khai nhất. Cô sẽ không cho phép sự hiện diện của Lucy, hoặc ý thức về vài bất công với cô, ngăn cấm cô nói rằng cô lấy làm vui được gặp lại anh, rằng cô rất tiếc đã đi vắng khi anh đến thăm lần trước. Khi nói những điều này, là những điều thông thường phải nói với tư cách một người bạn và gần như là người có quan hệ gia tộc, cô không sợ hãi vì đôi mắt tinh anh của Lucy đang chú mục nhìn cô kín kẽ.

Cử chỉ của cô phần nào trấn an Edward, và anh có đủ can đảm để ngồi xuống. Nhưng anh vẫn còn lúng túng hơn cả hai phụ nữ, vì tim anh không được dừng dừng như Lucy và nhận thức của anh không được thành thoi như Elinor.

Qua tư thái kín đáo và ổn định, Lucy dường như có ý không muốn giúp hai người kia được thoải mái, nên cô không nói một lời. Hầu như mọi lời được nói ra là từ Elinor, vì cô buộc phải tự cho biết tình hình sức khỏe của bà mẹ, chuyến đi của hai chị em đến thành phố, vân vân - những điều mà đáng lẽ Edward phải hỏi đến, nhưng anh không hỏi câu nào.

Các nỗ lực của cô không dừng lại ở đây, vì sau đây cô có quyết định hào hùng là để cho hai người được riêng tư với nhau, viện cớ đi tìm Marianne. Cô thật lòng làm thế, và đây là theo cách lịch sự nhất, vì cô còn nhân nha đứng ở đầu cầu thang trong vài phút, trong ngoan cường cao thượng, trước khi đi đến Marianne.

Nhưng sau đây, tình cảnh sung sướng của Edward phải dừng lại, vì Marianne đã hớn hờ chạy vào. Nỗi mừng vui của cô em cũng giống như mọi tình cảm khác, mạnh mẽ trong tâm tư, và còn mạnh mẽ hơn qua lời nói. Cô gặp anh với một bàn tay mà anh phải bắt lấy, và một giọng nói mà anh phải nhận biết là tình thương mến của một người em vợ. Cô thốt lên:

- Anh Edward thân yêu, quả là phút giây hạnh phúc! Đây là bù lại hầu như cho mọi thứ!

Edward cố gắng đáp lại theo cách xứng đáng, nhưng trước mặt các nhân chứng như thế anh không dám nói ra ngay cả phân nửa những gì anh cảm nhận. Rồi tất cả lại ngồi xuống, và trong một hoặc hai khoảnh khắc tất cả đều im lặng; trong khi Marianne qua về triu mến nhất đôi lúc nhìn qua Edward và đôi lúc nhìn đến Elinor, tiếc là niềm vui của hai người bị kiềm chế bởi sự hiện diện không ai mời của Lucy. Edward là người nói trước, nhận xét đáng về thay đổi của Marianne, bày tỏ e ngại thời tiết London không hợp với cô.

Qua sôi nổi trong tinh thần tuy lệ vương trên đôi mắt, Marianne trả lời:

- Ô, đừng nghĩ đến tôi, đừng nghĩ đến sức khỏe của tôi. Elinor vẫn khỏe, anh thấy đấy. Như thế là đủ cho hai chúng ta.

Lời nhận xét đã không được tính toán nhằm làm cho Edward hoặc Lucy được thoải mái thêm, và cũng không nhằm thu phục cảm tình của Lucy. Cô này ngược nhìn Marianne qua vẻ mặt không hiền hòa lắm.

Gắng gương nói gì đấy để lái câu chuyện qua hướng khác, Edward nói:

- Cô có thích London không?

- Không thích tí nào. Tôi trông mong có nhiều thú vui, nhưng không tìm thấy gì. Edward, được gặp lại anh là niềm an ủi duy nhất mà London mang đến, và cảm ơn trời! Anh vẫn luôn như ngày xưa!

Marianne ngưng lại - không ai lên tiếng. Cô tiếp:

- Chị Elinor, em nghĩ chúng ta nên nhờ Edward săn sóc chúng ta trong chuyến trở về Barton. Em đoán chúng ta sẽ đi trong hai hoặc ba tuần, và em mong Edward sẽ sẵn lòng nhận trách nhiệm.

Edward thì thâm điều gì đấy, nhưng không ai biết là gì, ngay cả chính anh. Marianne nhận biết anh đang xúc động, có thể suy đoán dễ dàng bất kỳ nguyên do nào theo cách cô thích nhất, nên cô hoàn toàn hài lòng, rồi nói qua chuyện khác:

- Edward, hôm qua quả là một buổi tối mà chị em tôi trải qua ở Phố Harley! Thật là chán ngắt, chán kinh khủng! Tôi muốn kể cho anh nhiều về chuyện gay cần này, mà không thể nói bây giờ.

Và qua sự kín đáo đáng khen này để đợi đến lúc họ được riêng tư, cô đã tri hoãn thông báo cho anh biết rằng những người thân của họ trở nên khó chịu hơn bao giờ hết, và cô đặc biệt kính tởm bà mẹ của anh.

- Nhưng tại sao anh không có mặt ở đó, Edward? Tại sao anh không đến?

- Tôi bận ở nơi khác.

- Bạn! Nhưng chuyện gì vậy, khi có những người bạn như thế này mà không đến gặp?

Háo hức muốn trả đũa, Lucy thốt lên:

- Cô Marianne, có lẽ cô nghĩ các thanh niên không bao giờ thất hẹn nếu họ không có ý giữ lời hứa, nhỏ cũng như lớn.

Elinor vô cùng giận dữ, nhưng Marianne có vẻ như hoàn toàn vô cảm với câu châm chích, vì cô điềm tĩnh đáp:

- Không phải thế; vì, nói nghiêm túc, tôi biết rõ là chỉ có ý thức mới khiến Edward cách xa khỏi Phố Harley. Và tôi thật lòng cho rằng anh ấy có ý thức tể nhị nhất trên đời: ý thức chỉ ly nhất khi hành xử trong mỗi cuộc hẹn, dù là nhỏ nhất, dù nhạt nhẽo hoặc chán ngán đối với anh đến thế nào chẳng nữa. So với những người tôi từng gặp, anh ấy sợ nhất phải gây kỳ vọng đau đớn hoặc thương tổn, và khả năng ích kỷ là ít nhất. Edward, đúng như thế, và tôi sẽ nói thế. Cái gì! Anh chưa từng nghe chính anh được khen ngợi! Thế thì anh không phải là anh của tôi, vì những người chấp nhận tôi thương mến và tôn kính phải chịu để tôi khen ngợi công khai.

Tuy nhiên, trong trường hợp hiện tại, cách thức khen ngợi của cô đặc biệt không phù hợp với cảm nghĩ của hai phần ba thánh giá của cô và không mấy khôi hài đối với Edward, đến nỗi chẳng bao lâu anh đứng dậy để giã từ.

Marianne nói:

- Đi vội quá! Edward thân thương của tôi, không nên như thế.

Rồi kéo anh về một bên, cô thì thầm khuyên dụ anh rằng Lucy không thể ngồi lâu hơn. Nhưng ngay cả hành động khích lệ này cũng thất bại, vì anh phải đi. Còn Lucy, vốn có thể ngồi lâu hơn dù cho anh có ở lại hai giờ đồng hồ, chẳng bao lâu sau đây cũng ra về.

Sau khi hai người đã đi, Marianne nói:

- Cái gì đã khiến cô ấy đến đây thường xuyên như thế? Cô ấy không nhận ra ý chúng ta muốn cô đi về! Cứ lo giấu cọt Edward!

- Tại sao? Tất cả chúng ta đều là bạn của anh ấy, và Lucy là bạn lâu năm nhất trong cả bọn. Đương nhiên là anh ấy muốn gặp cô cũng như muốn gặp chúng ta.

Marianne chăm chăm nhìn cô, và nói:

- Elinor, chị biết không, đây là cách nói mà em không chịu được. Nếu chị chỉ hy vọng người ta phản bác lời khẳng định của chị, như em đoán trong trường hợp ở đây, chị nên nhớ rằng em là người cuối cùng trên thế gian làm việc này. Em không thể hạ mình để bị lừa dối mà tin vào những trấn an không ai cần đến.

Cô đi ra khỏi phòng. Elinor không dám đi theo em gái để nói thêm. Vì đã hứa với Lucy sẽ giữ kín vụ việc, cô không thể cung cấp thông tin nhằm thuyết phục Marianne; và dù có thể đau đớn về những hậu quả khi cô tiếp tục giấu diếm, cô buộc phải gánh chịu. Tất cả cô có thể hy vọng, là Edward sẽ không thường xuyên đặt cô hoặc anh vào tình cảnh đau khổ do thái độ nồng nàn nhảm lẫn của Marianne, hoặc lặp lại bất kỳ đau đớn tương tự như cuộc gặp gỡ vừa rồi - và cô có mọi lý do mà e sợ.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 36

It ngày sau khi họ gặp nhau, báo chí đưa tin cho công chúng hay rằng Phu nhân Thomas Palmer đã hạ sinh an toàn một bé trai và cũng là người thừa kế tương lai; một tin rất đáng chú ý và mãn nguyện, ít nhất đối với các quan hệ gần gũi đã được biết trước.

I

Sự kiện này vô cùng quan trọng cho hạnh phúc của bà Jennings, gây nên một thay đổi trong lịch sinh hoạt của bà và, trong chừng mực nào đấy, ảnh hưởng đến các cuộc giao tiếp của hai cô cháu nhỏ của bà. Vì bà muốn dành càng nhiều thời gian càng tốt cho Charlotte, mỗi ngày bà đi vắng từ sáng sớm và đến chiều tối mới về. Theo yêu cầu đặc biệt của nhà Middleton, mỗi ngày hai chị em nhà Daswood đi đến ở tại Phố Conduit vào ban ngày. Để được thoải mái, hai chị em muốn ở trong nhà bà Jennings ít nhất trọn buổi sáng; nhưng họ không thể cưỡng lại ý muốn của mọi người. Vì thế, mái ấm của hai chị em được chuyển đến Phu nhân Middleton và hai cô nhà Steele, những người thật ra không thích lắm sự hiện diện của hai chị em dù đã mở miệng mời.

Hai chị em có nhiều nhận thức nên không thích giao du với Phu nhân, trong khi bị hai cô nhà Steele nhìn qua con mắt ghen tị vì đã xâm nhập lãnh địa của họ và chia sẻ lòng từ tế mà họ muốn độc quyền. Mặc dù không có gì lịch sự hơn thái độ của Phu nhân Middleton đối với Elinor và Marianne, thật ra bà không mến hai chị em chút nào. Bởi vì hai chị em không tăng bốc bà hoặc chiều chuộng các con bà, bà không thể tin hai chị em có tính hiền hòa; bởi vì hai chị em thích đọc sách, bà tưởng tượng hai chị em có óc châm biếm; có lẽ không biết chính xác châm biếm là như thế nào, nhưng điều này không quan trọng. Đây là từ ngữ thông thường dùng để chê trách được ban phát một cách dễ dàng.

Sự hiện diện của hai chị em nhà Daswood tạo nên gò bó cho thói lười biếng của bà và cho hành động của Lucy. Phu nhân Middleton cảm thấy xấu hổ những khi không làm việc gì trước mặt họ, còn những khi khác Lucy sợ hai chị em khinh ghét cách bợ đỡ mà cô này lấy làm hãnh diện nghĩ ra và thể hiện. Trong ba người, cô Steele ít bị bối rối nhất do sự hiện diện của hai chị em; và hai chị em có khả năng hoàn toàn hòa giải cô với cảnh chung sống này. Nếu có ai trong hai chị em chỉ cần bỏ nguyên một phút kể về cuộc tình giữa Marianne và Willoughby, cô Steele có thể nghĩ mình đã được thưởng thưởng đầy đủ để hy sinh chỗ ngồi tốt nhất bên lò sưởi sau bữa ăn

tối.

Nhưng cách hòa giải này không được ban bố: mặc dù thỉnh thoảng cô Steele có buột miệng với Elinor về lòng thương hại của mình dành cho cô em, và hơn một lần trước mặt Marianne thốt ra cảm nghĩ về thói thiếu trung kiên của mấy trang công tử, cô không tạo ra phản ứng gì, ngoại trừ vẻ dửng dưng về phần Elinor hoặc về khinh bỉ về phần Marianne. Chỉ cần họ giễu cợt cô về ông Bác sĩ! Nhưng ngược lại với những người khác, hai chị em không muốn chiều theo cô, đến nỗi nếu Ngài John đi ăn ở ngoài, cả ngày cô có thể không nghe ai khác chế giễu về đề tài này, hơn là chính cô muốn từ tể mà chế giễu chính mình.

Tuy nhiên, bà Jennings không hề biết gì về các ghen tị và bất mãn này, đến nỗi bà nghĩ thật là đẹp lòng khi để các thiếu nữ trẻ sống với nhau; và mỗi tối chúc mừng hai cô cháu nhỏ đã thoát khỏi sự kềm cặp của một bà già ngu xuẩn trong thời gian dài đến thế! Bà tụ họp cùng hai cô đôi lúc ở nhà Ngài John, đôi lúc trong nhà bà. Nhưng ở đâu cũng thế, bà luôn luôn tỏ lộ tinh thần phấn khởi, đầy vui vẻ và quan trọng, cho biết sức khỏe Charlotte được tốt nhờ công của bà, sẵn sàng chờ cơ hội - vì chỉ có cô Steele đủ hiểu kỳ yêu cầu bà nói - để tường thuật từng chi tiết chính xác về tình trạng của cô con gái.

Một việc thật sự khiến bà bất bình, và mỗi ngày bà đều than phiền. Anh Palmer vẫn giữ nguyên quan điểm phổ biến của giới đàn ông - nhưng không có vẻ làm bố chút nào - là mọi em bé đều trông giống nhau. Mặc dù vào những giai đoạn khác nhau bà có thể nhận ra rõ ràng những nét giống nhau đặc biệt giữa em bé này và mọi em bé của hai bên nội ngoại, bà không thể thuyết phục cha của bé tin như thế; và bà cũng không có cách nào làm cho anh công nhận điều đơn giản là đứa bé này dễ thương nhất thế gian.

o o o

Một bất hạnh giáng xuống cô John Daswood trong thời gian này. Đây là, trong khi hai cô em chồng cùng với bà Jennings đến thăm cô ở Phố Harley, một người quen biết khác của cô ghé qua - một tình huống tự nó không nhất thiết phải gây tai họa cho cô. Nhưng trong khi trí tưởng tượng của thiên hạ sẽ dẫn họ đi xa để có phán xét sai lạc về tư cách của một người và kết luận về tư cách này chỉ qua bề ngoài, theo cách nào đấy hạnh phúc của ta phải luôn do tình cờ. Trong chuyện này, người phụ nữ kia cũng đã để trí tưởng tượng đi quá xa sự thật và điều khả dĩ, đến nỗi khi chỉ nghe đến tên hai cô nhà Daswood và biết họ là hai em gái của anh Daswood, đã lập tức kết luận rằng họ đang ngụ tại Phố Harley.

Sự nhầm lẫn này được thể hiện một hoặc hai ngày sau, trên thiệp mời gửi đến hai cô và anh chị của hai cô, cho một buổi hòa nhạc ở nhà người phụ nữ. Hậu quả là cô John Daswood bắt buộc phải gửi cỗ xe ngựa đến đón hai cô em, nhưng tệ hại hơn, bị khó chịu vì phải tỏ ra sẵn sóc cho hai cô em, và ai nói được rằng hai cô em sẽ không đi cùng lần thứ hai? Đúng thật là cô luôn luôn có khả năng làm cho thiên hạ thất vọng. Nhưng như thế không đủ; vì khi thiên hạ đã xác định một loại tư cách mà họ cho rằng sai, họ cảm thấy tổn thương khi

chờ đợi bất kỳ điều gì tốt hơn trước mặt họ.

Lúc này Marianne đã có thói quen đi ra ngoài mỗi ngày, nên cô trở nên dửng dưng với vấn đề đi hay không. Cô chuẩn bị một cách bình tĩnh và máy móc cho buổi tối giao tiếp, dù không hề trông mong bất kỳ thú vui nhỏ nhặt nào, và rất thường khi, cho đến phút chót, không màng biết sẽ đi đâu.

Xét qua trang phục và bề ngoài, Marianne hoàn toàn dửng dưng, như thể không chú ý đến phân nửa chi tiết khi sửa soạn với bộ trang điểm của cô Steele trong vòng năm phút. Không có gì thoát khỏi tầm quan sát chi ly và hiểu kỳ của cô này: cô nhìn qua đủ thứ, hỏi đủ thứ; không bao giờ thoái mái cho đến khi biết được giá cả mỗi món trên trang phục của Marianne. Cô cũng có thể đoán số lượng áo dạ hội của cô bạn qua phán xét giỏi hơn chính cô Marianne, và không khỏi hy vọng biết được trước khi ra đi, tiền giặt mỗi tuần của cô bạn là bao nhiêu và chi tiêu mỗi năm của cô bạn là bao nhiêu. Hơn nữa, các sẫm soi xác xược như thế này thường được kết thúc bằng lời khen, tuy có ý làm dịu nhưng Marianne cho là xác xược nhất; vì sau khi trải qua sự xem xét về giá cả và nhãn hiệu của bộ áo dạ hội, màu của đôi giày và kiểu tóc, cô gần như chắc chắn sẽ được nghe về "thật sự là cô ấy trông rất xinh, và dám chắc cô sẽ chinh phục được nhiều người".

Qua lời khen như thế, cô được thoái khỏi tình cảnh hiện tại để sẵn sàng bước lên cỗ xe của ông anh năm phút sau khi nó đỗ tại cửa nhà; giờ giấc không làm cô chị dâu hài lòng lắm vì cô này đã đi trước họ đến nhà bà bạn, và ở đó hy vọng xảy ra ít trễ nải để có thể gây phiền hà cho mình hoặc cho ông đánh xe.

Buổi tối không có gì đặc biệt lắm. Giống như những buổi họp mặt khác có nhạc giúp vui, nhiều người có tâm hồn thương thức cuộc trình diễn, và có nhiều người hơn không hề để ý đến âm nhạc; và như thường lệ, theo lượng định của họ và của những người bạn thân cận, các nhạc sĩ là những nghệ sĩ hành nghề độc lập đầu tiên ở Anh quốc.

Vì Elinor không thiên về âm nhạc và không ra vẻ hiểu biết âm nhạc, cô không tỏ ra ngại ngùng quay lưng về phía chiếc đàn dương cầm mỗi khi muốn, còn được thoái mái hơn ngay cả với sự hiện diện của một đàn hạc và một đại vĩ cầm. Qua một trong những lần dạo nhìn, cô nhận ra giữa một nhóm thanh niên, chính là anh ta, người đã cho hai chị em cô bài giảng về hộp đựng tấm xia răng ở cửa hiệu Gray's. Chẳng bao lâu cô nhận ra anh đang nhìn chính cô, nói chuyện thân mật với người anh của cô. Khi cô vừa định tìm hiểu tên anh ta qua ông anh, hai người bước đến cô, và anh Daswood giới thiệu anh Robert Ferrars với cô.

Anh ta chào hỏi cô qua vẻ lịch sự thoái mái, xoắn cái đầu của anh trong động tác nghiêng người khiến cô thấy rõ ràng như thể có ngôn từ, rằng anh chính xác là mẫu công tử bột mà Lucy đã mô tả cho cô nghe. Cô hẳn đã thấy vui, nếu tình cảm cô dành cho Edward tùy thuộc ít hơn vào phẩm chất của anh ấy, so với phẩm chất của những người thân thiết nhất của anh! Vì lúc này, cách nghiêng người chào

của em trai anh hẳn đã tạo nên nét chấm phá cuối cùng cho bức tranh buồn nản mà bà mẹ anh và em gái anh đã hình thành. Nhưng trong khi cô đang tự hỏi về những khác biệt giữa hai chàng trai, cô không nhận ra rằng cái rỗng tuếch trong giả dối của một người đã khiến cho cô khoan dung với sự khiêm tốn và chân giá trị của người kia.

Tại sao họ lại khác biệt, thì chính Robert giải thích trong mười lăm phút trò chuyện. Vì lẽ, trong khi nói chuyện về người anh và than van về sự vụng về của người anh mà anh tin là khiến cho anh mình không thể hòa đồng trong những mối giao hảo thích hợp, anh ta bộc trực và rộng lượng quy lỗi ít hơn cho khiếm khuyết thiên bẩm nào, và nhiều hơn cho số phận vô phúc của nền giáo dục tư thực.

Anh ta còn thêm rằng chính anh ta, mặc dù có thể không có tố chất nào vượt trội theo tự nhiên, chỉ nhờ lợi điểm của trường công lập mà tỏ ra thích hợp tốt để hòa đồng với nhân thể như bất kỳ người đàn ông nào khác. Anh ta tiếp:

- Thật tình mà nói, tôi tin là không do việc nào khác, và tôi thường nói với mẹ tôi khi bà than thở về vấn đề này, 'Mẹ ạ, mẹ phải thoái mái. Tình trạng bây giờ đã là nan giải, và nó hoàn toàn do mẹ gây ra. Tại sao mẹ bị chú con, Ngài Robert, thuyết phục ngược lại phán xét của mẹ mà gửi Edward theo học trường tư thực, trong giai đoạn quan trọng nhất của cuộc đời anh ấy? Nếu mẹ chỉ cần gửi anh ấy đến Westminster như chính con thay vì gửi đến trường của ông Pratt, tất cả tình trạng này đã được ngăn chặn'. Tôi luôn xem mấu chốt vấn đề là ở đây, và mẹ tôi hoàn toàn chấp nhận lỗi của bà.

Elinor không thể phản bác ý kiến của anh ta, bởi vì bất luận cô nhận định thế nào về lợi điểm của một trường công lập, cô không thể hài lòng chút nào khi nghĩ đến thời gian anh ở cùng gia đình ông Pratt.

Anh nhận xét:

- Tôi nghĩ cô ở tại Devonshire, trong một nhà nghỉ mát gần Dawlish.

Elinor sửa sai anh ta về địa cư, và anh có vẻ khá ngạc nhiên khi biết người ta có thể ở tại Devonshire mà không sống gần Dawlish. Tuy nhiên, anh ta ban tặng lời tán thành nồng nhiệt về những đặc điểm của loại nhà cô đang cư ngụ.

Anh nói:

- Về phần tôi, tôi rất mê nhà nghỉ mát; luôn luôn có cái gì đấy rất thoải mái, rất thanh lịch trong kiểu nhà này. Và tôi dám nói, nếu có dư tiền tôi sẽ mua một mảnh đất nhỏ và tự cất một nhà nghỉ mát cho riêng mình, cách London một quãng ngắn để tôi có thể đánh xe đi bất cứ lúc nào, thu nhật vài người bạn, và cùng nhau vui thú. Tôi khuyên mọi người sắp xây nhà, nên xây theo kiểu nhà nghỉ mát.

"Ngày nọ, bạn tôi Tướng quân Courtland tìm đến tôi để hỏi ý kiến và cho tôi xem ba sơ đồ nhà khác nhau của Bonomi 1, nhờ tôi chọn mẫu nhà tốt nhất. Lập tức tôi vứt cả ba sơ đồ vào lò sưởi, tôi nói, 'ông Courtland thân, đừng chọn mẫu nào cả, nhưng bằng mọi cách hãy xây kiểu nhà nghỉ mát. Và tôi nghĩ, đây là quyết định mọi chuyện'."

Anh tiếp:

- Vài người tưởng tượng là không đủ tiện nghi, không đủ không gian trong một nhà nghỉ mát; nhưng họ lầm. Tháng rồi tôi đến thăm nhà bạn tôi Elliott, gần Dartford. Phu nhân Elliott muốn tổ chức dạ vũ. Bà ấy bảo 'Nhưng phải làm thế nào? Ferrars thân, xin nói cho tôi biết phải thu xếp ra sao. Không có phòng nào trong nhà nghỉ mát này thoải mái chứa đủ mười người, và đặt bàn ăn ở đâu?'"

"Tôi lập tức thấy là không khó khăn gì cả, nên tôi nói: 'Phu nhân Elliott thân yêu, đừng lo. Hành lang phòng ăn có thể dễ dàng chứa mười tám cặp; có thể đặt bàn chơi bài trong phòng gia đình; mở phòng đọc sách để làm nơi dùng trà và những thức giải khát khác; và bàn ăn ở phòng công cộng 2'. Phu nhân Elliott hài lòng với ý tưởng của tôi. Chúng tôi đo phòng gia đình và thấy nó có thể chứa đúng mười tám cặp, thế là mọi việc được sắp xếp theo kế hoạch của tôi."

"Đấy, cô thấy không, nếu người ta chỉ cần biết cách sắp xếp, vẫn có mọi thoải mái như là trong ngôi nhà rộng nhất."

Elinor đồng ý với tất cả, vì cô nghĩ anh ta không xứng đáng có vinh dự được phân biện một cách hợp lý.

Vì John Daswood không thích âm nhạc hơn em gái của anh, tâm tư của anh cũng được tự do để chú trọng đến bất kỳ những việc nào khác; và một ý nghĩ chợt đến với anh trong buổi tối để khi hai người trở về nhà anh trao đổi với cô vợ, mong cô tán thành. Khi nghĩ về sự ngộ nhận của bà Dennison, cho là hai em gái đang ngụ ở nhà mình, anh cảm thấy phải phép hơn nếu thật lòng mời hai cô em đến ở cùng, trong thời gian bà Jennings vì bận bịu khiến hai cô phải đi đến nhà người khác. Chi phí sẽ không là gì, bất tiện cũng không hơn bao nhiêu; và suy cho cùng, lương tâm anh chỉ ra rằng cần thực hiện lời hứa của mình với ông bố là sẽ chăm lo cho các em gái.

Fanny ngạc nhiên tột cùng về đề nghị của anh. Cô nói:

- Em không biết phải làm thế nào để không đổi đầu với Phu nhân Middleton, vì hai cô đang đến với bà mỗi ngày; nếu không em sẽ rất vui đón nhận họ. Anh biết đấy, em luôn sẵn sàng để ý đến họ trong khả năng của em, như việc em dẫn họ đi cùng tối nay đã cho thấy. Nhưng họ đang là khách của Phu nhân Middleton. Làm thế nào em yêu cầu họ dứt ra khỏi bà được?

Nhưng qua suy nghĩ kém cỏi, anh chồng không nhận ra cô có ý phản đối:

- Hai cô đã đến làm khách ở Phố Conduit theo cách thức như thế cả tuần nay rồi, và Phu nhân Middleton sẽ không phiền hà mà cho họ số ngày bằng nhau để đến với họ hàng thân thiết như thế này.

Fanny ngáp ngừng một lúc, rồi sinh động trở lại:

- Em muốn mời họ bằng cả tâm tư, nếu trong khả năng của em. Nhưng em vừa dàn xếp xong xuôi về phần mình để mời hai cô nhà Steele về ở với chúng ta vài ngày. Hai cô đều có tư cách tốt; và em nghĩ ta cần chăm lo tốt cho họ, vì ông chú của họ đã chăm lo tốt cho Edward. Anh biết không, chúng ta có thể mời hai em gái anh đến vào năm khác; nhưng hai cô nhà Steele có thể không còn sống trong thành phố nữa. Em tin chắc anh sẽ mến hai cô; anh thật lòng mến hai cô rồi, anh thấy đấy, mẹ em cũng thế, và hai cô rất thân thiện với Harry!

Anh Daswood được thuyết phục. Anh lập tức thấy cần thiết phải mời hai cô nhà Steele, và lương tâm anh được bình ổn qua ý định mời các em gái anh đến vào năm sau, cũng vào thời gian này; nhưng cùng lúc anh có ý nghĩ ranh mãnh rằng sau một năm sẽ không còn cần thiết phải mời họ, vì Elinor sẽ là vợ ông Đại tá, còn Marianne sẽ là khách mời của họ.

Vui mừng vì đã thoát nạn và tự hào vì đã nhanh trí tìm đường thoát nạn, sáng ngày sau Fanny biên thư mời hai chị em Lucy đến ngụ tại Phố Harley trong vài ngày một khi Phu nhân Middleton đồng ý.

Thế là đủ cho Lucy cảm thấy hạnh phúc một cách chân chính và đúng lý. Cô John Daswood dường như tự mình tác động vì cô, thông cảm với mọi ước vọng của cô, và khuyến khích các quan điểm của cô! Hơn cả mọi thứ, cơ hội được gần gũi Edward và gia đình của anh như thế đáp ứng đúng lợi ích của cô, và lời mời như thế làm tâm tư cô được thỏa nguyện nhất! Đây là một lợi điểm mà cô tri ân thế nào cũng không đủ, và lợi dụng nhanh thế nào cũng chưa vừa. Chuyến thăm viếng đến Phu nhân Middleton, vốn lúc trước không có hạn kỳ nhất định, giờ bỗng dưng thấy là lúc nào cũng có ý định kết thúc trong vòng hai ngày kế.

Trong vòng mười phút sau khi Lucy nhận thư mời, Elinor được cho xem nội dung. Lần đầu tiên, cô chia sẻ các ước vọng của Lucy; vì một dấu hiệu tử tế khác thường như thế, được ban bố cho một người chỉ quen biết sau một thời gian ngắn như thế, dường như nói lên rằng thiện ý dành cho cô bạn là từ một cái gì đấy tốt hơn là ác tâm, và với thời gian cùng những bộc lộ tình cảm, có thể mang đến bất kỳ điều gì mà Lucy mong muốn. Cung cách xu nịnh của Lucy đã trấn áp thói kiêu hãnh của Phu nhân Middleton và len lỏi vào con tim kín kẽ của cô John Daswood, và đây là các kết quả dẫn đến thành tựu lớn hơn.

Hai cô nhà Steele dời đến Phố Harley, và mọi tin tức về ảnh hưởng của họ cũng cố thêm ý nghĩ của Elinor. Hơn một lần Ngài John đến thăm hai cô, và về nhà kể lại là họ được quý mến một cách đặc biệt. Cô John Daswood trong đời chưa khi nào vui với các thiếu nữ trẻ

như với hai cô này, đã tặng mỗi cô một quyển sách dạy thêu đan do một người di trú nhập cư nào đấy viết, xưng hô với Lucy qua tên thay vì họ, và không biết khi nào có thể xa rời hai cô được.

1 Joseph Bonomi (1739-1909): kiến trúc sư chuyên thiết kế những kiểu nhà cách tân lúc bấy giờ. Robert Ferrars muốn khoe khoang nên cho biết mình đã chê bài các kiểu nhà của vị kiến trúc sư nổi tiếng này!

2 Phòng công cộng (Anh ngữ saloon): phòng lớn, ít món nội thất, dùng để tổ chức những buổi hội họp, khiêu vũ, hoặc giải trí trong nhà như bi-a...

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 37

Cô Palmer được khá cứng cáp sau hai tuần, đến mức bà mẹ nghĩ không còn cần phải bỏ hết thời giờ cho con gái. Hải lòng với một hoặc hai chuyến đi thăm mỗi ngày, bà trở về với các sinh hoạt ở nhà bà, và thấy hai cô nhà Daswood đã sẵn sàng tiếp tục sống cùng với bà.

C

Sau ba hoặc bốn ngày ổn định lại như thế ở Phố Berkeley, bà Jennings trở về nhà sau chuyến thăm viếng cô Palmer theo định kỳ, bước vào phòng gia đình tìm gặp Elinor, với một vẻ quan trọng hấp tấp như thể chuẩn bị cho cô nghe một tin tuyệt vời. Chỉ cho thời gian để cô đoán được ý này, bà lập tức minh chứng cho cô thấy tầm quan trọng:

- Trời ơi, cô Daswood thân! Cô đã nghe tin gì chưa?

- Thưa bà, chưa. Tin gì thế?

- Có chuyện gì đấy rất lạ lùng! Nhưng cô cần nghe mọi chuyện. Khi tôi đến nhà anh Palmer, tôi thấy Charlotte đang hốt hoảng vì em bé. Con nhỏ tin rằng đứa trẻ bị bệnh rất nặng - nó la khóc, bứt rứt, mụn đỏ nổi đầy. Nên tôi xem xét nó, rồi tôi nói 'Chúa tôi! Con yêu, không có gì, đây chỉ là chứng nướu đỏ l', và chị vú cũng nói thế. Nhưng Charlotte, con nhỏ không tin, vì thế ông Donovan được mời đến, và may là ông tình cờ đi ngang qua Phố Harley, nên ông bước vào, và ngay sau khi thấy đứa nhỏ, ông cũng nói như tôi đã nói, là không có gì, đây chỉ là chứng nướu đỏ, và rồi Charlotte được yên tâm.

"Và rồi, sau khi ông ra đi, tôi chợt nhớ ra, không biết làm thế nào tôi chợt nghĩ ra điều này, nhưng tôi chợt nhớ ra mà hỏi ông có tin tức gì lạ không. Thế là khi nghe hỏi, ông cười ngớ ngẩn, màu mè, có vẻ nghiêm trọng; rồi như thể biết được chuyện gì đấy, cuối cùng ông thì thầm: 'Vì tôi e tin không hay bay đến các thiếu nữ đang ngụ tại nhà bà khiến các cô lo lắng cho tình trạng của chị các cô, tôi nghĩ nên cho bà hay, tôi tin không có gì phải hốt hoảng; tôi hy vọng bà Daswood sẽ hồi phục nhanh chóng'."

- Chuyện gì? Fanny bị bệnh à?

- Tôi cũng hỏi y như thế, cô ạ. Tôi hỏi: 'Chúa tôi! Bà Daswood bị bệnh à? Thế là mọi chuyện đều tỏ rõ; mọi ngọn ngành của vấn đề, tất cả tôi được biết nghe đâu là thế này.

"Anh Edward Ferrars, anh thanh niên mà tôi thường nói đùa ghép đôi với cô (nhưng tuy thế, sau đây tôi vui kinh khủng vì không có chuyện gì cả), anh Edward Ferrars, nghe đâu đã hẹn ước trên mười hai tháng nay với cô cháu họ Lucy của tôi! Đây, cô nghe chưa! - và không hề có ai biết tí gì về chuyện này, ngoại trừ Nancy! Cô tin được chuyện này không? Không có gì lạ nếu hai người yêu nhau; có điều là hai người cứ lén lút trong khi đáng lẽ phải công khai, thế nên không ai hay biết gì cả! Đây thật là lạ lùng! Tôi chưa từng thấy hai người bên nhau, nếu không chắc chắn tôi đã có thể biết được."

"Này, thế là một chuyện bí mật to tát, vì e sợ bà Ferrars; cả bà ấy và anh chị của cô không hề biết một tí gì, cho đến sáng nay, tội nghiệp Nancy - như cô biết là người chân chất nhưng không được khôn khéo - buộc miệng nói ra tất cả. Thử đoán cô ta tự nhủ: 'Chúa tôi! Họ đều yêu mến Lucy, chắc chắn họ sẽ không gây khó khăn gì hết', và vì thế, cô ấy bước đến chị dâu của cô đang ngồi một mình đan tấm thảm, mà cô kia không hề biết chuyện gì sắp xảy ra; vì chỉ mới năm phút trước chị dâu cô vừa nói với ông anh cô dự định sẽ làm mai Edward với con gái một Tướng công nào đấy, tôi quên mất là ai."

"Nên cô có thể đoán một cú giáng như thế nào xuống thói phù phiếm và kiêu hãnh của cô Daswood. Cô ta lập tức nổi cơn loạn cuồng, la hét ầm ĩ đến tai ông anh của cô, vì anh ấy đang ngồi trong phòng gia đình ở tầng dưới, đang định viết một lá thư cho người quản gia của anh ở miền quê. Nên anh vội chạy lên, và một cảnh kinh hoàng diễn ra, vì Lucy lúc này chạy đến, không thể tưởng tượng nổi đang xảy ra chuyện gì. Thật đáng thương!"

"Tôi thấy tội nghiệp cho cô ấy. Và tôi dám nói, cô ấy bị ngược đãi một cách tệ hại; vì chị dâu của cô la mắng dữ tợn, và chẳng bao lâu sau làm cô ấy bị ngất xỉu. Còn Nancy, cô ấy quỳ trên sàn, khóc lóc cay đắng; và anh của cô, anh đi vòng quanh phòng nói không biết phải làm gì. Cô Daswood tuyên bố không cho họ ở thêm một phút trong căn nhà, và anh chồng của cô ta cũng phải quỳ trên sàn, để thuyết phục cô ta cho phép họ thu dọn quần áo. Lúc này cô Daswood lại lên cơn, còn anh ấy quá kinh hãi nên cho người đi mời ông Donavan, và ông Donavan thấy cả nhà náo loạn lên. Cỗ xe đã sẵn sàng ở cổng để đưa hai cô cháu họ đáng thương của tôi đi, và hai người chỉ mới bước lên xe khi ông ấy đến; ông bảo Lucy tội nghiệp đang trong tình trạng yếu ớt đến nỗi gần như không đi được; còn Nancy cũng gần như thế. Tôi xin nói, tôi không đủ kiên nhẫn với chị dâu của cô; và bằng cả tấm lòng, tôi hy vọng dù cho cô ta có chống đối, họ vẫn yêu nhau."

"Chúa tôi! Không rõ anh Edward tội nghiệp sẽ ra sao khi anh nghe tin này! Có người yêu bị bạc đãi một cách khinh miệt như thế!

Tôi không lấy làm lạ nếu anh ấy yêu sâu đậm! Và ông Donovan cũng nghĩ thế. Ông ấy và tôi nói với nhau nhiều về chuyện này; và quan trọng nhất là ông sẽ trở lại Phố Harley, để có mặt ngay khi bà Ferrars biết chuyện, vì bà được mời đến ngay sau khi hai cô cháu họ của tôi ra đi, vì chị của cô tin bà này cũng sẽ lên cơn; và mặc bà, tôi không cần biết. Tôi không thương hại hai người này. Tôi không có thành kiến con người phải làm gì đối với tiền bạc và tiếng tăm. Không có lý do nào trên đời ngăn trở Edward và Lucy cưới nhau; vì tôi biết chắc bà Ferrars có thừa khả năng ban phát cho con trai bà; và mặc dù Lucy hầu như không có gì, cô ấy biết rõ hơn ai hết phải xoay sở như thế nào. Tôi dám nói, nếu bà Ferrars chỉ chu cấp anh ấy năm trăm mỗi năm, cô ấy có thể làm ra vẻ như bất kỳ người nào khác có tám trăm."

"Chúa ơi! Họ có thể cùng nhau sống âm cúng như thế nào trong một nhà nghỉ mát như nhà của cô - hoặc rộng hơn một chút - với hai cô hầu và hai ông quản gia. Tôi có thể giúp cho họ một gia nhân, vì bà Betty của tôi có một cô em thất nghiệp, thế là thỏa đáng cho họ."

Đến đây, bà Jennings ngưng lại, và vì Elinor đã có đủ thời gian để tập trung ý nghĩ, cô có thể đáp lại lời bà và cho nhận xét theo cách một đề tài như thế đòi hỏi. Cô vui mừng thấy rằng không ai hồ nghi cô có can dự lợi ích gì trong chuyện này; rằng bà Jennings đã không còn tưởng tượng cô có tình cảm gì với Edward (vì sau này cô thường nghĩ bà có ý như thế). Điều làm cô hài lòng nhất là, khi không có sự hiện diện của Marianne, cô có thể nói về vụ việc mà không bị bối rối, tin rằng mình công tâm phán đoán được mọi người có liên quan.

Cô khó xác định mình thật lòng trông mong gì từ chuyện này, mặc dù cô cố xua đuổi ý mong muốn câu chuyện sẽ kết thúc theo chiều hướng khác hơn là hôn lễ giữa Edward và Lucy. Cô mong muốn được nghe bà Ferrars sẽ tuyên bố và hành động ra sao, dù cô có thể đoán được. Cô càng mong muốn hơn được biết Edward sẽ hành xử như thế nào. Với anh cô cảm thấy trắc ẩn; với Lucy rất ít - và cô có phần đau đốn về cái rất ít này; vì không có gì cho những người còn lại.

Vì bà Jennings không nói thêm gì về vụ việc, Elinor thấy cần thiết phải chuẩn bị tinh thần Marianne để trao đổi. Không nên để mất thời giờ lừa dối em gái, mà phải cho biết sự thật và giúp em gái chuẩn bị nghe những người khác bàn tán về chuyện này, cùng lúc cô không muốn lộ ra bản khoăn với em gái hoặc bất mãn với Edward.

Nhiệm vụ của cô khiến cô khổ sở. Cô sắp dứt bỏ điều cô tin là niềm an ủi chính yếu của em gái, để lộ các tình tiết như thế về Edward mà cô e sẽ đánh mất hẳn cảm tình của em, và khiến Marianne nhớ lại nỗi thất vọng của chính mình khi trí tưởng tượng mạnh của cô em nhận ra sự tương đồng giữa hoàn cảnh của hai chị em. Nhưng dù việc này có trái ý ai, cô vẫn phải làm; và vì thế Elinor vội thực hiện cho nhanh. Cô không hề muốn vương vấn với ý tình của chính mình hoặc tỏ ra đau khổ nhiều, ngược lại cố tự trấn tĩnh theo cách cô đã thực hiện từ lúc đầu tiên nghe qua chuyện hẹn ước của Edward; và như thế có thể hàm ý cho Marianne biết phải làm như thế nào.

Cô thuật lại vụ việc cho em gái nghe qua giọng rõ ràng và đơn giản; và dù không phải khô khan trong vô cảm, cô không bị xúc động

dữ dội hoặc đau khổ mãnh liệt. Phản ứng này lại thuộc về người nghe, vì Marianne lắng nghe mà kinh hoàng, và khóc nức nở. Elinor lại là người cố an ủi người khác về đau buồn của riêng mình, và phải an ủi không kém hơn là khi người khác đau buồn. Cô trấn an em gái rằng tinh thần mình vẫn vững vàng, và cô không muốn kết án Edward về lỗi lầm nào ngoại trừ thiếu cẩn trọng.

Nhưng trong một lúc Marianne không muốn tin vào điều nào. Edward xem chừng là Willoughby thứ hai; và dù cho công nhận như Elinor là chị cô đã yêu anh chân tình nhất, cô nghĩ chị cô vẫn có thể cảm nhận kém hơn mình! Còn về phần Lucy Steele, Marianne thấy cô này hoàn toàn khó thương, tuyệt đối không có tố chất khiến một người đàn ông giàu tình cảm phải gắn bó, đến nỗi lúc đầu cô không thể tin Edward có tình ý với cô ta, rồi sau đây tha thứ cho anh. Cô không tin ngay cả đây là chuyện tự nhiên, và Elinor phải thuyết phục em gái là đúng như thế, qua đây giúp em hiểu biết hơn về nhân thế.

Phần đầu của câu chuyện chỉ đi đến sự kiện hẹn ước giữa hai người và thời gian hẹn ước. Cảm xúc của Marianne đã chận ngang. Một khoảng thời gian sau đây, Elinor không thể kể tiếp, mà chỉ có thể xoa dịu nỗi khổ tâm của em gái, ngăn chặn cơn hoảng hốt của em, trấn áp nỗi bất mãn của em.

Câu hỏi đầu tiên của cô em là:

- Chị Elinor, chị đã biết chuyện này được bao lâu rồi? Anh ấy có biên thư cho chị không?

- Chị đã biết được bốn tháng. Tháng Mười Một rồi, khi Lucy đến Barton Park lần đầu tiên, cô ấy cho chị biết trong riêng tư về chuyện hẹn ước của cô ấy.

Đôi mắt cô em lộ vẻ kinh ngạc cùng cực mà đôi môi không thể thốt ra. Sau một lúc suy nghĩ, cô kêu lên:

- Bốn tháng! Chị đã biết được bốn tháng?

Elinor xác nhận là đúng.

- Sao cơ? Chị đã mang nó trong lòng khi chăm sóc em với mọi buồn khổ của em, phải không? Và em đã phiền trách chị vì chị đang hưởng hạnh phúc!

- Không phải phép lúc ấy nếu cho em biết chị đang buồn như thế nào!

Marianne lại kêu lên:

- Bốn tháng! Điềm lành như thế! Vui vẻ như thế! Làm thế nào chị vực dậy tinh thần của chị được?

- Bằng cách nghĩ rằng chị đang làm bổn phận của mình. Lời hứa với Lucy bắt buộc chị phải giữ bí mật. Thế nên vì cô ấy, chị tránh để lộ sự thật; và vì gia đình và bạn bè, chị không muốn họ lo lắng cho mình trong khi chị không thể trấn an.

Marianne lộ vẻ xúc động mạnh.

Elinor thêm:

- Nhiều lần chị muốn không lừa dối thêm chính mình và bà mẹ chúng mình, và một đôi lần chị muốn gắng gượng; nhưng nếu muốn giữ lời hứa thì chị không biết nói thế nào cho em tin.

- Bốn tháng! Và tuy thế chị yêu anh ấy!

- Đúng. Nhưng chị không chỉ yêu một mình anh ấy; và trong khi chị tha thiết muốn thấy những người khác được thoải mái, chị thấy vui khi không cho ai biết tâm tư chị ra sao.

"Bây giờ, chị có thể nghĩ và nói về chuyện này mà không bị xúc động mấy. Chị không muốn em buồn vì chị, vì chị muốn em tin rằng bản thân chị không còn khổ sở nhiều. Chị có nhiều thứ giúp vực tinh thần của chị lên. Chị có ý thức không tự gây thất vọng vì chính mình kém cân trọng. Chị cố tự kiềm hãm mọi thất vọng trong lòng chứ không muốn phát tán ra ngoài. Chị tha thứ cho Edward về hành vi sai trái của anh ấy. Chị mong anh ấy được hạnh phúc; và chị tin lúc nào anh cũng thi hành bổn phận của mình, nên mặc dù hiện tại anh còn nuối tiếc, cuối cùng anh sẽ được hạnh phúc. Lucy không thiếu nhận thức, và đây là nền tảng để có thể xây dựng mọi điều tốt lành."

"Suy cho cùng, Marianne à, sau mọi mê đắm trong ý tưởng về một hẹn ước duy nhất và trung kiên, sau tất cả những gì có thể nói được về hạnh phúc của một người hoàn toàn tùy thuộc vào một người nào đấy, không có nghĩa... không đúng cách... không nhất thiết phải là như thế. Edward sẽ cưới Lucy; anh sẽ cưới một phụ nữ vượt trội về ngoại hình và chỉ đạt phân nửa về đồng cảm; rồi thời gian và thói quen sẽ giúp anh quên rằng có lúc anh đã nghĩ đến một người khác vượt trội cô ấy."

Marianne nói:

- Nếu đây là cách suy nghĩ của chị, nếu mất mát một cái gì quý giá nhất lại được thứ khác bù đắp một cách dễ dàng, có lẽ không nên lấy làm lạ về tính quyết đoán của chị, tính tự kiềm chế của chị. Em có thể lĩnh hội được.

- Chị hiểu em. Em không cho là chị có nhiều cảm nhận. Marianne à, trong bốn tháng qua, chị đã mang nặng trong tâm tư mọi nỗi niềm mà không thể thoải mái tâm sự với bất kỳ một người nào; biết rằng nếu giải thích sẽ khiến em và mẹ đau khổ, mà không thể chuẩn bị gì cho em để đón nhận.

"Chị nghe kể - chị bắt buộc phải nghe - từ chính người ấy, về hẹn ước đến trước đã làm tiêu tan mọi viễn cảnh của chị; mà còn kể với chị theo cung cách của người chiến thắng. Vì thế, chị phải trấn áp các nghi ngờ của người này, bằng cách cố ra vẻ dửng dưng trong khi chị đang quan tâm sâu sắc nhất. Và đây không chỉ một lần; chị phải nghe đi nghe lại các cao vọng và đắc chí."

"Thâm tâm chị biết sẽ bị chia cách vĩnh viễn với Edward, mà không nghe một tình huống nào có thể khiến chị kém tha thiết mong được kết hợp. Không có gì cho thấy anh ấy là đáng khinh và cũng không có gì chứng tỏ anh hờ hững với chị. Chị đã phải chống chọi thái độ bất nhả của chị anh ấy và thói khinh người của mẹ anh ấy, và khổ sở vì đã vương vấn tình cảm mà không hề hưởng được gì do tình cảm mang lại. Và mọi điều này đã diễn ra trong thời gian khi mà chị phải mang thêm nỗi buồn khác, như em đã biết."

"Nếu em nghĩ khi nào chị từng có cảm nhận, chắc chắn em có thể đoán bây giờ chị đang đau khổ. Đầu óc được bình tĩnh để bây giờ mở xé vấn đề, tâm tư được an ủi sau khi đã toàn tâm thú nhận, tất cả là kết quả của gắng gượng trường kỳ và đau đớn; không phải tự bùng lên; không phải bộc phát để giải tỏa tinh thần, không phải đâu, Marianne à. Lúc ấy, nếu chị không bắt buộc phải giữ kín vì lời hứa, có lẽ không gì có thể hoàn toàn ngăn cấm chị - ngay cả lo ngại về những người thân - công khai tỏ rõ rằng chị rất đau khổ."

Marianne đã dịu lại. Cô thốt lên:

- Ôi! Elinor! Chị đã khiến cho em khinh ghét em mãi thôi. Em đã đối xử ác độc với chị làm sao! Chị - là nguồn an ủi duy nhất của em, người đã cùng em chịu đựng mọi khổ sở - dường như chịu khổ sở chỉ vì em! Em mang ơn chị như thế sao? Đây là cách duy nhất em đáp trả chị hay sao? Bởi vì phẩm giá của chị kêu gọi chính em phải tự vực mình lên, trong khi em đã cố ngăn chặn chị khuyên bảo em.

Hai chị em tỏ ra âu yếm với nhau sau lời thú nhận này. Trong tâm trạng của cô em như thế, không mấy khó cho Elinor để yêu cầu em gái giữ lời hứa cho bất cứ việc gì. Cô yêu cầu Marianne không bao giờ tỏ lộ dù một ít cay đắng với bất cứ ai khi nói về vụ việc; - hứa không biểu hiện dù một ít ác cảm nào thêm khi gặp Lucy; - và còn hứa vẫn đối xử thân thiện như xưa khi gặp Edward, nếu cơ duyên khiến họ gặp lại nhau. Đây là những nhượng bộ lớn lao; nhưng một khi Marianne đã nhận ra chị mình bị thương tổn, cô em muốn đền bù bằng mọi cách mình có thể làm được.

Marianne trung thành thực hiện lời hứa giữ kín đó. Cô đáp nhận tất cả những gì bà Jennings nói về vụ việc, qua vẻ mặt không đổi, không hề đi ngược lại ý bà, và đã ba lần cô đáp "Vâng, thưa bà". Cô lắng nghe bà Jennings ca ngợi Lucy chỉ bằng cách dời đến ngồi ở

một ghế khác, và khi bà nói về tình cảm của Edward, cô chỉ hơi bị nghẹn nơi cổ. Hành động anh hùng tính như thế đã giúp Elinor bình thần với mọi chuyện.

o o o

Sáng ngày kế mang đến thách thức xa hơn, khi người anh cùng cha khác mẹ đến thăm với thái độ nghiêm trọng nhất để nói về vụ việc khủng khiếp và cho mọi người biết tin tức về cô vợ của mình.

Vừa ngồi xuống, anh nói rất trịnh trọng:

- Anh nghĩ hai em đã nghe chuyện tày đình xảy ra trong nhà anh chị ngày hôm qua.

Mọi người ra về khảng định; dường như đây là phút giây quá khó chịu nên không thể nói nên lời.

Anh tiếp:

- Chị của hai em đã khổ sở kinh khủng. Bà Ferrars cũng thế - tóm lại, đây là tình cảnh đau thương phức tạp nhất. Nhưng anh hy vọng con giông bão sẽ tan đi mà không cần ai trong chúng ta phải chống đỡ. Tội nghiệp Fanny! Cô ấy cuồng loạn cả ngày.

"Nhưng anh không muốn hai em lo lắng quá mức. Donavan nói không có gì quan trọng phải lo; chị của hai em có thể chất tốt, và tính kiên định không kém ai. Cô ấy đã chịu đựng tất cả, với sự ngoan cường của một thiên thần! Cô ấy bảo cô sẽ không bao giờ nghĩ tốt về ai nữa; và không ai lại gì về tâm tư này, sau khi đã bị lừa dối đến thế! - gặp phải thái độ vô ơn, sau khi đã tỏ mọi lòng tốt, sau khi đã đặt niềm tin như thế! Chính tâm hồn của cô đã khá rộng lượng nên cô mới mời hai cô trẻ này đến cùng ở với mình; chỉ vì cô nghĩ hai cô gái cần được chăm sóc, là những người vô hại, có tư cách tốt, và sẽ làm bầu bạn dễ chịu; nếu không cả hai anh chị đã muốn mời em và Marianne đến ở cùng trong khi bà cô của hai em bận lo cho cô con gái của bà.

"Và rồi bây giờ được đền đáp như thế đấy! Fanny đáng thương đã triu mến nói: 'Bằng cả tấm lòng, em ước phải chỉ chúng ta mời hai em gái đến thay vì hai cô kia'."

Đến đây, anh dừng lại để chờ câu cảm ơn. Anh được nghe cảm ơn, rồi tiếp tục:

- Không thể nào tả được bà Ferrars đáng thương đã khổ sở như thế nào khi Fanny kể cho bà nghe. Trong khi, qua tình thương mến chân thành nhất, bà đang chuẩn bị một cuộc hôn nhân hợp thức nhất cho anh ấy, làm sao có thể nghĩ ra rằng anh lại bí mật hẹn ước với

người khác! Ý tưởng này không bao giờ len lỏi vào đầu óc của bà! Nếu bà có hồ nghi ở đâu đấy, bà cũng không thể nghĩ ra ở nơi này. Bà bảo: 'Ồ đây, tôi nghĩ tôi được an tâm!'

"Bà đau buồn nhiều. Tuy nhiên, anh chị bàn bạc với nhau xem phải làm gì, và cuối cùng bà quyết định gọi Edward đến. Anh ấy đến. Nhưng anh lấy làm tiếc phải kể những gì tiếp theo."

"Bà Ferrars chỉ yêu cầu anh ấy chấm dứt việc hẹn ước, và anh cũng giúp bà mà cho ý kiến thêm như hai em có thể đoán được, và Fanny cũng van nài, nhưng không có kết quả. Nghĩa vụ, tình thương, mọi thứ đều bị gạt bỏ. Từ trước đến giờ anh chưa từng thấy Edward ương ngạnh và vô cảm như thế. Mẹ Fanny cho anh ấy biết về các dự định phóng khoáng của bà trong trường hợp anh cưới cô Morton; bảo anh ấy là bà sẽ giao quyền thừa kế bất động sản Norfolk cho anh ấy, đem lại một nghìn mỗi năm sau khi đã đóng thuế đất."

"Khi tình hình trở nên tuyệt vọng, bà tăng lên một nghìn hai trăm. Nếu anh ấy vẫn chống đối mà vương vẩn với mối quan hệ hèn kém như thế, bà cho anh biết rõ cảnh cơ hàn đi kèm với cuộc hôn nhân này. Bà bảo sẽ chỉ cho anh ấy hai nghìn bảng; sẽ không bao giờ gặp mặt anh nữa; và từ nay về sau bà sẽ hỗ trợ anh rất ít, đến mức nếu anh ấy có muốn theo đuổi nghề nghiệp nào, bà sẽ sử dụng mọi quyền lực của mình để ngăn cản bước thăng tiến của anh."

Đến đây, trong cơn phẫn nộ, hai bàn tay nắm lại, Marianne thốt lên:

- Trời đất ơi! Có thể như vậy sao?

Ông anh đáp:

- Marianne, anh biết em ngạc nhiên về thái độ ngoan cố chống lại các lý luận vững chắc như thế. Phản ứng của em là hoàn toàn tự nhiên.

Marianne định trả đũa, nhưng cô nhớ lại các lời hứa của mình mà dằn lòng.

Anh tiếp:

- Tuy nhiên, mọi động thái này là vô ích. Edward nói rất ít, nhưng khi anh ấy nói thì theo cách thức kiên quyết nhất. Không gì có thể khiến anh ấy từ bỏ hẹn ước của anh. Anh ấy sẽ kiên cường, dù cho có phải trả giá đến đâu.

Không còn giữ được im lặng, bà Jennings thẳng thắn thốt lên:

- Thế thì, anh ấy đã hành động như một người chân tình. Anh Daswood, xin thứ lỗi, nhưng nếu anh ấy hành xử ngược lại, tôi sẽ nghĩ anh ấy là kẻ khốn kiếp. Cũng như anh, tôi không can dự mấy vào chuyện này; nhưng Lucy Steele là cháu họ của tôi, và tôi tin thể gian này không có cô gái nào tốt hơn, và không ai xứng đáng hơn để có một người chồng đáng hoàng.

John Daswood ngạc nhiên tốt độ; nhưng bản tính anh điềm đạm, không dễ bị khiêu khích, không bao giờ muốn xúc phạm ai, nhất là người có sự sản khá. Vì thế, anh trả lời mà không có vẻ phiền hà gì:

- Thưa bà, tôi không hề có ý bất kính với người thân nào của bà. Tôi biết rõ cô Lucy Steele là một phụ nữ rất xứng đáng; nhưng bà biết đấy, trong trường hợp này không thể nào có mối lương duyên như thế. Và đi đến hẹn ước với một người trai trẻ dưới quyền giám hộ của ông chú mình, với con trai của một bà mẹ như bà Ferrars có sự sản rất lớn, thì tất cả có lẽ hơi khác thường.

"Tóm lại, thưa bà Jennings, tôi không có ý chê trách tư cách của bất kỳ người nào bà hằng yêu mến. Chúng tôi đều muốn chúc cô ấy thật nhiều hạnh phúc; và thái độ của bà Ferrars xuyên suốt vụ việc đều giống như mọi bà mẹ tận tâm với con cái phản ứng trong trường hợp tương tự. Tư cách này là có phẩm giá và phóng khoáng. Edward đã chọn đường đi cho mình, và tôi e đây sẽ là con đường xấu."

Marianne thờ dãi với ý lo lắng tương tự. Tim Elinor thất lại vì tâm tình của Edward trong khi chống chọi lại các đe dọa của bà mẹ, và cũng vì một người phụ nữ không thể bù đắp được cho anh.

Bà Jennings hỏi:

- Thế rồi, anh này, vụ việc kết thúc như thế nào?

- Thưa bà, tôi rất buồn phải nói, kết thúc trong tan vỡ bất hạnh nhất - Edward sẽ không còn bao giờ được bà mẹ để tâm đến. Anh rời khỏi nhà bà mẹ hôm qua, nhưng anh ấy đi đâu hoặc liệu còn ở tại thành phố hay không, thì tôi không biết; vì dĩ nhiên chúng tôi không thể dò hỏi.

- Anh trai trẻ đáng thương! Và rồi anh ấy sẽ ra sao đây?

- Thưa bà, quả thật thế! Kể cũng buồn. Sinh ra trong triển vọng giàu sang như thế! Tôi không thể hình dung ra hoàn cảnh nào tệ hại hơn. Tiền lãi từ hai nghìn bảng - làm thế nào một người đàn ông sống được! Thêm vào đấy, khi nghĩ rằng nếu không vì điên rồ, trong vòng ba tháng anh ấy có thể nhận hai nghìn năm trăm mỗi năm (vì cô Morton có ba mươi nghìn bảng), tôi không tự vẽ ra trong đầu tình cảnh nào khổ sở hơn. Mọi người đều phải cảm thương anh ấy, và càng cảm thương hơn vì chúng ta không có khả năng gì để hỗ trợ anh.

Bà Jennings thốt lên:

- Anh trai trẻ tội nghiệp! Tôi chắc chắn có thể đón anh ấy đến ăn ở tại nhà tôi, và nếu tôi gặp anh tôi sẽ nói thế. Bây giờ để cho anh ấy sống chỉ dựa trên lợi tức của anh, ở nhà cho thuê và quán trọ, thì không phải chút nào.

Tâm tư Elinor thầm cảm ơn bà đã tử tế như thế với Edward, nhưng không thể nén nụ cười về cách thức hỗ trợ của bà.

John Daswood nói:

- Nếu anh ấy chỉ cần tự mình xoay sở tốt, với tất cả bạn bè của anh giúp đỡ, bây giờ anh hẳn không đến nỗi chật vật và không thiếu thứ gì. Nhưng đúng thế, quá sức đối với mọi người để giúp anh ấy. Và còn một chuyện nữa chờ đón anh ấy, là chuyện tệ hại nhất: mẹ anh đã quyết định, trong tinh thần đương nhiên là thế, lập tức giao quyền thừa kế bất động sản ấy cho Robert - mà đáng lẽ thuộc về Edward - theo thủ tục hợp pháp. Tôi đã nói chuyện với luật sư của bà mẹ về việc này, trước khi đến đây.

Bà Jennings nói:

- Đây, bà ấy trả thù theo cách như thế. Mọi người có cách riêng của mình. Nhưng tôi không nghĩ mình sẽ theo cách này để làm một đứa con trai được tự lập vì có người quấy rầy tôi.

Marianne đứng dậy và đi quanh phòng.

John tiếp:

- Có chuyện gì khiến một người đàn ông bị chạm tự ái hơn là nhìn thấy em trai của mình làm chủ một sự sản mà đáng lẽ thuộc về mình? Tội nghiệp Edward! Tôi cảm thương anh ấy rất nhiều.

Thêm vài phút để bày tỏ tình cảm theo cách dạt dào như thế, rồi anh từ già, nhắc lại lời anh trấn an hai em gái là anh tin chắc không có gì nguy hiểm cho tình trạng khó ở của Fanny, và vì thế hai cô không nên lo lắng. Anh ra về, để lại ba phụ nữ cùng nhất trí trong cảm nghĩ của họ về hoàn cảnh hiện tại, ít nhất đối với tư cách của bà Ferrars, của hai vợ chồng Daswood, và của Edward.

Vừa sau khi anh đi ra khỏi phòng, Marianne bùng lên nổi khinh miệt. Vì tư thái hung hãn của cô khiến Elinor không thể e dè, và bà Jennings không cần phải e dè, nên họ cùng nhau phê phán rất sôi nổi những người kia.

1 Nướu đỏ (Anh ngữ red gum): từ ngữ bình dân chỉ chứng sốt nhẹ và da mẩn đỏ khi trẻ em mọc răng.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 38

Bà Jennings nồng nàn khen ngợi tư cách của Edward, nhưng chỉ có Elinor và Marianne hiểu rõ phẩm giá đích thực của anh. Hai cô đều hiểu bản thân anh không có gì nhiều để dựa vào đấy mà ngổ nghịch, và cũng không có nhiều an ủi, mà đây chỉ là ý thức còn lại trong anh để làm việc phải làm trong sự mất mát bạn bè và tài sản. Elinor tự hào về lòng chính trực của anh, và Marianne tha thứ cho mọi lỗi lầm của anh khi cảm thương anh đã chịu hình phạt. Nhưng dù với vụ việc được công khai đã khiến hai chị em coi mở với nhau thêm, những khi có một mình, mỗi người đều không muốn vương vấn đến chuyện này. Elinor lần tránh qua lý do nguyên tắc vốn càng đi sâu thêm trong ý nghĩ của cô, vì Marianne cứ tin tưởng một cách quá nồng nàn, quá khẳng định rằng Edward vẫn giữ tình cảm dành cho cô, trong khi cô muốn dứt bỏ.

B

Chẳng bao lâu, Marianne không còn can đảm để trao đổi về đề tài chỉ luôn khiến cô bất mãn hơn bao giờ hết, khi so sánh giữa tư cách của Elinor và của mình. Cô cảm nhận mọi sức mạnh trong so sánh này; nhưng không theo cách chị cô hy vọng, muốn bây giờ cô nên tự chủ; ngược lại cô tự trách mình trong đau buồn, cay đắng tiếc lúc trước mình đã không tự chủ được; nhưng điều này chỉ khiến cô bị dày vò vì ăn năn mà không có hy vọng sửa sai. Tinh thần cô xuống dốc đến nỗi cô nghĩ bây giờ mình không thể tự chủ được, vì thế càng bị mất tinh thần thêm.

o o o

Trong vòng một, hai ngày kế họ không nghe tin tức nào mới hơn về tình hình ở Phố Harley hoặc Tòa nhà Barlett. Nhưng mặc dù đã biết nhiều, đủ để bà Jennings phát tán thông tin đi xa hơn mà không cần phải biết thêm, bà vẫn muốn đến thăm để an ủi và hỏi han các cô cháu họ của bà càng sớm càng tốt; và trong thời gian này không có gì ngăn cản bà làm việc ấy ngoại trừ bị bận bịu vì khách khứa tìm đến đông hơn lệ thường.

Ngày kế tiếp là Chủ Nhật đẹp trời khiến lôi cuốn nhiều người đi đến Công viên Kensington, dù chỉ là tuần thứ hai của Tháng Ba. Bà Jennings và Elinor ở trong số những người này. Riêng Marianne, vì biết vợ chồng Willoughby lại đến thành phố và luôn ngại ngùng gặp

phải hai người, muốn được ở nhà hơn là đi đến một nơi công cộng như thế.

Một người bạn thân của bà Jennings đi cùng với họ sau khi hai người và Công viên, và Elinor được vui khi thấy bà bạn bắt chuyện với bà Jennings, để cho cô được suy tư trong tĩnh lặng. Cô không thấy có gì liên quan đến vợ chồng Willoughby, đến Edward, và trong một lúc không có gì liên quan đến bất cứ ai có thể tình cờ khiến cô để ý đến, dù buồn hay vui. Nhưng cuối cùng cô bị ngạc nhiên vì gặp cô Steele, tuy có vẻ thẹn thùng, tỏ ra rất vui gặp lại họ, và khi bà Jennings từ tế khách lễ, tách ra khỏi nhóm của cô để đi cùng họ.

Bà Jennings lập tức thì thầm với Elinor:

- Cháu gái yêu, khai thác cô ấy đi. Nếu cô hỏi, cô ấy sẽ nói ra hết. Cô thấy đấy, tôi không thể tách ra khỏi bà Clark.

Tuy nhiên, điều may mắn cho sự tò mò của bà Jennings và cũng của Elinor, là cô này nói ra hết mà không cần ai hỏi đến, nếu không họ sẽ không biết được gì.

Cô Steele khoác lấy tay Elinor:

- Tôi rất vui được gặp lại cô, vì tôi mong gặp cô nhất trên đời.

Rồi cô hạ thấp giọng:

- Tôi đoán bà ấy đã biết hết về câu chuyện. Bà có giận không?

- Tôi tin bà ấy không giận gì hai cô.

- Thế là tốt. Còn Phu nhân Middleton, bà ấy có giận không?

- Tôi không thể nghĩ bà ấy có thể lại giận.

- Tôi mừng ghê gớm. Cảm ơn trời! Tôi đã trải qua một biến cố! Tôi chưa từng thấy Lucy thịnh nộ như thế trong đời tôi. Lúc đầu cô ấy thế sẽ không cắt một chiếc mũ mới cho tôi, hoặc sẽ không làm bất cứ thứ gì cho tôi nữa; nhưng bây giờ em tôi đã khá bình tâm lại, và chúng tôi là chị em tốt với nhau như bao giờ. Xem này, tôi qua cô ấy giúp làm chiếc nơ cho cái mũ của tôi và kết lông chim lên.

"O hay, cả cô cũng sắp chế nhạo tôi đấy. Nhưng tại sao tôi không nên mang những dải băng màu hồng kia chứ? Tôi không màng ngay cả nếu nó đúng là màu ông Bác sĩ yêu thích. Riêng tôi sẽ không bao giờ được biết ông ấy thật sự thích màu này hơn tất cả những

màu khác, nếu ông ấy không tình cờ nói như thế. Các cô chị họ của tôi cứ trêu ghẹo tôi mãi! Đôi lúc trước mặt họ tôi không biết phải nhìn về hướng nào."

Cô đã lan man qua chủ đề mà Elinor không có gì để nói, nên không bao lâu cô thấy tốt hơn là nên tự tìm đường trở về đề tài cũ. Cô đắc thắng nói:

- Này, cô Daswood, người ta có thể nói cho thỏa thích về việc bà Ferrars tuyên bố anh ấy sẽ từ bỏ Lucy, nhưng tôi có thể nói cho cô biết không có chuyện ấy; và thật là xấu hổ khi tin tức có ác ý như thế lại lan truyền khắp nơi. Cô biết đấy, dù Lucy có nghĩ gì về chuyện này thì những người khác không có việc gì mà phải đi đến kết luận chắc chắn.

Elinor nói:

- Tôi chưa nghe bất kỳ tin tức bóng gió nào như thế, xin cô hãy tin tôi.

- Ô, cô không nghe thật à? Nhưng người ta đã nói thế, cô biết không, nói nhiều, và hơn một lần; bởi vì cô Godby nói với cô Sparks rằng không ai có đủ nhận thức lại nghĩ anh Ferrars sẽ từ bỏ một người như cô Morton, với sự sản ba mươi nghìn bảng, vì Lucy Steele không có gì cả, và chính tôi nghe cô Sparks nói thế.

"Và bên cạnh đó, chính ông anh họ Richard của tôi nói sẽ đến lúc anh ấy e anh Ferrars sẽ xa lánh, và khi Edward không đến gần chúng tôi trong ba ngày, tôi sẽ không biết mình phải nghĩ ra sao; và trong thâm tâm tôi tin Lucy đã tuyệt vọng; vì chúng tôi đi khỏi nhà anh chị của cô ngày Thứ Tư, và không biết tin tức gì về anh ấy cả Thứ Năm, Thứ Sáu và Thứ Bảy, không biết anh ra sao."

"Có một lúc Lucy định biên thư cho anh, nhưng tình thần em gái tôi kiềm chế việc này. Tuy nhiên, sáng nay anh ấy đến ngay khi chúng tôi đi lễ nhà thờ trở về, và rồi chúng tôi được biết mọi chuyện, ngày Thứ Tư anh được gọi đến Phố Harley như thế nào, rồi mẹ anh và mọi người nói với anh ra sao, và bằng cách nào anh đã tuyên bố trước mặt họ rằng anh không yêu ai khác ngoài Lucy và sẽ không cưới ai khác ngoài Lucy. Và rồi anh lo lắng ra sao về những gì đã xảy ra, đến nỗi ngay cả khi vừa ra khỏi nhà bà mẹ, anh phóng lên ngựa và phi ra miền quê, ở nơi đâu đấy; và làm thế nào anh đến ngụ tại một quán trọ cả ngày Thứ Năm và Thứ Sáu, để được bình tĩnh trở lại."

"Và anh ấy nói, sau khi đã suy đi nghĩ lại, anh thấy giờ anh không có tài sản, không có gì cả, quả là tàn nhẫn nếu vẫn giữ hẹn ước với em gái tôi vì cô sẽ chịu mất mát, vì anh không có gì ngoài hai nghìn bảng, không có hy vọng về cái gì khác; và nếu anh được thụ phong như có lúc anh nghĩ đến, anh không được gì ngoại trừ một chức cha phó, rồi làm thế nào họ sống được bằng thu nhập ấy? Anh ấy không thể chịu được khi nghĩ em gái tôi sẽ không được khá hơn, nên anh ấy van nài, nếu cô em suy nghĩ một chút, cô chấm dứt cuộc tình

và để anh tự bươn chải."

"Tôi nghe anh ấy nói tất cả rõ ràng như thế. Tất cả chỉ vì cô ấy, lo cho cô ấy mà anh nói lời đoạn tuyệt chứ không phải là vì anh. Tôi có thể thề anh ấy không hề nói tiếng gì về việc đã chán em gái tôi, hoặc có ý muốn cưới cô Morton, hoặc chuyện gì như thế. Nhưng mà, chắc hẳn rồi, Lucy không muốn nghe gì cả theo cách nói như thế; vì thế em gái tôi nói ngay với anh rằng (bằng cả lảng mạn và tình cả, cô biết đấy, mọi thứ như thế. Ôi giào! Ta không thể lặp lại mấy chuyện này, cô biết mà) - em gái tôi nói ngay với anh, con nhỏ không hề e ngại, vì nó có thể cùng anh chung sống bằng số tiền vặt, và dù cho anh có ít ỏi đến đâu, nó sẽ vui mà nhận hết, cô biết không, đại loại như thế. Thế là anh vui mừng kinh khủng, bàn bạc một hồi lâu chuyện họ phải làm những gì, và rồi hai người đồng ý anh nên thụ phong ngay, và hai người sẽ chờ cho đến khi anh nhận được lương bổng."

"Và vừa lúc ấy tôi không thể nghe gì thêm, vì chị họ tôi từ dưới nhà gọi lên cho tôi hay bà Richardson đi xe đến để đón một trong hai chị em tôi đi Công viên Kengington; nên tôi bắt buộc phải đi vào và ngắt lời để hỏi Lucy có muốn đi hay không, nhưng cô không muốn rời xa Edward; thế nên tôi chạy lên cầu thang, mang vào đôi bít tất lụa và ra đi cùng nhà Richardson."

Elinor nói:

- Tôi không hiểu cô có ý gì khi nói ngắt lời họ, cả ba người đều ở trong cùng một phòng, phải không?

- Không, thật ra không phải. Ô hay! Cô Daswood, cô nghĩ người ta tình tự với nhau khi có người khác ở kế bên hay sao?Ồ! Xấu hổ quá! Chắc chắn cô phải biết nhiều hơn thế (cười một cách triu mến). Không, không, họ thù thi với nhau trong phòng gia đình, và tất cả những gì tôi nghe được là ở cánh cửa.

Elinor thốt lên:

- Thế đấy! Ý cô nói là cô chỉ được biết qua khi nghe ở cánh cửa à? Tôi xin lỗi đã không được biết trước, vì chắc chắn tôi không muốn làm phiền cô kể lại cho tôi nghe chi tiết cuộc trò chuyện mà đáng lẽ cô không được biết. Làm thế nào cô có thể xử sự không công bằng như thế với em gái cô?

- Ôi giào, không đáng gì trong việc này. Tôi chỉ đứng ở cánh cửa, nghe những gì có thể nghe được. Và tôi tin chắc Lucy cũng có thể làm như thế với tôi; vì một, hai năm trước, khi Martha Sharpe và tôi có nhiều bí mật với nhau, con nhỏ không ngại ngừng gì khi lánh mình trong tủ áo hoặc sau ống khói để nghe lén chúng tôi.

Elinor cố gắng nói qua chuyện khác; nhưng cô Steele không thể đi xa quá vài phút, rồi cũng trở lại với chủ đề chiếm phần lớn tâm trí của cô.

Cô Steele nói:

- Edward nói sẽ đi Oxford một ngày gần đây, nhưng hiện giờ anh đang ở tại số -, Pall Mall. Bà mẹ của anh thật là ác độc, phải không? Anh cô và chị dâu cô cũng không được tốt!

"Tuy nhiên, tôi sẽ không nói xấu gì họ với cô; và cũng nói cho đúng, họ đã đưa hai chị em tôi về nhà bằng cỗ xe của họ, vượt quá sự mong đợi của tôi. Về phần mình, tôi cứ mãi hồi hộp vì e chị dâu của cô đòi lại mấy món nữ công mà chị ấy đã cho chúng tôi một, hai ngày trước. Nhưng tôi không nghe nói gì, và tôi phải cẩn thận giấu chúng đi."

"Edward nói có công chuyện ở Oxford, nên lúc này anh ấy phải đi, sau đấy khi có thể xin một Giám mục đỡ đầu, anh có thể được thụ phong. Tôi tò mò muốn biết anh ấy sẽ nhậm chức ở giáo xứ nào!"

"Trời đất! (cười khúc khích khi nói) Tôi muốn đánh cuộc cả đời tôi là tôi biết các bà chị họ của mình sẽ nói gì khi nghe chuyện này. Họ sẽ bảo tôi nên biên thư cho ông Bác sĩ, để tìm cho Edward một giáo xứ mà sống. Tôi biết họ sẽ nói thế, nhưng tôi sẽ không làm chuyện thế này. Tôi sẽ nói: 'Ồ hay! Tôi tự hỏi tại sao mọi người lại nghĩ ra việc như thế! ' Hừ, tôi mà biên thư cho ông Bác sĩ!"

Elinor nói:

- À, kẻ cũng an tâm nếu được chuẩn bị cho tình huống xấu nhất. Cô đã có sẵn câu trả lời.

Cô Steele định trả lời về cùng đề tài, nhưng vì nhóm của cô đã đi đến, cần thiết phải nói qua chuyện khác.

- À, này! Nhà Richardson đã đến. Tôi còn rất nhiều điều để nói với cô, nhưng tôi không thể tách khỏi họ lâu thêm. Họ là những người hiền hòa. Ông ấy kiếm được khối tiền, và họ có cỗ xe cho riêng họ. Tôi không có thời giờ để tự nói chuyện với bà Jennings, nhưng cô nói với bà ấy tôi rất vui được nghe bà không giận gì chúng tôi, và Phu nhân Middleton cũng thế. Nếu hai chị em cô có phải đi đâu, và bà Jennings muốn có người bầu bạn, chúng tôi sẽ rất vui đến ở cùng bà ấy trong thời gian lâu mau tùy ý bà. Tôi đoán Phu nhân Middleton sẽ không muốn chị em tôi đến nữa. Chào cô, tôi tiếc không được gặp Marianne ở đây. Xin cho tôi gửi lời hỏi thăm cô ấy. Ôi giào! Nếu cô không mang hàng vài muslin có chấm! Tôi tự hỏi sao cô không sợ nó bị rách.

Đấy là những nỗi quan ngại khi cô giã biệt; vì sau đấy cô chỉ có thời gian nói ít lời từ biệt với bà Jennings trước khi đi cùng bà

Richardson, trong khi Elinor có thêm thông tin để giúp cô suy nghĩ, dù cô chỉ biết thêm được rất ít so với những gì đã tiên liệu và trù hoạch trước trong đầu. Cuộc hôn nhân giữa Edward và Lucy đã được xác định chắc chắn, và thời điểm vẫn còn hoàn toàn không chắc chắn đúng như cô đã kết luận; mọi chuyện đều tùy thuộc vào việc anh được thụ phong đúng như cô đã nghĩ; nhưng vào lúc này xem chừng không có cơ may nào.

Ngay khi họ trở về cỗ xe, bà Jennings nôn nóng muốn biết tin tức; nhưng vì Elinor muốn càng nói ít càng tốt về thông tin khởi đầu đã được thu thập một cách bất minh, cô chỉ kể vắn tắt vài chi tiết đơn giản mà cô tin Lucy muốn mọi người biết đến để có lợi cho cô ta sau này. Cô chỉ nói đến sự kiện họ tiếp tục hẹn ước và các điều kiện phải đạt được để họ đi đến mục đích.

Bà Jennings nhận xét:

- Chờ xem anh ấy làm giáo sĩ ra sao! Vâng, tất cả chúng ta biết chuyện này sẽ kết thúc ra sao: họ sẽ chờ đợi mười hai tháng, rồi không thấy có gì tốt, sẽ chấp nhận một chân trong giáo xứ với năm mươi bảng mỗi năm, cộng thêm tiền lãi từ hai nghìn bảng của anh, và một chút ít mà ông Steele và ông Pratt có thể cho cô ấy. Rồi họ sẽ có một đứa con mỗi năm! Và họ nghèo khổ ra sao thì chỉ có trời cứu! Tôi phải xem cho họ được những gì để trang bị nội thất căn nhà của họ. Hai cô hầu và hai ông quản gia ấy à! - như tôi đã nói ngày nọ. Không, không, họ phải nhận một bà đầy đủ để làm mọi việc. Bây giờ em gái của Betty sẽ không bao giờ làm việc cho họ.

Ngày kế mang đến cho Elinor một lá thư từ Lucy. Nội dung như sau:

Tòa nhà Bartlett, Tháng Ba Tôi mong cô Daswood thân yêu của tôi thứ lỗi tôi đã tự tiện biên thư cho cô; nhưng tôi biết tình bằng hữu của cô dành cho tôi sẽ làm cho cô được vui khi nghe chuyện tốt lành giữa tôi và Edward thân yêu của tôi cùng mọi phiền hà chúng tôi đã trải qua gần đây, vì thế tôi sẽ không xin lỗi thêm, nhưng xin được nói rằng, cảm ơn Chúa! Mặc dù chúng tôi đã khổ sở kinh khủng, bây giờ chúng tôi đã khá bình ổn, và chúng tôi hạnh phúc như luôn luôn vẫn thế trong tình yêu trao cho nhau. Chúng tôi đã trải qua những thử thách lớn, những ngược đãi, tuy nhiên cùng lúc chúng tôi trân trọng cảm tạ bạn bè, đặc biệt là cô, với lòng tốt vô biên mà tôi sẽ nhớ mãi trong lòng tri ân, và Edward cũng thế, vì tôi đã kể cho anh ấy nghe.

Tôi tin cô, và bà Jennings thân yêu cũng thế, sẽ rất vui mà biết rằng chiều hôm qua tôi đã có hai giờ hạnh phúc với anh ấy, anh không muốn nghe việc chúng tôi chia tay dù tôi sốt sắng muốn, vì tôi nghĩ tôi có bổn phận vì anh mà thúc dục, và tôi sẽ chia tay hẳn với anh tại chỗ nếu anh chấp nhận; nhưng anh nói không bao giờ, anh không màng đến cơn giận dữ của mẹ anh khi mà anh còn có tình yêu của tôi; viễn cảnh của chúng tôi không được sáng sủa, chắc hẳn rồi, nhưng chúng tôi phải chờ đợi và hy vọng điều tốt đẹp nhất; anh ấy sẽ được thụ phong ngay gần đây; và nếu cô có khả năng giới thiệu anh ấy cho người nào có thể cho anh một vị trí, tôi tin cô sẽ không quên chúng tôi, và bà Jennings thân yêu cũng thế, tôi tin sẽ nói tốt về chúng tôi với Ngài John, hoặc cô Palmer, hoặc bất kỳ người bạn

nào có thể hỗ trợ chúng tôi.

Chị Anne tội nghiệp phải đáng trách về việc chị đã làm, nhưng chị muốn làm điều tốt nhất nên tôi không nói gì; hy vọng bà Jennings sẽ không lấy gì làm phiền hà lắm để ghé thăm chúng tôi, nếu bà có dịp đi ngang qua đây một buổi sáng bất kỳ, đây thật là tử tế, và các anh chị họ của tôi sẽ lấy làm hạnh diện được quen biết với bà.

Trang giấy của thư tôi đã đầy; xin gửi lời biết ơn trân trọng đến cô, Ngày John, Phu nhân Middleton và các đứa trẻ thân yêu khi cô có dịp gặp họ, và gửi lời hỏi thăm thân thiết đến Marianne.

Kính thư.

Ngay sau khi Elinor đọc xong lá thư, cô có kết luận về ý định thật sự của người viết, nên cô đặt lá thư vào tay bà Jennings. Bà đọc to lên qua nhiều nhận xét hài lòng và khen ngợi.

- Thật là tốt! Cô ấy viết hay làm sao! Vâng, đúng mực là nên buông tha anh ấy nếu anh muốn. Tính Lucy là như thế. Tội nghiệp! Trong thâm tâm tôi ước gì có thể tìm cho anh ấy một chân giáo sĩ. Cô xem này, cô ấy gọi tôi "bà Jennings thân yêu". Cô ấy là người có cái tâm. Rất tốt, xin lấy danh dự mà nói. Câu này viết rất hay. Được, được, tôi sẽ đi thăm cô ấy, chắc hẳn rồi. Cô ấy thật chu đáo, nghĩ đến mọi người! Cảm ơn, cháu gái ạ, đã cho tôi đọc. Một lá thư hay tôi chưa từng thấy, cho biết đầu óc và tâm hồn Lucy là như thế nào.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 39

Hai chị em nhà Daswood giờ lưu lại thành phố đã trên hai tháng, và mỗi ngày Marianne càng nôn nóng muốn trở về. Cô khát khao bầu không khí, cuộc sống tự do và vẻ êm đềm của miền quê; và cho rằng nếu có nơi nào tạo được tĩnh lặng cho cô, thì đấy là Barton. Elinor cũng nôn nóng không kém, nhưng còn ngần ngại vì nghĩ đến những khó khăn của chuyến đi đường dài như thế mà Marianne không thể lường được. Tuy nhiên, cô bắt đầu nghiêm túc xem xét khả năng, đề cập với bà chủ tốt bụng về ý muốn của hai chị em. Bà phản đối với mọi hùng biện trong thiện ý, rồi đề nghị một kế hoạch tuy giữ họ lại thêm ít tuần, nhưng đối với Elinor xem chừng có thể chấp nhận được. Vào cuối Tháng Ba, hai vợ chồng Palmer sẽ đi Cleveland để nghỉ lễ Phục sinh; và bà Jennings cùng với hai cô cháu nhận được lời mời rất tha thiết của Charlotte để cùng đi với họ. Lời mời tự nó vẫn chưa đủ để đáp ứng tính tế nhị của cô Daswood; - nhưng có thêm anh Palmer trợ lực bằng cả lịch sự chân chính, qua thái độ thêm thành khẩn từ khi họ biết chuyện không vui của cô em. Vì thế, cô vui vẻ nhận lời.

H

Tuy nhiên, khi cô nói chuyện với Marianne, câu trả lời đầu tiên cô nhận được không thuận lợi lắm.

Marianne thốt lên trong dao động:

- Cleveland! Không, em không thể đi Cleveland.

Elinor dịu dàng:

- Em đã quên, nhưng vị trí... không phải gần với -

- Nhưng nó gần với Somersetshire... Em không thể đi Somersetshire... Ở đấy, là nơi mà em đã mong đi đến... Không, chị Elinor, chị không thể mong em đi đến đấy.

Elinor không thể tranh luận là em gái phải tỏ ra đúng mực mà vượt qua cảm nghĩ như thế; cô chỉ gắng dùng luận cứ khác làm đối

trọng. Cô trình bày rằng kế hoạch này sẽ định thời gian trở về với bà mẹ thân yêu mà em gái tha thiết muốn gặp lại, theo cách phù hợp hơn, thoải mái hơn bất kỳ kế hoạch nào khác, và có lẽ không bị chậm trễ nhiều. Từ Cleverland, vì chỉ cách Bristol vài dặm, quãng đường về Barton không mất quá một ngày; và gia nhân của bà mẹ có thể dễ dàng đi đến đây để đón họ, và vì không có cơ hội lưu lại Cleverland quá một tuần, hai chị em có thể về nhà sau hơn ba tuần. Tình thương chân thành của Marianne dành cho bà mẹ dễ dàng chiến thắng mọi điều tệ hại mà em gái chỉ tưởng tượng.

Chưa một lời vì khách, nên bà Jennings sốt sắng mời hai chị em trở lại với bà từ Cleverland. Elinor cảm ơn bà đã bận tâm, nhưng không thể thay đổi kế hoạch: bà mẹ đã chấp thuận, và mọi việc liên quan đến chuyến trở về nhà đã được sắp xếp. Riêng Marianne tìm thấy chút ít nhẹ nhõm khi nghĩ về thời gian ngắn còn ngăn cách cô với Barton.

Khi ông Đại tá đến thăm, bà Jennings nói:

- Này! Ông Đại tá, tôi không biết ông và tôi sẽ làm gì khi không có hai cô nhà Daswood ở đây, vì họ quyết tâm quay trở về nhà; và chúng ta sẽ cô đơn đến thế nào, khi tôi trở về! Chúa ơi! Chúng ta sẽ ngồi và ngáp dài với nhau buồn chán như hai con mèo.

Qua cách phác thảo sinh động về nỗi buồn chán trong tương lai của họ, có lẽ bà Jennings hy vọng ông tỏ lộ tâm tư ấy để ông thoát ra được. Nếu thế, chẳng bao lâu sau bà có lý do chính đáng để nghĩ mục đích của mình đã đạt được; vì lẽ, khi Elinor đi đến khung cửa sổ để đo kích thước của một bản vẽ mà cô sẽ chép cho bạn của cô, ông đi theo cô với dáng vẻ nói lên một ý nghĩa đặc biệt, rồi trò chuyện với cô trong vài phút. Hiệu quả của ngôn từ ông cũng không thoát khỏi tầm quan sát của bà, vì mặc dù quá trọng danh dự nên bà không muốn cố ý nghe lén, thậm chí khi đôi chỗ đến ngồi kế bên chiếc dương cầm Marianne đang chơi với mục đích không thể nghe được, bà vẫn dễ mất theo dõi và thấy Elinor đang đỏ mặt, có vẻ dao động, và quá chăm chú về lời ông nói nên không thể tiếp tục công việc của cô. Vẫn muốn xác nhận thêm hy vọng của bà, trong khoảng thời gian Marianne chuyển từ một bài tập sang bài khác, vài tiếng nói của ông Đại tá không tránh khỏi lọt đến tai bà, theo đầy đường như ông đang xin lỗi vì ngôi nhà quá tệ.

Điều này xác định chắc chắn vụ việc. Bà phân vân tại sao ông nghĩ cần thiết phải nói như thế, nhưng đoán đây là phép tắc đúng mực. Bà không thể nghe Elinor trả lời ra sao, nhưng xem qua cách đôi môi cô mấp má, cô không nghĩ điều này là trò ngại đáng kể; và trong thâm tâm bà Jennings khen cô đã chân thật đến thế. Rồi họ tiếp tục trò chuyện thêm vài phút mà bà không nghe được tiếng nào, rồi khi đoạn nhạc của Marianne ngưng lại, bà nghe giọng trầm trầm của ông Đại tá:

- Tôi e việc này không thể tiến hành nhanh được.

Ngạc nhiên và bị sốc với câu nói không có vẻ là của người đang yêu, bà gần như thốt lên: "Chúa ơi! Có gì mà trở ngại!" - nhưng bà

kiềm chế được. "Điều này thật quá lạ lùng! Chắc chắn ông không cần phải đợi đến khi già thêm."

Tuy nhiên, việc tri hoãn về phía ông Đại tá dường như không xúc phạm hoặc làm nhục cô cháu gái xinh đẹp gì cả, vì sau khi hai người chấm dứt trao đổi và từ biệt, bà nghe rõ ràng Elinor nói, qua giọng cho thấy lộ rõ ý tình như cô nói:

- Tôi sẽ luôn luôn nghĩ mình hàm ơn ông rất nhiều.

Bà Jennings thấy vui với cách cô biết ơn, và chỉ thấy khó hiểu là sau khi nghe câu nói như thế, ông Đại tá lại có thể từ biệt qua về vô cùng điềm tĩnh, và ra đi mà không đáp lại! Bà đã không nghĩ ông bạn già của mình lại là người theo đuổi tình yêu một cách dửng dưng như thế.

Những gì thật sự diễn ra giữa hai người là như thế này-

Qua lòng thương cảm sâu đậm, ông nói:

- Tôi đã nghe anh bạn Ferrars của cô đã chịu sự bất công từ gia đình; vì nếu tôi hiểu đúng, anh ấy đã bị gia đình anh từ bỏ hẳn vì muốn giữ hẹn ước với một phụ nữ trẻ rất xứng đáng. Liệu tôi nghe có đúng không? Sự việc có phải như thế không?

Elinor xác nhận với ông rằng đúng:

Với đầy cảm xúc, ông đáp:

- Thái độ tàn nhẫn - tàn nhẫn thật sác - quả là kinh khủng khi ngăn cách hoặc tìm đường ngăn cách hai người trẻ từ lâu đã gắn bó với nhau. Bà Ferrars không biết mình đang làm gì - sẽ đẩy con bà đến đâu. Tôi đã gặp anh Ferrars hai hoặc ba lần ở Phố Harley, và tôi rất mến anh ấy. Anh ấy không phải là người trai trẻ mà người ta có thể trở nên thân thiết trong thời gian ngắn, nhưng tôi đã đủ hiểu anh để chúc anh mọi điều tốt đẹp, và vì anh là bạn của cô, tôi muốn chúc thêm.

"Tôi được biết anh có ý định thụ phong. Xin cô vui lòng nói với anh ấy rằng chúc vụ giáo sĩ ở Delaford, mà hôm nay tôi nhận được tin là vừa bị khuyết, được dành cho anh, nếu anh nghĩ đáng cho anh nhận; nhưng chuyện này... có lẽ tình cảnh của anh là bất hạnh, tuy có thể vô nghĩa lý mà hồ nghi; tôi chỉ mong có giá trị cao hơn. Đây là một khoản thu nhập của mục sư, nhưng nhỏ thôi; tôi tin người đương nhiệm không được quá hai trăm bảng mỗi năm, và dù chắc chắn có khả năng tăng thêm, tôi e vẫn không đủ để tạo mức thu nhập thoải mái lắm cho anh ấy. Tuy nhiên, dù như thế, tôi rất vui mà dành cho anh. Xin cô nói cho anh tin như thế."

Nếu ông Đại tá có thật sự cầu hôn với cô, nỗi ngạc nhiên của Elinor khó thể lớn hơn là lúc này. Việc bỏ nhiệm, mà chỉ hai ngày trước cô xem là vô vọng cho Edward, giờ đã được đề nghị để anh có thể kết hôn. Và trong bao nhiêu người trên thế gian, chính cô lại là người được chỉ định để ban phát! Bà Jennings đã nhận ra vẻ xúc động này của cô, nhưng cho là do nguyên nhân khác.

Dù có chút ít cảm nghĩ kém thuần khiết, kém vui mừng chen vào giữa xúc động, cô vẫn cảm nhận sâu sắc và nồng ấm bộc lộ ý tôn kính đối với nhân đức và lòng biết ơn cho nghĩa cử thân ái của ông Đại tá. Cô cảm ơn ông bằng cả tâm tư, nói về các nguyên tắc và tính khí của Edward qua lời khen ngợi mà cô biết anh xứng đáng được nhận. Cô hứa sẽ vui lòng thực hiện việc ông giao phó, nếu ông thật lòng muốn né tránh công việc dễ chịu đến thế nhưng lại nhờ người khác. Nhưng cùng lúc, cô không khỏi nghĩ là không ai có thể làm việc này tốt hơn ông, và cô sẽ rất vui được miễn vì không muốn làm Edward đau khổ phải chịu ơn cô. Nhưng Đại tá Brandon từ chối cũng vì lý do tế nhị, vẫn tha thiết muốn lời đề nghị được chuyển qua cô, nên cô không có lý do gì thêm để từ chối. Cô tin Edward vẫn còn ở thành phố, và may mắn là cô đã được nghe cô Steele nói đến địa chỉ của anh. Vì thế, cô có thể thông báo cho anh hay trong cùng ngày.

Sau khi việc này đã được thu xếp, Đại tá Brandon bắt đầu nói đến lợi điểm của ông khi tiếp nhận một người láng giềng đáng kính và dễ chịu như thế, và lúc này ông nói rất tiếc ngôi nhà quá nhỏ và lạnh lẽo, khuyết điểm mà Elinor không cho là quan trọng, ít nhất liên quan đến kích thước.

Cô nói:

- Tôi nghĩ hai người không cảm thấy bất tiện vì ngôi nhà nhỏ, vì nó tương hợp với gia đình và lợi tức của họ.

Ông Đại tá ngạc nhiên thấy cô vẫn cho hôn lễ của anh Ferrars là kết quả chắc chắn của việc bỏ nhiệm, vì ông không nghĩ lợi tức của chức vụ giáo sĩ Delaford đủ cho hai người, nên ông nói:

- Giáo xứ nhỏ này có thể giúp cho anh Ferrars sống độc thân được thoải mái, nhưng không thể giúp anh đủ điều kiện để kết hôn. Tôi rất tiếc phải nói rằng việc bảo trợ của tôi chỉ đến thế, và mối quan tâm của tôi không thể đi xa hơn. Tuy nhiên, nếu có cơ hội bất chợt khiến tôi có khả năng phục vụ anh ấy nhiều hơn, tôi sẽ xét lại mức độ cho anh ấy khác hơn là bây giờ. Thật vậy, điều tôi đang làm hiện thời xem ra không là gì cả, vì nó giúp anh thăng tiến rất ít theo nguyên tắc của anh, theo mục đích duy nhất của anh về hạnh phúc. Hôn lễ của anh hẳn còn xa vời; ít nhất, tôi e việc này không thể tiến hành nhanh được.

Đây là câu nói đã xúc phạm đúng lý cảm nghĩ tế nhị của bà Jennings vì bị hiểu lầm. Nhưng lời cảm ơn của Elinor lúc hai người chia tay, dù nội dung có lẽ chung chung, nhưng không kém cảm động và ngôn từ không kém thích nghi hơn là khi có lời cầu hôn.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 40

Ngay sau khi ông đi khỏi, bà mỉm cười một cách sắc sảo:

N

- Này, cô Daswood, tôi không muốn hỏi ông Đại tá đã nói gì với cô; vì dù xin lấy danh dự tôi cố gắng không nghe lỏm, tôi vẫn bắt được ít lời đủ để tôi hiểu ý ông ấy. Và xin cô tin tôi chưa từng hài lòng như thế này trong đời, và bằng cả tấm lòng tôi chúc cô được vui.

Elinor nói:

- Xin cảm ơn bà. Tôi rất vui về chuyện này, và cảm nhận một cách sâu sắc nhất lòng tốt của Đại tá Brandon. Không có nhiều người đàn ông hành động như ông đã làm. Không mấy người có tâm hồn tinh cảm như thế. Tôi chưa từng ngạc nhiên đến thế trong đời tôi.

- Chúa ơi! Cháu gái yêu, cô quá khiêm tốn. Tôi không hề ngạc nhiên tí gì, vì gần đây tôi thường nghĩ, chuyện này phải đến.

- Bà đã phán xét qua nhận thức của bà về tấm lòng ông Đại tá, nhưng ít nhất bà không thể tiên liệu cơ hội có thể đến nhanh như thế.

Bà Jennings lặp lại:

- Cơ hội! À! Về việc này, một khi người đàn ông đã quyết định cho chuyện như thế, bằng cách này hay cách khác ông ta sẽ sớm tìm ra cơ hội. Được, cháu gái yêu, tôi chúc và chúc cô thêm vui; và nếu đã từng có một đôi lứa hạnh phúc trên trần đời, tôi sẽ sớm biết phải tìm họ ở đâu.

Elinor mỉm nụ cười nhẹ:

- Tôi đoán, ý bà muốn nói đi theo họ đến Delaford.

- Đúng, cháu gái yêu ạ, tôi sẽ đi. Còn về việc ngôi nhà không được tốt, tôi không biết ông Đại tá muốn nói gì, vì ngôi nhà vẫn tốt như tôi từng thấy.

- Ông ấy nói nó cần được sửa chữa.

- À, và do lỗi của ai thế? Tại sao ông ấy không sửa chữa nó cơ chứ? Còn ai nếu không phải là chính ông ấy?

Hai người bị gián đoạn vì người hầu bước vào báo tin cỗ xe đang đợi ở cửa, và bà lập tức chuẩn bị ra đi, nói:

- Này, cháu gái yêu, tôi phải đi trước khi nói ra phân nửa câu chuyện. Nhưng chúng ta có thể bàn mọi việc vào buổi tối, vì sẽ không có ai. Tôi không yêu cầu cô đi cùng tôi, vì tôi biết chắc đầu óc cô đang quá bận rộn với sự việc nên không muốn có người bên cạnh; và hơn nữa, cô hẳn muốn báo cho em cô về việc này.

- Thưa bà, chắc chắn vậy, tôi sẽ nói cho Marianne biết; nhưng lúc này tôi không đề cập với ai khác.

Bà Jennings tỏ ra khá thất vọng:

- À! Được rồi. Thế thì cô không muốn tôi nói với Lucy, vì hôm nay tôi định đi đến tận Holborn.

- Thưa bà, không, xin bà vui lòng đừng nói với ngay cả Lucy. Chậm trễ một ngày sẽ không là quan trọng; và trước khi tôi biên thư cho anh Ferrars, tôi nghĩ không nên đề cập chuyện này cho bất cứ ai khác. Tôi sẽ làm việc này ngay. Điều quan trọng là không để mất thời giờ với anh ấy, vì dĩ nhiên anh ấy phải làm nhiều việc để được thụ phong.

Câu này làm cho bà Jennings hoang mang cùng cực. Nhất thời bà không thể hiểu tại sao phải biên thư cho anh Ferrars gấp gáp như thế về chuyện này. Nhưng một ít suy nghĩ đã sinh ra một ý tưởng hạnh phúc, và bà kêu lên:

- Ô hô! Tôi hiểu cô. Anh Ferrars chính là người ấy. Thế thì, càng tốt cho anh. Này, chắc hẳn rồi, anh phải được thụ phong để sẵn sàng; và tôi rất hài lòng được thấy chuyện giữa hai người đã tiến khá xa. Nhưng, cháu gái thân, có phải như thế là khác thường không? Liệu ông Đại tá có nên tự mình biên thư không? Đúng thế, ông viết thì hợp lý hơn.

Elinor không hiểu mấy phần mở đầu của bà Jennings, nghĩ không đáng hỏi thêm, nên cô chỉ trả lời phần kết luận:

- Đại tá Brandon là một người tể nhị, nên ông muốn nhờ người khác thông báo ý định của ông cho anh Ferrars.

- Và thế là cô bị bắt buộc phải làm. Đúng đây là kiểu tể nhị cô lỗ! Tuy nhiên, tôi không muốn quấy rầy cô (nhìn thấy đang chuẩn bị viết). Cô biết rõ hơn ai hết về các quan ngại của cô. Thế thì, tạm biệt. Tôi đã không nghe chuyện gì làm tôi vui như thế kể từ khi Charlotte ở cữ.

Bà ra đi, nhưng trong phút chốc quay lại:

- Tôi vừa nghĩ đến em gái của Betty. Tôi sẽ rất vui để tìm cho cô ấy một bà chủ tốt như thế. Tôi không thể nói liệu cô ấy chịu làm người hầu hay không. Cô ấy là một người quản gia xuất sắc, nữ công cũng rất giỏi. Tuy nhiên, cô có thể thông thả nghĩ về việc này.

Elinor nôn nóng được để yên một mình hơn là làm bà chủ của đề tài, nên cô không nghe hết câu nói của bà, chỉ đáp:

- Vâng, thưa bà.

Bây giờ mọi suy nghĩ của cô là nên bắt đầu như thế nào - cô nên tự mình bày tỏ ra sao trong lá thư của cô gửi Edward. Hoàn cảnh đặc biệt giữa hai người khiến việc này trở nên khó khăn, trong khi đối với bất kỳ ai khác là việc dễ dàng nhất trên thế gian. Cô ngồi suy nghĩ trên trang giấy với cây bút trên tay, vừa e mình nói quá nhiều hoặc quá ít, cho đến lúc cô bị gián đoạn, vì Edward bước vào.

Anh đến để trao thiết giả biệt, và gặp bà Jennings tại cánh cửa khi bà đi ra cõ xe. Bà xin lỗi vì không thể quay trở vào, mời anh vào, nói cô Daswood đang ở trên nhà và muốn nói với anh một việc rất đặc biệt.

Giữa cơn hoang mang, Elinor đang lấy làm mừng là, dù có thể khó khăn trình bày một cách đúng lý trong lá thư, ít nhất cũng còn tốt hơn phải thông qua lời nói. Vừa lúc này, người khách của cô bước vào, để bắt buộc cô phải nỗ lực tốt nhất qua cách thức khó khăn hơn.

Cô ngạc nhiên và bối rối cùng cực vì sự xuất hiện bất ngờ của anh. Cô đã không gặp lại anh từ khi chuyện hẹn ước của anh trở nên công khai. Qua ý thức cô đã nghĩ như thế nào về chuyện của anh và bây giờ phải nói với anh những gì, trong vài phút cô vô cùng ngượng ngịu.

Anh cũng rất khổ sở, và họ cùng ngồi xuống trong tâm trạng bối rối nhất. Anh không thể nhớ ra khi mới tự tiện bước vào anh đã xin lỗi cô hay chưa; nhưng để đúng phép, sau khi đã ngồi xuống và có thể cất tiếng nói lên điều gì đấy, anh cất tiếng xin lỗi. Anh nói:

- Bà Jennings bảo tôi rằng cô muốn tiếp chuyện tôi, ít nhất tôi hiểu bà ấy nói thế; nếu không, chắc chắn tôi đã không đường đột như thế này; dù rằng cùng lúc, tôi rất tiếc nếu phải rời London mà không gặp được cô và em gái cô; nhất là có lẽ một thời gian... có thể tôi không gặp lại cô nữa. Ngày mai tôi đi Oxford.

Đã trấn tĩnh lại và quyết định làm cho xong càng nhanh càng tốt việc mà cô rất ngại, Elinor nói:

- Tuy nhiên, anh không thể đi mà không nhận lời chúc tốt đẹp của chúng tôi, ngay cả nếu chúng tôi không thể trực tiếp chúc anh. Bà Jennings đã nói đúng. Tôi có chuyện cần thông báo cho anh, mà tôi vừa mới bắt đầu qua thư từ.

"Tôi được ủy nhiệm một công tác rất đẹp ý (thờ nhanh hơn bình thường khi cô nói). Đại tá Brandon, vừa ở đây mười phút trước, nhờ tôi chuyển lời là, khi được biết anh có ý định xin thụ phong, ông ấy rất lấy làm vui tiền cử anh cho chức vụ giáo sĩ ở Delaford vừa mới bị bỏ khuyết, và ông ấy chỉ ước gì có giá trị cao hơn."

"Xin cho phép tôi được chúc mừng anh đã có một người bạn đáng kính và có óc phán xét như thế, và tôi cũng mong chức vụ này - cho thu nhập khoảng hai trăm mỗi năm - có thể được khá hơn, đến mức cho phép anh... đến mức hơn là ổn định tạm thời... tóm lại, là mức giúp anh thực hiện mọi ý niệm của anh về hạnh phúc."

Những gì mà Edward cảm nhận, khi anh không thể tự mình nói ra, lại không thể mong bất kỳ ai khác nói thay cho anh. Anh lộ vẻ mặt kinh ngạc với thông tin bất ngờ như thế, không thể trông mong như thế, không tránh khỏi gây phần khích; nhưng anh chỉ có thể nói:

- Đại tá Brandon!

Có thêm bình tĩnh vì những gì tệ hại nhất đã qua, Elinor tiếp:

- Vâng, Đại tá Brandon tỏ ý đây là để minh chứng ông quan tâm đến chuyện vừa xảy ra - đến tình cảnh độc ác mà anh sa vào do thái độ không thể biện minh được của gia đình anh - mối quan tâm mà tôi tin chắc Marianne, tôi và bạn bè của anh đều phải chia sẻ. Đây cũng là chứng cứ cho thấy ông ấy quý trọng nhân cách của anh và đánh giá cao thái độ của anh trong vụ việc.

- Đại tá Brandon cho tôi một chức vụ giáo sĩ! Có thể như thế sao?

- Những người thân thuộc tàn nhẫn của anh đã khiến anh ngạc nhiên khi nhìn ra tình bằng hữu ở bất cứ nơi nào.

Qua ý thức thành linh trở lại, anh đáp:

- Không, tôi không ngạc nhiên nơi cô; vì tôi không thể quên tôi hàm ơn cô, hàm ơn lòng tốt của cô. Tôi nhận biết tất cả... Tôi sẽ nói ra nếu có thể... nhưng, như cô biết rõ, tôi không có khiếu hùng biện.

- Anh nhầm rồi. Tôi mong anh hiểu rằng hoàn toàn - ít nhất hầu như hoàn toàn - đây là do phẩm chất của chính anh, và đây là do óc nhận xét của Đại tá Brandon. Tôi không có công gì trong chuyện này. Cho đến khi hiểu ra ý định của ông ấy, tôi vẫn không biết là có chức vụ còn khuyết, hoặc tôi đã không nghĩ ra ông ấy có thể ban tặng món quà như thế. Vì là người bạn của tôi, của gia đình tôi, có lẽ ông ấy... đúng ra tôi biết ông ấy rất được vui mà đề nghị; nhưng thật lòng, anh không hàm ơn gì cả trong lời chúc mừng của tôi.

Sự thật bắt buộc cô phải thăm nhìn nhận có dính dáng một phần; nhưng cùng lúc cô không muốn lộ vẻ là ân nhân của Edward, nên cô nhìn nhận một cách miễn cưỡng, khiến cho anh có chút hồ nghi. Anh ngồi suy nghĩ một lúc sau khi Elinor đã dứt lời, rồi cuối cùng, như thể phải cần cố gắng, anh nói:

- Đại tá Brandon xem ra là một người có chân giá trị cao và đáng được kính trọng. Tôi đã luôn nghe thiên hạ nói về ông như thế, và tôi biết anh của cô rất quý trọng ông. Chắc chắn ông ấy là con người dễ cảm nhận, và với phong thái là một đáng quân tử chân chính.

Elinor đáp:

- Đúng thế. Tôi tin nếu quen biết ông ấy thêm, anh sẽ thấy người ta nói đúng mọi điều về ông; và vì anh sẽ là láng giềng gần gũi với ông (vì tôi hiểu tư dinh cha xứ khá gần với nhà ông), điều quan trọng là ông ấy phải giống như mọi điều người ta nói.

Một ít lâu sau, anh đứng dậy, nói:

- Theo tôi được biết, Đại tá Brandon ngụ ở Phố St. James.

Elinor cho anh biết số nhà:

- Thế thì tôi cần đi gấp để cảm ơn ông ấy trong khi cô không cho phép tôi cảm ơn cô; để cho ông tin ông đã làm cho tôi thành một người rất... người vô cùng hạnh phúc.

Elinor không muốn lưu anh ở lại lâu thêm. Hai người từ biệt nhau, về phía cô với lời chúc tốt lành cho hạnh phúc trường cửu của anh trong mọi hoàn cảnh thay đổi; và về phía anh, chỉ với gắng gượng hơn là khả năng ăn nói để đáp lại bằng cùng thiện ý.

Khi cánh cửa tiền anh đi ra đã khép kín, Elinor thăm nói với chính mình: "Khi mình gặp lại anh ấy, mình sẽ gặp người chồng của Lucy."

Qua mong đợi để chịu này, cô ngồi xuống để xem xét lại quá khứ, nhớ lại ngôn từ và cố gắng tìm hiểu mọi tâm tư của Edward; và, dĩ

nhiên, ngẫm nghĩ về tâm tư của mình mà bất mãn.

o o o

Khi bà Jennings trở về, mặc dù đã gặp những người chưa từng gặp trước đây và có nhiều chuyện để nói về những người này, bí mật quan trọng của cô còn vẫn chế ngự đầu óc của bà hơn là các việc khác, đến nỗi khi vừa gặp Elinor bà quay lại chuyện cũ. Bà thốt lên:

- Này, cháu yêu, tôi đã bảo anh trai trẻ lên gặp cô. Tôi làm như thế có đúng không? Và tôi nghĩ cô không gặp khó khăn gì. Cô không thấy anh ấy ngần ngại chấp nhận đề nghị của cô chứ?

- Không, thưa bà; việc này khó xảy ra được.

- Được, và khi nào anh ấy sẵn sàng? Vì dường như mọi chuyện tùy thuộc vào việc này.

- Thế à? Tôi biết rất ít về loại thủ tục này, nên tôi khó đoán được thời gian hoặc những chuẩn bị cần thiết; nhưng tôi nghĩ hai hoặc ba tháng mới xong việc thụ phong.

Bà Jennings thốt lên:

- Hai hoặc ba tháng! Chúa ơi! Cô nói về chuyện này mà điềm tĩnh làm sao ấy, và liệu ông Đại tá có thể chờ đợi hai hoặc ba tháng! Xin Chúa phù hộ tôi! Tôi nghĩ tôi không đủ kiên nhẫn! Và dù người ta sẽ rất vui mà từ tể với anh Ferrars đáng thương, tôi nghĩ không đáng để chờ anh đến hai hoặc ba tháng. Chắc chắn có thể tìm ra bất kỳ ai đẩy làm việc này - người nào đấy đã được thụ phong.

Elinor nói:

- Bà thân yêu, bà đang nghĩ về chuyện gì? Sao cơ, Đại tá Brandon có chủ đích chỉ muốn giúp anh Ferrars.

- Xin Chúa phù hộ tôi, cháu yêu! Chắc chắn ý cô không phải thuyết phục tôi là ông Đại tá cưới cô chỉ vì muốn trả cho anh Ferrars mười đồng guinea!

Sự ngộ nhận không thể tiếp tục sau câu nói này. Giải thích tiếp ngay theo sau, qua đấy cả hai cảm thấy khá buồn cười một lúc mà không bên nào bị mất vui, vì bà Jennings chỉ việc hoán chuyển một nguồn vui này thành một nguồn vui khác mà không từ bỏ ước mong cho nguồn đầu.

Sau một ít sôi sục vì ngạc nhiên và mẫn nguyện, bà nói:

- Đúng, đúng, Tư dinh Cha xứ chỉ là một ngôi nhà nhỏ, và rất có thể cần sửa chữa; nhưng nghe một người đàn ông xin lỗi về một ngôi nhà tôi biết có năm phòng khách ở tầng trệt, và tôi nghe người quản gia bảo có thể đặt mười lăm giường ngủ! Và còn cô nữa, đã quen ở tại nhà nghỉ mát Barton! Nghe khá buồn cười. Nhưng, cháu gái yêu, chúng ta phải thúc dục ông Đại tá làm gì đấy cho Tư dinh Cha xứ trước khi Lucy dời đến đây.

- Nhưng Đại tá Brandon dường như có ý là lợi tức không đủ cho hai người cưới nhau.

- Ông Đại tá là người ngờ nghệch, cháu yêu ạ; bởi vì ông có hai nghìn mỗi năm, ông nghĩ không ai cưới nhau được với lợi tức nhỏ hơn. Tin tôi đi, nếu còn sống tôi sẽ đi thăm Tư dinh Cha xứ Delaford trước ngày Lễ Thánh Michael; và tôi sẽ không đi nếu không có Lucy ở đó.

Elinor có phần đồng ý với bà về khả năng đôi vợ chồng không cần thứ gì khác.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 41

Sau khi đã đi cảm ơn Đại tá Brandon, Edward đến tìm Lucy tại Tòa nhà Barlett với cả hạnh phúc vô biên. Sáng hôm sau, bà Jennings đến để chúc mừng cô và được nghe rằng cô chưa từng thấy tinh thần anh phần khởi như thế trong đời.

S

Ít nhất niềm hạnh phúc của chính cô và hưng phấn về tinh thần của cô là có thật, và cô phần khởi cùng bà Jennings chờ đón cuộc sống thoải mái của họ ở Tư dinh Cha xứ Delaford trước Lễ Thánh Michael. Cùng lúc và muộn màng, cô làm điều mà đáng lẽ Edward phải làm, là khen ngợi Elinor, đến mức cô nói về tình bạn giữa hai người trong lòng tri ân nồng nàn nhất, sẵn sàng đáp lại mọi ân huệ cho cô bạn, và tuyên bố công khai rằng không có nghĩa cử nào của cô Daswood trong hiện tại và tương lai khiến cô còn ngạc nhiên, vì cô tin bạn mình có khả năng làm bất kỳ việc gì trên đời cho những người bạn mình quý mến.

Về phần Đại tá Brandon, không những cô tôn sùng ông như một vị thánh, mà còn tha thiết thấy ông cũng được trọng vọng như vậy trong mọi vấn đề trần thế; tha thiết muốn được thấy phần thuế giáo hội 1 của ông được tăng lên đến mức cao nhất; và mong ước được sử dụng, ở Delaford, càng nhiều càng tốt: gia nhân của ông, cỗ xe của ông, đàn bò của ông, và gia cầm của ông.

o o o

Bây giờ đã là hơn một tuần từ khi John Daswood đến thăm Phố Berkeley. Vì lúc này họ chưa nhận được thêm tin tức gì về thể chất của cô vợ anh ngoại trừ qua thăm hỏi bằng miệng, Elinor bắt đầu cảm thấy cần thiết đi thăm họ. Tuy nhiên, nhiệm vụ này không những đi ngược lại ý thích của cô, mà còn bị những người chung quanh chống đối. Chưa hài lòng nên nhất mực từ chối đi cùng cô, Marianne lại khẩn thiết khuyên cô chớ không nên đi. Mặc dù cỗ xe của bà Jennings luôn có sẵn để Elinor sử dụng, bà có ác cảm thâm tặc với cô John Daswood đến nỗi tính hiếu kỳ của bà muốn biết cô này hiện giờ ra sao, và ý muốn chống đối cô bằng cách bênh vực Edward, vẫn không thắng được tâm lý ngại ngần gặp mặt cô. Hậu quả là chỉ có một mình Elinor đi thăm chị dâu, chịu nguy cơ đối đầu với người phụ nữ mà hai phụ nữ kia có nhiều lý do để căm ghét.

Cô John Daswood không thể tiếp khách; nhưng trước khi cỗ xe quay về, chồng cô tình cờ bước ra. Anh bày tỏ rất vui được gặp Elinor, nói với cô rằng anh định đến thăm Phố Berkeley và, trấn an cô rằng Fanny sẽ rất vui được gặp cô, mời cô vào nhà.

Hai người bước lên thang lầu dẫn đến phòng gia đình. - Không có ai ở đây.

Anh nói:

- Anh đoán Fanny ở trong phòng cô ấy. Anh đi tìm cô ấy bây giờ, vì anh tin cô ấy sẽ chẳng nề hà gì mà gặp em - ngược lại là khác, thật đấy. Nhất là bây giờ không thể nào... tuy nhiên, chị em luôn rất mến em và Marianne. Tại sao Marianne không đến?

Elinor cố gắng giải thích lý do.

Anh đáp:

- Anh không lấy làm phiền gì khi gặp em một mình, vì anh có nhiều chuyện muốn nói với em. Chức vụ giáo sĩ của Đại tá Brandon... có thật không? Có phải ông ấy đã thật lòng trao chức vụ ấy cho Edward? Anh tình cờ nghe được tin này hôm qua, và đang định đi đến em để hỏi thêm.

- Đúng thật thế. Đại tá Brandon đã trao chức vụ giáo sĩ ấy cho Edward.

- À ra thế! Vậy là, thật đáng ngạc nhiên! - Không quan hệ họ hàng! - Không có quan hệ gì giữa hai người! - Và bây giờ những chức vụ giáo sĩ thật đáng tiền đến thế! Giá trị chức vụ này là bao nhiêu?

- Khoảng hai trăm một năm.

- Tốt lắm. Và để bỏ nhiệm người kế tiếp ở giá trị ấy... giả sử người đương nhiệm già cả và bệnh hoạn, và chẳng bao lâu có thể từ nhiệm... anh đoán ông ấy có thể nhận... một nghìn bốn trăm bảng. Và tại sao ông ấy không thu xếp trước khi người đương nhiệm qua đời? Bây giờ thật ra đã là quá muộn để bán chức vụ này, nhưng một người có nhận thức như Đại tá Brandon! Anh thắc mắc tại sao ông lại không biết nghĩ xa trong vấn đề thông thường như thế, tự nhiên như thế! Nhưng rồi, anh tin có nhiều bất nhất trong mỗi tính cách con người. Tuy nhiên, anh đoán - khi nghĩ lại - rằng trường hợp có lẽ là thế này. Edward chỉ nắm chức vụ cho đến khi người mà ông Đại tá thật sự bán chức vụ này được đủ tuổi để tiếp nhận. Đúng, đúng, sự thật là thế.

Tuy nhiên, Elinor xác định một cách rất chắc chắn là không phải thế. Cô bắt buộc anh chấp nhận lời cô bằng cách kể lại việc Đại tá

Brandon nhờ cô chuyển lời đề nghị đến Edward, và do vậy cô phải biết rõ các điều kiện.

Anh thốt lên sau khi nghe cô nói:

- Thật là đáng ngạc nhiên! Động lực của ông Đại tá có thể là gì?

- Rất đơn giản - để giúp anh Ferrars.

- Được, được; dù Đại tá Brandon là như thế nào, Edward là người rất may mắn. Tuy nhiên, xin cô đừng đề cập chuyện này với Fanny; vì dù anh đã báo tin cho cô ấy và cô chịu đựng rất khá, cô không muốn nghe người ta nói nhiều về việc này.

Ở đây, Elinor phải cố gắng lắm để kiềm chế nói lên lời nhận xét rằng cô nghĩ Fanny sẽ điềm tĩnh chịu đựng ông anh tiếp nhận của cải trong khi cô này hoặc đứa con không thể nào bị nghèo đi.

Hạ thấp giọng để cho thấy một việc rất quan trọng, anh tiếp:

- Bà Ferrars hiện chưa biết gì về chuyện này, và anh tin tốt nhất nên giữ kín với bà càng lâu càng tốt. Khi họ cử hành hôn lễ, anh e bà sẽ nghe tất cả.

- Nhưng tại sao phải cẩn thận như thế? Mặc dù không nên cho rằng bà Ferrars sẽ bằng lòng tý nào khi biết con trai của bà có đủ tiền để sống, ngay cả việc này khó xảy ra; nhưng dựa theo thái độ của bà vừa qua, tại sao lại cho rằng bà có cảm xúc? Bà đã xong chuyện với con trai bà, đã từ hấn anh ấy, đã khiến những người chịu ảnh hưởng của bà cũng từ anh ấy như thế. Chắc chắn là, sau khi làm thế, không nên nghĩ bà sẽ có cảm nghĩ buồn thương hoặc vui mừng về chuyện của anh ấy - không thể nào bà bận tâm đến bất kỳ chuyện gì xảy ra với anh ấy. Bà không yếu đuối đến độ vứt bỏ sự thoải mái của một đứa con, nhưng lại kiềm chế nỗi lo lắng của một bà mẹ!

John nói:

- À! Elinor, lý luận của em rất hay, nhưng chỉ vì em không hiểu bản chất của con người. Khi hôn lễ vô phúc của Edward diễn ra, hãy tin là mẹ vợ anh sẽ cảm nhận như thể bà chưa từng cảm nhận từ anh ấy; và vì thế cần che giấu với bà càng lâu càng tốt mọi tình huống có thể thúc đẩy sự kiện này đến nhanh hơn. Bà Ferrars không bao giờ quên Edward là con trai của bà.

- Anh là em ngạc nhiên; em nghĩ hiện giờ điều này đã ra khỏi ký ức của bà.

- Em hiểu lắm bà rất nhiều. Bà Ferrars là một trong những người mẹ thương con nhất thế gian.

Elinor im lặng.

Sau một khoảng khắc, anh Daswood tiếp:

- Bây giờ gia đình nghĩ đến việc Robert sẽ cưới cô Morton.

Mỉm cười về về quan trọng và quyết đoán trong giọng nói của anh, Elinor điềm tĩnh đáp:

- Em nghĩ, cô ấy không có quyền chọn lựa trong vụ việc.

- Chọn lựa! Em có ý nói gì?

- Em chỉ có ý rằng, theo cách anh nói, cô Morton là cùng một người cho dù cưới Edward hoặc Robert.

- Đúng thế, không thể có gì khác biệt; vì bây giờ Robert thực tế được xem là trưởng nam; và theo mọi phương diện khác, cả hai anh em đều là những thanh niên dễ chịu. Anh không thấy người nào hơn người nào.

Elinor không nói gì thêm, và John cũng im lặng trong chốc lát. Rồi suy tưởng của anh ngưng lại, anh triu mến nắm lấy tay em cùng cha khác mẹ, thì thầm:

- Em gái thương, có một chuyện anh muốn trấn an em, và anh sẽ trấn an, bởi vì anh biết sẽ làm em vui. Anh có lý do để nghĩ... thật ra anh nghe qua người hiểu chuyện nhất, nếu không anh sẽ không lặp lại vì sẽ rất là sai lầm nếu nói như thế... nhưng anh nghe qua chính người hiểu chuyện nhất... không phải anh nghe chính xác qua bà Ferrars, nhưng con gái bà đã nói, và anh nghe qua cô ấy... rằng, tóm tắt, bất luận có phản đối về người nào... một người thân nào đấy - em hẳn hiểu anh - bà vẫn thấy đáng lẽ tốt hơn nhiều, có thể chỉ khiến bà phiền muộn phân nửa so với chuyện này.

"Anh rất vui mà nghe rằng bà Ferrars đã suy nghĩ theo chiều hướng này - một tình huống khiến mọi người chúng ta rất trân trọng, em hẳn biết. Bà bảo: 'Không thể bì được, đỡ tệ hại hơn trong hai chuyện tệ hại, và bà sẽ lấy làm hài lòng mà dung hòa bây giờ vì không gì có thể tệ hại hơn nữa.' Nhưng, tất cả đều không thể được... không nên nghĩ đến hoặc đề cập đến... em biết đấy, về chuyện tình cảm... không bao giờ có thể được - tất cả đã qua rồi."

"Nhưng anh nghĩ anh sẽ nói cho em nghe chuyện này, vì anh biết em sẽ rất vui. Em Elinor thương, đây không phải là lý do để tiếc nuối. Không còn nghi ngờ gì là em đã cư xử rất tốt, cũng tốt như - có lẽ tốt hơn - trong mọi việc. Gần đây em có gặp Đại tá Brandon không?"

Elinor đã nghe đủ để cô bị dao động và đầu óc bị lấp đầy, nếu không đủ để thỏa mãn thói phù phiếm và tự cho mình là quan trọng. Vì thế, cô vui mừng thấy anh Robert Ferrars bước vào, để cô không phải trả lời nhiều và không phải nghe gì thêm từ ông anh. Sau một lúc trò chuyện, chợt nhớ ra Fanny chưa được báo tin có ở đây, John Daswood đi ra khỏi phòng để tìm vợ anh. Elinor được để ngồi lại để cải thiện mối giao tiếp với Robert. Anh này đã xác nhận ý kiến xấu nhất của cô về đầu óc và tâm hồn của anh qua thói vô tâm trong vui vẻ, tự mãn trong hạnh phúc để vui hưởng chia sẻ một cách bất công tình thương và phóng khoáng của bà mẹ, giành được qua lối sống phóng đảng mà phương hại đến người anh.

Chỉ sau hai phút trao đổi, anh bắt đầu nói về Edward; vì anh cũng đã nghe qua chuyện chức vụ giáo sĩ, và cảm thấy rất hiếu kỳ về vụ việc. Elinor lặp lại các chi tiết như cô đã kể với John. Phản ứng của Robert, mặc dù khác hẳn, không kém nổi bật đối với anh kia. Anh cười có phần thái quá. Ý tưởng về Edward làm giáo sĩ và sống trong một tư dinh cha xứ bé nhỏ khiến anh cười cợt thoải mái; và khi thêm vào đây là hình ảnh tượng tượng Edward rao giảng trong bộ áo lễ màu trắng và chủ đạo hôn lễ giữa anh John Smith nào đấy và cô Mary Brown nào đấy, anh chỉ thấy đó là chuyện kỳ quặc.

Trong khi im lặng và nghiêm nghị bất động để chờ đợi kết luận của lời lẽ điên rồ như thế, Elinor không thể kiềm chế đôi mắt dán lên anh với tia nhìn nói lên mọi khinh miệt. Tuy nhiên, tia nhìn được ban phát hợp lý, vì giúp cô giải tỏa mọi cảm nghĩ và không cho anh ta biết điều gì. Từ việc đùa cợt anh quay về sự khôn ngoan không phải vì bị cô trách móc, mà qua sự cảm nhận của anh.

Cuối cùng, anh ngưng tràng cười đã kéo dài cơn hoạt náo, và nói:

- Chúng ta có thể xem đây là chuyện đùa, nhưng trong thâm tâm tôi, đây là chuyện nghiêm túc. Tội nghiệp Edward! Anh ấy bị tiêu tan suốt đời. Tôi rất lấy làm tiếc cho anh vì tôi biết anh là người có tâm tính rất tốt; có lẽ là người có thiện ý như bất kỳ ai trên thế gian. Cô Daswood ạ, cô không nên phán xét anh ấy chỉ qua mỗi giao tiếp sơ qua của cô. Tội nghiệp Edward! Cách hành xử của anh ấy chắc chắn không phải cho hạnh phúc tốt đẹp nhất theo lẽ thường. Nhưng cô thấy đấy, tất cả chúng ta không phải sinh ra với cùng thiên bẩm, cùng tố chất.

"Tội nghiệp anh chàng! Nhìn thấy anh giữa một đám người lạ mặt! Đúng thật là đáng thương! Nhưng trong thâm tâm, tôi tin anh có con tim cũng tốt như bất cứ ai trong vương quốc này; và tôi cả quyết với cô mình chưa bao giờ bị sốc như thế trong đời, khi sự việc bùng ra. Tôi không thể tin được."

"Mẹ tôi là người đầu tiên cho tôi biết chuyện này; và tôi, tự cảm thấy cần hành động cả quyết, nói ngay với bà: 'Mẹ thân thương, con không rõ mẹ định làm gì về việc này, nhưng đối với con, con phải nói, nếu Edward phải cưới cô gái này, con sẽ không bao giờ nhìn mặt anh ấy nữa. 'Tôi đã nói ngay như thế. Tôi thật sự bị sốc một cách khác thường nhất! Tội nghiệp Edward! - anh đã tự mình gây ra hết - tự loại bỏ mình ra khỏi các mối giao hảo đáng hoàng! Nhưng như tôi đã nói ngay với mẹ tôi, tôi không hề ngạc nhiên chút nào; từ cách giáo dục của anh, chuyện này luôn xảy ra. Bà mẹ đáng thương của tôi gần như bị cuồng điên."

- Anh đã từng gặp cô ấy chưa?

- Có; một lần, khi cô ấy đến ngủ ở nhà này, tình cờ tôi ghé qua trong mười phút; và tôi đã biết đủ về cô ấy. Một cô bé nhà quê vùng về chẳng có gì đáng bận tâm, không có phong thái hoặc vẻ thanh lịch, hầu như không đẹp. Tôi nhớ rất rõ về cô ấy. Là hạng gái mà tôi đoán chỉ có thể quyến rũ Edward đáng thương.

"Ngay sau khi mẹ tôi kể với tôi về vụ việc, tôi lập tức tình nguyện nói chuyện với anh ấy, khuyên anh nên từ bỏ cô; nhưng tôi thấy lúc ấy đã quá muộn không thể làm gì được, vì không may là lúc đầu tôi không dính dáng vào chuyện này và không hề hay biết gì cho đến khi chuyện vỡ lở, khi mà, cô biết đấy, tôi không có quyền ngăn trở. Nhưng nếu tôi được thông báo trước vài giờ, tôi nghĩ rất có thể đã tìm ra phương án gì đấy. Chắc chắn tôi có thể trình phương án này cho Edward qua luận cứ rất vững chắc. Tôi có thể nói: 'Anh thân yêu ạ, hãy suy nghĩ anh đang làm gì. Anh đang có một mối quan hệ ô nhục nhất, và đó là quan hệ mà gia đình đều nhất trí phản đối'."

"Tóm lại, tôi không tránh khỏi ý nghĩ mình có thể tìm ra giải pháp. Nhưng bây giờ tất cả đều đã quá muộn. Anh hẳn sẽ bị đối, cô biết đấy; chắc chắn như thế: đối rách bươm ra."

Vừa lúc anh kết thúc quan điểm qua vẻ trầm tĩnh cực độ, cô John Daswood đi vào và chấm dứt câu chuyện. Nhưng mặc dù cô này không bao giờ nói về vụ việc với người ngoài gia đình mình, Elinor có thể thấy ảnh hưởng lên tâm trí của chị dâu, trong vẻ gì đấy như hoang mang trên nét mặt, trong vẻ gượng gạo tỏ ra thân thiện với cô. Chị dâu cô còn đi xa đến độ tò ý tiếc được biết chẳng bao lâu Elinor và em gái sẽ rời thành phố, và hy vọng sẽ gặp lại hai em. Anh chồng dường như nhận ra mọi tình thương mến và phong nhã trong cố gắng của cô vợ anh.

1 Thuế giáo hội (Anh ngữ tithe, có nghĩa "một phần mười"): phần thuế mà địa chủ, chủ nhân trang trại trích ra từ sản phẩm thu hoạch được (thường là một phần mười giá trị) để đóng góp cho giáo hội, chủ yếu dùng chu cấp cho giáo sĩ. Người đóng góp thuế này, như Đại tá Brandon, thường có quyền đề cử giáo sĩ cho giáo xứ của mình. Tuy thế, Đại tá Brandon có vẻ kém cỏi về kinh tế nên khoản

chu cấp không cao.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 42

Thêm một chuyến thăm viếng ngắn đến Phố Harley kết thúc sự giao hảo giữa người anh và hai em gái ở thành phố, sau khi người anh tỏ ý vui mừng vì hai chị em Elinor được di chuyển một phần đường về Barton mà không tốn kém, và vì một hoặc hai ngày sau Đại tá Brandon đi theo hai cô đến Cleveland. Fanny hứa hẹn mời hai cô ghé Norland mỗi khi có dịp đi ngang - điều khó thể xảy ra; còn John hứa với Elinor - nồng nàn hơn nhưng riêng tư hơn - sẽ sẵn sàng đi thăm cô tại Delaford. Đây là tất cả những gì hứa hẹn cho những cuộc gặp gỡ trong tương lai ở miền quê.

T

Elinor buồn cười mà nhận xét là mọi người thân quen của cô dường như chủ ý muốn gửi cô đến Delaford, nơi mà, so với mọi nơi khác, cô không thiết tha thăm viếng hoặc cư ngụ. Không những ông anh cô và bà Jennings xem đây là mái ấm gia đình tương lai của cô, mà ngay cả Lucy, khi từ biệt, cũng tha thiết mời cô ghé thăm mình ở đó.

Đầu Tháng Tư và vào giờ khá sớm trong ngày, hai nhóm từ Quảng trường Hanover 1 và Phố Berkeley khởi hành đến một điểm hẹn trên đường đi. Để hai mẹ con cô Charlotte được thoải mái, họ sẽ đi trước hai ngày; còn anh Palmer, vì cùng Đại tá Brandon di chuyển nhanh hơn, sẽ gặp họ ở Cleveland ngay sau khi họ đến.

Chỉ có ít thời gian được thoải mái ở London và từ lâu nôn nóng muốn rời xa thành phố này, Marianne nói lời từ giã, trong đau đớn cùng cực, với ngôi nhà trong đó lần cuối cùng cô đã mang hy vọng, và cũng là nơi mà niềm tin yêu dành cho Willoughby đã lịm tắt hẳn. Với những dòng lệ chảy dài, cô xa rời nơi mà Willoughby lưu lại, bận rộn trong những giao tiếp mới và những toan tính mới, mà cô không thể tham dự.

Elinor được hài lòng hơn. Cô không có đối tượng như thế để vương vấn tâm tư, cô không xa rời một người nào đã cho cô tiếc nuối trong giây phút là sẽ xa cách mãi, và cô vui vì được thoát khỏi sự hành hạ của quan hệ bằng hữu qua Lucy. Cô còn được dễ chịu vì mang em gái về mà em không gặp lại Willoughby từ khi anh kết hôn, và cô trông mong vài tháng tĩnh lặng ở Barton sẽ giúp hồi phục bình an trong tâm hồn của Marianne và cũng xác định bình an trong tâm hồn của chính mình.

Chuyến đi được bình an. Ngày thứ hai mang họ đến một hạt của Somerset mà nhiều người yêu thích nhưng trí tưởng tượng của Marianne cảm đoán, và vào buổi chiều ngày thứ ba họ đến Cleveland.

Cleveland là một ngôi gia cư rộng rãi, được xây dựng hiện đại, tọa lạc trên một thảm cỏ dốc. Không có hoa viên, nhưng cảnh quan của các sân chơi khá phong phú. Giống như mọi cơ ngơi khác có tầm quan trọng tương tự, cũng có những trảng cây bụi, lối đi dạo trong rừng, một con đường trải cuội sỏi chạy ngoằn ngoèo quanh đồn điền dẫn đến mặt trước, cây gỗ rải rác trên thảm cỏ, các cây linh sam 2, bụi hồng đại và cây keo che chắn ngôi nhà, và một dải đầy các cây này, xen kẽ với những cây bạch dương, ngăn cách các phòng làm việc.

Marianne bước vào ngôi nhà với tâm tư ngập tràn xúc động qua ý thức rằng mình đang ở cách Barton chỉ tám mươi dặm, và cách Combe Magna không đến ba mươi dặm. Chỉ sau năm phút, trong khi những người khác bận rộn giúp Charlotte giới thiệu đứa bé với gia nhân, cô lên ra ngoài qua các lùm cây ngoằn ngoèo, bắt đầu một quang cảnh đẹp để đi đến một mô đất xa xa. Từ một ngôi nhà thời kiểu Hy Lạp nơi đây, cô dõi mắt lướt qua một dải đất thôn dã khoáng đãng đến hướng đông-nam, triu mến chú mục đến chớp xa nhất của mấy dãy đồi phía chân trời, tưởng tượng được nhìn thấy Combe Magna từ các đỉnh đồi này.

Trong những khoảnh khắc u buồn quý giá như thế, cô hân hoan trong nước mắt đau khổ được đến Cleveland. Khi cô trở về ngôi nhà qua một lối khác, cảm nhận mọi đặc quyền hạnh phúc của cuộc sống thông dong nơi thôn dã, thần thơ đầy đó trong cảnh tĩnh mịch tự do và phong phú, cô quyết định trong khi lưu lại với gia đình Palmer sẽ bỏ ra mỗi giờ trong mỗi ngày để đắm mình trong những ngao du cô tịch như thế.

Cô trở về vừa kịp để thấp thỏm các người khác trong chuyến dạo chơi đến những khu vực lân cận. Phần còn lại của buổi sáng trôi qua để chịu bằng cách thơ thần trong khu vườn rau, ngắm các chùm hoa trên bờ tường khu vườn và nghe ông làm vườn ta thán về những bệnh thực vật, la cà trong nhà kính nơi Charlotte cười đùa vì các cây hoa cô thích bị phơi ra sương giá mà tàn rụi, đến thăm nhà nuôi gia cầm, nơi chủ nhân lấy làm thích thú thêm khi thấy cô nhân công bơ sữa bị thất vọng về các con gà mái bỏ ổ trứng hoặc bị cáo tha mất, hoặc về sự suy giảm của lứa con non có triển vọng.

Trời buổi sáng trong lành và hanh. Trong kế hoạch hoạt động ngoài trời, Marianne không tính đến sự thay đổi của thời tiết. Vì thế, cô vô cùng ngạc nhiên thấy một cơn mưa ngăn cản cô đi ra ngoài sau bữa ăn chiều. Cô đã định đi dạo trong bóng chiều chạng vạng để đến ngôi nhà thờ Hy Lạp, có lẽ lang thang khắp cả các cánh đồng, sẽ không nản chí vì se lạnh hoặc ẩm thấp. Nhưng với một cơn mưa lớn và dai dẳng, ngay cả cô không thể tưởng tượng đây là thời tiết tốt để dạo chơi.

Số khách ghé lưu lại chỉ có ít, và thời khắc trôi qua êm đềm. Cô Palmer bận bịu với đứa trẻ; bà Jennings với việc đan tằm thâm của bà. Họ nói đến các người bạn còn ở lại, sắp xếp lịch công việc của Phu nhân Middleton, và tự hỏi liệu anh Palmer và Đại tá Brandon đã đến Reading tối nay hay chưa. Dù không quan tâm mấy về việc này, Elinor vẫn góp chuyện. Bằng mảnh lối tự tìm lối đi trong mọi tòa nhà để đến phòng đọc sách cho dù gia đình không màng đến sách vở, chẳng bao lâu Marianne đã tìm được một quyển sách để đọc.

Cô vợ Palmer không có gì yếu kém trong việc vui đùa thân thiện để tiếp đãi các người khách của cô. Thái độ cởi mở và nồng nhiệt của cô vượt mức bù trừ cho sự thiếu kém về suy nghĩ và thanh lịch vốn thường làm cho cô kém lễ độ; lòng từ tế cộng thêm khuôn mặt rất xinh của cô thật thu hút; thói điên rồ của cô dù hiển hiện nhưng không đáng ghét vì không phải do dối trá. Elinor có thể bỏ qua tất cả ngoại trừ tiếng cười của cô.

Ngày kế, hai người đàn ông đến nơi và dự vào buổi ăn tối rất muộn, giúp mở rộng nhóm người trong không khí vui vẻ và đem đến thêm đề tài cho cuộc chuyện trò vốn đã khô cạn sau cơn mưa dai dẳng kéo dài cả buổi sáng.

Elinor đã nhận thấy rất ít nơi anh Palmer, và qua cái rất ít đó cô đã thấy thái độ anh luôn thay đổi đối với em cô và chính cô, đến nỗi cô không biết anh là người như thế nào trong gia đình anh. Tuy nhiên, cô thấy anh là một người quý phái chân chính trong cách đối xử với tất cả các vị khách, và chỉ thỉnh thoảng thô lỗ với cô vợ và bà mẹ vợ. Cô cũng thấy anh có khả năng trở thành một người bạn dễ chịu, nhưng không thể luôn luôn trở nên dễ chịu chỉ vì anh có tật quá tự kiêu khi tưởng tượng mình vượt trội thiên hạ, nhất là vượt trội so với bà Jennings và Charlotte. Về những phần còn lại trong cá tính và thói quen của anh, Elinor không thấy có gì bất thường trong giới tính và tuổi tác của anh. Anh tế nhị trong khi ăn uống, thất thường về giờ giấc; yêu mến đứa con tuy ra vẻ không đậm đà lắm; và lãng phí những buổi sáng bên bàn bi-a thay vì lo chuyện làm ăn.

Tuy nhiên, nói chung Elinor mến anh hơn là cô nghĩ lúc đầu, và trong thâm tâm cô không lấy làm tiếc là mình chẳng thể mến anh hơn; không lấy làm tiếc khi thấy tính sành ăn, ích kỷ và kiêu ngạo của anh, để dựa vào đấy mà hài lòng khi nhớ đến phong thái khoáng đạt, thú thường thức giản đơn và cảm nghĩ khiêm tốn của Edward.

Về Edward, hoặc ít nhất về vài mối quan tâm của anh, bây giờ Elinor được biết qua Đại tá Brandon, vì gần đây ông có ghé qua Dorsetshire. Đã xem cô là người bạn không vụ lợi của anh Ferrars và là người bạn tâm tình của mình, ông nói với cô nhiều về Tư dinh Cha xứ Delaford, mô tả các thiếu kém, cho cô biết ông định làm gì để nâng cấp. Thái độ của ông đối với cô trong các cuộc trò chuyện này cũng như về những chi tiết khác, tính cách vui vẻ bộc lộ với cô chỉ sau thời gian mười ngày xa cách, ý thích sẵn sàng tiếp chuyện với cô, và sự tôn trọng ý kiến của cô - tất cả đều minh chứng cho bà Jennings tin là ông yêu cô.

Có lẽ thế cũng đủ khiến Elinor trở nên nghi ngờ với chính mình, nếu như ngay từ đầu cô không tin Marianne là người ông yêu.

Nhưng thật ra, ý nghĩ kia không hề len lỏi vào đầu cô, cho đến khi bà Jennins nhận xét. Nhưng cô vẫn tin trong hai người, mình là người quan sát tốt hơn: cô nhìn ánh mắt của ông trong khi bà Jennings chỉ nghĩ đến cử chỉ của ông. Ánh mắt của ông khi lo lắng cho tinh thần và sức khỏe của Marianne thoát khỏi sự quan sát của bà vì không thể diễn tả bằng lời. Riêng cô có thể thấy trong ánh mắt này các ý tình nhay bén và vẻ hốt hoảng không cần thiết của một người đang yêu.

o o o

Trong ngày thứ ba và thứ tư sau khi Marianne đến, cô em có hai buổi chiều tà dạo chơi không chỉ trên con đường cuối sỏi, mà khắp cả cánh đồng, đặc biệt ở những khu vực xa nơi mà cây cối cao nhất, cỏ um tùm nhất và ẩm ướt nhất. Cách đi dạo này, cộng thêm thiếu cẩn thận khi giày vớ bị ẩm ướt, đã khiến cô bị một cơn cảm cúm mà trong một, hai ngày đầu cô xem thường hoặc phủ nhận, rồi trở nên nặng thêm trong nỗi âu lo của mọi người. Thuốc men đến từ mọi nơi, nhưng như thường lệ, đều bị từ chối. Cô em tin là dù có nặng và bị sốt cộng thêm nhức mỗi chân tay, chứng ho và khan cổ, chỉ cần một đêm nghỉ ngơi là có thể dứt hẳn. Elinor phải khó khăn lắm mới thuyết phục được em gái dùng một hoặc hai loại thuốc đơn giản nhất.

- 1 Quảng trường Hanover: như đoạn trước đã đề cập, chỉ nơi cư ngụ của vợ chồng Palmer ở London.
- 2 Linh sam (Anh ngữ fir): loại cây trong họ thông, có thân thẳng và tán lá hình nón, mọc phổ biến vùng ôn đới, thường được dùng làm "Cây Giáng Sinh".

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 43

Marianne thức dậy sáng hôm sau vào cùng giờ như mọi ngày, và với mọi câu thăm hỏi đều trả lời cô đã khá hơn, cô tự chứng minh bằng cách vẫn làm các việc thường ngày. Nhưng một ngày trôi qua ngồi run rẩy bên lò sưởi với quyển sách trên tay mà cô không thể đọc, hoặc nằm trên ghế bành mà mệt mỏi và uể oải, không cho thấy tình trạng được cải thiện nhiều. Cuối cùng, khi đi nghỉ sớm, càng lúc cô càng yếu thêm. Đại tá Brandon chỉ ngác nhiên về thái độ điềm tĩnh của cô chị; vì Elinor đã túc trực và chăm sóc em gái cả ngày, ngược lại với ý muốn của em, ép buộc dùng thuốc men vào buổi tối, giống như Marianne, với hy vọng là giấc ngủ sẽ giúp hồi phục, và không cảm thấy đáng lo thật sự.

M

Tuy nhiên, một đêm bất rút và nóng sốt làm cả hai thất vọng. Khi Marianne quyết tâm muốn thứ dậy, rồi thú nhận mình không thể ngồi dậy và tự nguyện nằm xuống giường trở lại, Elinor sẵn sàng nghe theo lời khuyên của bà Jennings mà gọi nhà bào chế thuốc 1 của gia đình Palmer.

Ông này đến, xem xét người bệnh, giúp Elinor phần khởi mà tin rằng chỉ cần vài ngày để em gái bình phục. Tuy thế, khi cho biết tình trạng của cô em có xu hướng gây sốt và cho phép chữ "nhiễm trùng" thoát ra khỏi môi, ông lập tức khiến cô Palmer hoảng hốt vì nghĩ đến đứa trẻ của cô. Bà Jennings từ đầu đã nghĩ đến bệnh tình của Marianne một cách nghiêm túc hơn Elinor, bây giờ tỏ vẻ rất quan ngại qua báo cáo của ông Harris, đồng ý với nỗi lo sợ và tính thận trọng của Charlotte, nên bà khuyên hai mẹ con ra đi ngay. Dù xem nhẹ các âu lo, anh Palmer thấy không thể cưỡng lại sự lo lắng và những nhiều của cô vợ. Vì thế, họ quyết định là cô nên ra đi. Trong vòng một giờ sau khi ông Harris đến, cô mang đứa bé và người vú em đi đến nhà một người họ hàng gần của anh Palmer, cách vài dặm phía bên kia thị trấn Bath. Nghe theo lời khẩn khoản của cô vợ, anh chồng hứa sẽ đi sau trong một hoặc hai ngày.

Tuy nhiên, qua lòng tử tế từ thâm tâm khiến Elinor mến bà thật sự, bà Jennings tuyên bố nhất quyết không nhúc nhích ra khỏi Cleveland chừng nào mà Marianne còn yếu, và nỗ lực thể chỗ cho bà mẹ của cô qua sự săn sóc chăm chút của bà. Elinor luôn thấy nơi bà một người trợ giúp cần mẫn năng động, ước muốn chia sẻ mọi nhọc nhằn của cô, và thường giúp cho cô rất nhiều qua kinh nghiệm chăm

nom người bệnh của bà.

Marianne đáng thương, đã đuối và suy sụp tinh thần do cơn bệnh và yếu ớt toàn thân, không còn nuôi hy vọng là ngày hôm sau sẽ được khỏe hơn. Chính ý nghĩ về ngày hôm sau sẽ mang đến điều gì càng khiến cơn bệnh trở nặng thêm, vì nếu không do cơn bệnh, ngày này họ đã bắt đầu chuyển đi trở về nhà; và được một gia nhân của bà Jennings hộ tống, hai chị em sẽ gây ngạc nhiên cho bà mẹ vào sáng hôm sau. Những gì cô có thể nói chút ít đều là ta thán sự chậm trễ này; dù cho Elinor cố gắng nâng đỡ tinh thần em gái và thuyết phục để em tin, như lúc ấy cô thực sự tin, rằng chỉ bị chậm trễ trong một thời gian ngắn.

Ngày hôm sau không cho thấy bệnh nhân có tiến triển tốt, chắc chắn cô không khá hơn nhưng không có vẻ tồi tệ hơn. Đoàn người bây giờ ít đi thêm; vì anh Palmer được Đại tá Brandon thuyết phục cuối cùng cũng giữ lời hứa với cô vợ, tuy anh không muốn đi một phần vì lý do nhân đạo và tốt bụng, một phần không muốn lộ vẻ sợ vợ. Trong khi anh đang sửa soạn, Đại tá Brandon, qua nỗ lực lớn hơn, cũng tỏ ý muốn ra đi. Tuy nhiên, ở đây lòng tốt của bà Jennings chen vào và được đánh giá cao nhất; vì bà nghĩ ông Đại tá ra đi trong khi người yêu của ông đang bối rối vì bệnh tình của em gái sẽ khiến cho cả hai hụt hẫng, nên bà nói ngay với ông rằng cần thiết ông phải ở lại Cleveland, rằng bà cần ông chơi bài vào buổi tối trong khi cô Daswood đang chăm sóc em gái trên lầu, vân vân. Bà khẩn thiết đến nỗi ông bằng lòng đáp ứng ý nguyện đầu tiên của con tim ông, và sau đấy không muốn ra về lương lự; đặc biệt khi anh Palmer nồng nhiệt ủng hộ bà Jennings, vì anh cảm thấy nhẹ nhõm để lại một người có năng lực như thế để giúp đỡ hoặc cố vấn cho cô Daswood trong bất kỳ tình huống khẩn cấp nào.

Dĩ nhiên là Marianne không hề biết gì về các sắp xếp này. Cô không biết mình là nguyên do xua đuổi các chủ nhân của Cleveland đi xa, khoảng bảy ngày từ khi họ đến đây. Cô không ngạc nhiên khi không hề thấy cái gì thuộc về cô Palmer; và vì việc này không gây quan ngại cho cô, cô không bao giờ nhắc đến tên gia chủ.

Hai ngày sau khi anh Palmer đi, tình trạng của Marianne hầu như không đổi. Ông Harris đến chăm nom cô mỗi ngày, vẫn cam đảm nói về một sự hồi phục nhanh chóng, và cô Daswood cũng lạc quan tương tự; nhưng các người khác không phấn khởi như thế. Lúc đầu, bà Jennings đã xác định Marianne khó lòng vượt qua. Đại tá Brandon luôn lắng nghe và không thể chống lại ảnh hưởng của các linh tính của bà. Ông cố gắng lý luận từ tâm lý sợ hãi mà nhà bào chế thuốc dường như cho là vô lý; nhưng nhiều giờ mỗi ngày trôi qua ông được để hoàn toàn một mình khiến ông dễ chấp nhận tư tưởng u uẩn, và ông không thể loại ra khỏi đầu óc ý nghĩ là mình sẽ không còn thấy mặt cô nữa.

o o o

Tuy nhiên, vào buổi sáng ngày thứ ba, các tiên đoán bi quan chứng tỏ là không đúng, vì khi ông Harris đến, ông cho biết bệnh nhân

đã khá lên đáng kể. Mạch của cô đã mạnh hơn nhiều; mọi triệu chứng đều tốt hơn kỳ thăm bệnh trước. Elinor rất phấn khởi sau khi hy vọng của cô được xác nhận, vui mừng mà nghĩ lại rằng trong các lá thư gửi bà mẹ, cô đều trình bày phán đoán của mình thay vì là của ông bạn cô, để làm nhẹ nhàng việc họ trở về nhà muộn, và giờ đây cô gần như xác định được thời gian Marianne đủ sức để lên đường.

Nhưng ngày này kết thúc không được hứa hẹn như lúc khởi đầu. Vào buổi tối, Marianne lại trở bệnh thêm, lại nặng nhọc, bứt rứt và khó chịu hơn cả khi trước. Tuy thế, cô chị vẫn lạc quan, cho là em gái chỉ bị mệt mỏi vì phải ngồi dậy khi gia nhân dọn giường, cẩn thận cho em cô dùng thuốc trợ tim, hài lòng nhìn thấy em chìm vào giấc ngủ mà cô nghĩ sẽ cho kết quả tốt. Cô em ngủ được khá nhiều, tuy không ngon giấc như Elinor mong ước. Bốn chồn muốn được tự nhìn thấy kết quả giấc ngủ của em gái, Elinor ngồi luôn bên cạnh. Bà Jennings đi ngủ sớm hơn lệ thường, không biết gì đến diễn tiến của bệnh nhân; cô người hầu, là một trong những người chăm sóc chính, giải trí trong phòng quần gia, chỉ còn Elinor đơn độc cùng Marianne.

Cô em càng lúc càng trở nên bị chận rộn. Chị cô vẫn liên tục quan sát mọi diễn tiến, nghe những tiếng than van đứt đoạn từ đôi môi em gái, vừa định đánh thức em từ giấc ngủ mộng mị, thì bất ngờ Marianne choàng tỉnh bởi một tiếng động trong ngôi nhà, ngồi bật dậy, với tiếng kêu điên cuồng trong cơn sốt:

- Mẹ có đến không?

Elinor che giấu nỗi kinh hoàng, giúp em gái nằm xuống:

- Chưa, nhưng chị mong mẹ sẽ đến đây sớm. Đường dài từ Barton đến đây, em biết mà.

Marianne thốt lên với cùng giọng gấp gáp:

- Nhưng mẹ không nên đi vòng qua London. Em không còn gặp được mẹ nữa nếu mẹ đi London.

Elinor hốt hoảng nhận ra em cô không còn tỉnh táo, và bắt mạch em khi cố gắng an ủi. Mạch yếu và nhanh hơn bao giờ; trong khi Marianne vẫn nói điên dại về bà mẹ, cô chị thêm hoảng hốt, quyết định mời gấp ông Harris và gửi tin nhắn đến bà mẹ ở Barton. Ngay lập tức cô muốn hỏi ý kiến Đại tá Brandon về cách thức tốt nhất cho việc thứ hai, và sau khi gọi cô hầu đến thế chỗ của cô kể bên em gái, cô vội đi đến phòng gia đình, vì biết ông thường ngồi ở đây đến khuya.

Không có thời gian để chần chừ. Các lo sợ và khó khăn của cô lập tức ở trước mặt ông. Các lo sợ của cô, ông không đủ can đảm, đủ tự tin để trấn an; ông im lặng lắng nghe trong chán nản. Nhưng các khó khăn của cô lập tức được hóa giải, vì qua lòng sốt sắng phù hợp

với tình huống và hành động đã dự trù trong đầu, ông tình nguyện làm người đi đưa tin cho bà Daswood. Elinor thấy không dễ dàng từ chối. Cô cảm ơn ông ngắn gọn nhưng nồng nhiệt, và trong khi ông phái gia nhân của mình đi gọi gấp ông Harris và đặt thuê ngựa trạm 2, cô viết ít dòng cho bà mẹ.

Ý tưởng yên tâm có một người bạn như Đại tá Brandon vào lúc như thế - có người đồng hành như thế cho bà mẹ, được cảm nhận trân trọng làm sao! - người đồng hành với óc suy xét giúp hướng dẫn, sự hiện diện để đỡ đần, và tình bằng hữu có thể an ủi cho cô! Nếu có cái gì có thể giúp giảm bớt cho cô khi nhờ đi gọi bà mẹ đến như thế, đấy chính là sự hiện diện của ông, cử chỉ của ông, tinh thần hỗ trợ của ông.

Trong lúc ấy, bất luận ông có thể nghĩ gì, ông hành động bằng cả rần ròi của một đầu óc tập trung, thu xếp mọi việc thật chóng vánh, tính toán chính xác thời gian cô có thể chờ ông trở về. Không một khoảnh khắc nào bị trễ nải. Các con ngựa đã đến sớm hơn dự đoán, và Đại tá Brandon chỉ nắm chặt tay cô với đôi mắt trang nghiêm, thêm ít lời nói quá nhỏ khiến cô nghe không rõ, rồi vội vã đi đến cỗ xe. Lúc này là mười hai giờ khuya, và cô trở lại phòng em gái để đợi nhà bào chế thuốc đến, và túc trực bên em gái suốt đêm.

Đây là đêm mà cả hai chị em đều khổ sở ngang nhau. Từng giờ trôi qua trong cơn đau nhức mắt ngủ và mê sảng về phía Marianne, trong nỗi lo lắng tàn ác nhất cho Elinor, trước khi ông Harris xuất hiện. Nỗi lo lắng của cô, một khi đã dấy lên, càng nặng nề thêm do tư tưởng yên ổn lúc trước, cộng thêm cô hầu ngồi cùng, vì Elinor không cho phép gọi bà Jennings, tất cả chỉ tra tấn cô thêm qua những ẩn ý mà bà chủ luôn nghĩ đến.

Tư tưởng của Marianne thỉnh thoảng vẫn rời rạc xoay quanh bà mẹ, và mỗi khi em gái nhắc đến tên bà lại khiến con tim tội nghiệp của Elinor nhói đau. Cô chỉ tự trách mình đã nhiều ngày xem thường cơn bệnh của em gái, bây giờ khổ khổ chờ đợi phương án cứu chữa cấp thời, tưởng tượng rằng mọi phương án đã bị trì trệ quá lâu, nghĩ đến cảnh bà mẹ đau khổ đến quá muộn không thể thấy mặt con gái yêu, hoặc không thể thấy lý lẽ của cô.

Đến lúc cô định cho người đi gọi ông Harris lần nữa, hoặc nếu ông ấy không thể đến, cho gọi người khác, thì ông đến - nhưng phải đợi đến năm giờ sáng. Tuy nhiên, ý kiến của ông không bù đắp cho sự chậm trễ, vì mặc dù công nhận người bệnh có thay đổi bất ngờ và theo chiều hướng xấu, ông vẫn cho là không có gì nguy hiểm, vẫn nói đến hiệu lực mà phương án chữa trị mới sẽ đem lại, qua phong thái tự tin phần nào có ảnh hưởng đến Elinor. Ông hứa sẽ trở lại trong vòng ba hoặc bốn tiếng đồng hồ, rồi ra về với cả người bệnh và người chăm sóc được trấn tĩnh hơn là trước khi ông đến.

Sáng hôm sau, bà Jennings nghe nói về những gì xảy ra trong đêm với quan ngại cùng cực, và với những lời trách móc đã không gọi cho bà. Các lo lắng của bà lúc trước, giờ được củng cố qua lý lẽ vững chắc hơn, khiến bà không hồ nghi về kết cục; và mặc dù cố an ủi

Elinor, và bà tin cô em bị nguy hiểm, bà không thể an ủi trong hy vọng. Con tim của cô đau khổ thật sự. Tình trạng suy sụp nhanh chóng, cái chết của một thiếu nữ còn trẻ như thế, một cô gái xinh đẹp như Marianne, hẳn phải giáng mạnh vào tâm tư của một người dù quan tâm ít hơn.

Đối với bà Jennings còn hơn thế. Cô đã là bạn đồng hành của bà trong ba tháng, hiện vẫn còn dưới sự giám hộ của bà, và cô đã bị thương tổn tâm tư nặng nề, đau buồn qua thời gian dài. Đang hiện diện trước mặt bà còn có nỗi đau khổ của chị cô, người mà bà mến đặc biệt; - và về bà mẹ của hai cô, khi bà Jennings xét Marianne có ý nghĩa như thế nào đối với bà bạn cũng như Charlotte có ý nghĩa như thế nào đối với bà, sự cảm thông của bà đối với các khổ sở của cô em là rất chân thật.

Ông Harris đến đúng giờ lần kế tiếp; - nhưng ông đến để bị thất vọng về phương án chữa trị vừa rồi. Thuốc men của ông đã không công hiệu; - cơn sốt vẫn không giảm; và Marianne chỉ im lặng hơn - không còn là chính cô - vẫn trong trạng thái ngơ ngẩn nặng nề. Elinor đã nắm bắt được tất cả, và hơn cả tất cả, nỗi e sợ của ông trong phút chót, và đề nghị mời người khác. Nhưng ông xét thấy không cần thiết; ông vẫn còn có cách khác để thử phương án mới nào đây, mà ông tự tin ngang bằng với phương án trước là sẽ thành công. Chuyển viếng thăm của ông kết thúc với những lời trấn an chỉ đi vào tai cô, nhưng không thể đi vào tim của cô Daswood. Cô điềm tĩnh, ngoại trừ khi cô nghĩ về bà mẹ; nhưng cô gần như vô vọng.

Cô tiếp tục trong trạng thái như thế cho đến trưa, không mấy xê dịch khỏi giường của em gái. Các ý nghĩ của cô lan man từ một hình ảnh của đau thương, một người bạn khổ sở đến một hình ảnh khác. Tinh thần của cô bị suy sụp tột độ qua lời trò chuyện của bà Jennings, vì bà không dẫn đo mà cho rằng cơn bệnh nguy hiểm này là kết quả của nỗi tuyệt vọng Marianne đã gánh chịu nhiều tuần trước. Elinor cảm thấy mọi sự hợp lý trong ý nghĩ của bà, và điều này mang lại thêm khổ sở cho các suy tưởng của cô.

Tuy nhiên, khoảng giữa trưa cô bắt đầu - nhưng với dè dặt, kinh hãi về nỗi thất vọng đã khiến cô im lặng một thời gian, ngay cả đối với bà - cô tưởng tượng, hy vọng nhận ra được chút ít hồi phục trong nhịp mạch của em gái. Cô đợi chờ, ngắm nhìn, rồi lại bắt mạch cho em gái. Cuối cùng, qua dao động khó che giấu dưới bề ngoài điềm tĩnh, cô nói lên hy vọng của mình. Bà Jennings cũng xem xét, và dù bị bắt buộc phải công nhận có hồi phục tạm thời, vẫn cố gắng bảo cô cháu trẻ không nên buông thả trong ý nghĩ rằng sự hồi phục sẽ tiếp tục. Ngẫm nghĩ về mọi sai khiến của bà đề ngờ vực, Elinor cũng tự nhủ không nên hy vọng. Nhưng đã quá muộn. Hy vọng đã len vào đầu óc cô; và cảm nhận mọi run rẩy lo lắng, cô cúi xuống em gái để quan sát - cô không biết mình phải quan sát gì.

Thêm nửa giờ trôi qua, và triệu chứng tích cực bây giờ khiến cô vui mừng. Các người khác đến để xác nhận. Các dấu hiệu của sự hồi phục qua nhịp thở, sắc da và đôi môi của em gái, đều làm Elinor vui. Rồi Marianne dần mất lên cô chăm chăm, tỉnh táo dù còn mệt mỏi. Lo lắng và hy vọng bây giờ trĩu nặng ngang nhau, không để cho cô yên phút giây nào cho đến khi ông Harris trở lại lúc bốn giờ. Các trấn an

của ông, các chúc mừng của ông về sự hồi phục của cô em vượt quá mức hy vọng của ông, tất cả đều tạo cho cô tin tưởng, yên tâm, và những giọt nước mắt vì vui mừng.

Theo mọi phương diện, Marianne đều khá lên hẳn, và ông cho biết cô đã hoàn toàn qua khỏi cơn hiểm nghèo. Có lẽ đủ mãn nguyện dù các tiên liệu của bà trong cơn hốt hoảng vừa rồi chỉ đúng một phần, bây giờ bà Jennings cho phép mình tin tưởng nơi phán đoán của ông; và qua niềm vui không giả tạo rồi đi đến nỗi vui mừng dứt khoát, bà nhìn nhận người bệnh có khả năng hồi phục hoàn toàn.

Elinor không thể lấy làm vui mừng. Niềm vui của cô thuộc loại khác, dẫn đến một điều gì đấy chứ không phải sướng thỏa. Marianne đã được khôi phục để trở lại với sự sống, sức khỏe, bè bạn, và với bà mẹ hay nuông chiều, đây là ý tưởng lấp đầy tim cô bằng những xúc động qua an ủi thấm thía, và lan rộng trong cảm nghĩ tri ân nồng hậu; nhưng không dẫn đến biểu lộ vui sướng bên ngoài, không có ngôn từ, không có nụ cười. Tất cả trong tâm tư của Elinor chỉ là mãn nguyện - mãn nguyện một cách âm thầm và mạnh mẽ.

Cô tiếp tục ở bên cạnh em gái với ít gián đoạn trong cả buổi xế chiều, trấn an mọi sợ hãi của em gái, thỏa mãn mọi câu hỏi của em về tinh thần yếu đuối của cô, giúp đỡ em mọi việc, quan sát mọi ánh mắt và mọi nhịp thở của em. Trong vài khoảnh khắc, khả năng về cơn tái phát dĩ nhiên xảy ra để nhắc nhở cô về lo lắng là như thế nào; nhưng qua những quan sát thường xuyên và cẩn thận, cô thấy mọi triệu chứng của sự hồi phục đều tiến triển. Vào lúc sáu giờ, cô thấy Marianne chìm vào giấc ngủ tĩnh lặng, êm đềm, và theo mọi dấu hiệu, thoải mái, nên cô dập tắt mọi nghi ngờ.

Thời gian kéo dài đến lúc có thể ngóng đợi Đại tá Brandon trở về. Cô tin là lúc mười giờ, hoặc ít nhất không muộn hơn nhiều, mẹ cô sẽ được giải thoát khỏi nỗi bồn chồn kinh khủng mà bà mang theo trên đường đi đến hai cô con gái. Ông Đại tá cũng thế! Có lẽ là một đối tượng đáng thương không kém mấy! Ôi! Thời gian trôi qua chậm làm sao khiến họ vẫn chưa được biết kết quả!

Lúc bảy giờ, rời khỏi Marianne vẫn còn đang ngủ êm đềm, cô xuống dùng trà với bà Jennings trong phòng gia đình. Lúc điểm tâm cô đã vì những dòng lệ, bữa ăn chiều cô đã vì cơn bệnh nguy kịch, mà không thiết tha gì cả. Vì thế, với cảm nghĩ ồn ào cô cố mang đến, tuần trà bánh bây giờ được đón nhận một cách đặc biệt. Khi xong xuôi, bà Jennings thuyết phục cô đi nghỉ trước khi mẹ cô đến, và cho phép bà thế chỗ cô bên Marianne; nhưng Elinor không có cảm giác mệt mỏi, không thể ngủ vào lúc này trong khi nghĩ đến mẹ, không muốn rời xa em một thời khắc không cần thiết nào. Thế là bà Jennings đưa cô lên các bậc cầu thang dẫn vào phòng bệnh, để biết chắc mọi việc đều tiếp tục ổn thỏa, rồi để cô ở lại cùng người bệnh và cùng các suy tưởng của cô, và trở về phòng của bà để viết thư rồi đi ngủ.

Đêm trôi qua trong lạnh lẽo và giông bão. Gió hú chung quanh ngôi nhà và mưa đập trên các cánh cửa; nhưng Elinor ở bên trong hoàn toàn hạnh phúc, không để ý gì. Marianne ngủ say sưa qua mỗi luồng gió thổi; và hai người đang đi trên đường, họ có sẵn phần thưởng quý giá đang chờ đợi, để đền bù cho các khó nhọc hiện giờ.

Đồng hồ điểm tám giờ. Nếu là mười, Elinor hẳn đã tin rằng vào lúc này cô nghe tiếng cỗ xe chạy đến ngôi nhà; và cô tin tưởng mãnh liệt đến nỗi cô nghe thật sự, mặc dù hầu như không thể nào hai người đã đến, đến nỗi cô đi qua căn buồng thay quần áo kể bên, mở cánh cửa sổ để được thỏa mãn với sự thật. Cô thấy ngay là tai mình đã không lừa dối. Những ngọn đèn của một cỗ xe lập tức hiện ra trong tầm nhìn của cô. Qua ánh sáng chập chờn, cô nghĩ mình có thể nhận ra đây là một cỗ xe tứ mã; và điều này giải thích giờ đến sớm, tuy cho thấy bà mẹ đáng thương đã lo lắng quá đáng mà thuê loại xe đắt tiền.

Chưa bao giờ trong đời, Elinor cảm thấy khó khăn giữ bình tĩnh đến thế, trong giây phút này. Ý tưởng về bà mẹ đang cảm nhận ra sao khi cỗ xe dừng trước cửa, - hoặc nỗi hồ nghi của bà - hoặc tâm trạng kinh hãi của bà - có lẽ ý tưởng tuyệt vọng của bà! - và chính cô sẽ nói những gì! - khó mà giữ điềm tĩnh qua những cảm nghĩ hỗn độn như thế. Mọi việc còn lại phải làm là cần gấp rút; và vì thế chỉ đợi người hầu của bà Jennings thế chỗ bên em gái, cô vội vã đi xuống các bậc thang lầu.

Khi cô đi dọc hành lang bên trong, tiếng lao xao nơi tiền sảnh cho cô biết rằng hai người đã bước vào nhà. Cô vội chạy đến phòng gia đình - cô bước vào, - và thấy chỉ có Willoughby.

1 Nhà bào chế thuốc (Anh ngữ Apothecary): vào thời kỳ này, là những người bào chế dược phẩm nhưng cũng được mời khám bệnh trước khi cho toa.

2 Ngựa trạm: loại ngựa để cưỡi hoặc kéo xe, được tổ chức cho thuê để có thể thay đổi ở từng trạm dọc đường đi.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 44

Bắt đầu thối lui với ánh mắt kinh hãi khi vừa trông thấy anh, Elinor tuân theo sự thôi thúc đầu tiên của con tim bằng cách lập tức bước rời khỏi gian phòng. Tay cô vừa chạm đến chốt cửa rồi ngưng lại, vì anh đã vội vã tiến đến, qua giọng như thể ra lệnh thay vì khẩn cầu:

B

- Cô Daswood, chỉ nửa giờ - chỉ mười phút - tôi xin cô nán lại.

Cô cứng cỏi đáp:

- Không, thưa anh, tôi sẽ không nán lại. Anh không thể có việc gì với tôi. Tôi đoán gia nhân quên nói cho anh biết là anh Palmer đã đi vắng.

Anh nóng nảy kêu lên:

- Dù cho họ có nói anh Palmer và mọi người thân của anh đã về âm phủ, tôi vẫn không quay ra. Tôi có việc với cô, và chỉ cô mà thôi.

Cô kinh ngạc tốt độ:

- Với tôi! À, thưa anh, xin nhanh lên - và nếu có thể - đừng hùng hổ.

- Cô ngồi xuống, tôi sẽ nhanh và không hùng hổ.

Cô lưỡng lự, không biết phải làm gì. Điều khả dĩ ông Đại tá Brandon đến và thấy cô ở đây, chợt hiện ra trong trí cô. Nhưng cô đã hứa sẽ nghe anh, và nỗi hiếu kỳ rằng buộc cô không kém danh dự của cô. Vì thế, qua khoảnh khắc suy nghĩ, cô kết luận rằng sự can trọng cần biện pháp giải quyết nhanh gọn, và cô sẽ giải quyết được nếu ưng thuận theo anh. Cô im lặng bước đến cái bàn, và ngồi xuống. Anh

ngồi xuống chiếc ghế đối diện, và trong nửa phút không ai nói tiếng nào.

Elinor mất kiên nhẫn:

- Xin anh vui lòng nhanh lên. Tôi không có nhiều thời giờ.

Anh đang ngồi trong tư thái suy nghĩ trầm tư, dường như không nghe cô nói gì.

Thình lình, một khoảnh khắc sau, anh nói:

- Em gái của cô đã qua khỏi cơn hiểm nghèo. Tôi nghe gia nhân nói. Cảm ơn trời! Nhưng có thật không? - có đúng thật không?

Elinor không muốn nói. Anh lặp lại câu hỏi với thêm bốn chồn:

- Nói cho tôi biết, cô ấy đã qua khỏi nguy hiểm chưa, hay là sao?

- Chúng tôi hy vọng cô ấy đã qua khỏi.

Anh đứng dậy, đi vòng trong phòng, rồi trở lại ghế ngồi, giọng sôi nổi:

- Giá mà tôi biết thế chỉ nửa giờ trước. Nhưng vì tôi đang ở đây, điều này có nghĩa gì? Cô Daswood, chỉ một lần - có lẽ sẽ là lần cuối - xin cô và tôi cùng nhau được vui. Tôi đang có hứng để vui vẻ.

Màu ửng đỏ lan ra trên đôi má, anh tiếp:

- Xin thật lòng nói cho tôi biết, cô nghĩ tôi là kẻ đêu già hay là tên ngu ngốc?

Elinor nhìn anh với nỗi ngạc nhiên hoyn bao giờ hết. Cô bắt đầu nghĩ anh hẳn đang say rượu; chuyển viếng thăm lạ lùng như thế này, cử chỉ như thế, dường như không thể hiểu cách nào khác. Qua ý nghĩ này cô lập tức đứng dậy, nói:

- Anh Willoughby, tôi khuyên anh bây giờ nên trở về Combe. Tôi không rảnh rồi để tiếp anh thêm. Nếu anh có bất cứ việc gì với tôi, tốt hơn là để ngày mai anh nhớ lại mà giải thích.

Bằng nụ cười có ẩn ý và giọng nói hoàn toàn điềm tĩnh, anh nói:

- Tôi hiểu cô; vâng, tôi say lắm. Một vại bia đen cùng thịt nguội ở Marlborough đủ để làm tôi say.

Càng thêm hoang mang không hiểu anh có ý gì, cô thốt lên:

- Ở Marlborough!

- Vâng, tôi rời London lúc tám giờ sáng nay, và từ lúc ấy chỉ xuống xe trong mười phút để có bữa ăn nhẹ ở Marlborough.

Cứ chỉ điềm đạm của anh và đôi mắt tinh anh khi anh nói khiến Elinor tin rằng, dù anh có bất luận lý do điên rồ không thể tha thứ nào để đến Cleveland, không phải là cơn say mang anh đến đây. Sau chút ít suy nghĩ, cô nói:

- Anh Willoughby, anh phải nghĩ, và tôi chắc chắn nghĩ - rằng sau những gì đã xảy ra - việc anh đến đây trong thái độ như thế này, và bắt buộc tôi phải tiếp anh, đòi hỏi một duyên cớ rất đặc biệt. Duyên cớ này là gì? Anh có ý gì?

Rất nghiêm nghị, anh nói:

- Tôi có ý, nếu có thể được, làm cho cô ghét tôi ít hơn một chút so với bây giờ. Tôi có ý đưa ra lời giải thích thế nào đấy, lời tạ lỗi thế nào đấy, về chuyện quá khứ... phơi bày tâm tư cho cô, bằng cách thuyết phục cô rằng mặc dù tôi luôn là kẻ ngu xuẩn, không phải lúc nào tôi cũng là kẻ bất lương... để được Ma... em gái cô, tha thứ cho tôi.

- Có phải đấy là lý do thật lòng để anh đến đây không?

- Bằng cả chân tình, đúng như thế.

Anh nòng nân trong câu trả lời, khiến cô nhớ lại tất cả về Willoughby lúc trước, và mặc dù cô muốn nghĩ khác, cô vẫn tin anh thành thật.

- Nếu chỉ có thế, anh có thể thỏa nguyện được rồi; vì Marianne đã tha thứ cho anh - cô ấy đã quên anh từ lâu.

Anh thốt lên trong cùng giọng sôi nổi:

- Thật thế sao? Thế thì cô ấy đã tha thứ cho tôi rồi, sớm hơn là tôi mong đợi. Nhưng cô ấy sẽ tha thứ cho tôi lần nữa, với lý do chính đáng hơn. Bây giờ cô có muốn nghe tôi không?

Elinor cúi đầu ra dấu chấp thuận.

Sau một khoảnh khắc chờ đợi về phía cô và suy tư về phía anh, anh nói:

- Tôi không biết cô đã lý giải ra sao với em gái cô về hành vi của tôi, hoặc quy cho tôi động lực ác độc như thế nào. Có lẽ cô khó có thể nghĩ về mặt tốt của tôi, tuy nhiên nên xét đến, và cô sẽ nghe tất cả.

"Khi lần đầu được thân thiết với gia đình cô, tôi không có toan tính gì, không có ý gì khác hơn là vui chơi thoải mái trong khi tôi bắt buộc phải lưu lại Devonshire, thoải mái hơn lúc nào hết so với trước đây. Tư cách dễ thương và cử chỉ lời cuốn của em gái cô chỉ làm cho tôi vui; và thái độ của cô ấy đối với tôi hầu như ngay từ đầu, là như thế nào ấy... Thật là lạ lùng, khi tôi nghĩ lại nó là cái gì và cô ấy là như thế nào, mà con tim tôi đã vô cảm đến như thế!"

"Nhưng tôi phải thú nhận, lúc đầu tôi chỉ cảm thấy thói phù phiếm của mình được tôn vinh. Không màng gì đến hạnh phúc của cô ấy, chỉ nghĩ đến các thú vui của riêng tôi, luôn buông thả trong cảm xúc, tôi cố dùng mọi phương cách trong khả năng của mình để làm cho cô ấy hài lòng về mình mà không có ý định đáp lại ý tình của cô ấy."

Đến điểm này, cô Daswood cắt ngang, nhìn anh qua vẻ khinh bỉ giận dữ nhất, nói:

- Anh Willoughby, không còn có ích gì cho anh kể lại, hoặc cho tôi ngồi nghe. Sự khởi đầu như thế này không thể tiếp tục bằng bất cứ cách nào. Xin đừng làm tôi đau khổ vì phải nghe thêm bất cứ lời nào trong chuyện này.

Anh đáp:

- Tôi xin cô nghe toàn bộ câu chuyện. Gia sản của tôi không lớn, và tôi luôn chi tiêu nhiều - luôn có thói quen giao du với những người có lợi tức cao hơn mình. Từ lúc đến tuổi trưởng thành hoặc ngay cả từ trước, mỗi năm tôi đều mắc thêm nợ. Mặc dù khi bà Smith qua đời tôi sẽ thanh toán được hết nợ nần, ngay cả việc này vẫn chưa chắc và có lẽ còn xa vời, nên lâu nay tôi có ý định phục hồi tình trạng của mình bằng cách cưới một phụ nữ có sự sẵn khải. Vì thế, tôi không nghĩ đến việc gắn bó với em gái cô; và bằng những thói hèn hạ, ích kỷ, độc ác - tôi đã hành động qua cung cách như thế - để chiếm lấy tình cảm của cô ấy mà không hề nghĩ phải đáp lại. Mọi phần nợ, khinh bỉ, ngay cả từ cô, cô Daswood ạ, dù có chê trách tôi thế nào vẫn không đủ.

"Nhưng có thể nói về tôi một điều: ngay cả trong tình trạng kinh khiếp của thói phù phiếm ích kỷ như thế, tôi đã không lường trước được mức thương đau mà tôi gây ra, bởi vì lúc ấy tôi không biết tình yêu là như thế nào. Nhưng liệu tôi đã nhận biết gì? Được rồi, có thể

hồ nghi về điều này; vì lẽ, nếu tôi đã thật sự biết yêu, liệu tôi đã vứt bỏ được cảm xúc của mình cho thói phù phiếm, cho thói háms lợi hay không? - hoặc là, hơn nữa, liệu tôi đã vứt bỏ được các cảm xúc của cô ấy hay không?"

"Nhưng tôi đã vứt bỏ. Để tránh cảnh nghèo khó tương đối, tôi đã đánh mất mọi thứ chỉ vì mong được giàu có; vì tình cảm và giai cấp của cô ấy hẳn sẽ giúp cho tôi tránh mọi điều khủng khiếp của cảnh nghèo, trong khi đáng lẽ tôi phải thấy dù nghèo khó vẫn là may mắn hơn."

Qua chút ít nhỏ nhẹ, Elinor nói:

- Thế thì, anh có tin rằng có lúc anh đã gần bó với em gái tôi không?

- Chống chọi lại những hấp dẫn như thế, cưỡng lại những ngọt ngào như thế à! Có người đàn ông nào trên đời làm được như thế? Vâng, tôi thấy mình thật lòng mến cô ấy, qua mức độ vô cảm. Những thời khắc hạnh phúc nhất trong đời tôi là khi gần bên cô ấy, khi mà những ý nghĩ của tôi là hoàn toàn trong danh dự, và những cảm xúc của tôi thì không chê trách được. Tuy nhiên, ngay cả lúc ấy, khi đã cả quyết tỏ tình với cô ấy, ngày qua ngày tôi đã tự cho phép mình trì hoãn giây phút ấy, vì tôi không muốn có một hẹn ước trong khi tình cảnh của tôi đang bị rối rắm. Tôi không muốn lý luận ở đây; và tôi cũng không ngưng lại để cô dông dài về cái vô lý - và cái tệ hơn là vô lý - khi tôi lưỡng lự đặt niềm tin nơi tôi đã buộc danh dự của mình vào.

"Những gì tiếp theo sau đã chứng tỏ tôi là tên ngu ngốc xảo quyệt, là một dịp để làm cho tôi trở nên dễ tiện và khổ sở. Tuy nhiên, cuối cùng tôi đi đến quyết định, và tôi đã quyết tâm, ngay khi có cơ hội được gặp riêng cô ấy, lý giải cho các chăm chú của tôi dành cho cô ấy, thẳng thắn xác nhận với cô ý tình mà tôi đã trải qua đau khổ để thể hiện. Nhưng trong khi chờ đợi cơ hội như thế - trong những tiếng đồng hồ đang trôi qua - một tình huống xảy ra - một tình huống bất thường, để làm tàn lụi mọi quyết tâm của tôi, và theo đấy, tiêu tán mọi thoải mái của tôi."

Ở đây, anh ngập ngừng và hạ thấp giọng:

- Bằng cách nào đấy, bà Smith đã được báo tin - tôi đoán qua một người có quan hệ xa muốn tước bỏ lòng quý mến bà dành cho tôi - về một chuyện tình cảm, chuyện văn vương; nhưng tôi không cần tự mình giải thích thêm...

Đỏ bừng mặt và nhìn cô dò hỏi, anh tiếp:

- Có lẽ lâu rồi cô đã nghe cả chuyện này.

Cô cũng đỏ mặt, cứng cỏi lại để không phải cảm thông với anh:

- Tôi có nghe, tôi đã nghe mọi chuyện. Và làm thế nào anh biện hộ được cho bảy kỳ tội lỗi nào trong vụ việc kinh khiếp này, tôi thật không hiểu nổi.

Willoughby thốt lên:

- Xin nhớ cô đã được nghe ai kể. Đây có thể là vô tư hay không? Tôi nhìn nhận đáng lẽ mình phải tôn trọng hoàn cảnh và tư cách của cô ấy. Tôi không có ý biện minh cho tôi, nhưng cùng lúc tôi không thể để cho cô nghĩ rằng tôi không có gì để biện minh - rằng bởi vì cô ấy thương đau nên cô ấy không đáng trách, và vì tôi là con người phóng đảng nên cô ấy phải là một nữ thánh. Nếu ý tình của cô ấy không quá mãnh liệt, nhận thức của cô ấy không quá yếu kém... nhưng tôi không có ý tự bào chữa. Cô ấy đáng được đối xử tốt hơn thế vì tình cảm cô ấy dành cho tôi. Nhiều khi tôi tự trách mình rất nặng khi nhớ lại sự triu mến mà, chỉ trong một thời gian ngắn, có mãnh lực khiến tôi đã đáp lại. Tôi mong - tôi khao khát mong - không bao giờ nên như thế.

"Nhưng tôi đã làm tổn thương không chỉ cô ấy; tôi còn làm tổn thương một người mà tình cảm dành cho tôi (tôi có thể nói như vậy được không?) cũng nồng nàn không kém cô kia và với tâm tư - ôi! Vô cùng vượt trội!"

- Tuy thế, thái độ dửng dưng của anh đối với cô gái bất hạnh kia - tôi phải nói thế - với tôi là không chấp nhận được, dù cho anh có nói thế nào đi nữa: thái độ dửng dưng của anh không thể biện minh việc anh tàn nhẫn bỏ rơi cô ấy. Đừng nghĩ anh được tha thứ vì bất kỳ lý do nào: hoặc anh đã yếu đuối, hoặc anh không hiểu cô ấy, trong cung cách tàn nhẫn phóng đảng hiển hiện qua con người anh. Đáng lẽ anh phải biết là: trong khi anh đang vui thú ở Devonshire, theo đuổi những ý đồ mới, lúc nào cũng nhiệt náo, lúc nào cũng vui vẻ, thì cô ấy đã sa vào cảnh khốn khổ tột cùng.

Anh nồng nàn trả lời:

- Nhưng, thật tình mà nói, tôi đã không biết việc này. Tôi không nghĩ ra rằng mình đã quên cho cô ấy biết tôi ở đâu, và chỉ cần nhận thức thông thường thì cô ấy đã có thể tìm được tôi.

- Được rồi, thưa anh, còn bà Smith nói gì?

- Bà ấy lập tức kết án tôi nặng nề, và cô có thể đoán tôi xấu hổ ra sao. Cuộc sống của bà ấy thuần khiết, những quan niệm của bà ấy thì nghiêm túc, bà không biết gì về thế giới bên ngoài - mọi yếu tố đều bất lợi cho tôi. Tôi không thể phủ nhận vụ việc, và mọi cố gắng để

trình bày vụ việc theo hướng làm dịu đều vô vọng. Tôi tin bà ấy đã có định kiến để nghi hành vi của tôi nói chung là vô đạo đức, lại càng bất bình về mỗi chuyện vặt vãnh, về thời gian ít ỏi tôi đã dành cho bà.

"Tóm lại, kết cuộc là đi đến đổ vỡ. Nhưng có một giải pháp mà tôi tự cứu mình được. Qua đạo đức cao cả của bà, một phụ nữ tốt đẹp làm sao! Bà hứa sẽ quên chuyện quá khứ nếu tôi bằng lòng cưới Eliza. Nhưng không thể được; thế là tôi bị bà từ bỏ và đuổi ra khỏi nhà bà."

"Cả đêm tiếp theo sau chuyện này - tôi sẽ ra đi sáng ngày sau - tôi cân nhắc suy nghĩ trong tương lai mình phải làm gì. Tôi đấu tranh tư tưởng dữ dội, nhưng kết thúc quá sớm. Tình cảm của tôi dành cho Marianne, lòng tin tưởng tuyệt đối về tình cảm cô ấy dành cho tôi - tất cả đều không đủ để trấn áp nỗi lo sợ bị nghèo khó, cũng không đủ để vượt qua những quan niệm sai lạc về sung túc vật chất mà tôi vẫn thường mang nặng và xã hội vẫn cổ vũ. Tôi có lý do để tin bản thân mình sẽ được ôn cố với người vợ của tôi hiện giờ, nếu tôi chọn cô ấy, và tôi nghĩ một khi đã chọn kẻ sách cần trọng thông thường thì không cần phải làm việc gì khác. Tuy nhiên, một cảnh nặng nề chờ đợi tôi trước mặt, trước khi tôi có thể rời Devonshire."

"Tôi đã hẹn dùng bữa tối cùng gia đình cô đúng ngày hôm ấy, vì thế cần thiết có lời tạ lỗi theo cách nào đấy về việc tôi muốn dứt bỏ hẹn ước này. Nhưng liệu tôi có nên biên thư tạ lỗi hoặc chính mình nói ra là điều khiến tôi băn khoăn mãi. Tôi nghĩ sẽ rất khổ sở nếu tôi gặp Marianne, và tôi còn hồ nghi liệu mình có thể gặp lại cô ấy mà vẫn giữ nguyên ý định được không."

"Tuy nhiên, trong điểm này, tôi đánh giá quá thấp tính đại lượng của mình, như những gì tiếp theo cho thấy; vì tôi đến, tôi gặp cô ấy, thấy cô ấy khổ sở, rồi để cô ấy ở lại với khổ sở - và ra đi mà không bao giờ hy vọng được gặp lại cô ấy."

Elinor nói một cách trách móc:

- Nhưng tại sao anh lại đến đấy, anh Willoughby? Một lá thư nói lên được tất cả. Tại sao cần thiết phải đến?

- Cần thiết cho niềm hãnh diện của tôi. Tôi không thể chịu được nếu ra đi trong cách thức có thể khiến cô, hoặc những người khác trong vùng, nghi ngờ có chuyện gì đấy đã xảy ra giữa bà Smith và tôi. Thế là tôi quyết tâm đi đến nhà nghỉ mát, trên đường đi Honiton. Tuy nhiên, vừa nhìn thấy em gái thân thương của cô, tôi thật là khổ tâm; và sự việc còn tồi tệ hơn nữa, là tôi thấy cô ấy đang một mình. Cả ba người khác trong gia đình cô đã đi vắng, tôi không biết đi đâu. Tôi vừa mới từ già cô ấy buổi tối hôm trước với quyết tâm vững chắc sẽ làm việc phải làm! Chỉ thêm vài giờ đồng hồ nữa là cô ấy và tôi sẽ hẹn ước với nhau suốt đời. Tôi còn nhớ tôi đã hạnh phúc thế nào, tôi vui sướng thế nào, khi đi từ nhà nghỉ mát đến Allenham, mãn nguyện về mình, hân hoan với tất cả mọi người!

"Nhưng hôm ấy, buổi diện kiến cuối cùng của chúng tôi trong tình bạn, tôi gặp cô ấy với nhận thức về lỗi lầm tự nó hầu như lấy đi khả năng che giấu của tôi. Khi tôi nói với cô ấy rằng tôi bắt buộc phải đi khỏi Devonshire ngay, nỗi buồn của cô ấy, nỗi thất vọng của cô ấy, nỗi tiếc nuối sâu đậm của cô ấy - tôi sẽ không bao giờ quên; trong khi cô ấy nương tựa vào tôi như thế, tin nhiệm tôi như thế! Ôi, trời! Tôi là kẻ bất lương vô cảm!"

Hai người im lặng trong vài khoảnh khắc. Elinor nói trước:

- Anh có nói với em gái tôi rằng anh sẽ trở lại sớm không?

Anh thiếu kiên nhẫn:

- Tôi không biết phải nói gì với cô ấy ngoài những điều thích đáng trong quá khứ, những điều không hề hồ nghi; nhưng không thể nói gì hơn về những điều mà tương lai sẽ minh chứng được. Tôi không thể nghĩ ra; không ích gì.

"Rồi mẹ cô đến để tra tấn tôi thêm, với tất cả lòng tử tế và tin tưởng bà dành cho tôi. Cảm ơn trời! Tôi bị tra tấn thật sự. Tôi khổ sở. Cô Daswood ạ, cô không thể hình dung con tra tấn giúp tôi để chịu thể nào khi hồi tưởng về nỗi khổ của tôi. Tôi oán hận chính mình vì con tim ngông cuồng và bất lương của tôi, cho đến nỗi tôi thấy mọi khổ sở của tôi trong quá khứ chỉ là chiến thắng và hân hoan đối với tôi bây giờ."

"Thế mà, tôi lại ra đi, bỏ lại tất cả những gì tôi yêu, đi đến những người mà cùng lắm tôi chỉ cảm thấy dừng dừng. Chuyến đi đến thành phố... sử dụng các con ngựa của tôi và do đó rất mệt nhọc... không có ai để tâm sự... các cảm nghĩ đều vui tươi... khi tôi hướng về phía trước mọi thứ đều mời gọi! Khi tôi nhìn lại Barton, hình ảnh thật êm dịu!... Ôi!... Đây là chuyến đi đáng nguyện rửa!"

Anh ngưng lại.

Dù thương hại anh, Elinor trở nên thiếu kiên nhẫn, chỉ muốn anh ra về. Cô nói:

- À, thưa anh, chỉ có thể thôi phải không?

- Có thể! Không; cô đã quên những gì xảy ra ở thành phố à? Lá thư đáng hổ thẹn ấy. Cô ấy có cho cô xem không?

- Cô, tôi đã xem mọi lá thư gửi và nhận.

- Khi tôi nhận lá thư đầu tiên của cô ấy (ngay sau khi gửi, vì tôi luôn ở trong thành phố) điều tôi nghĩ là... theo ngôn từ thông thường thì không thể nói được; theo ngôn từ đơn giản hơn, có lẽ quá đơn giản nên không khơi xúc động nào... cảm xúc của tôi rất đau đớn, đau đớn lắm. Mỗi dòng, mỗi chữ đều như - trong phép ẩn dụ nhằm chán mà người viết thân yêu nếu có mặt ở đây sẽ cảm nhận - một lưỡi dao đâm vào tim tôi. Trong từng thứ ngôn ngữ, được biết Marianne đang ở thành phố là cái tin sét đánh. Sét đánh và lưỡi dao! Quả là lời khiển trách cô ấy dành cho tôi!... Khiếu thường thức của cô ấy, các quan niệm của cô ấy - tôi tin là có giá trị hơn chính con người tôi, và tôi tin chắc đáng quý hơn.

Tâm tư của Elinor đã chuyển biến qua nhiều trạng thái thay đổi trong buổi trò chuyện này và bây giờ dịu trở lại, tuy thế cô thấy có bổn phận phải kiểm soát cảm nghĩ như thế:

- Anh Willoughby, như thế là không phải phép. Nên nhớ anh đã cưới vợ. Chỉ kể về những điều mà lương tâm anh nghĩ tôi cần nghe.

- Lá thư của Marianne khiến mọi nỗi hối hận trong tôi sống dậy, khi cô ấy xác định rằng tôi vẫn là thân thương với cô ấy như ngày xưa, rằng mặc dù chúng tôi đã xa cách nhiều tuần, cô ấy vẫn kiên định về tình cảm và vẫn tin tôi trung kiên như bao giờ. Tôi nói sống dậy, bởi vì thời gian và London, công việc và chơi bời, trong phạm vi nào đấy đều trấn áp nỗi hối hận. Tôi đã trở thành một tên lừa đảo chai lì, nghĩ rằng mình không có tình cảm gì với cô ấy, muốn nghĩ rằng cô ấy cũng không còn tình cảm gì với mình. Tôi tự nói với chính mình về các gấn bó trong quá khứ như là chuyện vớ vẩn, lật vặt, chỉ nhún vai để chứng tỏ đúng như thế, trấn áp mọi trách móc, vượt qua mọi băn khoăn, bằng cách thỉnh thoảng tự nhủ: 'Tôi sẽ rất vui được nghe cô ấy đi lấy chồng. '

"Nhưng lá thư này giúp tôi hiểu mình nhiều hơn. Tôi cảm nhận rằng cô ấy yêu quý tôi hơn là bất kỳ phụ nữ nào trên đời, và rằng tôi đối xử với cô ấy một cách đáng hổ thẹn. Nhưng lúc ấy mọi việc giữa cô Grey và tôi đã được sắp xếp. Không thể nào thoái thác được. Tất cả những gì tôi phải làm, là lánh mặt cả hai chị em cô. Tôi không trả lời thư Marianne, có ý qua việc này tôi không muốn cô ấy để ý đến tôi nữa. Trong một thời gian tôi còn quyết tâm không đến thăm viếng Phố Berkeley; nhưng sau cùng, xét thấy tốt hơn nên tạo ra vẻ bề ngoài của một mối quan hệ điềm tĩnh, bình thường, thay vì bất kỳ điều gì khác, nên một buổi sáng tôi theo dõi hai cô đi ra khỏi nhà, rồi để lại danh thiếp."

- Anh theo dõi chúng tôi đi ra khỏi nhà!

- Ngay cả như thế. Cô sẽ ngạc nhiên được nghe làm thế nào tôi theo dõi hai cô, bao nhiêu lần tôi gần như muốn đến gặp mặt hai cô. Tôi đã lên vào nhiều cửa hiệu để tránh bị hai cô bắt gặp khi cỗ xe chạy qua. Ngụ tại Phố Bond, hầu như mỗi ngày tôi đều thoáng thấy cô hoặc cô em; và chỉ có cảnh giác thường xuyên về phía tôi, và ý muốn lẫn tránh kiên định, mới có thể ngăn cách hai cô và tôi trong một thời gian dài như thế này. Tôi cố lánh mặt gia đình Middleton, cũng như là những người khác có thể quen biết cả hai bên. Tuy nhiên, vì

không biết Ngài John đang ở trong thành phố, tôi chạm trán ông vào đúng ngày ông đến, một ngày sau khi tôi đến nhà bà Jennings. Ông mời tôi đến dự buổi dạ hội khiêu vũ ở nhà ông. Nếu ông ấy không khích lệ tôi mà nói rằng cô và em gái cô cũng dự, tôi đã có thể đến.

"Sáng hôm sau mang đến một lá thư ngắn khác của Marianne, vẫn thiết tha, cởi mở, không màu mè, vẫn tin tưởng - mọi điều khiến tư cách của tôi đáng ghét nhất. Tôi không thể hồi âm cho thư này. Tôi đã cố gắng, nhưng không thể nghĩ ra một câu. Nhưng tôi nghĩ đến cô ấy mỗi thời khắc trong ngày, tôi tin như thế."

"Cô Daswood, nếu cô có thể thương hại tôi, hãy thương hại tình cảnh của tôi lúc bấy giờ. Với em gái cô chiếm đầy đầu óc và con tim tôi, tôi bị bắt buộc đóng vai người yêu hạnh phúc của một phụ nữ khác! Ba hoặc bốn tuần này là tệ hại nhất. Thế là, cuối cùng, như tôi không cần nói với cô, cô cũng hiểu buổi tối hôm ấy quả là khổ sở! Một bên là Marianne, xinh đẹp như một thiên thần, gọi tôi 'Willoughby' với một giọng như thế! Trời ơi! Cô ấy giăng tay ra về phía tôi, đòi hỏi tôi có câu giải thích, qua ánh mắt mê đắm trong khát khao nhìn tôi! Và bên kia Sophia, ghen tuông như quỷ sứ, nhìn chăm chăm. Nhưng mà, chuyện này không quan trọng, bây giờ đã qua rồi."

"Quả là một buổi tối hãi hùng! Tôi chạy đi khỏi hai cô càng nhanh càng tốt; nhưng cũng kịp thấy khuôn mặt dịu hiền của Marianne trắng bệch như người chết. Đây là dung nhan cuối cùng của cô ấy mà tôi nhìn thấy - thần thái cuối cùng mà cô hiện ra trước mắt tôi. Thật là cảnh tượng kinh khủng!"

"Tuy thế, hôm nay khi tôi nghĩ về cô ấy trong giây phút đang hấp hối, tôi có phần được an ủi khi tưởng tượng ra rằng tôi đã biết đích xác hình dạng cô ấy ra sao trước mắt những người nhìn cô ấy lần cuối trong đời. Cô ấy đã đứng trước mặt tôi, luôn luôn trước mặt tôi, trên đường tôi đi, với cùng nét mặt và sắc thái."

Một khoảnh khắc ngắn cho những suy tư hồ tương. Willoughby khuấy động trước:

- Được rồi, cho phép tôi vội vã và ra đi. Em gái cô chắc chắn khá hơn, chắc chắn qua khỏi nguy ngập chứ?

- Chúng tôi tin chắc thế.

- Còn bà mẹ đáng thương của hai cô nữa! - luôn nuông chiều Marianne.

- Nhưng còn lá thư, anh Willoughby, lá thư của anh; anh nói gì về chuyện này?

- Vâng, vâng, đặc biệt là chuyện này. Cô biết đấy, em gái cô viết cho tôi lần nữa, buổi sáng hôm sau. Cô đã đọc cô ấy viết gì. Tôi đang dùng điểm tâm với nhà Ellison, và lá thư của em cô, cùng những thư từ khác từ nhà trọ, được mang đến cho tôi. Sophia trông thấy lá

thư trước tôi; và khổ giấy, loại giấy trang nhã, cùng với nét chữ, đã khiến cô nghi ngờ ngay. Cô ấy đã nghe vài lời đồn đại mơ hồ về mối quan hệ của tôi với một cô gái trẻ ở Devonshire, và những gì xảy ra trong buổi tối hôm trước đã khiến cô ấy thắc mắc cô gái này là ai, và khiến cô ghen tuông hơn bao giờ hết. Vì thế, giả vờ đùa cợt để làm người yêu cô được vui, cô ấy tự tay bóc phong thư, và đọc nội dung. Hành động sỗ sàng của cô ấy được trả giá xứng đáng. Đau khổ của cô ấy thì tôi chịu đựng được, nhưng cơn giận dữ của cô ấy - tính hiềm độc của cô ấy - trong mọi trường hợp phải được xoa dịu.

"Và, tóm tắt, cô nghĩ văn phong của vợ tôi khi biên thư là như thế nào? - tế nhị, ngọt ngào, thật sự có nữ tính - đúng thế không?"

- Vợ của anh! Nhưng lá thư có nét chữ của anh.

- Vâng, nhưng tôi chỉ có công làm nô lệ chép lại mấy câu chữ như thế mà tôi cảm thấy xấu hổ biên tên mình vào. Nguyên bản là hoàn toàn của cô ấy, những ý tưởng hạnh phúc và cách diễn tả hòa dịu là của cô ấy. Nhưng tôi làm gì được? Chúng tôi đã hẹn ước, mọi việc đã được chuẩn bị, hầu như đã định ngày - nhưng tôi đang nói chuyện như một thằng khờ. Chuẩn bị! Ngày! Nói thật, tôi cần tiền của cô ấy, và trong hoàn cảnh của mình, phải làm mọi thứ để tránh đổ vỡ.

"Và suy cho cùng, trong ý nghĩ của Marianne và bạn bè của em cô, tư cách con người tôi ra sao thì có hề gì? Hồi âm của tôi trong ngôn từ nào thì có hề gì? Chỉ có một mục đích. Công việc của tôi là tự tuyên bố mình là đồ vô lại, và bắt luận tôi làm việc này bằng cách cúi đầu chào hoặc âm ỹ quát tháo thì không mấy quan trọng. Tôi tự nhủ thầm: 'Mình đã tiêu tan từ đây trong ý nghĩ của họ, mình bị gạt hăn ra ngoài các mối giao hảo của họ, họ đã nghĩ mình là một tên vô phép tắc, lá thư này chỉ khiến họ nghĩ mình là một tên đê tiện'."

"Đây là các lý lẽ của tôi khi mà, với sự cầu thả tuyệt vọng, tôi chép lại những lời của vợ tôi, và gửi đi cùng kỷ vật cuối cùng của Marianne. Ba lá thư của cô ấy - không may là nằm trong túi tôi, nếu không tôi có thể chối là không có và gìn giữ mãi - tôi bị bắt buộc phải trả lại, và tôi không thể ngay cả hôn các lá thư này lần cuối. Rồi lộn tóc - tôi cũng luôn mang trong cùng một túi - bây giờ bị Bà Chủ sụp sạo với tính hiềm độc nhất để thỏa lòng... lộn tóc thân yêu... mọi kỷ vật... đều bị dứt ra khỏi tôi."

Trong giọng thương cảm dù cô không muốn biểu lộ, Elinor nói:

- Anh Willoughby, anh quá sai lầm, rất đáng trách. Anh không nên nói với tôi theo cách như thế, dù là nói về bà Willoughby hoặc về em gái tôi. Anh đã chọn lựa. Không ai bắt ép anh. Vợ anh có quyền đòi hỏi anh ít nhất lịch sự với cô ấy, tôn trọng cô ấy. Cô ấy hẳn yêu anh, nếu không cô sẽ không chịu cưới anh. Nói về cô ấy một cách độc ác và khinh thường vẫn không thể chuộc lỗi đối với Marianne, và tôi cũng không nghĩ giúp cho lương tâm của anh được thoải mái hơn.

Anh thờ dài:

- Đừng nói với tôi về vợ tôi. Cô ta không đáng cho cô thương cảm. Cô ta biết tôi không yêu cô ta khi chúng tôi cưới nhau. Nhưng rồi, chúng tôi đã cưới nhau và đi xuống Combe Magna để được hạnh phúc, và sau đấy trở về thành phố để vui chơi.

"Và bây giờ, cô có thương hại tôi không, cô Daswood? Hay là những gì tôi nói không có giá trị chi hết? Trong ý nghĩ của cô, có phải tôi - dù cho là một chút ít - có phải tôi kém tội lỗi hơn là lúc trước? Các ý định của tôi không phải lúc nào cũng xấu. Liệu lời giải thích của tôi đã giảm nhẹ phần nào tội lỗi của tôi chưa?"

- Vâng, chắc chắn anh đã được giảm nhẹ một phần - một chút ít. Nói chung, anh đã tự chứng tỏ ít lầm lỗi hơn là tôi nghĩ về anh lúc trước. Anh đã chứng tỏ con tim anh ít độc ác - ít độc ác hơn nhiều. Nhưng tôi khó thể biết... nỗi khổ mà anh đã gây ra... tôi khó thể biết cái gì có thể làm cho tôi tệ hơn.

- Khi em gái cô bình phục, xin cô kể lại cho cô ấy những gì tôi đã kể cho cô, được không? Xin cho tôi được ân giảm một ít trong ý nghĩ của cô ấy, cũng như trong ý nghĩ của cô. Cô bảo tôi là cô ấy đã tha thứ cho tôi. Xin cho tôi được vọng tưởng rằng khi đã hiểu nhiều hơn về con tim tôi và về các cảm xúc của tôi, sự tha thứ của cô ấy sẽ trở nên tự phát hơn, tự nhiên hơn, hòa dịu hơn, kém khát khe hơn. Xin nói cho cô ấy biết về nỗi khổ của tôi và lòng ăn năn của tôi. Nói cho cô ấy biết rằng con tim của tôi không bao giờ thiếu kiên định với cô ấy. Và nếu có thể, xin cô nói rằng vào lúc này, em gái cô lại càng thân thương với tôi hơn bao giờ.

- Tôi sẽ nói với em tôi những gì cần thiết về cái có thể gọi - một cách tương đối - là sự biện minh của anh. Nhưng anh chưa giải thích cho tôi rõ lý do anh đến đây hôm nay, hoặc làm thế nào anh biết em tôi bị bệnh.

- Đêm hôm qua, ở tiền sảnh Drury Lane, tôi tình cờ gặp Ngài John Middleton. Khi ông ấy thấy tôi là a, ông nói chuyện với tôi, lần đầu tiên trong hai tháng nay. Từ ngày hôn lễ của tôi, ông đã cắt đứt quan hệ với tôi, và tôi không ngạc nhiên hoặc bất mãn. Nhưng, bây giờ, tính cách đôn hậu, chân chất, ngốc nghếch và nổi cảm phần đối với tôi, cộng thêm lòng quan ngại cho em gái cơ, khiến cho ông chẳng dặng dưng nói cho tôi những điều mà ông biết sẽ làm cho tôi bị dằn vặt kinh khủng, tuy có lẽ ông không nghĩ sẽ làm được. Vì thế, theo cách có thể được ông thẳng thừng bảo tôi rằng Marianne Daswood đang hấp hối với cơn sốt kịch liệt ở Cleveland - một lá thư nhận được từ bà Jennings vào buổi sáng cho biết cô ấy sắp đến hồi nguy kịch, hai vợ chồng Palmer kinh hãi trốn chạy, vân vân.

"Tôi bị quá sốc không thể tỏ ra vô cảm ngay cả đối với Ngài John thiếu sâu sắc. Tim ông dịu lại khi thấy tim tôi đau khổ; và ác ý của ông bớt đi nhiều, đến nỗi lúc chia tay ông gần như bắt tay tôi trong khi nhắc cho tôi nhớ lời hứa lúc trước về một con chó chỉ điểm."

"Điều tôi nghĩ khi nghe em gái cô đang hấp hối - là hấp hối trong khi tin rằng tôi là kẻ hung ác tồi tệ nhất thế gian, khinh miệt tôi, căm ghét tôi trong những thời khắc cuối cùng của cô - vì làm thế nào tôi nói được rằng mình không thể bị quy lỗi cho những mưu đồ kinh khủng gì? Có một người mà tôi tin chắc sẽ hình dung ra tôi có thể làm bất kỳ việc gì. Điều tôi nghĩ thật làm tôi khốn khổ. Thế là tôi có quyết định, và vào lúc tám giờ sáng này tôi bước lên cỗ xe của tôi. Bây giờ cô đã biết tất cả."

Elinor không đáp lời. Ý nghĩ của cô âm thầm tập trung vào vết thương không gì chữa lành được do lối sống độc lập từ lúc tuổi còn quá trẻ và những thói hư tật xấu tất yếu về thói lười biếng, phóng đãng và xa xỉ, hình thành trong tâm trí và tư cách của một con người. Và con người này đã hợp nhất tính khí cởi mở và chân thật tự nhiên với tố chất giàu tình cảm.

Thế gian đã tạo cho anh thành một con người ngông cuồng và phù phiếm, rồi ngông cuồng và phù phiếm làm cho anh nhần tâm và ích kỷ. Thói phù phiếm, trong khi kiếm tìm chiến thắng mà phương hại đến người khác, đã lôi cuốn anh vào một mối gắn bó chân thật; nhưng thói ngông cuồng đã đòi hỏi phải hy sinh mối gắn bó này. Mọi xu hướng lầm lỗi dẫn anh đến tội lỗi, và cũng dẫn anh đến trừng phạt.

Mối gắn bó anh đã tự dứt ra khỏi mà không màng đến danh dự, không màng đến tâm tư và không màng đến mọi lợi ích tốt hơn, bây giờ chiếm lĩnh mọi ý nghĩ trong khi không còn được cho phép như thế. Mọi quan hệ, mà vì đó chỉ với chút đắn đo anh đã bỏ rơi em gái cô trong sầu thương, hẳn sẽ khiến anh khốn khổ lâu dài hơn.

Từ các ý nghĩ mông lung này, cô được Willoughby gọi trở về với thực tại. Anh cũng đã thức tỉnh từ mộng tưởng ít nhất cũng đau đớn như thế. Anh chuẩn bị ra đi, và nói:

- Không có ích gì ở lại lâu thêm; tôi phải đi.

- Anh sẽ trở lại thành phố phải không?

- Không; về Combe Magna. Tôi có công chuyện ở đây, rồi trong một hoặc hai ngày về thành phố. Giã từ.

Anh đưa tay ra. Cô không thể từ chối cho anh bắt tay; anh siết chặt tay cô qua niềm thương mến.

Anh buông bàn tay cô ra, đứng dựa vào bộ lò sưởi như thể quên rằng anh sắp đi:

- Có thật cô nghĩ tốt hơn về tôi so với trước kia không?

Elinor trấn an anh rằng có; rằng cô tha thứ cho anh, thương hại anh, và chúc anh được tốt lành - ngay cả quan tâm đến hạnh phúc của anh - và thêm vài lời khuyên nhẹ nhàng về tư cách có thể tạo hạnh phúc.

Câu trả lời của anh không được phấn khởi lắm:

- Về việc này, tôi phải cọ sát với thế gian càng nhiều càng tốt. Không thể có hạnh phúc gia đình. Tuy nhiên, nếu tôi được phép nghĩ rằng cô và những người thân của cô quan tâm đến số phận và công việc của tôi, đây có thể là phương tiện... đây có thể giúp tôi cảnh giác... ít nhất là chỗ để tôi dựa vào mà sống. Chắc chắn tôi đã mất hẳn Marianne rồi. Nếu tôi còn có một cơ hội được tự do -

Elinor chặn anh lại bằng một ý khiển trách.

Anh đáp:

- Được rồi, giả từ lần nữa. Tôi sẽ ra đi và sống trong đau khổ vì một sự kiện.

- Anh có ý gì?

- Hôn lễ của em gái cô.

- Anh đã lầm to. Anh sẽ không mất cô ấy hơn là anh đã mất bây giờ.

- Nhưng có người sẽ được cô ấy. Và nếu người này là chính người ấy, tôi không thể chịu đựng được. Nhưng tôi không muốn lưu lại lâu thêm để tự đánh mất mọi thiện ý cảm thông của cô, bằng cách bày tỏ rằng khi tôi càng bị thương đau tôi lại càng không muốn tha thứ. Xin chào; xin Thượng đế ban phước cho cô!

Qua các lời này, anh gần như chạy khỏi căn phòng.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 45

Một lúc sau khi anh ra đi, ngay cả một lúc sau khi tiếng cổ xe anh dần tắt, Elinor vẫn còn bấn loạn qua mớ ý nghĩ hỗn độn khác hẳn nhau nhưng đều gây đau buồn, khiến cô không nhớ đến ngay cả em gái mình.

M

Willoughby - người mà chỉ nửa giờ trước cô đã căm ghét như là kẻ vô lại nhất - Willoughby, dù cho có lỗi lầm, đã khơi dậy lòng thương xót cho những khổ sở do các lỗi lầm ấy gây ra. Điều này khiến chẳng bao lâu cô ghi nhận trong thâm tâm là cô nghĩ về anh - như là người bị gia đình cô gạt bỏ hẳn từ đây - với niềm thương mến và nuối tiếc, theo ý nguyện của anh thay vì theo phẩm giá của anh. Cô cảm thấy ảnh hưởng của anh trên tâm trí mình trở nên mạnh mẽ thêm bởi những tình huống đáng lẽ không có lý do để gây ảnh hưởng; bởi con người có sức thu hút khác thường ấy - cung cách cười mỉm, triu mến và sống động không đi theo giá trị con người này; bởi tình yêu dành cho Marianne vẫn còn nồng nàn trong khi con người này không còn được vô tư dễ buông thả. Nhưng cô cảm nhận như thế trong một thời gian lâu, rất lâu, trước khi có thể thấy ảnh hưởng của anh dịu đi.

Khi trở lại bên Marianne, cô thấy em gái vừa thức dậy, tươi tắn sau một giấc ngủ dài và êm đềm như mình mong muốn. Tâm hồn của Elinor ngập tràn. Quá khur, hiện tại, tương lai - chuyển thăm viếng của Willoughby, tình trạng an nguy của Marianne, và chuyển thăm viếng sắp đến của bà mẹ, tất cả đều ném cô vào mớ bòng bong của cảm nghĩ khiến xóa đi mọi dấu hiệu mệt mỏi, nhưng chỉ sợ em gái nhận ra tâm tư của mình.

Tuy nhiên, thời gian không còn dài cho nỗi sợ này có thể ảnh hưởng đến cô, vì chỉ trong nửa giờ sau khi Willoughby ra về, tiếng động của một cỗ xe khác gọi cô đi xuống. Nón nóng không muốn để cho bà mẹ trải qua thời khắc bị hoang mang không cần thiết, cô chạy ngay đến tiền sảnh, và vừa đến cánh cửa ngoài đúng lúc để đón lấy bà mẹ và dìu bà vào nhà.

Bà Daswood đã trở nên kinh hoàng khi đi gần đến nơi, hầu như tin rằng Marianne đã không còn nữa, giờ không thể cất tiếng để hỏi han về cô con gái nhỏ, thậm chí không thể cất tiếng với Elinor. Nhưng cô không đợi lời chào hoặc câu hỏi, lập tức báo tin vui. Bà mẹ bắt được tin bằng mọi thái độ nồng nhiệt thường thấy, trong khoảnh khắc tràn ngập niềm vui, cũng như trước đây bà đã tràn ngập nỗi lo. Bà

được cô con gái và ông bạn của cô dìu vào phòng gia đình; và ở đây, dần dụi nước mắt vì vui mừng tuy vẫn chưa thể nói nên lời, bà ôm Elinor mà hôn lấy hôn để, thỉnh thoảng quay qua nắm lấy bàn tay Đại tá Brandon, với ánh mắt nói lên niềm tri ân và tin ông cũng chia sẻ với bà niềm vui hiện tại. Tuy nhiên, ông chia sẻ trong tư thái kém ồn ào hơn bà.

Ngay khi bà Daswood định thần lại, ước muốn đầu tiên là đến xem Marianne. Trong vòng hai phút, bà đến kề bên cô con gái thân thương - càng thân thương hơn bao giờ do xa cách, đau khổ, và hiềm nguy. Khi nhìn cảm xúc của hai người, niềm vui của Elinor chỉ được kiểm soát bởi lo lắng Marianne có thể không ngủ tiếp được; nhưng bà Daswood có thể giữ trầm tĩnh, ngay cả cẩn trọng, khi cuộc sống một đứa con bị đe dọa; và Marianne cảm thấy mãn nguyện có bà mẹ kề bên và còn yếu ớt không thể tiếp chuyện, nghe theo lời khuyên của mọi người mà giữ bình tĩnh và im lặng. Bà Daswood sẽ ngồi bên cô suốt đêm; và Elinor nghe theo lời khẩn cầu của bà mà đi nghỉ.

Nhưng dù đã qua một đêm hoàn toàn không ngủ và nhiều giờ âu lo mệt mỏi nhất, cô không thể nghỉ ngơi, mà bị khuấy động về tình thần. Willoughby, "Willoughby đáng thương" như cách bây giờ cô tự cho phép gọi, luôn hiện diện trong tâm trí cô; cô chỉ nghe anh biện minh cho thể gian, có lúc cô tự trách móc, có lúc tự tha thứ, vì đã phán xét anh quá nặng.

Nhưng lời hứa sẽ kể với em gái thì luôn đau đốn. Cô sợ hãi phải làm việc này, sợ hãi về ảnh hưởng đối với Marianne; bản khoăn sau khi nghe giải thích như thể liệu em gái có bao giờ được hạnh phúc với người khác; và trong một lúc cô mong Willoughby thành góa bụa.

Rồi nhớ đến Đại tá Brandon, cô tự trách mình, nghĩ rằng các đau khổ của ông và tính kiên định của ông đều vượt xa tình địch, phải được em gái đền đáp, rồi cô ước ao mọi điều ngoại trừ cái chết của bà Willoughby.

Các cảnh báo đi trước của cô đã giúp bà Daswood đỡ bị sốc khi Đại tá Brandon đến Barton, bởi vì bà quá lo lắng cho Marianne đến nỗi đã quyết định đi Cleveland trong cùng ngày mà không chờ có thêm tin tức. Cho đến lúc ấy, bà đã thu xếp mọi việc trước khi ông đến, nghĩa là vào bất cứ lúc nào gia đình Carey sẽ đến đón Margaret đi ở nhờ, vì bà không muốn mang cô con gái út đi đến nơi có thể bị nhiễm trùng.

...

Marianne tiếp tục hồi phục hàng ngày. Ánh mắt và tinh thần tươi vui của bà Daswood chứng tỏ, như bà nhiều lần tuyên bố, bà là một trong những phụ nữ hạnh phúc nhất thế gian. Elinor không thể nghe câu tuyên bố, hoặc nghe chứng cứ về câu tuyên bố, mà đôi lúc không khỏi băn khoăn bà còn nhớ gì về Edward hay không. Nhưng dù có tin vào điều cô kể trong chừng mực về thất vọng của riêng cô, bà vẫn bị lôi cuốn vào niềm vui của riêng mình nên chỉ nghĩ đến những gì làm thêm vui. Bây giờ, bà bắt đầu nghĩ rằng phán đoán sai lạc của bà trước kia, khi khích lệ sự gắn bó bất hạnh với Willoughby, đã đặt cô c on gái vào tình cảnh không hay. Trong khi Marianne hồi

phục, bà có thêm một nguồn vui mà Elinor không nghĩ đến.

Ngay khi có dịp được riêng tư, bà mẹ cho cô hay:

- Cuối cùng chúng ta được một mình. Elinor của mẹ, con chưa biết hết hạnh phúc của mẹ. Đại tá Brandon yêu Marianne. Tự ông ấy nói cho mẹ biết.

Con gái của bà vui rồi buồn, ngạc nhiên rồi không ngạc nhiên, và vẫn im lặng.

- Elinor thương, con không bao giờ giống mẹ, nếu không mẹ đã bắn khoăn về về điếm tỉnh của con bây giờ. Nếu mẹ có ý ước mong điều tốt cho gia đình, mẹ có thể hướng đến Đại tá Brandon cưới một trong hai chị em con như là mục tiêu đáng ao ước nhất. Và mẹ tin trong hai con, Marianne sẽ được hạnh phúc hơn với ông ấy.

Elinor có phần muốn hỏi lý do của bà khi tin như thế, vì nghĩ không có lý do nào dựa trên cơ sở vô tư của tuổi tác, tính tình, hoặc cảm nghĩ. Nhưng bà mẹ bị buông thả theo trí tưởng tượng bất kỳ điều gì thú vị, và do đó thay vì hỏi han, cô cho qua bằng nụ cười mỉm.

- Trên đường đi hôm qua, ông ấy thổ lộ cả cõi lòng với mẹ mà không ý thức, không tính toán. Như con biết rõ, mẹ không thể trò chuyện về việc gì, ngoại trừ về con gái của mẹ. Ông ấy không thể che giấu nỗi khổ của ông; mẹ thấy cũng bằng nỗi khổ của mẹ. Và có lẽ vì nghĩ rằng chỉ tình bằng hữu thôi không thể minh chứng cho sự cảm thông nồng nàn như thế - hoặc thật ra, mẹ đoán không nghĩ gì cả - vì chiều theo các cảm xúc không thể cưỡng được, nên ông ấy đã cho mẹ hiểu rõ hơn ý tình thiết tha, triu mến, kiên định dành cho Marianne. Elinor ạ, ông ấy đã yêu em con kể từ giây phút đầu tiên ông gặp nó.

Tuy nhiên, ở đây Elinor nhận ra đây không phải là ngôn từ, không phải là lời thú nhận của Đại tá Brandon, mà là thói quen cố hữu của bà mẹ thích tô điểm cho những vọng tưởng theo chiều hướng tích cực của bà để cấu thành bất kỳ điều gì bà thấy vui.

- Ý tình của ông ấy dành cho em con vượt quá những gì Willoughby đã từng cảm nhận hoặc giả vờ, mà còn nồng nàn hơn, chân thật hơn hoặc trung kiên hơn - bấy kỳ cái gì ta gọi. Ý tình của ông vẫn thế, ngay cả khi biết Marianne đáng thương đang thiên về anh chàng vô lại ấy! Có thể nhìn cô đang hạnh phúc với người khác mà không ích kỷ - không nuôi hy vọng! Một tâm hồn cao thượng như thế! - cởi mở như thế, chân tình như thế! - không ai có thể bị ông ấy lừa dối.

Elinor nói:

- Tư cách của Đại tá Brandon đã được biết rõ từ lâu.

Bà mẹ nói nghiêm túc:

- Mẹ biết, nếu không sau cảnh báo ấy, mẹ sẽ là người cuối cùng khích lệ tình cảm như thế, hoặc ngay cả thấy hài lòng. Nhưng cung cách ông ấy đến với mẹ, qua tình bằng hữu năng động và sẵn sàng như thế, là đủ để chứng tỏ ông là một trong những người đáng quý nhất.

Elinor đáp:

- Tuy nhiên, việc làm của ông ấy không chỉ dựa trên một động thái từ tế qua tình cảm dành cho Marianne, nếu không kể lý do nhân đạo, Bà Jennings và nhà Middleton đã thân thiết với ông từ lâu, họ đều quý trọng ông; và ngay cả những gì con nghe về ông ấy, dù chỉ mới gần đây, đều đáng kể. Con đánh giá và quý trọng ông ấy rất cao, nên nếu Marianne có thể được hạnh phúc với ông, con sẵn sàng nghĩ như mẹ rằng đây là một ân sủng to tát nhất trần đời. Mẹ trả lời ông ấy thế nào? Mẹ có cho phép ông nuôi hy vọng không?

- Ô! Con yêu, mẹ không thể nói về hy vọng với ông ấy hoặc với chính mẹ. Vào lúc ấy, Marianne có thể đang hấp hối. Nhưng ông ấy không hỏi về hy vọng hoặc khích lệ. Đây chỉ là việc tâm sự tự nguyện, lời thổ lộ không thể kiềm chế được đối với một người bạn dễ chịu - không phải là đối với bậc cha mẹ. Tuy vậy, sau một thời gian hoang mang, mẹ có nói rằng nếu em con sống được như mẹ tin tưởng, hạnh phúc lớn lao nhất của mẹ sẽ là khích lệ hôn nhân giữa hai người.

"Từ lúc ông ấy và mẹ đến đây, từ khi được an tâm về em con, mẹ đã lặp lại điều này với ông, và khích lệ ông trong mọi khả năng của mẹ. Mẹ bảo ông ấy là thời gian - chỉ chút ít thời gian - sẽ làm nên mọi việc. Con tim của Marianne không nên bị phí phạm vì một người đàn ông như Willoughby. Chính phẩm giá của ông ấy chẳng bao lâu sẽ chiếm được con tim này."

- Tuy thế, xét qua tinh thần của ông Đại tá, mẹ vẫn chưa giúp ông được lạc quan.

- Đúng. Ông ấy nghĩ tình cảm của Marianne đã quá sâu nặng nên khó thay đổi. Ngay cả giả sử con tim của Marianne được tự do lần nữa, ông ấy quá khiêm tốn nên không tin mình có thể chiếm cảm tình của em con qua cách biệt về tuổi tác và tính khí như thế.

"Nhưng ở đây, ông đã làm. Tuổi ông cao hơn chỉ có lợi điểm khiến tư cách và phép tắc của ông được ổn số; còn tính khí, mẹ tin là chính tính khí này sẽ tạo hạnh phúc cho em con. Và ngoại hình, cử chỉ của ông đều tốt. Mẹ không bị mù quáng vì thiên kiến; ông ấy chắc chắn không đẹp trai như Willoughby, nhưng cùng lúc có vẻ gì đấy dễ chịu hơn trên gương mặt ông. Luôn có cái gì đấy... chắc con còn nhớ... đôi lúc trong ánh mắt của Willoughby, mà mẹ không thích."

Elinor không thể nhớ điều này, nhưng không đợi cho cô đồng ý, bà tiếp:

- Về cử chỉ - các cử chỉ của ông Đại tá không những dễ chịu hơn đôi mắt của Willoughby, mà còn thuộc loại mà mẹ biết rõ gần bó gần gũi hơn với Marianne. Những tổ chất hòa nhã, chăm chút đến người khác và giản đơn không màu mè thì hợp với tính khí của con nhỏ hơn là sự sôi động thường giả tạo và không đúng lúc của anh kia. Chính mẹ thấy rõ ràng, dù cho Willoughby có thật sự dễ thương, Marianne cũng không bao giờ được hạnh phúc với anh ta, như với Đại tá Brandon.

Bà ngưng lại. Cô con gái của bà không đồng ý hẳn với bà, nhưng cô không nói ra, vì thế không gây phật ý.

Bà Daswood thêm:

- Ở Delaford, em con sẽ cách mẹ một khoảng đường tiện lợi ngay cả nếu mẹ vẫn ở tại Barton; nhưng vì mẹ nghe nói đây là một làng lớn - rất có thể gần đây phải có một ngôi nhà thích hợp với chúng ta như là cuộc sống hiện tại.

Tội nghiệp Elinor! Đây là kế hoạch mới nhằm mang cô đến Delaford! - Nhưng cô có tinh thần ương ngạnh.

- Còn sự sản của ông ấy! Vì con biết đấy, đến tuổi này trong đời, ai cũng quan tâm đến chuyện này. Và mặc dù mẹ không biết hoặc không muốn biết chính xác bao nhiêu, mẹ tin chắc đấy là sự sản lớn.

Đến đây họ bị gián đoạn vì một người bước vào. Elinor rút lui để suy nghĩ trong riêng tư, để chúc ông bạn được thành công, và tuy thế khi chúc điều này, cô cảm thấy đau nhói dùm cho Willoughby.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 46

Con bệnh của Marianne không kéo dài nên cô hồi phục nhanh. Với tuổi trẻ, sức mạnh thiên nhiên và sự hiện diện của bà mẹ, cô khá lên từng ngày, và bốn ngày sau khi bà mẹ đến, cô được dẫn ra phòng gia đình. Khi ngồi ở đây, bồn chồn muốn cảm tạ Đại tá Brandon vì đã đón mẹ mình đến, cô yêu cầu cho mời ông đến thăm.

C

Khi ông bước vào phòng, nhìn thấy dung mạo thay đổi và đón nhận bàn tay xanh xao của cô, ông xúc động mạnh như thể - theo ước đoán của Elinor - phát xuất từ điều gì đầy hơn là ý tình của ông dành cho Marianne. Chẳng bao lâu, qua đôi mắt u uẩn và sắc da thay đổi khi ông nhìn cô em, cô chỉ nhận ra nhiều cảnh ngộ đau khổ trong quá khứ quay về trong tâm thức ông; vì lý do nét hao hao giống nhau giữa Marianne và Eliza, bây giờ càng giống hơn do đôi mắt thâm quầng, màu da bệnh hoạn, tư thế ngồi mỗi một, và thái độ biết ơn ông nồng nàn đối với nghĩa vụ khác thường.

Bà Daswood cũng quan sát chăm chú không kém con gái, nhưng qua tâm tư hoàn toàn khác, vì thể hiệu quả khác hẳn. Bà không thấy gì nơi ông Đại tá ngoại trừ nỗi xúc động giản đơn và hiển hiện nhất, trong khi qua cử chỉ và ngôn từ của Marianne bà tin rằng có cái gì đầy khác hơn lòng tri ân đã chớm nở.

Một, hai ngày sau Marianne rõ ràng khỏe thêm. Bà Daswood được các ý muốn của chính bà và của hai cô con gái cùng nhau thôi thúc, và bắt đầu nói về việc quay trở về Barton. Phương cách của bà tùy thuộc vào việc thuyết phục hai người bạn: nếu nhà Daswood cứ lưu lại, bà Jennings không thể rời Cleveland; và hai bà cùng hợp nhất xin Đại tá Brandon xem nơi cư ngụ của ông cũng có tính chất quyết định ngang bằng - nếu không phải là thiết yếu ngang bằng. Để đáp lại, cả ông và bà Jennings cùng hợp nhất yêu cầu bà Daswood chấp nhận sử dụng cỗ xe của ông trên chặng đường về để cô con gái đang yếu của bà được thoải mái. Đại tá Brandon, được bà Daswood và bà Jennings cùng mời, vui vẻ hứa đến thăm nhà nghỉ mát trong vài ba tuần.

Ngày chia tay và lên đường đã đến. Marianne nói lời giã từ đặc biệt và đông dài với bà Jennings qua lòng biết ơn thiết tha đầy kính trọng và những lời chúc tử tế, dường như do thâm tâm cô thâm thúy nhận trong quá khứ đã ít chú ý đến bà. Cô giã từ Đại tá Brandon với thái độ thân mật của một người bạn, được ông cẩn thận diu lên cỗ xe mà dường như ông muốn cô chiếm lấy phần nửa. Rồi bà Daswood và Elinor theo sau. Những người ở lại nói về những người ra đi và cảm thấy buồn tẻ, cho đến lúc bà Jennings được gọi đến cỗ xe của bà để tìm an ủi trong lời tâm phào của cô hầu của bà về chuyện xa cách hai cô cháu nhỏ; và ngay sau đấy Đại tá Brandon cô đọc trên đường về Delaford.

Ba người họ Daswood mất hai ngày trên đường đi, và Marianne đều chịu đựng tốt mà không mệt mỏi lắm. Mọi cách mà tình thương sót sáng nhất, chăm sóc quan tâm nhất có thể giúp cho cô được thoải mái đều được hai người đồng hành vận dụng, mỗi người đều được tưởng thưởng qua thể chất dễ chịu của cô và tinh thần tĩnh lặng của cô. Elinor cảm thấy hài lòng đặc biệt khi quan sát tinh thần em gái. Cô đã thấy em gái khổ sở thường xuyên hết tuần này sang tuần khác, còn chính cô bị đè nén bởi nỗi khổ trong tim mà cô không đủ can đảm để nói đến và không đủ ngoan cường để che giấu. Bây giờ, qua niềm vui không gì sánh bằng, cô nhìn tư thái điềm tĩnh ấy mà tin đấy là kết quả của suy nghĩ nghiêm chỉnh vốn cuối cùng mang lại thỏa nguyện và vui sướng cho cô.

Thật thế, khi họ đến gần Barton và đi vào các cảnh vật mà trong đấy mỗi cánh đồng và mỗi ngọn cây mang lại những hồi tưởng một chút lạ lẫm, một chút đau buồn, cô em trở nên trầm ngâm và suy tư, quay mặt tránh ánh mắt quan sát của mọi người, tha thiết nhìn chăm chăm qua khung cửa sổ. Nhưng với chuyện này, Elinor không thể bản khoăn hoặc tránh móc. Khi đỡ em gái bước xuống khỏi cỗ xe và thấy Marianne đang khóc, cô chỉ nhận ra vẻ xúc động rất tự nhiên nên không cảm thấy có gì nặng nề hơn là thương cảm. Phản ứng không quá rầy ai như thế đáng được khen ngợi.

Trong tất cả cử chỉ kế tiếp của em gái, Elinor theo dõi chiều hướng của một tâm tư thức tỉnh để gắng vực dậy một cách hợp lý; vì khi vừa bước vào phòng khách, Marianne đảo mắt nhìn qua với vẻ cứng cỏi, như thể có ngay quyết tâm làm quen với mỗi đồ vật có thể liên quan với suy tưởng về Willoughby. Cô ít nói, nhưng mỗi lời nói hướng đến sự vui vẻ, và dù đôi lúc thờ dãi vẫn có nụ cười dễ làm dịu.

Sau bữa ăn tối, cô ngồi lại bên chiếc dương cầm; nhưng bài nhạc cô để mắt đến đầu tiên là một đoạn nhạc kịch do Willoughby tìm cho cô, có các đoạn song tấu mà hai người đều thích, và ngoài bìa mang tên cô trong nét chữ của anh. Không được. Cô lắc đầu, đặt tập nhạc qua một bên, sau một phút dạo qua phím đàn than phiền các ngón tay của cô bị yếu, đóng nắp đàn lại; nhưng nói một cách cứng cỏi rằng cô sẽ tập được nhiều sau này.

Sáng ngày hôm sau không giảm bớt những dấu hiệu hạnh phúc. Ngược lại, với tinh thần và thể chất đều khỏe lên sau khi được nghỉ ngơi, cô ngắm nhìn và nói chuyện qua tinh thần đích thực hơn, trông mong được vui khi Margaret trở về, nói về buổi họp mặt gia đình

lúc ấy sẽ được phục hồi, về những công chuyện cùng làm với nhau và những mối giao hảo vui vẻ.

Cô nói:

- Khi thời tiết được tốt và em đã khỏe hẳn, hai chị em ta sẽ mỗi ngày đi bộ những quãng đường dài. Chúng ta sẽ đi đến nông trại cuối vùng đồi và xem đám trẻ như thế nào; ta sẽ đi đến các nông trường mới của Ngài John ở Barton Cross và Abbeyland; ta sẽ thường xuyên đến xem các di tích của Tu viện, cố lần theo nền móng của nó càng xa càng tốt theo như người ta nói nó được xây ngày xưa. Em biết hai chị em ta sẽ được vui. Em biết mùa hè sẽ trôi qua vui vẻ. Em dự định không bao giờ thức dậy sau sáu giờ, và từ lúc ấy đến bữa ăn chiều em sẽ chia thời gian để chơi đàn và đọc sách.

"Em đã lên kế hoạch, nhất quyết theo đuổi một chương trình học tập nghiêm túc. Em đã biết quá rõ về tủ sách của chúng ta nên không thể dùng cho chuyện gì hơn là giải trí. Nhưng có nhiều tác phẩm đáng đọc ở Barton Park; và có những tác phẩm khác xuất bản gần đây mà em biết có thể mượn của Đại tá Brandon. Chỉ cần đọc sách sáu giờ mỗi ngày, trong vòng mười hai tháng em có thể lĩnh hội rất nhiều kiến thức mà hiện giờ em cảm thấy còn yếu kém."

Elinor khen ngợi em gái về một kế hoạch được khởi sinh một cách cao quý như thế, mặc dù mỉm cười khi thấy cùng óc tưởng tượng sôi nổi lúc trước đã dẫn em gái đến thái cực của biếng nhác trong uể oải và bực dọc trong ích kỷ. Nhưng nụ cười của cô đổi thành tiếng thở dài khi nhớ lại mình chưa làm tròn lời hứa với Willoughby, e sợ cô có thể khuấy động lại tâm tư của Marianne và hủy hoại ít nhất một thời gian không khí êm đềm trong bận rộn này. Vì thế, cô hoãn lại thời khắc tội tệ, quyết định chờ cho đến khi sức khỏe em gái được đảm bảo hơn. Nhưng quyết tâm được tạo ra chỉ để bị phá vỡ.

o o o

Marianne phải đợi hai hoặc ba ngày sau khi về nhà để có thời tiết thích hợp cho người dưỡng bệnh như cô đi ra ngoài. Cuối cùng, một buổi sáng ấm áp dịu hòa xuất hiện - hợp với mong ước của cô con gái và tin tưởng của bà mẹ. Marianne, tựa vào cánh tay của Elinor, được cho phép đi dạo cho đến lúc cô thấy mệt, dọc con đường phía trước ngôi nhà.

Hai chị em bước chậm rãi theo sức yếu đuối của Marianne lần đầu tiên được thử thách từ khi cô ngã bệnh. Họ chỉ đi xa đến nơi mở ra một quang cảnh của ngọn đồi - ngọn đồi quan trọng phía sau - rồi dừng lại. Đôi mắt nhìn ngọn đồi này, Marianne điềm tĩnh lấy tay chỉ và nói:

- Đàng kia, chính xác đàng kia, trên mô đất nhô lên ấy - em đã ngã xuống; và ở đó em gặp Willoughby lần đầu tiên.

Giọng nói của cô chùng xuống, nhưng lại cất cao lên:

- Em may mắn thấy là mình có thể ngắm nhìn cảnh vật mà không đau khổ lắm! Có khi nào chúng ta nói lại về vụ việc không, hờ chị Elinor?

Cô ngập ngừng thêm:

- Hoặc như thế là sai lầm không? Bây giờ em mong có thể nói về chuyện ấy, vì em cần phải nói ra.

Elinor dịu dàng khuyến khích em gái mở lời.

- Nói về nỗi tiếc, thì em không còn nỗi tiếc gì về anh ấy. Em không định nói cho chị nghe cảm nghĩ của em đối với anh ấy lúc trước, mà là cảm nghĩ bây giờ. Hiện giờ, giá như em có thể mãn nguyện về một điều, giá như em được phép nghĩ rằng anh ấy không phải luôn luôn đố kỵ, không phải luôn luôn lừa dối em; nhưng trên tất cả, giá như em có thể tin chắc anh không bao giờ quá độc ác như em đã sợ hãi mà tưởng tượng, từ khi có câu chuyện của cô gái bất hạnh ấy...

Cô ngưng lại.

Với vui mừng, Elinor tôn trọng ngôn từ của em gái khi cô đáp:

- Nếu em biết rõ điều này, em nghĩ em sẽ cảm thấy thoải mái không?

- Vâng. Chắc chắn tâm tư em sẽ được yên ổn; vì không những nghi ngờ một người có các toan tính như thế, như cách anh ấy đã đối xử với em, là điều kinh tởm, nhưng nếu đúng như thế thì em là con người như thế nào? Trong hoàn cảnh của em, đây là gì nếu không phải là tình cảm thiếu cần trọng một cách hồ thẹn nhất đã phơi bày em ra...

Cô chị hỏi:

- Thế thì, làm thế nào em lý giải cho hành vi của anh ấy?

- Em sẽ nghĩ anh ấy... Ôi, em sẽ hải lòng làm sao nếu nghĩ anh ấy chỉ thiếu kiên định - rất kém kiên định.

Elinor không nói gì thêm. Cô đang đấu tranh tư tưởng giữa việc bắt đầu câu chuyện của mình bây giờ hay trì hoãn cho đến khi Marianne được khỏe hơn, và hai người bước đi trong vài phút im lặng.

Cuối cùng, qua tiếng thờ dài Marianne nói:

- Em không muốn nghĩ về anh ấy quá tốt khi mà em mong suy ngẫm thâm kín của anh không còn dằn vặt hơn so với ý nghĩ của em. Anh sẽ đủ khổ sở trong các suy ngẫm này.

- Em so sánh tư cách của em với tư cách của anh ấy hay sao?

- Không. Em so sánh tư cách của em với trường hợp đáng lẽ em phải hành xử; em so sánh với trường hợp của chị.

- Hoàn cảnh của chúng ta có rất ít điểm giống nhau.

- Có những gì khác hơn là tư cách. Chị Elinor thân yêu, chị đừng để lòng tử tế của chị biến hộ điều mà óc phán xét của chị phải chê trách. Con bệnh của em đã làm cho em phải suy nghĩ - nó cho em sự thư thả và trầm tĩnh để suy nghĩ nghiêm túc. Một thời gian dài trước khi em hồi phục đủ mạnh để nói chuyện, em hoàn toàn có khả năng để ngẫm nghĩ. Em đã suy xét quá khứ: em thấy trong hành vi của em, kể từ lúc mới quen với anh ấy mùa thu rồi, chỉ toàn là các khinh suất về phía mình, và không được tử tế với những người khác.

"Em đã thấy chính các cảm nhận của em đã dẫn đến đau khổ của em, và sự chịu đựng yếu kém của em đã suýt đưa em xuống mồ. Em đã biết rõ con bệnh của em là hoàn toàn do em gây ra qua thói cầu thả đối với sức khỏe của em, vì ngay cả lúc ấy em đã nghĩ như thế là sai lầm. Nếu em có chết, thì đây là tự hủy diệt. Em đã không biết gì về mối hiểm nguy của em cho đến khi hiểm nguy qua đi; nhưng em ngạc nhiên về sự hồi phục của mình, ngạc nhiên là chính ý tưởng tha thiết muốn sống - muốn có thời giờ để chuộc lỗi với Thượng đế và với cả gia đình - đã không giết em ngay lập tức. Nếu em có chết, em hẳn đã để lại nỗi đau khổ khác thường như thế nào cho chị, người chăm sóc em, người bạn của em, người chị của em! Chị, người đã nhìn thấy những ngày gần đây mọi thói ích kỷ trong cái kính; người đã nhận biết mọi thi thâm của con tim em! Làm thế nào em có thể hiện diện trong hồi tưởng của chị sau khi em chết! Còn mẹ nữa! Làm thế nào chị có thể an ủi mẹ sau khi em chết!"

"Em không thể diễn tả sự ghê tởm của em đối với chính bản thân mình. Mỗi khi nhìn trở lại quá khứ, em luôn thấy một nghĩa vụ gì đẩy mình bỏ sót, hoặc một lỗi lầm gì đẩy được mình nuông chiều. Dường như mọi người đều bị tổn thương vì em. Lòng tử tế, lòng tử tế không ngừng của bà Jennings, thì em đã đáp lại bằng thói khinh thường trong vô ơn. Với gia đình Middleton, với gia đình Palmer, hai chị em nhà Steele, thậm chí với mọi người sơ giao, em đã xúc phạm và bất công. Với John, với Fanny, - vâng, ngay cả với anh chị - dù họ không xứng đáng mấy, nhưng em đã kém công tâm."

"Nhưng chị, hơn ai hết, hơn cả mẹ, chị đã bị em phiền trách. Em, và chỉ có em, đã thấu hiểu con tim chị và các đau khổ của nó; tuy thế, điều này đã ảnh hưởng đến em để làm được gì? - Không phải để có được sự cảm thông nào hầu giúp cho chị hoặc cho em. Chị đã cho tấm gương sáng trước mặt em, nhưng em đã noi gương chị ra sao? Em đã có ý tứ với chị và với sự thoải mái của chị hay không? Em có học theo tính chịu đựng của chị không, hoặc có giảm bớt các kiểm chế của chị hay không? Nếu có, thì em đã chia sẻ với chị trong những công chuyện chăm lo hoặc trả ơn thay vì để chị gánh hết một mình từ trước đến giờ. Không; không có gì."

"Ngay cả khi em biết chị đang đau buồn hoặc thoải mái, em đã quay lưng lại với nghĩa vụ hoặc tình bầu bạn; chỉ cho phép một mình em được muộn phiền, chỉ lo nuôi tiếc con tim ấy đã bỏ rơi và đối xử bất công với em, để cho chị khổ sở vì em trong khi em đã thú nhận tình thương vô bờ bến với chị."

Đến đây ngưng lại dòng tư tưởng tự trách móc. Nôn nóng muốn xoa dịu tuy quá khiêm tốn nên không thể tự mãn, Elinor lập tức khen ngợi và đồng tình một cách xứng đáng với sự thẳng thắn và ăn năn của em gái.

Marianne nắm chặt tay chị và đáp:

- Chị tốt lắm. Tương lai sẽ minh chứng cho em. Em đã vạch ra kế hoạch của mình, và nếu em có khả năng làm theo kế hoạch này, cảm xúc của em sẽ được kiểm soát và tính khí của em sẽ được sửa đổi. Những người khác sẽ không còn phải lo lắng, và em sẽ không còn phải chịu tra tấn. Bây giờ em sẽ sống vì gia đình chúng ta thôi. Chị, mẹ, và Margaret, từ đây phải là tất cả đối với em. Em sẽ không bao giờ còn bị thôi thúc tí gì để rời xa chị, rời xa gia đình. Và nếu em có những mối giao du khác, chỉ là để cho thấy em đã tự hạ mình, con tim em đã được sửa sai, và em có thể thực hiện những phép giao tiếp và những nghĩa vụ nhỏ nhặt của cuộc đời một cách hòa dịu và độ lượng.

"Về phần Willoughby, không ích gì để nói em sẽ chóng quên hoặc em chẳng bao giờ quên anh ấy. Em vượt qua được hồi ức về anh ấy mà không cần có thay đổi về tình hướng hoặc ý kiến. Nhưng hồi ức này có thể được điều tiết, có thể được kiểm soát bởi tôn giáo, bởi lý trí, bởi công việc bận rộn."

Cô ngưng lại, rồi hạ giọng tiếp:

- Giá như em chỉ cần hiểu tâm tư của anh ấy, thì mọi chuyện sẽ trở nên dễ dàng.

Elinor đã suy nghĩ liệu có nên liêu lĩnh kể cho em gái nghe về anh hay không. Bây giờ cô nghe em gái nói thế, nhận ra rằng suy nghĩ mãi cũng không làm được gì, nên cần phải có quyết tâm, rồi dần dà cô đi đến quyết định.

Cô cố gắng khôn khéo, như mình hy vọng, để trình bày; chuẩn bị trước cho tinh thần của em gái; rồi kể lại một cách giản dị và trung thực những điểm chính yếu mà Willoughby làm cơ sở cho lời xin lỗi của anh; công minh với ý hối lỗi của anh; và chỉ làm dịu đi những than vãn về tình cảm của anh hiện thời. Marianne không nói một lời; cô run rẩy, đôi mắt dán xuống đất, và đôi môi trở nên tái nhợt. Cả nghìn câu hỏi bật lên trong tim cô, nhưng cô không dám nêu ra câu nào. Cô bắt lấy từng lời nói qua bồn chồn khao khát; tay cô nắm chặt lấy tay chị trong vô thức, và những dòng lệ chảy dài trên đôi má.

Lo sợ em gái bị mệt, Elinor dẫn em quay trở lại. Trên đường về, cô dễ dàng đoán em gái đang hiểu kỳ ra sao mặc dù không hỏi câu nào, nên cô chỉ nói về Willoughby và về cuộc đối thoại giữa mình và Willoughby. Cô cẩn thận đi vào chi tiết trong từng lời nói và cử chỉ, những điều mà chi tiết có thể được tiết lộ nhưng không tạo ảnh hưởng xấu. Ngay khi hai người bước vào nhà, Marianne hôn cô chị tỏ lòng biết ơn, và chỉ nói ngắn gọn qua những dòng lệ: "Kể cho mẹ đi", rồi dứt ra khỏi cô chị, chậm chạp bước lên các bậc thang lầu.

Elinor không muốn khuấy động sự cô tịch mà em gái đúng lý đang cần. Trong tư tưởng bận rộn chuẩn bị đối phó với hệ lụy cùng quyết tâm khơi lại chủ đề nếu Marianne giữ im lặng, cô quay vào hành lang và đành phải chấp nhận để em gái được một mình.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 47

Bà Daswood không thể tránh khỏi xúc động khi nghe xác nhận cho người mà bà đã một thời quý mến. Bà hài lòng vì một vài tội lỗi anh bị gán đã được minh oan; bà tiếc cho anh, mong anh được hạnh phúc. Nhưng không thể lấy lại cảm xúc của quá khứ. Không gì có thể khôi phục anh với niềm tin yêu trọn vẹn - một tư cách không tỳ vết đối với Marianne. Không gì có thể xóa đi ý nghĩ về những đau khổ mà Marianne đã trải qua do thói hèn hạ của anh, hoặc xóa đi tội lỗi của anh đối với Eliza. Vì thế, không gì có thể thay thế anh trong lòng quý trọng trước đây của bà, hoặc phương hại đến các lợi điểm của Đại tá Brandon.

B

Nếu bà Daswood, cũng như con gái bà, được nghe câu chuyện của Willoughby từ chính lời lẽ anh - nếu bà có chứng kiến anh khổ sở, chịu ảnh hưởng của nét mặt và cử chỉ của anh - có lẽ bà sẽ cảm thương anh nhiều hơn. Nhưng Elinor không có khả năng và cũng không muốn giải thích chi lý để khơi dậy các cảm xúc như thế nơi người khác, như đã khơi dậy trong cô. Suy nghĩ đã khiến phán xét của cô được bình thản và ý kiến của cô về Willoughby được tinh tảo. Vì thế, cô chỉ mong thuật lại sự thật đơn giản và trình bày các sự kiện đích thực là do cá tính của anh, mà không tô điểm để dẫn trí tưởng tượng đi quá xa.

Vào buổi tối, khi ba người ngồi gần nhau, Marianne chủ động bắt đầu nói về anh lần nữa; nhưng vẫn còn cố gắng và suy ngẫm dao động xao xuyến mà cô đã trải qua trong thời khắc trước đây. Cô đỏ ửng mặt khi nói qua giọng đều đều, rõ ràng:

- Con mong mẹ và chị yên tâm là giờ con đã thấy tất cả - như mẹ và chị muốn con thấy.

Bà Daswood hẳn đã ngắt lời cô lập tức với cung cách hiền hòa hầu xoa dịu, nếu Elinor không ra dấu cho bà giữ im lặng, vì cô muốn nghe ý kiến trung thực của em gái.

Marianne chậm rãi tiếp:

- Con cảm thấy nhẹ nhõm rất nhiều - những gì chị Elinor kể với con sáng nay - bây giờ con nghe đích xác điều mình đã muốn nghe.

Trong một khoảnh khắc tiếng cô chìm đi, nhưng cô lấy lại tự chủ, và với vẻ điềm tĩnh hơn cô thêm:

- Bây giờ con hoàn toàn mãn nguyện; con không mong có thay đổi. Nếu lúc trước con biết được mọi chuyện này - và sớm muộn gì con cũng biết - con hẳn không bao giờ được hạnh phúc với anh ấy. Khi ấy, con hẳn đã mất tin yêu, mất tôn kính. Không gì có thể xóa đi tư tưởng này.

Bà mẹ thốt lên:

- Mẹ biết - mẹ biết rõ. Làm thế nào được hạnh phúc với một con người phóng đảng! Với người đã làm tổn thương sự an bình của người thân nhất trong số bạn bè chúng ta, và là người tốt nhất? Không - Marianne của mẹ không có con tim sinh ra để được hạnh phúc với một người như thế! Ý thức của con - ý thức nhạy cảm của con - hẳn sẽ cảm thấy được mọi điều mà ý thức của chồng con đáng lẽ phải cảm thấy.

Marianne thở dài, lặp lại:

- Con không mong có thay đổi.

Elinor nói:

- Em đã phán xét vụ việc đúng như là một tinh thần minh mẫn và óc hiểu biết chín chắn phải phán xét. Cũng như chị, không phải trong chuyện này mà còn trong nhiều hoàn cảnh khác, chị tin là em đã nhận ra đủ lý do để xác minh rằng cuộc hôn nhân của em hẳn sẽ làm em sa vào nhiều rối rắm và thất vọng chắc chắn, mà em không thể vực dậy nhờ tình thương yêu của anh ấy, vốn bây giờ kém chắc chắn hơn nhiều.

"Nếu em cưới anh ấy, hẳn em sẽ luôn luôn nghèo khó. Chính anh ấy đã thú nhận là anh tiêu pha rộng rãi, và tư cách của anh cho thấy anh khó thể hiểu ý nghĩa của chữ tiết chế. Những đòi hỏi vật chất của anh và sự thiếu kinh nghiệm của anh, với một lợi tức nhỏ - rất nhỏ - hẳn sẽ mang đến khổ sở không thể kém đau buồn cho em, vì trước đây đã không biết và không nghĩ ra."

"Chị biết, khi nhận ra tình hình, ý thức về danh dự và lương thiện của em hẳn sẽ bắt buộc em phải thu vén kinh tế trong mọi chuyện có thể được. Có lẽ em chỉ chắt bóp để hạn chế tiện nghi của em, như thế em lại khổ sở, nhưng xa hơn thế... và làm thế nào chỉ một mình em xoay sở tận lực lại có thể ngăn chặn nguy cơ phá sản vốn đã manh nha trước hôn nhân? Xa hơn thế, dù cho em cố gắng ngay cả một cách hợp lý để hạn chế chuyện ăn chơi của anh ấy, liệu có e rằng, thay vì anh kiếm chế tư tưởng ích kỷ để đồng tình với em, em có thể

đánh mất tình cảm trong tim anh ấy và khiến cho anh ấy hối tiếc vì đã cưới em mà anh sa vào các khốn khó ấy?"

Đôi môi của Marianne run rẩy, và cô lặp lại chữ "ích kỷ" trong giọng nói có ẩn ý "chị thật sự nghĩ anh ấy ích kỷ hay sao?"

Elinor đáp:

- Mọi hành vi của anh ấy từ đầu đến cuối vụ việc đều dựa trên ích kỷ. Chính ích kỷ đã khiến anh ấy lúc đầu đùa cợt với tình cảm của em; rồi sau đấy khi anh có hẹn ước kia, đã khiến anh lần lữa thủ thật với em, cuối cùng khiến anh rời xa Barton. Trong mỗi tình huống, nguyên tắc chỉ đạo của anh ấy đều là vui thú cho riêng anh, hoặc thoải mái cho riêng anh.

- Đúng thật. Hạnh phúc của em không bao giờ là mục tiêu của anh ấy.

Elinor tiếp:

- Giờ đây, anh ấy đang hối tiếc về những gì mình đã làm. Và tại sao anh hối tiếc? Bởi vì anh thấy việc mình làm đã không đáp ứng điều anh mong muốn. Anh không được hạnh phúc. Tình cảnh của anh ấy bây giờ không phải là đáng hổ thẹn - anh không khổ sở gì do nghèo khó; chỉ có điều anh nghĩ anh đã cưới một phụ nữ không được hiền dịu như em. Nhưng liệu từ đây có thể suy ra rằng nếu cưới em, anh ấy sẽ được hạnh phúc hay sao? Những khó khăn sẽ theo chiều hướng khác. Lúc đó, anh sẽ khổ sở vì cảnh khốn cùng mà bây giờ anh thấy không là gì cả vì đã thoát ra. Anh sẽ có một người vợ mà anh không thể phỉn hà gì về tính khí, nhưng anh sẽ luôn luôn bức xúc - luôn luôn nghèo khó. Rồi có lẽ chẳng bao lâu anh sẽ thấy là những tiện nghi của một bất động sản rộng rãi và thu nhập cao còn quan trọng hơn nhiều - dù đối với hạnh phúc lứa đôi - so với tính khí của người vợ.

Marianne nói:

- Em không còn hồ nghi gì về điều này, không có gì phải tiếc nuối - không có gì ngoại trừ thói ngông cuồng của em.

Bà Daswood nói:

- Con của mẹ, đúng ra phải nói là do tính thiếu cẩn trọng của mẹ con. Già này phải chịu trách nhiệm.

Marianne không để cho bà tiếp tục.

Elinor hài lòng thấy mỗi người đã nhận ra sai lầm của mình, và cô muốn tránh việc mỗ xê quá khứ vốn có thể khiến em cô xuống tinh

thân, vì thế cô lập tức nói tiếp để trở lại chủ đề đầu tiên:

- Chị có thể nghĩ ra một nhận xét từ toàn bộ vụ việc - đây là, mọi khó khăn của Willoughby phát sinh từ tội lỗi đầu tiên vì phạm đạo đức, trong cách anh cư xử với Eliza Williams. Cái tội này là nguồn gốc của mọi tội lỗi nhỏ hơn sau này, và của mọi bất mãn trong anh hiện giờ.

Marianne đồng tình sâu sắc với lời nhận xét; còn bà mẹ được gợi ý từ đây để kể ra những thương đau và phẩm giá của Đại tá Brandon, qua sự nòng nân theo cách tình bằng hữu và ý đồ có thể hợp nhất với nhau để cất tiếng thuyết phục. Tuy nhiên, cô con gái nhỏ của bà không ra vẻ đã nghe hết lời bà nói.

o o o

Hai hoặc ba ngày sau, Elinor thấy sức khỏe của Marianne không tiếp tục hồi phục như trước, nhưng vẫn giữ ý chí cứng cỏi, gắng gượng biểu lộ vui vẻ và thoải mái; nên chị cô có thể an tâm là thời gian sẽ giúp sức khỏe em gái khá thêm.

Margaret trở về. Cuối cùng, cả gia đình được đoàn tụ, một lần nữa ổn định êm đềm trong ngôi nhà nghỉ mát. Nếu họ không theo đuổi những học tập với hăng hái như lúc mới đến Barton, ít nhất họ trừ định cho tương lai.

Elinor nôn nóng muốn được biết tin mừng của Edward. Từ khi rời London cô đã không nghe tin tức gì về anh, không nghe gì mới về những dự định của anh, không có gì chắc chắn ngay cả về nơi anh cư ngụ hiện giờ. Vài lá thư đã được trao đổi giữa cô và ông anh về bệnh tình của Marianne; và trong lá thư đầu tiên của John có câu này: "Anh chị không được biết gì về Edward bất hạnh, và không thể hỏi han về chuyện bị ngăn cấm như thế, nhưng đoán anh ấy vẫn còn ở Oxford". Đây là tất cả tin tức về Edward mà cô nhận được qua thư từ, vì các lá thư sau không nhắc nay cả đến tên anh. Tuy thế, cô không chịu số phận phải mù mịt lâu về tin tức của Edward.

o o o

Một buổi sáng, ông quản gia được phái đi Exeter lo công chuyện. Khi trở về, những dò hỏi của bà chủ về các sự việc trong chuyến đi đã được thoải mái do ông tự ý nói ra khi túc trực bên bàn ăn:

- Thưa bà, tôi nghĩ bà biết là ông Ferrars đã kết hôn.

Marianne giật thót mình, chăm chăm nhìn Elinor, nhận thấy người chị tái mặt, rồi cô ngả người ra ghế trong cơn kích động. Khi đáp lại lời ông quản gia, theo trực giác bà mẹ cũng dõi mắt nhìn theo cùng hướng, bị sốc khi nhận ra qua nét mặt của Elinor là cô thật sự đau

buồn, và trong khoảnh khắc kế tiếp bà cũng khổ sở tương tự vì tình trạng của Marianne, không biết phải chăm sóc cô con gái nào.

Ông quản gia chỉ thấy là Marianne ngã bệnh, có đủ ý thức để gọi một cô hầu đến để cùng bà Daswood trợ giúp diu cô đi qua phòng khác. Lúc này Marianne đã định thần, mẹ cô để cho Margaret và cô hầu chăm sóc, rồi trở lại với Elinor. Cô con gái lớn, tuy vẫn còn bấn loạn nhiều, đã có thể phục hồi khả năng tư tưởng và ngôn từ để chuẩn bị hỏi han Thomas - bây giờ là nguồn thông tin cho cô. Lập tức bà Daswood tự đảm nhận công việc khó khăn, và Elinor có được thông tin mà không phải khó nhọc hỏi han.

- Thomas, ai nói với anh là ông Ferrars đã kết hôn?

- Thưa bà, chính mắt tôi thấy ông Ferrars sáng nay ở Exeter, và vợ của ông ấy nữa, đây là cô Steele lúc trước. Cỗ xe của hai người đang dừng trước cửa khách sạn New London Inn, vì tôi đến đây để trao một lá thư của Sally cho anh cô ấy, là người đưa thư ở đây. Tôi tình cờ nhìn lên khi cỗ xe chạy ngang, và tôi thấy bà chính là cô em Steele lúc trước; nên tôi giờ mũ chào. Bà ấy nhận ra tôi và kêu tôi đến, rồi hỏi thăm về bà và các cô, đặc biệt là cô Marianne, yêu cầu tôi chuyển lời thăm hỏi của bà ấy và ông Ferrars, nói rất tiếc họ không có thời giờ đến thăm gia đình bà vì phải đi gấp; nhưng khi trở về chắc chắn họ sẽ đến thăm gia đình.

- Nhưng bà ấy có nói bà đã kết hôn không, Thomas?

- Thưa bà, có. Bà ấy mỉm cười, nói làm thế nào bà đã dối họ khi đang ở đây. Bà ấy luôn luôn là một phụ nữ trẻ rất hòa nhã và cởi mở, cư xử rất lịch sự. Cho nên, tôi đã tự tiện chúc bà ấy được hạnh phúc.

- Ông Ferrars có đi cùng xe với cô ấy không?

- Thưa bà, có. Tôi chỉ thoáng thấy ông ngả lưng trong xe, nhưng ông không nhìn lên - ông ấy vẫn luôn kín tiếng.

Tâm tư Elinor có thể dễ dàng lý giải tại sao anh không lộ mặt ra, và bà mẹ có lẽ tìm được cùng lời giải thích.

- Có ai khác trong xe không?

- Thưa bà, không, chỉ có hai người.

- Ông có biết họ từ đâu đến không?

- Hai người từ thành phố đến, vì cô Lucy, tức bà Ferrars, nói thế.

- Có phải họ đi về miền đông không?

- Vâng, thưa bà, nhưng sẽ không đi lâu. Hai người sẽ sớm trở về, và lúc ấy chắc chắn sẽ đến đây thăm.

Bà Daswood bây giờ nhìn qua con gái, nhưng Elinor đã đoán biết được những gì về họ. Cô đã nhận ra tất cả tư cách của Lucy trong tin nhắn, và tin chắc Edward sẽ chẳng bao giờ đến gần gia đình mình. Cô thì thầm nhận xét với bà mẹ là hẳn họ đang đi đến nhà ông Pratt, gần Plymouth.

Thông tin của Thomas dường như đã cạn. Elinor tỏ vẻ như thể cô mong được nghe thêm.

- Trước khi ông đi về, ông có nhìn họ ra đi không?

- Thưa bà, không - họ vừa dẫn mấy con ngựa ra, nhưng tôi không thể nán lại thêm; tôi sợ đi về muộn.

- Bà Ferrars trông được khỏe không?

- Vâng, thưa bà, bà ấy nói rất khỏe; tôi thấy bà luôn luôn là một phụ nữ trẻ xinh xắn, và bà ấy xem chừng rất mãn nguyện.

Bà Daswood không thể nghĩ ra câu hỏi gì khác. Cả Thomas và tấm khăn trải bàn, bây giờ vô dụng như nhau, được cho ra khỏi phòng. Marianne đã nhờ người nói hộ rằng cô không ăn gì thêm. Cả bà Daswood và Elinor đều không thể ăn tiếp; còn Margaret có thể nghĩ mình rất may mắn vì với cả hai cô chị bị khó ở như thế, với nhiều lý do như thế khiến họ không để ý gì đến ăn uống, cô bé chưa bao giờ bị bắt buộc phải bỏ ăn.

Khi gia nhân dọn ra thức ăn tráng miệng và rượu vang, bà Daswood và Elinor yêu cầu được để tự lo, nên trong hồi lâu cả hai cùng chìm vào suy nghĩ trầm lắng của riêng họ. Bà Daswood sợ bị sợ suốt trong mọi lời lẽ, không dám liều nói ra lời an ủi. Bây giờ bà thấy trước đây mình đã lầm khi dựa vào lời giải bày của Elinor về tình cảnh của cô; và kết luận đúng lý là mọi điều đã được làm dịu vào lúc ấy, để giúp bà không bị buồn thêm, không bị đau khổ như bà đã đau khổ vì Marianne. Bà thấy mình đã bị cô con gái đánh lừa qua cử chỉ chăm chú chu đáo, có ý tứ của cô.

Từ đấy, bà nghĩ mỗi gấn bó, mà có lúc bà hiểu rõ, thật ra không sâu đậm hơn mức độ bà muốn tin, hoặc không hơn mức độ bây giờ cô biểu lộ ra. Bà e rằng qua cách mình tin tưởng trước kia, bà đã trở nên không công minh, thờ ơ - không phải - gần như nghiệt ngã với Elinor. Bà cũng nghĩ ra rằng, bởi vì nỗi khổ của Marianne được biểu lộ nhiều hơn, gần gũi với bà hơn, nên cô em đã chiếm lĩnh tình thương của bà, khiến bà quên rằng qua Elinor bà cũng có một cô con gái đau khổ tương tự, chắc chắn ít tự dằn vặt hơn, và ngoan cường

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 48

Bây giờ, Elinor nhận ra sự khác biệt giữa một bên là trông chờ một sự kiện không như mong muốn bất luận tâm tư muốn nghĩ ra sao, và bên kia là chính hiện thực của sự kiện này. Bây giờ cô nhận thấy, dù không do chủ ý, mình đã luôn nuôi hy vọng - trong khi anh còn được tự do - rằng sẽ có cái gì đấy ngăn trở cuộc hôn nhân giữa Edward và Lucy; rằng anh quyết tâm như thế nào đấy, bạn bè anh khuyên anh như thế nào đấy, cơ hội thích đáng hơn nào đấy giúp cô kia ổn định đời sống - để mang lại hạnh phúc cho tất cả. Nhưng bây giờ anh đã kết hôn, và cô trách móc mình đã tự tin quá đáng để đến nỗi bây giờ chịu buồn khổ.

B

Lúc đầu cô ngạc nhiên chút ít vì anh phải kết hôn sớm, trước khi (như cô tưởng tượng) anh có thể thụ phong và qua đó anh được đảm nhận chức vụ. Nhưng rồi cô thấy có lẽ Lucy không muốn liêu lĩnh tri hoãn vì biết lo xa cho mình và muốn chiếm được anh càng sớm càng tốt. Họ đã kết hôn - kết hôn ở thành phố - và bây giờ vội vã đi xuống nhà ông chú. Liệu Edward đã nghĩ gì khi đang ở cách Barton bốn dặm, khi thấy người quản gia của mẹ cô, khi nghe lời nhắn của Lucy?

Cô đoán chẳng bao lâu họ sẽ ổn định ở Delaford, - Delaford, nơi chốn đã xảy ra nhiều chuyện kết hợp nhau khiến cho cô chú ý đến, khiến cô mong được quen biết, nhưng lại muốn tránh. Trong đầu cô vẽ ra khung cảnh hai người sống bên nhau trong tư dinh cha xứ. Qua Lucy, cô thấy: một người nội trợ năng động, tháo vát, kết hợp khao khát về bề ngoài sang trọng với tính căn cơ hết mực (và xấu hổ mà nghi ngờ phân nửa khả năng kinh tế của chính cô); theo đuổi quyền lợi của mình trong mọi ý nghĩ, thu phục cảm tình của Đại tá Brandon, của bà Jennings, của mọi bạn bè giàu có. Qua Edward: cô không biết mình thấy gì, và cũng không muốn thấy; hạnh phúc hay khốn khổ, - không điều nào làm cô vui; cô quay mặt tránh khỏi mọi nét chấm phá của anh.

Elinor tin một người nào đấy ở London, quen biết với hai bên, sẽ viết báo tin và thông báo chi tiết, nhưng từng ngày trôi qua mà không có thư nào, tin mừng nào mang đến. Tuy không chắc ai đáng trách, cô trách móc mọi người quen biết. Tất cả đều thiếu suy nghĩ hoặc biếng nhác. Một câu hỏi bật lên từ tâm tư thiếu kiên nhẫn để có tin tức gì đấy:

- Mẹ ạ, khi nào mẹ biên thư cho Đại tá Brandon?

- Con yêu, mẹ đã viết cho ông ấy tuần rồi, và mẹ mong gặp lại ông ấy hơn là nhận tin. Mẹ đã thiết tha mời ông ấy đến gia đình mình, và sẽ không ngạc nhiên thấy ông đi đến hôm nay hoặc ngày mai, hoặc bất kỳ ngày nào.

Thế là đã nhận được một cái gì đấy - một cái gì đấy để trông mong. Đại tá Brandon phải có tin tức để thông báo cho cô.

Khi cô vừa xác định như thế, hình dáng một người trên lưng ngựa thu hút đôi mắt cô nhìn qua cửa sổ. Người này dừng lại trước cánh cổng. Đây là một người đàn ông, chính là Đại tá Brandon. Bây giờ có thể được biết thêm tin tức, và cô run rẩy khi nghĩ đến chuyện này. Nhưng - đây không phải là Đại tá Brandon - cũng không phải phong thái của ông hoặc hiểu cao của ông. Cô nhìn lần nữa. Người này vừa xuống ngựa, cô không thể nhầm - đây chính là Edward. Cô bước lùi lại và ngồi xuống. "Anh ấy đến từ nhà ông Pratt với mục đích thăm gia đình mình. Mình sẽ phải bình tĩnh, mình sẽ là bà chủ của chính mình".

Trong cùng khoảnh khắc, cô nhận ra là mẹ và các em cũng biết họ đã nhầm như mình. Cô thấy bà mẹ và Marianne tái mặt đi; thấy hai người đang nhìn mình, cùng nhau thì thầm vài tiếng. Cô có thể hy sinh tất cả để được khả năng ăn nói - và để cho hai người kia hiểu rằng mình mong họ đừng lãnh đạm hoặc khinh thường anh; nhưng cô không thốt nên lời, buộc phải để hai người hoàn toàn tùy nghi hành xử.

Không một lời nào được cất lên. Cả ba người đều yên lặng đợi chờ người khách xuất hiện. Họ nghe tiếng bước chân anh dọc con đường trải sỏi; trong một khoảnh khắc anh đi vào hành lang, và khoảnh khắc kế tiếp anh đã đứng trước mặt ba người.

Khi anh đi vào, vẻ mặt của anh không nặng nề lắm, ngay cả đối với Elinor. Sắc da anh nhợt nhạt vì dao động; và anh lộ vẻ như thể tự hỏi được tiếp đón ra sao, ý thức rằng mình không đáng được tiếp đón tử tế. Tuy nhiên, bà Daswood làm theo ước vọng của cô con gái, cô nghĩ thế, như thể bà được cô hướng dẫn mọi việc, để tỏ lộ nồng ấm từ tâm hồn của bà, đưa bàn tay ra cho anh, chúc anh được vui.

Anh đỏ mặt, lắp bắp câu trả lời không ai nghe rõ. Đôi môi của Elinor mấp máy cùng với đôi môi của bà mẹ; và khi động thái đã xong, cô ước gì mình cũng bắt tay với anh. Nhưng lúc này đã muộn. Qua vẻ mặt ra chiều coi mở, cô lại ngồi xuống và nói về thời tiết.

Marianne đã cố gắng thu mình khỏi tầm nhìn của mọi người để che giấu vẻ đau khổ. Margaret hiểu ra một phần, nhưng không hiểu toàn bộ hoàn cảnh, tự nghĩ nên tỏ ra trang nghiêm, nên cô bé ngồi càng xa anh càng tốt, giữ im lặng tuyệt đối.

Khi Elinor dứt lời trao đổi vui vẻ về thời tiết khô ráo, một bầu không khí im lặng khó chịu diễn ra. Bà Daswood chấm dứt tình trạng này, đương nhiên tin rằng anh đã để bà Ferrars ở nhà được khỏe mạnh. Trong một giọng vui vẻ, anh trả lời khẳng định.

Thêm một thời khắc im lặng.

Elinor quyết tâm là tự mình phải có nỗ lực, dù cô e ngại cho chính giọng nói của mình:

- Bà Ferrars đang ở tại Longstaple phải không?

Anh lộ vẻ ngạc nhiên, đáp:

- Tại Longstaple! Không, mẹ tôi đang ở thành phố.

Elinor nhắc lấy một món nữ công trên bàn mà cô đang làm dở dang, nói:

- Tôi có ý hỏi thăm bà Edward Ferrars.

Cô không dám nhìn lên; nhưng cả bà mẹ và Marianne đều quay nhìn anh. Anh đỏ mặt, dường như hoang mang, lộ vẻ hồ nghi, rồi sau ít do dự, nói:

- Có lẽ cô muốn nói... em trai tôi... cô muốn nói bà... bà Robert Ferrars.

- Bà Robert Ferrars!

Cả Marianne và mẹ cô cùng lặp lại với giọng sững sốt tốt độ; và dù Elinor không thể thốt nên lời, ngay cả ánh mắt của cô dán đến anh qua cùng nỗi kinh ngạc thiếu kiên nhẫn. Anh đứng lên, bước đến bên khung cửa sổ như thể không biết phải làm gì; nhắc lấy một cái kéo nằm ở đó, và trong khi cắt cái vỏ bọc thành từng mảnh, anh nói trong giọng gấp gáp:

- Có lẽ cô không biết... cô đã không được nghe rằng em trai tôi sau cùng đã cưới... đã cưới cô em... cưới cô Lucy Steele.

Lời của anh được vọng lại với nỗi kinh ngạc cùng cực của mọi người. Ngoại trừ Elinor, ngồi với khuôn mặt cúi xuống công việc, trong trạng thái dao động khiến cô khó thể biết mình hiện đang làm đến đâu.

Anh tiếp:

- Vâng, hai người cưới nhau tuần rồi, hiện đang ở Dawlish.

Elinor không thể ngồi nán lại được. Cô gần như chạy khỏi căn phòng, và ngay sau khi cánh cửa khép lại, òa lên những dòng lệ vì vui mừng, mà thoát đầu cô nghĩ sẽ không bao giờ dứt.

Edward, cho đến lúc này nhìn qua các nơi ngoại trừ nhìn đến cô, nhìn thấy cô chạy đi, có lẽ thấy - đúng hơn là nghe - nổi xúc động của cô; vì ngay lập tức anh rơi vào mơ mộng của riêng anh, mà mọi lời nhận xét, hỏi han hoặc ngôn từ triu mến của bà Daswood đều không thể thâm nhập được. Cuối cùng, không thốt lên lời nào, anh rời khỏi căn phòng và bước về phía ngôi làng, để lại ba người trong nỗi ngạc nhiên và hoang mang cực độ về sự thay đổi trong hoàn cảnh của anh, thật kỳ diệu và thật tinh linh - nỗi hoang mang mà họ không có cách nào lý giải ngoại trừ những ước đoán của riêng họ.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 49

Dù cho các tình huống của việc phóng thích anh có vẻ khó hiểu đối với cả gia đình, điều chắc chắn là Edward được tự do. Vấn đề là tự do sẽ được dùng vào mục đích gì thì mọi người dễ dàng đoán trước được. Vì lẽ, sau khi kinh qua các ơn phước của một hôn ước thiếu cần trọng - hôn ước không được bà mẹ chấp thuận nhưng kéo dài trong bốn năm - khi hôn ước này đổ vỡ thì không chờ đợi gì hơn là một hôn ước khác.

D

Thật ra, chuyến đi của anh đến Barton có mục đích đơn giản. Đây là để xin Elinor chịu cưới anh. Khi đã biết anh không phải thiếu kinh nghiệm trong vấn đề như thế, có thể thấy lạ lùng là anh lại tỏ ra lúng túng trong trường hợp hiện tại, đến nỗi phải cần đến khích lệ và không khí ngoài trời.

Tuy nhiên, không cần thuật lại bao lâu anh mới đi đến quyết tâm đúng nghĩa, bao lâu mới có cơ hội cho anh hành xử, anh đã tỏ lộ theo cách nào, và được đáp ứng ra sao. Chỉ cần nói như thế này: khi họ ngồi vào bàn ăn lúc bốn giờ, ba tiếng đồng hồ sau khi anh đến, anh đã được cô chấp nhận, được bà mẹ thuận lòng; và chìm ngập trong những tỏ lộ cuồng nhiệt không chỉ của một người đang yêu, mà còn là của một người đàn ông hạnh phúc nhất trong mọi đàn ông, trong thực tại của lý lẽ và sự thật.

Niềm vui của anh lên quá mức thông thường. Điều anh đã đạt được còn hơn là chiến thắng thông thường của một tình yêu được chấp nhận để ngập tràn con tim anh và nâng cao tinh thần anh. Anh còn được phóng thích mà không có gì phải tự trách mình, được phóng thích khỏi mối nhùng nhằng từ lâu đã làm anh khổ sở, được phóng thích khỏi người phụ nữ từ lâu anh không còn yêu nữa - rồi được nâng lên đến mức ôn cố với một người khác, người mà anh đã nghĩ đến hầu như trong vô vọng, ngay khi anh đã cân nhắc với khát khao. Anh được chuyển không phải từ hồ nghi hoặc hồi hộp - nhưng từ khổ sở - đến hạnh phúc. Sự chuyển biến được nói lên qua niềm vui đích thực, tuôn trào, biết ơn - mà những người từng quen biết anh chưa bao giờ chứng kiến trước đây.

Con tim anh bây giờ phơi bày ra với Elinor: mọi yếu đuối của nó, mọi sai lầm của nó được thú nhận; và sự gắn bó đầu tiên với Lucy trong thời trai trẻ được thuật lại bằng tất cả phẩm giá can đảm của tuổi hai mươi bốn. Anh nói:

- Đây là xu hướng đại khờ, biếng nhác của anh, hậu quả của dốt nát về cuộc đời - và không có công ăn việc làm. Nếu em trai anh cho anh một nghề tích cực khi anh dứt ra khỏi quyền giám hộ của ông Pratt ở tuổi mười tám, anh nghĩ - không, anh tin chắc - chuyện này sẽ chẳng bao giờ xảy ra. Bởi vì, mặc dù anh rời Longstaple với cái mà anh nghĩ lúc ấy - tình duyên luyến không thể dứt bỏ với cháu gái của ông - nhưng nếu có công việc để theo đuổi, có mục đích để chiếm thời giờ của anh và cách ly anh khỏi cô ấy trong vài tháng, anh sẽ trưởng thành mà vượt qua mối gấn bó do vọng tưởng, nhất là sau khi hòa trộn hơn với thế gian - mà đáng lẽ anh phải làm. Nhưng thay vì kiếm việc gì đấy để làm, thay vì nắm lấy một nghề được chọn lựa cho anh hoặc anh được phép chọn lựa, anh trở về nhà mà hoàn toàn biếng nhác.

"Trong mười hai tháng đầu tiên sau đấy (vì đến năm mười chín tuổi anh mới vào Oxford), anh không nhận làm ngay cả công việc trên danh nghĩa mà đại học đã có thể cho anh. Vì thế, anh không có gì để làm, ngoại trừ để tự vọng tưởng là mình đang yêu. Cũng vì mẹ anh không giúp anh có đời sống vật chất thoải mái, vì anh không có bạn bè, anh em không gần gũi với nhau, lại có ác cảm với những mối giao tiếp mới; nên điều tự nhiên là anh hay đến Longstaple, nơi anh luôn cảm thấy là mái ấm, nơi anh luôn chắc chắn được đón tiếp. Và vì thế, phần lớn thời gian của anh từ tuổi mười tám đến mười chín anh ở đây: Lucy tỏ ra là tất cả những gì dễ thương và chiều chuộng. Cô ấy cũng xinh - ít nhất lúc ấy anh nghĩ thế, và vì anh đã không quen biết nhiều về phụ nữ, nên không thể so sánh và không nhìn ra khuyết điểm."

"Vì thế, xét qua mọi chuyện, với hôn ước khờ dại như thế - khờ dại trong mọi phương diện như sau này đã chứng tỏ - vào lúc ấy nó là hành động điên rồ tự nhiên và có thể tha thứ được - anh hy vọng thế."

Sự thay đổi, mà chỉ trong vài giờ ngập tràn tâm tư và hạnh phúc của gia đình Daswood, đã lớn lao đến mức hứa hẹn cho mọi người được mãn nguyện có một đêm không ngủ. Bà Daswood quá hạnh phúc nên không thể thoải mái, không biết phải quý mến Edward như thế nào hoặc khen ngợi Elinor thế nào cho đủ - làm thế nào tỏ ra trân trọng về việc anh được phóng thích mà không làm tổn thương tính tế nhị của anh, hoặc làm thế nào cho họ được tự do cùng nhau trò chuyện mà vẫn cùng ngồi với họ và vui với họ.

Marianne chỉ nói lên được hạnh phúc của cô bằng nước mắt. Những so sánh cũng nảy ra, những tiếc nuối cũng dấy lên; và niềm vui của cô, dù cũng chân tình như tình thương của cô dành cho chị, thuộc về loại không thể cho cô tinh thần hoặc ngôn từ.

Nhưng Elinor, làm thế nào diễn tả cảm xúc của cô? Từ lúc biết được Lucy cưới người khác, Edward được tự do, cho đến lúc anh minh chứng cho các hy vọng tiếp theo ngay sau đấy, cô không thể nào giữ được yên ả. Nhưng khi thời khoảng thứ hai đã qua đi - khi cô thấy mọi hồ nghi, mọi lo lắng đã được loại bỏ; khi so sánh hoàn cảnh của cô với hoàn cảnh gần đây; khi thấy anh được phóng thích trong danh dự khỏi mối hôn ước trước; khi thấy anh có ngay thuận lợi từ việc phóng thích để bày tỏ với cô và xác định tình yêu thật triu mến,

thật kiên định như cô đã từng mong ước - thì cô bị đè nén, cô bị choáng ngợp bởi hạnh phúc lớn lao của chính mình. Cần có nhiều giờ đồng hồ để tinh thần cô được yên ổn, hoặc để con tim cô được tĩnh lặng.

o o o

Edward bây giờ được thu xếp cho lưu lại nhà nghỉ mát trong một tuần; vì bất luận anh được đòi hỏi những gì, không thể nào bỏ ra ít hơn một tuần để làm hài lòng gia đình của Elinor, hoặc đủ để nói phân nửa những gì muốn nói về quá khứ, hiện tại và tương lai. Dù một vài giờ chịu khó nói liên tu bất tận sẽ đủ để giải quyết mọi đề tài giữa bất kỳ hai người nào có lý trí, với những người đang yêu thì khác hẳn. Giữa hai người, không đề tài nào có thể chấm dứt, không cuộc chuyện trò nào có thể kết thúc, nếu chưa được nói qua ít nhất hai mươi lần.

Hôn lễ của Lucy, điều bản khoản triển miên và hợp lý, dĩ nhiên là đề tài của một trong những chuyện trò đầu tiên giữa hai người yêu. Đã biết qua cả hai vợ chồng, theo mỗi góc độ Elinor đều thấy cuộc hôn nhân này là một trong những tình huống lạ kỳ và khó lý giải nhất mà cô chưa từng nghe. Làm thế nào họ có thể sa vào nhau, qua sức hấp dẫn nào mà Robert có thể bị hút đến để cưới một người con gái với sắc đẹp mà chính cô chưa từng nghe anh ca tụng - cô gái còn đang hẹn ước với anh mình và là lý do để anh mình bị tống khứ ra khỏi gia đình - tất cả đều quá sức hiểu biết của cô. Đối với con tim của cô thì đây là một cuộc hôn nhân thú vị; đối với óc tưởng tượng của cô thì đây lại là kỳ quặc; nhưng đối với lý lẽ của cô, phán đoán của cô, thì việc này hoàn toàn khó hiểu.

Edward không thể cố giải thích bằng cách đoán rằng, có lẽ lúc mới gặp nhau một cách tình cờ, thói thích tăng bốc của một người đã tác động mạnh lên tính phù phiếm của người kia, dần dà dẫn đến những việc còn lại. Elinor nhớ lại những gì Robert đã nói với cô ở Phố Harley, ý kiến của anh về những gì mà việc hòa giải của anh có thể làm được, nếu thực hiện kịp thời. Cô kể cho Edward nghe.

Anh nhận xét ngay:

- Robert đúng là thế, và đây có lẽ nằm trong đầu anh ta khi họ bắt đầu quen biết với nhau. Và có lẽ Lucy lúc đầu chỉ nghĩ đến nhờ anh ta giúp đỡ để được thuận lợi cho anh. Những toan tính có thể hình thành sau này.

Tuy nhiên, anh cũng hoang mang như cô vì anh không rõ hai người đã quen biết nhau được bao lâu: ở Oxford, là nơi anh cư ngụ từ lúc anh rời London, anh không có cách nào nghe tin tức về cô ngoại trừ qua chính cô, và các lá thư của cô cho đến phút chót vẫn thường xuyên, vẫn đầy ý tình như lệ thường. Vì thế, anh không hề có chút nghi ngờ nào để chuẩn bị cho chuyện kể tiếp xảy ra. Khi chuyện này bùng lên, anh biết qua một lá thư của Lucy. Trong một thời gian anh gần như chết lặng giữa bản khoản, kinh hoàng, và niềm vui mà lá thư mang lại. Anh đặt lá thư vào tay Elinor.

THƯA ANH, Được biết rõ đã từ lâu tôi đánh mất tình thương của anh, tôi đã tự nghĩ về sự tự do để ban tình thương của tôi cho người khác, và không hề nghi ngờ sẽ được hạnh phúc với người này, cũng giống như là tôi có lúc từng nghĩ được hạnh phúc với anh; nhưng tôi khinh miệt việc chấp nhận một bàn tay trong khi con tim thuộc về người khác.

Thành thật chúc anh được hạnh phúc trong chọn lựa của anh, và sẽ không phải là lỗi của tôi nếu chúng ta không mãi là bạn tốt với nhau, do mối quan hệ gần gũi bây giờ tạo thuận lợi. Tôi có thể chân thành nói tôi không có ác ý gì với anh, và tôi tin anh quá rộng lượng nên sẽ không làm điều gì không phải với chúng tôi.

Em trai anh đã chiếm trọn tình cảm của tôi, và vì chúng tôi không thể sống mà thiếu nhau, chúng tôi vừa cử hành hôn lễ, và hiện chúng tôi đang trên đường đi đến Dawlish trong vài tuần, nơi mà em trai thân yêu của anh rất hiếu kỳ muốn thăm viếng, nhưng tôi nghĩ trước hết là làm phiền anh bằng ít dòng.

Vẫn mãi là người cầu chúc tốt lành cho anh, người bạn, và em dâu.

LUCYFERRARS

Tôi đã đốt hết thư từ của anh, và sẽ trả lại bức họa của anh trong cơ hội đầu tiên. Xin anh tiêu hủy các bức vẽ thảo, nhưng chiếc nhẫn với lọn tóc của tôi, anh được phép giữ.

Elinor trả lá thư lại cho anh mà không nói một lời.

Edward nói:

- Anh sẽ không hỏi ý kiến của em về lá thư theo cách phê bình một bài tiểu luận. Anh sẽ không muốn cho em đọc bất kỳ lá thư nào của cô ấy viết trong thời gian trước. Ngôn từ qua tư cách một cô em đã là khắt khe, hướng hồ qua tư cách một người vợ! Anh đã xấu hổ làm sao qua những trang chữ viết của cô ấy! Và anh có thể nói rằng từ năm đầu tiên của... của vụ việc điên rồ, đây là lá thư đầu tiên anh nhận từ cô ấy mà nội dung bù đắp cho khiếm khuyết về văn phong.

Sau một lúc, Elinor nói:

- Bất luận sự việc xoay chuyển ra sao, hai người đã chắc chắn cưới nhau. Và mẹ anh đã tự mang đến cho bà hình phạt thích đáng nhất. Vì bất mãn với anh, cái tự do mà bà dàn xếp cho Robert đã giúp anh ấy đủ điều kiện để đi đến lựa chọn; và bà đã hối lộ một người con với một nghìn mỗi năm để thực hiện đúng cái việc mà bà đã ngăn cấm người con kia và do đó truất quyền thừa kế.

- Bà sẽ bị thương tổn nhiều hơn vì chuyện ấy, vì bà luôn luôn thương Robert nhất. Vì bà bị thương tổn nhiều hơn, theo cùng nguyên tắc, bà sẽ tha thứ cho anh ta nhanh hơn nhiều.

Edward không biết tình hình của hai người hiện giờ ra sao, vì anh chưa liên hệ với ai trong gia đình. Anh rời Oxford trong vòng hai mươi bốn giờ sau khi nhận thư của Lucy, và chỉ với một mục tiêu trước mắt: con đường ngắn nhất dẫn đến Barton. Anh không thể làm gì được cho đến khi anh biết chắc về số phận của anh với cô Daswood; và trong khi vội vã để kiểm tra số phận này, dù cho có lần anh ghen tuông chút ít với Đại tá Brandon, dù cho anh khiêm tốn đánh giá chính mình, và tính cách lịch sự khi anh nói về các hồ nghi của mình, nói chung anh không lo mình sẽ bị đón tiếp một cách tàn nhẫn. Tuy nhiên, anh thấy mình phải nói là anh lo lắng, và anh đã nói rất hay. Những gì mà anh nói về chuyện này mười hai tháng sau, thì nên để dành cho trí tưởng tượng của các cặp vợ chồng.

Elinor thấy rõ Lucy có ý định lừa dối khi vung tay ác ý với anh trong tin nhắn qua Thomas; và Edward giờ đã thấy rõ tính cách của cô ta, đã không ngần ngại tin rằng cô có khả năng làm việc hèn hạ nhất. Mặc dù tầm mắt của anh đã được mở rộng từ lâu - ngay cả trước khi anh quen biết Elinor - về sự dốt nát của cô và vài tư tưởng thiếu phóng khoáng; anh đã luôn luôn tin cô là người thân thiện, tốt bụng, hoàn toàn gắn bó với anh. Ngoại trừ niềm tin này, không chuyện gì có thể ngăn anh chấm dứt mối hôn ước vốn từ lâu đã là nguồn gốc của nỗi bất an và nuối tiếc cho anh.

Anh nói:

- Không phải là cảm nhận của anh, nhưng anh nghĩ mình có nghĩa vụ cho cô ấy được tùy chọn muốn tiếp tục hẹn ước hay không, khi mà mẹ anh đã từ anh và không có người bạn nào giúp đỡ anh được. Trong hoàn cảnh mà dường như không có gì khuyến dụ được lòng tham hoặc thói phù phiếm của bất cứ ai, trong khi cô ấy xác định một cách tha thiết nhất, nồng nàn nhất muốn chia sẻ số phận của anh dù đây là thể nào đi nữa, thì làm thế nào anh có thể nghĩ rằng bất kỳ cái gì - trừ tình cảm vô tư chứ không có ý lợi dụng - lại khích lệ cô được? Và ngay cả bây giờ, anh không thể hiểu động lực của cô ấy là gì, hoặc lợi lộc tương tượng nào có thể có đối với cô, để bị ràng buộc với một người mà cô không hề thương yêu, và chỉ có hai nghìn bảng. Lúc đó, cô ấy đã không thể tiên liệu Đại tá Brandon sẽ cho anh chức vụ giáo sĩ.

- Anh nói đúng; nhưng cô ấy có thể nghĩ rằng một chuyện nào đấy sẽ xảy ra thuận lợi cho anh, rằng gia đình anh có thể nhượng bộ kịp lúc. Dù sao đi nữa, nếu tiếp tục hẹn ước thì cô ấy không có gì để mất, vì cô đã chứng tỏ là việc này không hề ràng buộc tâm tư hoặc hành động của cô. Mỗi quan hệ với anh chắc chắn là được trọng vọng, có lẽ sẽ giúp cô lấy thế trong đám bạn bè của cô; còn nếu không thấy có lợi lộc gì, kết hôn với anh vẫn tốt hơn là ở một mình.

Dĩ nhiên là Edward tin ngay rằng tư cách của Lucy là hoàn toàn tự nhiên, và động lực của cô đã rất rõ ràng.

Elinor trách móc anh, một cách nghiêm khắc giống như những phụ nữ luôn luôn trách móc tính kém cân trọng vốn thường là bản chất của chính họ, vì đã mất nhiều thời giờ như thế với họ ở Norland, khi mà anh hẳn đã cảm nhận rõ tính bất nhất của anh. Cô nói:

- Hành vi của anh rõ ràng là sai trái bởi vì - không nói đến phần em tin chắc - mọi quan hệ giữa chúng ta đều bị hành vi này dẫn đến vọng tưởng và trông mong chuyện không bao giờ đến, theo tình cảnh của anh lúc bấy giờ.

Anh chỉ có thể thú nhận anh đã không rà soát con tim mình, và đã tin tưởng sai lạc về mãnh lực của hẹn ước của mình.

- Anh đã quá giản đơn mà nghĩ rằng sự chung thủy của anh đã được hứa hẹn cho người khác, không có mối hiểm nguy nào khi anh ở gần em; và rằng ý thức về hẹn ước của anh sẽ giúp con tim anh được an toàn và thiêng liêng như là danh dự của anh. Anh nghĩ anh mến em, nhưng anh tự nhủ đây chỉ là tình bạn, và cho đến lúc anh bắt đầu so sánh giữa em và Lucy, anh không biết mình đã tiến bao xa. Anh nghĩ, sau đây anh đã sai trái khi ở lại Sussex lâu, và lý lẽ mà anh viện ra là như thế này: 'Mối hiểm nguy là của mình; mình chỉ làm tổn thương chính mình chứ không làm ai bị tổn thương'.

Elinor mỉm cười, và lắc đầu.

Edward vui mừng được biết gia đình đang trông mong Đại tá Brandon, vì anh thật tình ước ao không những được quen biết ông thêm, mà còn có cơ hội để cho ông biết là anh không còn bất mãn vì ông đã cho anh chức vụ giáo sĩ ở Delaford. Anh nói:

- Hiện giờ, sau khi anh cảm ơn ông ấy một cách miễn cưỡng, ông hẳn nghĩ anh không bao giờ tha thứ cho ông vì đã đề nghị cho anh chức vụ này.

Bây giờ anh lấy làm ngạc nhiên là mình chưa hề ghé ngang nơi ấy. Vì trước đây anh đã không quan tâm đến chuyện này, nay anh phải tìm hiểu qua Elinor về ngôi nhà, khu vườn và đất nhà chung 1, phạm vi giáo xứ, tình trạng đất đai, và định mức của thuế giáo hội mà Elinor đã nghe nhiều qua Đại tá Brandon, và nghe với chú tâm đặc biệt, như thể là bà chủ của đề tài.

Một vấn đề còn tồn đọng giữa hai người; chỉ một khó khăn cần vượt qua. Họ đã tìm đến với nhau qua tình yêu thương lẫn nhau, với sự chấp nhận nồng hậu nhất của những người bạn đích thực; hai người đã có sự đồng cảm thân thiết để đem lại hạnh phúc vững chắc - và họ chỉ cần một thứ gì đấy để dựa vào mà sống. Edward có hai nghìn bảng và Elinor một nghìn, cộng thêm lợi tức giáo sĩ, là tất cả những gì có thể gọi là của họ; vì bà Daswood không thể nào cho khoản gì. Hai người không yêu nhau đến mức nghĩ rằng lợi tức ba trăm năm mươi bảng mỗi năm đủ cho họ cuộc sống thoải mái.

Edward vẫn còn hy vọng bà mẹ đôi ý theo hướng thuận lợi cho mình, và anh mong việc này sẽ cung ứng phần lợi tức còn thiếu. Nhưng Elinor không dám trông mong: Edward vẫn không thể cưới cô Morton, và việc anh chọn cô đã được nói đến trong ngôn từ cao ngạo như là điều tệ hại chỉ kém hơn việc chọn Lucy Steele, nên cô e rằng sai trái của Robert không phục vụ cho mục đích nào khác hơn là làm giàu cho Fanny.

Bốn ngày sau khi Edward đến, Đại tá Brandon xuất hiện để hoàn tất niềm mãn nguyện của bà Daswood; cũng cho bà thêm danh giá vì lần đầu tiên kể từ khi đến Barton, bà có số khách vượt quá sức chứa của ngôi nhà. Edward được phép giữ đặc quyền của người đến trước, và vì thế mỗi đêm Đại tá Brandon phải đi đến ngủ ở Barton Park, rồi trở lại mỗi buổi sáng, vào thời gian còn sớm sủa để chen vào sự đối diện của hai người yêu trước bữa điểm tâm.

Sau ba tuần lễ ở Delaford, ít nhất trong những tiếng đồng hồ buổi tối, ông không có nhiều việc làm ngoại trừ tính toán sự thiếu cân đối giữa ba mươi sáu và mười bảy; rồi ông đi đến Barton với quyết tâm cần đến mọi cải thiện trong tư tưởng của Marianne, mọi từ tế trong cách tiếp đãi của cô, và mọi khích lệ của ngôn từ bà mẹ, để ông được sướng thỏa. Tuy nhiên, giữa những người bạn như thế và niềm mãn nguyện như thế, ông thật sự hồi sinh. Tin tức về hôn lễ của Lucy chưa đến tai ông; ông không biết gì về những chuyện đã xảy ra, vì thế những giờ đồng hồ đầu tiên là để lắng nghe và thắc mắc. Bà Daswood giải thích mọi chuyện với ông, và ông thấy lý do mới để vui với việc mình đã làm cho anh Ferrars, vì cuối cùng việc này củng cố mối quan tâm của Elinor.

Hai người đàn ông thẳng thắn trong cảm nghĩ tốt đẹp mà mỗi người dành cho nhau khi họ thẳng tiến trong mối giao tiếp của họ. Hai người có những điểm tương đồng về nguyên tắc và nhận thức, về tính khí và lối suy nghĩ, như thế có lẽ đã đủ để kết hợp hai người với nhau trong tình bằng hữu mà không cần có sức lôi cuốn nào khác. Nhưng qua tình yêu dành cho hai chị em, và hai chị em thương yêu nhau; lòng quý mến lẫn nhau giữa hai người đàn ông nảy nở nhanh chóng và hoàn toàn tự nhiên, nếu không họ phải chờ hiệu ứng của thời gian và phán xét.

Những lá thư từ thành phố, mà vài ngày trước có thể khiến mọi dây thần kinh của Elinor run rẩy, giờ được mở ra đọc chỉ với chút ít dao động. Bà Jennings kể câu chuyện tuyệt vời để trút nỗi khinh bạc chân thật lên cô gái phụ tình và rớt thương cảm của bà lên anh Edward tội nghiệp, người mà bà tin chắc đã yêu mê mẩn cô gái mất nét và, theo mọi nguồn tin, đang khổ sở vì thất tình ở Oxford.

Bà viết tiếp:

Tôi nghĩ chưa từng có việc nào được tiến hành một cách quỷ quyệt đến thế, vì chỉ hai ngày trước Lucy đến thăm và ngồi với tôi trong cả mấy tiếng đồng hồ. Không một ai nghi ngờ điều gì, kể cả Nancy, người mà, tội nghiệp! Đến khóc với tôi ngày hôm sau, trong nỗi kinh hoàng tột cùng vì sợ bà Ferrars, cũng như không biết làm cách nào để đi Plymouth; vì dường như Lucy đã mượn tất tậ tiền bạc của

cô chị trước khi ra đi làm lễ cưới, với mục đích mà tôi nghĩ là phô trương, và Nancy đáng thương không còn một xu teng; - cho nên tôi lấy làm vui mà cho Nancy năm đồng guinea để cô đi Exeter, để đi tìm ông Bác sĩ lần nữa. Và tôi phải nói là hành động bất nghĩa của Lucy, khi không cho cô chị đi cùng hai người trên cỗ xe, là chuyện tồi tệ nhất.

Tội nghiệp anh Edward! Tôi không thể gạt anh ra khỏi đầu óc mình, nhưng nên mời anh đến Barton, và cô Marianne phải cố gắng an ủi anh ấy.

Sự căng thẳng của anh Daswood thì trang nghiêm hơn. Bà Ferrars là phụ nữ bất hạnh nhất; Fanny đáng thương đã trải qua sầu khổ do cảm nhận; và anh nghĩ về sự hiện hữu của mỗi người, dưới cú giáng như thế, mà lấy làm ngạc nhiên. Lỗi lầm của Robert có thể tha thứ được, nhưng tội của Lucy thì tệ hại cùng cực. Không ai được nhắc đến hai người trước mặt bà Ferrars; và ngay cả, nếu sau này bà có thể được khuyên bảo để thứ lỗi cho con trai bà, vợ của anh sẽ chẳng bao giờ được nhìn nhận là con dâu của bà, và không được phép xuất hiện trước sự hiện diện của bà. Tầm màn bí mật mà hai người giảng ra để xúc tiến mọi việc được xem là yếu tố làm cho tội của họ nặng thêm, bởi vì nếu có điều gì đẩy khiến những người khác nghi ngờ, hẳn đã có biện pháp thích nghi để ngăn chặn cuộc hôn nhân; và anh kêu gọi Elinor hãy cùng anh tỏ ý tiếc hôn ước giữa Lucy và Edward đã không thành hiện thực, như thế cô này không có cơ hội phát tán nỗi khổ đi xa hơn trong gia đình.

Anh viết tiếp:

Bà Ferrars chưa bao giờ nhắc đến tên Edward, và việc này không làm chúng tôi ngạc nhiên, nhưng chúng tôi kinh ngạc quá đỗi vì không nhận được chữ nào của anh ấy vào dịp này. Tuy nhiên, có lẽ anh ấy giữ im lặng vì sợ xúc phạm, vì thế tôi sẽ cho anh một gợi ý qua thư gửi đến Oxford, rằng em gái anh và tôi nghĩ một lá thư phục tòng 2 đúng phép của anh, có lẽ gửi cho Fanny, và qua cô tỏ lộ cho mẹ cô, thì là hợp thời; vì cả hai chúng tôi đều hiểu con tim nhu mì của bà Ferrars, và bà không mong muốn gì khác hơn là hòa thuận với các con của bà.

Đoạn thư này có tầm quan trọng cho tương lai và tư cách của Edward. Nó nhấn nhủ anh nên cố gắng hòa giải, dù không nhất thiết theo cách em rể và em gái của anh vạch ra.

Anh lặp lại:

- Một lá thư phục tòng đúng phép! Có phải họ muốn anh van nài mẹ anh tha thứ cho sự vô ơn bạc nghĩa của Robert đối với bà, và cho việc xúc phạm danh dự đối với anh? Anh không thể phục tòng. Anh không bị mất thể diện và cũng không ăn năn bởi những gì đã xảy ra. Anh đã trở nên rất hạnh phúc, nhưng chuyện này không liên can. Anh không biết phải phục tòng cho được đúng phép là như thế

nào.

Elinor nói:

- Chắc chắn anh có thể xin thứ lỗi vì anh đã xúc phạm; và em nghĩ bây giờ anh có thể tiến xa hơn một chút để nói lấy làm tiếc vì đã từng có hôn ước khiến cho mẹ anh giận dữ, Anh đồng ý mình có thể làm được.

- Và khi bà ấy đã thứ lỗi cho anh, có lẽ một ít khiêm tốn cũng tốt khi thú nhận hôn ước thứ hai, trong con mắt của bà, cũng gần như thiếu cần trọng so với lần thứ nhất.

Anh không có gì để chống đối việc này, nhưng vẫn chống đối ý kiến về một lá thư phục tòng. Và vì anh đã tỏ ý sẵn lòng nhượng bộ qua lời nhắn bằng miệng thay vì trên giấy tờ, để tạo dễ dàng cho anh, họ đồng ý là thay vì biên thư cho Fanny, anh sẽ đi London và tự mình van nài với bà.

Marianne nói:

- Và nếu họ thật sự muốn liên can trong việc tạo hòa giải, em nghĩ ngay cả John và Fanny không phải là hoàn toàn thiếu phẩm giá.

Ba hoặc bốn ngày sau khi Đại tá Brandon đến, hai người đàn ông cùng rời Barton. Họ cùng đi Delaford để Edward tìm hiểu thêm về mái ấm tương lai của anh và quyết định cần cải tạo như thế nào. Từ đây, sau vài ngày, anh sẽ đi thành phố.

1 Đất nhà chung: đất thuộc sở hữu của giáo hội để tạo lợi tức cho giáo sĩ sinh sống.

2 Phục tòng: nguyên bản: "submission", có nghĩa "phục tòng" hoặc "đệ trình", một cách chơi chữ độc đáo của Jane Austen. Nghĩa nào cũng cho thấy John Daswood có ý khuyên Edward phải quy lụy bà Ferrars, nên lúc đầu Edward có phản ứng không bằng lòng.

LÝ TRÍ VÀ TÌNH CẢM

Jane Austen
www.dtv-ebook.com

Chương 50 (Kết)

Sau khi bà Ferrars tỏ ý chống đối đúng phép, cũng mạnh mẽ và kiên định như thể muốn tránh bị chỉ trích mà bà luôn luôn sợ sẽ xảy ra - bị chỉ trích vì đã quá dễ thương, Edward được phép đến gặp bà và được tuyên bố làm con trai bà lần nữa.

S

Gia đình của bà lúc sau này chịu nhiều sóng gió. Nhiều năm trong cuộc đời của mình, bà đã có hai người con trai; nhưng tội lỗi và sự hủy diệt của Edward vài tuần trước đã cướp mất một người con trai; sự hủy diệt tương tự của Robert khiến bà không còn đứa con nào trong hai tuần; và bây giờ, qua sự hồi tỉnh của Edward, bà trở lại có một người con trai.

Tuy thế, dù anh được phép sống một lần nữa, anh không cảm thấy sự hiện hữu của mình được đảm bảo cho đến lúc anh tiết lộ mối hẹn ước hiện thời của mình; vì lẽ anh e sợ việc công bố tình huống này có thể đảo ngược thể đúng của anh và tổng khứ anh ra khỏi gia đình cũng nhanh chóng như lần trước. Vì thế mà anh tiết lộ qua tâm trạng cẩn trọng trong lo âu, và anh được lắng nghe trong điềm tĩnh mà anh không tiên liệu.

Lúc đầu, bà Ferrars cố gắng, một cách hợp lý, khuyên anh không nên cưới cô Daswood, bằng nhiều luận cứ trong khả năng của bà, bảo anh rằng với cô Morton anh sẽ có một phụ nữ thuộc giai cấp cao hơn và có sự sản lớn hơn; và cùng cố điều quyết đoán bằng cách nhận xét là cô Morton là con gái của một nhà quý tộc với ba mươi nghìn bảng, trong khi cô Daswood chỉ là con gái của một dân thường với không quá ba. Khi bà thấy rằng, dù nhìn nhận một cách tuyệt đối sự thật trong giải bày của bà, anh vẫn không chịu bị hướng dẫn theo chiều hướng ấy, từ kinh nghiệm trong quá khứ, bà thấy tốt nhất là nên thuận lòng. Vì thế, sau một thời gian trì hoãn miễn cưỡng do phẩm giá của bà đòi hỏi, và cũng để tránh bị nghi ngờ là có lòng tốt, bà ra phán quyết chấp thuận cuộc hôn nhân của Edward và Elinor.

Bà sẽ làm gì để tăng thu nhập cho hai người là chuyện kể đến cần xem xét. Ở đây, dường như mặc dù Edward bây giờ là con trai duy nhất của bà, anh vẫn không phải là trưởng nam. Trong khi Robert không tránh khỏi được hưởng một nghìn bảng mỗi năm, thì không hề có chống đối nào về việc thụ phong của Edward để được cùng lắm là hai trăm năm mươi, và cũng không có hứa hẹn gì cho hiện tại hoặc tương lai hơn là mức mười nghìn bảng đã được chu cấp cùng với Fanny.

Tuy nhiên, đây là mức như đã ao ước và nhiều hơn là mức Edward và Elinor đã trông mong. Qua các bảo chữa mập mờ của bà, dường như chính bà Ferrars là người duy nhất bị ngạc nhiên vì bà đã không cho thêm.

Với lợi tức tương đối đủ để bảo đảm cho những nhu cầu của hai người như thế, không việc gì phải đợi cho đến khi tiếp nhận chức vụ giáo sĩ ngoại trừ là ngôi nhà được sẵn sàng. Qua ý muốn khao khát được đón nhận Elinor, Đại tá Brandon giúp nâng cấp đáng kể ngôi nhà; và phải chờ đợi một thời gian mới hoàn tất, sau khi, như thường lệ, trải qua những thất vọng và trì hoãn do mấy lẽ mề khó hiểu của thầy thợ. Theo thói quen thông thường, Elinor hủy bỏ quyết tâm đầu tiên là không cưới hỏi cho đến lúc mọi thứ đã sẵn sàng. Hôn lễ được cử hành tại nhà thờ Barton vào đầu thu. Trong tháng đầu sau lễ cưới, hai người ngụ cùng ông bạn ở ngôi biệt thự để giám sát việc nâng cấp Tư dinh Cha xứ và chỉ đạo tại chỗ mọi việc theo ý họ thích, chọn lựa vật liệu, sắp xếp cảnh quan, và dọn dẹp quét tước.

Tuy lẫn lộn lung tung với nhau, những lời tiên tri của bà Jennings đều chủ yếu thành hiện thực. Vào dịp lễ Thánh Michael, bà có thể đến thăm Edward và cô vợ của anh ở Tư dinh Cha xứ, và bà nhận thấy Elinor cùng anh chồng của cô là một trong những cặp hạnh phúc nhất trần đời, đúng như bà đã tin chắc. Đúng thế, họ không còn gì để ước mong, ngoại trừ hôn lễ giữa Đại tá Brandon và Marianne, cùng đồng cỏ tốt hơn cho đàn bò.

Hầu như mọi người thân quen đều đến thăm hai người. Bà Ferrars đến để thanh tra cuộc sống hạnh phúc mà bà gần như cảm thấy xấu hổ vì đã chấp thuận, và ngay cả anh chị Daswood cũng chịu tốn kém đi từ Sussex để cho họ có vinh dự.

Khi cùng nhau đi dạo một buổi sáng trước cổng Nhà Delaford, John nói:

- Em gái thân thương, anh không muốn nói là anh thất vọng, như thế là nói quá nhiều, vì chắc chắn em là một trong những phụ nữ may mắn nhất trần đời. Nhưng, anh phải thú nhận, anh rất vui được gọi Đại tá Brandon là em rể. Bất động sản của ông ấy ở đây, cơ ngơi của ông ấy, ngôi nhà của ông ấy, mọi thứ đều trong tình trạng đáng trọng vọng và tuyệt vời! Và còn khu rừng của ông ấy nữa chứ! Ở Dorsetshire, anh chưa từng thấy loại gỗ nào như ở Rừng Delaford!

"Và mặc dù Marianne có lẽ chưa đúng là mẫu người dễ hấp dẫn ông ấy, nói chung anh vẫn nghĩ tốt hơn em nên thường xuyên mời hai người đến ở với em, vì tuy Đại tá Brandon dường như thường ở nhà, không ai nói được điều gì có thể xảy ra... Vì lẽ, khi con người ta quá gần gũi với nhau và ít nhìn thấy bất kỳ ai khác... Và em sẽ luôn có khả năng làm cho cô ấy nổi bật, đại loại như thế; tóm lại, em có thể cho cô ấy một cơ hội. Em đã hiểu anh."

Nhưng tuy bà Ferrars có đi đến để gặp họ và luôn luôn giả vờ tình thương mến tề chỉnh dành cho hai người, họ không bao giờ cảm thấy bị sỉ nhục bởi lòng quý mến đích thật và thiên vị của bà. Đây là do Robert điên rồ và cô vợ quý quyết; và hai người này phải chờ

cho nhiều tháng trôi qua. Sự sắc sảo ích kỷ của cô, vốn lúc đầu lôi Robert vào tình cảnh khó xử, là công cụ chính yếu để giải thoát anh ra khỏi tình cảnh này. Những nhún nhường trong tôn kính, những chăm chú trong chuyên cần và những tăng bốc liên hồi được sử dụng ngay khi có cơ hội, tất cả đều giúp hòa giải bà Ferrars với người mà anh lựa chọn, phục hồi anh trọn vẹn trong tình thương của bà.

o o o

Bây giờ, toàn bộ hành vi của Lucy có thể được trình bày. Đây là một ví dụ đầy khích lệ của những gì mà mối quan tâm sâu nổi trướng kỳ hướng đến tư lợi có thể tiến hành để chiếm lấy mọi lợi điểm của tiền của, trong khi không cần phải hy sinh thứ gì ngoại trừ thời giờ và lương tâm.

Khi Robert lần đầu tiên đến làm quen với cô và lên lút thăm viếng cô ở Tòa nhà Barlett, anh chỉ có mục đích thuyết phục cô từ bỏ việc hẹn ước. Vì không thấy có vấn đề gì khác phải vượt qua ngoại trừ chuyện tình cảm của hai người, lẽ tự nhiên là anh nghĩ một hoặc hai buổi nói chuyện sẽ đủ để dàn xếp vụ việc.

Tuy nhiên, ở điểm này và chỉ ở điểm này, anh đã sai lầm. Tuy chẳng bao lâu Lucy tạo cho anh tia hy vọng là với thời gian tài hoạt bát của anh có thể thuyết phục cô, thực tế vẫn cần có chuyện thăm viếng khác, vẫn cần có cuộc trò chuyện khác để đạt được sự thuyết phục này. Khi anh già từ, luôn luôn có hồ nghi lảng vảng trong trí cô, chỉ có thể được loại bỏ bởi một cuộc trò chuyện khác trong nửa giờ. Thế là đảm bảo anh phải lui tới thường xuyên, và những gì còn lại đang diễn biến tiếp. Thay vì nói về Edward, dần dần hai người chỉ nói về Robert - một chủ đề anh có nhiều điều để nói hơn là bất cứ chủ đề nào khác, và theo đấy chẳng bao lâu cô tỏ ra quan tâm thậm chí ngang bằng với sự quan tâm của anh.

Tóm lại, hai người nhanh chóng thấy rõ anh đã chiếm lấy vị trí người anh của mình. Anh hãnh diện về thành tích chinh phục của anh, hãnh diện đã lừa dối Edward, và rất hãnh diện đã lên lút kết hôn mà không có sự ưng thuận của bà mẹ. Họ trải qua nhiều tháng trong hạnh phúc tốt cùng ở Dawlish, vì cô có nhiều mối thân quen cần phải cắt đứt, và vì anh bận vẽ vài sơ đồ cho những ngôi nhà nghỉ mát tráng lệ. Rồi từ nơi này anh trở về thành phố, được bà Ferrars tha thứ, bằng cách đơn giản là xin tha thứ, theo sự sách động của Lucy. Đúng là lúc đầu sự tha thứ là hợp lý vì chi ban cho Robert, còn Lucy không có nghĩa vụ gì với bà, vì thế không vì phạm cái gì cả, nên cô phải đợi thêm nhiều tuần mới được tha thứ.

Nhưng cô đã kiên trì tỏ ra khiêm tốn trong tư cách và lời ăn tiếng nói để tự kết án mình trong tội lỗi của Robert, và tỏ lòng biết ơn mình đã ngược đãi. Điều này phát sinh tính quan tâm ngạo mạn để vượt qua chính mình bằng thái độ từ tế, nên trong thời gian ngắn cô chiếm được tình thương và tạo ảnh hưởng theo mức độ cao nhất. Cũng như Robert hoặc Fanny, Lucy trở nên cần thiết đối với bà Ferrars. Trong khi Edward không bao giờ được tha thứ một cách thân thương cho tội lỗi lúc trước đã dự định cưới cô, và Elinor được nói đến như

là người ngoại tộc tuy vượt trội hơn về tài sản và gốc gác gia đình; xét qua mọi điều, Lucy là người chiếm cảm tình trong gia đình anh nhiều hơn, và được công khai nhìn nhận như thế.

Hai vợ chồng cô ổn định ở thành phố, nhận được mọi hỗ trợ rất rộng rãi của bà Ferrars, giao hảo tốt với hai vợ chồng Daswood trong tình thân có thể tưởng tượng được. Họ cũng gạt qua một bên các ghen tỵ và ác ý luôn hiện diện giữa Fanny và Lucy mà hai người chồng có tham gia một phần. Cũng như các bất đồng nội bộ giữa Robert và Lucy, không có gì đi quá giới hạn của bầu không khí hòa hợp trong đó họ sống với nhau.

o o o

Nhiều người hẳn khó hiểu khi biết Edward đã làm gì sau khi đánh mất các quyền lợi của trường nam và Robert đã làm gì sau khi kế tục các quyền lợi này. Tuy nhiên, đây là một việc dàn xếp cho thấy hợp lý theo hậu quả, nếu không theo nguyên nhân. Trong cách sống hoặc lời lẽ của Robert, không có gì biểu hiện cho thấy anh này lấy làm tiếc về mức thu nhập của mình, khi để lại cho người anh quá ít và mang đến cho mình quá nhiều. Về phần Edward, nếu xét qua việc hoàn thành những nhiệm vụ trong mọi lĩnh vực, mỗi gần bó ngày càng tăng với vợ anh và với tổ ấm của anh, và tư thái vui vẻ, có thể thấy anh được thỏa nguyện không kém, và có tự do không kém trong mọi ước vọng được thay đổi.

Sau hôn nhân, Elinor không bị chia ly hẳn khỏi gia đình cô nên nhà nghỉ Barton không phải trở nên hoàn toàn vô dụng, vì cô chiếm hơn phân nửa thời giờ của bà mẹ và em gái.

Bà Daswood giờ đây hành xử theo động lực của nguyên tắc cũng như vui thú qua những chuyến thăm viếng thường xuyên đến Delaford; vì ý muốn của bà khi mang Marianne và Đại tá Brandon đến với nhau cũng tha thiết và phóng khoáng hơn là John đã nghĩ. Đây là đối tượng thân yêu của bà hiện giờ. Dù rất mong được gần gũi cô con gái càng nhiều càng tốt, bà vẫn không muốn chiếm trọn tình thương của cô đối với ông bạn quý của bà. Riêng Edward và Elinor cũng mong muốn thấy Marianne được ổn định trong ngôi biệt thự, vì mỗi người đều cảm nhận các đau khổ của ông và các ơn nghĩa riêng mình đã nhận; và Marianne là phần thưởng trong tất cả đau khổ và ơn nghĩa này.

Với một liên minh như thế chống lại cô, với hiểu biết sâu sắc như thế về bản chất tốt đẹp của ông, với niềm tin tưởng về tình cảm của ông dành cho cô, vốn cuối cùng, đã bùng phát lên cô dù sau một thời gian dài mọi người đều thấy rõ - liệu cô có thể làm được gì?

Marianne Daswood được sinh ra trong một định mệnh khác thường. Cô được sinh ra để khám phá rằng các quan niệm của cô là sai lạc, và để đi ngược lại các phương châm mà cô tâm đắc nhất. Cô được sinh ra để vượt qua cuộc tình nảy nở ở tuổi mười bảy mà không có

cảm xúc nào cao hơn là thương mến mãnh liệt và sinh động, rồi tình nguyện trao cuộc đời cho người khác! Và người khác này, người đã đau khổ không kém gì cô qua cuộc tình đầu tiên, người mà hai năm trước cô xem là quá già lão, là người vẫn tìm âm áp trong áo choàng bằng vải fla-nen!

Nhưng đây là như thế. Thay vì hy sinh cho một đam mê không thể cưỡng lại được - như có lúc cô tự mãn mà trông mong, thay vì ở lại sống với bà mẹ suốt đời và tìm thú vui trong ngôi nghỉ và học tập - như sau này cô đã quyết tâm trong suy xét trầm tĩnh và tỉnh táo hơn, vào tuổi mười chín cô qui phục những vương vấn mới, đắm nhận những nghĩa vụ mới, được xếp đặt vào một ngôi nhà mới, là một người vợ, là một bà chủ của gia đình, và là nữ bảo trợ 1 cho ngôi làng.

Đại tá Brandon giờ là một người hạnh phúc đúng như những người yêu mến ông nhất tin là ông xứng đáng được như thế. Qua Marianne, ông tìm được nguồn an ủi cho mọi đau buồn trong quá khứ. Tình cảm của cô và những người thân quen của cô đã phục hồi tâm tư ông trở lại sinh động, và tinh thần ông trở lại phấn chấn. Việc Marianne tìm hạnh phúc của cô qua cách tạo hạnh phúc cho ông cũng tạo nên niềm tin yêu và thỏa nguyện cho mọi thân bằng quyến thuộc được chứng kiến họ. Marianne không bao giờ có thể yêu nữa rồi; và tâm tình của cô được hiến dâng trọn vẹn cho chồng cô, cũng trọn vẹn như có thời được hiến dâng cho Willoughby.

Willoughby không thể nghe tin cô kết hôn mà không đau nhói. Chẳng bao lâu, sự trừng phạt cho anh trở nên toàn vẹn khi bà Smith tự nguyện tha thứ cho anh. Thái độ của bà cho anh lý do để tin rằng, nếu anh đối xử với Marianne trong danh dự, anh đã có thể lập tức trở nên vừa giàu có vừa hạnh phúc. Không còn nghi ngờ gì về việc anh thành khẩn ăn năn cho hành động sai trái của mình, hoặc anh nghĩ về Đại tá Brandon với ghen tức và về Marianne với nuôi tiếc.

Nhưng không nên tin rằng anh buồn khổ đến mức không có gì an ủi được - rằng anh lánh xa khỏi xã hội, hoặc trở nên u sầu kinh niên, hoặc tìm đến cái chết vì thất tình - vì những việc này không xảy ra. Anh vẫn sống để tự vực mình dậy, và thường là để tìm vui thú. Cô vợ của anh không phải lúc nào cũng nghiêm trang, nhà của anh không phải lúc nào cũng thiếu tiện nghi; và qua các bầy ngựa và chó của anh, qua những môn thể thao các loại, anh đều tìm được hạnh phúc gia đình đáng kể.

Tuy nhiên, đối với Marianne - dù cho anh có thái độ khiêm nhã mà tiếp tục sống sau khi anh mất cô - anh luôn luôn duy trì tình cảm, quan tâm đến mọi việc xảy ra cho cô, dùng cô làm chuẩn mực bí mật của anh về phụ nữ toàn vẹn; và có những người đẹp đang lên sau này bị anh khinh khi vì không thể sánh với bà Brandon.

Bà Daswood đủ thận trọng nên vẫn ở tại nhà nghỉ mát, không muốn dời đến Delaford. May mắn cho Ngài John và bà Jennings, khi Marianne đã rời ra hai người, Margaret vừa đến tuổi hoàn toàn thích hợp để dự những buổi dạ vũ, và cũng rất thích hợp cho hai người lớn trên ghẹo về người yêu của cô.

Giữa Barton và Delaford luôn có mối liên lạc thường xuyên do tình thương yêu gia đình nồng thắm. Giữa các phẩm chất và hạnh phúc của Elinor và Marianne, không nên xem là không đáng kể, có một điều: dù là chị em và dù sống gần bên nhau, họ vẫn có thể sống mà không hề có bất đồng giữa hai người, và không làm cho hai anh em cộc chèo lạnh nhạt với nhau.

1 Nữ bảo trợ: vì Đại tá Brandon là chủ vùng đất và một phần lợi tức của đất ông được dùng vào những chi phí của giáo xứ làng ông, ông được xem là người bảo trợ. Vợ ông, Marianne, trở thành nữ bảo trợ, một địa vị tuy không có tư cách chính thức nhưng được trọng vọng trong xã hội Anh quốc thời bấy giờ.